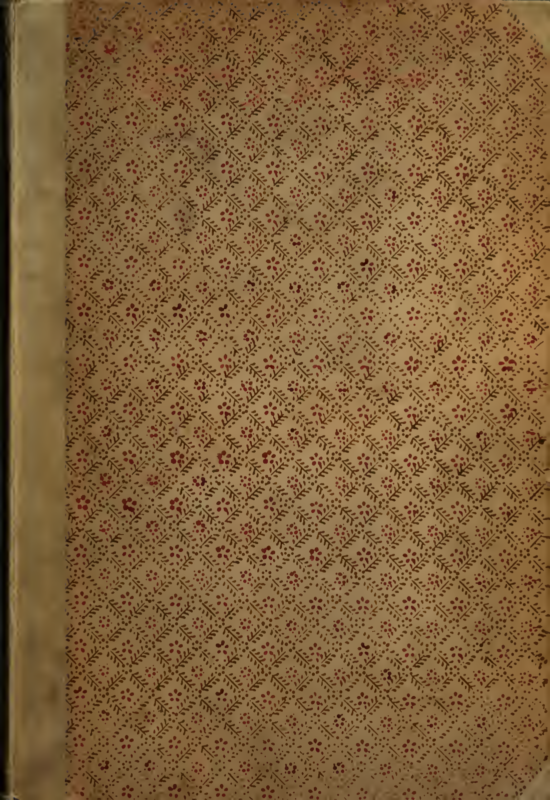

NAZIONALE
RINASC.
GR.FOR.
126
BIBLIOTECA
CENTRALE-FIRENZE
CONSULTAZIONE

NICOLAI COMNENI PAPADOPOLI

HISTORIA GYMNASII PATAVINI

Post ea, quæ hactenus de illo scripta sunt, ad hæc nostra tempora plenius, & emendatius deducta.

CUM

AUCTARIO

De Claris cum Professoribus tum Alumnis ejusdem.

TOMUS II.

VENETIIS, MDCCXXVI.

Apud Sebastianum Coleti.

SUPERIORUM VENIA, ET PRIVILEGIO.

PRÆFATIO.

Ontrabimus, ut licet, Operis immensi spatia intra fines, quos illi præstituimus ab initio, cumque nos undequaque maximorum Nominum premat numerus, urgeatque fama, ea tantum calamo nostro concedimus, quorum nosse gesta, recensere scripta potuimus. Nec imus inficias, potuisse hæc ipsa latiùs exponi, ornari curiosiùs, atque etiam augeri, si non fuisset properandum, ne obluctari videremur obsequio debito jussibus Excelsi Magistratus nostram Operam urgentiùs exigentis. Ea data est intra triennium; prosecutaque prima sui parte, quæ ad speciem ac notionem Gymnasii nostri, Professorumque ejus, quos fama nominis, & gloria Scriptorum ab obitu voluere superstites, pertinebant: in hac Secunda, quos ex Alumnis clarioribus, ejusdem Lycæi dignitate, virtute, scriptisque in ævum perennaturis potuit non mediocri labore congerere, & ingerere Posteritati nostrę, hos pro cujusque merito describet, serisque Nepotibus noscendos exponet: quo discat pari virtute ad gloriam niti, eamque socordiæ notam excutere, quam Italę Juventuti exteræ Gentes invidiosiùs objiciunt.

Hanc sanè animus erat in parte aliqua nostri Operis diluere propositis adversùs obtrectatores injuriosos illis, qui adhuc superstites, quam in hoc nostro Gymnasio Sapientiæ lauram recepere, meritis augent, dignitatibus exornant, scriptis doctissimis Immortalitati commendant. Verum deterruit nos pudor ille prudens, & moderatus, quo quisque, dum Veritati servit, nec aliorum judicio scribit, sed suo, trepidat, hæretque, ne illustrium Virorum officiat Nomini, cui perennem studet apud posteros plausum conciliare: & alioqui Professorum quidem, quorum virtute Gymnasium Patavinum exultat, quadamtenus ex Operibus editis, ac nomine apud exteras Nationes, gloriam expressimus. Horum, dum hæc prælo committimus, ordinem auget recepto virtutis eximiæ præmio Alexander Burgos, de quo actum est inter Metaphysicorum interpretes, & Sacræ Eruditionis Antistites. Eum ad Infulas Catanenses augusto judicio invictissimi Cæsaris Caroli VI provectum Gymnasio nostro nuper eripuit probata Vitę ac morum Sanctimonia, Doctrina multiplex, locupletissima rerum Ecclesiasticarum, & in omni castigatioris Historiæ parte versata notitia, quam summa semper frequentia coluit accurrentium discipulorum, admirata est Gymnasii curiositas erudita: meum pręcipue veneratum est Studium, quod me assiduum illi auditorem in hac ultima ętate libentissimè, jucundissimè, sed & utilissimè præstitit. Alumnorum verò nostrorum viventium is clarissimus, pręstantissimus numerus est, omniumque patens obtutibus, ut neque percurri ex merito queat, nec nisi otiosè commemorari iis possit, qui illum vident, eo passim utuntur, ejusdemque labore, sedulitate, institutione reguntur, curantur, excoluntur que.

Hujus plena sunt Patavina Doctorum Collegia, Urbiumque cæterarum illustrissimi Cœtus. Huic fora plaudunt omnia, sive Veneta, sive quæ Itali Continentis jurgia componunt, ac dirimunt. Hic pro rostris, ac Tribunalibus sententias edit, vindiciasque dicit, vel pro cujusque jure adversus iniquitatem, vel adversus crimina pro publica felicitate. Nec aliunde quam ex hoc omnium scientiarum numero Morbi curationem accipiunt, Philosophia Naturę secreta scrutatur, Mathesis certa theoremata colligit, Sacra Theologia Rerum divinarum difficiles extricat nodos.

Quod si Dignitates consideres, nulla est, quam Alumni Gymnastici, queis vita superest, & ut supersit diuturna, precamur, vel non meruerit, vel non sit consecuta. Us illum prætereamus, qui Sacris Patavinis nunc præest, quemque suo loco salutavimus, nostri Gymnasii Cancellarium Jo. Franciscum Barbadico Cardinalem, Petrus Priolus Cardinalis hìc lauream accepit, & in Theologorum sacra Subsellia Collegio plaudente receptus est. Hinc Romam profectus affinis Alexandri VIII. Pontificis Maximi Virtutum pretio sibi Purpuram comparavit, quà latè conspicuus Sacris Bergomatibus imperat; Patriciamque ab ultima stirpe Familiam, & iteratis Principum Venetorum fascibus memorabilem illustrat profusiùs doctrina, religione, pietate.

Harum splendore supra cæteros enitet hac nostra ætate Dionysius Delphinus Aquilejensis Patriarcha, vivę Sanctitatis exemplar, in quo venerere, quæ jamdudum Aris imposuit in Carolo Borromæo, quæque imponere properat in Gregorio Barbadico, documenta Heroicæ Virtutis Ecclesia. Jam Augustus Zacco nuper Corcyrensium dilectissimus Archiepiscopus, nunc Pręsul Tarvisinus, cujus adhuc in Patavino Jurisconsultorum Collegio subsellium est, qua doctrinę, prudentiæ, gravitatis, & in sacro munere solicitudinis curæque laude Posteritati Gymnasii nostri prælucet? Horum agmen pari meritorum gloria claudunt Sebastianus Venerio Nicolai ac Hieronymi D.M. Procuratorum, ac Triumvirorum filius, & Frater, Vicentinæ Ecclesiæ præfectus, Marcus Gradonico Triumviri ac D. M. Procuratoris Hieronymi Filius, Bartholomæi D. M. Procuratoris frater, Veronensis primùm Episcopus, nunc Patriarcha Venetus, Marcus Justinianus Triumviri & D. M. Procuratoris Filius, Hieronymi Ascanii literarii Triumviri Frater, Altinas Antistes, Dominicus Condulmerius è Posteris Eugenii IV. Pont. Max. Pharensis Pontifex, quorum duorum nos olim emerita tempora legali stemmate coronavimus, Petrus de Grassis Patricius Venetus, & in Aula Ro-

mana diu multumque magna cum laude versatus Parentinus Episcopus, Viri omnes Jurisconsultissimi, & Gymnasii suffragio ad amplissima munera, quę sanctissimè obeunt, officiose deducti. His addere licet amicissimum nobis Caput Alumnum Patavino Lycæo memorabilem Marinum Drago, Ascrivienfibus olim, nunc Melænę Corcyræ Sacris Præpositum, Dalmaticæ Jurisprudentię principem, Dalmaticæ virtutis, ac sapientiæ immortale decus, atque, absit invidia verbis, ornamentum nuum, & maximum omnium.

Sed horum laudes dabunt peculiariùs, qui post nos scribent, quemadmodum & illorum, quorum ex libris editis claret nunc nomen, clarebitque olim nunquam interiturum ab obitu. Revocabit hos fama superstes ad vitam, quam secundam dixere Philosophi; exurgetque è doctis exuviis vis illa, quæ probet, priscorum gloriam in posteris perennare. Nam quis hoc neget lectis, quas in Græcia lux publica veneratur, Sapientissimi Patriarchæ Hierosolymitani Chrysanthi doct[illegible]ssimis lucubrationibus, quæ passim editæ Gentem nostram diversissimis Institutionibus imbuunt. Achæus Gente ex Peninsula Pelopis Familia Notara Byzantinis Imperatoribus consanguinea, Vir tantus jam tum Archimandrites S. Sepulcri, ac Sedis Hierosolymitanæ Legatus ad Moschos, mentem à prima ætate concreditam, subactamque Græcis literis, ac disciplinis, ut exactius excoleret, huc venit, magnique renovans exempla Bessarionis, hic me Magistro (glorior enim hoc nomine, quo me constanter vel è sublimi, cui insidet, solio tantæ Virtutis Antistes dignatur) hic me Magistro plusquam quadriennio Gymnasticis Albis adscriptus latinas literas didicit, latinas artes, scientiasque percurrit, imò verò hausit, exhausitque, atque hinc redux in Græciam exoticas sapientiæ opes in publicam nostræ Gentis utilitatem effudit, primùm Cæsariensis Metropolites in Palæstina, mox datus successor Avunculo Patriarcha Hierosolymitanus, ejusque apud nostros nominis Pontifex, ut illi Græcia tota procumbat, atque in eo veneretur rarum illud in misera Captivitate doctrinæ decus, quod prædicant scripta ejus Typis publicis evulgata, sive illustrant Ethicas Institutiones Basilii Macedonis, sive Geographicas Tabulas & Notiones exponunt, sive adversus Hæreticos Fidei Orientalis Ecclesiæ clam insidiantes de dogmatibus theologicè disserunt. Est ergo, ut ex Alumno nostro, quem videt, quo Sacrorum Præside fruitur, æstimet Græcia Gymnasium Patavinum.

Nec aliter de hoc censebit Italia, si cusas, recensasque legat Historias Petri Garzonii Senatoris Amplissimi, quo Alumno suo inter superstites maximo gloriatur Lycæum nostrum. Adolescens hic Patriciam indolem Philosophis erudiendam exhibuit, hic nativam, & ingenitam Patriciæ nobilitati facundiam artibus Oratoriis instruxit, hic animum imbuit regalibus Jurisprudentiæ disciplinis, quarum lauro redimitus, ingenium quod destinaverat Sacris, mutata toga transtulit ad Rempublicam, gradatimque Patriæ honores omnes emensus, summus Orator ad summas in Augusta Republica dignitates una virtute nixus evasit; Præconsultor Senatus in Supremo Sapientiæ Collegio, eloquentia potens, consilio prudens, odio impietatis, ac studio Religionis omnibus latè conspicuus: cui propterea non rerum dumtaxat suarum administrationem, sed & famæ, & nominis arbitrium sui Senatus commisit, cùm scribendarum munus Historiarum iniunxit. Quanta hoc functus sit fide, elocutione, prudentia, facilitate, ac majestate scribendi, narrandique, quæ nostra ætas grandia, diversisque Fortunæ vicibus obnoxia, & posteris memoranda tulit, is ignoraverit, qui se ipsum ignorat. Macte his meritis, hoc nomine, hac sapientiæ fama, Senator eximie, atque illud, uti precamur, intellige, Gymnasium nostrum, te olim gloriari Alumno maximo, te nunc optare Patronum privatis tuis auspiciis beneficum.

Te quoque indictum præterire nefas Virum doctissimum, ac Gymnasii nostri amantissimum, Comes Foreste Foreste, quem jure dixerim non alumnum dumtaxat, aut hospitem, aut inquilinum, sed Civem planèque domesticum Palladis nostræ. Sacris hujus initiatus nondum Brixiensi Nobilitate præclaram adolescentiam egressus, in ejus amplissimo sinu scientiis omnibus fecisti constanter, utiliter; provectusque ad Sacerdotium Justitiæ, vix dum Jurisprudentiæ laurum reportaveras, cùm in hanc, quas ab illa receperas, opes cum fœnore refudisti: atque editis libro singulari Selectarum Juris enarrationum, Hypomnemmatibus ad leges Julias Publicorum Judiciorum, probasti Doctorem te fuisse cum docerere. Regressum in Patriam hæc te semper apud se retinere non potuit. Desiderium te Patavini Lycæi, huc uni pietati, ac Sapientiæ victurum, revocavit, demoraturque etiamnum, quò in exemplum præeas discipulis Vir tantus Publicarum Prælectionum auditor assiduus, solatio sis Magistris, quorum eruditis laboribus ades benignissimus fautor, decora Gymnasii tui universim amplifices probitate vitæ, morum integritate, doctrinæ multiplicis, eloquentis, eximiæ copia. Hanc Posteritas celebrabit in Epistola Judicio Patavino in Causa Pyraustæ appendicis loco à te adjuncta, editaque tum Patavii tum Romæ simul cum Actis Collegii Patavini, & Dissertationibus habitis per Theologos Salmanticenses atque Sorbonicos, ut inde appareat, quàm falsi sint, qui evulgarunt judicium Patavinum de Pyrausta à S. Congregatione rejectum fuisse. Celebrabit autem uberius perenn usque in libris quinque Sacro Moralium Institutionum, ex quibus quantus sis in Re Sacra & Profana; quàm latinè in argumento difficili verseris, quàm nitidè, & eleganter horridam severæ Virtutis explices faciem, non nostrum, qui te familiarissimè utimur, sed eorum, qui te non norunt, & ex his te unicè Commentariis doctissimis æstimabunt, judicium esto.

HISTO-

HISTORIÆ GYMNASII PATAVINI TOMUS II.

LIBER I.

DE CLARIS ALUMNIS JURISPRUDENTIÆ PATAVINÆ.

CAPUT I.

Jacobus Joannes Stennus. Simon Paltinerius Cardinalis. Hieremias Montagnonus. Jo. Monachus Card. Gullielmus Longus Card. Albertinus Mussatus. Cinus Pistoriensis.

I. Rimus inter Alumnos Gymnasii nostri notatur in Matriculis sive Albis Gymnasticis à Porcellino (1), JACOBUS JOANNES Patavinus, qui Scardeonio *Jacobus Antonius* est, cognomine STENNUS, agnomine *Malitia*; quique quamvis, ante constitutum Gymnasium Patavii, bonis artibus, ac præsertim Jurisprudentiæ operam dederit, attamen jure illi tribuitur, ad cujus crepundia pertinet, cuique omnino prælusit. Is genere nobilis, Jurisconsultus (a) fuit sæculo XIII. clarissimus, & in universâ Italiâ Orator egregius. Malitia dictus est, sive, ut quibusdam placuit, quòd astubus, ac versutiis, quarum usus est apud patronos causatum, in tuendis clientibus, plus nimio, atque etiam feliciter uteretur, vel potiùs, ut Pancirolus (3) existimat post Scardeonium, quod Malitiam in agro Vicentino villam, uxoris dotem habuerit, possederitque, ac in posteros eodem usuros agnomine transmiserit. Extat monumentum Stennæ familiæ ad D. Augustini cum aliis ad sæculum XIII. pertinentibus extra januam templi. An in patria docuerit incertum est, nec videtur verisimile, cum nulla nominis hujus memoria supersit in re gymnasticâ. Hoc certum, eum diu extra Patavium vixisse, ac fuisse familiarissimum Gullielmi Duranti, qui vulgò à Jurisperitis Speculator dicitur. Tradunt enim ei à Gullielmo fuisse demandatum, ut Opus illud aureum, quod speculum appellamus, emendaret cum aliis, ex quibus Durantus claret inter Jureconsultos, celebraturque à Pancirolo (4). Eundem Gullielmum Stennus secutus, tum in Flaminiâ, tum in Quæstura sub Martino IV. tum etiam provectum ad insulas Mimatenses, & unum ex Patribus in Synodo Viennensi sub Clemente V. admodum amicum juvit; ejusque & judicia, & opera, & consilia ex arbitrio moderatus est. Obiit in patria senex, post quàm Durantus Legatus Romani Pontificis ad sacrum bellum profectus, Leucosiæ, quæ Nicosia est, decessit in Cypro an. MCCLXXI. 1271

II. SIMON PALTINERIUS Cardinalis, ex iis, quæ congerit Salomonius (5), ex Lignamineo, quibus præluxit Porcellinus (6), diu studuit Patavii, postquam ex traditis suo loco jura gymnasii Bononiensis huc translata sunt à Friderico II. Natus est in oppido agri Patavini Acello, quod vulgò Montem Silicem dicimus. Si credimus Scardeonio (7), claruerit adeo apud nos, ut hinc accitum Lucius III. Pont. Max. inter Purpuratos Patres adlegerit: ipse grati animi causa insignia familiæ suæ, quæ cycnum præseferebant, mutaverit, ut deinceps lucium piscem objicerent, eumque Cardinalem 1276

(1) in Miscell. Salom. ad Inscript. Gymn. (2) Scardeon. lib. 2. Class. 8. p. 162. (3) de Clar. Interp. lib. 3. c. 14. p. 330. 331.
(4) loc. cit. (5) Inscrip. Gym. in Miscell. (6) in Matric. not. sub init. (7) lib. 2. Class. 6 p. 127.

piscem nominarent. Quæ omnia ex vulgari traditione collecta, meræ sunt fabulæ. Certiora damus ex Panuino (1), & Oldoino (2). Satis imbutus Jurisprudentiæ severioribus institutis diu versatus est in aulâ Pontificum, in quâ virtute ac sapientiâ clarus ab Urbano IV. Presbyter Cardinalis SS. Silvestri & Martini tit. Æquitii renunciatus est an. MCCLXI., quo ipso anno cum ad eundem Pontificem criminationes quædam adversùs ipsum delatæ fuissent, reus factus est, illique vetitum, ne, pendente accusatione insignibus dignitatis uteretur, neu Purpuratorum consiliis, actibusque sese immisceret. Sed enim non diu post, dilutis obtritisque criminibus, vir innocens ab omni observatione judiciorum solutus, non solum famæ, gloriæque pristinæ restitutus est, verùm etiam ad gravissima negotia passim adhibitus Urbani jussu Legationes in Umbria, Piceno, Etruria, Venetiis, & in Galliâ Cisalpinâ sanctissimè obiit, familiarissimus, & Urbano ipsi, & ejus successori Clementi, quorum partes, ac jura tutatus est diligenter adversùs Manfredum tyrannum Siciliæ. Interfuit inaugurationi quatuor summorum Pontificum, Gregorii X., Innocentii V., Adriani V., & Joannis XXI. Vivere desiit an. MCCLXXVI. Meminere Monachus Patavinus (3), Theodoricus Niemus (4), quos producit Oldoinus (5), ut Panuinum refellat, ratum Simonem Presbyterum SS. Silvestri, & Martini ab Urbano IV. provectum ad purpuram Gallum fuisse.

1300 III. HIEREMIAS MONTAGNONUS Judex Patavinus, notus nobis est ex uno Scardeonio (6): nam de eo cæteri silent, nec ejus mentio ulla est apud Porcellinum. Fuisse dicitur excellens Jurisconsultus, & ob id judex appellatus, quippe judicis nomen apud Patavinos priscos non aliud à jurisperito, seu juris utriusque doctore significasse. Moralem Philosophiam adjunxerit legum scientiæ, atque ex ea mereatur claris alumnis nostri Gymnasii annumerari, cum enim nihil ab eo scriptum in jure, quod nobis notum sit, extet, extat editus liber perutilis inscriptus, *Epitome Sapientiæ*. Continet excerpta, collectaque, ac in capita operosè digesta, quæ ex pluribus excerpsit scriptoribus, dicta, exempla, ratiocinia ad rem Moralem pertinentia. Decessit in patria an. MCCC. Extat ejus ingenti mole sepulcrum in cæmeterio antiquo basilicæ Antonianæ, inscriptum tamen Dorelli nomine, filii quondam nobilis viri Hieremiæ de Montagnone.

1313 IV. JOANNEM Cardinalem familiâ, non instituto MONACHUM dictum, alii apud suos in Gallia bonis artibus imbutum juris utriusque laurum ibi retulisse tradunt, alii censent Romæ educatum, & literarum insignibus exornatum. Refert utrosque Oldoinus (7). Nos illum accensemus alumnis Gymnasii nostri ex notulis Porcellini (8), & collectaneis Salomonii (9), quibus adstipulantur Provincialium matriculæ, in quibus Jurisconsultus jam tum clarus inter discipulos notatur an. MCCLXXIII. Natus est in pago Cressiaco Ambianensis diœcesis, quæ ad Galliæ Belgicæ provinciam nunc Picardiam pertinet. In jure Pontificio versatissimum ferunt maximi habitum Romæ, atque ex ea doctrinæ famâ notum fuisse Carolo II. Siciliæ utriusque Regi, apud quem usque adeo gratiâ valuit, ut ejus precibus Cœlestinus V. eum collegio Cardinalium adscripserit an. MCCXCIV. Neapoli, quâ in urbe, unus è suffragatoribus pro Bonifacio VIII. fuit, eâque deinceps apud illum familiaritate, quâ factum, ut ad Philippum Pulcrum Gallorum Regem pro gravissimis rebus missus sit. In illa Legatione, cùm, quæ multa peccabantur in Galliâ, castigasset, Regem ipsum, quòd jussis Bonifacii parere detrectasset, ejusdem Pontificis mandato, non est veritus Christianorum consortio sacro prohibere, interposito propalam anathemate. Quamobrem in custodiam datus, detruso in carcerem tabellario, qui literas Bonifacii detulerat, cùm fortiter, & animo protsùs invicto Pontificis auctoritatem fuisset tutatus, è Gallia pulsus est. Rebus deinde post obitum Bonifacii compositis, præfuit ecclesiæ Meldensi; quâ tamen abdicavit se postremis vitæ temporibus, postquam amplissimum collegium erexit, ac dotavit Parisiis in suburbio S. Victoris, qnod etiamnum à Cardinali Monacho appellatur; pateteque solis Theologis ex ultima voluntate conditoris, qui legatus Avenionensis Avenione obiit sub Clemente V. an. MCCCXIII. corpus delatum Lutetiam in æde collegii ab illo extructi, jacet sub hac epigraphe.

Hic jacet Dominus Joannes
Monachus, Ambianensis Diœcesis,
Tituli Sanctorum

Marcel-

(1) in Ind. Card. S. R. E. (2) ad Ciaccon. T. 2. p. 158. (3) in Chron. (4) Vit. Urbani IV.
(5) ibid. (6) lib. 2. Class. 10. p. 235. (7) in Ciaccon. T. 2. p. 187. (8) Not. ad Matric.
(9) Inscript. Gymn.

CAPUT I.

Marcellini, & Petri
Presbyter Card.
Qui obiit Avenione An. Dom. MCCCXIII.
Die XXII. Mensis Augusti.
Sepultus fuit hic prima die
Mensis Octobris eodem Anno
Orate pro eo.

Scripsit *Commentarios in Sextum Decretalium Bonifacii VIII.*, & alia quædam in jure Canonico.

V. GUGLIELMUS LONGUS Cardinalis, Bergomi natus nobili genere, quod Ciaconio est de *Longa Spatha*, Leandro, *de Alexandris*, quibus favet Calvus (1), ex primis fuit alumnis Patavini Gymnasii, ut notat Porcellinus (2), quem Salomonius exscribit (3). Exacto studiorum tyrocinio in jure doctor ad curiam Neapolitanam vix ætate major profectus est, ubi ex virtute, doctrinâ, sed maximè ex præclarâ, & floridâ, & ad omnem oris, & corporis venustatem compositâ juventute commendatus Carolo II. utriusque Siciliæ Regi, receptus in curiam est, in quâ deinde Cancellarii, seu Scribæ Regii munere functus est. Mox etiam, Rege eodem petente, ad Sacram Purpuram venit, relatus in Senatorium Ecclesiæ ordinem à Cœlestino V. Neapoli an. MCCXCIV. dictusque Diaconus Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano. Interfuit comitiis Bonifacii VIII. Clementis V., & Joannis XXII. Stetit porrò cum aliis viris doctissimis pro Bonifacio in Concilio Viennensi, ejusque causam defendit acerrimè edito scripto in jure Canonico. Nempe vir doctus, nec minus vitæ integritate, quàm justitiæ, ac pietatis tenax admodum quoque dabat virtuti grati animi erga Pontificem, apud quem polluit auctoritate singulari, quoque mandante, difficillimas legationes obierat; ex quibus, & aliis Sacerdotiis, quæ illi pinguia Caroli II. munificentia contulerat, dives, sacros census ad cultum pietatis vertit, erectis, dotatisque cœnobiis, nosocomiis, sacellis, ac templis restauratis, quorum nomina leges apud Calvum (4), recensenturque apud Oldoinum ex Elogio prolixo (5), quod etiamnum legitur Bergomi, in sacello S. Nicolai ad ædes Minorum sacras, ubi marmoreo tumulo contectæ jacent ejus exuviæ Avenione translatæ: qua in urbe obiit sub Joanne XXII. an. MCCCXIX. V. Idus Aprilis. 1319

VI. ALBERTINUM MUSSATUM, & Alumnum Gymnasii nostri, & ejusdem immortale decus asserere fas est: quippe qui, & constituto jam patriæ lycæo floruit, & in eo disciplinarum omnium ornamentis capacem animum instruxit, eidemque facem prætulit, quâ humanitatem, & elegantiam, excussâ barbarie videret, amaret, sibique nexu familiaritatis perpetuò duraturæ conciliaret. Is nobilissimâ (6) Mussorum familiâ, quæ à posteris Mussata dicta est, Patavii natus, à primâ ætate optimis in patria disciplinarum institutis imbutus, præ reliquis Musas, & Suadam amavit; atque ita in illis purgandis, in hac ditandâ ornandaque versatus est, ut ex utrâque civium præcipuus, ac penè non Ministrorum princeps re, factoque habitus sit. Præturam gessit Florentiæ, ac Lendenariæ, ex quo, si taceant monumenta Gymnastica, colliges eum Jurisconsultum fuisse, ac legum insignibus ornatum Patavii. Variis deinde Legationibus pro Republicâ Patavina functus est, ad Henricum VII. Cæsarem, cujus iras adversùs Cives suos nullis aut promissis, aut muneribus expugnabiles placidâ, jucundâque oratione, ac verborum mirabili lenocinio pacavit; Mox pactis conventis pacem utilissimam inter Canem Scaligerum, & Patavinos sanxit; missusque ad Romanum Pontificem, eâ apud illum gratiâ valuit, ut Gualpertino fratri ditissimum S. Justinæ sacerdotium obtinuerit. Hinc porro Albertino infortunia, & ærumnæ, quamvis jampridem gloriâ doctrinæ clarissimo, & ex laude Poeseos totâ prorsùs Europâ notissimo. Quippe jam antea in conspectu totius Lycæi Patavini, coram Professoribus omnibus, & universâ Civitate à Pagano Turriano Antistite Patavino, & Alberto Saxoniæ Duce Gymnasiarcha, Poeta fuerat coronatus, interposito suffragiis omnium decreto, ut ex Musso, Musaptus appellaretur, quasi Musis aptus, quo cognomine deinde Mussatos Riccobonus dignatur communiter, quamvis ab ipsis negligatur, retento titulo Mussatorum, quod vetustius, nobiliusque, & ab ultima stirpe gentis deductum reipsa gloriosius est. Eodem decreto additum, ut quotannis deinceps, die Christi servatoris natali collegiorum Doctores cum turba gymnastica, solemni pompâ, præcinentibus tubis, ædes 1329

(1) Scen. literar. P. 1. p. 303. (2) not. in Matric. (3) ibid. (4) ibid. p. 305.
(5) ibid. T. 2. p. 294. (6) Scard. lib. 2. Class. 10. p. 229. 230.

ædes Poetæ coronati, sitas in vico Cunei ad Molarem pontem adirent, eamque ceteris, quasi honorario quodam tributo, anniversariis honorarent. Stetit mos hic ad an. MCCCXVIII., forte etiam ad sequens decennium, quo tanti viri gloriam fortuna deseruit, ac penè non familiam, quantumvis ex Albertino penitus innocentem, obruere conata est. Cùm enim, ipso apud Canem Scaligerum absente Veronæ, rerumque, quæ Patavii agebantur, ignaro, nothi filii Gualpertini Abbatis, cum Vitaliano Albertini filio, Pauli Dentis partes adversùs Carrarienses fuissent secuti, illis victis fugatisque, Albertinus Carrariensibus invisus excessit à patria sponte, & Clodiæ injussum sibi, & incoactum exilium fecit ad obitum usque, qui contigit pridie Kal. Junii MCCCXXIX. Reportatus Patavium conditus est in templo D. Justinæ cum epitaphio, quod cum jampridem periérit, hìc damus ex Blondo (1), & Scardeonio.

Condita Trojugenis post diruta Pergama tellus
In mare fert Patavas undè Timavus aquas,
Hunc genuit Vatem: tragica qui voce Tyranni
Edidit Archilochis impia gesta modis.
Præbuit ætati Vitæ monumenta futuræ,
Ut sit ab externis cautior illa malis.

Memoratur Albertinus à Petrarcha (2), à Vergerio seniore, & ab omnibus rerum Patavinarum Scriptoribus (3). Scripsit multa, quæ Scardeonius recenset: nobis hæc nota sunt.

Historia de rebus Gestis Henrici VI. Cæsaris pedestri stylo.
Tragœdia jambico carmine de Tyrannide Actiolini, & Alberici ejus fratris.
Carmen Heroicum de Bello Populi Patavini adversùs Canem Scaligerum.
Historia de Tyrannide Actiolini.
Dialogi de lite inter Naturam, & Fortunam. Hos edidit in Exilio Clodiano, quare ferociùs in illis mordentur Carrarienses.
Liber de rebus sui temporis, & suis.

Ingentem in carminibus spiritum laudabis, tumidum tamen: at stylus in iis non ita elegans est, & latinus, ut barbariem penitùs detersisse videatur.

1336 VII. CYNUM PISTORIENSEM, *Sigisbaldum* aliis, aliis *Sinibaldum* Scriptores Patavini, quos certè Pancirolus non legerat, Porcellinus (4), & Pignorius (5), & ex his Salomonius (6) constanter Patavii operam dedisse Jurisprudentiæ profitentur, doctore Riccardo Malumbra, & Jacobo ab Arena: addunt, ad examinis discrimen adductum excidisse laborum præmio, reprobatumque secessisse Bononiam, aliisque præceptoribus usum, quod fuerat Patavii passus dedecus redemisse, in eamque mox nominis famam evasisse, ut ritè ab omnibus inter summates Jurisconsultos sui temporis par omnibus, ni etiam major audierit. Reipsa cùm ex albis Gymnasticis certum sit Cynum studuisse Patavii, cavet hoc ipsum Cynus cum de doctoribus, ac magistris suis scribit, rationemque studiorum suorum posteris reddit, nec aliunde se Jurisperitum prodiisse signat, quàm ex Bononiensi Gymnasio. Passim enim auspicia doctrinæ suæ refert ad Dinum (7) Mugellanum, quem sæpè præceptorem suum reverendissimum appellat: usus est aliis quoque institutoribus Francisco Accursii, Lambertino Rampono, & Martino Syllimani, à quo (8), ubi in re usufructus ad trutinam examinis revocatus est, insignia recepit Bononiæ. Jam doctor Ludovico Allobrogi Romæ Senatorem agenti (9) assedit, deinde circa an. MCCC. Codicem professus est Bononiæ, & in Pandectas aliqua scripsit, ex quibus clarior, ad Perusinum Gymnasium, quod olim Petrus (10) Capocius Romanus Cardinalis erexerat, accersitus, ibi inter Auditores plurimos Bartolum discipulum habuit circa an. MCCCXXIII. Gloriabaturque Bartholus hoc magistro, atque ex hujus prælectionibus ingenium suum fuisse formatum, subactumque, Baldo teste (11), dictitabat. Scripsit luculenter, & accuratè quæcunque scripsit, sed iis duntaxat utilia, qui in hoc legum Civilium studio jampridem quadantenus profecissent. Juris Canonici doctos interpretes insectatus est passim (12). Nam hos dicit, manus extra Gazophylacium Justinianei thesauri habentes inter mendicantes esse recensendos. Addit, eosdem fecisse sibi jura pro libito: nec ex re, dictatisque juris, sed pro commodo

(1) apud Scard. ibid. (2) lib. 4. de reb. memorab. (3) de Gest. Carrarien. in princip. (4) Præf. in not. Matric. (5) in Eclogis rerum Pat. (6) Miscell. Inscript. Gym. (7) l. 1. C. de sent. quæ pro cod. quod inter. l. 1. §. primum Cod. de rei uxor. Act. (8) in l. ult. Cod. de usufruct. (9) Cyn. in l. 1. n. 10. Cod. qui bo. ced. poss. [10] Vid. Plat. in Gregor. X. [11] in c. 1. §. si Vasallus 11. si de feud. fuer. controv. inter domin., & agnat. [12] Abb. in c. ult. de for. compet. & in c. super literis 20. de rescriptis.

modo suo legibus à se sancitis uti, queis caveant, ne quid moveatur contra ecclesiasticam potestatem, cujus velamento ipsi in Principum jurisdictionem, invadant. Fuit attamen peramicus Joannis Andreæ Canonum interpretis celeberrimi (1), de quo diximus: delectatusque, præter morem tunc jurisprudentiæ subrusticæ, musarum deliciis, familiarissimè usus est Petrarcha, Boccacio, & Guidone Cavalcante, quorum in rhythmis Italicis pangendis gloriam imitatus, æmulatusque, commercio, atque etiam contubernio, ac societate peregrinationum delectatus dicitur. Nam eum cum his iter fecisse Utinum ad Carnos, exceptumque fuisse ibi peramanter ab Archipræsule Aquilejensi narrat Pancirolus (2), apud quem leges, quæ de ejus, & Comitum icone vulgaris traditio refert. Si Bartholo credimus (3), obierit Cynus Bononiæ, humarique voluerit juxta præceptorem suum Dynum. Sed verius est ex Pancirolo, eum decessisse Pistorii in patriâ, sepultumque in templo principe. Ibi ejus mausoleum est elaboratum ab Andrea Pisano sculptore celebri, quod idem Pancirolus describit, appositâ hac Epigraphe.

Cyno Eximio Iuris Interpreti, Bartholique Præceptori
Dignissimo
Populus Pistoriensis Civi suo B. M. Fecit
Obiit An. MCCCXXXVI.

Scripsit

Super I. Parte Digesti Veteris usque ad Tit. si de noxali causa, quo explicato non ultra progressus est.
Item super II. Parte ad Tit. de rebus creditis.
Comment. in libros Codicis.

CAPUT II.

Albericus Rosate. Iacobus Ardizonus. Franciscus de Aptis Card. Simon de Borsano Card. Antonius de Nateriis. Lupatus.

VIII. ALBERICUS Rosate, seu *Roxiate*, Tatii filius, Bergomas, antiquissimus juris utriusque doctor, atque (4) clarissimus sæculo XIV. scriptor, Patavii Riccardum (5) Malumbram, & Oldradum à Ponte, viros eximios, de quibus diximus, audivit, ut annotat post Pancirolum (6) Calvus in Scena literaria Bergomensium. Lauream assecutus foro se totum addixit, patronique officio functus diu tum in patriâ, tum Romæ, eam sibi famam comparavit, quâ & ignobilitatem sui generis obruit, & sibi nomen Practici maximi fecit (7). Româ redux in patriam summo in honore fuit, tantæque apud Mediolanenses, quibus tunc Bergomates suberant, auctoritatis, ut huic uni præ omnibus Jurisconsultis, in rebus difficillimis expediendis (8) tribuerent. Hinc illum Joannes Novariensis Episcopus, & Luchinus Vicecomites Mediolani Principes Avenionem (9) Legatum misere ad Benedictum, non XI. ut scribit Freherus, sed XII. interfuitque ibi turbulentæ disceptationi, quam cum Pontifice habuit Ludovicus Cæsar de jure Principis. Gravibus Avenione negotiis, ad quæ missus fuerat, feliciter expeditis, domum rediit cum nummo aureo (10), hinc Benedicti referente iconem, inde civitatis Avenionensis effigiem, atque eo munere contentus fuit, ut ea ferebat simplicitas sæculi. In patria populi, ac Decurionum decreto lectus est, ut leges Municipales Bergomi recenseret (11), emendaretque, quem ille laborem suscepit, ac gnaviter exantlavit. Vertit deinde se ad Commentarios eruditissimos conscribendos, quibus jus utrunque universim illustravit, sibique novum titulum addidit, quo apud omnes eruditos viros observator (12) fidelis Antiquitatis dictus est. Jam senex anno piaculari MCCCL. Romanam cum uxore, & filiis peregrinationem religionis causâ suscepit, ut veniam criminum suorum, adoratis Apostolorum exuviis, impetraret: inde regressus decessit in patria an. MCCCLIV. Sepultus est in suburbio S. Catherinæ, & sacrario S. Nicolai apud Monachos S. Benedicti. Ejus ossibus vetustis 1354.
literis

(1) Cyn. in l. 28. Cod. de Pact. (2) de Clar. Interpr. lib. 2. c. 58. p. 144. 145. (3) in l. 1. n. 2. ff. de Jurisd. omn. judic. (4) V. Fulgos. cons. 47. 120. 155. 173. 179. 237. (5) Alber. princ. ff. & l. 1. in princ. de novo Cod. compon. (6) de Clar. Interp. lib. 2. c. 66. a p. 152. (7) Fulgos. Cons. 155. (8) Jason in l. 1. in princ. ff. de nov. oper. nunciat. (9) Alber. in l. 3. n. 5. Cod. de Sacros. Eccl. & alibi. (10) Freher. T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 787. (11) Alber. in l. 1. Cod. de novo Cod. compon. (12) Jason. in l. 4. §. de verb. oblig.

literis hoc hexaſticon barbarum, & inſulſum, impoſitum legitur, tum apud Paneirolum, tum apud Calvum.

Hic jacet, in arca, Legum qui jam fuit arca.
Claret lecturis, quas fecit corpore juris
Atque aliis multis, quibus in ſcribendo refulſit.
Hic de Roxiate Albericus, gloria morum
Tempore non parvo miſeros relevare Miniſter
Virginis obſequio, prece cujus Cœlica ſumpſit.

Scripſit, *Super toto Codice libros XII., quos Collegio Bononienſi dedicavit.*
Super Digeſto Veteri libros XXIV.
Super Digeſto Novo libros XII.
Super Infortiato lib. XIV.
Super Inſtitutis lib. IV.
Super VI. Decretalium lib. I.
De Teſtibus lib. I.
De Statutis, & de Præpoſitionibus.
Super omnes partes Juris, tam Matutinas quàm Veſpertinas.
Repetition. Digeſti Novi in Tit. de Cuſtodia Reor. l. in eos.
Dictionarium Juris, tam Civilis, quàm Canonici; quod Franciſcus Decianus pluſquam mille octingentis vocibus locupletavit:
Tractat. de Accentu. De Orthographia. De Arte Oratoria.
Summam Confeſſorum librum I.
In Comœdiam Danthis librum I.

IX. JACOBUM ARDIZONUM Veronenſem, coævum fuiſſe Albertino Roſate, ejuſ-
1354 demque condiſcipulum, conſtàt ex ipſo Alberico (1), quo teſte claruerit ſuo tempore inter principes Juriſconſultos, Ticini, ac Piſis docuerit, evocatuſque in aulam Avenionenſem, cauſas egerit ad ſacrum conſiſtorium pertinentes. Laudatur à Baldo (2) ex acumine ingenii, & inter maximos, & egregios Juriſconſultos numerandus aſſeritur. Nec aliter de illo Alvarotus (3), cujus judicio Ardizonus adeo redundans eſt, ut nihil intactum penitus in re, quam pertractat, reliquerit: adſtipulatur Mantua (4) hæc ipſa, quæ tradimus, adnotans, Annum ejus emortualem nuſquam ſignatum deprehendere licuit, quamobrem illum cum æquali Alberico hìc noſcendum poſteris noſtris proponimus. Edidit *ſummam* in uſibus Feudorum maximi ſemper habitam, habendamque.

1356 X. FRANCISCUS Cardinalis DE APTIS Tudertinus ab Andrea Ranuccio patre Domino Poggii, Guardiæ Fermani Montis, aliorumque Oppidorum, qui diu vixit Venetiis, juſſus eſt dare operam Philoſophiæ, ac Juriſprudentiæ Paravii ſub Raynerio Arſendo, quem æquaſſe adhuc diſcipulus ingenii ſubtilitate, & mirâ memoriâ dicitur à Diplovatacio (5), ex quo ejus notitiam hauſimus. Hinc inſignis Canonum Doctor ad Romanam curiam poſt obitum patris profectus brevi Corcyrenſes infulas adeptus eſt, ut ex regeſto Vaticano probat Ughellus (6), quo teſte, an. MCCCXLVIII. translatus ad ſedem Cluſinam in Etturiâ, poſt biennium aſcendit ad Caſſinenſium Sacrorum regimen, nec ibi plus biennio itidem eo munere functus ab Innocentio VI. Eccleſiæ Florentinæ præfectus eſt, ut leges apud Vincentium Borghinum (7) anno MCCCLV. Poſt annum Avenionem accitum idem Innocentius in ſacrum ſenatum adlegit (8), ac purpuratis Patribus addidit. In ea dignitate claruit per annos quinque, obiitque Avenione an. MCCCLVI. nondum quinquagenarius. Scripſiſſe eum multa refert Ughellus: notum eſt, vulgatumque ejus opuſculum *de Quarta Canonica*, cujus meminere Baldus (9), & Abbas (10).

1381 XI. SIMONEM DE BORSANO Mediolanenſis Diœceſis, quem an. MCCCXXXIX. ab Angelo Pagliarino utriuſque Juris inſignibus exornatum, magnumque fuiſſe Canonum Doctorem, ſcribit Porcellinus (11), quemque adhuc diſcipulum terrori fuiſſe Profeſſoribus ipſis cum publicè diſceptabat, probat Lignamineus (12) ex diſticho inſcripto parietibus Gymnaſii

Burſanus pugnans Doctores implicat omnes:
Burſa an Rete eſt? Munus utrunque facit.

non alium ſanè ab eo exiſtimamus, qui aliis Boyſſanus eſt, aliis Buoſinus, Borſanius, vel de Bourſano aliis, & quem Theodoricus à Niem apud Oldoinum (13) Joannem

pro

(1) lib. 8. ſup. Dig. nov. in præfat. (2) Conſ. 193. incipit ad evidentiam col. 2. Vol. 3. (3) in Procem. Feud. Col. 2. (4) de Vir. Illuſt. n. 133. (5) de Clar. Juriſconſult. lib. 3. (6) T. 3. p. 642. n. 27. (7) de Epiſcop. Floren. (8) V. Oldoin. ad Ciacco. T. 2. p. 534. (9) Conſ. 134. (10) Quæſt. 37. lib. I. (11) not. ad Matric. (12) in Inſcr. Gym. apud Salom. (13) T. 2. p. 607.

pro Simone nominat; fuitque S. R. E. Cardinalis, & clarissimus sæculo XIV. Jureconsultus. Nam utrunque hoc laudati Scriptores profitentur, neque eo sæculo præter hunc Jurisconsultum clarum hujus nominis, & agnominis historia memorat. Genere Italus, domo Mediolanensis, postquam doctrinæ retulit præmia, docuit in pluribus Italiæ lycæis avidissimè auditus, præsertim Perusiæ: undè ob sapientiæ famam, & vitæ integritatem à Gregorio XI. vocatus ad infulas Mediolanenses Gullielmo Pustetlæ suffectus est (1); mox an. MCCCLXXV. in altera Cardinalium creatione Presbyter Card. SS. Joannis, & Pauli tit. Pammachii renunciatus inter Senatores Ecclesiæ sedit eodem Gregorio auspice, quamvis non desint, qui putent eum primùm quidem ab Urbano V. ab exedra ad Purpuratorum Subsellia fuisse translatum, deinde à Gregorio XI. ad sedem Mediolanensem subvectum, ut leges apud Ughellum (2). Utrunlibet placeat non repugnabimus. Ab obitu Gregorii Clementis VII. partes secutus contra Urbanum VI. stetit ad annum usque MCCCLXXXI. quo devixit Nicææ in Provincia, ibidemque sepultus est. De eo præter Scriptores relatos Panuinius (3), & Ciacconius, Victorellus (4), Contelorius (5), & alii. Scripsit celeberrimum Commentarium, & prolixum in VI Decretal.

XII. ANTONIUS DE NATERIIS è Monte Aniano diœcesis Patavinæ, deposito 1393
legum tyrocinio Patavii, Doctor, claruit inter juris utriusque, præsertim Canonici doctos Interpretes. A multis gymnasiis expetitus, quod nos scimus, in unâ Ticinensi Academia docuit, undè ad curiam Avenionensem missus, inde Bellunensis Antistes ab Urbano V. creatus rediit anno MCCCLXIX. Ughello hæc omnia debemus (6), quo authore Antonius Bellunensis Ecclesiæ leges vulgò *Statuta* compilavit, vel potiùs ita recensuit, emendavit, & in unum codicem retulit, ut etiamnum vigeant, serventurque. Scripsisse eum alia multa idem Ughellus tradit, quæ nos non vidimus. Obiit anno MCCCXCIII. sepultusque est in templo majore ritu solemni.

XIII. De LUPATO nobilissimo viro Patavino non minore Jureconsulto quàm Poe-
ta, quem proinde ex utraque laude claris Alumnis annumeramus Gymnasii nostri, 1399
hæc habet Petrarcha scriptor æqualis (7): *Lupatus Patavinus fuit nuper Poetarum omnium, quot nostra, vel patrum nostrorum vidit ætas, facillimè princeps: nisi juris Civilis studium amplexus esset, & novem Musis duodecim Tabulas immiscuisset. Is amici subita causa, & moras respuente necessitate, ipso quotidiano, ac domestico, quo fortè inventus est, habitu togatus in judicium venit. Novus judex, qui tribunal impleverat, egregio viro nec assurrexit, nec aliquo eum honore dignatus est. Cœperat Lupatus amici causam planis verbis, ac vulgaribus agere, & illum in singulis verbis obluctantem urbanè admodum, ac suaviter convincere: indignatus judex, tanquam magnum aliquid dicturus sic interrogavit. Scis literas? At ille, scis paucas, respondit. Risit insulsus judex, idiotam ratus, quòd incongruè respondisset, scis, pro scio: non arbitratus, id de se dictum, quod paucas literas sciret: & ad inceptum rediit sermonem. Nec ineptus, ac stolidus judex ante se delusum sensit, quàm disertissimi viri cognosceret, & ratione simul, & oratione se fuisse superatum. Nomen autem abeuntis quærens ab astantibus didicit, Lupatum esse, cujus nomen ea tempestate, non Patavii tantum erat celebre, sed etiam per totam Italiam insigni gloria ferebatur.* Hæc Petrarcha, cujus si judicio acquiescas, habes è Gymnasio nostro summum sua ætate Poetam, qui tamen insignis fuerit Jureconsultus, & equestri ordine spectatissimus teste Scardeonio (8), qui nimirum scientia, & existimatione, tam inter patronos, quàm inter patricios in curia principem locum tenuerit. Fertur autem ex nominis magnitudine, vel potiùs ex petulanti natura, quam inflabat doctrina, & nominis gloria fuisse plus nimio elatus, atque maledicus, adeo autem in omnem tam privatim, ac publicè obtrectandi licentiam effusus, & improbus, ut nulli sexui, nulli unquam ordini parceret. Refert Lignamineus acuta satis (9), & admodum ludicra, sed & arrogantissima dicta, vernaculâ Patavinorum linguâ mores Jacobi Carrariensis, cognomento Grandis, Patavii tunc Principis, totamque Carrariensium familiam proscindentia. Nec alia fuerint ab iis, ob quæ Jacobo fuit semper invisus, tandem hanc ob causam exilio ad Clodiam damnatus patria excidit, donec amicis agentibus exoratus Jacobus eum ab exilio patriæ, ac propriis laribus postliminio restituit. Scripsisse cum multa credibile Scardeonio videtur, undè illi tantum nomen, tantumque gloriæ, & existimationis obvenerit, reque ipsa quosdam ejus Tractatus de Poesi, & carmine Leonino proposita XII. Tabularum effata, fuisse apud Pignorium ex recensione bibliothecæ Pignotianæ tradit Salomonius (10) post Tomasinum (11) in Athenis: nobis

non

(1) Oldoin. ibid. (2) T. 4. p. 252. n. 106. (3) uterque in Vita Gregor. XI. (4) in addition. ad Ciaccon.
(5) in Elench. Card. (6) Tom. V. p. 161. n. 45. (7) lib. de reb. memorand. (8) lib. 2. Clas. 10. p. 232.
(9) Inscript. Gymnast. (10) Inscr. Gym. in Miscell. (11) P. 2. p. 4.

non alia nota sunt, quàm quæ leges insculpta tumulo ejus ad D. Laurentii è regione sepulcri Antenorei. Ea inscribi jussisse sepulcro suo, tradunt omnes, Scardeonio præeunte (1); sic autem ludunt.

Mors mortis morti mortem si morte dedisset,
Hic foret in terris, aut integer astra petisset.
Sed quia dissolvi fuerat sic juncta necesse,
Ossa tenet saxum, melior pars gaudet in esse.

Circa Basim Sepulcri

Id, quod es, ante fui: quid sim post funera quæris?
Quod sum, (quidquid id est) tu quoque lector, eris.
Ignea pars Cælo, cæsa pars ossea rupi,
Lectori cessit nomen inane Lupi.
Obiit Lupatus an. MCCCXCIX.

CAPUT III.

Petrus Corsinus Card. Angelus Barbadico Card. Henricus à Langenstein. Franciscus Lando Card. Ludovicus Romanus. Antonius Chartularius. Hugo Lusignanus Card. Nicolaus Tudiscus Abbas Panormitanus.

1405 XIV. PETRUS CORSINUS Cardinalis, ut ipse scribit (2), adolescens, quòd Florentiæ, ubi nobilissimo genere natus est, nullus esset, qui jura doceret, Pisæ autem Florentinis essent infensæ, Patavium commeavit, ut Bartholum Sentinatem audiret. Nec tamen huic admodum adhæsit, sed auditor assiduus Ægidii Mandelberti Cremonensis jus Canonicum profitentis, hinc Doctor Decretorum prodiit, notaturque in priscis discipulorum albis teste Porcellino (3). Deposito tyrocinio juris Avenionem profectus, ibi sacri Palatii Auditor, deinde Volaterranus Episcopus plures obivit legationes Urbani V. jussu, celebremque illam in primis ad Ludovicum Pannoniæ Regem, Rodulfum Austriæ Ducem, & Joannem Boemiæ, ac Moraviæ Marchionem pro fœdere sanciendo. Re bene gestâ, ita sibi Caroli IV. Cæsaris gratiam conciliavit, ut inter S. Imperii Proceres, ac Principes relatus cum posteris fuerit; extatque ad idipsum diploma datum apud Ughellum (4). E Germania redux, atque ex his clarus, petente Petro de Albiziis Florentino Vexillifero relatus est in album Cardinalium ab Urbano eodem, an. MCCCLXX. Presbyter Tit. SS. Laurentii, & Damasi. Interfuit comitiis Gregorii XI. eumque secutus est, cum Avenione sedem retulit Romam. Post Urbani VI. comitia stetit à partibus Clementis VII. Pseudopontificis, quocum se Avenionem recepit, damnatus propterea cum aliis, ac sacro fulmine ictus ab Urbano. Decessit in schismate, non Florentiæ, ut habet Michael Pocciantius (5), sed Avenione, sepultusque est apud Augustinianos an. MCDV. undè ejus exuviæ relatæ Florentiam, in templo principe conditæ sunt sub lapide ejus iconem referente, & elogio, quod legitur apud Oldoinum (6). Scripsit doctum opusculum *de abolendo Schismate*, quod olim legimus; *Sermones* quoque aliquos, & nonnullorum *Pontificum Vitas*, quæ non vidimus, recensenturque ab eodem Oldoino.

1418 XV. ANGELUS BARBADICO, claro, & patricio genere Venetiis natus, adolescentiam, & partem nobilissimæ juventutis egit in Patavino Gymnasio, in cujus monumentis Gymnasticis nomen ejus proponitur ab an. MCCCLXXV. ad MCCCLXXXIII., ut ex Porcellino (7) colligit Salomonius (8), quo teste, carissimus fuit, & contubernalis Riccardi Com. S. Bonifacii, quem affinitate attingebat. Emensus curriculum studiorum, cùm se sacræ militiæ addixisset, Chisamensis titulo tenus Ecclesiæ Præsul in Creta dictus in aula Romana vixit, undè illum ad insulas Veronenses evexit Gregorius XII. ejus avunculus an. MCDVII. Eas iniit eodem anno iis ceremoniis, quas describit Bartholomæus de Oliveto (9). Anno verò sequenti idem avunculus ejus eum vocavit ad Purpuram sub Tit. SS. Petri, & Marcellini. Hac dignitate auctus se sponte

Veronensi

(1) ibid. p. 133. (2) lib. de Schismate abolendo. (3) not. in Matric. Scholar. (4) Tom. 3. in serie Florent. Episcop. (5) de Script. Florent. (6) ad Ciaccon. T. 2. p. 573. (7) not. in Matric. Schol. ad hos annos. (8) Inscr. Gymn. ex Lignamin. (9) in Diariis.

Veronensi Ecclesiâ abdicavit, sibi nefas ratus, ejus res Sacras per Vicarium administrare: Quippe fuisse dicitur vir singulari religione præditus (1), justitiæ studiosissimus, & Ecclesiasticæ disciplinæ cultor egregius. Quæ virtutes in serenissima domo perennare videntur, ut constat ex iis, quæ alibi scripsimus in Gregorio venerabili Cardinali Episcopo Patavino, veneramurque nunc in ejus nepote Joanne Francisco Cardinali, Veronensi primùm, deinde Antistite Brixiensi, cùm hæc exscriptori tradimus Episcopo Patavino, Magno nostri Gymnasii Cancellario. Interfuit porro Angelus Concilio Constantiensi, undè eum Martino V. dum in Italiam revertitur, Genuæ gravi morbo tentatus occubuit an. MCDXVIII. ætatis, ut colligere licet ex dictis, LXII.

XVI. HENRICUS A' LANGENSTEIN (2), dictus de Hassia Germanus, avunculus Joannis Hinderbachii Episcopi, & Principis Tridentini, vir doctissimus, Theologiæ Professor, & primus lycæi Vindobonensis Rector. Fuit Parochus in Medling Austriæ 1420 oppido prope Vindobonam, ac Cæsaris Friderici à secretis. Studuit Jurisprudentiæ Patavii auditor Jacobi de Zochis, Angeli de Castro, Antonii de Rosellis, & Leonardi de Baziolis, quorum scripta extant in bibliotheca Tridentina manu Henrici ipsius exarata. Ipse Henricus justo Commentario Friderici Cæsaris gesta complexus est, atque edidit, undè illa longiore circuitu conscripsere Æneas Silvius, & Boeclerus, vel potiùs Kulpisius desumpta ex codice, qui ad Episcopum Tridentinum Joannem pertinuit. Floruit Henricus circa an. MCDXX. Emortualis ejus annus ignoratur.

XVII. FRANCISCUS LANDO Cardinalis patricius Venetus ex nostro Gymnasio 1427 I. V. D. peracto studiorum curriculo prodiit, ut legimus in annotatis à Porcellino (3), qui refert huic primùm fuisse concessum, quod jam esset Episcopus designatus, ut more Nobilium, Doctorum lauro redimiretur. Eum quippe Gregorius XII. Patriarchali dignitate Gradensi auxerat an. MCDVIII. Interfuit Synodis Pisano, & Constantiensi. Ab Alexandro V. titulum honorarium Patriarchæ Constantinopolitani meruit anno MCDIX., eumque Joannes XXIII. provexit ad Purpuram, dixitque Cardinalem S. Crucis in Hierusalem an. MCDXI. quem deinde Martinus V. Sabinensi titulo decoravit. In Basilica Liberiana sacellum extruxit munificè, dotavitque adjecto censu pro pluribus Sacerdotibus, ibi quoque tumulari voluit, conditusque est marmoreo sepulcro cum elogio versibus ejus laudes complexo, cui Canonici Liberiani epigraphen addidere grati animi causa. Utrunque exhibet Oldoinus, ex quo hæc ipsa desumpsimus. Obiit an. MCDXXVII. VII. Kal. Januarii.

XVIII. LUDOVICUS PONTANUS, quem vulgò Romanum appellant, ut ipse in 1439 prologo ad codicem profitetur, Patavii Joanni Imolensi adhæsit, ab eoque hic Jurisprudentiæ sacra cœpit initia. Natus in Umbria Spoleti humili genere, Romæ altus est educatusque, undè illi Romani agnomen fuit. Institutus primùm Perusiæ sub Joanne Petruccio, & Angelo Perillio, hunc secutus Patavium venit, ubi Perillo relicto se totum institutioni Imolensis addixit, eumque præ cæteris Mystagogum suum ad legum scientiam deinceps habuit. Cum eo profectus Ferrariam, atque inde Bononiam, ibi post depositum tyrocinium, lauream accepit (4), ad eam diem ne mutire quidem, aut ab aliquo dissentire ausus, quod tum modestiæ, tum præstantiæ tribuit ingenii Raphael Volaterranus (5). Senas profectus, ubi, statim ac potestatem docendi nactus est, statim itidem prælegit publicè primam Pandectarum partem (6): notatque hoc ipsum Mantua (7), atque exemplo Romani acriter, & quò planiùs intelligatur ab omnibus, insurgit in eos, qui suo tempore, atque utinam non etiam nostro, Jurisprudentiæ laurum consequuntur. Eum tamen non admodum gloriæ consecutum ex munere docendi, scribit Pancirolus, quippe, inquit, ineptus adeo infeliciter recitabat, ut præclara quæque in ejus ore sordescerent. Et tamen à Mantua, non doctrinâ tantum, & ingenio, sed & eloquentiâ nemini sui temporis secundus floruisse traditur, ipseque de se testatur (8), cùm Romæ *Authenticam Similiter Cod. ad l. Falcidiam* explicasset, tam frequenti se auditorio fuisse usum, quanto alius nunquam ab hominum memoria docuisset. Senis discipulum habuit inter alios Franciscum Accoltum Aretinum (9), Florentiæ verò Advocati officio functus acerrimum expertus est adversarium Nellum à S. Geminiano, ex utroque autem gloriam sibi apud posteros immortalem conciliavit, quod & magister summi Jureconsulti fuerit, atque æmulo docto, & accurato suffecerit. Post hæc Romam regressus ab Eugenio IV. Protonotarius creatus est, nec diu post accitus Neapolim ab Alfonso Aragonio Rege summâ in existimatione ob insignem eru-

(1) Oldoin. ad Ciaccon. T. 2. p. 769. (2) Jo. Mark. de ill. Theol. (3) not. in Matric. D. D. sub init. (4) ipse Rom. Sing. 262. (5) lib. 12. Antropolog. (6) Rom. in l. si finita §. Julianus ff. de damno infect. (7) de Vir. Illust. n. 174. (8) Sing. 33. (9) Jason in l. 9. §. 8. n. 82. ff. de re. cred. si cert. pet.

ditionem habitus unà cum Nicolao de Tudeschis tunc Episcopo Catanensi, mox Panormitano ad Synodum Basileensem legatus Regius missus est (1). Ibi cum collega Panormitano magnas, & atroces controversias, & rixas habuit, nec dubium, quin contra collegam pro Synodo stantem pro Eugenio: tanti interim apud gravissimum illum doctissimorum Patrum cœtum nominis, & ex sapientia, ac probitate existimationis, quantâ eum censendum putat Æneas Sylvius (2). Nam ubi illum comparavit, ac pene non prætulit Theodectæ, Cyneæ, Carneadi, Metrodoro, Hortensio, Senecæ, hæc subdit. *Erat memor omnium, quæ ipse unquam aut legisset, aut audisset; nec oblitus erat eorum aliquid, quæ ipse vidisset: nec ut cæteri Jurisconsulti principia legum in disputando allegabat, sed quasi Codicem legeret, sic Textum memoriter recitabat. Vir non Româ tantùm, sed cælo dignus, & cui nemo mortalium comparandus videtur; non admirationi, sed stupori futurus omnibus populis, si, ut æquum videbatur, ætatis tempora duplicasset.* Quibus tanti scriptoris, ac synchroni verbis refelluntur notæ quædam illi à posterioribus inustæ, quasi sublestæ fidei fuerit (3), atque artifex novarum opinionum, quibus sanciendis fictis priscorum auctoritatibus uteretur: quasi avaritia in edendis Responsis laboraverit (4), nec ad veritatem, sed ad lucri libitum scripserit. Obruit hæc omnia datum ex Ænea dudum elogium, quod prosecuti, obitum tanti Jurisperiti sic damus. *Sed invidit*, inquit, *fortuna Italiæ, nec tantum scientiæ lumen crescere passa est. Immisit pestiferum morbum, virumque vix XXX. egressum ætatis annum abstulit; nec plus horis sex, & triginta fuit ægrotare. Visusque non transitus ille hominis, sed furtum. Quis enim virum adeo juvenem, adeo robustum tam brevi morula extirpari putasset? Sed fuit mors damnosior morte cujusvis. Regis enim, quod regni hæres succedit in regno, viro autem adeo docto nullus superest in literis hæres. Sed dum Cardinalari vir benemeritus, manet, apud Chartusiam sepelitur.* Hæc Sylvius, apud quem (5) Epitaphios elegos de obitu Romani leges. Obiit V. Idus Julii an. MCDXXXIX. Basileæ, ubi hunc titulum habet,

Anno Domini MCDXXXIX.
Reverendus in Christo Pater D. Ludovicus
Pontanus de Roma Utriusque Juris Doctor
Sedis Apostolicæ Protonotarius,
Cujus anima requiescat in pace. Amen.

Edidit *Comment. in Digestum, & Codicem, Singularium Volumen. Repetitiones, Responsa.*

1440 XIX. ANTONIUS CHARTULARIUS, Patavinus, pater Joannis Meriei, de quo diximus libro tertio tomi primi, clarus ex patrio Gymnasio Jurisconsultus foro itidem patrio insignem operam dedit; fuitque Orator clarissimus. Memoratur à Scardeonio (6), & Portinario ex libro (7), quem edidit, *de Moribus Philosophorum*. Obiit in patria an. MCDXL.

1442 XX. HUGO LUSIGNANUS Cardinalis, gente Græcus, Cyprius patriâ, Joannis Regis filius, Jani Regis frater, ut refert Stephanus Lusignanus (8), adhuc puer ad infulas Archiepiscopales Nicosiensis Ecclesiæ in Italiam erudiendus mittitur, atque in hac urbe, & Gymnasio adolescentiam transegit, seque bonis artibus, Philosophiâ, Jurisque prudentiâ imbuit. Rediit deinde Nicosiam, & Sacris majoribus initiatus, à Martino V. Diaconus Cardinalis S. Adriani renunciatus est. Legationem obiit in Campaniâ, & Maritima. Interfuit Episcopus Prænestinus Basileensi Concilio, cujus jussu ad pacem inter Gallorum Regem, & Ducem Burgundiæ sanciendam in Gallia fuit, seditque Synodi OEcumenicæ Legatus in conventu Arrebatensi. Abbatiam S. Mariæ ad Pinerolium administravit commendatam; sanxitque fœdus nuptiarum inter Joannem Jani Regis filium, nepotem suum, & Amadeam Palæologam filiam Joannis Jacobi Marchionis Montisferrati: nec diu post egit, ut Anna Lusignana neptis nuberet Ludovico Allobrogum Duci filio Felicis Antipapæ, cujus mox partes secutum Eugenius IV. exauctoravit. In ea pœna decessit mense Augusto an. MCDXLII. apud Subalpinos. Plura de eo apud Cardinalium Biographos.

1444 XXI. NICOLAUS TUDISCUS, gente Siculus, Catanæ natus est, ibidemque Congregationi Monachorum S. Benedicti nomen dedit in cœnobio S. Agathæ. Pervagatus deinde

(1) Æne. Sylvi. de dictis, & Factis Alfonsi Regis lib. 2. c. 11. (2) de Gest. Basil. Concil. lib. 1. (3) Alex. in l. 22. §. 5. n. 4. ff. solut. matrim. Silva Nupt. lib. 5. n. 62. (4) Claud. Seisel. in l. 36. ad fin. ff. de VO. Card. Alban. cons. 24. (5) Vid. Pancirol. de Clar. Interp. lib. 2. c. 74. à p. 195. Ficard. in Vit. Jurisconsult. in Romano. (6) lib. 2. Class. 10. p. 242. (7) lib. 7. c. 7. p. 278. (8) Hist. Lusign. lib. 3.

deinde Italiam celeberrimos ea ætate Jurisconsultos omnes audivit, tandemque Patavii Francisci Zabarellæ discipulus jus Canonicum apprimè didicit, ab eoque lauream doctoris accepit, ut notat Pancirolus (1), signant monumenta gymnastica (2), ipse gloriatur (3). Cùm juri civili dabat operam Bononiæ, tanti habitus est, ut inter Doctores gymnasii privilegia cogrituros adlectus fuerit (4). Jura publicè docuit primùm in Academiâ Senensi decennio ab an. MCDXXI. (5) deinde Parmæ sexennio integro (6): quo tempore à Martino V. Abbas Monicensis cœnobii in diœcesi Messanensi renunciatus est (7), atque hoc sub titulo magis innotuit ob ea scripta, quæ recensebimus. Eodem cum titulo Bononiæ docuit, conductus octingentorum aureorum mercede (8), magnâque nominis famâ jus Pontificium interpretatus est. Post hæc Romam accitus, ac relatus inter eos, qui Referendarii dicuntur, Apostolicæ Cameræ Auditor, seu Quæstor Generalis in curiâ fuit; alii enim annumerant Rotæ Judicibus, & fortassis in utroque munere fuerit, donec Archiepiscopus Panormitanus dictus ex hoc quoque nomine apud Jurisconsultos claret. Synodo Basileensi indictâ, socius datus Tarentino Cardinali, Legatus Alfonsi Aragonii Basileam venit; fuitque à partibus Eugenii, quem egregiè thesibus quibusdam propositis tutatus est, ita volente Aragonio, ut Æneas Sylvius refert (9), adversùs Argensem Episcopum, Joannem Segoviam, & Franciscum Fuxeum Theologos. Ea disceptatio utrique parti dedecori fuit; quippe in ea exarsit jurgia, quæ modum excederent, & in maledicta, & probra turpiùs, quàm pro loco, & patrum dignitate, degeneravit. Statutum tamen à Synodo contra Panormitani sententiam, quamvis postularet judicium differri. Quamobrem scripsit opusculum Quæstionum, quæ de Concilio Basileensi excusæ typis inscribuntur. Opusculo hoc edito, Romam rediit, indeque Neapolim redux ab eodem Rege, qui novas ob causas Eugenium oderat, Basileam Legatus cum Ludovico Romano remittitur, ut pro Synodo adversùs Pontificem, quem defenderat, depugnaret; nec recusavit invidiosum, & plenum inconstantiæ munus vir ad omnia paratus ex vitio magnorum ingeniorum, quique ea pro & contra de Potestate Romani Pontificis in iis, quæ scripsit, asseruit, quæ ne ipsa quidem aula probavit, expungendaque postea scriptis ejus curavit utiliter. Ob hæc non adeo Synodo jam rebelli placuit Panormitanus, ut non ex pluribus aliis displicuerit, quæ narrantur à Sylvio, quæque in causâ fuere, ut cum collega Romano implacabiles rixas, ac dissensiones habuerit, in quibus componendis, plusquàm in Bohemis ad Fidem Orthodoxam revocandis, laboratum est, ut asserit Sylvius (10). Ludovico fatis erepto, ipse in dies adversùs Eugenium ferocior, cùm de eligendo alio Pontifice ageretur, auctor præcipuus fuit eligendi Felicis Pseudopontificis, atque hoc impetrato, discessit à Synodo, quam ad schisma perpulerat: eò tamen rediit tertiò, Cardinalis creatus à Felice, totusque fuit in propagandis actis perduellibus Synodi. Sed cùm precibus piorum Felix in eo propenderet, ut se spurio Pontificatu abdicaret, ipseque crebris hortatibus moneretur, ut gratiam sibi veri Pontificis conciliaret, pertæsus piæ pœnitentiæ, quam oderat, Synodo valedixit, ac recepisse se dicitur in Siciliam. Obiit Panormi ante quàm Eugenii se potestati subjiceret an. MCDXLV. Sepultus est in templo principe cum hoc vincto numeris elogio.

Morte tua Canon, Leges, & jura Quiritum
Occubuere, jacentque hoc tumulata loco.
Tu Nicolaus eras, Tudisco sanguine natus,
Panormi Antistes, & Catanensis eras.
Eugenio, & Basila discordi pace ruebat
Nostra Fides: steterat, te duce, Concilium,
Nominis, & tituli cumulos, & laudis adeptus;
Undè tuum texit rubra Tiara caput.

Edita sunt ejus notissima *Commentaria in libros Decretalium.*

Compendium Lectura Decretalium.
Volumen Disputationum Tractatuum, Quæstionum, & Practicarum.
Interpretatio in Clementinas.
Quæstio in Gymnasio Parmensi disputata.
Volumen alterum disputationum.

(1) lib. 3. de Clar. Interp. c. 32. p. 355. (2) Porcell. not. in Matric. Colleg. Jurisconsult. (3) in R. de Judic. col. 2. & in c. 1. de caus. possess. & propriet. (4) Abb. in c. ult. n. 3. ne Cler. vel Monach. (5) Abb. in R. de observ. jejun. n. 6. & in fin. Quæst. (6) Idem in c. 1. n. 7. de lit. contest. (7) Idem in c. cum olim in princ. de dolo, & contumacia. (8) Pancir. loc. cit. (9) lib. 1. de gest. Concil. Basileen. (10) lib. 2. c. 18.

Volumina duo Consiliorum CIV.
Liber de Potestate Papae, Imperatoris, & Concilii.
Liber singularis pro Concilio Basileensi.

CAPUT IV.

Antonius Corrarius Card. Vincentius Cattus Dumbenius Card. Gaspar Schlikius. Albertus Gandinius. Franciscus Condulmerius Card. Fantinus Valaresso Archiep. Creten.

1445 XXII. IN appendice Annalium libro ultimo (1), in quo Tomasinus aliquos viros illustres, ac doctrinâ, & sanctitate conspicuos ordinis sui Canonicorum Saecularium S. Georgii de Algâ recenset, primum locum habet ANTONIUS CORRARIUS Cardinalis, quem ex ipso Gymnasii nostri clarissimis Alumnis annumeramus. Patricius Venetus Gregorii XII. tunc Angeli Corrarii, & Episcopi Castellani, ex Philippo patre nepos, patruo agente, cùm se Sacris destinasset, Patavium missus est, atque hìc Philosophiae primùm, deinde Jurisprudentiae operam dedit, in utráque autem Doctor cùm rediisset Venetias animum ad Theologos vertit, Divique Thomae Sententias didicit in coenobio SS. Joannis, & Pauli. Sacrorum post haec initia cepit, ac Decanus Coronensis Ecclesiae fuit. Sed enim, non diu post rerum humanarum pertaesus, ac coelestium incensus desiderio, antesignanum, ac ducem se praebuit illorum, qui Saecularium Canonicorum hujusmodi congregationem, ac coetum instituère. In eo sanctissimè vixit ab an. MCCCXCV. ad an. MCDVII., quo à patruo Pontifice ad Romanam curiam acciтus, primò Bononiensis Episcopus titulo tenus (Bononienses enim non parebant Gregorio) mox Patriarcha vel Hierosolymitanus, vel Constantinopolitanus, & Romanae Ecclesiae Quaestor, seu Camerarius, denique anno sequenti in Senatum Purpuratorum Patrum cooptatus est, Presbyter Cardinalis S. Petri ad Vincula, ut rejectis aliorum sententiis comprobat Oldoinus (2). Sub Martino V. reipsa fuit Bononiensis Episcopus, seque Cardinalem Bononiensem appellavit: inde ab Eugenio IV. Episcopus Portuensis, & postea Ostiensis renunciatus Bononiensem Ecclesiam, parte redituum retentâ, resignavit. Sub patruo Legationes varias obivit in Gallia, & Germaniâ: sub Martino Legatus Senis, & Perusiae fuit, sub Eugenio Romae vixit, atque absens Ecclesias, Aemoniensem in Istriâ, mox etiam Cerviensem in Aemilia commendatas administravit. Jam senex secessit Patavium apud Canonicos suos, ac dimissis Sacerdotiis, quod opum sacratum supererat erogavit in Pauperes. Quin & supellectilem suam in sacra Coenobitarum collegia largissimè contulit; vestesque suas sacras, & bibliothecam, multis, magnisque comparatam impensis, templo S. Georgii in Alga superstes adhuc attribuit. Quae omnia confusè more suo, & subobscurè Tomasinus refert (3), clarius, & luculentius Oldoinus (4), apud quem ex contemptu rerum mortalium, & vitae sanctimonia laudatur à Blondo, D. Antonino, Sigonio. Decessit Sacri Collegii Decanus Patavii in coenobio S. Joannis sui Ordinis an. MCDXLV. XI. Kal. Martii. Cadaver translatum Venetias ad D. Georgii in Alga conditum est marmoreo sepulcro cum epigraphe brevi. Scripsisse dicitur historiam sui temporis (5).

1448 XXIII. VINCENTIUS CATTUS DUMBENIUS Cardinalis Dolinae stirpis, Polonus, vir doctissimus, ac juris Canonici peritissimus, ab ineunte aetate severioribus disciplinis operam dedit, pervagatusque est tota adolescentia, & juventute varias Europae Academias, haesit autem in Patavina diutius, in qua numerum Doctorum auxit, retulitque praemia studiorum suorum, ut annotat Porcellinus (6), & constat ex albo gymnastico tabularii Quaestorii (7). In patriam redux thesauro Gnesnensis Ecclesiae custos praefectus est, simul curam egit accuratissimè filiorum Wlasdislai Regis bello distenti, educator eorum publicè datus à comitus Warzenlibus. Electus Gnesnensis Metropolites diu litem habuit cum Polonorum proceribus, ratis ex lege Regni, non alium in eam sedem eligi potuisse, quàm in dignitate proximiorem. Vicit demum Romani Pontificis decreto, quo ejus creatio rata habita est, constitutumque, legem Polonicam in profanis dignitatibus locum habere, sacris intactis, quas non posset afficere. Iniit ergo gubernacula maximae ejus Ecclesiae an. MCDXXXVII. auspiciis Eugenii IV. mox legationem obivit ad Albertum Caesarem nomine Regni Polonici pro Bohemis Regem

(1) sub initium. (2) ad Ciaccon. Tom. 2. p. 765. [3] in Annal. passim & in Append. loc. cit. [4] ibid. (5) Tomas. in App. ibid. (6) Not. in Matric. Coll. Pat. Jurisconsult. (7) apud Salom. in Miscell. ad Inscr. Gymn.

Regem ex arbitrio creare volentibus. Ex illa regressus bono publico curas omnes, ac studia contulit, Præsul propagandæ religionis studiosissimus, hæreticorum hostis acerrimus, & Bonorum Ecclesiasticorum propugnator invictus. Hæc ille non sibi, aut suis, sed utilitati atque ornamento Ecclesiæ suæ constanter impendit, extructis templis, collegiis Cœnobitarum institutis, auctâ Gnesnensis Ecclesiæ sacrâ supellectile, auro, gemmisque. Eum Felix Pseudopontifex in Synodo Basileensi absentem, & nihil tale cupientem Presbyteris Cardinalibus adscripsit, quem ille honorem an recepetit, dubium est, certè resignavit sponte sub Nicolao V. circa annum MCDXLVII. ut probat Oldoinus (1), quem sequimur, ac probabilissimum existimamus, resignatum honorem purpuræ ritè illi fuisse à Nicolao restitutum. Emortualis ejus annus certus non est, aliis obitum ejus an. MCDXLVIII. signantibus, aliis an. MCDXLIX. Jacet in templo majore Gnesnensi.

XXIV. GASPAREM SCHLIKIUM illustribus nostri Gymnasii Alumnis annumeramus ex duplici epistolâ Francisci Card. Zabarellæ, alterâ ad Schlikium ipsum, alterâ ad Vergerium. In utraque vir hic sæculo XV. clarissimus ipsius Zabarellæ discipulus dicitur præceptore ipso Zabarella Patavii plures annos impendisse institutionibus Philosophicis, Oratoriis, ac Legalibus. Natus est in agro Tarvisino nobili Lazanæ familiâ, patre Germano Francone, matre Italâ è Collis Alti Comitibus nobilissimis; fuitque vir doctissimus, prudentissimus, facundissimus: his enim præclaris nominibus eum appellat Zabarella, & Vergerins (2). Statura corporis eminens, ac formæ species liberalis augebat has dotes animi; hisque gratiam, & amorem sibi Sigismundi Cæsaris conciliavit, à quo in aulam adscitus particeps secretorum aulæque Cæsareæ scriba, seu cancellarius fuit. Hoc opem ferente, dirigente, docente, Cardinalis Zabarella profitetur (3), sibi omnia processisse feliciter, cum Legatus à latere Joannis Pontificis Sigismundum convenit. Interfuit Constantiensi Synodo inter Cæsaris Ministros, & familiares, nec, ut narrat Freherus (4), latam adversùs Joannem Hussum sententiam palam, ut præcipitem damnavit; sed illud illi minimè placuit, quod mali esse exempli censebat, eam sententiam, quam justissimè pronunciatam in hæreticum relapsum, ac pertinacem prædicabat, in eo sacro conventu effectam dari, ad quem universalis Ecclesia pacis pangendæ causa convenerat. Sic apertè rem narrat Vergerius oculatus testis (5), & Schlikii peramicus. Interfuit quoque Basileensi Concilio cum Sigismundo an. MCDXXXI. eumque secutus, cùm est inauguratus Imperator ab Eugenio IV. Romæ fuit. Exorto dissidio Cæsarem inter, & Pontificem, cùm ille Senas secessisset, ibi Schlikius cum Domino suo aliquandiu vixit, ibidemque formâ, & blandiciis illectus, nobilem fœminam amavit, ac planè deperiit: ejusque amores Æneas Sylvius descripsit sub Euriali, & Lucretiæ nominibus, amatorio libello, quem Pontifex factus inter alia reprobavit. Post obitum Sigismundi in eâdem dignitate, ac muneribus perstitit apud Albertum II., & Fridericum III. Rom. Imperatores, atque hic illum Bassiani Comitem dixit, ditavitque prædiis multis in Marchiâ Tarvisinâ, accedente Venetæ Reipublicæ gratiâ, quâ factum, ut Schlikia familia diu hos titulos reipsa retineret, quibus tandem penitùs excidit à bello Cameracensi, frustra hos etiamnum jactans, alioqui dives, & clara ex ditione peramplâ Joachimicæ vallis in finibus Bohemiæ. Scripsit Gaspar historiam Constantiensis, & Basileensis Concilii; ex utrâque ad testimonium producitur *in Relatione* (6), sic enim inscribitur, disputationis suæ habitæ Basileæ in Synodo Francisci Fuxei. Decessit Schlikius Vindobonæ in Austriâ ictus apoplexi an. MCDXLIX. de quo plura Æneas Sylvius. 1449

XXV. ALBERTUM GANDINUM Aretinum facit Pancirolus (8), nec tamen inficias it, ab aliis Cremensem dici: at Calvus origine saltem Bergomatem facere nititur, tantique nominis gloriâ Cremenses multare (9). Verùm ipse cum se alumnum asserat Gymnasii nostri, & auditorem Patavii Joannis Anguissolæ juris Pontificii celeberrimi professoris (10), unà nos jubet de patria ejus decernere ex monumentis Gymnasii Patavini. In his & in albo Quæstorio ad an. MCDXX. cùm filii ejus nominantur Albeinus & Jacobus, filii dicuntur Excell. Alberti Gandini Cremensis. Ipse Gandinus in actis Jurisconsultorum Patavinorum cum ad recipiendam jurisprudentiæ laurum *conventuatur* an. MCCCXCIX. Albertus Gandinus Cremensis dicitur quondam Jacobi, ut non dubium sit Cremam illi patriam fuisse, quidquid sit de origine, quâ obtentâ Calvo quidlibet licet somniare ridiculè adeo, ut non dubitet vel Galenum Græcum hominem, 1451

(1) ad Ciacc. T. 2. p. 946. [2] de Gest. Card. Zabar. [3] Ep. ad ipsum citata. (4) Tom. 2. p. 2. Sect. 3. p. 763. (5) loc. cit. (6) circa fin. (7) hist. Bohemic. c. 53. (8) de Clar. Interp. lib. 2. c. 48. p. 133. (9) Scen. liter. P. 1. p. 16. (10) Gand. de Pœnis reor. ante n. 8. Pancir. ibid. lib. 3. c. 18. p. 335.

hominem, & Asianum origine Bergomatem asserere, quod Pergamenus natus sit Pergami, quo nomine Bergomum à Scriptoribus barbaris appellatur. Claruit Albertus sub initium sæculi XV. inter judices Prætoribus urbium assidentes, quorum tunc non mercenarium, sed nobilissimum fuit munus, atque ipsis Prætoribus venerabile. Functus est autem eâ muneris hujus parte, quæ circa maleficia, & reorum quæstiones versatur. In hoc eum officio vixisse semper, & Pancirolus tradit (1), & ex ejus libris colligitur, quibus docemur (2), functum illum ea jurisdictione Perusiæ primùm, deinde Florentiæ, ac Senis, denique, & quidem perdiu Bononiæ in Quæstionum tribunali, quod Turoni nunc vocant Auditorium. Quamobrem falluntur illi (3), qui Gandinum criminalia docuisse ferunt Bononiæ, invitatumque ad hoc nostrum Gymnasium, permodestè excusasse se, missis huc filiis, ut ibi alerentur ad sapientiam, ut olim ipse ad eandem sibi alimenta paraverat. Quo anno, aut ubi mortalis esse desierit, non constat: post annum certè MCDL. atque adeo octogenarius. Nam hoc apertè colligitur ex ejus Tractatu *de crimine læsæ Majestatis*, ubi laudat Joannis Uniadæ modestiam, ob resignatam Regni Pannonici administrationem, quæ certè non ante an. MCDLI. tentata (4), nec tamen recepta est à Ladislao Rege. Hæc sunt edita ejus Opuscula, ex quibus in Criminalibus causis princeps appellatur.

Opusculum de Maleficiis, inquit Pancirolus ex Odofredo (5), & Guidone Suzario desumptum composuit. Sed ipse ex pluribus, quæ in facto vidit, & egit, librum eâ diligentiâ ampliavit, ut magno in usu à forensibus habeatur.

De Judiciis, & Tortura.
Practica Criminalis,
An in loco Domicilii, seu Originis possit contrà aliquem inquiri de Maleficio, Disputatio.
De Crimine læsæ Majestatis,
De Quæstionibus,

1453 XXVI. FRANCISCUS CONDULMERIUS Cardinalis patricius Venetus, Eugenii IV. ex fratre nepos, jussu patrui adolescens Canonicorum S. Georgii in Alga hospitio usus est Patavii ad S. Joannis, ut apud hos pietate, & moribus optimis, in Gymnasio bonis artibus imbueretur. Testis horum est Tomasinus (6), cùm nihil extet in monumentis gymnasticis. Hoc auctore recipimus Condulmerium studuisse jurisprudentiæ, & in eâ non mediocriter profecisse, atque in ipso adolescentiæ flore libellum edidisse doctum admodum, & eruditum adversùs Basileenses Schismaticos, & Bohemos hæreticos. Nondum exacto studiorum curriculo à patruo Pontifice accersitus Romam (7), necdum ætate major Protonotarius Apostolicus, deinde Vicecamerarius, & Vicecancellarius Bisuntinum Archiepiscopatum, & Patriarchatum Constantinopolitanum obtinuit: Episcopatu quoque Veronensi eum patruus cumulavit, quem tamen ille non nisi multis, magnisque difficultatibus auctoritate Pontificiâ superatis consecutus est anno MCDXLII. nec diu post Romam regressus absens administravit, ornavitque collegiis clericorum, & domibus cœnobitarum amplissimis. At ipsi Romæ, & voluptates, quibus plus nimio indulsisse fertur, superfuere, nec defuerunt ærumnæ. A Populo Romano captus, fugiente Eugenio IV., in honestâ custodia fuit; ædes ejus direptæ, cæsa, fugata familia, iisque ipse damnis multatus est, quæ non nisi reditu patrui Romam redempta sunt; quippe novis ab illo Sacerdotiis ditatus, regio planè sumptu vixisse dicitur. Inter hæc Vesontionensis Ecclesiæ census, ac redditus possedisse, tradunt apud Oldoinum scriptores Galli (8), Cardinalem Venetiarum, quo nomine Condulmerius appellabatur. Magnas quoque eum, & opulentas Legationes obiisse scribit Panuinius (9): quo auctore in illis inertissimè se gessit: magnarumque cladium Christianis causa fuit. Interfuit comitiis Nicolai V. sub quo è numero vivorum abiit nondum senex III. Kal. Novembris an. MCDLIII. Sepultusque est in Vaticano.

1455 XXVII. FANTINUS VALARESSO patricius Venetus primus nominatur inter Venetos (10), qui post deditum Venetis Patavium, ex eo ordine se albis Gymnasticis inscripsere, dederuntque nomen jurisprudentiæ. Vix annorum (11) vigintiquinque juvenis Doctor, & linguarum Græcæ, & Latinæ scientissimus ad sedem Parentinam evectus est à Joanne XXIII., quo exautorato in Synodo Constantiensi, infulas Fantino concessas ratas habuit Martinus V. ac supplevit vitium ætatis an. MCDXVII. Præfuit Parentinis sacris ad annum usque MCDXXVI. quo ad Archiepiscopatum Cretensem translectus est. Inclaruitque hac dignitate in Synodo Ferrariensi, & Florentinâ sub Eugenio,

(1) ibid. (2) in princ. Tract. Malefic. in ult. R. in Tract. de Malefic. & tit. de Bannitis pro Malefic. n. 5. Bos. de delict. n. 17. (3) Porcell. in not. ad Matric. Schol. Salom. in Miscell. ad Inscr. Gym. (4) Vid. Forest. T. 4. P. 2. lib. 11. p. 43. (5) ibid. p. 134. (6) in App. Annal. lib. 2. (7) Oldoi. ad Ciaccon. T. 2. p. 895. (8) loc. cit. [9] Synt. de Card. [10] Porcell. not. in Matric. Schol. [11] Ughell. T. 5. p. 410. n. 43.

nio, ad quem erudirissimè scripsit *Commentarium de Unitate Ecclesiæ*. Extat (1) hoc Opus cum aliquot ejus Epistolis eruditis in bibliotheca Barbarina. Obiisse creditur circa an. MCDLV.

CAPUT V.

Dominicus & Angelus Cardinales fratres Capranicæ. Petrus Montinus. Angelus Gambilionus. Theodorus Lælius.

XXVIII. DOMINICUS CAPRANICA Cardinalis nobilissimo genere Romano natus unà cum Angelo fratre, tum Bononiæ, tum Patavii Philosophiæ, ac 1456
Jurisprudentiæ, cæterisque artibus optimis operam dedit, ut habet Poggius ejus biographus (2), hìc autem doctrinæ insulas meruit, doctorque laureatus in patriam remeavit, ut signant acta Collegii apud Porcellinum (3). Vulgò confunditur cum alio Capranica, qui Firmanus (4) Antistes fuit. Longè alius est noster Capranica ab illo, cujus funesta mors etiamnum non sine populorum execratione memoratur. Nam ille Capranica Jo. Baptista fuit, noster Dominicus; ille ad Purpuram, quam non merebatur, non venit, nostrum Roma Cardinalem vidit: ille è gente Capranicâ ultimus, noster primus Firmanas insulas gessit vir pius, doctus, & qui jure inter clarissimos Alumnos Gymnasii nostri memorandus sit. A Martino V. Apostolicæ Quæsturæ, seu Cameræ Clericus, particeps Secretorum, & Protonotarius dictus jussus est Æmiliæ præesse; quo munere functus egregiè, provectus est ad Firmanæ sedem Ecclesiæ; simul Umbriæ Præfectus jus dixit Spoletinis, & Perusinis. Idem Pontifex sub finem vitæ Capranicam Senatui Cardinalium adscripsit. Sed cum hoc ipsum in cœtu Purpuratorum, quem Consistorium vocant, non enunciasset, in comitiis, quæ Eugenium IV. Pontificem Ecclesiæ præfecere, nulla ejus ratio habita est, perrexitque in eo despiciendo, rejiciendoque idem Eugenius, donec regressum è Basileensi Concilio, quòd spontè ad Synodum Florentinam venisset, ibique se Eugenio subjecisset, Pontifex probavit, recepitque, & ritè Cardinalem renunciavit. Restitutus in dignitatem simul Firmanas insulas recuperavit, ac deinceps secundâ fortunâ, nec virtutibus ejus iniquâ usus est. Nam eum Eugenius amavit inter paucos, eique gravissima trepidis temporibus negotia demandavit; administrationem nimirum Picenæ Provinciæ, quam ille utiliter tutatus est à victricibus copiis Francisci Sfortiæ, queis miserè vexabatur, depulsoque Firmanis arcibus hoste, Gerionem collem impositum urbi exarmavit exciditque: mox eâdem strenuitate Perusinam civitatem ditioni Pontificiæ asseruit, ac missus ad Alfonsum Neapolitanum Regem Legatus, eum, qui dudum Eugenio infensus Tibur invaserat, aliaque multa Romanæ Ecclesiæ victor ademerat, omnia restituere compulit. Claruit etiam sub Nicolao V. ejusque jussu Legatus, Christianos Principes ad bellum sacrum adversùs Turcas, expugnato dudum Byzantio toti Europæ inhiantes, incassum evocavit. Sed Dominici Card. Capranicæ virtus non rebus dumtaxat fortiter gestis enituit, at maximè inclaruit ex sapientiâ, constantia, piâque munificentiâ, & pietate singulari. Ex hac laudatur à D. Antonino (5), quo teste synchrono, post obitum lumbi ejus contecti veste cilicinâ reperti sunt. Constantiâ tantâ fuit, ut Pontificibus Maximis, si quid in sacris cœtibus non omninò probandum sanciri juberent, coram refragaretur. Ejus doctrinam commendat liber aureus *de Contemptu Mundi*, quem ab illo conscriptum eleganter, ac doctè custodiri hactenus refert Ughellus in bibliothecâ Cisterciensi Florentiæ. Ut liber hic desit, virum fuisse doctissimum ex eo maximè colliges, quòd peramicus fuerit omnium sapientum virorum sui temporis, quòd bibliothecam nobilissimam instruxerit Romæ, in eaque codicum plusquam duo millia congesserit; quodque in domo paternâ studiosorum juvenum collegium aperuerit, cujus adhuc Romæ præclarum nomen est. Opes suas reliquas magna ex parte testamento legavit pauperibus, religiosisve collegiis, quæ summo studio vel collapsa restauravit, vel deformata ad pristinum splendorem restituit. Hæc latiùs, quam operis nostri ferat institutum tradita, descripta, laudata leges à Poggio (6), in Epistolis Card. Papiensis, à Ciacconio, Victorello, & aliis, quos Ughellus (7), & Oldoinus enumerant (8). Obiit Romæ an. MCDLVI. ætat. LVIII. Sepultus est cum elogio ad S. Mariæ supra Minervam.

Domi-

(1) Ughell. ibid. (2) in ejus vita sub initium. (3) not. in Matric. Colleg. (4) V. Volaterran. in Comment. Urban. Bertachin. Tract. de Gabell. p. 9. n. 4. Ughell. T. 2. p. 718. n. 58. (5) Histor. P. 3. (6) in Vit. Capran. Card. (7) ibid. n. 53. p. 716. 717. (8) T. 2. p. 831. 841.

Dominico Fratri conjungimus ANGELUM Cardinalem CAPRANICAM fratrem, quamvis è vivis ereptum serius. Fuit hic quoque, ut pari jure clarus alumnus Gymnasii nostri, in quo jurisprudentiæ lauros emeruit, ita par meritis (1), virtute, ac dignitate fratri, vitâ integer, doctrinâ & rerum agendarum dexteritate vir insignis. Archiepiscopus primùm Sipontinus an. MCDXXXVIII. post annos novem ad sedem Asculanam translatus an. MCDL. non ante annum quartum ab obitu fratris ad Purpuram lectus est an. MCDLX. Presbyter Card. S. Crucis in Hierusalem. Quæ optimè gessit cum penè congeminent gesta, patrataque à fratre Dominico, pete, si vacat ab Ughello, & Oldoino (2), quo auctore obiit an. 1478.

1457 XXIX. PETRUS MONTIUS, humili loco natus Venetiis, ex grammatico, & pædagogo datus curator formatorque morum M. Antonio Corrario, & Gabrieli Condulmerio, cùm hi in cœnobium S. Georgii in Alga se detrusissent, eos secutus est, ut annotat Tomasinus (3), quo auctore cum iisdem venit Patavium, atque hìc omnium disciplinarum se opibus cumulavit, ex quibus artium, & I. V. Doctor, quod epigraphe sepulcrali ejus ostentat Romæ. Cum Gabriel Purpuram accepit à patruo, inter familiares adscitus, atque ejusdem familiaritatis particeps, postquam Gabriel in Eugenium IV. evasit, ab hoc Protonotarius, deinde Brixiensis Episcopus renunciatus est an. MCDXLII. Mox ad Regem Gallorum legatus, cùm Eugenius obiisset, ad Ecclesiam suam remeavit, quam extructis sumptuosè ædificiis ornavit; auctisque virginum Sanctimonialium collegiis ad peculiarius Numinis obsequium, cultumque provexit. Reliquisse eum aliqua ingenii sui monumenta refert Ughellus (4). Sed ea multa fuerint, & docta, recensenturque à Thoma Diplovatacio, cum agit de famosis Theologis ætatis suæ. Nos ex his, quæ nobis prorsùs ignota nominare piget, non vidimus, nisi Tractatum prolixum, & barbarum adversus Orientale Schisma, ex Miscellaneis Andreę Eudæmonioannis inter Allatiana repertum. In eo Montius historicè simul, & Theologicè controversias Orientales inter, atque Occidentales ad trutinam revocat juris Divini, simul ea narrat, quæ contigere in Synodo Florentina, cui videtur interfuisse inter familiares Eugenii. Ea etiam delibat, quæ ad subactum à Turcis Byzantium spectant, palamque Gentis nostræ internecinum excidium pervicacissimo Schismati tribuendum existimat. Ingenuè fatemur, ex hoc nos multa mutuatos cùm adversùs Photianos non uno in loco pugnavimus. Quamvis enim plusquam barbarè omnia describat, attamen doctus est, lacertosus, & ex præliari Theologiâ perutilis. Obiit Romæ an. MCDLVII. sub Pio II. Sepultus est in æde Basilica S. Mariæ ad Præsepe cum epitaphio, in quo, uti diximus, artium & juris utriusque Doctor nuncupatur.

1458 XXX. Inter clarissimos Alumnos Gymnasii nostri numerandus est ANGELUS GAMBILIONUS, vel à *Gambilionibus* Aretinus. Is juris imbutus rudimentis Perusii sub Onuphrio Bartholino (6), solidiora, ac præcipua jurisprudentiæ fundamenta jecit Patavii auditor Raphaelis Fulgosii (7), Cumani, & Pauli Castrensis. Mox Bononiam profectus, post auditum Joannem ab Imola, & Florianum à S. Petro, ibi orante Joanne Vascono, ab ipso Floriano præceptore insignia doctoris accepit (8). Adhuc juvenis Perusiæ primùm, deinde Tipherni (9), & Romæ judicibus ordinariis assedit, ibidemque Senatoris urbani vices gessit (10). Nursiæ post hæc, quæ Umbriæ Civitas est, & castrandorum hominum artifex, Quæstoris, quem Collateralem vocant, officium suscepit, Quæstorque malo omine fuit. Nam perfidiâ, & malignitate civium illorum, ex more in Quæstores, ac Magistratus turbas, & calumnias conflantium, dignitate motus, reus factus Magistratus malè administrati, objectisque criminibus connectus in carcerem capitis periculum subiit (11), quod interpositis, & precibus, & scriptis editis jurisconsultorum, vix tandem evasit, seque ad docendum convertit. Et primò Ferrariam accersitus à Borso magnâ nominis fama Institutiones interpretatus est (12). Deinde Bononiam vocatus Titulum de Actionibus an. MCDXLI. publicis prælectionibus illustravit (13). Eum Hercules postea revocavit Ferrariam (14), ibi partem Institutionum ultimam assiduâ interpretatione, doctisque commentariis illustravit, aliaque composuit, quę lecta lectoribus ingerunt viridem ejus senectam, cujus meminit Epitaphium ejus Ferrarię in templo Carmelitarum. Hanc ille sibi parabat exercitatione corporis etiam

in sene-

(1) Porcell. loc. cit. (2) Tom. 2. (3) in App. lib. 2. (4) T. 4. p. 557. n. 91. (5) Ep. ad Card. Fliscum. (6) Aret. in §. 2. & 7. Instit. quib. mod. testam. infirm. (7) idem in §. ult. Inst. de testam. & in l. 1. §. 3. quæ sent. sine appel. rescin. (8) idem in §. 6. Inst. de Nupt. (9) idem in §. ult. n. 5. Instit. de Testam. (10) idem in l. 1. ff. à quibus appell. non licet, & Inst. de perpet. & tempor. action. (11) Paris de Put. tract. de Syndica. de off. Syndica. in fine. (12) Aret. in princ. Instit. [13] Idem. Instit. de actio. in princ. & §. ex malefic. [14] in Proœm. Instit. & §. 2. de bon. poss. & §. 10. de hæred. instit. & de l. Aquil. in princ.

in senectute pertinaci, cui adeo fuisse deditus tradunt (1), ut extra urbis mœnia sæpè discipulos suos ad currendum provocaret, eosque plerunque pedum velocitate anteverteret; feruntque eum in hujusmodi ludo victorem ab Hercule deprehensum erubuisse. Annus, quo vivere desiit, compertus non est; nec tamen, si scripta ejus rimere, obiisse eum ante an. MCDLVIII. deprehendes.

XXXI. THEODORUS LÆLIUS aliàs *de Lellis* natus Interamnæ in oppido Samnitum agri Prætutiani, puer Patavii adolevit, & studuit, ac I.V.D. renunciatus est, ut ipse gloriatur non uno in loco (2), professus unà gratias maximas, tum Venetis, tum Patavinis, quorum beneficiis ipsi, & patri exuli fortunam tueri, ac vitam licuit honestè tolerare. Patre è vivis erepto, cùm in patriam rediisset, nec natu nobilis ibi quidquam sibi, ob proscriptionem parentis, ex majorum patrimonio asserere potuisset, Romam venit, ubi brevi in rerum ad curiam pertinentium procuratione omnes ita prævertit, ut judex sive Rotæ Auditor, inde Tarvisinus Episcopus, post Marcum Barbo, sub Pio II. & Paulo II. doctrinæ, ac prudentiæ gloriâ celeberrimus fuerit. Amicissimus Venetorum, sub Pio II. egit eorum causam adversùs Sigismundum Austriæ Ducem, & vicit. Transegit de gravissimis rebus eum Ludovico Gallorum Rege feliciter; & Philippum Burgundiæ Ducem coegit, se Regi Galliæ subjicere. Hussitas in Bohemiâ domuit, compulitque Georgium eorum Principem, Palatinum Rheni, & Austriæ Ducem, ejurare fœdissimos Hussitarum errores. Post quæ summis honoribus à Pio exceptus Romæ, parem gratiam invenit apud Paulum II., qui eum non multo post morbo gravissimo correptum, decumbentemque invisit, eique levamen qualecumque morbi, spem proximam Purpuræ fecit. Hinc illum Ciaceonius, & Panuinius accensent Cardinalibus creatis à Paulo, traduntque morte præreptum Galerum purpureum recipere minimè potuisse. Sed hoc falsum jure contendit Oldoinus (3). Nam Papiensis hoc ipsum propalam negat (4), scriptor æqualis, atque unà asserit, eum ex morbo decessisse ante, quàm adsumeretur ad purpuram, quam utique fuisset consecutus vir ab ipso alioqui summopere laudatus (5), ni Numinis ira intercessisset, interpositâ morte ulciscens crimen ad Purpuram consequendam admissum, quo Paulum impulit ad frangendam promissorum fidem jurejurando firmatam. Obiit Romæ Pridiè Kal. Aprilis, anno MCDLXVI. Sepultus est in templo S. Mariæ Novæ cum hoc elogio 1466

Theodoro Lælio Tarvisino Episc. Divini humanique Juris Consultissimo, & Pauli II. Pont. Max. Referendario, qui vixit An. XXXVI. Mens. II. Dies XXII. Gaspar Lælius faciundum curavit.

Extant hæc ejus Opuscula.

Orationes.
1. *Apologia pro Venetis adversùs Austriæ Ducem.*
2. *Gratulatio pro Pio II. ad Venetorum Ducem.*
3. *Ad Regem Francorum pro Pio II. ob Investituram Siciliæ.*
4. *Ad eundem Regem pro Defensione Fidei Catholicæ, & Bello contra Turcas.*
5. *Contra Hussitas, & de Justitia Anathematis lati in Sigismundum Austriacum, & in Palatinum.*
6. *Ad Burgundiæ Ducem pro expeditione contra Turcas.*
7. *Adversùs Sigismundum Austriacum pro liberatione Præpositi Brixiensis.*

Epistola multa nomine Pauli II. scripta, itemque suo ad Card. Papiensem, Philelphum, & alios.

Liber de Grammatica.

Liber adversùs Georgium Heimbergium Hussitam.

De Lælio præter Oldoinum citatum, Jacobillus (6), Bonifacius (7), Ughellus (8).

CAPUT

(1) Pancir. lib. 2. c. 101. p. 200. (2) Orat. pro Venetis contra Sigism. Austriæ, & Epist. 3. ad Philelphum. (3) ad Ciaccon. T. 2. p. 1115. (4) in Commentariis. (5) Ep. ad Card. Nicænum. (6) in Biblioth. Umbriæ. (7) hist. Tarvis. p. 641. (8) Tom. 5. p. 564. 565.

CAPUT VI.

Bartholomæus Roverella Card. Antonius Donato. Lælius de Justis. Franciscus Barbarus Senior. Paulus Maurocenus Senior. Federicus de Cluniaco Card. Ludovicus Donato Episc. Bergomas. Petrus Foscarus Cardinalis.

1476 XXXII. BARTHOLOMÆUS ROVERELLA Card. oriundus Rhodigio, Ferrariç natus, humanioribus disciplinis imbutus in patria, Petri Mauroceni, qui tunc publicus Professor juris Patavii, claruit deinde gloriosius in Purpurâ, auditor fuit (1). Relatus inter Doctores, in aula Romana se virum doctissimum, ac probatissimum prçstitit, indeque Adrienses infulas reportavit. Translatus postea ad Ravennatem Ecclesiam, hanc ferè semper absens administravit, impeditus perpetuis legationibus, in Sicilia, Britannia, Neapoli, ubi solemni ritu insigne Regium imposuit Ferdinando, prçfectusque Beneventanç Ecclesiç, ac ditioni, inde ad collegium Purpuratorum Patrum inductus est à Pio II. an. MCDLXI. Cardinalis S. Clementis, Vir fuit pius, doctus, & in rebus agendis dexteritatis eximiç. Laudatur à Sansovino (2), & Libanorio (3), ex quo, & alius Oldoinus (4), post Ughellum (5), qui multa de fratribus ejus habet, ac de ejus epigraphe addita tumulo pulcherrimo ad S. Clementem Romç, ubi vivere desiir an. MCDLXXVI.

1479 XXXIII. ANTONIUS DONATO Eques, patricius Venetus, vir doctissimus, & inter claros Alumnos Gymnasii nostri numeratus, tum à Porcellino (6), tum à Tomasino (7), & Pignorio (8), patrem habuit Andream Donato Equitem Prçtorem Patavii anno MCDXXXVIII. qui vir, & ipse doctus ex doctrina sçpè laudatur ab Ænea Sylvio, celebraturque ab Ambrosio Camaldulensi (9). Ipse Antonius Senator egregius varias obivit Legationes pro patria, atque inter has gloriosissimam ipsi ad Sixtum IV. in qua Equestria meruit ornamenta, illi ea solemnitate donata V. Kal. Aprilis anno MCDLXXVI. quam *Chronicon Magnum* describit, citatum in præfatione ad historicos Venetos in vita Sabellici eruditè (10), ac ingeniosè proposirâ per V.cl. Apostolum Zenum nepotem nostrum, à quò Chronicon illud ipsi Antonio tribuitur, Scripsit, præter hoc, *latinam Epitomen Rerum gestarum à Ducibus Venetis*, Ea nuncupatur Hieronymo Georgio Senatori doctissimo, desinitque in Duce Marcello, & an. MCDLXXIII. post quem, anno VI., æræ communis MCDLXXIX., vivere Venetiis desiit, sepultus cum elogio in templo Servorum.

XXXIV. LÆLIUS DE JUSTIS patricia gente Veronæ natus, Patavii juris utriusque
1482 ornatus insignibus rediit in patriam, tanti adhuc juvenis à suis civibus habitus, ut inter Censores legum Municipalium recenseri meruerit. Friderico III. Cæsari carus, maximique ob doctrinam, & prudentiam factus, titulos dignitatum amplissimarum obtinuit virtutis, & sapientiæ merito. Expertus Prætor à pluribus populis, unius Florentini præturam accepit, quam gessit singulari cum laude, urbisque leges recensuit, castigavit, restituit, eâ præsertim in parte, quæ de Comitiis creandorum Magistratuum, de Salario, Juramento, & Syndicatu ejus, quem Capitaneum appellabant Populi, & Communis Florentiæ: cui præstituit opusculo edito modum, ac rationem tuendarum Artium, & Artificum, conservandæque pacis inter cives, Paganos, & ditioni subjectos. Auctor horum est Marchio Julius à Puteo (11), ex quo claruerit circa an. MCDXLV., obierit circa an. MCDLXXXII. ex ejus epitaphio.

XXXV. FRANCISCUS BARBARUS senior patricius Venetus, Eques & D. M. Pro-
1482 curator pater fuit Zachariæ, qui Prætor Patavio præfuit an. MCDLXXVII. ut ex inscriptione Pontis Businelli, quam exhibet Salomonius constat (12); atque adeo fuit avus celeberrimi viri Hermolai: Patavii latinas literas didicit (13), & acerrimum ingenium disciplinis gravioribus imbuit. Redux Venetias Græcæ linguæ institutiones accepit ab Emmanuele (14) Chrysolora, qui primus has retulit in Italiam. Vir eloquentissimus, in gerenda Republica summis honoribus functus est, præfectusque cum imperio copus in Continente Veneto, Brixiam ab hostium armis, & insidiis non semel asseruit.

Lega-

(1) Porcell. in Act. Coll. Jurisconsult. (2) lib. de Famil. Illust. (3) in Ferraria aurea P. 1. p. 40. (4) T. 2. p. 1051. & seq. (5) T. 2. p. 398. n. 103. (6) not. in Matric. Scholar. (7) in Characterismo Gym. Pat. (8) Epist. ad Molinum de Vetustat. Pat. (9) in Præf. ad Version. (10) p. 10. (11) Elog. Jurisc. Colleg. Veron. p. 71. 72. (12) Inscr. Pat. p. 551. n. 16. (13) Ipse Ep. lib. 3. Ep. 18. (14) Idem lib. 8. Epist. 3.

Legationes pro patriâ sæpissimè suscepit, ac gessit apud summos Principes; harum celeberrima fuit ad Franciscum Mariam Vicecomitem Insubriæ Ducem, quo coram dum facundissimè perorabat, fertur memoria excidisse dictorum (1), ac dicendorum infeliciter adeò, ut ne verbulum quidem addere jam dictis magnificè potuerit. Ab hoc se postmodum infortunio redemit feliciissimè disertus domi, forisque ad profundam usque senectutem, quâ pressus, dicitur miro modo ad idem vitium memoriæ ita relapsus, ut omnium, quæ didicerat, penitùs oblivisceretur; præsertim linguæ Græcæ, quâ maximè præstabat, quamque usque adeo deinceps ignoravit, ut vix esset credibile, illum ejus ullam unquam notitiam habuisse. Obiisse creditur persenex Venetiis circa annum MCDLXXXII. Sepultus est ad D. Francisci in Vinea intra familiæ sacellum D. Joanni Baptistæ sacrum, ubi hoc legitur epitaphium

Francisco Barbaro Equiti Procuratorique D. Marci
Militiæ literarumque splendore insignito, multisque
Magistratibus, Legationibus, & Præfecturis innocentissimè functo, ac de Patria vel ob liberatam Brixiam
benemerito
Franciscus Pronepos posuit.

Pauca scripsit, sed ea optimæ notæ, magnique pretii. Sunt autem

De Re Uxoriâ libri II.
Epistolarum ad diversos libri XVI.
Orationes multa.
Latinè vertit ex Plutarcho, vitas Aristidis, & Catonis.

XXXVI. PAULUS MAUROCENUS filius Zilii patricius Venetus in albo studentium Venetorum (2) ponitur ad annum MCDXXXI. quo tempore hìc se scientiarum ornamentis instruxit, claruitque deinceps inter sapientissimos immortalis Reipublicæ Senatores. Familiarissimus fuit Bessarioni Cardinali Nicæno, & Græcarum literarum peritus non mediocriter. Habui enim inter multas, quas excerpsi tanti Cardinalis Epistolas, unam atque alteram, quâ illi commendat Græcos viros, qui sumptibus ejus alebantur Patavii ad latinam facundiam. Vixisse creditur usque ad an. MCDLXXXII. Vir sapientibus ævi sui venerabilis; nam eum sic appellat citatus Bessario: ἐν σοφίᾳ, πάνυ, καὶ τῶν τῇ σοφωτάτοις αἰδέσιμε. Multa ab eo fuisse conscripta, eodem testimonio comprobatur. Sic enim eum Bessario idem brevi elogio prosequitur: αἱ πολλά σοι γεγραμμένα τοὺς τυφλοὺς εἰς φῶς ἄγουσι, καὶ ἐν τρυφῇ εἰσὶ τοῖς θεηγόροις. Quæ scripsisti multa, & cæcis ingerunt lumen, & divina loquentibus sunt in deliciis. Respicere videntur hæc verba librum à Mauroceno editum adversùs Judæos hoc titulo: *De æternâ temporalique Christi generatione, in Judaicæ improbationem perfidiæ, Christianaque Religionis gloriam divinis enunciationibus comprobata ad Paulum II. Pont. Max.* Manuscripta ejus Opuscula tria recenset Præfatio ad Historicos Venetos laudata (3). Primum ad Gregorium Hittemburgum. Secundum ad Marcum Barbum Cardinalem. Tertium ad Cichum Simonettam Ducalem Consiliarium Mediolanensem. Agit autem in his de Re Venetâ, quam validissimè tuetur, & elegantissimè illustrat. 1482

XXXVII. FEDERICUM DE CLUNIACO Cardinalem patre Gullielmo Domino de Monteleone, & de Raigny natum apud Æduos, imbutumque liberalibus disciplinis ad jurisprudentiam aluit Patavinum Gymnasium, teste Oldoino (4). Is deinde militavit eidem scientiæ in Ferrariensi lycæo, undè progressus, dum veteres Magistros, quos audierat Patavii, traductos Bononiam prosequitur, ab iis ibi Doctoris accepit insignia. Inde in patriam redux, cum aliquandiu se suis doctissimum, & eloquentissimum comprobasset, ex virtute singulari Philippo Bono Burgundiæ Duci commendatus, & à Pio II. Protonotarius dictus, in curiâ Burgundicâ, & in ordine Velleris Aurei Cancellarius renunciatus est, mox & Tornacensis Episcopus an. MCDLXXVIII. In ea dignitate memor dilectissimi sibi Patavini Gymnasii fertur ad hoc scripsisse officiosam Epistolam, cujus eam partem Salomonius recitat ex Miscellaneis Pignorii (5), qua pollicetur ingentem pecuniam ad extruendum Patavii studiosorum collegium, quod ab illo Tornacense dictum est. Amorem & gratiam præclaris officiis meruit, tum apud Maximilianum Cæsarem, cujus filiam Margaritam Austriacam undâ sacra Baptismatis expiavit, tum præsertim apud Burgundicos Duces, quorum nomine Legationes obiit 1483

amplis-

(1) Pignor. Ep. ad Molin. (2) Porcell. not. in Matric. Schol. (3) p. 10. (4) ad Ciaccon. T. 3. p. 79.
(5) Inscr. Gym. in Miscell.

amplissimas ad Reges Gallos, & Anglos, & ad Pontificem Paulum II. à quo Purpuratis Patribus adscriptus, non tamen Purpuram consecutus est, quòd Pauli obitus intercessisset; caruitque honore illo ex Extravaganti Eugenii IV. per annos novem, ad annum scilicet MCDLXXX. quo eum Sixtus IV. in sacrum Collegium cooptavit, titulumque cooptato contulit S. Vitalis, mox & S. Mariæ in Domnica. Raptus è vivis est repentina morte an. MCDLXXXIII. Nonis Octobris. Conditus ad S. Mariæ de Populo cum epigraphe brevi, quam dabit Oldoinus (1).

1484 XXXVIII. LUDOVICUS DONATO patricius Venetus longè alius ab eo est, qui pertinet ad sæculum XIV. nec benè cum hoc à Salomonio (2) confunditur ex Pignorio. De Seniore illo dicemus inferiùs, ubi de claris Alumnis Artium. Hic jurisconsultis præclarissimis adscribendus est. Apud nos disciplinas omnes ad censum retulit sapientiæ suæ, seque institutionibus imbuit humaniores literaturæ, Philosophiæ & Jurisprudentiæ. Nam ipse ad Joannem Baroccium decessorem suum scribens (3) hos nominat præceptores suos Patavii Antonium Picenum Bergomatem Rhetorices, Cajetanum Thienæum Philosophiæ, Legum Alvarotum, Maurocenum, Socinum Professores clarissimos. Diu versatus in aula Romana, atque inter contubernales receptus à Petro Barbo Card., qui deinde Paulus II. fuit, maximè placuit iis, qui tunc imperabant, Antistitibus Maximis, Nicolao V. Calisto III. & Pio II. His sedentibus, multa edidit doctrinæ, ac religionis orthodoxæ monumenta. Edita sunt typis Zachariæ Calliergii Romani, quæ vidimus quatuor opuscula adversùs Orientales, *de Processione Spiritus Sancti; De Purgatorio; De Azymo & fermentato; De Potestate Romani Pontificis*, quibus adnectitur *Disputatio contra Bohemos de Eucharistia sub una specie à laicis, & Sacerdotibus cùm non sacrificant*. Omnia Pio II. nuncupantur, laudanturque summoperè à Bessarione Cardinali (4). Scripsisse eum etiam *in Magistrum Sententiarum Commentarios*, quos non vidimus, testatur ex Trithemio (5) Ughellus (6); traditque inscriptos Paulo II. Ab hoc Ludovicus Joanni Baroccio ad Venetam Ecclesiam translato suffectus, Bergomas Episcopus dictus est an. MCDLXV. habitæque sunt ab eo tunc nobilissimæ quædam *Orationes* in cœtu Cardinalium, quarum duas dumtaxat vidimus, editas iisdem, quos proximè laudavimus, typis, dicatasque præfixa longa Epistola Joanni Baroccio decessori suo, in qua de se, rebusque à se gestis, & studiis intumet gloriosè. Altera est adversùs ignaviam Christianorum, sacrum in Turcas Bellum detrectantium, altera ejusdem argumenti quidem est, sed latiùs ignaviæ hujusmodi mala prosequitur, ac doctè, & eleganter probat, summi criminis id instar esse, cùm in causa sit, tum tot cędium in Illyride per ea tempora patratarum, tum religionis Christianę pessundatę in tot provinciis Turcarum imperio subjectis, tum etiam impendentium malorum, quę certò certiùs Italię eventura prędicit, ni remedium deproperetur. Multa egregiè ac utiliter ab eo Bergomi gesta recenset Ughellus (7), & post hunc Coletus ex Guerino (8), quę apud hos leges. Ex his clarus inter Bergomates Episcopos, post annos ferme XX. ab inito Magistratu, obiit in Ecclesia sua an. MCDLXXXIV.

1485 XXXIX. De PETRO FOSCARO Card. diximus, ubi de magnis nostri Gymnasii Cancellariis: aliqua hìc de eodem perpauca ex Oldoino (9), quę, si quid ibi ex monumentis Patavinis peccavimus, corrigant. Ex Primicerio S. Marci Apostolicus Protonotarius an. MCDLXXVII. non sanè Diaconus Cardinalis, ut alibi diximus, sed ut è Diario Sixti IV. Presbyter Cardinalis S. Nicolai inter Imagines renunciatus est. Inde Patavii Pontifex sedit ab an. MCDLXXXI. ad obitum, quem subiit an. MCDLXXXV. XVIII. Kal. Septembris, non Romę, ut refert Ciacconius, sed ad Balnea Viterbii. Cadaver delatum Romam, conditum est ad S. Mariam de Populo.

CAPUT VII.

Bernardus Justinianus. Christophorus Lanfranchinus. Marcus Barbus Card. Innocentius VIII. P. M. Ardicinus à Porta Card. Coriolanus Cippicus.

1489 XL. BERNARDUS JUSTINIANUS patricius Venetus S. Laurentii Primi Venetiarum Patriarchę ex fratre Leonardo Eq. & D. M. P. nepos, vir fuit, ut omnes norunt,

(1) loc. cit. (2) Inscr. Gym. in Collect. (3) Ep. nuncupat. (4) Ep. 2. ad Philantrop. (5) de Script. Eccles. (6) T. 4. p. 484. n. 57. (7) loc. cit. (8) Add. ad Ughell. in tum loc. (9) T. 3. p. 69.

norunt, literatorum hominum sui sæculi facilè princeps. Humaniores literas in patria didicit, severiores Patavii disciplinas exhausit, ut refert Tomasinus (1), tanti viri laudes complexus elogio, ex iis, quæ de ejus gestis fusè & eleganter exposuit integro commentario Antonius Stella Venetus. Summus & Rhetor, & Philosophus, & Jureconsultus, ubi Rempublicam capessivit, inter Venetos Senatores singulari famâ virtutis inclaruit. Præclarissimas legationes obivit, ex quibus auctus equestribus ornamentis præfuit Patavio Præfectus an. MCDLXIX. mox etiam ad Purpuram Marcianam pervenit, in quâ vivere desiit an. MCDLXXXIX. VI. Idus Martii. Scripsit latinè *Vitam S. Marci Evangelistæ, & de lipsanis ejus translatis Venetias*. Ex utroque Opere non admodum placet Philologis Criticis: neque ipsâ traditionum vulgarium præjudiciis obnoxius est.

Vitam Sanctissimi patrui sui Laurentii Justiniani.

Libros Historiarum XV. de Origine Urbis Venetæ, rebusque ejus ab ipsa condita ad quadringentesimum usque annum, hoc est ad constitutam in Rivo Alto Veneti Principis dignitatem, imperante Angelo Participatio. Utrumque hoc Opus elegantissimum laudatur ab omnibus. De hoc viro celeberrimo, & scriptore nitidissimæ latinitatis plura lector curiosus agnoscet ex gestis ejus per laudatum Stellam expositis, & ex V. cl. Apostolo Zeno nostro (2).

XLI. CHRISTOPHORUS LANFRANCHINUS, Comes & Eques, nobilis Veronensis, à prima ætate liberalibus disciplinis operam dedit Bononiæ, claruitque adhuc juvenis ex elegantissimâ oratione habitâ in nuptiis Gherardi Bevilacquæ, & Constantiæ Bentivolæ. Jurisprudentiam quoque ibidem attigit; verùm revocatus Patavium à legibus Venetis, hìc & curriculum studiorum absolvit, & lauream in utroque jure consecutus est: post quam reversus Veronam Jurisconsultorum Veronensium facilè princeps fuit declinante sæculo XV., carus etiam, ac potens consiliis seu Responsis plurimis editis apud Fridericum III. Cæsarem, aliosque Principes maximos. Scripsit librum doctissimum *de jure præcedendi Doctorum, & Militum*, quo nomine viros ordinis Equestris significat. Primas autem concedit Doctoribus, validissimis sed & acutissimis rationibus; stylo tamen barbaro, & lutulento, in quo doctrinam laudes, elocutionem detesteris. Sumptuosus, locuples, ac venerabilis omnibus, sed enim piâ largitate, ac munificentia erga res sacras gloriosior in patria mortalitatem explevit circa finem sæculi ejusdem, anno, ut creditur, MCDXC. Laudatur à Panvinio (3), Curtio (4), & Puteo (5): ex quibus hæc pauca decerpsimus. 1490

XLII. MARCUM BARBUM Cardinalem patricium Venetum Patavinum lycæum bonis artibus enutrivit, & ad laurum jurisprudentiæ provexit, ac docuit, quod ipse profitetur (6), ex norma Canonum vivere, atque illud habere pro compertissimo, Ecclesiasticas opes ubicunque sint, non esse privati usus, sed publici. Romam profectus, apud consobrinum, vel potiùs fratruelem Petrum Barbum Cardinalem inter contubernales vixit, donec is Vaticanas infulas induit Paulus II. Pontif. Max. Ab hoc Vicentinus Episcopus renunciatus, mox Aquilejensis Patriarcha Ludovico Cardinali ab Arena Mediarotæ suffectus est, tandemque adsumptus ad Purpuram an. MCDLVII. titulum habuit S. Marci, ut ex Contelorio tradit Oldoinus (7). Vir fuit moribus, & doctrina clarissimus. Quippe habita Synodo disciplinam Ecclesiasticam à corruptelis abstinuit. Missus ad Principes Transalpinos Legatus à Latere egregia dexteritate Reges Pannoniæ Sarmatiæque Cæsari conciliavit pace firmata, aliisque rebus gravissimis feliciter procuratis, quas prolixè idem Oldoinus prosequitur (8). Congestas pecunias, & res suas ferè omnes erogavit in pauperes, quos etiam tabulis extremis hæredes instituit, usus dicto sapientissimo, ac planè divino: ad locum, undè flumina exeunt, revertantur: ut quod Canones jubent, sacrati Deo homines, rejectis interpretum assentationibus, tandem intelligant, opes Ecclesiæ, quibus pinguescunt, patrimonia pauperum esse. Decessit Romæ V. Idus Martii an. MCDXC. ex inscriptione sepulcrali ad D. Marci, quam leges apud Oldoinum eundem. Laudatur ex doctrina ab omnibus penè dixerim doctis hominibus ætatis suæ. Scripsit 1490

De Cælibatu libros II.

Epistolas plures, quibus Panuinius usus est in conscribenda Ecclesiastica Historia.

Orationes aliquot, in quibus ea præsertim commendatur, quam habuit ad Cœtum Cardinalium, cum rediit à Legatione Pannonica.

(1) in Append. Annal. lib. 2. (2) Diarii Literar. T. 19. à p. 364. (3) Antiq. Veron. lib. 6. (4) lib. 15. histor. [5] Elog. Jurisconsult. p. 100. 101. (6) Ep. ad Bessar. Card. Nicæn. (7) ad Ciaccon. T. 2. pag. 1096. (8) ibid. p. 1106.

Latinè reddidit *Responsiones Gennadii Patriarchæ Byzantini ad Mahometum Turcarum Imperatorem*.

Vertit quoque partem *libri de Divinis nominibus*, qui falsò tribuitur Areopagitæ.

1492 XLIII. INNOCENTIUS VIII. Alumnorum nostrorum clarissimus, ante Pontificatum JO. BAPTISTA CIBO, Januæ in Liguriæ metropoli natus est nobilissimo genere, de quo, ejus origine, vetustate, titulis, & honoribus videnda sunt, quæ congerit latè Oldoinus (1), ex quo, quæ hìc tradimus, damus. Annus ejus natalis fuit MCDXXXII. Pater Aaron, qui diu inter Alfonsi Regis Neapolitani ministros primarios Prorex utriusque Siciliæ præfuit. Neapoli etiam post Regis Alfonsi, & Aaronis patris obitum Joannes Baptista vixit inter familiares Ferdinandi Regis, atque humanioribus literis operam dedit, quas mox ut uberiùs addisceret, ac severioribus disciplinis conjungeret, Patavium venit; atque hìc emensus studiorum curriculum Romam profectus est. Ibi diu contubernalis Philippi Calandrini Card., qui Nicolai V. frater fuit, hujus ope & amore per omnes gradus Ecclesiasticos ad Episcopi titulum pervenit, inanem sanè, sed ad parandos honores idoneum. Præfectus deinde est Savonensi Ecclesiæ à Pio II., sibique virtute, ac modestia, & morum suavitate Cardinalem Roboreum S. Petri ad Vincula devinxit adeo, ut is Sixtus IV. Pontifex renunciatus eum ad infulas Melphitenses leviores, & pinguiores transtulerit an. MCDLXVII. deinde Cardinalium collegio adscriptum an. MCDLXXIII. titulo S. Balbinæ, nec diu post S. Cæciliæ præfecerit. Decreta ei statim est Legatio Germanica ad pacandos Cæsarem, & Matthiam Corvinum Pannoniæ Regem. Eam tamen haud iniit; nam Sixtus, ab urbe discedens, non alium agendis vicibus suis magis idoneum duxit, eumque sui absentis Vicarium in urbe reliquit. Ea ille provincia tam sanctè, tam prudenter, ac fortiter functus est, ut ex illa splendidissimam ab omnibus laudem reportaverit: factumque fit, ut novissimè anno MCDLXXXIV. mortuo Sixto, quinque, ac viginti Cardinalium suffragiis, Juliano Roboreo, & Roderico Borgia annitentibus, ex Presbytero S. Laurentii in Lucina, IV. Kal. Septembris, Pontifex Maximus Innocentius VIII. fuerit appellatus. Quid in Pontificatu gesserit, & longum instituto nostro sit, & supervacaneum referre, cum quidquid illud fuit loquatur historia communis, prosequanturque fusissimè Panvinius (2), Ciacconius (3), & alii, & ex his Oldoinus (4). Decessit Romæ VIII. Kal. Augusti an. MCDXCII. ætat. LX. Pontificatus VII. Mens. X. Die XXVII. Cadaver ejus sepulcro æreo tegitur in basilica Vaticana.

1493 XLIV. ARDICINUS A PORTA senioris Ardicini, qui sub Martino V. ipse quoque Cardinalis floruit, nepos, Novariæ natus, ibi humanioribus literis excultus est. Inde excitus famâ Antonii Roselli, cùm illi se comitem adjunxisset, cum eo Patavium venit; atque hìc juri Pontificio sedulam operam navavit. Testatur id ipse in epistola ad Jasonem Maynum, quam historiæ suæ attexit Thomas Diplovatacius (5). Idipsum confirmat Continuus ad Rubricam Decretalium de Religiosis Domibus (6) historicè enarratis, ubi refert, Ardicinum, quem videtur incuriosè confundere cum Seniore, adeo delectatum fuisse montanâ in collibus Euganeis Camaldulensium solitudine, ut cum legibus addiscendis vacabat Patavii, nobilis adolescens, sæpè ad montem sexto ab urbe lapide distantem adiret, ibique apud Eremicolas animum relaxaret. Hunc erga religiosam solitudinem amorem Ardicini ea, quæ sequuntur, planè constituunt. An in hoc Gymnasio laurum Jurisprudentiæ destinatam assecutus sit, nos certè latet. Ex citatis, assertisque ab Oldoino (7), Doctoris insignia Ticini fuerit consecutus. Claruit deinceps inter doctissimos tanta cum sapientiæ, ac probitatis famâ, ut eum concives ejus adhuc juvenem, habere Antistitem exoptarint. Vices tamen gessit Archiepiscopi Florentini, easque gerebat sub Paulo II. tantâ in obsequio sedis Apostolicæ constantiâ, & fortitudine, ut minacissimum Pontificis ejusdem edictum, quod *Monitorium* vocant, adversus Florentinam Rempublicam foro affigere, atque etiam evulgare, non dubitaverit. Sixtus IV. eum Aleriensem in Corsicâ Episcopum dixit, ac rei beneficiariæ magistratui, qui vulgò *Dataria* dicitur, præfecit an. MCDLXXV. delegavitque ad plures Ecclesiasticæ ditionis civitates Administratorem: mox ire Legatum jussit ad Pannoniæ Regem Matthiam, & Fridericum III. Imperatorem pro pace, & fœderibus componendis; quæ ille felicitate mirabili sanxit. Ex iis reversus, in curiâ Romanâ penè non supra omnes inclaruit; destinabaturque à Sixto ad Purpuram, quam, eo è vivis erepto, ab Innocentio VIII. recepit. Ea auctus, ac paululum à turba perstrepentium negotio-

(1) ad Ciaccon. T. 3. p. 90. (2) Vit. Innoc. VIII. (3) in eadem. (4) ibid. ad p. 123. (5) lib. de clar. Jurisconsult. sui Temp. (6) lib. 1. post textum. (7) Tom. 3. p. 146.

negotiorum semotus, ad solitudinem, quam olim deperierat, animum convertit, tantisque precibus apud Pontificem egit, quò sibi receptæ Purpuræ missio fieret, daretur- que potestas, non, ut quidam apud Oldoinum putat (1), ingrediendi Religionem Minoritarum de Observantiâ, sed, ut constat ex Epistolâ Leonelli (2) Chieregati ad Cardinalem Zenum, divertendi ad Eremum Camaldulensium; ut quamvis invitum Pontificem expugnaverit. Jamque ad colles Enganeos, optatamque, ac dilectam ab adolescentiâ quietem iter direxerat, cùm veniæ factæ pœnitens Pontifex misit, qui eum ab itinere suscepto retraheret. Paruit vir optimus ægrè, ut ex ejus epistolâ ad Innocentium de hoc ipso scriptâ non sine lacrymis manifestum est; paruit tamen; resumptâque purpura ex obsequio, se iterum in ambages aulæ, ac negotiorum anfractus, ne non pareret, injecit. At eum inde tanta mœstitia intercepti desiderii cepit, ut brevi Romæ decesserit sub Alexandro VI. an. MCDXCIII., ad D. Petri in Vaticano cum elogio sepulcrali conditus à clientibus, quos testamento hæredes dixit.

XLV. CORIOLANUS CIPPICUS nobili genere Tragurii natus, & cliens Moceni- 1493
cæ gentis, ut eum appellat Marinus Becichemus epistolâ ad Coriolanum ejus nepotem, discipulum suum. Diu vixit Patavii, & hic se disciplinis omnibus imbuit. Signatur enim in albis Gymnasticis (3) Dalmatarum quinquies intra an. MCDXLV. & MCDLIII. Doctor utriusque juris tegressus Venetias, ibi aliquandiu gloriosè reis patrocinium impendit, actor quoque civilium causarum. Verùm ex infirmitate, cùm voce ac lateribus fuisset destitutus, se literarum amœniorum, cultuique præsertim latinitatis addixit. Familiarissimè usus est M. Ant. Sabellico, qui eum primùm existimat inter Dalmatas latinè, nitidè, atque eleganter scripsisse. Obiisse videtur in patria: annum ejus emortualem præfatio (4) ad historicos Venetos signat æræ communis MCDXCIII, ætatis LXVIII. ex Epistola Aloysii Cippici ejus filii, Episcopi Famagustani, Multas ad hunc Epistolas dedit Sabellicus, cui etiam Poemation inscripsit. Ipse Cippicus comes Petri Mocenici Veneti imperatoris, mox Principis, ejusdemque cliens familiarissimus, patroni gesta descripsit castigatissimè, atque, ut oculatus testis, verissimè; eaque libris tribus complexus est pluries editis.

CAPUT VIII.

Angelus Pacius. Hermolaus Barbarus. Franciscus Curtius Senior Alexander Bassianus. Georgius Summoriga. Joannes Bertachinus, Pandulfus Collenutius.

XLVI. ANGELI PACII Ariminensis familiam nobilem virorum literis armisque 1494
præstantium gloria claram, & numerosa civitate Venetiis, Patavii, Veronæ, Vicentiæ donatam, multis celebrat extra propositum Riccobonus (5). Angelus declinante sæculo XV. Jurisconsultus maximi nominis Patavii jurisprudentiæ studuit, atque hìc juris utriusque insignia consecurus est an. MCDL. Vixit deinde hìc diu & in jus civitatis adlectus est, quippe multa in agro Patavino possedit, quemadmodum & in agris Veronensi, & Vicentino, pari jure apud has urbes in civem cum familia receptus. Muneribus publicis functus est, postquam sibi, & posteris virtutis, ac nobilitatis merito Venetam civitatem Senatusconsulto comparavit: fuitque adsessor in præcipuis Veneti imperii urbibus Patavii, Veronæ, Bergomi, Brixiæ, Ravennæ, quæ tunc Venetis suberat. Clarebat maximè ætate Alexandri Tartagni, apud quem in Responsis honorifica sæpè ejus mentio est, sæpius de eo Sabellicus: nec minore cum laude memoratur à Vincentio (6) Ruino Ariminensi, Hieronymo (7) Rubeo, Francisco (8) Sansovino, Joanne (9) Bonifacio, ex quibus Riccobonus laudatus. Decessit Venetiis circa an. MCDXCIV. octogenario major. Edidit

Responsorum Volumina III.

Historiam de Bello Cenomano, seu de rebus gestis Venetorum suo tempore, præcipuè contra Philippum Vicecomitem Insubriæ Ducem usque ad fœdus ictum cum Philippo ipso, & Francisco Sfortia ejus genero an. MCDXLI.

XLVII. HERMOLAUM BARBARUM Alumnum Gymnasii nostri fuisse non una ejus inscriptio gloriabatur, si credimus Lignamineo (10). Ut hæc defuerit, & jampridem 1494

 oblite-

(1) ibid. p. 128. (2) ad Zenum Card. 2. (3) apud Porcell ad Matric. Schol. (4) p. 12. (5) Gym. lib. 6. c. 5. p. 130. 131. (6) lib. de laud. Patriæ. [7] in Histor. Ravenn. ad an. 1445. [8] de Nobil. Ital. Civit. in Arimino. [9] Hist. Tarvis. lib. 12. [10] Coll. Inscr. Gym. apud Salom. in collect.

obliterata sit, hoc loquitur libellus thesium ab eo editarum, propugnatarumque, tum in cœnobio S. Augustini (1), ubi Philosophiam Peripateticam tutatus est, tum in ipso Gymnasio, in cujus sinu legum effata per triduum defendit. In utraque facultate Doctor, Philosophus, & Jurisconsultus, Venetias regressus nondum accepta virili toga, jam ex editis lucubrationibus clarebat in Republica literaria, æquabatque doctissimos, ex iis, quæ plura vulgaverat, præcoci sapientia, eruditione in flore ætatis nondum majoris planè mirabili. Hanc neque posthabuit magistratibus, quos, gerendæ Reipublicæ admotus, gessit, neque præhabuit; ita coluit, ac bono publico servire jussit, ut omnes agnoscerent, meminisse se filium esse Zachariæ viri doctissimi, Senatoris amplissimi, Equitis & D. M. Procuratoris. Perfunctus urbanis in patria Magistratibus egregiè, ad curiam Romanam Orator Venetus missus est, vix annum trigesimum egressus, & jam Scriptor, authorque librorum, quorum fama Europam pervaserat. Hinc Romæ admirationi omnibus fuit, omniumque ad se studia convertit, præsertimque Innocentii VIII. Pontificis. Hujus erga Hermolaum amor, illi exitio fuit. Nam Oratorem Venetum, neque scientem, neque petentem repentè Aquilejensem Patriarcham Marco Barbo mortoo suffecit, & publico statim præconio in cœtu Cardinalium sanxit: id quod cùm Reipublicæ Venetæ mali esse exempli visum esset, & legibus, queis sanctissimè utitur, inimicum, petiit, ut factum infectum declararetur; cumque Pontifex propositi tenax respondisset, acta in cœtu Purpuratorum laudataque, abrogari, revocarive minimè posse, Hermolaus possessione dignitatis à Senatu multatus est, damnatus exilio, proscriptusque. Eum alii deinceps inglorium vixisse dicunt, & in ærumnis misertimè decessisse, caruisse quoque sepulcro, nec satis compertum esse, quam in foveam vel cloacam projectus fuerit. Ita (2) Bodinus, & Rapinus (3), quos Teisserus (4) sequitur, addens, eum adeo addictum fuisse Philosophiæ Peripateticæ, ut cacodæmonem invocaverit, quò veram Philosophi Sententiam intelligeret in Græca voce ἐντελέχεια. Alii referunt, eum ab Innocentio VIII. adscriptum Collegio Cardinalium ex pestilentia Romæ mortalem esse desiisse, sepultumque ad S. Mariæ de Populo sine titulo, an. MCDXCIII. vel potiùs sequenti, ætatis XLI. Ughello (5), & Teissero (6) XXXIII., verùs quadragesimo non integro. Hos sequitur Oldoinus (7), qui Hermolaum Cardinalibus ab Innocentio VIII. creatis annumerat, & tamen inter asserentes, & negantes dubitat, ne fortè ex illis Cardinalibus fuerit, quos Pontifices, ut ajunt, in pectore retinent. Laudatur à Vossio (8), passimque ab omnibus, qui post Jovium (9) Doctorum virorum Elogia scripsere. Clarus est & immortalis ex operibus editis, quorum subjicimus titulos.

C. Plinii Secundi Opera è tenebris in lucem revocata, & castigationibus illustrata, quod præcipuum Opus Hermolai est.
De Cœlibatu libri duo.
Contra barbaros Philosophos liber unus.
De Re Uxoria & Meretricia.
Quæstiones Geometricæ.
Convenientia Astronomiæ & Medicinæ.
Præcepta Historiæ conscribendæ ad Sabellicum,
Compendium Philosophiæ & Galeni.
Carmina in Paraphrasim Themistii.
Præfationes ad Galateum duæ, quarum altera inscribitur Sixto IV.
Præfatio in Opera Aristotelis.
Commentarii cum Paraphrasi in Themistium.
Castigationes in Pomponium Melam,
Orationes & Epistolæ.

Vertit ex Greco *Tractatus Gennadii Constantinopolitani adversùs Turcas. Plutarchi de Iside, & Osiride, & quare Oracula desierint. Quædam falsò inscripta Areopagitæ nomine. Aristotelis Rhetoricorum libros ad Theodecten. Libros Dioscoridis cum Corollario.* Edidirque *Paraphrases Aristotelis in libros II. Posteriorum, & Physicorum libros VIII. in libros de Anima de Memoria & reminiscentia, de Somno & vigilia, de Insomniis, de divinatione per Somnum.* Tanti viri nomen in Cœnotaphii disticho elegantissimè celebratur apud Jovium laudatum (10).

Barbariem Hermolaus, Latio qui depulit omnem
Barbarus, hic situs est: utraque lingua gemit.
Urbs Venetum huic vitam, mortem dedit inclyta Roma:
Non potuit nasci, nobiliùsve mori.

Aliud cœnotaphium quoque in eum occinuit Julius Cæsar Scaliger, quod, utpote subob-

(1) Tomas. in Append. Annal. lib. 2. & in Character. Pignor Ep. ad Molinum. (2) Dæmoniac (3) in Meditat. ad Philos. (4) in Elog. Thuan. add. Tom. 1. p. 332. (5) in Serie Patriarch. Aquil. T. 5 Jovius Elog. p. 70 (6) ibid. (7) ad Ciaccon. T. 3. p. 145. (8) de hist. lat. lib. 3. c. 18. (9) Elog. ibid. (10) d. p. 70.

subobscurum, nec tanti faciendum, quanti illud æstimant alii, in carminibus Cæsaris ejusdem, quæ non magni facimus, legendum relinquimus, quemadmodum quæ in laudem viri æteraùm victuri scripsere alii elegantissimè, Pierius Valerianus, & Latomus apud Jovium eundem.

XLVIII. FRANCISCUS CURTIUS Senior ex albis Gymnasticis hic, tum politiori literaturę, tum Philosophicis institutionibus ingenium excoluit: atque unà legibus addiscendis operam strenuam impendit. Confirmat hoc ipse, tum in prefatione tractatus Monetarum, tum in Epistola nuncupatoria Responsorum, ubi se discipulum summi Philosophi Cajetani Thienęi fuisse gloriatur: neque ipsa in catalogo discipulorum suorum prefixo logicę Thienęus Franciscum Curtium Ticinensem honorificè nominat. Natus Ticini Curtià gente nobili, quam Pancirolus (1) oriundam Mediolano describit latè, claramque in Italia comprobat Ghilinus (2), curriculum studiorum hic peregit, ut tradit ex Lignamineo Salomonius. Sed fallitur uterque, cùm neque id constet ex actis Collegii, & constet, eum in utroque jure doctorem Ticini renunciatum nondum legitimę ętatis, ac statim ad sedem Jurisprudentię publicam fuisse provectum. In ea prematura morte defunctus premia, quę illi virtus destinabat, amisit. Multa de hoc Jurisconsulto clarissimo Pancirolus (3), quę dum properamus, apud illum videnda relinquimus. Mortalitatem explevit III. Kal. Augusti anno MCDXCV., ut ex ejus monumento Ticini ad S. Franciscum colligimus. Jacet ibi cum marmorea effigie, & hoc tetrasticho. 1495

Sacrarum Interpres legum sanctissimus olim
Franciscus patrię gloria magna suę,
Quem probitas, quem cana fides, pietasque decorum
Fecerat, hoc positum marmore corpus habet.

Scripta ejus hęc sunt.

Tractatus Monetarum.
De Jure Fisci, & Numismatibus.
De Sequestrationibus, & Sequestris.
De Feudis.
De jurejurando propter calumniam.
De positionibus, & interrogationibus.
Quæstiones super statutum, quod extantibus Masculis fœmina non succedant.
Consiliorum Volumen.
Additiones ad Practicam Joannis Petri de Ferrariis.

XLIX. ALEXANDRUM MAGGIUM cognomento Bassianum Patavinum, alumnum Gymnasii nostri, undè prodiit Jureconsultus egregius, & Orator eloquentissimus, posteritatis memorię consecrat Scardeonius (4). Is causarum actor in patria primùm, deinde Venetiis precipui nominis fuit: assedit deinde Pretoribus, in eoque munere subjectis Veneto imperio populis fidem probavit suam, Ravennatibus pręsertim, quorum in urbe adsessor Bernardi Bembi, quem Petri Card. Bembi patrem inferiùs describemus, vivere desiit circa an. MCDXCV. Scripsit Opus elegantissimum *de Pretoris officio*, teste Scardeonio eodem, qui copiosum illud, grave, eruditum existimat, utpote ab eo compositum, qui de re scriberet, quam longa experientiâ vehementer edoctus, & sciret, & sciret exponere. 1495

L. GEORGIUS SUMMORIPA nobilis Veronensis, cujus familiam, plantatâ, ex Georgica Genealogorum arte, Puteus (5) arbore, Veronam deducit è Ducibus Cephaleniæ Andri, & Pari dissitarum invicem Insularum, studuit Patavii, ac legum Doctor ad Militiam transfugit, in qua Reipublicæ Venetę stipendia meruit, ac militaribus cumulatus est dignitatibus, quas apud eundem otiosè notatas invenies. Ad rem nostram pertinet, ex elegantissima Juvenalis Epitome, quam edidit versibus Italicis, ad deprehendendam Satyrici Poetę sententiam utilibus admodum. Militabat vir acer, & eruditus dux simul & doctor exeunte sęculo XV. obiitque Veronę circa an. MCDXCVI. 1496

LI. JOANNES BERTACHINUS Firmi natus in urbe, quę Piceni superioris caput est, & in qua nos olim & Rhetoras, & Philosophos docuimus, Patavii Jo. Franciscum Capilistium, & Antonium Rosellum utriusque juris consultissimos Professores audivit, ut ipse testatur (6); consecutusque doctoris insignia in prima juventute an. MCDLXV. Senis Joannis Aceti Equitis Prætoris in ea urbe Assessor fuit (7). Deinde ipse Prætor Tolentinatibus jus dixit, & musarum amicus, die Christi Servatoris natali, dum sacris intererat, in eundem Christi Natalem elegans decastichum sine calamo extemporalis 1498

(1) de Clar. Interp. lib. 2. c. 119. p. 216. (2) Vol. 1. p. 57. (3) ibid. p. 217. (4) lib. 2. Clas. 10. p. 241. 242. (5) Elog. Jurisconsult. Coll. Vero. p. 84. 85. (6) de Episcop. lib. 2. q. 25. (7) Bertach. in Indice verb. testes deponunt vers. testes per ead. verba.

vates composuit, ut ipse gloriatur (1). Assedit post hæc Præsidi Florentinorum, quem *Capitaneum* appellabant an. MCDLXX., quo scribit (2) terræmotu urbem vehementer fuisse concussam. Romæ quoque Senatori Urbano additus judex criminalium causarum, quem Ulpianus (3) Latrunculatorem vocat, quosdam capitis damnasse se, refert. Fani etiam Prætorem fuisse, ac Cæsennæ vectigalibus præfuisse, ex ipso constat (4). Demum ex operibus editis clarus Advocati consistorialis dignitate in aulâ Romanâ auctus est, & in eâ consenuisse videtur; quamvis locus, ac tempus mortis ejus ignoretur, ex conjecturâ & Romæ, & circa finem sæculi XV.

1500 LII. PANDULPHUM COLLENUTIUM Pisaurensem accensendum esse claris Alumnis Gymnasii nostri, certum est, tum ex actis Collegii Jurisconsultorum (5), tum ex Epistola Marci Musuri, qua Græcas literas se Collenutium docuisse Patavii scribit, tum denique ex ipso Collenutio ad Herculem Arestinum scribente de historiis à se conscriptis, seque profitente Jurisconsultum, atque Doctorem, legum insignibus decoratum à Bartholomæo Capolla, quo maximè præceptore gloriatur. De Collenutio multa Jovius (6), ex quibus colliges, eum virum fuisse doctissimum & eruditissimum, sed ex doctrina superbum, & inconstantis ingenii, qui raró scriptorem, doctoremve aliquem probaret, laudaretque: quique pluribus scientiis intentus, ex nimio sciendi studio, suæ famæ par minimè fuerit, quam æquasset, si quæ multa lectu jucunda & utilia elegantissimè inchoaverat, absolvere potuisset. Sed eum, postquàm diu nobilissimis Italiæ urbibus Prætor fuit, atque orator latinus eloquentissimus gravissimis legationum muneribus functus est, Joannes Sfortia tyrannus Pisaurensium, quem literis deprehensis offenderat, dissimulato recenti odio, ex veterum officiorum memoria incautum, & nihil tale cogitantem ad se attraxit, ac perfidè detrusit in carcerem, in quo strangulatus interiit circa an. MD.

Scripta ejus hæc typis edita sunt,

Historia Neapolitana, seu rerum gestarum à Regibus Neapolitanis libri VI. Italicè in gratiam Herculis Arestini Ferrariæ Ducis, qui literas latinas ignorabat,

Defensio Plinii adversus Calumniatorem Leonicenum; Opus egregium, & eruditissimum latinè.

Dialogus facetus Capitis & Pilei latinè,

Libellus de Vipera latinè.

Liber de Inventione Machinæ Bellicæ, quam Bombardam vocant, vidimus MS. ad eundem Herculem Italicè cum prolixa præfatione. Eum recenset etiam Leander Albertus,

CAPUT IX.

Jo. Baptista Zeno Card. Jo. Michaelius Card. Felinus Maria Sandæus. Leonellus Chieregatus. Ludovicus Podocatharus Card. Antonius Sorianus. Franciscus Argentinus Card. Oliverius Carafa Card.

1501 LIII. JO. BAPTISTA ZENO Cardinalis patricius Venetus, Pauli II. ex sorore nepos juris utriusque doctor prodiit ex nostro Gymnasio, in quo ab adolescentia imbutus est bonis artibus, ad quas eum pubescentem Cardinalis Papiensis data Epistola provocavit, professus has ad illum honestandum plus allaturas ornamenti, quàm quæ illi obvenerat à Majoribus Zenonia omnis nobilitas. Nec surdo hæc vir ille clarissimus cecinit: nam reipsa ita in sacris dignitatibus se gessit, ut planè in iisdem insignis rarissimo nexu nobilitatem generis cum sapientiæ studiis & morum sanctimonia conjunxerit. Ex Episcopo Vicentino Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Porticu primò, mox Presbyter S. Anastasiæ, demum Episcopus Tusculanus, munus Archipresbyteri gessit in basilica Vaticana. Legationes obivit multas, atque ex pluribus sacerdotiis ditissimis, ac præsertim S. Zenonis in agro Veronensi locuples, ingentes opes Ecclesiasticas restaurandis sacerdotiorum templis, ædificandis novis, extruendis magnificè ædibus impendit ad quinquaginta aureorum millia. Vivere desiit Patavii VIII. Idus Majas an. MDI. Testamento piis locis totidem millia legavit, longè majorem pecuniæ

signatæ

(1) Indic. in verb. Christi in Natalem. (2) Indic. verb. terræmot. (3) in l. solemus ff. de re judic. (4) Idem. Indic. verb. Positionibus Responso qualis 3. & de Gabell. in princ. & fin. (5) Porcell. in Matric. Coll. Jurisconsult. (6) Elog. p. 92. 93.

signate summam Senatui Veneto, cujus decreto tam munifici Cardinalis cadaver Patavio delatum Venetias, insigni pompâ humatum est in porticu Marcianæ Basilicæ, imposito Mausoleo planè regio ex Senatusconsulto, quod æneum extat cum hac Epigraphe.

Baptistæ Zeno,
Pauli II. ex Sorore Nepoti,
S. R. E. Cardinali meritissimo
Senatus Venetus
Cum propter eximiam ejus Sapientiam,
& singularem Pietatem
& Munificentiam in Patriam
Quam amplissimo legato moriens
Prosecutus est M. PP. C.
Ætatis Anno LXII. obiit MDI. Die VIII.
Maii. Hora XII.

Annalibus ejus inferiis ex eodem Senatusconsulto intersunt quotannis Dux Venetus & Purpurati Senatores cum Oratoribus Principum, habeturque coram his anniversaria de laudibus ejus Oratio. Plura de eo Petrus Delphinus apud Victorellum (1), & in historia Petrus Bembus apud Oldoinum (2).

LIV. JOANNES MICHAELIUS Card. patricius Venetus, de quo aliqua dedimus in magnis Cancellariis Gymnasii, undè (3) ejus acta præcipua petenda sunt, Alumnis quoque Gymnasii adscribitur, quòd in eo disciplinis excultus sit optimis; indeque I.V. D. laureatus, Romamque adolescens annorum undeviginti ab avunculo Paulo II. vocatus, dictusque Protonotarius Apostolicus eodem anno Cardinalis Diaconus S. Angeli fuerit renunciatus, anno scilicet MCDLXVIII. Præfuit deinde Diaconiæ S. Luciæ in Septisolio, mox à Sixto IV. Presbyter S. Marcelli, ab Innocentio VIII. Albanensis primò, deinde Prænestinus Episcopus, & Patriarcha Constantinopolitanus, demum Portuensis Antistes electus, Veronenses ad obitum usque infulas gessit, quam ædificiis, ac privilegiis auxit, ut eodem in loco diximus. Decessit Romæ an. MDIII., sepultusque est ad S. Marcelli cum hoc elogio 1503

Joanni Michaelio Patritio Veneto Episc.
Portuensi S. Angeli Card.
Ac Patriarchæ Constantinopolitano, Pauli II.
Pont. Max. Nepoti, qui in rebus arduis
Senatoriis, maximèque eloquentia,
Integritate, eminentique ingenio præstans
Ab Innocentio VIII.
Contra Ferdinandum Regem Neapolitanum
Legatus pacem in magnam
Italiæ quietem composuit. Obiit Anno MDIII.
Die X. Aprilis, ætatis verò suæ LVII.

LV. FELINUS MARIA SANDÆUS, Canonum celeberrimus & notissimus interpres, origine Lucensis Ferrariæ natus est; ibi pater ejus exilium tolerabat. Humaniores literas Patavii didicit, ut ex ipso refert Mastajus (4), ibidemque, cum Philosophiæ, cum Jurisprudentiæ operam dedit. Inde quòd in vitia deflueret, nocturnisque per ea tempora cædibus Gymnasium funestaretur, revocatus à patre Ferrariam, disciplinis iisdem perrexit ibidem imbui, præsertimque sacrâ Canonum scientiâ, donec patre in patriam restituto, Lucâ Pisas missus, in ea urbe studiorum curriculum absolvit, ac Doctoris infulas induit. Nec diu post ad publicum docendi munus adsumptus, in Pisano Gymnasio Decretalium explanationem professus est per annos ferme viginti, ab an. scilicet MCDLXIV. ad annum MCDLXXXI. quo ab Innocentio VIII. Romanæ Rotæ Judex 1503

(1) in Addit. ad Ciaccon. (2) ad Ciaccon. T. 3. p. 1113. (3) lib. 1. P. 1. (4) de Celebr. Ital. Univers. penult. p. 81.

Judex, seu Auditor renunciatus Romam venit. Fertur vir tantus & Professor tandiu probatus, quod inituris magistratum non perfunctoriè adeundum tunc erat, examen adeo timuisse, ut in illo lapsaverit; iterandumque illi periculum fuerit, quò certiùs muneri, cui adhibebatur, idoneus censeretur. Ab eodem Innocentio Adriensis & Pennensis Episcopus dictus est, tum Referendarius Apostolicus, & Vicarius Præfecti Apostolici Ærarii, quem Auditorem Cameræ vocant. Demum an. MCDXCV. Nicolai è Comitibus S. Domnini Lucensis Antistitis auditor fuit, cum ipe certæ successionis; eidemque successit an. MCDXCIX. Verùm doctissimum ac meritissimum virum sede sua depulit post menses aliquot Julianus Cardinalis Roboreus, qui Lucensem Ecclesiam administrandam suscepit; laborandumque Sandæo fuit, dum in Romanis tribunalibus jus suum repetit, imperante Pontifice Alexandro VI. At cum Historia nos doceat, maximas intercessisse inter Alexandrum Pontificem, & Roboreum Cardinalem inimicitias, probabili conjecturâ ducti colligimus, tandem jus Lucensis Ecclesiæ ad Felinum rediisse. Nam certè sedebat Episcopus Lucæ an. MDI., quo à Francisco Piccolomineo Cardinali Senensi Pallium, singulariter Lucensibus Episcopis tradi solitum, accepit Augusto mense. Non tamen diu recuperaram dignitatem tenuit, cum an. MDIII. in Ecclesiâ suâ decesserit, nondum sexagenarius. Plura de Felino peculiariùs ad censuram Pancirolus (1), quæ apud eum videnda lectori relinquimus. Ughellus (2), ex quo pleraque dicta de Felino desumpsimus, tradit multa ab eo scripta, quæ anecdota servantur in Bibliotheca Canonicorum Lucensium. Nobis hic interpres celeberrimus Canonum, cæterisque Jurisconsultis notissimus est, ac venerabilis ex editis Commentariis in Libros Decretalium, Titulosque illorum præcipuos, & ex Responsis doctissimis, quæ Jurisconsultorum omnium teruntur manibus, ac judicio comprobantur.

1506 LVI. LEONELLUS CLERICATUS, seu *Chieregatus* nobilis Vicentinus, nobilis itidem est inter Alumnos Jurisprudentiæ Patavinæ, è cujus gremio prodiit lauro redimitus, seque obsequiis Romanæ curiæ mancipavit. In hac Traguriensis Episcopus renunciatus dicitur ab Ughello (3), cum Tomasinus (4) eum Arbensi Ecclesiæ præficiat. Ex utrâlibet Ecclesiâ translatus est ad Concordiensem in Carniâ an. MCDLXXXVIII., ab Innocentio VIII., cui, reliquisque Romanis Pontificibus probatissimus fuit, habitusque vir juxta doctissimus, atque rerum agendarum peritissimus; atque idcirco passim ad Gallorum Regem, Cæsarem, & Venetos de rebus maximis Legatus missus. Laudatur à Politiano (5) mirificè ob singularem in re literaria gloriam, quam multis opusculis editis consecutus est. Ea recenset Angelus Leonicus (6), ut putamus anecdota, nam quod unum vidimus inscriptum de officio legati Minoris, quem Nuncium vocant, manuscriptum fuit. Extat in bibliotheca Patavina S. Joannis ad Viridaria Versio latina Orationis Nili Thessalonicensis Archiepiscopi de causis divisionis, & dissensionis Græcorum à Latinis à Ludovico Clericato conscripta, quam hujus esse non dubitant eruditi, ut laudatus Angelus censet. Eam certè viderunt, & tamen dissimularunt, qui Opusculum illud Antistitis Photiani, quasi Pythagoricum inventum, & reconditum planè thesaurum ediderunt, indeque stultè superbiunt. Meminit Chieregati nostri Mercarius (7) ad an. MCDII. cum tamen floruerit in fine sæculi XV. & initio XVI. obiit enim circa an. MDVI. certè non ante, ut validissimè probat Additio ad Ughellum contra ipsum Ughellum, qui eum decessisse credidit non multo post Episcopatum Concordiensem, hoc est circa annum MCDLXXXVIII.

1506 LVII. LUDOVICUS PODOCATHARUS Card. gente Græcus, nobilissimus Cyprius, tum literas mitiores, tum severiores disciplinas didicit in Gymnasio Patavino, ut constat ex albo Transmarinorum. Ejusdem Gymnasii Rector in adolescentiâ fuisse dicitur, apud Oldoinum (8): quod ego affirmare non ausim, cùm in catalogo Gymnasiarcharum intra an. MCDXXX. & MDVI. intra quos vixit, nusquam nomen ejus invenerim; & alioqui pauper, & penè non exul à patriâ Ducumque Monserratensium sumptibus in Italia altus, vix par esse potuerit gerendo Magistratui per ea tempora magnificè sumptuoso. Versatus in aula Romana diu, in eâque ex multiplici doctrinâ Græca & latina clarus, Episcopus primùm Caputaquensis, deinde à Secretis Romani Pontificis Alexandri VI. ab hoc in collegium Purpuratorum adscitus est an. MD, Presbyter Cardinalis S. Agathæ in Suburra, dictus Nicosiensis, & Caputaquensis. Vir fuit Græcorum universim, ac præsertim Cypriorum suorum amantissimus, quos profugos & egentes apud se recepit, & aluit, quamvis ipse non admodum dives. Præfuit deinde

(1) de Clar. Interp. lib. 3. c. 42. p. 368. (2) Tom. 1. p. 827 828. n. 82. (3) Tom. 5. p. 364. n. 38. (4) Hist. Istriæ lib. 1. (5) in Epistolis. (6) libell. de Virt. & Vitiis cap. ult. (7) hist. Vicen. lib. 2. p. 137. (8) ad Ciaccon. T. 3. p. 197.

deinde Archiepiscopus Beneventanæ Ecclesiæ absens; nam Romæ vixit Præfectus signaturæ Brevium, & sacellum extruxit in templo S. Mariæ de Populo, quod Christo Servatori dicavit, dotavitque annuo cen u ad Sacrificium quotidianum. Ibi sepultus est cum elogio. Nulla unquam corporis ægritudine tentatus obiit Romæ an. MDVI. ætatis LXXV., ut habet Ciacconius: alii eum decessisse tradunt apud Oldoinum (1) Mediolani VIII. Kal. Septembris an. MDIV. dum iter agebat ad Regem Hispaniæ.

LVIII. ANTONIUM SORIANUM patricium Venetum ac Venetiarum Patriarcham 1508
cùm sacris à puero addixissent parentes pii, simul curavêre ut Patavii bonis artibus addiscendis insudaret: jamque studiorum emensus legitimè stadium, legalem laurum reportaverat, destinabaturque aulæ Romanæ, cùm repente ad Chartusianos transfugit, seque piæ quieti, placidæ solitudini, rerum divinarum contemplationi sedulò mancipavit. Claruit inter suos prudentiâ, & sapientiâ, quarum causâ Senatusconsulto designatus Pontifex patriæ, decreto Pontificis ad solium sacri principatûs ascendit. Gessit infulas quadriennio. Decessit intra annum ætatis LIII. Christi MDVIII. Jacet in templo Chartusianorum S. Andreæ Venetiis cum hoc elogio.

D. O. M.
Antonio Soriano Patriarchæ Venetiarum,
Antonius Eques Augustinus F. S.
Michaelis filii Patruo Benemerito D. M. P.
Vixit Ann. LII. M. V. D. XXIV.
Obiit MDVIII. An. Patriarchatus IV.

Scripsit ex Ghilino (2)
De informatione interiori librum I. *De Solitudine librum I.*
De Vita contemplativa librum I.

LIX. FRANCISCUS ARGENTINUS Cardinalis, matre Veneta, Teutone patre 1511
Venetiis humillimo loco natus est. A pio Sacerdote, qui vividum & experrectum ingenium pueri dilexit, ereptus egestati ad sapientiam exarsit. Inde adscitus inter familiares Joannis Mocenici nondum Præfecti Venetorum Reipublicæ, Patavium missus, & ære patroni altus, ubi variis se scientiarum, ac præsertim Jurisprudentiæ ornamentis instruxit, hinc Doctor prodiit, jamque Venetis causidicorum collegio nomen dederat, cùm per Minoritam quendam affinem matri inter aulicos Joannis Cardinalis Medicei, qui tunc exul agebat Venetiis, receptus est. Hunc secutus mores hominum multorum vidit, & urbes, paulatimque cœpit in aula Romana maximi fieri. Hæc omnia ipse permodestè profitetur in epistola (3), qua librum suum de Immunitate nuncupat eidem Cardinali Mediceo, cui grati animi obsequium spondet, vel in cineribus victurum suis, quòd ejus patrocinio usa fortuna multa ipsi dederit, ac majora polliceatur. Re ipsa varus auctus Sacerdotiis tandem à Julio II. dictus est Concordiensis Episcopus non an. MCDXCIV. ut habet Ughellus (4), ex quo multa decerpimus, sed, ut apertum est ex notatis ad ultimam Editionem Ughelli (5), an. MDVI. Fuit ejusdem Julii Datarius. Demum ab eodem Pontifice inter Purpuratos Ecclesiæ Senatores adlectus Presbyter Cardinalis S. Clementis fuit an. MDXI. quo ipso anno Romæ decessisse dicitur in honore brevissimo. Sepultus est in templo S. Mariæ Trans-Tiberim. Corpus Concordiam translatum jacet in æde sacrorum principe cum epigraphe ipsi ac Joanni fratri & successori posita à Paulo fratre anno MDXXXIV. Edidit amplissimum & doctissimum commentarium *De Immunitate Ecclesiarum ad eundem Titulum Decretalium.*

LX. OLIVERIUS CARAFA Cardinalis clarissimus sæculo XV. & XVI. sine dubio 1511
Patavii Jurisprudentiæ dedit operam, indeque I. V. D. rediit in patriam. Nam hoc habent & Quartorum album (6), & curiæ sacræ monumenta, & quod rem clarissimè conficit, Marci Barbi Card. Epistola (7) ad eum scripta XII. Kal. Octobris an. MCDLXVII., qua, dum illi gratulatur, ac sibi datam à Paulo II. purpuram, eundem revocat ad pristinæ familiaritatis atque amicitiæ memoriam, quam Patavii unà studiis legum insudantes officiosè contraxerant. Nobilissima gente Neapoli genitus filius fuit Francisci, quem germanum fratrem fuisse Diomedis Carafæ Magdaloni Comitis, certum est. Infulis jurisprudentiæ ornatus cùm in patriam rediisset, Canonicum sacerdotium

Ecclesiæ

(1) loc. cit. (2) Theatr. Vol. 2. p. 29. (3) in Epist. Dedicat. lib. de Immu. Eccl. (4) T. 5. p. 365. n. 40. (5) ibid. not. 2. (6) apud Porcell. in not. ad Matric. Schol. Lignam. & Salom. in Inscr. Gymn. (7) extat apud Tomas. in Append. Annal. lib. 2.

Ecclesiæ Neapolitanæ promeruit: inde Archiepiscopus ejusdem Ecclesiæ à Pio II. renunciatus est an. MCDLVIII, fuitque unà Præses consilii Regii apud Ferdinandum Aragonium, cujus precibus Paulus II. dedit, ut eum in Purpuratorum senatum cooptaret anno MCDLXVII. Titulum SS. Petri, & Marcellini Romam veniens obtinuit, ut latè probat Oldoinus (1). Progressu temporis præfuit Ecclesiæ S. Eustachii, mox Albanensis Episcopus, ac Sabinensis; denique Ostiensis, & Veletranus, & Cardinalium Decanus fuit. Sub Sixto IV. ad Ferdinandum Regem Neapolitanum Legatus à latere, titulum eundem retinuit in expeditione contra Turcas; in qua multa gessit feliciter ab Historiâ communi celebrata, quæ, ob Christianorum dissidia, cesserunt deinceps in nihilum. Variis deinde sub eodem Pontifice legationibus functus, dexteritate mirabili adventantes adversùs Latium copias Neapolitani Regis exarmavit, pacavitque; cumulatus propterea pluribus sacerdotiis, & cùm cœnobiorum, tum Ecclesiarum ditissimis administrationibus. Post annos viginti Ecclesiam Neapolitanam sponsam suam invisit, quam & ornavit amplissimè, translatis D. Januarii lipsanis, extructoque sacello magnificè, ex iis, quæ latè à Cardinalium biographis referuntur, & congerit Oldoinus (2). Sub Alexandro VI. unus Cardinalium diu sine periculo vixit, perrexitque vivendo sub Julio II. venerabilis omnibus ex pietate in Deum, liberalitate erga pauperes, charitate ac studio literarum, ac literatorum hominum, quorum virtutibus favit, fortunas provexit, labores benignissimè fovit: pari ab his officio cultus, iisque laudibus cumulatus, quas ex parte colligit, citatis plurimis, Oldoinus idem (3): Visus omnibus est Pontificatu summo dignus, illumque consecuturus, si Julio supervixisset. Vivere desiit Romæ octogenario major XIII. Kal. Febr. an. MDXI. cum annos quatuor & quadraginta Romanam purpuram virtute ac sapientiâ, præclarisque gestis illustrasset. Conditus est in sacello D. Thomæ à se extructo ad S. Mariam supra Minervam, ubi hæc extat epigraphe

Oliverii Carafæ Neapolitani, Ordinis
Prædicatorum Protectoris, rari exempli
Depositum. Qui vixit Ann. LXXX.
Menses X. Dies X. Sacri Senatus Ornamentum
Obiit XIII. Kal. Februarii religiosè, intrepidèque
Magno sui desiderio relicto.

Ejus ossa, inde post annos aliquot translata Neapolim, reposita sunt in sacello ab ipso magnis sumptibus & impensis erecto.

CAPUT X.

Franciscus Brevius. Uriel à Gemmingen. Bernardus Bembus. Pantaleo Calderius. Jo. Dominicus Spazzarinus. M. Antonius Cuccus. Christophorus Longolius.

1514 LXI. FRANCISCUS BREVIUS Venetus I. V. D. in Gymnasio nostro renunciatus, Romæ inter celeberrimos Jurisconsultos fuit, & sub Alexandro VI. (4) Romanæ Rotæ Judex, seu Auditor. Ab illo Cenetensis Episcopus successor datus est Nicolao Trevisano Patavino, viro doctrinâ & moribus perpetuâque innocentiâ probato, ut latè differit Scardeonius, & ex eo Pignorius. Hic postquam (5) sanctissimè gregi sibi commisso pastor accuratissimus præfuit, extructo magnificè, dotatoque sacello, in quo condi post obitum voluit, quietis amans in patriam secesserat, ac munere se Pontificio abdicaverat an. MCDXCVIII. quo etiam obiit IV. Idus Januarii, vacuamque sedem Brevio reliquit eodem anno. Is jam senex quod reliquum vitæ superfuit, tum scribendo, tum sacra subjectum sibi populum docendo pacatè transegit; ediditque *Volumen Pastoralium concionum in præcipua vitia*, decem, vitio cuique impugnando profligandoque, dissertationes impendit. Volumen quoque *Moralium quæstionum ex Jure Canonico*, in quibus latè de Sacramentis, & Officiis Ecclesiasticis, ac Re Beneficiariâ disputavit. Obiit an. MDXIV.

1514 LXII. URIELEM A GEMMINGEN prænobilem Svevum notant alba Germanorum ordine

(1) ad Ciaccon. T. 2. p. 1098. (2) ibid. (3) ibid. p. 1102. 1103. (4) Ughell. T. 5. p. 220. n. 38. (5) Idem ibid. p. 219. n. 37.

ordine primum an. MCDLXXXIX. anno verò sequenti Doctorem in utroque jure signant Porcellini notæ. Is non alius est ab Archiepiscopo Moguntino hujus nominis & agnominis, de quo Nicolaus Serrarius (1); quique nobilissimo genere in Svevia natus I. V. D., & Majoris Ecclesiæ Moguntinæ Decanus in locum Jacobi electus est Archiepiscopus Moguntinus, & Sacri Imperii Septemvir, singulari vitæ gravitate, animique constantiâ Princeps an. MDVIII. & anno sequenti inauguratus. Sedit annos IV. Menses IV. Dies XIV. Obiit an. MDXIV. jacetque in templo Ecclesiæ suæ (2) cum hoc elogio

Urieli de Gemmingen
Archiepiscopo Moguntino, Principi, Electori
Viro singulari, animique constantia præclaro:
Qui postquàm sedit Annos IV. Mens. IV. ætatis suæ
Anno XLV. à Christo nato MDXIV. V. Idus Febr.
Vitam cum Pontificatu deposuit.

LXIII. BERNARDUS BEMBUS patricius Venetus, Senator & Eques, Petri Cardinalis pater, Patavii Philosophiam ac Jurisprudentiam didicit (3), atque ex hac doctor in patriam laureatus rediit: ibique, tum scientiarum harum, tum humanioris literaturæ decora, atque inde gloriam, ut ea tulere tempora, singularem adeptus est; ut non sit mirum, si non à Sabellico (4) solùm, à Politiano (5), & Joanne Casa (6) eximiè laudetur, verùm etiam à Ficino (7) sæpè numeretur inter clarissimos ætatis suæ viros, quorum sæculo se vixisse, aspectuque, & alloquio potitum, sibi tantus Philosophus gratulatur. Fuisse Bernardum peculiariter propter juris scientiam, quâ plurimum excellebat, apud Venetos multum admodum gratiosum, asserit Casa (8), propter summam verò prudentiam, multiplicemque rerum usum, & propter vitæ gravitatem auctoritatis eximiæ. Re enim ipsa, & honores in patriâ gessit egregiè, & extra patriam gloriosè. Nam & Ravennæ Prætor fuit, Jovio (9) teste, & Ferrariæ magistratu functus est, quem Vice Domini vocabant, ut filius ejus tradit (10). Legationes quoque honorificentissimas obiit, tum ad Florentinos ob eas causas, quas explicat Scipio Ammiratus (11), tum etiam annumeratus Oratoribus, quos ad Julium II. Respublica Veneta misit an. MDIV. Decessit in patriâ persenex an. MDXIX. ætatis LXXXVI., ut ex Epistolis, tum Petri filii, tum Nicolai Delphini comprobat nepos noster Eruditissimus Zenus in notis ad Vitam Petri Bembi (12). Multa scripsit, quorum perpauca edita sunt, Epistolam ejus leges inter Epistolas Sabellici (13), alteram inter Epistolas filii (14) familiares; Tomasinus (15) profert præfatiunculam ejus in Petrarchæ libros de Vita Solitaria, in quem Epigramma scriptum habet Jovius (16). Codicem Orationes ejus complexum apud V. Cl. Hieronymum Baruffaldum se vidisse, profitetur idem Apostolus Zenus (17), quo itidem authore credendum est, extare Commentarium Bernardi latinum de itinere, quod eum habuisse diximus cum septem Oratoribus aliis Romam ad Julium Pontificem missis an. MDIV. 1519

LXIV. PANTALEO CALDERIUS nobilis Cremensis, Patavii Jurisprudentiæ tyrocinium posuit, deposuitque ad magisterii lauream evectus, ut ex albis & Gymnastico, & Quæstorio, & Collegii Jurisconsultorum annotat Porcellinus (18), & ex eo alii. Redux in patriam claruit inter eximios Jurisperitos, omnibusque Cremensium honoribus egregiè functus est. Bello Cameracensi (19) Venetis ad incitas redactis, cùm Ludovicus Gallorum Rex dedi sibi Cremam armatis precibus postularet, ad conditiones deditionis cum victore Principe sanciendas missus, adjunctisque collegis Jo. Petrino Lermæ, & Jacobo Zorlæ, ita pacis leges constituit, ut urbis administratio penes Guelphos esset, citra damnum Gibellinorum. At mox, his Ludovico favente, versæ vices rerum, ac fœderum ratio discussa, publicoque jure Gibellini potiti sunt: quibus agentibus Pantaleo cum collegis Gratianopolim relegatus est; translatus deinde Astam, rebus mutatis in patriam rediit circa an. MDXIX., ubi quo anno abierit ad plures, ignoramus. In exilio Gratianopolitano amuletum otii, locupletissimum conscripsit, atque edidit Commentarium & utilissimum studiosis, *in legem 2. Codicis de Rescindenda Venditione*, quod unum nobis innotuit. 1519

LXV.

(1) Tract. de rebus Mogunt. (2) Freher. T. 1. P. 1. Sect. 1. p. 23. (3) Lignamin. Inscr. Gym. Pat. (4) in Epist. & Decadib. (5) in Epigrammat. (6) in Vita Petri Bembi. (7) in Epistol. (8) ibid. (9) Elog. p. 11. in Danth. (10) hist. lib. 4. p. 142. (11) hist. Florent. P. 2. p. 124. (12) T. 2. Historic. Venet. ad Vit. Bembi p. 2. (13) lib. 8. (14) Tom. 2. (15) in Petrarch. Redivi. p. 27. (16) d. p. 11. Elog. (17) ibid. p. 2. (18) not. in Matric. Schol. & in Matric. Jurisconsult. coll. g. (19) Panciról. de Clar. Interp. lib. 2. c. 152. p. 263.

1519 LXV. JO. DOMINICUS SPAZZARINUS Reipublicæ Patavinæ à libellis, animi dotibus, & præstantiâ corporis, ex quibus laudatur à Scardeonio (1), insignis, gymnasii patrii alumnus, & Jurisconsultus suo tempore minimè contemnendi nominis, in bello Cameracensi admodum laboravit, ne quid atroctius patria pateretur; permulsitque, quà licuit, Germanorum animos, atque eorum sævitiem summâ industriâ compescuit. Inde Venetis, cum civibus aliis, post recuperatum Patavium, suspectus, vocatusque Venetias, ibi aliquandiu exilium toleravit, donec, agnita ejus innocentiâ, restitutus est. Consenuit apud suos, ac nonagenarius decessit anno MDXIX. sepultus ad D. Jacobi in monumento, quod patri ipse paraverat (2). Scripsit eleganter historiam sui temporis Salustianâ brevitate. In ea nemo diligentiùs prosecutus est cladem Patavinam, urbe à Germanis capta, cui ipse interfuit. Opus notissimum ex relato Scardeonio, & magni habitum ab eruditis.

1520 LXVI. MARCUM ANTONIUM CUCCUM, origine Brixianum, civitate & patriâ Ticinensem, non contentum patrio Gymnasio, versatum fuisse in plerisque, tum in Italia, tum in Germania lycæis, tradit Ghilinus (3). Certe triennio eum Patavinos jurisprudentiæ Professores audisse constat, & ex ejus scriptis passim, & ex monumentis nostri Gymnasii (4). Publicus deinde Professor Canonum fuit Ticini, ubi postea docuit jura Civilia, quæ post annos aliquot Romam accitus lector primæ sedis uberiùs explanavit. Eo perfunctus officio, pertæsusque aulæ Romanæ ab infirmâ valetudine sibi causas fecit in patriam redeundi, ubi ditt Sacerdotio fultus, quo præerat S. Mariæ Peroniæ, & Vicarius generalis Hippolyti Cardinalis de Rubeis Parmensis, & Episcopi Ticinensis, in privatâ quiete consenuit circa an. MDXX. Vir sanè Jurisconsultissimus ut liquet ex ejus operibus, quæ sunt,

Tract. I, de Legitimâ ad Authen. Novissima Cod. de inoffic. testam,
II. de Moratoria Præscript. ad l. quoties Cod. de precibus Imper. offer,
III. de Mentiente circa Possess. ad l. fin. ff. de rei vindic.
Institutionum Juris Civilis lib. IV. interfertis opportunè S. Concilii Constit.
Institutionum Majorum seu Pandectarum Juris Canonici Pentateuchus.

1521 LXVII. CHRISTOPHORUM LONGOLIUM, tametsi gymnasium nostrum sibi alumnum asserere neque audeat, neque jure possit; potest tamen eum hospitem diuturnum asserere, illumque civem quodammodo suum dicere ob positas apud se ejus exuvias, ac depositam vitæ mortalitatem. De tanto nomine Jovius (5), Reginaldus Card. Polus (6), Gaddius (7), & alii ante Freherum (8), ex quibus nos pauca decerpimus ad celeberrimi viri, vel potiùs juvenis notitiam sufficctura. Natus est Melchiniæ in urbe Belgicâ, oriundus tamen Schonhoviâ Hollandiæ oppido. Sacerdote illum antistite genitum Jovius scribit, id quod, an Christophorum nothum atque nefarium dicat, viderint alii, nam hanc patris ejus dignitatem Scriptores reliqui subticent. Annorum novem puer Lutetiam Parisiorum à parentibus missus, ita in omnibus artibus profecit celeriter, ut admirationi fuerit itidem omnibus. In eâ ætatulâ indole fuisse dicitur ad studiosos labores propensa adeo, atque adeo tenaci memoriâ, ut nunquam nisi diligenter perlectum librum dimiserit, lectorum semel nunquam fuerit oblitus, quin imò ea feliciter, quasi è penu parata promeret, & quæ legerat semel, quasi è codice legeret, recitaret. Ingenio ad Philosophiam factus, ineunte ætate, huic se addixit, sed amicorum consilio paruit, quo ad jurisprudentiam retractus est. Huic addiscendæ sex annos impendit doctore Philippo Decio, qui tunc Valentiæ docebat, eandemque Pictavis docuit ipse; post hæc Lutetiam rediit, ubi juri exercendo operam daret, quam etiam dedit tanta cum laude, ut vix biennium in Jurisconsultorum subsellis versatus, in centumvirale collegium, quod jus vitæ, & necis, ac fortunarum omnium potestatem, non in plebem duntaxat, verùm etiam in omnes regni proceres habet, cooptaretur. Vertit deinde animum ad Philologiam, quam quò certius sibi compararet, Græcam linguam addidicit, quam feliciter adeo intra annum emensus est, ut Budæo Græcas epistolas exararet; perseveravitque deinceps quinquennio Græcos Scriptores legendo. Porro ad idipsum, & quò plenius eruditionis omnifariam thesauros pervaderet, longas peregrinationes per Germaniam, Italiam, Hispaniam obivit, tant. ubique habitus, ut eum Hispaniarum Rex à sanctioribus consiliis, latinisque libellis Ministrum elegerit: Bembus illum per literas monuit, ut latinitatis rationem haberet, & ad detergendam styli barbariem ad Ciceronem legendum totus incumberet; quod monitum

ita juveni

(1) lib. 2. Clas. 10. p. 241. (2) Salom. Insc. Pat. p. 171. n. 24. (3) Vol. 1. Theatr. p. 163. (4) Matric. Mediol. in Tabul. Quæstor. (5) Elog. p. 127. [6] Vit. Longol. Ep. præfix. [7] De Script. P. 1. 2. [8] T. 2. P. 4. p. 1438.

ta juveni placuit, ut ex perpetuâ latini Oratoris lectione alter Tullius evasisse visus sit omnibus; revera nil fuerit, supra Ciceronianos, in quibus candorem styli laudes, nervos orationis desideres. Cum Ludovico Gallorum Rege bello Neapolitano in Italiam rediit, militavitque aliquandiu, ac rebus mutatis Romam in habitu militari, noscendæ vetustatis causâ, venit: ibi agnitus summo in honore fuit, eumque Leo X. in palatium & comitatum aulæ Lateranensis adscivit, Scribamque Pontificium dixit. Nemo non illi maxima prædicebat, cùm vulgato libello, quem puer adversùs Romanos conscripserat, ita curiam Romanam offendit, & populum, à quo Romana civitate fuerat donatus, ut reus Majestatis factus in Capitolio, accusante Celso Mellino clarissimo juvene, vix habitis Orationibus duabus eloquentissimis, sese periculo expedierit, professus, à se ea scripta exercitationis gratiâ gymnasticæ. Redux in Galliam, detentusque ibi amicorum precibus, ut promissis, quibus se Leoni, & Italis sapientibus obligaverat, staret, moras abrupit; nec tamen Romam ire placuit: Patavium secessit, ut in arce ac sede Italæ sapientiæ consenesceret. Vixit hic apud Stephanum Saulium, qui apud nos tunc studebat, adolescens Genuensis ditissimus nobilissimus. Eo abeunte, contubernio usus est Reginaldi Poli, hospes etiam assiduus, & amicus Petri Bembi, alebaturque Leonis Pontificis sumptibus. Legi Epistolam ejus ad Saulium eundem, in qua se Patavinum discipulum profitetur, qui Magistris par erat. Proficere se dicit, audiris prælectionibus publicis, & in adyta penitiora sacrorum canonum introire, deducente Petro Paulo Parisio: reipsa per annos aliquot moratus Patavii nitidissimum stylum adversùs Lutheranos convertit, cępitque dissertationes uberrimas, quibus pestem illam Ecclesię jugulare decreverat: sed illum Leonis obitus ab utilissimo labore deterruit; jamque largitate benignissimi Pontificis destitutus, aurem accomodaverat precibus Hieronymi Savorniani, qui eum ad se Utinum evocabat, cùm in ardentissimam febrim incidit: quo tempore cùm ab eodem Hieronymo Epistolam accepisset, qua filii sui mortem nunciabat, moribundo calamo consolatoriam rescripsit eloquentissimè; nec diu post ingenti omnium eruditorum mœrore decessit VII. Idus Septembris an. MDXXII. ętatis XXXIV. Sepultus est in templo S. Francisci, in cujus familiam adoptari, ac veste indui voluit in obitu. Hunc deflevere Poetæ omnes: paucorum carmina recenset Jovius. Bembus epitaphium cecinit, elegantissimo, sed & frigidissimo hoc tristicho.

Te juvenem rapuere Deæ fatalia nentes
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo,
Longoli, tibi si canos, seniumque dedissent.

Indicem Opusculorum ejus, resecatis superfluis, & Epit. Bib. sic edidit Jacobus Gaddius.

Oratio de laudibus Ludovici Francorum Regis I.
De laudibus Plinii I.
De laudibus Urbis Romæ Orat. V.
Respondentes accusationi eorum qui illum reum perduellionis agebant Orat. II.
Epistolæ propè innumeræ.
Elegiæ & Epigrammata varia.
Commentarii in libros XI. priores Plinii.
Comparatio Juris Civilis cum re militari.
Historia Herbarum.
Commentarii & disputationes in Jus Civile.

CAPUT XI.

Dominicus Grimanus Card. Io. Baptista Pallavicinus Card. Albertus Pius. Andreas Naugerius. Gregorius Haloander. Altobellus Averoldus.

LXVIII. DOMINICUM Cardinalem GRIMANUM lauto Jurisprudentię redimitum ad magnanima gesta, queis claruit, hinc processisse, certum est ex actis 1513 collegii Jurisconsultorum, ac testimonio Porcellini scriptoris synchroni (1); an etiam reliquarum ornamenta scientiarum, quarum titulos gessit, acceperit, non constat. Nam Philosophus summus, summusque Theologus est iis omnibus, à quibus peculiariùs celebratur. Patricius Venetus vetustissimæ familiæ patrem habuit Antonium Senatorem, in quo fortuna lusit amplissimè, docuitque, viro Sapienti, ac virtutis suæ conscio neque intumescendum in prosperis, neque in adversis desperandum. Nam is Venetæ classis imperator, quod malè pugnasset in Græciâ, reus factus, in carcerem

(1) ad Matric. coll. Jur. cum additio. Lignamin.

detrusus est, quò eum ipse filius Cardinalis deduxit, piisque manibus Purpuratus Princeps paterna vincula, ne nimis gravaretur pater, portavit. Damnatus deinde exilio, deportatusque, cum ab insula transfugisset Romam, à filio Cardinali altus, & inter contubernales habitus vixit, donec, purgatis criminibus, in patriam restitutus, Divi Marci Procurator primùm, deinde Dux Venetorum, solium publicæ majestatis, virtutis & innocentiæ præmium recepit. Tanto parente Dominicus genitus tum in patria, tum apud nos, operam assiduam oppignoravit mitioribus, ac severioribus disciplinis, ex quibus tantus emersit, quantum illum inter doctissimos viros fuisse testantur Bembus (1), Justinianus (2), Candidus (3), Paulus Cortesius (4) & alii, quos ad idipsum adducit Ughellus (5). Eum Alexander VI. in collegium Cardinalium adlegit, successoremque dixit Nicolai Donati demortui, octogesimum quintum ordine Patriarcham Aquilejensem an. MCDXCVII. Sedit ad annum usque MDXVII., quo infulas transtulit in Marinum nepotem: ipse Portuensis Episcopus Romæ mortalitatem deposuit an. MDXXIII. ætatis LXIII. non integro, ut ex elogio colligo, quod cineribus ejus impositum legitur in marmoreo sepulcro, quo exuviæ postmodum ejus Venetias translatæ ad D. Francisci in Vinea compositæ custodiuntur. Scripsisse eum multa certum est: ea codice manuscripto continentur, quod habet Sirleti Card. Bibliotheca, nunc Columnensium. Ibi est liber *de intensione, & remissione*, quem laudat Tossignanus, *Epistola multa* ad Sabellicum, Erasmum, & alios, ac *Versio Italica Tractatus Chrysostomi de Incomprehensibili*.

1524 LXIX. Auget numerum Illustrium Alumnorum Gymnasii nostri nomen JO. BAPTISTÆ PALLAVICINI Cardinalis, quem auditorem fuisse Decii, cum hic jus civile profitebatur, & Hieronymi Justiniani, atque Episcopi Foscareni condiscipulum, nosces ex Pancirolo (6). Eundem hinc I. V. D. prodiisse Sansonus annotat (7). Vixerat is aliquandiu in aula Romana, indeque Protonotarius Apostolicus huc venit, moratusque plusquam quadriennio sacræ dignitati Jurisprudentiæ infulas addidit an. MD. Rediit Romam laureatus, utque legationibus Apostolicis fungi posset ad titulum Cavallicensis Ecclesiæ provectus est. Eum post multos labores, & impensas obsequio, & commodo Sedis Apostolicæ datas in collegium purpurati Senatus adlegit Leo X. & Presbyterum Cardinalem S. Apollinaris dixit. Quæ in purpura gessit, habent Cardinalium biographi, & ex his Oldoinus (8). Inde illa pete, dum properamus, atque hoc unum nota, quod ad nostrum propositum pertinet, scriptos ab eo libros tres (9) *de Indulgentiis adversus hæreses Lutheri*, & libros duos *de Pragmatica Christi Servatoris præsentia in Eucharistia* adversus ZWinglium OEcolampadium & alios Hæresis Helveticæ Sacramentarios. Obiit an. MDXXIV. Id. Aug.

1529 LXX. ALBERTUS PIUS Carpensis Princeps ex priscis Mutinæ Dominis nobilissima proles, sed & vir moribus generosis, atque optimis literis à prima ætate gnaviter innutritus, quem proinde jure optimo Jovius celebrat (10), doctissimisque suâ ætate viris annumerat; adolescentiam penè totam transegit Patavii auditor Musuri, & Angeli Castrensis, quod ipse profitetur epistola data Parisiis ad Franciscum Card. Cornelium Episcopum Brixiensem. Fuisse illum procerâ, decentique staturâ corporis, ad arma validum, & habilem prorsus, idem Jovius tradit (11), atque rerum magnarum negotiis peraltum ingenium attulisse: in iisdem intelligendis celerem, tenacis memoriæ, tantæque in congressibus, ac disceptationibus facundiæ fuisse, ut cùm de arduis rebus consuleretur, quò vellet animos Principum impelleret. Regibus quatuor, totidemque Pontificibus Maximis, iterum iterumque legatus, utilem semper operam præstitit, summâ fide & industria: In eo tamen infelix, quòd cùm partibus adhæsisset, quæ adversabantur Alfonso Duci Ferrariensi quocum de possessione agri paterni litigabat, calamitatibus Clementis VII. res suas involvit. Cum hoc in arce Adrianeâ, urbe captâ & direptâ, fuit, undè emissus navigavit in Galliam, ubi post amissum filium, exutum se paternâ ditione, & in controversiâ, quam habebat cum Atestino, Caroli V. Sententia damnatum, ægerrimè tulit. Inde podagricus morbus, quo jam pridem cruciabatur, crevit; eoque Parisiis diu christianâ patientiâ tolerato extinctus est an. MDXXIX. Rodulfus Pius Card., nepos ejus ex fratre, sub Paulo III, erecto sepulcro æneo patrui memoriam consecravit. Edidit celeberrimum opus adversus Lutherum, in quo etiam Erasmum Roterodamum perstrinxit acriter. Hoc Theologis præliaribus, & Dogmaticis notissi-

(1) in histor. & in Epist. gratul. ad Grim. Card. (2) in hist. lib. ult. (3) in hist. Aquileien. (4) lib. de Cardinalat. (5) in Ser. Aquilo. Patriar. 85. (6) lib. 2. de Clar. Interp. c. 1 [illegible] (7) in Diario p. 3. (8) Oldoin. Tom. 4. p. 352. 353. (9) Eudæmonio, Catal. de Script. adversùs novas hæreses. (10) Elog. p. 154. (11) idem ibid. p. 155.

notissimum est, doctum, efficax, eruditum, in quo tamen & pacatius ingenium, & criterium accuratius desideres.

LXXI. ANDREÆ NAUGERII, quem alumnis clarissimis Gymnasii nostri ex albis Gymnasticis annumeramus, extat vita eleganter scripta, & operibus ejus nuper Vulpiano prælo editis præfixa, quam elogio suo comprobat Jovius (1). Ex his hæc habe. Natus Venetiis patricio genere, Bernardi filius, latinas literas discere cœpit in patria sub Sabellico, Græcas cognovit Patavii, cùm hic jurisprudentiæ operam dabat, Præceptore Marco Musuro Cretensi. Sed has quidem perdidicit sub idoneo Magistro, qui sciret, quæ docebat; latinas, quas admodum rudes ab incondita latinitate Sabellici acceperat, ipse, se magistro, dum Philosophos audit, excoluit feliciter adeo, ut nemo suâ ætate latiniùs scripsisse censeatur. Et enervis quidem est, atque ita sententiarum pondere destituitur, ut si quid supra Grammaticum sapis, nihil, eo lecto, profuturum existimes præter candorem styli exsuccum; sæpe prorsùs evanidum, & longas docti lectoris oscitationes provocaturum. Nempe diligentissimum se Ciceronis imitatorem Naugerius dixerat, sed eâ in parte, undè Cicero maximus non est: phrasim dumtaxat admirabatur, candoremque latinitatis ingenuum, cui nunc etiam quidam vulgaris notæ pedotribæ adstupent, illud rati summum in re literaria negotium, si minores ingenio, nec lacertosæ eloquentiæ pares, quod minimum est in Cicerone referant, seque oratoris maximi simios ostentent: id quod non admodum Jovius probat (2), post virum doctissimum Hermolaum Barbarum, hoc producto, ac Politiano, aliisque auctoribus æternùm victuris, quasi ex aliena sententia callidè ac dissimulanter damnat. Quippe hi censuere, formare sibi quemque oportere stylum peculiarem intra fines emendatæ latinitatis, eoque uti, quo magna scribant, dicantque, non aliter probandi, aut laudandi, quam si casta & sobria elocutione ingenii sui opes, vim acuminis validi, fortes argumentorum lacertos, doctumque artis, cui militant, opificium exornent; nec fumum ex fulgore, ut docet Horatius (3), sed ex fumo dare lucem satagant, sciantque nitorem latinitatis elegantissimæ vestem purpuream esse, quâ Thersites æquè atque Ulysses contecti diversissima peragant. Sed hæc obiter, ut noscas, quò Naugerii opera studiumque spectaverit, quidve maximè mirata sit ejus ætas in duabus Orationibus, quas funebres dixit in obitu, tum Liviani Veneti Exercitus Ducis, tum Lauretani Venetorum Principis, indeque eximiam eloquentiæ laudem apud omnes promeruit. Nam hinc illi Senatusconsulto demandatum est liberali stipendio decreto historiæ Venetæ conscribendæ munus, quod tamen non attigit, sive infirmitate corporis, quàm pertinaci studiorum labore contraxerat, impeditus, sive gravitate operis varii, difficilis, quod supra vires suas rebatur, deterritus. Quippe sibi proposuerat imitandum scribendi characterem Cæsarianorum Commentariorum; exciveratque tanto proposito expectationem eruditorum hominum, quam non æquaturum se, siquidem de se modestè, ut virum optimum decet, sentiebat, opus auspicaturus agnovit. Alii ferunt, ab eo scriptam fuisse historiam hujusmodi: nec desunt qui pro comperto habent (4), libros X. Historiarum ab eo fuisse conscriptos, quos ante obitum extremo conflictatus morbo comburi jussit; imò verò ipse combusserit, sive prudens, ne quid caperet damni ex imperfecto opere gloria nominis sui, sive, ut refert Augustinus Valerius (5), mentis inops ex furore in ægritudine ipsa concepto. Quidquid sit: historiarum hujusmodi nihil extat, nec Naugerius muneri scribendi suscepto diu superstes fuit. Nam ad Carolum V. Cæsarem Orator à Venetis missus, infelicibus auspiciis legationem illam sibi fatalem iniit. Cùm enim in ipso ejus ad Hispaniam itinere, inter Italos Principes, qui metu servitutis, quam Italiæ toti Cæsaris potentia minabatur, attoniti erant, fœdus ictum fuisset, quo suæ libertati consulerent, per veredarios ab Hispanica profectione Naugerius revocatus, ire in Galliam jussus est: ad quam legationem, dum jumentis mutatis, celerrimè in summo itinerum, tempestatumque labore contendit, vix Rege Gallorum Francisco I. salutato, in oppido Blesio ad Ligerim, febre sontica domitus obiit an. MDXXIX. ætat. XLVI. Præter *Orationes*, quas memoravimus, aliasque editas, scripsit *Epistolas*, *Carmina Etrusca*, *Epigrammata latina* nitidissima, elegantissima, nec nitida & elegantia minus Etrusca, sed, ut ingenuè fateri licet, frigida prorsùs; utque cum ratione loquamur, non acuta, & subinsulsa. Scilicet cane pejus & angue acumina omnia in carminibus oderat suis, & aliorum; eamque ob caussam quotannis certa die Musis litaturus suis, multa Valerii Martialis volumina tanquam impura & obscœna Vulcano dicabat. Hoc nimirum facto non sanè ultor obscœnitatis, quam in Martiale 1529

 detesta-

(1) Elog. p. 145. (2) d. p. 141. (3) lib. de Arte Poet. ant. med. (4) Vid. Præf. in histor. Venet. nuper editos T. 1. p. 15. (5) lib. 11. hist. Venet.

deteſtaretur. Nam qui ſatis conſtanter in Martiali damnaret, quod in deliciis habebat lector Catulli perpetuus, non minore verborum & carminum turpitudine laſcivientis. Sed amarulentus judex & atrox hoſtis erat Poetæ illius acutiſſimi, qui ante quatuordecim ſæcula ſatuum illum candorem ac nitorem evanidum, quem minutuli quidam & inepti cenſores XVI. ſæculi decus putant ac prædicant, noto illo in malum Poetam (1) Epigrammate caſtigarat, hæc pædagogulis triobolaribus veriſſima ingerens

Dulcia cùm tantùm ſcribas epigrammata ſemper,
Et ceruſſata candidiora cute;
Nullaque mica ſalis, nec amari fellis in illis
Gutta ſit, ò demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipſe juvat morſu fraudatus aceti.
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt.
Infanti melimela dato, fatuaſque mariſcas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia ſapit.

1531 LXXII. GREGORIUS HALOANDER natus Zuiccaviæ in oppido inter Voitlandiam & Miſniam ſito, tum in patria, tum præcipuè Patavii Juriſprudentiæ nomen dedit, atque hinc V. I. D. rediit in Germaniam, ut conſtat ex monumentis Gymnaſticis (2), videturque confirmare Melchior Adamus (3), cùm eum ornatum doctorum inſulis remeaſſe ſcribit ex Italiâ in patriam. Vir fuit in omni literarum genere probatiſſimus, ſed claruit maximè ex Juriſprudentiâ. Jacobus Zieglerus, apud Freherum tradit, illum, cum iterum in Italiam rediiſſet, levi ſebricula tentatum Venetiis, inſcitia Poloni Medici cujuſdam curatum peſſimè ad plures abiiſſe an. MDXXXI. vel ſequenti, ſepultumque fuiſſe ad S. Salvatoris.

Opera ejus conjunctim edita Pariſiis hæc ſunt (4).

Jus Civile caſtigatum.
Conſtitutionum Novellarum Juſtiniani Volumen Græcum.
Græci Canones SS. Apoſtolorum per Clementem congeſti.
Chronologia Conſulum Romanorum.

1532 LXXIII. Averoldæ familiæ Brixienſis decora, viros egregios, tituloſque, ac ditiones, & originem non otioſè ad rem ſuam proſequitur Octavius Rubeus (5). Ex hac ortus ALTOBELLUS, Patavii ſtudiorum curriculum ex legum præſcripto gnaviter emenſus eſt, atque ex hoc noſtro Gymnaſio I. V. D. in patriam rediit, unde Romam profectus, claruit ex opinione virtutis & ſapientiæ an. MCDXCVII. Polenſis in Iſtria Epiſcopus renunciatus, cùm Eccleſiam ſuam inviſiſſet, atque aliquandiu præſens adminiſtraſſet, ad curiam revocatus, bello Cameracenſi ita ſe geſſit, ut & Pontifici ſatisfecerit, quamvis in Venetos furenti, nec Venetos læſerit, erga quos fidem ſemper & obſequium ita palam profeſſus eſt, ut vel inſulas Brixienſes oblatas licet, & ingeſtas recuſaverit, ne quam ſibi, inconſulto ſuo Principe, comparaſſe dignitatem videretur. Sub Leone X. variis legationibus functus, ejuſdem Pontificis Nuncius apud Venetos pro rebus maximis fuit. Sub Clemente VII. pluries Pro-Legatus Bononienſis, ſato Brixienſium, inquit Rubeus (6), majores honores minimè attigit, obiitque ſenex anno MDXXXII. quem annum ſignat etiam Ughellus (7). Doctorum Brixienſium collegio annuum cenſum reliquit, qui ei cederet, cui exponendarum Inſtitutionum Imperialium onus fuiſſet demandatum: memoratutque anniverſariis idcirco inferiis à Juriſconſultis Brixienſibus menſe Novembri, quo de ejus laudibus Oratio etiam habetur quotannis. Scripſit

Libros de bono Epiſcopi Regimine.
Commentarios de Vita Chriſtiana.

CAPUT XII.

Ludovicus Areoſtus. Joannes Franciſcus Picus. Thomas Diplovatacius.

1533 LXXIV. LUDOVICUS AREOSTUS familiâ nobiliſſimâ oriundâ Bononiâ (8), & Ferrariam ex traduce tranſlata Nicolao patre Equite Ferrariæ natus eſt, & in patria

(1) lib. 7. Epigr. 24. (2) Salom. in Miſcell. & Matric. German. (3) Vitæ Juriſconſultorum.
(4) Freher. T. 2. P. 1. Sect. 4. p. 811. (5) Elog. p. 306. 307. (6) ibid. p. 308. (7) T. 5. p. 482. n. 29.
(8) Vita Arioſti præfixa Poemati ex Pigna decerpta.

in patria primas literas didicit, adeo propenso ad musarum delicias ingenio, ut puer adhuc Thisben fabulam & conscripserit, & cum fratribus, quos quatuor habuit, pusili Theatro constructo, ipse Actor, & Auctor egerit. A patre coactus Jurisprudentiæ operam date, cùm in patria negligeret, quod invita Minerva facere jubebatur, missus est Patavium, ubi per annos aliquot (1), quamvis incuriosissimè, assiduè tamen & Angelum Castrensem, & Maynum audivit; atque interim Dionysium Callergium Cretensem Zachariæ patrem nori Romæ typographi, Patavii privatis auspiciis docentem Græcas literas studio peculiari prosecutus est; ut idem Zacharias in vitâ patris sui narrat, elegos aliquot etiam latinos & odiculas proferens, queis Areostus Cretensem Dionysium, præceptorem suum Patavii laudavit. Patavio revocatus à patre Ferrariam, quòd non secus hìc atque in patria scrutari Legum arcana negligeret, ingenio suo relictus est: ille, nihil moratus, edocendum se dedit Gregorio Spoletino, claro per ea tempora humanioris literaturæ ac Poetices celeberrimo præceptori; quo auspice, ita latinas tractavit Musas, ut omnium poetarum monumenta indefesso labore percurrerit, expenderit, annotarit, & in censum propositi, quod meditabatur, excerpserit. Scilicet sibi proposuerat, à latinis carminibus abstinere se, ut Musas suas Italiæ daret in solidum; ratus nec mediocribus esse Poetis permissum; nec sibi nisi inter mediocres locum fore, si latina poemata decantasset. Hinc licet eum Bembus, quocum hìc amicitiam contraxerat, vi tota conte derit ab hoc proposito revocare, steterit in eo tamen invictus, totumque se pangendis Etruscis carminibus mancipavit: interim aulæ Ferrariensi serviens, quo sibi, post patris obitum in tenui patrimonio, & inter plures fratres diviso, penè non inopi opportunè consuleret. Fuit ergo in aula Ducis Alfonsi, mox ejusdem Orator ad Julium II. Pontif. Max. primò quidem feliciter, quippe & benignè receptus & blandis verbis, cum spe pacis sanciendæ dimissus: at ubi verbis fidem esse nullam apparuit; itumque in prælia, quæ funestaverunt Italiam, iterum Romam legatus, Pontificis aspectu nihil promittente, ita commotus est, ut, non expectato responso, inter vitæ discrimina, itineribus usus occultis, ad Patronum redierit, à quo supplex deinde veniam impetravit, ut musis, ad quarum dulce commercium vocabatur, secederet. Extructa ergo Ferrariæ domo cum horto & viridario, constanter usque adeo literariæ quieti se dedidit, ut proficiscentem in Pannoniam Hippolytum Cardinalem, cui erat familiarissimus, quique eum flagrantissime comitem itineris expetebat, rejecerit. Neque enim unquam Areostus fuit in Pannonia, ut Jovius refert (2); quando id negat biographus ejus palam, ex Jo. Baptista Pigna scriptore synchrono. Ex hac repulsa Cardinalis indignationem & iram incurrit; quam tamen discussit, cum illi Poema celeberrimum dedicavit. Hoc Areostus composuit in illo secessu, in quem quasi inquilinus in patria se, musis vacaturus, abdiderat. Inde & comædias, & satyras, & furentis Orlandi Rhapsodiam notissimam emisit, intimus amicorum Alfonsi Ducis, à quo ditatus honestis opibus commodissimè vixit, frugique sumptu contentus eo successu Musis litavit, quo nemo Italorum gloriosiùs. Quippe in genere Satyricæ, Comicæ, Epicæ Poeseos, horum omnium maximus est ex virorum doctorum communi sententia. Scripsit ergo Satyras mordaci sale conspersas, quas Horatianis comparare licet. Plausit his Italia, donec Decii Azzolini Firmani satyra adversùs luxum ambitiosius aliquid, grandius, atque severius in mores non est ausa recentissimos. Scripsit & Comædias, in quibus Plautinam venustatem Itala Poesis miratur, in ea præsertim, quæ Suppositorum titulo inscribitur. Denique mirum illud Poema Orlandi contexuit, quo plaudentis Bojardo & Pulcio famæ clamores compescuit; sibi verò soli inter Epicos diu principatum asseruit, dum scilicet in ejus partem Tassus veniret: his duumviratus ille Epicus apud Italos stat, qui dubiam Homero, & Virgilio palmam fecisse creditur. Vixit, si credimus Jovio (3) annos tres & sexaginta, novem & sexaginta, si eum Gulielmo Rovilio (4) sentimus. Biographus eum ne sexagesimum quidem annum attigisse scribit; obiit in patria, cum diu pectoris angustia ex pituitæ stillicidio laborasset an. MDXXXIII. Sepultus apud Benedictinos Ferrariæ, nec tamen scio, an ibi notus ex hoc epitaphii carmine, quod Sepulcro incidendum suo vivens composuit.

Ludovici Areosti humantur ossa
Sub hoc marmore, seu sub hac humo; seu
Sub quidquid voluit benignus hæres:

(1) Pignor. de Vetust. Pat. ad Molin. (2) Elog. p. 197. (3) ibid. (4) lib. 2. Promp. Icon.

Hærede benignior comes: seu
Opportuniùs incidens Viator.
Nam scire haud potuit futura, sed nec
Tanti erat vacuam sibi cadaver,
Ut urnam cuperet parare vivens.
Vivens ista tamen sibi paravit,
Quæ scribi voluit suo sepulcro,
Olim si quod haberet is sepulcrum:
Ne cùm spiritus hoc brevi peracto
Præscripto spatio misellus artus,
Quos ægrè ante reliquerat, reposcet
Hac & hac cinerem hunc & hunc revellens,
Dum noscat proprium, diu vagetur.

1533 LXXV. JO. FRANCISCUM PICUM Mirandulanum Comitem in hoc nostro Gymnasio Philosophicis, Nomicis, ac Theologicis fuisse sacris initiatum, clarum est ex ejus epistolis, in quibus passim se apud Euganeos Alexandri Achillini, Caroli Ruini, & Fratris Gasparis Perusini discipulum profitetur. Quis, quantusque, quàm exaggeratæ sapientiæ vir fuerit, ut ignores ejus doctissima scripta, docebit te Jovius (1), qui quamvis non omnino æquus homini latinam elocutionem, & superstitiosum sermonis minimè polemici, & præliaris nitorem contemnere solito, non tamen audet illum è cœtu sapientissimorum sua ætate virorum abigere; atque ita eum ex doctrina & moribus carpit sensim, quod solet, & obiter, ut fateatur in iis, quæ reliquit commentariis eruditissimum, in congressibus scholasticis potentissimum, ex morum probitate, comitate, munificentia laudandum: nam hoc ipsum de illo judicium est rectius & æquius Lilii Gregorii Giraldi (2) & Jacobi Boissardi (3). Fuit Joannes Franciscus Galeoti Pici filius, Joannis, qui Phœnix ingeniorum dictus est, nepos. Hunc imitari, atque etiam æmulari conatus, tametsi non æquaverit, non tamen à longe secutus est. Quamobrem avidissimus inquisitor omnium Scientiarum, eâ quidem gloriâ excidit, quam patruus ejus mira ingenii felicitate consecutus est, ut maximus sapientum haberetur sæculi sui: at illud obtinuit, ut sui ævi nemini secundus à viris doctis, non grammaticis, censeretur. Graves ærumnas passus, bis avita & paterna ditione exutus, calumniis creberrimis pressus, ac præsertim ex falsa Moneta aurea subdolè cusa suspectus plurimis, non tamen Theologiæ, Philosophiæ, Jurisprudentiæ, aliarum scientiarum studiis abduci, abstrahive potuit: quin imò amænioribus quoque Musarum curis, ac plerunque suis calamitates consolatus est suas. Periit cum Alberto filio an. MDXXXIII. crudeliter interemptus à Galeoto fratris Ludovici filio, cùm nocturnis insidiis arce Mirandulæ capta dominatum ex paterno jure invadendum existimavit. Hanc necem Jo. Franciscum passum fuisse meritò, suspicatos multos annotat Jovius (4) ex causa, quam refert, sed contra Latomus refert hoc Epigrammate.

Passus es immeritam (quis enim, Francisce, negarit?)
Non minus insigni cum feritate necem.
Sed juvat interea Sciolos inquirere quosdam,
Exitio quæ te fata dedisse putent.
Sunt ea: laudatæ Pietas sanctissima Vitæ,
Verus amor recti, mens sine felle mali.

Opera ejus edita hæc sunt.

De Veritate Christianæ Religionis contra superstitiosas vanitates.
De Morte Christi, & propria cogitanda lib. III.
De Studio Divinæ & Humanæ Philosophiæ lib. II.
De Divini Amoris imaginatione.
In Sermonem Monitorium Justini Martyris.
Declaratio verborum Hilarii apud Gratianum in Cap. in Christo de Consecrat. Dist. 2.
De Fide & ordine credendi Theoremata ad Julium II. Pont. Max.

De Pre-

(1) Elog. p. 160. (2) de Poet. sui temp. (3) Vit. 50. doct. Vir. (4) ibid. p. 165.

De Providentia liber.
De rerum prænotione lib. IX.
De Dialectica ad filium lib. V.
De immortalitate Animæ.
Dialogus de Serenâ conscientiâ.
Tractatus de Ludificatione Dæmonum.
Defensio Opusculi de Ente, & Uno à Patruo conscripti.
Vita Joannis Pici Patrui sui.
Historia Universalis Temporum suorum.
Staurostichum Poema Heroicum de Mysteriis Dominicæ Crucis.
Hymni carmine Hexametro.
Carmen de expellendis fugandisque Venere, & Cupidine.
Epistolarum lib. IV.

LXXVI. THOMAS DIPLOVATACIUS, vir sua ætate Græcorum omnium Jureconsultissimus, ipse sibi vitam contexuit in docto & erudito, sed & barbaro libro de claris Jurisconsultis Græcis & Latinis ad Nicolaum Cardinalem Fliscum Lavaniæ Comitem. Inde actorum ejus notitiam habemus; indeque illum clarissimis alumnis gymnasii Patavini annumeramus. Eo anno, quo expugnata Constantinopoli Turcarum armis imperii Græci nomen prorsus evanuit, Corinthi in Achaja Peloponnesi natus est, utroque parente Vatzacio, quæ familia olim, capto per Latinos Byzantio, Nicææ in Bithynia regnaverat. Hinc illi ad hoc ipsum significandum placuit Diplovatacii nomen adsumere, quasi ex gemino traduce stipitis ejusdem gloriam ac decus ostentaturo. Puer apud Thomam Paleologum Peloponnesi Despoten educatus est: quo per Maomethem II. pulso fugatoque, cum ipso in Italiam tutum exilium toleraturus navigavit. A Joanne Lascare peramanter ad hospitium admissus adolescentiam traduxit inter nobiles juvenes, quibus vir ille amantissimus suæ gentis ludum in Quirinali literarium aperuerat. Undè sumptibus ejusdem ad Philosophiam & Jurisprudentiam missus Patavium est, ubi usque ad obitum Lascaris, hoc est ad an. MCDLXXXIX. Tubertæ discipulus Philosophos, Jurisconsultos auditor Samblasii, & Jasonis Mayni perdidicit. Venit deinde Romam rerum omnium inops, quippe cui Lascares patronus defecerat; sed virtutis ac sapientiæ, si vitia desint, congiarium defuit nunquam. Ludum aperuit in urbe, privatâque mercede Physicam docuit, donec apud eruditionis Græcanicæ cupidos paulatim inclaruit. Ex hac notus ad Neapolitanum Gymnasium accitus ibi docebat, cum Aragoniis pulsis Carolus VIII. Gallorum Rex citò, quod occupaverat, amissurus Regnum Neapolitanum obtinuit. Ipse refert, captum se, ac spoliatum triduo penes barbarum Gallum inediam tolerasse, donec probavit, se Græcum esse, non Italum. Acceptus exinde est in contubernium Galli Ducis, à quo post mensem transfugiens sortem & castra Regis Alfonsi secutus est, qui postliminio cùm rediisset Neapolim, Diplovatacium, cujus fidem probaverat, Sacerdotiis donatum Regiæ præfecit bibliothecæ. Verùm cùm rebus mutatis Hispani vi omnia tenerent, nec superbiam hominum homo indolis ingenuæ ferre posset, Romam profectus vixit in aulâ Nicolai Cardinalis de Flisco ad extremam usque senectutem, in qua major nonagenario decessit an. MDXXXIV. 1534

Scripsit *De claris Jurisconsultis Græcis & Latinis lib. II.*
Vitam Innocentii IV. ad Nicolaum Card. de Flisco.
Collectanea cum Scholiis Græcis in Tipucitum, & Gregorium Batzò Jurisconsultos Græcos.
Excerpta cum annotationibus in Polybium.
Compendium Vitarum Plutarchi G. L.
Descriptionem Peloponnesi cum Scholiis ex Plethone.
Dissertationes duas Græcas, alteram de Platone, de Aristotele alteram.
Annotationes in omnes Titulos Decretalium ex Innocentio.

CAPUT XIII.

Jo. Franciscus Ripa. Andreas Matthæus Palmerius Card. Bernardinus Rutilius. Jacobus Simonetta Card. Franciscus Guicciardinus. Joannes Nevizanus.

LXXVII. JO. FRANCISCUS è nobilibus S. Nazarii à Ripa Ticinensis patriciâ & vetustâ gente, discipulus Patavii fuit Hieronymi Butigellæ, & Marci Mantuæ condiscipulus, ut colligo ex Panciroto (1). Corpore pusillus, facie deformis, pulcritudine ingenii, & copiâ doctrinæ naturæ vitiis occurrit. Docuit primùm in patria eximiâ cum laude, mox amplo stipendio Avenionem accitus, tum Canonicum Jus, tum Civile publicè interpretatus est. Revocatus Ticinum à Francisco Maria Insubriæ Duce, 1534

eidem

(1) lib. 2. de claris Interpr. c. 145. p. 258.

eidem simul & à consiliis fuit, & iterum Ticini professus est honorario aureorum mille. Ticinensi gymnasio destituto propter obitum Francisci Mariæ Ducis iterum Avenione, stipendio eodem, quo Ticini, docuit, undè triennio post ad explicandum Jus Civile retractus Ticinum, ibi decessit anno MDXXXIV. Vir acris judicii, egregiæ in dicendo facundiæ, & probatæ semper opinionis, nec Jurisconsultus dumtaxat, sed quod in Jureconsulto rarum, at & præcipuum est, Dialecticus. Sepultus est in Patria cum hoc Elogio

Io. Francisco de S. Nazario à Ripa
I. C. primi Nominis, Senatori Ducis
Comit. Palat. Helena Gentilis Uxor
& sex Filii P.

Multa scripsit in Jure, edidítque responsa plurima, quæ prostant: librum quoque de Peste doctissimum & eruditissimum.

1537 LXXVIII. ANDREAS MATTHÆUS PALMERIUS Cardinalis Neapolitanus ex albis gymnasticis (1), & ex notatis à Sansono (2) hic doctoris laurum accepit jam electus à Leone X. Archiepiscopus Acheruntinus, annum agens ætatis XXV. Is nobili genere natus claræque indolis juvenis, cedente Vincentio patruo has infulas adeptus, militares potiùs spiritus gessit, quam sacros, quos tamen ad rei Christianæ utilitatem contulit, ut Spadunginus, quem Theodorum alii Comnenum, Cantacuzenum alii vocant, in Historia Turcarum scribit (3), Nam hoc teste apud Ughellum (4), Andreas Matthæus, ardore religionis incensus, Adriano VI. Pontifici obtulit se ad suppetias ferendas Rhodianis Equitibus, tunc à Selimo Imperatore Turcarum obsessis; itàque & amicorum pecuniâ conscripto milite, iter parabat, atque unà Pontificium implorabat auxilium, de quo dum Romæ apud inertem Pontificem consulitur, Rhodus expugnata est. Quamobrem recepit se Palmerius ad Ecclesiam suam, ibique aliquandiu quievit; &, ut licuit, animos militares decoxit, donec à Clemente VII. evocatus ad curiam, Cardinalis renunciatus est titulo S. Clementis. Abdicavit se tunc infulis Acheruntinis, quas in fratrem transtulit: ipse alias Ecclesias habuit commendatas, quò liberiùs aulas Principum sequeretur. Carolo V. carissimus fuit, à quo præfectus Mediolano & Insubriæ, in ea Jurisdictione vivere desiit XIII. Kal. Februarii an. MDXXXVII. ætat. XLIV. non integro. Ejus exuvias delatas Neapolim in ossuario Majorum conditas scribit Ughellus (5). At eas jacere Romæ in templo S. Mariæ de Populo, tradit Victorellus ab Ughello castigatus.

1538 LXXIX. BERNARDINUS RUTILIUS, nobilis Vicentinus, vixdum pubes Patavium venit, atque usus Patrum Prædicatorum hospitio, inde assiduus in Gymnasio auditor mitiores literas didicit: mox aggressus severiores, in eas toto pectore incubuit, ac Philosophiæ primùm, deinde Jurisprudentiæ operam navavit sexennio, doctorque laureatus rediit in patriam, jam tum clarus adeo ex hac scientiâ, ut difficiliores implexarum litium nodi ad eum, adhuc juvenculum, tanquam ad æquissimum arbitrum deferrentur. Natus annos circiter quatuor & triginta invitatus est ad sedem Juris Civilis primariam Avenionensis Academiæ, ad quam dum se accingit, & ad iter ineundum se apparat, acerbâ morte præreptus est anno MDXXXVIII. Edidit vitas Jurisconsultorum, quas continuavit Ficardus & Mantua; aliaque opera, quæ nos non vidimus, obiter autem signantur à Salomonio (6) post Riccobonum (7), ex quo (8) novimus nepotes eum habuisse Jureconsultos clarissimos, Marcum ac Petrum Antonium; quorum alter jus Canonicum, mox etiam Civile professus est in gymnasio nostro, alter ejusdem alumnus diu causarum actor Venetiis, & Hieronymo Giganti suffectus. Consultor Venetæ Reipublicæ in rebus ecclesiasticis, vix anno integro jus Civile apud nos docuit. Neuter quippiam edidit, edendumve reliquit, quare ad tractationem nostram non pertinet.

1539 LXXX. JACOBUS Cardinalis SIMONETTA inter alumnos gymnasii nostri notandus est, cùm certè hîc juri aliquandiu operam dederit, nam ipse, tum in præfatione, tum in ipso tractatu de Resignationibus, se discipulum fuisse Patavii gloriatur Alexandri Tartagni, Bartholomæi Cepollæ, Jasonis, Oriani, & Bartholomæi Socini. Idipsum signant alba quoque gymnastica (9), & confirmant inscriptiones antiquæ à Lignamineo collectæ (10).

Non

(1) Salom in Miscellan. (2) in Diario An. 1510. (3) lib. 3. (4) Tom 7. p. 61. (5) loc. cit. (6) Inscrip. Gym. in Collectan. (7) lib. 2. Gym. c. 6. p. 36. (8) lib 3. Gym. c. 14. p. 63. (9) apud Salom. ibid. (10) Inscrip. antiq. Gym.

Non tamen videtur hìc lauream in jure consecutus, quam alibi retulerit, & ex probabili conjecturâ Ticini. Nobilissimo genere natus est Mediolani (1), patre Jo. Simonetta, noto ex actis Francisci Ducis Mediolanensis, quę conscripsit elegantissimè. Profectus Romam, curiam doctrinę copiâ, & admiratione suę virtuti devinxit. Nam in jure libris probatissimis aliquot scriptis, atque illo in primis edito, quod inscripsit *de Resignationibus, & Regressibus*, adeo sibi Julii II. judicium conciliavit, ut ab eo advocatus Consistorii sacri, motu, ut ajunt, proprio, dictus sit, mox Rotę datus Auditor tribunal illud toti Europę venerabile, virtute, integritate, & sapientiâ suâ auxit, A Leone X, ablegatus Florentiam ut dissidia inter cives exorta componeret, pręclarè ac prudenter se gessit. Clemens VII. eum Pisaurensi Ecclesię pręfecit Antistitem. Paulus III. provexit ad Purpuram an. MDXXXV., & ad sedem Perusinam traduxit, eoque in gravissimis negotiis quasi nomenclatore usus est. Ferunt (2), ejus Responso, quod in cœtu Cardinalium lectum est, Paulum inductum fuisse, ut Henricum VIII. Anglorum Regem damnaret propter repudium uxoris, quod nefarium, iniquum, ac detestabile esse, nec aliter ex pręscripto juris Canonici, & ex majestate Romanę sedis, quam sacro fulmine feriendam, eruditissimo scripto, quod non est editum, Simonetta comprobavit. Illius particulam satis amplam legimus in MSS. Andreę Eudæmonioannis, eamque revera cum juris rigor, tum ęquitas evidenter constituit. Simonetta exinde clarior ditibus cumulatus est Sacerdotiis, atque absens (3) Laudensem in Insubria, Sutrinam ac Nepesinam in Etruria, Compsanam apud Hirpinos Ecclesias administravit. Legatus etiam à Latere ineundis OEcumenicę Synodi auspiciis, cum Bonifacio Ferrerio, & Hieronymo Aleandro Vicentiam missus est (4); cùm ibi res non procederet, rediit Romam, ac resignatis Perusinis infulis Francisco Bernardino Simonettę consanguineo, & Auditori suo, reliquum quod vitę superfuit calamo, sermone, consilio, auctoritate bono Ecclesię universę senex laboriosus impendit, Purpuratorum doctissimus, disertissimus, qualem nobis eum repręsentat sępissimè Sadoletus. Decessit Romę an. MDXXXIX. Sepultusque est ad sanctissimę Trinitatis in monte Pincio. Scripsit pręter celebre adversùs Henricum Regem Responsum epistolas multas, quarum aliquas editas vidimus, ac pręcipuè laudatur ex Tractatu *de Resignationibus, & Regressibus*, quibus additur Tractatus alter *de Reservationibus*. De eo Ghilinus, Ughellus, Oldoinus ad Ciacconium citati, & ex his Freherus, quorum dictis confirmantur, quę de illo retulimus.

LXXXI. FRANCISCUM GUICCIARDINUM inter Italos Scriptores, ut multi autumant, facilè principem, alumnum fuisse Patavini gymnasii, tum ex actis Collegii (5) 1542
certum est, tum ex iis præcipuè, quæ in ejus elogio tradit Joannes Imperialis (6), & ante hunc alii notarunt (7), apud quos Guicciardinus in primo ætatis flore, atque adeo circa annum vitæ vigesimum Jurisprudentiæ operam dedit, ejusdemque reportavit insignia præceptoribus Carolo Ruino & Jasone Mayno, Nam annus MD., Guicciardini nati an. MCDLXXX., fuit annus vigesimus, eoque jam Maynus biennio docuerat non alibi nisi Patavii; Ruinus verò tunc Patavii docebat, ut ex deductis superius manifestum est, Nobilissimâ stirpe Florentiæ progenitus (8) post reportatam hìc lauream, patriæ à consiliis fuit, advocatique munere functus est. Communibus deinde civium suorum suffragiis ad Ferdinandum Aragonium Regem Legatus missus, honorem illum sanctè & utiliter gessit biennio: inde regressus Mediceatum partium sectator constantissimus, ac propterea Leoni X. carus, hoc jubente præfuit Mutinæ, ac Regio Lepidi, quæ tunc urbes Pontificiæ ditionis erant. Eandem Præfecturam obtinuit sedente Adriano VI. At Clemens VII. Galliæ Togatæ illum ac toti Æmiliæ præfecit, quam difficillimis temporibus prudenter, & fortiter administravit. Quamobrem ab eodem Pontifice Legationi Bononiensi præpositus, ac Pontificiorum exercituum Curator datus, pari fide & constantia rem publicam ac militarem summa utrobique auctoritate moderatus est. Clemente mortuo Florentiam rediit, ac securus gloriæ, cujus apicem sibi videbatur attigisse, & quietis devexa jam ætate cupidus, honestissimas conditiones à Paulo III. oblatas, ut Romanam aulam repeteret, modestè recusavit. In eo otio arctiùs adhæsit Mediceis, & Alexandro Florentinorum Principi consiliorum arbiter, ac pręcipuus in republica gerenda minister civium suorum odium incurrit, habitus patrię libertatis hostis acerrimus: quamvis palam sit eo studio, Guicciardinum saluti patrię prospexisse, quam vexatam seditionibus, laceratam intestinis dissidiis, & rixis, ac partium decertantium inter se odiis civilibus convulsam, ac prope pessundatam stare minimè

(1) Ghil. Theatr. Vol. 2. p. 122. (2) Card. Pallav. hist. Concil. Trid. lib. 3. c. 15. n. 2. (3) Ughell. T. 3. p. 1169. n. 59. (4) Pallav. ibid. lib. 4. c. 6. n. 2. (5) Sanson. in Diario An. 1500. (6) Musæi p. 98. (7) Pignor. Ep. ad Molin. (8) Imper. ibid. Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 58. 59.

minimè posse, videbat; ni omnia ad unum referrentur, qui universam rempublicam lapsantem ac fessam nomine Principis sub imperium acciperet. Interfecto Alexandro eadem illi dignitas & honoris gratia fuit apud Cosmum Magnum, quo permittente, pacatius otium impendit historiis conscribendis, ad quas à Jacobo Nardio amico intimo stimulabatur. His vitæ reliquum dedit Florentiæ febri malignâ è vivis ereptus an. MDXL. ætatis LIX. ut habet Teisserus (1), non autem prope septuagenarius, ut scribit, non bene intellecto Imperiali, Freherus (2). Sepultus est in ossuario Majorum ad S. Felicitatis Florentiæ. Historia, quam Etrusco sermone conscripsit, libris XX. res in Italia gestas percurrit ab an. MCDXCIV. ad MDXXXII. Ex ea communiter Italorum censetur historicorum coryphæus, & communi judicio, nitidus, elegans, in narrationibus expeditus, prudentissimis in re politica documentis refertus, ac veritatis religiosus amator pronunciatur: iisque verborum excessibus, quas hyperbolas dicimus, passim extollitur, quas si sequare, Scriptorem hunc, & recentiorum omnium existimes maximum, & maximis priscorum historicorum parem, inficias ire non possis. Ii quoque, qui non admodum de Guicciardino judicant, nihil absolutius fieri posse putant quinque libris prioribus editæ ab illo Historiæ, quos tamen emendatos ab ejus amico viro doctissimo sed anonymo, referunt. Addunt, languere cæteros, otiari, plurimùm à majestate ac splendore priorum discedere. Ajunt, esse in hoc opere, quæ neque historicæ fidei respondeant, & sobrietatem narrationis corrumpant. Nam & acerbiùs in illis Francisci Mariæ Feltrii Urbinatium Ducis famæ detrahi, & malignè ejus facta magnanima, ac bellicæ virtutis decora dissimulati propterea, quod is aliquando in quodam belli concilio Guicciardinum acriter objurgavit. Quid quod notant, nulla patientiâ ferri posse prolixam descriptionem Pisani belli, quin lector aut centies oscitet, aut consulat tædio suo, minutissimas illas narrationes, nec dignitati, nec legibus historiæ consentaneas valere jubens. Carpit hæc ipsa damnatque Lipsius (3), qui Guicciardinum inter Italos summum, inter Veteres mediocrem historicum dicit, nec orationes ejus vegetas, & castigatas censet; suntque reipsa satis enerves, si duas excipias, alteram Ducis Albani, qua Carolum Cæsarem monet, ne Francisco I. libertatem concedat; alteram, qua hortantem suos milites inducit in prælio Ravennate Gastonem Fuxiensem, quem & Joannem Mediceum solos summæ virtutis, at & vitæ brevissimæ juvenes in totâ Historiâ sua unicè laudat. Hæc de Francisco Guicciardino ex aliorum censura hic annotavimus. Tu vide Nicium Erithreum (4), & Possevinum (5), & apud hunc alios. Præter Historiam edita sunt Guicciardini *Consilia* Aurea, & *Monita Politica*.

1540 LXXXII. JOANNES NEVIZANUS Astensis Patavii Præceptoribus Francisco Curtio juniore, & Marco Mantua Jurisprudentiam didicit, ut notant album Quæstorium (6), Sansonus (7), Pancirolus (8), & ipse Nevizanus (9). Avum habuit Goffredum Montasiæ Dominum (10), multaque bona possedit in agro Tiliolarum, & de his cum Paulo Visca Cheriensi, donec vixit, diu multumque litigavit. Vir lepidi ingenii cælibem vitam duxit, naturalem attamen filium habuit ex Jacobetta Concubina, quam deinde nuptui locavit. Is Franciscus dicebatur, qui ab obitu patris, & inter Jureconsultos claruit, & bonis omnibus spoliatus, ac redactus ad extremam inopiam insanus obiit. Decessit Joannes nondum senex an. MDXL. ut comprobat Pancirolus (11). Edidit librum notissimum *Sylvæ Nuptialis*, & erudita *Responsa*.

CAPUT XIV.

Paulus Borgasius. Gaspar Contarenus Card. Franciscus Cornelius Card.

1541 LXXXIII. PAULUS BORGASIUS (12) ortus ex oppido Feltrio ad Tridentinas Alpes N. V. Joanne Victore Jurisconsulto patre, adolescens humanioribus literis imbutus se totum addixit Jurisprudentiæ Patavii, undè post legitimam moram, excitus Felini Sandæi fama Bononiam venit, ubi doctoris quoque lauream consecutus est, rediit Venetias: qua in urbe in Ecclesiastico foro diu causarum patronus, lectus est in collegium Canonicorum Feltrensium. Profectus deinde Romam, à Leone X. variis in aulâ Pontificiâ dignitatum titulis exornatus patrocinio Marci Cardinalis Corne-

(1) Addit. ad Elog. Thuan. T. 1. p. 197. (2) T. 2. P. 4. p. 1444. (3) apud Possevin. infra. (4) Pinacoth. 3. p. 220. (5) Biblioth. lib. 16. c. 21. (6) Apud Salom. Collect. (7) in Diario. (8) de Clar. Interp. lib. 2. c. 154. p. 264. (9) Sylv. Nupt. lib. 2. n. 302. (10) Pancir. ibid. c. 155. p. 265. (11) d. p. 265. (12) Ghelin. Theatr. Vol. 2. p. 208.

Cornelii ad Nicosienses in Cypro insulas pervenit, quas absens gessit: quippe jussus aliis in Italia muneribus fungi, Præfecti scilicet Patrimonio S. Petri, seu Transtiberinæ Provinciæ, mox Pro-Legati Florentiæ. Vicariâ post hæc potestate pro Dominico Grimano Ecclesiæ Aquilejensi præfuit; inde Curator Brixiensis Ecclesiæ, &, ut loquuntur, Apostolicus Commissarius, ita in eo se gessit officio, tantoque studio impias quasdam, quæ, tum Brixiæ, tum Bergomi pullulabant sectas compescuit, atque etiam profligavit, ut à Senatu Veneto laudatus, laborum præmium acceperit datam eorum, quæ ob Nicosiensem Ecclesiam Cyprio ærario debebat, acceptilationem. Fuit quoque Administrator Ecclesiæ Patavinæ, undè Romam regressus majoribus in aula Pauli III. honorum titulis cumulatus est, ac Marino Cardinali Grimano Pro-Legatus datus Umbriam procuravit. Demum laboribus fractus, ac senio, tot muneribus ac dignitatibus resignatis, quietis gratiâ concessit in patriam, ibique dolores podagricos infestissimos studiis mitigavit. At anno ætatis LXXV. æræ communis MDXLI. negotiorum causâ cum venisset Venetias, ibi vivere desiit, solemni funere elatus, & à Baptista Ægnatio facundissima oratione in æde S. Agnetis laudatus, inde apud PP. Societ. Jesu conditus est. Extant edita ejus opera, & Canonum interpretibus æquè atque Theologis Ethicis nota,

Tractatus Varii. De Irregularitate, & de Impedimentis Ordinum, Officiorum, ac Beneficiorum Ecclesiasticorum.

De Censuris Ecclesiasticis, & de Dispensationibus super eis.

LXXXIV. De GASPARE CONTARENO Cardinali magno illo Senatûs Apostolici 1542
Catone, quo nomine eum Sfortia Card. Pallavicinus appellat (1) satius est nihil dicere, quàm quæ maxima Senator, & Cardinalis egit ad legem brevitatis, quam profitemur, exigere. Ipse suis ipse meritis solis, suâ unâ famâ, cum sapientiæ, tum virtutis seipsum facit esse notissimum; & alioqui eleganter adeo atque copiosè gesta ejus alii (2) complexi sunt prolixis narrationibus, ut actum agere videamur, si quid ulteriùs audeamus. Hinc nostri muneris erit hic ostendere, Gasparem clarissimis alumnis gymnasii nostri annumerandum eâ gloriâ omnium partium sapientis viris sæculo XVI. claruisse, quam nemo eâ ætate, ut ut magnificè celebretur, emeruit. Natus est Venetiis ordine Senatorio, familiâ serenissimâ, patre Aloysio, matre Polyxena Maripetria. Ubi adolevit destinabatur ad mercaturam à patre, quem tamen à proposito revocavit ingenium adolescentis propensum ad studia literarum. Mutato ergo consilio traditus est Antonio Justiniano, & Laurentio Bragadeno publicis patriciæ gentis Philosophis erudiendus. Missus deinde Patavium Petri Pomponatii assiduus auditor fuit: summâque constantia, & ingenii maturitate ad pernoscendas Philosophorum scientias incubuit, adeo addictus doctissimis meditationibus, ut nec dum Venereâ, cui nunquam obnoxius fuisse dicitur, totâ vitâ virgo, ab omnibus voluptatibus, quæ Sapientiâ minimè conduntur, penitus abhorruerit. Octodecim annos natus patrem fato ereptum amisit, redeundumque illi Venetias fuit, ut ingentem familiam numero fratrum ac sororum, magnisque ac diversis negotiis fluctuantem componeret. Id quod illi ea æquabilitate & moderatione prædito, qua tota semper vita apud omnes inclaruit, feliciùs quàm existimaverat, evenit; rebusque domi bene constitutis, sui juris juvenis rediit Patavium ad uberiorem omnium scientiarum quæstum idoneus. Has ille prosecutus est avidissimè, jamque clarus Philosophus jurisprudentiam deinceps Philosophiæ partem potissimam iniit, ex eaque doctor his omnibus Theologiam quoque, tum Polemicam, tum Ethicam addidit, literarumque humaniorum ornamenta, simul Poetarum Græcorum ac Latinorum notitiam; tanto interim gymnasium, expositasque in eo sapientiæ merces, amore ac necessitudine complexus, ut videretur indè minimè discessurus, ni eum Cameracense bellum, obsessum Patavium & paulo post amissum, afflictæque reipublicæ opes inde invitum avulsissent. Rediit in patriam, in eaque privatim sapientiam coluit, donec eum ætas reipublicæ gerendæ admovit, quæ Contarenum jam pridem ex fama doctrinæ, ac gloria probitatis celebrem tanti statim fecit, ut nondum annum ætatis tertium ac trigesimum egressum Oratorem ad Carolum Cæsarem miserit. Erat tunc Cæsar iratus Venetis, quòd hostibus Gallis ex fœdere inito suppetitas præberent. Eum tamen Gaspar modestiâ, virtutisque, ac doctrinæ opinione ita sibi devinxit, ut non solùm eo placato, pacatoque & facili semper sit usus, verùm etiam benevolo. Cæsarem secutus peragravit Germaniam, lustravit Belgium, in Hispaniam mari per Oceanum invectus est, Revocatus Venetias post quinquennium obitæ legationis egre-

giè,

(1) Hist. Concil. Trid. lib. 10. c. 5. n. 4. (2) Jo. Casa. Vit. Contar. Beccadel. ad Cas. Ep. 10. Oldoin. ad Ciaccon. T. 3. p. 578. 599. Jovius Elog. p. 184. 185.

giè, atque in Senatum lectus, Ordini Sapientum, qui Continenti Veneto præest, adscriptus est. Eo munere strenuè functum Senatus Præfectum Brixiæ destinavit, quem ab illo onere mox absolverunt res Italiæ turbatæ armis Caroli Cæsaris, quæ militarem Brixiæ Prefectum postularunt. Quare Gaspar otio privato restitutus, optatissimas sibi ferias à curis publicis fecit. His tamen illi diu frui minimè licuit. Nam cùm fuisset nunciatum, captam urbem diripi crudelissimè, obsideri Pontificem in arce Adrianea, res omnes trans Apenninum teneri Exercitu Cesaris, ad consilium Principum Italorum, quod fuit indictum Ferrarię, missus est. Undè reversus ad omnes patrię honores admissus, proximus erat Marcianę Purpurę, quam dum morte alicujus vacuam expectat, Sacram, & Romanam accepit. Erat unus ex iis, quos in ostro temporario Consiliarios Veneti appellant, fungebaturque tunc Gaspar eo munere in magno, quod vocant, Consilio, cum literę Romà veniunt nunciantes eum à Paulo III. absentem, necdum adscriptum Sacris ordinibus, nec tale quidpiam expectantem opinantemve dictum S. R. E. Cardinalem. Communi plausu delata illi excipitur Purpura: ipse solus hęsit, revocatisque ad trutinam vitę pręsentis felicitate, & novitate, atque incommodis, quę ex nova dignitate imminebant, eò propendebat, ut Purpurę sibi decretę nuncium remitteret; eum tamen multis hortatus Mattheus Dandulo ad illam perpulit. Ergo primùm Diaconus Card. S. Marię in Aquiro. mox titulum accepit Presbyteri S. Vitalis, deinde S. Apollinaris, demum S. Praxedis. Ecclesię post hęc Bellunensi pręfectus est, quod inter alios annotat Ughellus, qui tamen eum, ubi de Bellunensibus Episcopis agit, hos inter minimè recenset. In Purpura eosdem mores, gravitatem, facilitatem, liberalitatem, & erga indigentes misericordiam, quam in Senatorio Venetorum ordine illi Philosophia exercendas præstituerat, retinuit, diciturque (1) præ reliquis, ærumnas Græcorum miseratus, quos ob gentis vetustam gloriam, virtutem, sapientiam, fortunæ injurioso pede protritos & ad extremam calamitatem redactos, qua potuit, licuitque, dilexit, juvit, ac fovit. Divo Ignatio Loyolæ familiarissimus fuit, eoque commendante, probante, laudante maximæ Societatis Jesu regulæ, decreto Pauli III. sancitæ sunt. Scilicet, ut viro doctorum hominum sua ætate facile principi ordo in Ecclesia sapientissimus omnium, lucem quodammodo primam, & exortum suum, & quasi auspicia certa deberet. Sed interea Gaspar Legatus à Latere in Germaniam ad Cæsarem Carolum à Paulo III. missus, quòd ad res in ea Gente Lutheranorum conventibus comitiisque turbatas sua prudentia componendas omnium aptissimus videretur, cum ob gratiam Cęsaris, & Ferdinandi Regis magnę de religione restituenda per eum spes essent concepię, hęque mox evanuissent, invidię patuit Romę, ubi de eo dubitari cęptum, an ejus lenitate nimia hęrerent negotia; gratiaque illi in Germania apud Principes parta ex indulgentia, qua cum hereticis utebatur, descenderet: ipse tamen, quamvis omnia contemneret conscientia sua tutus, tamen & doluit, & fassus est publicè nihil à se actum inconsulto Pontifice, injussuve ejus, simul Pontificem ipsum, ut sibi, atque innocentię suę pręsto esset admonuit: à quo adeo acta ejus probata sunt, ut tedeuntem à legatione jusserit in eadem dignitate Catolum Mediolanum comitari; qua in urbe quot quantisque honoribus fuerit cumulatus ex Joanne Casa, qui vitam ejus descripsit, & ex iis, quę congerit Oldoinus, undè hęc omnia mutuati sumus, accipies. Mediolano Lucam profectum Carolum, ut ibi Pontificem conveniret, prævivit Contarenus, quem publicè Pontifex pro tebus in Germaniâ gestis laudavit, ac Romam remisit novis beneficiorum titulis cumulatum. Legatum deinde Bononiensem dixit, qua in eximiâ dignitate, quot virtutibus inclaruerit, dicent, quos nominavimus, Biographi. Ex illa Legatione ad pacis fœdera inter Carolum Cæsarem, & Franciscum Regem sancienda, cùm Paulus Sadoletum in Galliam Legatum dixisset, hunc in Hispaniam ire jussit: verùm intercepit postremum hunc honorem mors præmatura, quippe Bononiæ morbo correptus decubuit, ibique mortalitatem explevit Kal. Septembris MDXLII. ætat. LIX. Indoluit ejus morte Romanus Pontifex, indoluere docti viri omnes, eumque, eum orationibus, tum versibus Rhetores ac Poetæ sæculo XVI. clarissimi laudavere. Corpus ejus delatum Venetias jacet in templo S. Mariæ ab Horto, majorumque loculo cum hac epigraphe.

Gasparis Contareni S. R. E. Cardinalis Ossa
Cujus admirandam integritatem, Doctrinam, ac Eloquentiam
In utraque Republ. & apud Summos Reges

gesta,

(1) in Epist. Rer. Cypriar. c. 37.

gesta, & scripta testantur,
Bononiæ Legatus Pontif. naturæ cessit
MDXLII. Vixit An. LIX.
Aloysius Eques & Gaspar ex Fratre
Nepotes tanto Viro P.

Opera Gasparis Card. Contareni edita.

Libri II. de Immortalitate Animæ adversùs Sententiam Pomponatii Doctoris sui.
Libri V. de Elementis ad Matthæum Dandulum Sororis suæ Virum.
Libri IV. de altiore Philosophia ad Paulum Justinianum.
Libri II. de Officio Episcopi.
Libri II. de Potestate Rom. Pontificis, & usu Clavium ad Paulum III. & Nicolaum Theupolum.
Libri V. de Magistratibus & Republica Venetorum.
Epitome ex S. Synodis ad Emendationem Christianæ Reipubl.
Libri IV. de Ritibus, Cæremoniis, & Sacramentis Ecclesiæ.
Institutiones Christiani hominis ad Exhomologesim criminum utiles.
Epistolæ ac Libelli, quos inter maximi habetur, qui de libero hominis arbitrio controversiam dirimit.
Liber de Æstu Maris.
Tractatus I. quo impugnatur quarta Syllogismi Figura Galenica.
II. De Homocentricis ad Fracastorium.
III. De Ratione Anni.
IV. De Sententiis Lutheri circa Justificationem, Prædestinationem, liberum arbitrium, & Pœnitentiam.
Responsio ad Apologiam Francisci Georgii.
Interpretatio Italica Psalmi: Ad te levavi, ad Sororem Monialem Mauriani.

LXXXV. Primus è serenissima Corneliorum familia fuisse Cardinalis dicitur FRANCISCUS (1) Georgii Senatoris, & Elisabethæ Maurocenæ filius, Catharinæ Reginæ Cypri nepos. Is adolescens in hoc nostro gymnasio bonis artibus ac jurisprudentiæ operam dedit unà cum Andreâ fratre, qui deinde Spalatensis Episcopus in Lateranensi concilio sub Leone X. maximè inclaruit. Vir enim fuit doctissimus & longè à fratre & Andrea nepote Cardinalibus, quibuscum confunditur à Salomonio inconstanter, diversus. Fratrem utrunque hospitio Canonicorum S. Georgii de Algâ usum fuisse Patavii, quamvis haberet hic ædes amplissimas, scribit Tomasinus (2), quòd hi fratres Cornelii erga Canonicos hosce affecti maximè, horum contubernio delectarentur. Sed Andream arctius continuit sapientia, eumque ad laurum utriusque juris evexit, ut idem Tomasinus notat, & signat Sansonus; at Franciscus post annos aliquot à literis ad arma transtulit animum, patremque secutus interfuit Abduensi prælio, triremem gubernavit, & in obsidione Patavina, cum delectâ manu juvenum, quorum plerique nondum plane clausi gymnasii scholas frequentabant, opem tulit mœnia tutantibus, atque acrius cæteris pugnans grande vitæ periculum subiit, votoque se obligavit, si discriminis aleam elusisset, ad peregrinationem Hierosolymitanam. Hanc obivit cum Respublica respiravit à bello Cameracensi, in eáque contumelias & verbera perpessus est ab hostibus christianæ religionis. Redux Venetias ad rempublicam gerendam accessit; functusque Senatoriis dignitatibus, & honoribus auctus patriæ legatus fuit quadriennio apud Carolum Regem Hispaniæ, cujus aulam secutus est in eo munere per Germaniam, ac Belgium, donec successorem accepit Gasparem Contarenum, quem post annos paucos collegam habuit in Romano Senatu. Nam eum provectæ jam virum ætatis, clarumque inter Venetos Senatores ad Romanam Purpuram Clemens VII. in arce Romana obsessus, absentem, & nec dum sacræ militiæ adscriptum adscivit (3) an. MDXXVII. Insignia dignitatis accepit anno sequenti Venetiis ab Episcopo Polano Nuncio Apostolico. Sacris initiatus dictus est Presbyter Card. S. Pancratii, tum S. Cæciliæ, demum S. Mariæ Transtiberim. Inde ad Brixienses infulas evectus, licet ægrotus ad ejus Ecclesiæ regimen profectus est. Eam deinde moderatus est absens per probatissimos viros, solitus repetere: bonum Principem malis utentem ministris malo bonis utente pejorem esse. Eandem Ecclesiam postmodum resignavit Andreæ nepoti, regressusque Romam inter Episcopos Romanos fuit primùm Albanus, Prænestinus deinde, & Archipresbyter basilicæ Vaticanæ. Perpetuò artuum doloribus conflictatus est usque adeo, ut non solùm plerunque in Senatum lectica inferretur, verùm etiam semper, exceptâ linguâ, reliquorum corporis membrorum usu careret. Dolores illos vir 1543

(1) Hier. Nigr. Orat. Funeb. in F. Card. Cornel. (2) in Append. ad Annal. lib. 2. (3) Panvin. Vit. Clem. VII.

pius & venerabilis ex prudentiâ & vitæ integritate fortiter toleravit, eâdemque constantiâ & religione mortem excepit, quam obiit Viterbii an. MDXLIII. ætatis LXV. Cadaver ejus translatum Venetias coram Principe ac Senatu peractis inferiis cum funebri oratione Hieronymi Nigri sepultum est ad D. Georgii Majoris, vel ut scribit Ughellus (1), in multis corrigendus ex Oldoino (2), ad S. Salvatoris.

CAPUT XV.

Marinus Cardinalis Grimanus Patriarcha Aquilejensis. Petrus Bembus Cardinalis.

1546 LXXXVI. MARINUS Cardinalis GRIMANUS patricius Venetus Dominicum Cardinalem patruum excepit, & ipse Patriarcha Aquilejensis ordine sextus & octogesimus ex Ughelliana supputatione (3). Dignitatem à patruo resignante habuit, illo sapientiâ non minor, quam sibi quæsivit in hoc gymnasio, undè juris utriusque doctor post legitimum studiorum curriculum prodiit, ut datas à patruo infulas acciperet an. MDXVII. sedente Leone X. A Clemente VII. Cardinalis creatus est an. MDXXII. extra ordinem unà cum Francisco Cornelio, quòd ingenti pecuniâ Pontificem inopem, & urbe direptâ ac perditâ prope mendicum juvisset. Notat hoc ipsum Panvinius (4) sed injuriosè, scribens, hunc cum aliis aliquot ob pecuniam evectum ad Purpuram, quasi verò pretio sibi dignitatem paraverit, non meritis, quibus datum pecuniæ in summa necessitate subsidium compendio fuit. Sed Marinum honore hoc fuisse dignissimum peracta in ipso doctè & integrè vita comprobavit. Legatus à Latere in difficillimis negotiis si minus utilem, prudentissimam certè operam posuit, & Francisco Gallorum Regi Carolum Cæsarem conciliare conatus est. Eodem munere functus Perusiæ & in Umbria tota, totaque Gallia Cisalpina tumultuantes Provincias in officio continuit. Hinc illi ad Infulas Aquilejenses adjectæ Cenerenses & Constantinopolitanæ, aliæque, ex quarum ditibus Sacerdotiis splendidissimè vixit. Patriarchatu Aquilejensi abdicavit se an. MDXXIX. eumque in Marcum fratrem transtulit, quo è vivis erepto circa annum MDXXXVII. dignitatem eandem recuperavit jure regressus, quo nomine corruptela tunc erat legitima, quam jus novissimum damnavit, abrogavitque. Tandem recuperatam dignitatem cessit Joanni fratri sexennio post, atque Urbeveteri Episcopus Portuensis decessit an. MDXLVI. Ejus corpus Venetias delatum in templo S. Francisci ad Vineam è regione Dominici patrui Cardinalis jacet. Fuit Marinus vir doctissimus, & eloquentissimus, multaque scripsisse dicitur, ex quibus apud posteritatem eruditam commendatur elegans *Commentarius in Epistolam Pauli ad Romanos*.

1547 LXXXVII. De PETRO BEMBO Cardinali, quem constat (5), & alumnum fuisse Gymnasii nostri, & in Patavino Jurisconsultorum collegio juris utriusque lauream reportasse, multi, quæ neque benignè moribus, neque de re sacra religiosè dicta, scriptaque viri doctissimi pietatem, atque prudentiam tueri possunt. Ea tamen, quæ apud Joannem Quenstedium (6), & Antonium Teisserum (7), si placuerit, leges, vel malignæ dicacitati, vel moribus aulæ, ac sæculo, quo Bembus vixit, ejusque ætati tribuenda sunt, nec ad nos pertinent, qui Bembum non ex morum probitate, quam alioqui defendere possumus, sed ex doctrinæ fama ad gloriam Gymnasii nostri vocamus. Natus est patricia gente Venetus anno MCDLXX. Bernardo patre I. V. D., de quo diximus. Is cùm à Venetis ad populum Florentinum legatus unà cum Joanne Emo missus est, Petrum annos octo, vel novem natum ut Beccatellus tradit (8), secum deduxit, curavitque, ut per ætatem licuit, Etrusco sermone imbui. Legatione obita Bernardus cùm post biennium jam bonarum artium studio incensum Petrum filium reduxisset in patriam, ita vir probus ac diligens educavit apud se, ut in dies magis magisque addictus literis, ac præsertim facundiæ, hanc prope dixerim deperiret magistris urgentibus, quibus eum pater instituendum tradiderat. Sub his cùm jam latini sermonis potitum se esse cognosceret, post annorum duodecim navatæ his literarum crepundiis utiliter operæ, ad spem Græcæ linguæ pari successu comparandæ se erexit; obtinuitque à patre, ut in Siciliam navigaret circa annum ætatis secundum atque vigesimum, quò Constantinum Lascarem Byzantinum, ibi Græcas literas profitentem audiret.

(1) T. 4. p. 561. 562. n. 97. n. 8. (2) ad Ciaccon. T. 3. p. 960. 705. (3) Ughell. in Serie Patr. Aquil. Oldoin. T. 3. p. 485. 488. (4) Vit. Clem. VII. (5) Sanson. præfat. in Diar. Pignor. Epist. ad Molin. Tomas. in Append. Ann lib. 2. (6) Dialog. de Patriis Vir. Doct. (7) in addit. ad Elog. Thuan. T. 1 p. 40. n. 18. (8) Vit. Bembi.

audiret. Fuit ergo Messanæ biennio, ibique editum ab eo fuisse carmen, quod Ætna inscribitur, censet Baglietius (1), cui refragatur Cl. Apostolus Zenus noster (2), probatque carmen illud anno sequenti à Bembo fuisse compositum in Noviano suo. Eo anno ac sequentibus fuerit omnino Patavii, atque hìc se alumnum Philosophiæ professus sit. Nam se in Epistolis & multoties alibi discipulum dicit Nicolai Leonici Tomæi, idipsumque confirmat Varchius. Nec dubium quin alias quoque disciplinas gymnasticas studio complexus fuerit, ac præsertim jurisprudentiam, quando, ut proximè diximus, ea illum Doctorem pronunciavit. Annum agens XXVIII. Ferrariam venit Bernardi parentis comes, quem Prodomini munus ibi obiturum Veneta Respublica eò delegaverat. In illa urbe contractâ cum eruditissimis viris amicitiâ ad scribendum se contulit, edidítque *Asulanos*, Dialogum celeberrimum, ex quo maximè claruit, clareque. Inde Urbinum profectus est ad Guidonem Ubaldum Feretrium Ducem, summum per ea tempora literatorum hominum patronum, apud quem, ejusque hospites doctissimos summa in gratia vixit, quamvis invito patre, qui eum ad honores patriæ, ex ingenio gentis suæ mirari unicè solitæ, revocabat. Notat hoc ipsum Joannes Casa (3), simul quantus habitus fuerit Urbini Bembus, quantasque sibi amicitias comparaverit, continenter exponit. Eadem latiùs, explicatiúsque Beccatellus (4), quo authore, cùm sibi studio impensiore conciliasset amorem Juliani Medicei, & Francisci Fregosii Archiepiscopi Salernitani: ab illo quidem, postea Leone X., initia dignitatum habuit, ab hoc verò Romam inter comites honorarios deductus, commendatusque literis Elisabetæ Gonzagæ, quæ Guidonis Ubaldi uxor erat, Julio II. innotuit, cujus etiam beneficentiam promeruit, quòd notulas quasdam, & literarum compendia in codice è Dacia misso ad Pontificem explicasset, quas nemo quiverat ad eam diem interpretari. Ejus facti præmium habuit, non sanè, ut aliqui autumant, Bononiensem legationem, sed commendatam in eâ urbe, vel agro Ecclesiam. Nec diu post ad Infulas toti Ecclesiæ præfectas evectus Leo X. Bembum cum Sadoleto à Secretis, & ut ajunt, à latinis Epistolis, brevibusque ministrum elegit, annum agentem ætatis XLIII., quem etiam sacerdotiis ditavit munificè, ut ex eorum fructibus sestertia ampliùs centum & viginti caperet, quod Casa scribit, hoc est florenorum, inquit Beccatellus, aureorum tria millia. Hoc munere apud Leonem fuit ad an. MDXVIII., quo Venetias obitu patris revocatus, postquam re domesticâ compositâ regressus in idem munus Romam, iterum ægrotare cœpisset, fessus officio gravi, & assiduo labore, ut ejus Biographi tradunt, iterum redux in patriam ad balnea Patavina secessit, dilectumque sibi Patavium repetiit ipso an. MDXXI., quo Leo X. abiit ad plures. Hic domus ejus eruditorum hominum & hospitio & conventibus frequens novi quasi Peripati speciem retulisse dicitur, in quo ipse, sapientiæ auspex & arbiter, doctis disceptationibus præsidebat, ac Mecænas sapientissimorum virorum ingeniis laudem, & præmia decernebat. Ferunt, domi suæ hortum sibi Botanicum apparasse, ac rei herbariæ animum addixisse, tam sedulò, ut non minus ex hac stirpium notitiâ, ex qua laudatur à Varchio, gloriæ sit adeptus, quàm ex aliis operibus, quæ in hoc secessu scripsit, & quorum famâ atque elegantiâ tanti toto sæculo XVI. habitus est. Annum agenti sexagesimum Senatusconsulto munus defertur Venetæ Historiæ conscribendæ post Naugerium: cui dum in Noniano suo, prædio scilicet avito ad Villam Nonum, seu Bozziam vulgò, suburbanam quidem Patavio, sed Prætori Cittadellæ subjectam, ut disces ex Salomonio (5), operam dat, absens à Paulo III. ad purpuram destinatur. Ea tamen illi dilata aliquandiu est ob calumnias, quas acriter insectantur ejus Biographi (6), imò ipse datis ad Pontificem Paulum, & Cardinalem Farnesium literis excutit. Hinc factum, ut non nisi, cùm quintò Paulus Viros egregios ad collegium Purpuratorum cooptavit, Bembo destinatam, dilatamque Purpuram discussis criminationibus, decreverit anno MDXXXIX. Narrat Casa (7), accepto nuncio dignitatis tantæ, Bembum, an ea recipienda esset, diu multumque deliberasse, nec, quamvis provocatum hortatibus Petri Landi, qui deinde Dux Venetorum fuit, induxisse animum, ut consentiret, quàm postridiè, cùm ad sacrum audiendum ingressus, presbyterum audisset recitantem verba Servatoris ad Petrum, *tu me sequere*. His monitum obsequi decrevisse, nec nisi obsequio ad Purpuram pervenisse. Verùm hæc historia, tum ex Beccatelli silentio, suspicioni obnoxia est, tum verò planè labefactatur ex iis, quæ accuratè & eruditè, ut solet, annotat Zenus noster (8). Quidquid sit, certum est, specie recusantis, &

Tom. II. E 2 inviti

(1) lib. de pueris clar. ex glor. Studior. (2) Not. ad Vit. Bembi T. 2. Histor. Venet. p. 6. (3) Vit. Bemb. T. 2. hist. Venet. p. 11. (4) Vit. Bembi ibid. (5) Inscrip. Agri Patav. p. 215. 232. (6) Beccatell. Vit. ibid. p. 41. 42. (7) Vit. ibid. p. 12. (8) not. in Vit. Bembi d. T. 2. p. 18. c. & p. 19. a.

inviti à Bembo id acceptum, quod alii flagrantissimè cupiunt, & prænsant ambitiosè. Agebat tunc ille annum octavum & sexagesimum, quamobrem, utut Romam profectus summâ doctorum hominum gratulatione palam exceptus, eorundem arctissimâ deinceps ac suavissima familiaritate usus sit; privatim tamen literis addictus non eam summæ virtutis objecit aulæ speciem, quam petunt ejus operosa negotia. Quare ampulla quædam & emphasis sit, quam lectoribus obtrudit Casa (1), eùm scribit; plerisque compertum fuisse, si ante eum Paulus Pontifex obiisset, quod natura postulare videbatur, futurum fuisse, ut crearetur ipse Pontifex Maximus. De hac hominum opinione Beccatellus nihil; totus est in eruditione viri, facilitate, in amicos & familiares beneficentiâ, præsertimque pietate in senio singulari describenda, quo probet, eum, in quem hac maximè ex parte sycophantæ invecti sunt, pia & religiosa morte, in finu Reginaldi Card. Poli fuisse defunctum. Id quod contigit septem ac septuaginta annorum seni Romæ XIII. Kal. Februarii an. MDXLVII. Conditus est ad D. Mariæ supra Minervam cum Epigraphe à Sadoleto posita, quam leges apud Beccatellum. Aliam apposuit Torquatus frater, quam refert Salomonius (2), & post eum Zenus. Laudatus est in Etruria à Varchio, Venetus in funere à Speronio nitidissima Oratione. Memoriæ posterorum commendatur cenotaphio cum simulacro & inscriptione (3) hac in basilica Antoniana Patavii,

Petri Bembi Imaginem
Hieronymus Quirinus Ismenii Filius
Publicè exponendam curavit,
Ut, cujus ingenii monumenta æterna sunt, Corporis
Quoque memoria ne à posteris
Desideretur.
Vixit Annos LXXVI. Mens. VII. Dies XXIX. obiit An. MDXLVII.

Scripsisse Bembum plurima, tum Latinè, tum Italicè, & quidem in utraque lingua eloquentissimè, elegantissimè, planum, notissimum est. Ea tanti fecit, quod notavimus XVI. sæculum, ut ex illis Petrarchâ major, Cicerone major, major Livio apud plerosque audierit, Poeta Etruscus, Latinus Orator, latinus Historicus, ut colliges ex iis, quæ in Musæo congerit Imperialis (4). Verùm ex Criticorum sententia, si stylum excipias, qui candidissimus, elegantissimus plerumque est, non tamen semper, ut annotat Lipsius, Bembi scripta aut robusta sunt, aut acuminis uspiam aliquid referunt, quemadmodum pleraque edita illo sæculo, quo plures occurrunt Grammatici, quàm firmioris acriorisque facundiæ Scriptores. Quid iidem Critici censuerint de ejus historia, obvium est, nec video, quid mirum & priscis comparandum inveniant recentiores pædagogi, quorum studio sæculum XVI. revixit.

Opera Bembi vulgata latinè.

Historia Veneta libri XII.
De imitatione Sermonis Liber I. ad Jo. Franciscum Picum.
Epistolarum Leonis X. nomine libri XVI.
Epistolarum Familiarium libri VI.
Dialogus de Ætna & de Culice Virgilii,
Carminum libellus,
De Guidone Ubaldo Feretrio, & Elisabetta Gonzaga Urbini Ducibus lib. I.
Castigationes in aliqua loca Terentii.
Epistola selecta ad Langæum,
Hymnus in Stephanum Protomartyrem insertus Poemati Sannazarii de partu Virginis.

Opera Italica.

Prose de Vernacula Italorum lingua,
Asolani Dialogus, cui addidit appendicem de articulis & verbis.
Epistole ad Summos Pontifices, Cardinales & alios.
Epistolarum ad Principes, & Familiarum libri XII.
Epistole ad Illustres Fœminas, & Matronas.
Epistole familiares ad Jo. Matthæum Bembum Nepotem.
Orationes aliquot,
Carmina Italica vincta rhythmis.

Hæc Bembi Opera legimus, suntque edita, atque accuratius à Clar. Zeno ex proposito suo recensentur, additis laboriosè sigillatim editionibus. Quibus non minore diligentiâ, curâque accenset Opera quoque non edita apud ipsum videnda.

CAPUT

(1) Vit. Bembi ibid. p. 20. (2) Inscrip. Patav. p. 366. sub n. 36. (3) Salom. ibid. (4) p. 21. 22.

CAPUT XVI.

Jacobus Sadoletus Card. S. Cajetanus Tienous. Gregorius Cortesius Card. Hieronymus Veritas. Ubertus Gambara Cardinalis.

LXXXVIII. JACOBUS Cardinalis SADOLETUS Mutinensis, natus an. MCDLXXVIII. 1546
studiorum tyrocinium posuit Ferrariæ illuc deductus à Patre Joanne, qui peritissimus juris, accitus ab Hercule I. Duce Ferrariensi leges ibi, deinde Bononiæ docuit, ediditque aliqua in Titulum de Confessis, ut annotat Pancirolus (1). Post obitum patris venisse Jacobum Patavium, atque hospitem triennalem cœnobii Canonicorum S. Georgii de Alga, tum humanioribus disciplinis, ac præsertim latinæ poesi, tum severioribus, & in primis jurisprudentiæ laborem sedulum impendisse, multum admodum gloriosè Tomasinus probat (2), productis monumentis & Gymnasii nostri, & sui ad Vantium cœnobii. Addit Salomonius (3) lauream eum hìc consecutum fuisse in eâdem scientiâ; quod non affirmo, cum nullo id videam documento legitimo confirmatum. Et fortè nusquam doctoris nomen assumpserit, nam Patavio Ferrariam, vel potiùs in patriam rediit, pangendisque carminibus latinis juvenis insudavit: quippe adhuc juvenis claris Poetis annumeratur à Gyraldo (4). Vertit deinde capax majorum ingenium ad Theologica, doctore usus Eremitano Monacho, quem ad idipsum in contubernium adscivit. His ornamentis ac scientiis instructus Romam venit, vixitque multis annis in aulâ Oliverii Cardinalis Carafæ, quo è vivis erepto, recepit se apud Fridericum Fregosium Salernitanum Antistitem, postea Cardinalem. Ex hujus familia lectum unà cum Bembo, sibi à secretis, & Brevium libellis dixit Leo X. quippe pari cum Bembo famâ sapientiæ atque latinæ elocutionis laude clarissimum. Idem illum Pontifex Carpentoractensibus in Gallia insulis ornavit, ad quas post obitum Leonis in Ecclesia gerendas suâ vir doctus & pius se contulit; vixitque diu Carpentoracti, summâ integritate vitæ suo muneri prorsùs addictus, atque ita cum hæreticis pugnans, ut, incolumi grege, cui præerat, ne communibus quidem hostibus Orthodoxorum displicuerit. Nam, quod rarò contingit, nec nisi apud prudentissimos usuvenit, habuit in tuenda Fidei veritate modum, quo qui carent, plerunque vel acerbitati naturæ militant, vel ambitioni. Anno MDXXXVI. ante Bembum Cardinalium collegio adlectus est à Paulo III., missusque in Galliam ad conciliandam inter Franciscum I. & Carolum V. concordiam, quamvis, re infecta discesserit, exacerbatum tamen Regis animum & insanabili propè odio exulceratum perblandâ verborum officiorumque medicatione mitigavit. Obiit Romæ an. MDXLVII. septuagenarius, ab obitu Bembi mense secundo, ut observat Thuanus. Antonius Floribellus Episcopus acta ejus descripsit, ex quibus decerpta sunt, quæ de illo tradunt Ghilinus in Theatro (5), Imperialis in Musæo (6), cæterique, quorum ex hoc fonte Sadoleti notitia est. Eum Petrus Cardinalis Carafa publicè laudavit, quo die primus post obitum ejus Senatus habitus est coram Paulo III. Pontifice. In æde D. Laurentii luculenta oratione virtutes ejus exposuit Jacobus Gallus, celeberrimus postea Jureconsultus & nostri gymnasii professor. Sepultus est in Exquiliis ad D. Petri sine funeris pompa, ut testamento mandaverat; & quidem in monumento ad tempus à nepotibus posito, ut ejus monet Epigraphe. Habitus est elocutione Bembo minor, fuitque reipsa, atque idcirco non tanti censetur à recentioribus pædagogis. Candorem tamen habet & elegantiam rebus, quas tractat, idoneam: nervosior autem Bembo est, & plerunque robustus, in quo quandoque se prodat spiritus literarius, & doctrinæ gravioris ingenium, præsertim cum de re sacrâ disputat, & in hæreticos pugnax invehitur. Et hi quidem de eo multa, quæ leges apud Jo. Jacobum Boissardum (7), & Antonium Teisserum (8). Ea tamen gratis dicta, scriptaque nusquam probantur, & hæreticorum sunt fabulæ, mera somnia.

Scripta ejus edita hæc sunt.

De Pueris rectè & liberaliter instituendis.
De Laudibus Philosophiæ.
De Regno Ungariæ à Turcis capto & oppresso.
Paranesis adhortatoria de Bello Turcis inferendo ad Ludovicum Galliæ Regem.
Commentariorum in Epist. ad Romanos Libri III.

(1) de Clar. Interp. lib. 2. c. 129. p. 231. (2) Append. ad Annal. lib. 2. (3) ad Inscript. Gym. in Collectan. (4) lib. 1. de Poet. sui temp. (5) Vol. 1. p. 193. (6) p. 24. Gad. de Script. p. 316. 317. (7) Vit. I. Vir. Doct. (8) addit. ad Elog. Thuan. T. 1. p. 13.

Interpretatio Psalmorum, Miserere mei Deus, & Deus Ultionum.
Homelia duæ. Altera de Ungaria à Turcis capta, altera de Morte Friderici Fregosi Card., olim Patroni, mox Collegæ.
Epistolâ Dogmatica ad Joannem Sturmium de emendatione Ecclesiæ.
Epistola ad S.P.Q. Genevensem, cui Jo.Calvinus respondit.
Epistolarum libri XVI.
Ad Paulum Sadoletum Nepotem & successorem in Episcopatu Epistolarum liber I.
Curtius, & Laocoon Poemata.
Carmen de Otio, & tranquillitate.
Consolationes Philosophicæ & Meditationes in adversis.

1547 LXXXIX. Eodem anno, quo mors geminum Purpuræ decus, de quo proximè diximus, Gymnasio nostro abstulir, longè majus quidpiam & in amplissimam gymnasii nostri gloriam perennaturum intulit cœlo in S. CAJETANO TIENÆO venerabili cive Vicentiæ, sobole nominis æterni nobilissimæ gentis, ac domi forisque pacis æquè ac belli studiis claræ. Eum (1) ab exortu pia mater Virgini Deiparæ obtulit, dicavitque; cujus clientelâ & patrocinio à prima ætate constanter adeo veræ pietatis iter ingressus est, ut jam tum Sanctus appellaretur. Patavini alumnus gymnasii Jurisprudentiæ operam quadriennio dedit; atque hic lauream, probatæ sapientiæ præmium adeptus est XVI. Kal. Augusti an. MDIV. ut & acta Jurisconsultorum collegii (2) significant, & collegium ipsum religiosè profitetur in appensâ suis parietibus icone (3). Romam profectus & à Julio II. in ordinem Præsulum aulicorum adlectus, sacra cœpit initia, quibus sensim admonitus, vana esse omnia, quorum illiciis à pleno Dei famulatu, & amore severæ virtutis abstrahimur, aulæ valedixit; seque totum Deiparę mancipavit. Et primò quidem suo ære constructis Nosocomiis receptos pauperes etiam morbo sontico laborantes suis ipse manibus curabat, sanatosque ad æternæ salutis desiderium accendebat: mox majus ac præclarissimum opus aggressus, ut collapsam Ecclesiasticam disciplinam ad vitæ formam Apostolicæ revocaret, an. MDXXV. Clericorum Ordinem instituit, qui rerum omnium securi, & paupertatis Evangelicæ studiosi, neç redditus ad vitam sustentandam haberent, & spontè dumtaxat oblatis stipibus viverent. Probavit Clemens VII. Institutum egregium, quod unà cum Jo. Petro Carafa præsule Theatino, qui postea Paulus IV. Pont. Max. fuit, Cajetanus ritu solemni professus, & in posteris sanctè perennat, & orthodoxam Ecclesiam omnium virtutum exemplis illustrat. Sed hæc Caietanum agentem, conantemque multa ad nitorem Ecclesiæ, ad exitium hæresum, ad honorem dilecti Numinis (cujus cultum ab omnibus exigebat, cujus contemplator assiduus, quotidiana diuturnaque meditatione sæpe extra se raptus fruebatur) direptio funesta urbis miris ac magnis ærumnis exercuit. Captus, vexatus, tortus à barbaris, ut aurum proderet, quod non habebat, quoque se penitus abdicaverat, sola Dei providentia pro patrimonio, censuque contentus, toleravit omnia fortissimè, præmiumque constantiæ habuit Christum ipsum, quem illi ad præsepe Virgo Deipara nocte Servatoris natali, in ulnis gerendum tradidisse visa est. Fovit ille capaci sinu divinum pignus, indeque adhuc in ipsa mortalitate beatus, serventius in amorem absolutæ numeris omnibus sanctitatis exarsit. Secessit Neapolim, ac vitæ quod supererat reliquum, Christianæ humilitati, theoresi perpetuæ rerum divinarum, rigidissimis corporis afflictationibus dedit: testatus mitiora suadentibus, in cinere ac cilicio velle se mori. Ibidem ex animi dolore morbo contracto, quòd populi seditione divina humanaque jura contemni videret, visione cœlesti recreatus inigravit in cœlum an. MDXLVII. Corpus ejus in templo D. Pauli conditum magna urbis totius religione colitur; eumque, cum in vita, tum ab obitu multis magnisque miraculis clarum, Clemens X. Pont. Max. in Sanctorum numerum retulit.

1548 XC. GREGORIUS CORTESIUS Cardinalis nobili familia Mutinæ progenitus, adolescens bonis literis Græcis & latinis excultus civili ac pontificio juri primùm Bononiæ operam dedit, deinde Patavii, ubi etiam confecto studiorum curriculo laurum ex merito consecutus est (4). Vixit aliquandiu in aula Joannis Card. Medicei (4), postea Leonis X., deinde rerum humanarum pertæsus, & quietis piæ ac literatiæ cupidus, in Sacro D. Benedicti cœnobio agri Mantuani vitam professus Monasticam est; eoque in genere vivendi ità profecit, ut munera cœnobitici instituti summa cum laude emensus, summà itidem nominis celebritate apud omnes inclaruerit, præsertim apud Principes viros. Inde factum, ut ex Abbate Mantuano ad Purpuram Romanam illum incredibili totius sacri Senatus consensu Paulus III. traduxerit an. MDXLII. renuncia-ritque

(1) Vit. S. Cajet. (2) Sanson. in Diario ad eum Annum. (3) Salom. Inscrip. Pat. p. 521. n. 17.
(4) Sanson. in Diar. ad An. 1503. (5) Oldoin. ad Ciacc. T. 3. p. 684.

ritque Presbyterum Cardinalem S. Cyriaci in Termis, ac provectum ad sedem Urbinatis Ecclesiæ rebus ad Synodum Tridentinam, quæ tunc habebatur, spectantibus præfecerit. Laudatur summoperè ab ipso Pontifice Paulo in literis ad eum datis, quas recitat Oldoinus (1), apud quem satis multos leges in ejus commendarione viros literaturæ præcipuos versatos. Obiit Romæ sexennio post acceptam Purpuram, II. Kal. Octobris an. MDXLVIII. jacet in templo duodecim Apostolorum, ad aram S. Eugenię. Celebrantur hæc ejus opera.

De Potestate Ecclesiastica Tractatus.
Epistolarum latinarum liber I.
Italicarum liber I.
Hymnorum liber I.
De Viris illustribus Ordinis Monastici.
De Direptione Urbis Genuensis.
Poemata ad imitationem Catulli, prodierunt cum Poemate Sannazari de Partu Virginis, calicolum Regi dicata ex Officina Aldi.

XCI. HIERONYMUS VERITAS nobilissimus Veronensis, æqualis & peramicus Fracastorii & Jo. Baptistę Montani, tum Juris, tum Philosophię discipulus in Gymnasio nostro, horum, quibus familiarissimus fuit, contubernio felix, primas tulit, inter alumnos hujus lycæi ex Boncambii appendice, Sansono (2), & Montano, cujus carmine laudatur. Lauro Jurisprudentiæ redimitus in collegium Jurisconsultorum Veronensium receptus est an. MCDXC. (3), ejusque celebrem gloriam nomine suo auxit, inter præcipuos quoque politioris literaturæ viros numeratus ab Areosto (4) Scripsit atque edidit multa, quæ manibus eruditorum trita, atque oculis nota sunt, Græcè, Latinè, Italicè. Ea quamvis acriori judicio non multum admodum superent simplicitatem sæculi XVI., nec ea miracula objiciant, quæ refert ex quodam Elogio Puteus (5), attamen veram laudem ac nominis perennitatem promeruerunt optimo viro ex candore styli, & ingenuâ gravitate doctrinæ. Vivere desiit ex eadem Appendice Concambii circa an. MDXLIX. 1549

XCII. UBERTUS Cardinalis GAMBARA Brixiensis ex albo gymnastico, quod exhibet Tomasinus (6) ad censuram gymnasii intra sæculum XVI. legibus addiscendis dabat operam Consiliarius Mediolanensium, & Vicarius Pro-Rectoris eo ipso anno, quo Gymnasium discussit Cameracensis fœderis rabies. In eo rerum æstu raptus ad arma militavit aliquandiu feliciter, sed cùm deinde fortunæ lusum insolentem expertus, saniora consilia respexisset, Ecclesiasticam vitam professus, Romam venit Leone Pont. Max., à quo in ordinem Apostolicorum Notariorum relatus, post captum de summo ejus ingenio, humanitate singulari, mirisque animi dotibus experimentum, Nuncius ad Lusitanos missus est; quo munere perfunctum egregiè, Adrianus VI. delegavit ad Franciscum primum Gallorum regem, apud quem, & Regem Britanniæ Henricum VIII. fuit, etiam sub Clemente VII. cui, post Romam à Cæsarianis fœdè direptam in Adrianeâ Mole obsesso, evocatis ad suppetias Britanno, Galloque Regibus, opem præsentissimam tulit, & adversùs libertatem ejus vindicias dixit immisso in Italiam Lautrecho. Hinc Pro-Legato Bononiæ præfuit, & ærarii Apostolici Clericus, Ecclesiæ Derthonensi datus Antistes est an. MDXXVIII. Eam absens administravit, negotiis Ecclesiasticis impeditus, quibus ex voto Pontificum gerendis expediendisque cùm feliciter operam impendisset, à Paulo III. ad Romanam Purpuram jam senex vocatus est an. MDXXIX. Inde Vicarius Pontificis Romæ, ac toti Insubriæ dictus Legatus à Latere, Derthonensem Ecclesiam nepoti Cæsari resignavit; ac Palæocastrensis administrationem suscepit, nec diu post Romæ vivendi finem fecit anno MDXLIX. sexagenario major. Ejus cadaver in patriam translatum tumulum habuit in ædibus S. Mariæ Gratiarum cum epitaphio gemino. Vide Oldoinum (7), ex quo pleraque desumpsimus, nam quæ de Uberto narrat Rubeus (8), nec seriem rerum sequuntur, & tanti viri notitiam obscurant. 1549

CAPUT

(1) loc. cit. (2) Diar. in præfat. (3) Puteus Elog. Jurisconsult. Veron. p. 153. Gadd. de Scrip. p. 351. §. Plinius. (4) Orland. furios. Can. ult. strof. 14. (5) loc. cit. (6) in Character. Gym. ab Anno 1500. ad 1620. (7) ad. Ciacc. T. 3. p. 737. 738. (8) Elog. Brixien. p. 282. 283.

CAPUT XVII.

Joannes Georgius Trissinus. Andreas Cornelius Card. Jacobus Bonfadius. Jo. Maria Memus Bernardinus Maffæjus Card.

1550 XCIII. VIrum sua ætate apud nostrates maximum alumnis gymnasii nostri ex albis Quæstoriis (1) & publicis monumentis (2) annumeramus, JO. GEORGIUM TRISSINUM patricium Vicentinum. Is illustrissimis parentibus ortus (3), cùm patrem septimo ætatis anno amisisset, puer alacri animo, postquam mitiores literas hausit in patriâ, adolescens Patavium venit, ac doctore Antonio Tubetta Minorita publico Professore, Dialecticam & Philosophiam perdidicit, avidumque disciplinæ robustioris pectus diversarum scientiarum, maximè verò divinarum humanarumque succo legum implevit, assiduus auditor Nicolai Genuæ de Passetibus, Decii, & Ruini. Eodem tempore cœpit Græcis quoque literis initiari sub Musuro, queis ut affatim capacem animum expleret, Mediolanum profectus se discipulum Demetrii Calchondylæ dedit (4), cùm interim privatis meditationibus, Mathematicas disciplinas excoleret, tantâ utrobique felicitate, ut eum & magistrum Andreæ Palladii Architecti fuisse celeberrimi plerique putent, & inter Poetas prisci canonis primas suo ævo retulisse, ne addubitari quidem possit. Nam pertinax Homeri, Euripidis, Sophoclis lector ita se Græcæ Tragœdiæ dixit imitatorem religiosum, ut Ghilino (5) & Imperiali (6) primus hic sit, qui syrma tragicum, soccosque comicos in scenas Italas intulit editâ Sophonisbæ Tragedia, & Simillimorum Comędia, quas sęculum illud Archaicum tanti fecit, nunc, si per pedagogos recentiores liceat, vix de nomine novit erudita posteritas, quę rejecto Grammaticorum, uti decet, curto judicio, non ex nitore, sed ex re, quam in Poetis mediocrem sanus tulerit nemo, ęstimat. Placuit attamen suo tempore Trissinus admodum ex his ipsis, seque in familiaritatem Leonis X. cum Romam venisset, insinuavit, à quo ad graviora negotia minister adscitus, honorificentissimis Legationibus functus est ad Maximilianum I. & Carolum V., quorum amorem rebus feliciter peractis promeruit. Leone defuncto, rediit in patriam, ac dudum extincta uxore, ex qua Franciscum & Julium filios susceperat, secundam duxit Nicolaï Trissini viduam, ex qua Cyri factus est pater. Hunc prę majoribus natu filiis pater dilexit in secunda conjuge uxorius: undè cum senioribus filiis, ac pręsertim cum Julio dissidia, rixę, mutua convicia, & lites, patris verò mœror, ac secessus in villulam (7), quam extruxit magnificè, & quasi Musęum sibi constituit, quod literati homines frequenter invisetent. Inde tamen à Clemente VII. vocatus prodiit, ac Romam iterum venit; fuitque consiliorum Pontificis arbiter intimus. Quo jubente, cùm legatus Venetias venisset, negotiis optimè gestis, rediit aulę Romanę usque ad invidiam venerabilis. Ea illum tanti fecit, ut, cùm Bononię habita est nota illa celebritas, in qua Clemens Cæsareum Carolo diadema imposuit, attollendi gestandique Pontificii syrmatis officium, quamvis Proceres adessent maximi, Trissino commissum sit, quem tunc Carolus Cęsar solemni ritu Equitem dixit & Comitem. Eodem tempore, ut Julium filium placaret, conciliaretque paternę charitati, annuente Pontifice, Romam accersitum secretis atque consiliis aulicis adhibuit, mox Vicentiam, ejus Ecclesię administratorem perpetuum, & Archipresbyterum remisit. Nec tamen pacavit animum ejus novercę infestum, quam cùm Julius malè haberet, vexaretque, offendit adeo patientiam patris, ut de eo exhęredando, delata in Cyrum integra hęreditate, cogitaverit. Quo comperto, Julius partem hęreditatis maternę, implorato judicum auxilio, petiit; ortaque lis est patrem inter & filium & acerba, & diuturna, quę nimirum etiam post novercę fata ferociùs Venetiis agitata est. Quippe pater Cyro ex secunda Uxore filio nuptias paraverat, regressus Roma has celebraverat, mox iterum se Romam receperat. Ibi creditur ea & meditatus & ausus, quę de lingua Italica, scribendique ac pronunciandi ratione, non admodum feliciter excogitavit, nec deinceps usus recepit, contempsit autem posteritas. Edidit quoque Poema Epicum, quod Bellisarium inscripsit, & Italiam liberatam, ac per Cyrum filium Carolo Cęsari obtulit: alia etiam conscripsit, quę propter lites à filio Julio adversùs ipsum Venetiis actitatas, ad umbilicum deducere minimè potuit. Nam

(1) apud Salom. in Collect. (2) Tomas. in Charact. Gym. (3) V. Tomas. Elog. lib. 2. p. 47. (4) Tomas. ibid. p. 48. 49. Ghil. Vol. I. p. 108. (5) loc. cit. (6) Musæi p. 43. 44. (7) ibid. Tomas. p. 49. 50.

Nam cùm Venetiis res suas labefactari absentiâ suâ comperisset, lecticâ illuc, deinde Vicentiam se contulit, ac prioribus testamenti tabulis rescissis, posterioribus Julium exhæredem, Cyrum hæredem dixit ex asse. Verùm cum Julius victor Judicum sententiâ fretus, victi patris ædes occupasset, is major septuagenario solum vertit, ac sponte suscepto exilio Romæ sibi perfugium quæsivit, ubi post annum obiit, Christi MDL. ætatis LXXII. Sepultus est in Joannis Lascaris loculo ad S. Agathæ in Suburrâ. Scripta ejus non edita, quæ apud Illustrissimos Comites Trissinos extant, recenset Tomasinus, ad quem lectores nostros remittimus. Quæ edita vidimus, & quorum gloriâ stat Trissini nomen hæc sunt.

Commentarius de Rebus Italicis,
Grammatica Italica.
Lectiones sex de Poesi.
Liber de Rhetorica.
Dubitationes Grammaticæ.
Sophonisba Tragœdia.
Simillimi regia Comœdia.
Belisarius seu Italia liberata, Poema heroicum.
Icones pulcrarum sui tempore Fœminarum in Italiâ, Dialogo proposita.
Orationes aliquot cum Epistolis.
Dialogi plures, cum emendatione Tragœdiæ Rosmonda.

XCIV. ANDREAS CORNELIUS Cardinalis, Francisci Card. nepos, ex notæ nobilitatis origine prognatus, alius ædepol est ab Andrea Cornelio Spalatensi Archiepis- 1551
copo, qui nunquam Purpuræ particeps claruit in Lateranensi Concilio sub Leone X, ut contra Victorellum Oldoinus evincit (1). Adolescentiam transegit Patavii, Eques Hierosolymitanus & Prior Cyprius, iisque se literis instruxit, quibus lauream Jurisprudentiæ nobilitatis avitæ titulis addidit (2). Venit deinde Romam, ac deposito ad usum ærarii censu Quæstorium sibi munus comparavit, Cameræ, ut ajunt, Clericus dictus, ex quo nondum major annorum trium ac viginti adolescens à Paulo III. ad Infulas Brixienses, à patruo resignatas evectus est, mox etiam an. MDXLIV. ad Purpuræ Romanæ fastigium Diaconus Cardinalis S. Theodori, postea S. Mariæ in Dominica, quo titulo auctus etiam Archiepiscopiis Spalatensis fuit, ac Sessionibus sextæ, septimæ, octavæ, Synodi Tridentinæ interfuit sub Julio III., cujus jussu Legatus Provinciam Patrimonii in Tusciâ procuravit. Juvenis adhuc ad plures abiit Romæ circa annum ætatis XXXI. æræ communis MDLI. Corpus conditum temporario tumulo ad D. Augustini, postea delatum Venetias sepulcro Majorum regitur in templo S. Georgii Majoris.

XCV. JACOBUS BONFADIUS adolescentiæ studia, censumque bonarum artium 1551
ea ætate contractum debet gymnasio Patavino, in quo & juvenis vixit, & annos aliquot vir, ac literariæ jam notus reipublicæ juris laurum promeruit, ut profitetur non semel in Epistolis familiaribus, & notat Sansonus (3). Salodiensis in Matriculis est: eum Ghilinus (4) natum Gazani in vico ad ripam Benaci scribit. Emensus disciplinatum stadium Romam venit, fuitque à secretis & Epistolis Cardinalis Bariensis, quo fatis erepto, ad idem traductus est munus, in aulâ Hieronymi Ghinuccii Cardinalis Senensis. Inde avulsus vi morbi, quocum miserrimè conflictatus est, post lustratum Regnum Neapolitanum, iterum se recepit Patavium, undè accitus Genuam, ibi Rhetoricam publicè docuit, tanta eloquentiæ cum famâ, ut non solùm nobilissimæ juventutis, quam penè totam in auditorio habuit, sibi admirationem, & gratiam conciliarit, verùm etiam Reipublicæ studia meruerit, cujus decreto ad scribendam Historiam Liguriæ honestissimo stipendio conductus accessit. Sed enim inde illi malorum omnium, funestæque mortis causam fuisse, Scriptores plerique existimarunt. Nam vix editis aliquot historiæ libris, cùm mordaciùs, quàm ut Historicus, de procerum quorundam scripsisset familiis, ab his reus pæderastiæ factus, datus est in custodiam, convictusque conscientiâ patrati criminis, igni sceleri debito damnatus interiit nondum senex an. MDLI. Sunt qui eum excusant, ac perditum calumnia putant: quamobrem Matthæus Tuscanius (5) hæc de illo, carmine, quod incipit

Non minus intumuit nuper Benacus alumni
Bonfadii, ac Musis, docte Catulle, tuis.

Bis tamen infelix: rapuit nam Roma Catullum,
Bonfadium letho, das, scelerate Ligur.

Historia

(1) Tom. 3. p. 795. (2) Sanson. Diar. ad An. 1539. (3) Diar. ad an. 1520. (4) Theatr. Vol. 1. p. 30. (5) Peplo Italiæ.

Historia æternùm, cujus fera Genua vivis,
Immeritum sæva lege necare potes.
Mitius est, quod te spumanti vortice marmor
Tundit, & es Scopulis durior ipsa tuis.

Eòdem videtur propendere Ghilinus (1). At sanè pio & humano Genuensium ingenio tanta, tam iniqua sævities minimè conveniat: & qui eum Paulus Manucius (2) laudat impensè, & de quo hæc amantissimè cecinit:

Hic & Romano eloquio, & præcellit Etrusco,
Mansuetus, facilis, dulci sermone disertus:

Addit ingenuè, turpissimique ac nefarii sceleris reum fuisse non dubitat his,

Lapsus erat miser in culpam Bonfadius, index
Detulerat Patribus, nec inani teste probarat:
Quid facerent legum custodes? legibus uti
Coguntur . . . .

Nec aliud voluit Jo. Baptista Marinus in Monostropho Italico (3), cum incendium Bonfadii Trojanis ignibus comparavit, nec discriminavit hoc ab illis aliundè, nisi ex eo, quod his causam dederit Helena, illi Ganymedes. Damnatum eum fuisse igni, quo vivus arderet, ferunt: verùm mutatâ sententiâ mitiùs actum, ut securi percussus pœnam crimini debitam lueret. Ajunt (4), ipsa die, qua supplicium subiturus erat, Epistolam brevem scripsisse Jo. Baptistæ Grimaldo, eâque tum ipsi, tum Dominico Gryllo, & Cypriano Pallavicino Senatoribus amicissimis, nepotem suum Bonfadinum commendasse, ac destinasse sibi sepulcrum ad S. Laurentii, ubi conditus est. Scripsit & edidit, probatissimos Eruditis omnibus omniumque doctorum suffragio commendatos,

Annalium Genuensium libros V.
Orationes aliquot, & *Epistolas familiares* elegantissimas,
Carmina Græca, Latina, & Etrusca.

1553 XCVI. JOANNEM MARIAM MEMUM Equitem, patricium ac Senatorem Venetum, alumnum sibi meritò vindicat ex clarioribus Gymnasium nostrum. Hic enim floridos adolescentiæ, primæque pubertatis annos bonis artibus addiscendis præsertimque Jurisprudentiæ sedulus Professorum Patavinorum auditor impendit, & à Joanne Campegio Bononiensi, Philippo Decio, Caroloque Ruino doctrinæ accepit insignia triennio ante Bellum Cameracense, ut & Sansonus notat (5), & constat in actis Gymnasticis (6). Regressus in patriam ad Rempublicam gerendam accessit, functusque Senatoriis magistratibus (7), ac patriæ utilis ex eloquentia, & consiliorum prudentia, & quod maximum est, felici diligentia in iis peragendis, quæ ipsi agenda demandabantur, ad annum usque sexagesimum ætatis insudavit publicæ felicitati; quod vitæ superfuit, sapientiæ privatæ dedit, ac redux Patavium, hic poliendis, quæ doctè conscripserat, edendisque in lætissimis ædibus suis ad Pratum Vallis senectutem posuit, qua tandem victus, dum Venetias remeat, in ipsa lintre majore, qua vehebatur, ictus apoplexi septuagenario major occubuit an. MDLIII.

Scripsit solùm Italicè

Dialogum Inscriptum Orator, in quo post aliquot Philosophicas disceptationes, tribus Libris instituit numeris absolutum Principem omnibus, perfectam Rempublicam, Senatorem, Civem, Militem, ac Mercatorem.

Libros tres de Substantiâ & Forma Mundi. Hi quoque Dialogis constant, atque acutissimas quæstiones proponunt, constituuntque rationibus à prisca Philosophia & Astrologia petitis. Libri doctissimi sunt, nec aliunde reprehendi possunt, quàm ex Ideis Platonicis, quas doctus Auctor videtur plus, quàm merentur amasse.

1553 XCVII. BERNARDINUS MAFFEJUS Cardinalis, gente Cenomanus, patria Bergomas (8) natus in monte Orobiorum patre Hieronymo Matthæjo Bergomate, matre Antonia Romana Maffæja mortalitatem ingressus est an. MDXIV. Literarum humaniorum ac Jurisprudentiæ studiis egregiè locavit operam Patavii, discipulus Lazari Bonamici, & Mariani Socini junioris: amicum, & contubernalem habuit Pierium Valerianum, quocum familiarissimam amicitiam coluit; quique propterea illi Hieroglyphicorum quar-

(1) ibid.p.78. (2) apud Teiffer.ad Elog.Thuan.T.1.p.180. (3) apud eund. ibid. p.181. (4) Ghilin. loc.cit. (5) in Diar.An.1506. (6) Salom.Inscr.Gymn.in Collect. (7) Ghil.Vol.I.p.109,110. (8) Calvus. Scen. literar. de Bergomat.

quartum decimum librum dicavit. A secretis primùm Alexandri Card. Farnesii gratiam sibi, & existimationem paravit apud Paulum III. Alexandri avum, à quo admissus ad arcana Pontificia Canonicus in Vaticana Basilica dictus est, inde Massæ ac Populoniæ in Etruria Episcopus; functusque legationibus minoribus aliquot, mox Archiepiscopus Teatinus, tandem ab eodem Paulo provectus ad Purpuram (1) Presbyter Cardinalis S. Cyriaci fuit. Nec tamen ea dignitate plusquam quadriennio potitus est; cùm vixdum anno quarto ab accepta Purpura Romę decessit anno MDLIII. nondum quadragenarius, si Calvo credimus. Verùm cùm anno XIV. sęculi XVI. discipulus fuerit Patavii, profecto nondum sexagenarius obiisse dicendus est; jacet in templo S. Marię supra Minervam.

Scripsit *Commentarium elegans in Epistolas Ciceronis.*
Orationes Argumenti Varii.
Historiam de Tyrannatum antiquorum inscriptionibus.

C A P U T XVIII.

Jo. Dubravius SKala. Angelus Leonicus. Lucius Paulus Rosellus. Jo. Baptista Ramusius. Durantes de Durantibus Cardinalis. Reginaldus Polus Cardinalis.

XCVIII. JOANNES DUBRAVIUS SKALA, nobili & equestri genere natus in Bohemia, ejusque urbe Pilseno, ab adolescentia Patavii mitiores literas, Philosophiam, ac Jurisprudentiam didicit, atque in hac postrema laurum doctoris emeruit: nam ita notatur à Sansonio (2), atque in albis Gymnasticis, & Questoriis, Bohemis discipulis annumeratur, eorundemque signatur Consiliarius an. MDXVIII., primusque dicitur post constitutam à bello Cameracensi Principum cum Republica Veneta pacem è Germania venisse discipulus. Congerit hęc omnia Salomonius in Collectaneis mihi traditis (3). Lauream consecutus, & redux in patriam adhesit Stanislao Theusoni Olomucensi Episcopo (4), eique non armis minus quàm doctrina potens, bello ac pace, rebusque difficillimis, atque temporibus fortiter ac feliciter affuit. Copias Episcopi sui ipse duxit adversùs Turcas Vindobonam obsidentes, gessitque se tunc multum admodum strenuè pro Ferdinando Rege, qui mox eo usus est ad continendos in officio Bohemos tumultuantes bello Saxonico. Hinc meruit successor patrono dari, Theusoni scilicet è vivis erepto. Pręfuit Antistes ac Princeps Olomucensis decennium, obiitque apoplecticus nondum senex an. MDLIII. Scripsit egregiè Historiam gentis suę Bohemę, atque ex hac edita maximè claret. Commentarios quoque doctissimos in Psalmum V. & librum de Piscinis. Denique notas addidit Marciano Capellę. 1553

XCIX. ANGELUS LEONICUS Patavinus Leonici Tomei, de quo diximus (5), nepos, in patrio Gymnasio ad sapientiam altus est, fuitque I. V. D. ad lauream provectus an. MDXX. (6) Is aliquandiu causas egit Patavii, verùm infirma semper valetudine afflictus, cùm ad forum idonea conferre latera minimè potuisset, ad Musarum delitias & otium liberale se convertit. Modis eum rhythmicis magis, quàm latinis delectatum scribit Scardeonius (7), scripsisse autem novam tragędiam ad antiquorum imitationem, quam viro magnifico Julio Comiti Zabarellę dicavit. Ea impressa est, ac producit ad scenam dolum impium conficti adulteri inter Antonium Bolognium & Dariam Aloysii Calcię uxorem, cędemque utriusque immeritam ad exitum Drammatis refert elegantissimè. Edidit quoque volumen satis magnum rhythmis heroicis complexum amores Troili & Polyxenę, quibus ingeniosa interserit Episodia. Viridi adhuc ętate decessit in patria perpetuis consumptus morbis an. MDLVI. Sepultus est ad D. Francisci. 1556

C. LUCIUS PAULUS ROSELLUS Patavinus I. V. D. & patrii alumnus gymnasii, quamvis apud Scardeonium (8) fato functus an. MDLII. signetur, omnino non ante annum Leonici emortualem LVI. obierit. Nam Leonicus eum ut adhuc superstitem laudat in Poemate de Troili & Polyxenę (9) amoribus, quod an. MDLVI. typis Venetis editum est. Sacerdos fuit, Poeta, & Orator sui temporis magni & conspicui nominis. Vixit ad ultimam senectutem Venetiis, quò se contulit juvenis patriâ depulsus terrore 1556

tumul-

(1) Vid. Oldoin. ad Ciacc. (2) Diar. ad An. 1519. (3) ad Inscrip. Gymnast. (4) Thuan. in Elog. cum Teisser in addit. T. 1. p. 73. 74. (5) Tom. 1. (6) Sanson. Diar. ad eum annum. (7) lib. 1. Class. 11. p. 257. (8) ibid. p. 257. (9) stroph. 19. Cantu 1.

tumultus Cameracensis, & obsidione Paravinâ: nec illi defuit charitas Veneta, quam sibi devinxit patriciorum filios ad eloquentiam, Poesim, ac Jurisprudentiam mercedibus privatis instituens. Hinc illi opum satis ad vitam, & editionem operum, quas lucubraverat. Senex ibi obiit anno, quo eum mortalem esse desiisse ex conjecturâ docuimus (1). Edita hæc ejus opera sunt,

Repertorium in Repetitiones Joannis Croti amplissimum.
Repertorium in Commentarios Innocentii Canonicos.
Lexicon Calepini emendavit, laboremque suum Epigrammate professus est præfixo editioni Venetæ.
Vertit in Sermonem Etruscum Sermones Theodoreti X. de Providentia, & de sanandis affectibus, Philippicas quoque Demosthenis.
Sermone etiam Italico de suo vulgavit librum de Imagine veri Principis ad Cosmum Mediceum Principem Florentinum.
Epistolarum de sacra & Christiana Doctrina libros IV.
Dialogum De Contemptu Mundi.
De Passione Christi Domini.
De Ingrati animi Vitio.
Thesaurum divinæ, & humanæ Misericordiæ.

1557 CI. Ramusia seu Ramnusia familia ab origine nobili Ariminensis, incertum est, num translata Patavium, atque hic patricia, Venetias commeaverit inter honorarios cives annumeranda, an potiùs jam recepta in civitatem Venetam lares Patavium detulerit, ubi etiamnum inter patricias claret. Hoc multis verisimiliùs est, at illud ex monumentis & publicis & privatis familiæ certissimum existimat Salomonius (2), ex quo unum hoc licuit colligere Paulum Jurisconsultum Ramusium seniorem Patavinum fuisse, qui clarus causarum patronus Venetiis Venerâ uxore ductâ ibi JO. BAPTISTAM clarissimum alumnum Gymnasii nostri progenuit. Is porro Patavii adolescentiam egit, quam amœnioribus, & gravioribus disciplinis exeoluit, ac deposito legum tyrocinio doctoris titulo coronavit (3). Redux Venetias à foro, cui eum destinaverat pater, floridam juventutem ad peregrinationes convertit, quas multas & varias, præsertimque maritimas, jussu publico suscepit; magnoque cum fructu peregit; inde plenam Geographiæ notitiam, & civilem prudentiam consecutus, qua factum, ut non solùm præcipuis civibus adscriberetur, verùm etiam ad arcana Decemviralia potissimus minister adsumptus, magnæ de se expectationi responderit. Nam & munere laborioso, negotioso, difficili diligentissimè functus est, & à curarum tumultu publicarum, quod supererat temporis, ita studiis privatis impendit, providus otii domestici dispensator, ut multa scripserit, ac posteritati reliquerit, quibus æternùm apud Eruditos vivet, & inter gravissimos Geographos numerabitur. Senex impetrata missione Patavium secessit, ubi desiit esse mortalis an. MDLVII. ætatis LXXII.

Edidit latinè.

De Nili incremento,
De æstibus Marinis reciprocantibus.

Italicè.

Volumina tria Geographica, Primum de Navigationibus & Itineribus Africæ & Æthiopiæ.
Secundum de Scythis, & eorum Principibus.
Tertium de Navigationibus ad Antipodas.
Adduntur Itineraria è linguis variis Italicè reddita.

1557 CII. DURANTES DE DURANTIBUS Cardinalis ex Diario Sanfoni (4) Patavii in sacro Jurisconsultorum Collegio I. V. D. renunciatus est annum agens ætatis trigesimum, cùm hic & ante bellum Cameracense, & rebus post illud compositis, tum literis humanioribus, tum Jurisprudentiæ severiore disciplinâ fuisset excultus. Confirmant hæc Brixiensium catalogi ex tabulario Quæstorio, & adversaria sacræ curiæ. Fuit deinde Romæ (5), & in foro aliquandiu versatus est, mox receptus inter domesticos Alexandri Farnesii, nondum Pontificis, tanto Cardinali tantique nominis familiarissimus fuit, ut eum inter paucos dilexerit, & unum vel cubiculi contubernalem, atque participem ejusdem conclavis voluerit. Placebat in hòmine non fori tantùm, quâ maximè pollebat, cognitio, sed candor morum, dictorum lepor, & quædam agendi, vivendique simplicitas, quò rarior in aula, eò pretiosior, gratior, atque jucundior. Eâdem necessitudine ac familiaritate Durantes vixit apud Farnesium jam Pontificem Max. Paulum III. à quo primùm Anglonensis Episcopus, postea Cassanus renunciatus, demum Presbyter Card. SS. Apostolorum XII. ad Senatoriam Purpuram provectus est. an. MDXLIV. senio proximus, annorum scilicet LVII. Legationem obiit in Umbria, & Camerini

(1) Scard. loc. cit. (2) in Collect. ad Inscr. Gym. (3) Sanf. Diar. ad An. 1504. (4) Anno 1516.
(5) Rubeus Elog. Brix. p. 299. 302. Oldoin. ad Ciaccon.

Camerini magnâ cum laude, in eâque dignitate lustralibus undis Urbini Principem expiavit, carissimus deinceps Ducibus Feretriis, quorum partes quoad vixit arctissimè complexus est. Vir probus & integer maximorum regum munera respuit, unumque verbo factoque curandum existimavit, ut incolumi pace, & libertate, Italia viveret. Hinc illi studium erga Rempub. Venetam, quâ unâ vigente, rebatur utrunque bonum obtineri servarique posse. Indeque Reipublicæ in illum amor singularis, per quem illi licuit patriæ sacris præesse, atque Andreæ Cardinali Cornelio succedere, raro exemplo, & per ea tempora notabili, cùm Veneti conterminas vicinis suspectis infulas, non nisi civibus suis & quidem patriciis permittebant. Vixit ergo Episcopus Brixiæ, eamque Ecclesiam sanctissimè gubernavit sub Julio III. Marcello II. & Paulo IV. quo sedente ibidem vivere desiit an. MDLVII. ætatis LXXI. In eum Petrus Paulus Vergerius multa scripsit injuriosè, quæ falsa esse, desertoris Fidei exitus infelix ostendit. Sepultus est in templo principe ad aræ maximæ gradus, ubi ejus exuviæ repertæ anno MDCIV. in sacellum Corporis Christi translatæ sunt, Ibi jacent cum hac epigraphe,

Hic sunt Ossa
Illustrissimi ac Reverendissimi D. D.
Durantis de Durantibus S. R. E. Cardinalis
Episcopi Brixiensis
Qui obiit Anno MDLVII. Die XXIV. Decembris
Hic ex alio loco translata die XIX. Febru. MDCIV.

CIII. Summum Patavini gymnasii decus est, alumnus maximus, & inter alumnos 1558
ejus heros priscis heroibus comparandus REGINALDUS POLUS Cardinalis. Sive natalium ejus nobilitatem consideres, sive sapientiam expendas; munia, labores, ærumnas, gesta, mortem sanctissimè obitam si revoces ad historiæ fidem, atque adversùs Mythologiam hæreticam ex præscripto juris excipias, dices neminem hoc viro doctissimo, religiosissimo fuisse majorem, pares perpaucos. Eodem quo Carolus V. Cæsar anno MD. natus Londini in Britanniâ patrem habuit Richardum Polum Equitem Auratum, & Henrici VIII. Britanniæ Regis consobrinum, matrem Margaritam comitem Sarisburiensem, Georgii Clarentiæ Ducis filiam, neptem Eduardi IV. Regis. Primam ætatem egit in Chartusianorum cœnobio, quod suburbanum erat Londino. Ibi Grammaticam didicit: mox Parisiis humanioribus literis Græcis operam dedit; tentavitque quadantenus Philosophos ac Theologos. Venit deinde adolescens adhuc Patavium, atque hic, quas alibi degustaverat, disciplinas liberaliter ebibit, socio studiorum Christophoro Longolio, quem inter familiares sumptu ac stipendio peculiari abductum à contubernio Bembi, secum quoad vixit, detinuit. Magnificè enim Polus se Patavii gerebat, dives, eum ex patrimonio domestico, tum ex honorario aureorum monetæ Britannicæ quingentorum, quod illi Henricus VIII. munificè tribuebat quotannis, adolescentem egregium diligens, cujus absentiâ mœstam matrem Margaritam in Regiâ honorificè ut cognatam consolabatur. Septennio vixit Patavii, ac spoliis omnium Scientiarum onustus rediit in Angliam, magni habitus ab Henrico donec sapuit: ubi cœpit ex amore Bolenæ meretriculæ infeliciter insanire, jamque defectionem ab orthodoxa Ecclesia meditari, hunc itidem ad scelerata consilia operam suam non dissimulanter inficiatum, cœpit odisse. Hinc Reginaldus Regis jam sibi adversantis veritus insidias, iterum veluti profugus Patavium redit, egitque quàm cautissime nè technis regalibus, quibus passim impetebatur, succumberet. Id notum Italiæ erat, clarebatque inter præcipuos Homologetas fama Poli vel Romæ, qua provocatus Paulus III., admonentibus Venetis Cardinalibus Gaspare Contareno, & Petro Bembo, quibus se socium addidit Sadoletus, eum in ordinem Senatoriæ Purpuræ retulit. Sub eodem Paulo Legatus Apostolicæ sedis Tridentinæ Synodo interfuit, primùm Moroni & Parisii Cardinalium collega, deinde Moutani, & Cervini, quorum uterque Romanus Pontifex fuit Marcellus II. hic, ille Julius III. cui sacrum imperium præripuisset, si offerenti se ultro dignitati manus dare minimè detrectasset. Ferunt enim Paulo III. mortuo cùm Cardinales de successore agerent in comitiis, Alexandrum Farnesium, & alios aliquot, penes quos erat summa suffragiorum noctu cum Polo petiisse colloquium, quo ad Pontificatum invitaretur: idque illi per Aloysium Priolum patricium Venetum amicum ejus familiarissimum nunciasse. Illum verò rem in crastinum distulisse, seriò effatum, rei à Deo, qui lux est, sanciendæ, nocturnum tempus intempestivum esse. Ea porro

nocte, distractis aliò, quæ in ipsum convenerant, suffragiis in Julium III. divertisse, solitum deinde prædicare, tanti decus fastigii, non nisi à sanctissimo viro Reginaldo, sibi veluti de manibus traditum. Sub hoc Pontifice cùm Polus ad Veronense cœnobium secedere, ac rebus humanis valedicere cogitasset, Eduardo VI. Britanniæ Rege demortuo, Legatus à Latere in Angliam dimissus, Regni Priniates cum toto populo ad Romanæ sedis obsequium, quod olim mortuo Henrico VIII. tentaverat, revocavit, gladium sacræ potestatis in Pseudo-Evangelicos exeruit; ac scelera Præsulum desertorum ex merito ultus est, Regina Maria ex legibus in hæreticos sæviente, cujus justo judicio cum Thomas Crammerus Pseudo-Archiepiscopus Cantuariensis, verus hæreticus ex hirsuto grege Calvini, dignas meritis pœnas tulisset; Primæ sacrorum in Britannia ad Polum delatæ sunt, dictusque Metropolites Britannicus, Ecclesiam illam Sectis deterrimis labefactatam restituit, ordinavit an. MDLV. Paulus IV. eum Legati Apostolici munere abdicavit, quod tamen ille non sensit translatus ad Superos antequam abdicatio in Angliam perveniret. Diuturno quartanæ duplicis morbo decubuit, ac XV. Kal. Decembris an. MDLVIII., hora XVI. post obitum Mariæ Reginæ Londini ipse decessit annorum LVIII. Corpus Cantuariam translatum sepultum est in æde sacra primaria, & sacello D. Thomæ Cantuatiensis Archiepiscopi. Testamento sibi hæredem dixit ex asse Aloysium Priolum, quem ob similitudinem morum in arctissimam ante annos XXVI. familiaritatem cooptaverat. Ille tametsi hæreditatem hujusmodi recusasset, nihilominus in colligendis Poli rebus, & in ordinem revocandis sex & triginta menses insumpsit egregio amicitiæ non fucatæ exemplo. Acta Poli justo libello complexus est Andreas Dudithius (1), ex quo sua habent Hierologia Anglica (2), Imperialis (3), Ghilinus (4), novissimè, & quidem uberiùs Oldoinus (5).

Opera Poli edita sunt. Latinè

De Rom. Pontificis potestate ad Henricum VIII. lib. I.

Defensio Unitatis Ecclesiæ ad eundem lib. IV.

De Officio Summi Pontificis lib. I.

Defensio Unitatis Ecclesiæ ad Eduardum VI. Regem lib. I.

Exhortatio habita in Concilio Tridentino lib. I.

De Concilio Tridentino ad Card. ibi Legatos lib. I.

De Baptismo Constantini Magni lib. I.

Consilium de Reformanda Anglia lib. I.

Consilium de Reformanda Ecclesia lib. I.

Exhortatio ad Carolum V. Imper. & Franciscum I. Galliæ Regem pro pace.

Anglicè edidit.

Libros II. de Justificatione.

Libros II. de Concilio Tridentino & Reformatione.

Dialogum de Summo Pontifice.

Vertit Anglicè Sessiones quasdam Concilii Tridentini.

CAPUT XIX.

Aloysius Lippomanus. Hieronymus Gygas. Rodulfus Pius Cardinalis. Bernardus Naugerius Card. Georgius Sigismundus Seldius.

1559 CIV. ALOYSIUS LIPPOMANUS patricius Venetus adolevit Patavii apud Petrum Lippomanum patruelem Canonicum Bergomatem, & Archipresbyterum Patavinum; atque in hoc nostro gymnasio scientiarum omnium grande curriculum emensus est, jam tum æquè ex assiduitate literarii laboris, atque ex pietatis ac religionis amore, ac studio clarus. Ab eodem Petro jam Episcopo Bergomate ad muneris societatem accitus, receptis insignibus Jurisprudentiæ, relatusque inter Episcopos titulo Ecclesiæ Methonensis, adiutor patrueli fuit in administranda Ecclesia Bergomensi, quam aliquandiu pavit sanctissimè, crebrisque sermonibus publicitùs habitis ad ineundum omnium virtutum iter quasi manu duxit. Extant hi sermones editi, hisque lectis quilibet noscet, quanta fuerit in Aloysio & religio, & eruditio. Translato ad Veronensem Ecclesiam Petro, eò quoque Aloysius patruelis in re sacra comes datus venit, tanto cum Bergomensium mœrore ac luctu, ut abeuntem prosecuti lacrimis profusissimis fuerint. Extincto apud Scotos ubi Legatum sedis Apostolicę agebat Petro an. MDXXXVIII. successit in sede Veronensi Aloysius: atque eo in loco Acta Sanctorum ex Metaphraste, & aliis, partim à se, partim ejus suasu à variis latinè reddita, aliaque latina undequaque summa diligentia, & labore conquisita facta sunt publici juris. Evocatus deinde

(1) In Vit. Regin. Card. Poli. (2) In Polo. (3) Musæi p. 33. 34. (4) Vol. 2. p. 203. 204. (5) T. 3. p. 627. 642.

deinde ad curiam inter intimos Pauli IV. consiliarios precipuus fuit, majoribus dignitatibus uti par, ita & proximus, ni eum inde abstraxisset Bergomatum fervidissimus amor. Hi enim vexati varia sed infelici semper Victoris Superantii Episcopi Bergomensis catastrophe, cùm is rerum suarum desperatione adductus Venetias secessisset, tum apud Rempublicam Venetam, tum apud Pontificem Paulum summis precibus egere, ut sibi, & Ecclesie sue pacem & quietem optatissimam restituerent, misso ad insulas Bergomenses Aloysio. Votis nobilissime civitatis Paulus annuit, atque intimum amicum, & consiliarium suum, laudato clarissimorum civium studio, Episcopum dedit. Quanta cum gratulatione hoc sedis Apostolice beneficium acceptum à Bergomatibus fuerit, testis est epistola à clero, & populo ejus Ecclesie ad Aloysium scripta, quam exhibet Ughellus (1), apud quem plura alia leges, ex quibus agnoscas, quàm probè judicent de virtute viri Bergomates, inter Italos acutissimi, prudentissimi, quantique apud hos tanti Presulis fuerit nomen & gloria. Ea tamen brevissimè sunt potiti; nam statim post mensem à carissima ipsi Ecclesia divulsus, ab eodem Paulo Romam iterum revocatus est: quò cùm pervenisset nondum elapso mense, senio ac labore fessus mortalitatem explevit an. MDLIX. etatis LXIII. Sepultus est ad D. Catherine Funariorum cum epitaphio brevissimo. De Aloysio Lippomano preter Ughellum laudatum (2), vide Maraccium (3), & Ghilinum (4). Scripta ejus hec recensentur.

Catena in Genesim ex Patribus Græcis & Latinis contexta.
Catena rationis ejusdem in Exodum & in Psalmos.
Tomi VI. Vitas complexi Sanctorum.
Sermones de Sanctis totius anni.
Expositio in Symbolum Apostolorum, in Orationem Dominicam, & in Salutationem Angelicam.
Catalogus decem Preceptorum cum Exegesi.
Constitutiones Synodales ad reformationem Cleri.
Comment. in Apocalypsim.
Confirmatio Dogmatum omnium Catholicorum Italicè.

CV. HIERONYMUM GYGANTEM vel *Gygantum* Pancirolus Ravennatem facit (5), at inscriptio Patavina (6) ad Portam, quam vulgò Caudelonge dicimus, hec habet: 1560

Has ædes Deo Auctore, Virtute duce, suo, posterorumque usui Hieronymus Gygas Iurisconsultus Foro-Sempronius, quas collapsas coemit, reædificando refecit. MDLIII.

Reipsa Forosemproniensem illum fuisse, vel ex eo constitui potest, quòd ejus frater Antonius familiarissimus Ludovici Beccatelli, cujus vitam scripsit, Forosemproniensis ubique est. Hieronymus diu Patavii jurisprudentiæ nomen dedit, eamque ejus partem præcipuè coluit, quæ Canones & libros Decretales Pontificum interpretatur, auditor plurium, Matthæi Gribaldi, Decique jura Canonica profitentium; postremò discipulus Antonii Burgos, hunc suspexit præ reliquis; atque hunc secutus Bononiam venit, ubi ferunt, deposito tyrocinio, laborum præmium lauream retulisse, quamvis non desint, qui Patavii doctorem eum renunciatum existimant, quod neque undè confirmem, aut eam inficias, habeo. Burgos ejusdem comes Salerni fuit, deinde Romæ, ejusque commendatione inter Apostolicos Referendarios sub Clemente VII. cooptatus est. In Romanâ direptione huic inter paucos uni licuit, salvâ pecuniâ, quam habebat, fugâ sibi consulere, amissisque rebus tantùm domesticis, Anconem sese recipere, undè Venetias venit, diuque ibi patrocinatus est in curiâ Ecclesiasticâ, atque exinde vitæ reliquum commodissimè duxit. Jam senex Reipublicæ Venetæ ab ecclesiasticis consultationibus fuit, obiitque in eo munere Venetiis an. MDLX. quæ omnia tradit ejus frater Antonius, Renato Cardinali Birago scribens. Edidit celeberrimum tractatum *de Pensionibus*, pluries vulgatum typis, ex quo vir juris Canonici consultissimus citatur passim commendaturque a juris Pontificii Doctoribus.

CVI. RODULFUS PIUS Cardinalis, Leonelli Carpensis Principis filius in florentissimis Italiæ Academiis mentem excoluit literarum scientiarumque ornamentis amplissimis: hæsit attamen Patavii diutiùs, ubi se fuisse discipulum Becichemi Marini, in jure verò Petri Pauli Parisii gloriatur non una Epistola ad Robortellum, laudata per Tomasinum (7). Hic quoque in V. I. D. renunciatum notat Sansonus, & ex 1564

(1) Tom.4.p.497.n.63. (2) Tom.5.p.989.n.112. (3) Biblioth.Marian.P.1.p.45. (4) Vol.1.p.186.
(5) de Clar.Interp.lib.3.cap.53.p.378. (6) apud Salom.Inscr.Patav.p.535.n.25. (7) in Characteris. Gym.p.69.

Oldoino (1) dubitare non licet Rodulfum Pium Patavii emensum Philosophiæ ac Theologiæ studia summæ expectationis juvenem evasisse. Romam anno ætatis quinto & vigesimo venisse dicitur (2); à Clemente VII. Petro Andreæ Gambario Bononiensi, Episcopo Faventino suffectus an. MDXXVII. Legationibus iterum iterumque, tum ad Carolum V. tum ad Franciscum I. peragendis admotus est, ex quibus redeuntem Paulus III. in Purpuratorum Præsulum numerum retulit, iterumque Legatum à Latere ad eosdem Principes misit conciliandæ inter eos pacis causâ, ad quam sanciendam cum idem Pontifex bis Roma discessit, bis itidem Rodulfus summi Pontificis vices Romæ gessit, cum potestate suprema, egregiaque cum laude. Piceno præfectus Anconitani Portus claustra restituit, Legatusque ad Carolum V. ob Parmense bellum fluctuantibus Insubriæ rebus opem tulit, quietem præstitit. Favit efficacissimo patrocinio initiis Societatis Jesus, quam etiam Præfectus Lauretanæ Domus, ædibus, & collegio juvit. Sub Julio III. Paulo IV. & Pio utroque summis honoribus cumulatus est, totiusque Romanæ curiæ Censor fuit, habitus proinde tanquam oraculum aulæ, & ex merito ab omnibus quicunque per ea tempora scripsere celebratus, à Bembo, Sadoleto, Jovio, aliisque. Studuisse dicitur maximè venerabili antiquitati: quamobrem Carpenses hortos in Quirinali signis ac monumentis priscis ornavit locupletissimè, quorum etiam historiam edito libro latinissimo complexus est. Præter Faventinam, plures alias Ecclesias habuit commendatas: obiitque Romæ Ostiensis Episcopus, & sacri Collegii Decanus sexagenario major an. MDLXIV. Conditus est ad sanctissimæ Triadis in Monte Pincio, ejusque Sarcophago Pius V. tunc Pontifex, raro exemplo, Elogium, quod ibi legitur, insculptum addidit an. MDLXVI.

1565 CVII. BERNARDUM NAUGERIUM Cardinalem non uno nomine suum esse gloriatur Gymnasium nostrum. Suum nimirum in prætexta alumnum, in toga rectorem, ac præsidem, patronum ac decus in purpura. Patricii generis adolescens hic totam adolescentiam partemque juventutis Musis ac Palladi dedit, imbutusque scientiis omnibus, rediit Venetias Juris utriusque doctor (3), quo præ reliquis dignitatum titulis designatur in omnibus actis publicis. In patria, quod supererat juventutis, patrocinio forensium causarum impendit nobilis orator, eloquentissimus, forique sæculo XVI. miraculum. Uxorem deinde duxit, gerendæque Reipublicæ tyrocinium posuit, relatus inter Ordinum candidatos; undè mox admissus ad publicæ arcana sapientiæ, Veneti Continentis Sapiens rem militarem procuravit. Inde Prætor Patavii in toga Senatoria gymnasticam juventutem an. MDXLVII. summâ prudentiâ nec minore benignitate moderatus est. A Patavina Prætura Præfectus Dalmatiæ, ea provincia integerrimè administrata, legationes pro patria clarissimas obivit ad Carolum V. aliosque Principes, ex quibus Eques Patavio iterum jus dixit Prætor, Doctor, & Eques ad annum MDLIX. Eo munere sanctè defunctus, majori dignitate ac potestate gymnasio præfuit literarius Triumvir non semel, ut ex Triumvirali catalogo, quem dedimus (4), nosces. Missus Constantinopolim Orator Reipublicę Venetę ad Solimanum Turcarum Imperatorem, rebus optimè gestis, cùm remeasset, in collegium XVirale receptus est, undè mox prodiit pluries orator patrię ad Paulum IV. ad Ferdinandum I. Cęsarem, ad Franciscum II. Gallorum Regem. Ex his muneribus Italię venerabilis, ad sapientię Venetę fastigium evectus est; nec diu post uxore mortua, sancto Carolo Borromęo, qui eum inter paucos diligebat, agente, à Pio IV. Romanam Purpuram meruit, atque unà Ecclesię Veronensis administrationem an. MDLXI. Vix eum initia sacra in Antistitem cooptaverant, cùm ad Synodum Tridentinam ire jussus est, substitutus Sittico Cardinali ab Altemps, Legato, ac Pręsidi Synodi. In ea publica Ecclesię luce, tantę apud Patres ex virtutis & sapientię gloria, existimationis fuit, ut haberetur instar oraculi, quod omnes in rebus perricolissimis consulerent, ac sequerentur. Post peractam Synodum, accepta missione, qua ad Ecclesiam suam aliquando secederet, Veronam venit; quam ingressus ea pompa & comitatu sacro, quem Adam Fumanus describit (5), quasi vaticinans dixit: *Hic requies mea: hic habitabo.* Nam biennio post initum Pontificatum, ubi ritè Ecclesiam ac dięcesim suam invisit, habitisque concionibus ordinavit, repentè cęcitate oculorum miserè vexatus, impetrato sibi successore Augustino Valerio nepote, de quo inferiùs, ex morbo gravissimo cessit è vivis an. MDLXV. Hęc latiùs prosequitur idem Valerius (6) in ejus vita, undè sua habet Sigonius (7), Petramellarius (8), Ughellus (9), Gaddius (10), Oldoinus (11), quorum

elogia

(1) Tom.3.p.619.ad Ciacc. (2) Ughel.T.2.p.506.n.54. (3) Sanf.in Diario an.1522. (4) P.1.lib.2.c.10. (5) apud Ughell.T.5.p.991.992.ex n.115. (6) Vita Bernar.Navag. (7) Epist.Nuncupat. (8) in Elog. (9) Ughell.loc.cit. (10) de Script.p.95. (11) T.3.p.940.

elogia & historias ex nostri operis instituto delibavimus. Scripsit *Anaphoram Legationis sua Constantinopolitana*, ubi multa prudenter, politicè, & luculenter de moribus Turcarum, & Solimani Regis ingenio. *Carmina* quoque, & *Orationes* latinas à Bernardo scriptas, affirmat Gaddius laudatus (1), quem consule.

CVIII. GEORGIUS SIGISMUNDUS SELDIUS Jurisconsultus Germanus nominis maximi, Augustæ Vindelicorum, patre Georgio Mathematicarum disciplinarum peritissimo natus est. Institutus à Pmitiano celebri Grammatico venit Ingolstadium cum Raymundi Fuggeri filiis, ubi aliquandiu moratus cum iisdem ablegatus est in Italiam, atque in hoc nostro Gymnasio, contra quod scribit Melchior Adamus (2), postquam brevi Bononiæ Romulum Amasæum audivit, Lazari Bonamici diu discipulus fuit. Inde peregrinatus in Galliam cùm biennio apud Biturigas fuisset versatus Patavium regressus, hic lauream Jurisprudentiæ consecutus est, ut constat ex Diario Sansoni (3). Reversus in Germaniam Spiræ inter Cameræ, ut ajunt, judices fuit, inde inter Consiliarios Comitis Palatini cooptatus brevi ad sanctiora consilia lectus est à Ludovico Bavariæ Duce. Nec diu post ad eadem adsumptus à Carolo V. apud eundem Prochartophylacis, quem Vice Cancellarium vocant, munere functus est. Eodem Cæsare delegante colloquio Wormatiensi de Religione habito an. MDLVII., cum Julio Pflugio Naumburgensi Episcopo, judex nomine Cæsaris interfuit; quo discusso, ab eodem Cæsare Ratisbonam missus est, ut ejus nomine, abdicationem Imperii septemviralibus comitiis offerret. Hac recepta cùm Ferdinandus fuisset Imperator inauguratus, ejus legatus Carolum Ex-Imperatorem comitatus Flessingam est. Memorabile est quod cum Carolo V. ventos navigationi idoneos expectante Flessingæ illi contigisse ferunt (4). Cùm enim ad multam noctem cum Carolo fuisset collocutus, & mox abitum petiisset; nec ex familiâ partim dilapsâ, partim dormiente ullus appareret, Imperator ipse Seldio quamvis recusanti, & deprecanti lychnum prætulit, eique ad gradus deducto; Hoc, inquit, Seldi, tibi monumentum Cæsaris illius habeto, tot exercitibus, & excubiis quondam stipati, quem nunc solum, & à familiâ etiam desertum vides. En, cui tu tot annos servisti, is nunc tibi servit, & lumen præfert. Fuit post hæc Seldius in eodem honore ac munere penes Ferdinandum Cæsarem, dilectus adeo, tantique habitus, ut ab ipso Pater appellaretur. Attamen missionem ab eo tandem obtinuit laboribus fractus & privatæ quietis percupidus, atque an. MDLXIII. secessit in Bavariam, ubi castro donatus ab Alberto Duce, ei reficiendo muniendoque dum vacat, erepto è vivis Ferdinando, agente Philippo II. Hispaniarum Rege, ac jubente Alberto Duce rediit in Austriam, ibique ad consultationes gravissimas adhibitus à Maximiliano II. maturè & quidem infelici exitu mortalitatem explevit. Nam cùm Vindobonâ ad prædium à Maximiliano vocatus venisset, in reditu eâdem die, quòd ex furioso equorum cursu, currus inevitabilem ruinam minaretur, priùs deprompto è manica precum libello, Deo animam commendavit, tum unà cum Ulrico Zasio Jurisconsulto celebertimo, de quo vide Ficardum, saltu se è curru proripuit, illisisque ad saxum temporibus eâdem adhuc horâ expiravit anno ætatis LVI. æræ communis MDLXV. VII. Kal. Junias. Maximilianus tanti viri jacturâ mœstissimus jussit ex idonea materie plasticè ejus vultum fundi, ut ejus vera effigies in Epitaphio posteritati servaretur. Fuit Seldius non ex unâ Jurisprudentiâ clarus. Quippe cum Geometricis studiis, tum verò Musicâ vehementer delectatus est, & Principibus miraculo fuit artifex pulsandi testudinem: salibus quoque appositis, & narrationibus lepidis subinde fatigatum gravibus negotiis Ferdinandi Cæsaris animum recreare, solitum narrant. Scripsit 1565

Consilia multa gravissima in Jure.
Repertorium Juris novissimum.
Genealogias Caroli V. Imper. ejusdemque res gestas.
Dissertationem de Cæsaris & Rom. Pontif. Potestate.
Quæstionem, an Cæsar abdicaturus Imperium, id in manus Pontificis resignare debeat.

(1) ibid. (2) Vit. Jurisconsult. in Seldio. (3) ad an. 1530. (4) Melch. Adam. loc. cit. & Freher. ex eo Tom. 2. P. 2. sect. 4. p. 850.

CAPUT XX.

Ranuccius Farnesius Card. Petrus Paulus Vergerius Junior. Vitellocius Vitellius Card. M. Antonius Amuleus Card. Petrus Carrarius. Andreas Malatinus.

1565 CIX. RANUCCIUS Cardinalis FARNESIUS Romanus ex iis, quæ certo Scriptorum testimonio constituuntur contra somnia Lucæ Gaurici & aliorum, Petri Aloysii filius, Pauli III. ex filio nepos, Alexandri Cardinalis, & Octavii Parmæ ac Placentiæ Ducis frater, natu minimus, Bononiæ prima literarum rudimenta, plenam ac miram eruditionem Patavii adhuc impubes sibi comparavit, urgente Ludovico Beccatello (1), quo moderatore ad Gymnasium nostrum eum Avus Pontifex miserat, ut hic Eques Hierosolymitanus, Prior Venetus, multisque ac ditibus titulis in Ordine illo militari conspicuus, gravioribus literis ad sacras dignitates, quibus destinabatur, celeriter aptaretur. Hìc enim degentem idem Pontifex Archiepiscopum Neapolitanum, nondum annum egressum XV. nec dignitati adhuc idoneum, renunciavit, ut scilicet salvo muneris & censu & titulo, per Vicarium Episcopum Bisiniani magnam illam Ecclesiam administraret. Mox accitum Romam Diaconum Cardinalem S. Luciæ in Silice, deinde S. Angeli in Foro Piscium dixit an. MDXLV., auxitque biennio post dignitatibus aliis, quarum titulos per otium leges enumeratos ab Oldoino (2), miraberisque Constantinopolitanum Patriarcham adolescentulum annorum octodecim. Sub Julio III., Legatus à Latere præfuit Provinciæ Patrimonii, & summi, ut ajunt, Pœnitentiarii munus obtinuit; tum dimisso Archiepiscopatu Neapolitano, ad quem nunquam accessit, ad Ecclesiæ Ravennatis infulas convolavit, quas Archipresbyter quoque Lateranensis, & Sabinus Episcopus gessit, sub eodem Julio, Marcello II. Paulo IV. & Pio IV. Hoc sedente, relatus in collegium Cardinalium, qui coercendis inundationibus Tyberis præpositi sunt, abdicavit se Sacerdotio Ravennate, translatusque est ad Ecclesiam Bononiensem; cujus administrationem summo cum plausu Bononiensium ac solemni pompa, quam auxit præsentiâ fratris Octavii Parmæ ac Placentiæ Ducis, iniit: nec tamen diu tenuit. Nam eodem anno Parmam ad fratrem profectus ibi decessit V. Kal. Novembris an. MDLXV. ætatis quinto & trigesimo. Laudatur passim ut princeps eximiæ doctrinæ, prudentiæ, facilitatis, largitatis, atque munificentiæ, verasque eas laudes in tam brevi & vitâ, & purpurâ fuisse, probant Scriptores, quos congerit Oldoinus ibidem.

1565 CX. PETRUS PAULUS VERGERIUS junior Senioris gloriam exitu pessimo corrupit. Ex eâdem familiâ nobili Justinopoli apud Istros natus Patavii Jurisprudentiæ, cæterisque bonis artibus ac disciplinis navavit operam strenuè, doctorisque lauream consecutus (3), inter familiares Gasparis Contareni, deinde Cardinalis, fuit, nec tamen ante Pontificatum Clementis VII. cœpit in aula Romana clarere. Ab hoc inter domesticos receptus, cùm se virum sagacis ingenii, animique ad omnia negotia suscipienda, tractandaque idonei probasset, non sine potestate singulari Nuncius missus est in Germaniam an. MDXXX. egitque graviter & laboriosè, si minus utiliter adversùs Lutheranos, utiliter tamen cum Catholicorum primipilaribus Fabro, Eckio, Nausea, ut palam ac fortiter causam Ecclesiæ tuerentur. Sub Paulo III. iterum delegatus in Germaniam an. MDXXXV. (4) Principibus, quos Protestantes appellant, habendum Mantuæ Concilium indixit. Convenit tunc etiam Wittembergæ Lutherum, eumque à proposito dimovere frustra conatus est. Cum Principes & Ordines Heterodoxi variis prætextibus Synodum indictam eluderent, negarentque liberam eam fore, nisi in ipsâ Germaniâ celebraretur, rediit Romam, remque infectam Pontifici nunciavit, quam deinde Neapolim profectus Carolo quoque Cæsari peculiariùs exposuit. Quievit deinde Romæ, ad omnia, quæ pro salute Germaniæ cudebantur, consilia is maximè unus, ut potissimus omnium, adhibitus, docuitque Cardinalem Aquiensem Legatum in Germaniam ea omnia, quæ agenda erant utiliter in eâ perdifficili, quam procurandam capessebat, provinciâ. Eodem tempore ab Episcopatu Madrusiensi, quem titulo tenus præferebat, ad Justinopolitanum in Istria evectus est, atque an. MDXLI. patriæ infulis clarior postremò Nuncius abiit in Germaniam ad Wormatiensia comitia, sive

missus,

(1) Vit. Beccatel. per Ant. Gygant. (2) Tom. 3. p. 712. (3) Diar. Sanf. an. 1518. (4) V. Sfort. Pallav. hist. Concil. Trid. lib. 3. c. 15. à n. 4. ad 14. c. 19. n. 1. lib. 4. c. 12. n. 11. lib. 6. c. 14. n. 3.

missus, sive, quod alii verius putant, sponte suâ, quasi Regis Gallorum Legatus, quòd
in eo cœtu negarent Hæretici ullum Ministris Pontificiis locum fore. Ibi celebrem ha-
buit, edidítque Orationem de concordiâ & pace Ecclesiæ. Comitiis quod attinet ad
rem Catholicam inauspicatò peractis, redibat Romam ex conceptâ spe Purpuræ turgi-
dus: quippe fama plerumque, ut solet, fallax vulgaverat, tantis ejus meritis prope-
diem à Paulo illi Ostrum Romanum conferendum. Sed jam cœperat Romanis tribuna-
libus esse suspectus (1), tum ex commercio cum Lutheranis, tum ex ipsâ Oratione,
quam dixerat, quæque sensim prodebat anceps ejus de dogmatibus Orthodoxis judi-
cium. Ergo monitus à Cardinali Ginucio, ut scripto aliquo edito sibi consuleret, ac
se insontem, verèque Catholicum profiteretur, ex itinere Justinopolim divertit, ac li-
brum conscripsit adversùs Apostatas: sed interim totus erat in lectione codicum hære-
ticorum. Hos quoque laudabat, & ut emendatores censoresque dogmatum ac morum
Ecclesiæ domesticis publicisque sermonibus magnificè apud cives exosculabatur. Hinc
facto ipso crevit suspicio, quam apud Joannem Casam Venetiis Apostolicum Nuncium
confirmarunt delationes ex Officio propositæ à Quæsitore Sacro Annibale Grisonio vi-
ro doctissimo, è cujus posteris Petrum Jurisconsultum virum nobilem alumnum Gymna-
sii nostri, pietate, doctrinâ, omniumque virtutum ornamentis instructum, sed præser-
tim amore erga me singulari venerabilem mihi, liceat hoc loco salutare. Evocatus
Vergerius Venetias unà cum Jo. Baptista fratre Polensi Episcopo, quem eadem lues af-
flaverat, negavit Episcopos ab Episcopo judicari posse, atque ad Synodum Tridenti-
nam, quæ tunc habebatur, provocavit. At interim palam laudare, quos damnarat,
Apostatas, ingerere dogmata perniciosa, Romanos mores calumniis ex censu Lutheri
depromptis arguere. Cùm parari sibi carcerem comperisset, ad Herculem Cardinalem
Gonzagam, cui familiariter notus erat, transfugit, undè ad Synodum Tridentinam pro-
fectus est purgandi sui causa; sed à Legatis repulsus, ac jussus discedere, Venetias,
inde Patavium se contulit an. MDXLVIII., tandemque ad Rhœtos evasit; apud quos
aliquandiu ex Episcopo Minister misellus docuit in cathedrâ pestilentiæ, undè à Chri-
stophoro Principe Wittembergico Tubingam accersitus, ibi vivere desiit an. MDLXV.
laudatus in funere à Joanne Andrea Symmista, ex quo sua habet Melchior Adamus
(2) vera falsis interpolata. Præter orationem relatam, & librum adversùs Apostatas,
cum scripserit contra Fidem Orthodoxam multa, Typi nobis, quod scire licuit, exhi-
bent nihil.

CXI. VITELLOCIUS VITELLIUS Cardinalis nobilissimus Typhernas filius Ale- 1568
xandri celeberrimi totâ Italia exercituum imperatoris, avitam nobilitatem, quæ diu
Typherno summa cum potestate præfuit, auxit egregiâ virtutum suarum appendice.
Annorum quatuordecim puer, ut se literatum ac scientiarum ornamentis instrueret,
Patavium venit, atque hic nostri Gymnasii studiosus alumnus (3) sexennio humanio-
ris literaturæ plenam hausit notitiam, & Jurisprudentiæ lauream reportavit (4); iisque
se dignitatibus parem fecit, quas cursu celerrimo Romæ statim consecutus est. Nam à
Julio III. Clericus ad Quæsturam Ecclesiasticam renunciatus anno ætatis XXVIII. pa-
triæ Infulas induit. A Paulo IV. numero patrum Purpuratorum adscriptus an. MDLVII.
donis quoque ac pecunia cumulatus tanti ob sapientiam, integritatem vitæ, ac mode-
stiam morum habitus est, quamvis nondum annum primum ac trigesimum egressus, ut
in gravioribus negotiis, nihil ille publicè privatimque capesseret, quod Vitellocii con-
silium & auctoritas non approbasset. Hinc in illum congesti honores quàm plurimi,
opesque prorsùs amplissimæ, quas ille non ad fastum & luxum, sed ad suppetias docto-
rum hominum largissimè contulit; domumque suam hospitium sapientiæ dixit: quippe
ejus pretium noverat ipse, quem doctissimum fuisse, & Antiquitatis æquè ac Jurispru-
dentiæ studiosissimum & peritissimum ex iis, quæ multi tradunt apud Oldoinum agno-
sces (5). Obiit Romæ Ecclesiæ Romanæ Camerarius sub Pio IV. XIII. Kal. Decembris
an. MDLXVIII. ætatis XXXVII. Sepultus est in Diaconiâ S. Mariæ in via lata ad
aram SS. Cypriani & Caterinæ sine titulo.

CXII. Debet Gymnasio nostro M. ANTONIUS AMULEUS Cardinalis gloriam fa-
mamque sui nominis, at & Gymnasium nostrum debet Amuleo, quod ex ejus digni- 1570
tate ac Sapientiâ illi provenit decus. Patricia gente & majorum virtutibus clara Ve-
netiis ortus, Patavii adolescentiam bonis artibus imbuit, atque hinc & I. V. D. (6)
& insignis Orator ad capessendam Rempublicam prodiit. Vir eloquentis & summæ in
rebus agendis prudentiæ, emensus gravissimorum Magistratuum officia Senator integerrimè
dexteri-

(1) V. Ughell. T. 5. p. 391. (2) Vit. Theol. extern. in Vergerio. (3) Tomas. in Characteris. Gymn.
(4) Sanson. Diar. ad an. 1550. (5) Tom. 3. p. 863. (6) Diar. Sanson. ad an. 1525.

dexteritatis Gymnasio prefuit literarius Triumvir (1), atque interim amplissimas legationes obivit Orator patriæ ad Carolum V. Cesarem, Philippum II. Hispanię Regem, & Pium IV. apud quem summum obtinuit honoris & auctoritatis: undè mox illi apud patriam fatalis prope dixerim diffidentia, atque etiam offensio. Nam cùm Pius, ut virtutes ejus ad Sactorum obsequium traduceret, ad Veronensem illum Ecclesiam destinasset, id ubi compertum Senatui fuit, Amuleum à Legatione Romana dato successore Hieronymo Superantio, revocavit. Quamobrem offensus Pontifex datis ad Senatum literis, & palam testatus est Amuleum à se rei penitus inscium saerę dignitati fuisse destinatum, & unà togavit, ut hominem prorsùs innoxium, dignitatibus, undè Senatusconsulto exciderat, restitueret: annuitque Senatus, atque restituit, quin etiam dono quingentorum aureorum auxit. Verùm cùm paulo post idem Pontifex, neque cogitantem, & invitum ad Purpuram Romanam evexisset, ac Diaconum Card. S. Marcelli renunciasset, rata Respublica Veneta hoc exemplo leges suas lædi, lęso obsequio constanter indoluit: vetuit ullum lętitię signum à propinquis dari, ipsum ut extraneum prorsùs, ac peregrinum, patriis dignitatibus & juribus exuit, planèque voluit Venetę civitatis exortem, nec unquam deinceps cum illo, quoad vixit, ullam nomine venię reconciliationem admisit, quamvis ille hęc omnia modis omnibus & optaverit diu, & operosè tentaverit. In Purpuratâ ergo proscriptione illa M. Antonius fuit Reatinus Antistes, prefuitque bibliothecę Apostolicę, ac Pii IV. familiarissimus, quemadmodum & Pii V. gravissima semper Romanę jurisdictionis negotia moderatus est, ut annotat sigillatim Oldoinus (2). Obiit Romę ab accepta Purpura anno nono, Christi MDLXX. ętatis LXV. Testamento, quod prę manibus habeo, professus summum obsequium & amorem erga patriam, suis opibus patricię adolescentię studiis erigi collegium jussit, quod etiam nunc Patavii stat ad Pratum Vallis à conditore dictum Amuleum. Corpus ejus Romę ad D. Jacobi Hispanorum depositum, Venetias deinde translatum est, jacetque ad S. Jobi sine titulo. Scripsit

Epistolas latinas & Italicas, quarum editę multę sunt inter literas Virorum illustrium.
Orationes Italicas.
Tractatum de sublimi genere dicendi.

Ex quibus laudatur à Bembo (3) & Mariano Victorio (4).

1570 CXIII. PETRUS CARRARIUS Patavinus juri Canonico dedit operam in patrio Lyceo, undè Decretorum Doctor acceptis laborum insignibus prodiit (5), mox se ad humaniorem literaturam vertit; doctusque ac peritus linguarum Gręcę, Latinę, vernaculę, ex his sibi gloriam apud posteros compatavit. Florebat jam an. MDLIX. quo de illo scribebat, quę tradimus, Bernardinus Scardeonius (6), ac familiarissimus, imò & contubernalis Jo. Baptistę Rotę monumentum Pierio Valeriano grato hospiti extruxetat in Antoniana basilica (7). Vixisse videtur ad annum usque MDLXX., conditusque in sepulcro majorum ad S. Jacobi, quod filius ejus sacerdos, in quo hęc familia desiit, exuere vetustatem jussit (8). Carrarii hęc Opera vulgata sunt.

Italica Conversio Vitæ & Orationum Isocratis,
Liber egregius & pereruditus de toleranda exilii fortuna: ad Franciscum Nogarolam Veronensem.
Odicula & pia Carmina varia, quæ deflent Cruciatus & Mortem Christi Servatoris.
Orationes Variæ latinæ, quarum tres editas vidimus.

I. de Laudibus Reipublicæ Venetæ.
II. de Bello adversùs Turcas suscipiendo.
III. in funere Lazari Bonamici, cui addita sunt Elogia & Epigrammata aliquot de eodem argumento, quæ mihi summo in pretio habenda, visa sunt.

1570 CXIV. ANDREAM MALATINUM cum Tomasinus tradat (9), multis annis in Gymnasio nostro jura fuisse civilia professum, non nominat inter Professores, quorum catalogum texit. Eum Scardeonius negat Professoribus publicis annumerandum (10), idipsumque loquuntur silentio suo alba omnia gymnastica. Is Patavii natus & Jurisconsultus fuit & Doctor, ut signat Sansonus (11), quo teste ante *Doctoratum Doctor* habebatur, parque ob juris peritiam ipsis Professoribus publicis. Candidatus adhuc in lucem edidit Additiones memorabiles ad Institutiones Justinianeas, ad Digestum vetus, Authenticas Constitutiones & Codicem, ex quibus jam tum ejus nomen in forensibus causis percrebuerat. Senex obiit in patria circa an. MDLXX. Filium habuit Orpheum virum celebrem in collegio Notariorum Patavii, scribamque itidem Episcopalis curiæ elatissi-

(1) Oper. hujus tom. 1. (2) ad Ciaccon. T. 3. p. 929. (3) lib. 2. Epist. (4) Epist. Nuncupat. ad edit. Oper. S. Hieronym. (5) Diar. Sanson. ad an. 1532. (6) lib. 2. Class. 13. p. 259. (7) Salom. Inscr. Pat. p. 416. 417. n. 298. (8) Idem ibid. p. 172. n. 33. (9) in Character. Gym. (10) lib. Class. 8. p. 198. (11) in Diar. ad an. 1520.

clarissimum, cui ac toti familiæ Malatinæ uxor Elisabeta Thedolda sarcophagum (1) posuit ad S. Mariam Magdalenarum an. MDCXI.

CAPUT XXI.

Antonius Tassara. Camillus Cautius. Paulus Andreas Benius. Daniel Barbarus Card. Franciscus Pisanus Card. Io. Ulricus Zasius. Laurentius Strozzius Card. Hieronymus Maggius.

CXV. ANTONIUM TASSARAM Patavinum claruisse inter Professores Jurisconsultos tertiarios subnotat Tomasinus (2), ejusque obliviscitur in catalogo Professorum, & forte admissum sphalma in opere posteriore cognoverit, cum certè nusquam in monumentis gymnasticis hoc nomen appareat, & Scardeonius (3) virum hunc inter claros Patavinæ urbis Jurisconsultos recenseat, qui publicè in scholis non sunt professi. Fuit insignis Patavii Scriba, Doctor etiam utriusque juris à Sansono signatur. Scripsit locupletissimum librum de erroribus Notariorum, eumque ad publicam utilitatem vulgaverat ante an. MDLX. quo Scardeonius scribebat, nec tamen ipse ultra annum MDLXX. vivendo processerit. 1570

CXVI. CAMILLUS CAUTIUS ex oppido agri Patavini Cittadella claris Grammaticis, Rhetoribus, & Oratoribus annumeratur à Scardeonio (4), cùm tamen ipso teste Decretorum I. V. D. fuerit ex annotatis à Sansono (5). Florebat anno MDLX. scribente Scardeonio adhuc superstes, & insignis admodum ea ætate Sacerdos, nec tamen an. MDLXX. inter mortales vivendo superaverit, nam inter plures eo anno numeratur à Pignorio (6), quo ad eosdem abiit Franciscus Cardinalis Pisanus, cujus olim judex delegatus, quem vocant Auditorem, fuerat in curiâ Paravina. Scripsit loculentissimum Tractatum *de Pensionibus*, qui extat inter tractatus legales eorumque, syllogen (7). *Dialogum* quoque *de Sacramento Altaris*, & *Scholia in sex articulos Catechismi Lutherani* ad Angelum Bragadenum Episcopum Vicentinum. *Epistolam* etiam cadem super re ad se scriptam cultissimam fuisse asserit Scardeonius. Memoratur à Portinario (8). 1570

CXVII. PAULUS ANDREAS BENIUS vel de Bono, nobilis Veronensis, de cujus genealogia & gente videnda, quæ semilatinè Julius à Puteo (9), Italicè Curtius tradunt (10). Patavii lauream Jurisprudentiæ consecutus claruit eloquentiâ, & patriæ honoribus ac legationibus honestissimis egregiè functus est. Cooptatus in Jurisconsultorum Veronensium collegium, illud suæ virtutis gloria illustravit scriptis editis in Singularia Juris, quorum diu apud Jurisperitos usus fuit, & laus, quæ vetustate contabuit. Florebat circa an. MDLXX. nec diu superstes fuerit, quando ejus nulla deinceps est mentio. 1570

CXVIII. De DANIELE BARBARO patricio Veneto, Patriarcha Aquilejensi, supervacaneum sit multa dicere, cùm apud eruditos homines laudum ejus plena sint omnia. Thuanus eum ornamentum Venetæ nobilitatis appellat (11), atque huic appellationi luculentiùs ingerendæ plurima confert hinc inde collecta Teisserus (12). Vir est celeberrimus Ruscello, totique Europæ venerabilis ex ingenio, doctrinâ, morumque probitate, & ardore incorruptæ religionis. Illi Mastajus (13) Principatum inter Antistites Tridentinos concedit, ac superbum oraculi titulum tribuit. Colligit hæc omnia Tomasinus (14): indeque omnium quotquot Patavinum Gymnasium ad sapientiam aluit Antesignanum existimat. Francisci Senatoris filius Hermolai notissimi in literaria republica nepos, Paravii sapientiæ, ex qua maximè claruit, tyrocinium posuit, versatusque est in omni scientiarum genere, quarum omnium decus mirâ felicitate complexus est, Philosophus perspicax, acuminis alti Theologus, summæ eruditionis Jurisconsultus: hanc illi postremam laudem asserit laurea in hoc nostro Gymnasio recepta, & à sacro collegio Jurisconsultorum data (15), cujus numerum auxit in album ejusdem adlectus. Gerendæ reipublicæ admotus, ita publicis muneribus & honoribus functus est, ut privatim operas suas liberalibus disciplinis constantiùs illustrandis oppignoraverit, ut ex enumerandis operibus ejus constabit. Ex his toti jam Europæ notus, cùm in Anglia 1570

munus

(1) Salom Inscr.Pat. p.190. n.13. (2) in Characterismo Gym. (3) lib. 2. Clas. 8. p. 198. (4) ibid. Class.10.p.251. (5) in Diar.ad an.1504. (6) Epist.ad Molin.de Vetusta. Patav. (7) Tom. 15. P. 2. p. 134. (8) lib.7.c.7.p.265.269. (9) Elog.Jurisconsult. Veronen. p. 49. (10) Histor. lib. 10. (11) in Elog. Vir. doct. (12) in Addit.ad Thuan. Elog. T. 1. p. 330. (13) de Gymnas. Ital. lib. 2. (14) in Character. Gym. & App. Annal. lib. 2. (15) Sanson. in Diario an. 1515.

munus Oratoris Veneti obibat an. MDLIX. à Paulo IV. Joanni Grimano (1) subsidiarius Administer in Ecclesiâ Aquilejensi curandâ, atque Adjutor, ut ajunt, datus est, & futurus Successor. Nec diu post abdicanti se spontè sua Joanni successit. Cardinalis Valerius citatus in editione novissimâ Venetorum historicorum (2) tradit, mortuo Bembo, huic viro literatissimo demandatam Senatusconsulto fuisse provinciam Historiæ Venetæ continuandæ, cujus tamen nullum superfit vestigium, quòd vir varia rerum cognitione præstans in Davidicorum explanatione psalmorum valdè fuerit occupatus. Id quod mihi multum admodum anceps est: nam vertendæ Catenæ in Psalmos Græcæ laborem post Sacræ dignitatis initia suscepit, nec verisimile videtur jam sacris præfectum ad munus fuisse Senatusconsulto Senatorium adlectum. Interfuit Tridentinæ Synodo sub Paulo, & Pio, ejusque mentio perhonorifica est inter doctissimos Patres (3). E Synodo redux Romam majoribus dignitatibus, atque ipsi Romanæ Purpuræ destinabatur, quam certè fuisset consecutus, ni mors præpropera obstitisset. Decessit Venetiis Idibus Aprilis an. MDLXX. ætatis LV. Opera ejus in lucem edita hæc sunt.

Practica Perspectiva.
Comment. in libros X. Vitruvii de Architectura.
In quinque voces Porphyrii.
In libros III. Rhetoricorum Aristotelis ad Theodecten,
Dialogus de Eloquentiâ.
Versio Catenæ Græcæ Patrum in Psalmos, quorum quinquaginta dumtaxat hoc opere explanavit, reliquos morte præreptus illustrare minimè potuit, quamvis referat Possevinus (4) Catenam integram extitisse in Bibliotheca Francisci Barbari Patriarchæ Aquilejensis.

1570 CXIX. FRANCISCUS PISANUS Cardinalis ex ea familia inter Venetas clarissimâ genitus, quam sæpè in hoc opere laudavimus, Francisci Aloysii D. Marci Procuratoris filius (5), Joannis, in ipso ætatis flore, eandem, quam pater gerebat Purpuram promeriti frater, ex oratione, quam in ejus funere habuit Patavii Joannes Faseolus relatus à Tomasino (6), in hoc nostro Gymnasio artes optimas, Philosophiam & eloquentiam didicit, Doctorque laureatus Jurisprudentiæ processit ad honores Ecclesiasticos. Ex Protonotario Apostolico à Leone X. Diaconus Cardinalis S. Theodori renunciatus est an. MDXVII. nondum ætate major, annum agens tertium supra vigesimum. Mutavit honorum titulos crebrò, translatus ad Præfecturam S. Agathæ, S. Mariæ in Cosmedin, S. Mariæ in Porticu; tum Presbyter Cardinalis S. Marci, denique Episcopus Albanus, Tusculanus, Portuensis, & Ostiensis, & Decanus Patrum Purpuratorum per annos circiter quinquaginta tres Romanam Purpuram gessit: quo tempore Patavinæ Ecclesiæ præfuit ab an. MDXXIV. ad an. MDXXVIII., ut alibi diximus (7), quo tempore celeri munificentiâ ædes Patavinorum Antistitum, atque ipsam Ecclesiam sumptu amplè collato auxit, extruxitque liberalissimè, quamvis absens: quippe versabatur in Aulâ, comesque fuit Clementis VII. obsessi in arce Adrianeâ, mox etiam obses pro eodem Pontifice per sesquiannum in arce Neapolitanâ. Resignavit tunc ille infulas Patavinas Aloysio nepoti, Tarvisinis receptis an. MDXXIX., quas cumulavit Narbonensibus, ut constat ex ejus Provinciæ Synodo, in qua uti Primas, & Archiepiscopus sedit an. MDLI. Vixit deinde Romæ, atque absens, cum Tarvisinam, tum Æmoniensem Ecclesias administravit. Ibidem Romanæ Ecclesiæ Archidiaconus Marcellum II. & Paulum IV. coronavit: quo tempore Janus Vitalis hoc Decasticho laudes ejus elegantissimè cecinit (8),

Ille, vides, gravitas, cui plurima regnat in ore,
Cui frons est meritis perpes imago suæ:
Postremò primus, qui leni in Ordine Patrum
Ostentat Venetæ Nobilitatis opes;
Ille est, cui multum veneranda Modestia debet,
Cui multum Charitas, ingenuusque pudor.
Pontificem ille etiam circumdat honore Tiaræ,
Et lateri assistit sedulus ante alios.
Et quamvis Pisæa Domus nitet alta trophæis,
Nusquam ullum tanto Principe majus habet.

Ætate

(1) Ughell. tom. 5. (2) Præfat. ad hist. Venet. p. 16. (3) Ambros. Cather. in Præf. Opuscul. (4) Appar. T. 1. p. 417. (5) Oldoin. ad Ciaccon. Tom. 3. p. 412. (6) in App. lib. 2. (7) hujus Oper. tom. 1. (8) apud Oldoin. loc. cit.

Ætate longævus, annum agens septuagesimum sextum, nuncio de morte Aloysii Cardinalis nepotis accepto, articulari morbo laborans occubuit. Romæ III. Kal. Julii an. MDLXX. Corpus ejus conditum est ad D. Marci in sepulcro sumptuosè ossibus ejus imposito.

CXX. JO. ULDRICUS ZASIUS natu major filius Uldrici Zasii clari Jurisconsulti 1570
Constantiensis, de quo Ficardus (1) & Pancirolus (2), Friburgi natus, patre mortuo Patavii Mariano Socino juniore præceptore usus juris Civilis arcana scrutatus est, atque hic tyrocinio defunctus retulit ornamenta Jurisprudentiæ (3), quam, siquidem audias quospiam, etiam in gymnasio nostro professus sit: id quod non assero: omnibus documentis publicis omnino tacentibus. Jus utrumque docuit & Friburgi (4) in Brisgoviá, & alibi per Germaniam, vir doctissimus habitus, at non integræ in orthodoxis dogmatibus Fidei, quam pravis opinionibus labefactasse dicitur, quamvis id in ejus operibus non appareat. Obiit an. MDLXX. ætatis XLIX. V. Kal. Junii (5).

Edidit. *In Pandectas, & in Tit. de Actionibus Commentarios eruditissimos.*
Librum unum de Substitutionibus.
Librum unum de Infantibus Baptizandis.
Libros duos Responsorum.
Epitomen Feudorum.
Jura Municipalia Friburgensis Reipublicæ.
Catalogum legum Antiquarum, editum in Tractatu Tractatuum.

De eo latè Melchior Adamus (6), ex quo scimus in curiam Cæsaris adlectum imperantibus Ferdinando I. & Maximiliano II. maximèque dilectum à Seldio, de quo diximus; ejus hic morti præsens eodemque curru vectus interfuit, idemque periculum subiit è curru prosiliens, quo quamvis minimè succubuerit, ita tamen in dextera parte capitis læsus est, ut reliquo vitæ quinquennio, quo superstes amico fuit, gravissimis morbis cephalicis fuerit obnoxius.

CXXI. LAURENTIUM STROZZIUM Cardinalem Philippo patre, Clarice Medicea 1571
Leonis X. nepte matre Florentiæ natum, fratrem verò germanum Petri celeberrimi Ducis Benedictus Varchius humaniorum literarum ornamentis instruxit, ac probè institutum ad gymnasium nostrum majoribus disciplinis imbuendum dimisit. Hic institutus, & inter Doctores relatus (7), profectus in Galliam est, ubi ad Martis studia pacatæ Palladis artibus subactum pectus convertit, ac militiam strenuè professus ducis invicti nomen emeruit. Francisco II. Rege Provinciæ Narbonensis præfectus arma in hæreticos tractavit fortiter, quorum, arcibus expugnatis, ita furorem compescuit, ut eorundem non paucos ad orthodoxas sententias retraxerit. Inde iterum evocatis ad contubernium, quas Bellona ferox abegerat, Musis, Catarinâ Medicea consobrinâ suadente sacræ militiæ se addixit, ditatusque ab Henrico Rege Sacerdotiis pinguissimis, quę nominat Oldoinus (8), tandem ex Regio Consiliario Rege petente ad Purpuram Romanam pervenit sub Paulo IV. an. MDLVII. Cardinalis Presbyter S. Balbinæ. Plurium Ecclesiarum infulas gessit in Galliâ, ibique vires hæreticorum consilio & prudentia, vir perspicax & doctus attrivit. Denique Archiepiscopus Aquensis, cùm Avenionem secessisset XIX. Kal. Januarii mortalitatem exuit an. MDLXXI. ætatis XLVIII. De eo multa Gallorum historici, quibus adde Turturam (9), Possevinum Juniorem (10), atque Caracciolum (11).

CXXII. HIERONYMUS MAGGIUS, ortus ex Anglaria, incertum Insubrię ne, an 1571
Etruriæ oppido fontibus Clanis, ac Tiberis proximo, à prima ætate ad bonas artes ex ingenio propensus, primum Bononiæ Franciscum Robortellum eloquentiæ Professorem audivit, quem secutus Patavium, eo inde digresso adhæsit Bonamico & Sigonio, simul Jurisprudentiæ tyronem se dixit, emensusque curriculum legum laureatus Venetias venit (12), undè sæpè Rectorum subjectis urbibus præfectorum Assessor prodiit; poteratque ex eo, quod honestè sibi paraverat, lucro commodè vivere, ni eum extruendæ bibliothecæ, quæ tunc maximè literatissimos homines emungebat, cupido ad inopiam compulisset: hanc ut excuteret eò flexit animum, ut in Orientem navigaret: datusque judex Auditor Antonii Bragadeni, Arsinoen Cypri, quæ nunc Famagusta est, profectus est, in cujus obsidione, quæ mox contigit, ex Jurisconsulto Mathematicus Machinarum artifex peritus, admodum Turcis obsidentibus obfuit. Dedita tandem urbe, cùm perfidia Turcica post interfectum Astorem Baleonium, necatumque crudeli supplicio Bragadenum, deditos contra pacta deditionis partim occidisset, partim conje-
cisset

(1) Vit. Jurisconsult. in Zasio. (2) de Clar. Interp. lib. 2. c. 141. à p. 252. 253. [3] Sans. in Diar. an 1542. (4) Pancir. d. p. 253. 254. [5] Freher. T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 860. (6) Vit. Jurisconsultorum. (7) Sans. in Diar. an. 1541. (8) ad Ciacc. T. 3. p. 856. (9) lib. 3. hist. Galli. (10) in hist. Gonzag. (11) Vit. Pauli IV. (12) Diar. Sans. an. 1539.

ciſſet in vincula, hæc Hieronymus quoque paſſus eſt. Advectus Conſtantinopolim reliquum vitæ poſuit in duriſſima ſervitute, quam evocatis ad ſolatium Muſis, ſeſſus laboribus diurnis, nocturna meditatione lenire conatus eſt. Quin etiam editis eruditiſſimis libellis, quorum altero egit de *Tintinnabulis*, altero *de Equuleo*, his patrocinium ſibi quæſivit apud Legatos Gallorum Regis, & Cæſaris, quorum precibus, aurove redimi ſperavit à captivitate, ſpe prorsùs inani. Nam Legati, ſive, quod miſer orabat flagitabatque, neglexere, ſive conati, imperrare minimè potuerant. Hoc certum teſtimonio Thuani (1), Suertii (2), Dufreſnii (3), ex quibus hæc tradimus, vir hic eruditionis eximiæ, ac meliore exitu dignus, in carcere juſſu Mauſumeti ſatrapæ ſtrangulatus interiit VI. Kal. Junii an. MDLXXI. Multa ſe editurum promiſit. Notas in Virgilii Bucolica. De Antiquorum Prandiis & Cœnis. Annotationes in A. Gellium. Libros Hortorum. De Machinis ex Heronis libro περὶ πολεμικῶν ὀργάνων. De Urbium Architectura. Necrotaphologiam, ſive de Sepulcris, & ritu ſepeliendi libros X. Lexicon Juris ad l. cum vir nubit ff. ad l. Juliam de adult. Apophyadas ad Budæi annotationes in Pandectas. Verùm hæc nos non vidimus, & fortè nuſquam ſint. Extant prælo publici Juris facta Maggii Opera.

Libri V. de Mundi exitio per exuſtionem.
Comment. in IV. Inſtitutionum libros.
Miſcellanea, ſeu variæ lectiones.
Libellus de Veteri Etruria ſitu.
Comment. in Vitas Illuſtrium Virorum Æmilii Probi.

Atque ex his multa ſuffuratum Lambinum queritur Dufreſnius loco citato.

CAPUT XXII.

Giannotus Donatus. Hieronymus Mutius Juſtinopolitanus. Jo. Coraſius. Ludovicus Beccatellus.

1572 CXXIII. DONATUS GIANNOTUS Florentinus diu ſecretorum Florentinæ Reipublicæ particeps (4), hac à Mediceis in ſervitutem redacta, Principe Alexandro regnante ſponte ſua diſceſſit è patria, ac per annos multos vixit Patavii (5), ea ſtudia recolens in hoc noſtro lycæo, quæ à primis annis amaverat, ut ipſe ſcribit in iis, quas eruditiſſimè ſcripſit, diſſertationibus de Rerum Italicarum cataſtrophe. A Coſmo I. qui patriam à ſervitute liberatam ſub imperio & nomine Principis tenuit, evocatus honorificis conditionibus, atque etiam egregiis dignitatibus oblatis, umbræ quoque ſervitutis exilium prætulit, ac Patavio Venetias ſe recepit, ut in ea, quæ una vera Italiæ reliqua eſt, libertate, reliquum quoque vitæ deponeret. Anecdotæ ſunt ejus Epiſtolæ, quas olim legi adiectas Hiſtoriæ Varchii nondum editæ, ſuntque prudentiſſimæ ac politicorum axiomatum plenæ, quæque ad Florentinarum rerum hiſtoriam utiliſſimæ ſint. Anecdota quoque ſunt ejus Commentaria de Rebus Italicis (6), & Republica Florentina, dicunturque elegantiſſimâ Epiſtolâ Paulo III. Pont. Max. At Lugdunenſibus typis editus eſt *Dialogus de Republicâ Venetâ*, quo nihil nitidius, diligentius, & ad intelligendas res Venetas opportunius, tutiuſve. Ex eo opere maximè cenſetur, quamvis non deſint, qui obtrectent, & adulationis interdum graviſſimum Scriptorem accuſent. Ætatis decrepitæ ſenex, mortalitatis vinculis abſolutus occubuit Venetiis an. MDLXXII.

1572 CXXIV. HIERONYMUM MUTIUM Juſtinopolitanum ex Iſtria producto Achille Mutio (7) Calvus oriundum Bergomo prædicat (8), ac Bergomenſibus ſuis annumerat Scriptorum eorum Principem, qui de Honore ex officiis Equeſtribus Italorum exactos ad leges Moralis Philoſophiæ libros edidere. Ut ut ſit Juſtinopoli certè natus eſt, nec niſi ut Mutius Juſtinopolitanus notus eſt in Italia. Nobili ne, an plebejo genere ſatus ſit, ignoramus, quod etiam ignorat Tomaſinus, qui eum Æmonia oriundum ſcribit (9). Hoc auctore, humanioribus literis operam dederit ac Philoſophiæ Patavii Petri Pauli Vergerii contubernalis, quocum hinc I. V. D. diſceſſit (10), quemque deinde ſecutus Venetiis, Romæ, in Germaniâ, non ante deſeruit, quàm cœpit tribunalibus ſacris Lutheranæ hæreſis eſſe ſuſpectus. Quin imò unum hunc ex delatoribus Vergerii fuiſſe Tomaſinus autumat (11), eoque piæ religionis officio meruiſſe in 'curiam Romanam adſciſci.

(1) Elog. in Athen. Belg. (2) in Vita Maggii. (3) de Re**. Ital. Script. in Maggio. [4] Elog. Thuan. in Giannoto. (5) Matric. Gymn. ab Anno 1540. (6) Teiſſer. in addit. ad Elog. Thuan. Tom. I. p. 382. (7) Theatr. P. 3. (8) Scen. liter. P. 1. p. 274. (9) in Monument. Eccl. Æmonien. (10) Sanſ. Diar. ad An. 1518. [11] loc. cit.

adscisci. Reipsa vocatum se in aulam Joannis Casæ Apostolici Nuncii Venetiis ipse Mutius refert (1), & jam virum cœpisse tunc illo patrono, cui erat ab epistolis, irrepere in gratiam aulæ Romanæ. Inde Taurinum accersitus in eodem apud Sabaudiæ Ducem officio fuit, à quo devexa jam ætate excusavit se, ac Romam regressus, idem ibi multis Purpuratis Patribus obsequium præstitit, carus omnibus, sed carissimus Cardinali Alexandrino, qui deinde Pontifex Pius V., hunc de aula Romana optimè meritum senem, tanquam exemplar sapientiæ ac probitatis, aulicis omnibus proponebat. Claruit ante alios ex ea moralis Philosophiæ parte, quæ in componendis nobilium dissidiis versatur. Hos docuit, quid læsi petere, quid inferentes injuriam reddere debeant: quid pax inter jurgantes sancita oneris habeat; quæ ratio suscipiendi duelli, & ad illud sit provocandi. Ubi mortalitatem expleverit, quove anno, non constat: verisimillimum est, Romæ aulicum obiisse post an. MDLXIII., nec vivendo excessisse Pii V. annum emortualem MDLXXII. Celeberrima sunt ejus Opera Italicè scripta & edita. *De Duello ad Emmanuelem Filibertum Sabaudiæ Ducem lib. III. Responsionum & Quæstionum lib. IV. ad Ferdinandum Gonzagam Principem Mantuę. De officiis Viri Nobilis liber I. Monita Moralia, quorum hi tituli sunt. Princeps Adolescentulus. Isagoge ad Virtutem. Quinque noscenda aulam petenti. De Regimine Reipublicę. De aure Principis. De officio Equitis. De Jure Belli, & Belli adversùs Pontificem inferendi. De Matrimonio. Institutio Sponsę egregię. Dissertationes IV. de Consolatione Mortis. Explicatio Psalterii.* Pia etiam scripsit Opuscula, quorum hæc edita sunt. *Vita Gloriosę Virginis Deiparę. Historia Sacra cum adjecta Epitome Doctrinę Evangelica priscorum Doctorum, & Romanorum Pontificum.* Extant Anecdota multa, quorum aliqua vidimus, recensenturque à Donio in Bibliotheca sua.

Silva Odora.	*Disciplina Orthodoxa.*
Epistolarum Catholicarum libri II.	*Mendacia Ochiniana.*
Chorus Pontificalis, quod opus editum est.	*Ecloga.*

CXXV. JOANNEM CORASIUM integrâ oratione laudavit Matthæus Wesembecius 1572
(2), eâque latè vitam ejus complexus est. Inde ad notitiam viri clarissimi, atque unam non hæretici aliqua posteritati nostræ proponimus. Gente Gallus, domo Tolosas, admodum adolescens juri dare operam cœpit, in eâque scientiâ, quasi in sinu legum ad præcocem Jurisprudentiæ ubertatem effloruit. Nam nondum tyrocinio posito, in patriâ de superiore loco profitendi provinciam aggressus est: inde Andes venit, & in Andegavensi Gymnasio per annum magnâ auditorum frequentiâ docuit, idemque munus præstitit adhuc tyro Aureliis, & Lutetiæ Parisiorum, utrobique Civiles Institutiones & Jus Pontificium professus. Venit deinde Patavium Pancirolo teste (3), atque hìc per triennium Franciscum Curtium Juniorem, & eo defuncto, Jo. Antonium Rubeum ac Marianum Socinum audivit. An hìc studiorum emensus curriculum Doctoris nomen assumpserit, non constat, nec de eo mentio ulla est in Diario Sansoni, quamvis id significare videatur Pancirolus, qui Corasium, auditis Professoribus Patavinis, studia peregisse scribit, disputandasque centum Quæstiones proposuisse anno ætatis uno & vigesimo æræ communis MDXXXV. Professum deinde fuisse Jura Civilia Wesembecius tradit (4) in sex præcipuis Galliæ, & Italiæ Gymnasiis: id quod Scævola Sammarthanus videtur ex Wesembecio recipere (5): undè facili consecutione colligi possit, etiam in Patavino gymnasio Corasium fuisse Doctorem: id quod nos in medio relinquimus, quibus nullum suppetit probationis momentum, quo huic sententiæ subscribamus. Quod certum est, doctrinæ receptis insignibus, docuit primùm Tolosæ in patrio Gymnasio, deinde Valentiæ Allobrogum, Ferrariæ denique ab Hercule II. ad vespertinam Juris Exedram accersitus. Inde in patriam regressus in Senatum, qua parte Jurisconsultis constat, adlectus est. Ferunt autem (6), cum ex more, qui viget in Galliâ, examen ad eam dignitatem necessarium subiret, eum obmutuisse, vel pauca, & ea perturbatè protulisse, sed jam notum ex eruditione fuisse receptum. Post hæc ad aulam Navarræ Regiam evocatus (7) chartophylacis Regii, seu Cancellarii munus obtinuit. Eâque dignitate fretus, olim Calvinianus, clarius licentiùsque ad sectæ tutelam cœpit calamum stringere. Hinc, interempto Parisus Collignio Archithalasso, post cædem Bartholomæanam cùm domum rediisset, audissetque etiam Tolosæ repentè tumultu exorto Hæreticos cædi, in ultimum ædium suarum conclave se recepit, ubi foribus effractis, à sicariis immissis trucidatus est an. MDLXXII. Clarus est ex opere celeberri-

(1) lib. 2. Epist. Cathol. Epist. 6. (2) Freher. T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 863.
(3) de Clar. Interp. lib. 2. c. 185. p. 299. (4) d. Orat. de laud. Corasii.
(5) Elog. Gall. Doct. Illust. (6) Pancirol. loc. cit.
(7) Abrah. Buccholtzerv in Indic. Chronolog.

mo, quod manibus Jurisconsultorum teritur, inscribiturque *Miscellanea Juris*. Alia ejus Opera recenset Jo. Andreas Quenstedius (1).

De Arte juris.

In Titulum Codicis de Impuber. & aliis substitut.

De Actionibus.

1572 CXXVI. LUDOVICI BECCATELLI vitam scripsit Seraphinus Dazzius in actis Epidauriensium Antistitum, quæ servantur in bibliotheca PP. Prædicat. ad D. Marci Florentiæ. Locupletius eandem exposuit Antonius Gygas Forosempronienfis, inscripsitques Artemisio & Vincentio Ludovici nepotibus. Hanc habet vir cl. & eruditus Philippu Riceputus Soc. Jesu in collectaneis ad Opus egregium, quod utiliter ac laboriosè molitur ad illustrandam Illyricanam Ecclesiam. Inde viri hujus doctissimi notitiam ex instituto brevitatis, quam profitemur, collegimus. Nobili genere Bononiæ natus est an. MDI. patre Pomponio, Prudentia Mamellina matre. Ab adolescentiâ Jurisprudentiæ studia secutus his operam dedit in patriâ sexennio auditor assiduus Caroli Ruini. Jam ætate major ulterioris eruditionis gratiâ Patavium venit, atque ad annum usque studiosæ juventutis XXXIV. literis latinis & græcis se penitus imbuit, atque interim legum tyrocinio deposito hic lauream Doctoris obtinuit, ut & acta Collegii testantur, & ex his notat accuratè Sansonus (2). Fuisse jam tùm Beccatellum non contemnendi nominis in literaria republica ex eo conjicimus, quòd inter præcipuos familiares fuerit Gasparis Contareni, cui comes assiduus in itineribus, & à Consiliis, arcanisque fuit etiam postquam Purpuram induit: quemque in eodem officio prosecutus est Legatum à Latere missum ad Ratisbonensem conventum, mox etiam Legatum Bononiæ. Hoc ibi fatis erepto, vices gessit Marcelli Cardinalis Cervini in Ecclesia Regiensi, eoque munere defunctus ex voto Antistitis tanti, tum Jo. Card. Moroni Bononiensis Legati secretis præfuit, tum ad mores efformandos Ranuccii Farnesii lectus à Paulo III. adolescentulum ad institutiones Patavinas ab avo Pontifice missum deduxit, curavitque diligentissimè. Cum ad Purpuram Ranuccius Romam accitus est, Beccatellum Legatis Tridentinæ Synodi adjunxit Pontifex arcanorum Legationis participem (3); mox inde revocatum Ranuccio jam Cardinali, & Piceni Legato, quòd adolescens obeundo gravissimo muneri esset impar, administratorem præcipuum, supremumque Provinciæ Præsidem dedit, cui quoque Ravellenses infulas contulit: quas tamen ille reipsa non iniit, quippe mortuo Paulo, à Ranuccio detentus, donec à Julio III. statim post initum Pontificatum Nuncius ad Rempublicam Venetam delegatus est, tantâ apud Venetos gratia, ut hi flagitaverint, obtinuerintque optimè merito Præsuli ad quinquennium demandatum munus honorificè prorogari; eo quinquennio transacto Vicaria potestate præfuit Sacris Romanis, undè Cardinali Morono Legato additus comes in Germaniam iterum venit & comitiis Augustanis interfuit. Inde reducem Paulus IV. Epidauriensibus sacris Archiepiscopum in Dalmatia præfecit, ut successoris industria sopirentur acerrimæ lites, quas cum Epidauriensi Republica decessor ejus agitabat Cardinalis Mediceus. Is ad solium Petri provectus jam Pius IV. successorem suum Beccatellum Tridentum ad Synodum mittit; nec tamen in eo diu morari passus est, sed precibus Magni Ducis Etruriæ ad formandos Friderici Thusci Principis mores evocavit Florentiam anno MDLXIII. spe injecta Archiepiscopatus Pisani, qua ductus abdicavit se Epidauriensibus infulis. Verùm cùm spes hujusmodi post biennium evanuisset, optimus senex Sacerdotio pingui Pratensis in Etruria Ecclesiæ contentus fuit, ibique septuagenario major decessit, sepultusque est cum prolixo satis elogio, quod ejus exuviis imposuit, qui hæc ipsa scribit Antonius Gygas. Ibi dies ejus emortualis signatur XII. Kal. Novembris MDLXXII.

Scripta ejus latina.

Epistolarum liber.

De Vetustate Familiæ Beccatellæ ad Hieronymum Beccatellum Siculum Episcopum Syracusanum, libelius editus, præfixusque supposito nomine Epistolis Antonii Panormitæ.

Annotationum ad libros Posteriorum Aristotelis libellus.

Glossa in libros Ethicorum Aristotelis.

Dissertatio in librum de Anima.

Comment. in Epist. ad Romanos, & in Actus Apostolorum.

Italica.

Epistola plurima suo, & aliorum nomine conscripta.

Volumen elegantissimorum Carminum, stylo Petrarchę ludentium in argumentis moralibus, vel piis.

De ratione cognoscendi se ipsum Tractatus ad Cardinalem Medicem.

Historia Æthiopum à Francisco Alvaro detectorum libri III.

Historica Epitome rerum gestarum à Carolo Magno

(1) Dial. de Patriis Vir. Doct. (2) in Diar. ad an. 1535. (3) Pallavic. Histor. Concil. Trid. lib. [illegible]

Magno ad an. 1560.
Vita Gasparis Contareni.
Reginaldi Poli.
Petri Bembi extat in editione historicor. Venetor. (1)

Vita Francisci Petrarchę, & ejusdem ratio studiorum actorumque. Edita est à Tomasino in Petrarcha Redivivo (2), *ex Codice Vaticano per Leonem Allatium transmissa* (3).

CAPUT XXIII.

Otho Cardinalis Truchses. Ioannes Aldobrandinus Cardinalis. Michael Hospitalius.

CXXVII. OTHONEM TRUXESIUM seu *Truchses* Cardinalem annumerandum esse Alumnis gymnasii nostri, ut cætera desint, sileantque matriculæ Germanorum, tabularium Prætorium, acta S. Collegii, probant notata per Melchiorem Adamum (4), ex quo sua habet Freherus (5). Horum testimonio Viglii Jurisprudentiam profitentis Patavii Otho discipulus dicitur, condiscipulus verò Christophori Madrucii Cardinalis, quem inferiùs salutabimus. Gente Germanus, domo Augustanus, nobilissimo utrinque sanguine paterno è Baronibus de Waltburg, materno è Comitibus Fuffembergicis ortus, à puero Germanicis academiis innutritus, adolescens Italas pervagatus est, Papiensem obiter, Bononiensem diutius (6), ubi Hugonem Boncompagnum postea Gregorium XIII. audivit, Patavinam denique, in qua hæsit per annos multos Viglii, Zuvichemi discipulus, eoque Doctore ad præmia studiorum suorum evasit (7). In Germaniam reversus Augustani Canonici titulum atque unà Tridentini Decani dignitatem gessit, Romamque profectus, & inter honorarios à cubiculo Ministros adlectus à Paulo III. Internuncius mittitur ad conventum Norimbergensem: quo munere dum fungitur, communi omnium suffragio ad sedem Augustanam Antistes evehitur an. MDXLIII., proximè verò sequenti absens à Paulo III. in collegium Purpuratorum cooptatur, Presbyter Cardinalis S. Balbinæ. Adsumptis excelsæ dignitatis insignibus, cùm interesse Synodo Tridentinæ non posset, quòd majoribus pro religione orthodoxá negotiis distineretur apud Suevos, & Bojos, simul in Cæsariano adversus Lutheranos exercitu Quæstoribus ab Imperatore præfectus, simul intentus domi Synodo Diœcesanæ, quam ad revocandos Ecclesiasticos à laxiore ad saniorem vitæ morumque disciplinam habuit an. MDXLVIII., Claudium Jajum unum è primis Societ. Jesu patribus Tridentum dimisit, vices acturum suas, quem etiam deinceps quasi Apostolum Ecclesiæ suæ summoperè veneratus est, atque ex eius virtutibus, doctrinâ, & ardore incorruptæ religionis, in eum erga ordinem ejusdem Societatis amorem exarsit, quo nullus per eam ætatem majore visus est exarsisse. Erecta ab eo Societati collegia, beneficia collata, impensam amantissimè munificentiam, interpositumque ubique constans, efficax, studiosum patrocinium, aliaque maxima collegit ex historiis ejusdem Societatis Oldoinus (8): ex illo qui plura ad idipsum volet, accipiat, cetera quoque, quibus tanti Cardinalis pietas, fides, morum castitas, & multiplex pro bono publico, & animarum salute studium perennabit; conficiatque, Othonem Cardinalem Truchesium sæculo XVI. annumerandum heroibus maximis, qui pro Ecclesiâ inter fluctus ab hæresi excitatos periclitante fortissimè militarunt. His porro meritorum gradibus ad summas in Germaniâ dignitates ascendit; Præpositus S. Viti ad Elvangen, Herbipolitanæ Administrator Ecclesiæ, summus apud Sicambros Quæstor Imperii, ejusdemque patronus Romæ. Quâ in urbe post peractam Synodum Tridentinam, cujus interfuit ultimæ sessioni, Prænestinus Episcopus, & S. collegii splendidissimum sidus, è vivis nondum planè senex excessit an. MDLXXIII. IV. Nonas Augusti. Compositus tumulo temporario ad S. Mariæ ab Anima, deinde Dilingam translatus est, conditusque in templo Academiæ ab ipso erectæ, dotatæque, ac fidei Societatis Jesu concreditæ. 1573

CXXVIII. SILVESTER ALDOBRANDINUS patricius Florentinus (9), cujus extat in Civiles Institutiones Commentarius Jurisperitis notissimus, vir doctus, & legum scientissimus, ac Xviralis Magistratus in patria à secretis, cum Florentinorum Respublica multata libertate Mediceorum jugum subiit sub Alexandro Principe, amissis bonis 1575

(1) Tom. 2. in Præf. à p. 32. (2) à p. 213. (3) Tomas. in Redivivo c. 8. p. 36. (4) Vit. Jurisconsultorum German. in Viglio. (5) Tom. 2. P. 2. Sect. 4 p. 877. 2. (6) Vid. Ugh II. Tom. 1. p. 239. n. 33. (7) Sanson. in Diario ad An. 1534. (8) Tom. 3. ad Ciaccon. p. 993. 996. (9) Vid. Pancir. de Clar. Interp. lib. 2. c. 192. p. 307. 308.

omnibus exul extra patriam vixit, ad quam etiam oblata per Cosmum I. plenâ restitutione in integrum redire noluit, seque in exilio doctrinâ, virtute, ac laboribus commodè sustentavit; Assessor Urbinatis Ducis primùm deinde in eodem munere judex apud Hippolytum Arestinum Archiepiscopum Ravennatem, denique S. Consistorii ac Fisci advocatus occubuit nondum sexagenarius Romæ an. MDLVIII. Ex Elisabeta Dera filiam unam, filios habuit septem, quorum duo spectant ad Patavinum gymnasium Joannes, & Hippolytus Cardinales, de quorum altero hic, de altero, quem dignitas major eximit à Purpura, inferius. Joannes itaque Aldobrandinus Silvestri filius frater Hippolyti, quem Clementem VIII. orbis Christianus adoravit Pontificem maximum, unà cum fratre, exulante patre, Venetiis primùm, mox Ferrariæ, demum Patavii, tum bonis artibus, tum præsertim Jurisprudentiæ strenuum laborem impendit. Studuisse illum in lycæo nostro, constat ex tabulario Quæstorio (1), cui adstipulatur Pancirolus (2). Deposito hic tyrocinio (3) legum Doctor ad Sacram rempublicam, cui pater militabat, gerendam accessit, diuque in aula versatus, fuit illi adhuc vivo successor datus à Julio III. ac sacri Consistorii causas egit summâ cum laude ab anno MDLIV. Biennio post, Paulo IV. sedente, Rotæ Romanæ Judex Ecclesiasticarumque causarum auditor, cùm in eo supremo curiæ tribunali diu instar oraculi sedisset, summamque sibi ex integritate ac doctrinâ virtutis gloriam conciliasset à Pio V. Forocorneliensis Episcopus renunciatus est. Administravit illam ecclesiam, piè, sanctè, laboriosè, tantâque in procurandâ subjectorum salute cum curâ, ut verbo & exemplo formator morum ovibus suis esse censeretur, audiretque passim non pastor concrediti gregis, sed Angelus. Ea virtutum eximiarum famâ provocatus idem sanctissimus Pontifex, ut eum Ecclesiæ totius usui propius admoveret, ad Purpuram rapuit, Presbyterumque Cardinalem nuncupavit S. Susannæ, S. Simeonis deinde: mox Legatum à Latere ad sanciendum fœdus adversus Turcas inter Hispanos ac Venetos dixit. Eo magistratu defunctus Pœnitentiarius major abdicanti se S. Carolo Borromæo successor datus, simul signandis Apostolicis brevibus Epistolis præfectus est. Jamque ad majora opinione doctrinæ, prudentiæ, ac probitatis eximiæ urgebatur, cùm eum nondum planè senem mors pluribus addidit. Decessit Romæ in Quirinali VII. Nonas Septembris anno MDLXXIII. Cadaver conditum in templo Deiparæ supra Minervam tegitur Aldobrandinorum sepulcro, signaturque brevi, sed peculiari epigraphe, quam dabit Oldoinus (4), ex quo & Ughello (5) hæc pauca collegimus. Extant Decisiones ejus non paucæ in antiquis collectionibus, & liber singularis *de Jure Fisci, & Causis Fiscalibus*.

1573 CXXIX. Auget gymnasii nostri decus nomen sæculo XVI. notissimum MICHAELIS HOSPITALII magni Galliæ Scribæ seu Cancellarii. Teste Scævola Sammarthano (6), ex quo sua profert Freherus (7), liberaliter institutus est, non in Gallia tantùm, verùm etiam in Italia; nec dubium quin non solum Bononiæ, quod Mezeræus notat (8), sed etiam Ferrariæ, ac diutiùs Patavii bonis artibus operam dederit, ac præsertim Jurisprudentiæ; nam illud quidem Petrus Strozzius innuit in epistolâ ad eum scriptâ (9), hoc autem fatetur ipse in carmine de Gymnasiis Italicis, quod leges apud Mantuam ... (10), confirmaturque tum ex albis Provincialium Consiliariorum Patavii, tum ex inscriptionibus à Salomonio collectis, in quibus bis an. MDXXIII. & sequenti legitur à consiliis ejus Nationis Michael Hospitalius Arvernus. Natus est enim in Arverniâ patre quidem Medico Caroli Borbonii, ac si credendum Frehero (11), quem recipit Teisserus (12) avo Judæo Avenionensi. Patre Borbonium exulem in Italiam secuto Michaelem furtim eòdem asportarunt mulieres. Eum doceri pater in Italia curavit, imbuique severioribus disciplinis, nam politiores Tolosæ didicit; habuitque in Italia præceptorem Græcum, qui adolescentem ad Organum Aristotelis plena manu duxit: nec scio, an præceptorem hujusmodi Thomam Diplovaracium fuisse conjicere liceat, quo magistro Transalpini Juvenes multi in Græco sermone perdiscendo admodum profecere. Quo in loco legum insignibus ornatus fuerit, certò dicere nefas est; apud Sansonum ejus mentio nulla est, ac fortassis Bononiâ Doctor prodierit: inde enim Cardinalem Grammontium proficiscentem secutus Romam venit, ejusque patrocinio usus in curiam Romanam irrepsit, in qua non judex Rotæ, quod somnium ex Mezeræo Teisseri est (13), sed præfectus fuit supplicum libellorum (14), qui cœtibus Cardinalium offeruntur, referunturve. Revocatus deinde in Galliam, causidicum in

dicasteriis

(1) apud Salom. in Collect. ad Inscrip. Gym. (2) ibid. (3) Sanson. Diar. An. 1552... (4) Tom. 3. p. 1054. 1055. (5) Tom. 2. p. 645. n. 53. (6) in Elogiis. (7) T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 865. (8) hist. Gall. lib. 2. (9) Epist. 4. lib. 1. (10) lib. 2. c. 8. de Gym. Italiæ. (11) Vit. Vir. Illustr. (12) Addition. al Elog. Thuani T. 1. p. 326. (13) ibid. (14) Jo. Jacob. Boissardius Vit. Vir. Doct.

dicasteriis forensibus egit, & in ordinem Regiorum Consiliariorum cooptatus, inde ad majora tribunalia, celeri honorum cursu, pervenit. Pangebat enim versus elegantissimos, quibus cum Senatorum, tum Principum benevolentiam sibi conciliavit feliciter adeo, ut ad dignitates eximias viam sibi planam ac facilem aperuerit. Nam carmine ad Margaritam, Regis Henrici Sororem, ita Principem illam flexit, ut illum præ reliquis designaverit, qui, post obitum ejusdem Henrici, paranymphum ageret nuptiarum suarum cum Emmanuele Filiberto Sabaudiæ Duce, eamque ad sponsum deduceret. Initia quoque sacra Francisci II. Galliæ Regis celebravit carminibus opportunè propositis, quibus regem docuit, rationem regni justè ac prudenter administrandi: undè illi togatæ dignitatis fastigium. Etenim, mortuo Francisco Olivario magno Franciæ Cancellario, cùm quæsitum ab adolescente Rege fuisset, quem suis privatis consiliis dignum existimaret, atque adeo magnum Galliæ Cancellarium ediceret, respondit, non alium ab eo, qui suæ inaugurationis initio ipsum rationem docuerat, Regni prudenter & sanctè procurandi. Tam grave Regis adolescentuli responsum illi dictatum creditur à matre Catharinâ, quæ jam pridem gubernaculis Galliarum tuendis Hospitalium destinaverat. Evocatus est Nicæa, ubi pro Sabaudo præerat, illique tanti muneris honor & onus impositum, quod ab eo gestum diversissimis partium, quæ tunc Gallias discerpebant, judiciis obnoxium est. Ea expendere nostri non sit operis aut propositi. Sat fuerit legisse quæ Thuanus (1), Beza (2), Mezeræus (3), Pascherius (4), Galli Scriptores, quos vocat ad classicum Teisserus (5), percurrere: hocque unum dictum superit, Hospitalium virum fuisse doctissimum, insignis prudentiæ, gravitatis, honestatisque moralis egregiæ, qui difficillimis temporibus ita rebus publicis consuluit, ut à violentis consiliis abhorruerit, & mitiora semper secutus sit. Fuit attamen hæresis occultæ suspectus, qui nimirum plusquam satis Calvinianis faveret, atque externâ fide se orthodoxum exhiberet aulæ, secretò ea dogmata probaret, quæ tota ejus familia palam amplexa est. Hinc illi, tum Regina, tum Principes, qui Catholicam religionem tutabantur, adversari: feruntque, eum à Carolo Lotharingo Cardinali in medio Principum ac Senatûs consessu colapho fuisse petitum. Quâ injuriâ acceptâ, sive sponte sua, sive dimissus à Regiâ in prædia sua, aulâ relictâ, divertit; ac se illis fluctibus, quibus respublica concutiebatur, concussaque est deinceps diu, subduxit. In eo secessu non satis constat, utrum quietem invenerit; nam hoc asserit Bullartus (6) & alii; alii vixisse scribunt semper sollicitum ac trepidantem ex imminenti periculo: adduntque, penè non in subito tumultu interfectum, vixque armis generi sui à præsenti nece defensum. Obiit an. MDLXXIII. ætatis LXIX., sepultusque est in templo Chamontæi oppidi, Vignæo castello, quod prædium ejus fuit, & exilii locus, finitimi. Sepulcro ejus inscriptum est hoc tristichon, superbum sanè atque hyperbolicum.

Hìc cineres Michaelis habes: hìc conditur ille
Gallus Aristides, nostri Cato temporis alter:
Quique Sophis septem numero superadditur unus.

Ferunt fuisse specie augustâ, vultu gravi, & tranquillo, qui, ut ex antiquo numismate quidam deprehendere, faciem Aristotelis planè referret. Multa ille scripsit in jure immortalitate dignissima, teste Thuano (7), quæ tamen, ut hic speravit, lucem Reipublicæ bono non viderunt, & adhuc in tenebris delitescunt. Carmina ejus in libros VI. Epistolarum, vel sermonum post ejus obitum edita sunt; de quibus sic censet Scævola Sammarthanus (8): in his, inquit, Horatium præcipuè imitatus est, ita tamen, ut verborum nitore, & sententiarum gravitate illum æquarit, carminis verò lenitate superaverit. Quod judicium an ex unâ sit censura Galliæ, quæ certè suorum non minùs, quam olim Græcia, miratrix est, dicent Critici.

(1) Hist. lib. 24. & in Elog. (2) In Iconibus. (3) Hist. lib. 2. (4) lib. 6. Epist. Ep. ad Bussium fratr. (5) loc. cit. (6) in Academ. Scient. & Artium. (7) loc. cit. (8) Elog. in Hospitalio.

CAPUT XXIV.

Joannes Franciscus Commendonus Cardinalis. Marcus Lauretano. Christophorus Madruccius Card.

1574 CXXX. JO. FRANCISCUM COMMENDONUM neque Venetum fuisse, neque Venetiis natum, ut scribit Oldoinus (1), Gerardus à Stochen (2), & alii, quos sequitur Freherus (3), sed natum in claro agri Patavini Oppido, quod Montem Silicem appellant, ejusque civem habendum esse, certissimum est, cum ex pluribus monumentis & Gymnasii, & urbis Patavinæ, tum sanè maximè ex ipso diplomate Doctoratus, quod prototypon, & autographum habeo, quóque civis Montis Silicis palam asseritur. Liberalibus disciplinis Patavii à puero excultus, non Poetas tantùm & Oratores sectatus est, quod perhibent Orationes ejus & carmina latinè & Italicè conscripta, sed imbutus exornatusque locupletissimè gravioribus disciplinis, ac præsertim Jurisprudentiâ, ex hac Doctoris laurum decerpsit. Romam profectus, conscriptis Epigrammatibus quibusdam de Villa dudum à Julio III. via Flaminiâ extructa instructaque magnificè, ita Pontificem Julium sibi devinxit, ut inter familiares adscitum, & admissum ad sanctiora consilia Dandino Cardinali, ad Cæsarem Legato ministrum à libellis adjunxerit, miseritque deinde Nuncium ad Mariam Britanniæ Reginam, cujus cùm Oratores, professuros publicum summo Principi Sacrorum obsequium Romam adduxisset, Adrienses infulas meruit. A Paulo IV. ad Zacynthiam & Cephalenam in Græcia Ecclesiam provectus, hoc titulo in historia maximè claret (4) ob multiplicem legationum seriem, & difficillimorum negotiorum administrationem, quas gnaviter, prudenter, ac feliciter obiit, apud Venetos sub eodem Paulo, sub Pio IV. apud Cæsarem Ferdinandum, aliosque Principes in Germania, quam prope dixerim totam præco restitutæ Tridentum Synodi peragravit. Inde in ipsam Synodum se recepit, undè non diu post Legatus Concilii iterum Romanorum Reges ex itinere salutavit. Revocatus Romam iterum Legatus ejusdem Pontificis in Sarmatiam ad Sigismundum Regem dimittitur, quò in munere Hosio Cardinali Societati Jesu Collegia destinanti favit apud Regem, ejusque animum calumniis hæreticorum infectum, & erga viros innoxios difficilem ita delinivit ac flexit, ut his non aditum solùm in Poloniam concesserit, verùm etiam gymnasium Vilnense commiserit. Hæc agentem, absentemque Pius idem Presbyterum Cardinalem S. Cyriaci in Thermis renunciavit, recepitque Insignia dignitatis ab Hosio Cardinali Cracoviæ, jam non minor Legatus, sed à Latere per totam Poloniam, in qua diu munus hoc utiliter gessit etiam sub Pio V. à quo ire jussus ad Cæsarea comitia Augustæ Vindelicorum habita, ut minas atroces interponeret, ne quid adversùs Synodi Tridentinæ decreta, aliaque, quæ vetabantur, injussu Pontificis sanciretur, ita rem tractavit prudentissimus Cardinalis, ut minus consultò prorsùs omitteret, ne animi recrudescerent; id quod Pontifex, re pacatiùs considerata, probavit, laudavitque. Pòst hæc redux in Italiam, iterum jussus remeat in Germaniam, undè reversus tertiò eòdem, & in Poloniam Legatus mittitur, &, defuncto Sigismundo, Polonis auctor est, ut Henricum Valesium Regem velint; functusque aliis Legationibus adversùs Turcas, vix tempus quietis tota vita certamque otii sedem invenit: fato quodam ad agendum perpetuò destinatus, ut non nisi in morte quiesceret. Hanc ut sanctè suique compos obiret in pace, atque otio liberali, Romam regressus anno MDLXXIII. sub Gregorio XIII. Patavium secessit, atque hic laboriosam in summis honoribus mortalitatem deposuit an. MDLXXXIV. ætatis LXII. non integro: quamobrem natus sit an. MDXII. non autem an. MDXXIII. ut habet Oldoinus (5). Jacet in templo Capuccinorum in sacello Deiparæ Virginis; ibi tabula ejus effigiem ostentat; humi titulus hic est (6).

Jo. Francisco Commendono tit. S. Marci S. R. E. Cardinali.
Ant. Caucus Patricius Venetus avunculo
B. M. M. P. Vixit Annos LXI. Mens. IX D. VIII.
Obiit VII. Kal. Ianuarii MDLXXIV.

Vitam

(1) ad Ciaccon. T. 3. p. 967. (2) in Thuano emeleato. (3) Tom. 4. P. 1. Sect. 2. p. 56. (4) Pallavic. in hist. Concil. Trident. (5) T. 3. ad Ciacc. p. 968. (6) Salom. Inscr. Pat. p. 446. n. 3.

Vitam ejus elegantissimè descripsit libris quatuor Antonius Maria Gratianus, & alii tanti nominis Cardinalem summis laudibus extulere, quos apud eundem Oldoinum (1) videndos omittimus. Scripsit Orationes multas, multa Poemata, & Curiæ Romanæ notitiam, curiositati placituram.

CXXXI. MARCUS LAURETANO patricius Venetus, Senator moribus & doctrina clarissimus è nostro gymnasio prodit Decretorum Doctor (2), mox etiam Magister Theologiæ (3). Militiam Sacram secutus senatoriam togam Christo dicavit, totumque se piis operibus dedidit, fuitque grande atque conspicuum virtutis exemplar Veneto Clero. Ex Episcopo (4), seu potius Administratore Nonensis Ecclesię Jadrensis Archiepiscopus renunciatus est an. MDLXXIII. Sedit annos quatuor. Decessit an. MDLXXVII. Scripsit eruditissimum librum *de Vera Felicitate*. 1577

CXXXII. CHRISTOPHORUM Cardinalem MADRUCCIUM Gaudentii Principis filium, Tridenti natum, Patavii humaniores literas, Philosophiam, ac partem Theologicorum theorematum didicisse, certissimum est, tum ex albis Tridentinorum (5), & monumentis quęstoriis, tum ex eo maximè, quod Viglii Zuichemi discipulus fuerit (6); atque hic Institutiones Cæsareas excepit. An etiam insignia Jurisprudentię consecutus sit, ignoramus, nam studuit etiam Bononię, ut vera sint, quę de illo narrat Oldoinus (7). Tridentum redux primò Canonicus ejus Ecclesię, mox Decanus, demum Antistes fuit in ipso adolescentię flore, habuitque adjectas Tridentinis Infulis Brixinenses. Utrasque gessit egregiè, ac munere suo tanta cum laude defunctus est per annos circiter duodecim, ut eum jam inter Prę̨sules clarum Paulus III. annos agentem ętatis duos & triginta in Collegium Purpuratorum Patrum cooptaverit V. Nonas Julii an. MDXLIV. Interfuit anno sequenti primę sessioni Synodi Tridentinę, ac deinceps aliis toto anno MDXLVI., quo illum inter & Præsidem Concilii Principem Cardinalem à Monte, postea Julium III., jurgium ac verba satis acerba, de quibus Pallavicinus, intercessere. Missus deinde à Carolo Cęsare Romam, ad bellum adversùs hereticos gerendum opes ac suppetias obtinuit; comitatusque in Hispaniam Maximilianum Caroli ex fratre nepotem, juveni functuro ibi Vicaria Cęsaris potestate admodum consilio profuit, uxorem verò ducturi Mariam patruelem sponsalia nomine Cęsaris confirmavit. Inde in Italiam reversus apud Insubres multa prę̨claré egit, recuperata Mediolanensi arce, pacatis atrocibus odiis inter fratres Pallavicinos, ac mœnibus & propugnaculis validissimis Cremonâ cincta. Interfuit iterum Synodo Tridentinę sub Julio III. tanti habitus ab ipsis Prę̨sidibus Synodi, ut epistolas prolixè de laudibus ejus ad Pontificem Max. dederint, eumque omnium virtutum ornamentis instructissimum prędicaverint. Hinc & Pontificiis & Cęsarianis ęquè venerabilis, & Senas sub Marcello II. à Militum insolentia prę̨sens absterruit, & Placentiam regio nomine Farnesiis restituit. Sedit in conventu Augustę Vindelicorum, & auspiciis Maximiliani in Imperatorem electi non minimam auctoritatis impendit, cui etiam adfuit Romæ medius inter ipsum atque Pontificem in controversiâ de præstando solemni juramento. Gratissimus fuit omnibus Pontificibus, à quibus in Picenum Legatus à Latere missus, Provinciam beneficiis, officiisque propemodum sibi vectigalem fecit. Societatem Jesu dilexit unicè, quam fovit sedulò, cui favit impensè, quam usque ad invidiam summis laudibus extollebat. Ejus multas & varias, sed omnes Principe dignas virtutes latè prosecutus est Joseph Malatesta funebri oratione, quam legimus, ex qua sua habet Oldoinus (8). Tibure, quò aeris mutandi causâ commeaverat, hospes Aloysii Card. Atestini, obiit Pridie Nonas Julii anno MDLXXVIII. ætat. LXVI. 1578

CAPUT XXV.

Thomas Becellus. Joannes Moronus Card. Jodocus Damboudcrius. Daniel ab Homburg Elector. Zacharias Delphinus Card. Sebastianus Ericius. Alexander Riarius Cardinalis.

CXXXIII. THOMAS BECELLUS Eques, antiqua & illustri familiâ Veronæ natus, humanioribus literis imbutus in patriâ Patavium venit (9), prosecutus- 1579

(1) ibid. p. 969. (2) Sanson. Diar. An. 1534. (3) Collect. Salom. ad Inscrip. Gym. (4) Ughell. T. 5. p. 1427. B. 1. (5) Collect. Salom. ad Inscrip. Gymn. (6) Melch. Adam. Vit. Jurisconsultorum in Viglio. Freher. T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 877. 1. (7) Ad Ciaccon. T. 3. p. 686. (8) ibid. p. 687. (9) Pona Elog. Sect. 3. Jul. à Puteo Elog. p. 189. 190.

secutusque in gymnasio eadem studia, mira eruditi laboris felicitate ita Græcis latinisque Musis egregium pectus implevit, ut cum utràque linguâ peritissimè loqui, & eleganter scribere didicisset, unà juris utriusque penitus arcana scrutatus sit. Acceptâ laureâ Jurisconsultorum, domum regressus in Societatem collegii Veronensis adlectus patronum se caussarum criminalium præstitit; tanti cum Veronæ, tum apud exteras nationes hac ex parte Jurisprudentiæ habitus, ut ejus tanquam oraculi responsis peregrè petitis judices uterentur. Horridum truculenti muneris officium blandis Musarum deliciis mitigabat, etatque Poetarum priscorum quidem studiosissimus, recentiorum verò amicissimus. Nam Pindari, & Lucretii versus in ore semper habebat, & familiarissimè versabatur cum Alberto Lavezola, & Hieronymo Fracastorio. Extant ejus in Jure consilia multa pro reis, & contra reos: at notior est literatorum reipublicæ ex carmine Heroico, quod Benacum inscripsit, opusculum elegans, ingeniosum, acutum, tantæque cùm primùm in lucem prodiit gloriæ, ut non defuerint, qui è penu illud Fracastorii depromptum existimarint. Decessit Veronæ urbanis dignitatibus, & muneribus honestissimis patriæ memorabilis an. MDLXXIX., ut leges in ejus elogio, tum apud Franciscum Ponam, tum apud Julium à Puteo.

1580 CXXXIV. JOANNES MORONUS Cardinalis nobili Comitum familia Mediolani genitus est. Fatetur ipse in epistola ad Reginaldum Polum degentem Patavii, se hìc juris utriusque tyrocinium posuisse. Idipsum confirmat Oldoinus (1), quo teste legibus hìc addiscendis intentus, ita in illis profecit, ut inter primos Gymnasii nostri Jurisconsultos fuerit citissimè connumeratus. An hìc itidem laurum Doctoris meruerit, non ausim asserere, cum id nusquam probare possim. Profectus Romam carus Clementi VII. fuit, à quo juvenis admodum Ecclesiæ Mutinensi præfectus est anno ætatis XX. æræ Christianæ MDXXIX. Sedit in ea diu: quo tempore Pastoralis sollicitudinis & vigilantiæ singularia præbuit exempla, Synodis habitis, & Clero ac populo à vitiis redempto. Illud etiam inter ejus gesta præclarissimum numeratur, quòd Societatem Jesu Mutinam primus invexit, eoque egregio facinore perfunctus abdicavit se Magistratu, atque Romam evocatus à Paulo III. ad Bohemicas, Pannoniasque legationes dimissus est: ibi rebus optimè gestis, tantum sibi gratiæ paravit apud Pontificem, ut Patrum Purpuratorum Senatui adscribi meruerit. Inde Legatus Bononiensis, Romæ autem patronus datus est collegio Germanico, cujus propè auctor dici potest post Ignatium Societatis Jesu sanctissimum patrem. Bis Legatus Pontificum in Synodo Tridentinâ sedit, præseditque sanctissimè, & tamen sub Paulo IV. penè non capitis & famæ periculum subiit. Nam cùm rigidam illam Sacræ Inquisitionis, quam sibi Paulus speciem proposuerat, effectamque dabat, non admodum probaret, deque ea clam palam interdum mussitaret, tanquam non orthodoxæ fidei suspectus, rescripto Pontificis in Adrianeâ arce inclusus est; fuitque ibi tantorum meritorum Præsul, donec Pontifex vixit. Eo è vivis erepto, cùm Moronus coram datis judicibus objectum crimen ritè ac evidentissimè diluisset, apud omnes ex innocentia triumphavit; sub Pio IV. & V. & Gregorio XIII. quorum crebras legationes obiit felicissimè ad Cæsarem in Germania, in Italia ad Genuenses, auctusque administratione Novariensis Ecclesiæ, aliisque, tum muneribus gravissimis, tum opulentissimis Sacerdotiis, Episcopus Ostiensis, & Cardinalium Decanus, felici apud omnes & integrâ famâ septuagenario major occubuit Romæ an. MDLXXX. sepultus ad Virginis Deiparæ supra Minervam. Scripsisse fertur multa. Nos ejus luculentissimam Orationem legimus habitam in Synodo Tridentinâ, & Epistolas varias ad eruditissimos XVI. sæculo viros conscriptas: tu, si plura petis, undè hæc pauca desumpsimus, notos Scriptores lege Ughellum (2) & Oldoinum (3).

1581 CXXXV. Penè nos non effugerat JODOCUS DAMHOUDERIUS, de quo Melchior Adamus agens (4), ubi is fuerit institutus, non scribit. Eum ad nostrum Gymnasium pertinere nos docent inscriptiones illius priscæ (5), in quibus an. MDXXXIII. legimus, Jodocus Damhoudet Bergensis. Quid quod an. MDXXX. lauro Jurisprudentiæ coronatur in hoc nostro Jurisconsultorum collegio (6). Hinc igitur Doctor prodierit, hìc vixerit vir sapientissimus, atque hinc redux in patriam, gnarus Theoresim juris umbratilem esse, ni praxi serviat, in hac maximè laboravit, atque ex hac præsertim inclaruit libris editis, quorum famâ Carolus V. Cæsar impulsus, Scriptorem de foro, & forensibus tricis, atque judiciis optimè meritum intimis consiliis & scriniis suis admovit, & Equestri ordine, ac præmiis peramplis decoravit. Nec minorem gratiam,

(1) Tom.3.p.680. (2) Tom.2.p.136.n.65. (3) ibid.p.65.653. (4) Vit.Jurisconsultorum in Jodoc.
(5) in Collect. ad Inscript. Gymn. (6) Diar. Sanson. an. 1530.

tiam, beneficentiamve apud Philippum II. expertus est, qui eum regio fisco præfecit in Belgio, & Flandrico litori cum summâ potestate præposuit. Has dignitates gessit per annos ferme XXX. summus Justitiæ cultor, & acer scelerum vindex. Devexâ jam in senium ætate ad studia sacra deflexit, piosque libellos in otio religioso conscripsit. Mortuus est quarto & septuagesimo vitæ anno, XI. Kal. Februarii an. MDLXXXI. ut notat ejus epitaphium, ex quo hæc pauca decerpsimus, lecto apud Freherum (1). Edidit.

Enchiridion Rerum Criminalium, vulgo Practicam.
Praxim Rerum Civilium.
Paraneses Christianas.
Pupillorum Patrocinium.
Declamatio Panegyrica in laudem Hispanorum Negotiatorum.
Promptuarium Theologicum, Morale, & Politicum.
De Peregrinatione Hominis Christiani ex hac Vita.

CXXXVI. DANIEL AB HOMBURG postea Moguntinus Archiepiscopus & Imperii 1582
Septemvir, adhuc Spirensis Canonicus Patavii bonis artibus ac juri utrique addiscendo vacavit ex inscriptionibus gymnasii (2), in quibus I. N. G. Consiliarius designatur an. MDXLIV. Stirpe nobilissimâ Brendeliorum ab Homperg in Sueviâ natus primam ætatem literis humanioribus impendit: peregrinatus deinde in Italiam, Bononiæque aliquandiu moratus substitit Patavii, ubi etiam doctoris laurum accepit (3). Regressum Spiram ob virtutis & morum præstantiam adhuc juvenem collegæ ad insignem scholastici dignitatem evexere, pauloque post in Moguntinorum Canonicorum album adlectus; mox autem ad varias Legationes adhibitus, dum Augustanis comitiis interest, repentinâ Sigismundi Archiepiscopi morte Moguntiam revocatus, plena suffragatione demortuo sufficitur: tum per legatos Augustanis decretis subscripsit; id quod anno quoque MDLVII. præsens præstitit sancitis Ratisbonæ ac Spiræ. Vertit deinde curam ad gregis sibi commissi salutem, cui ut tutò consuleret, id ante omnia illi necessarium visum, ut orthodoxæ Fidei ab hæreticorum insidiis periclitanti opportunos milites legeret, qui abstinere hostes & populos ad pietatem instituere scirent. Hinc an. MDLXI. Patres Societ. Jesu Moguntiam advocavit, primaque Moguntini collegii fundamenta jecit. Septemvir Imperii suo suffragio duos Imperatores Maximilianum II. & Rodulfum II. in Franco-furtensibus & Augustanis comitiis elegit & unxit: vir totus ad modestiam, & pietatem, & principe & Antistite dignam compositus, quem neque in vita luxus, neque in consuetudine fastus unquam corruperit. Moguntinam Ecclesiam annis ferè XXVI. gubernavit pacatè, auxit munificè, quà emolumentis adjectis, qua Ædificiis extructis vel restitutis; denique justitiæ studio, religionis cultu, sanctimonia vitæ, decessit Aschaffenburgi piè placidèque quasi consopitus placidissimo somno, cunctis desiderium sui luctumque relinquens an. MDLXXXII. ætatis LVIII. Conditus est ad sacellum Deiparæ in templo majore Moguntino cum epitaphio, quod ex Nicolao Serrario (4), undè hæc pia collegimus, leges apud Freherum (5).

CXXXVII. ZACHARIAS DELPHINUS Cardinalis patricius Venetus nobilissimæ ac 1583
Senatoriæ prosapiæ cum Patavii diu scientiis, præsertimque jurisprudentiæ vacasset, ac doctoris lauream retulisset (6), domi forisque pro patria muneribus & honoribus functus, indeque ob insignem in expediendis negotiis, cum facundiam, tum prudentiam clarus à Julio III. Protonotarius Apostolicus, a Paulo IV. inter familiares adscitus, à Pio IV. in Germaniam Nuncius missus, dum ibi ad gravissima pro religione negotia vim omnem ingenii confert, in Senatum Cardinalium legitur an. MDLXV. Presbyter S. Clementis. Redux in Italiam tantâ nominis famâ apud omnes inclaruit, ut omnium judicio crediturum sit, in aula Romana nihil esse tam arduum, quod ejus cognitionem ac dexteritatem effugeret. Hinc exceptus Romę summo cum plausu non sibi duntaxat gloriam, sed, ut Oldoinus (7), ex quo hęc habemus, tradit ingenuitatis laudem promeruit, fassus in cœtu publico Cardinalium, quidquid in Germania gessisset è re publicâ orthodoxæ religionis, tribuendum esse Societati Jesu, quam miris, si quis unquam, laudibus celebravit. Sub Pio V. Jaurinensem ad Arabonem Ecclesiam administravit, interfuitque comitiis Gregorii XIII., sub quo mortalitatem explevit XIV. Kal. Januarii an. MDLXXXIII. ætatis LVII. Sepultus est Romæ sine pompa & titulo ad S. Mariæ supra Minervam.

CXXXVIII. SEBASTIANUS ERICIUS patricius Venetus ex Diario Sansoni an. MDL. inter collegas Patavinorum Jurisconsultorum excepus est, postquam, curriculo 1585
studio-

(1) Tom.1.P.2.Sect.4.p.885. (2) in Collect.Salom. (3) Sanson.in Diar.an.1545. (4) de Rebus Moguntin. (5) T.1.P.1.Sect.2.p.48. (6) Sans.Diar.ad annum 1547. (7) ad Ciaccon.Tom.3.p.956.

ſtudiorum legitime confecto, Philoſophiæ doctor inſignia quoque retulit Juriſprudentiæ (1). Diu habitavit Patavii, quò ſolidiùs, pleniùſque graviſſimis diſciplinis mentem imbueret; Redux autem in patriam, Rempublicam aliquandiu geſſit, mox curarum pertæſus & munerum iterum Patavium redit, habitavitque ad Porciliam (2) vicum urbis ad Mœnia, ubi deinde nobilis ejus poſteritas amplas ædes ædificavit. In eo ſeceſſu plura vernaculo ſermone doctiſſimè ſcripſit (3), & edidit ſub Echini nomine, quo memoratur à Thuano (4), & ab additionibus Teiſſeri (5), quôque Erinaceum familiæ ſtemma ſignificabat. Poſt annum ætatis quadrageſimum, iterum ad Rempublicam gerendam acceſſit jam clarus ex famâ ſapientiæ, fuitque Senator ampliſſimus, atque obiit in patriâ circa an. MDLXXXV. ætat. LV. Edita ſunt Italicè

De gubernanda Republica Commentarius.
De Inſtrumento, & via quâ priſci ad Inventionem ibant, Tractat.
Hexaemeron Moralium Dialogorum.
Diſſertatio de numiſmatibus antiquis, cum explicatione Numiſmatum Conſularium ac Cæſareorum, Opus eruditiſſimum.
Expoſitio trium Petrarchæ Odarum, quas appellant Sorores.
Vertit etiam Italicè Timæum Platonis.

1585 CXXXIX. ALEXANDER Cardinalis RIARIUS Bononienſis, ut Cardinalium Biographi ſcribunt apud Oldoinum (6) Patavii legalibus inſtitutionibus excultus lauream Juriſprudentiæ in patriâ conſecutus eſt. Romam profectus à Pio IV. Referendarius, & Apoſtolici ærarii generalis Judex, ſive ut loquuntur, Auditor conſtitutus, Pio V. Pontifice Alexandrinus Patriarcha, comes datus Alexandrino Cardinali Hiſpaniam, Luſitaniam, & Galliam adiit ad Sacrum fœdus pangendum adversùs Turcas. Reversùs ad Italos dum publico munere in ordinanda curiâ Romana verſatur, à Gregorio XIII. inter Presbyteros Cardinales titulo S. Mariæ ad Aram Cœli cooptatur. Inde miſſus in Hiſpaniam Legatus à Latere Philippum II. Luſitaniæ regem ſalutavit, coronavitque, mox alias quoque Legationes obivit, & Peruſinam in primis in Umbriâ. Vixit deinde Romæ ad multa bono publico, ac præſertim Juſtitiæ officia per Gregorium adhibitus. Inde abiit ad plures ſub Sixto V. XV. Kal. Auguſti an. MDLXXXV. ætatis XLII. Sepultus eſt in baſilica SS. XII. Apoſtolorum, notaturque non unâ inſcriptione apud laudatum Oldoinum.

CAPUT XXVI.

Michael Thomaſius Taxaqueta. Proſper Publicola Sanctacrucius Cardinalis. Antonius Auguſtinus.

1585 CXL. MICHAEL THOMASIUS TAXANUS Hiſpanienſis in albo gymnaſtico (7) (matriculam vocant Studioſorum) ex tabulario Quæſtorio notatur an. MDXXXV. & ibi dicitur à Salomonio Mariani Socini junioris diſcipulus, & hoſpes Alexandri Socini cariſſimus, quem mox idem auctor è monumentis cœnobii ſui juvenem fuiſſe aſſerit Ordini Prædicatorum addictiſſimum, templiſque horum donaſſe multa, tum hìc, tum Bononiæ, ubi ſecutus Socinum lauream Juriſprudentiæ recepit. Ex his quæ certiſſima ſunt, fit, ut cenſeam Thomaſium hunc illum eſſe, quem Nicolaus Antonius Scriptoribus Hiſpanis annumerat (8), & agnomine Hiſpano Taxaquetam appellat: quod vel ipſe Thomaſius firmiùs videtur ſancire in iis, quæ de Socino declamans in ejus funere dixit (9), palam profeſſus, ſe diſcipulum ejus Patavii, atque Bononiæ. Eum proinde claris alumnis gymnaſii noſtri accenſere non piget. Natus eſt Majoricæ in altera Balearidum (10); utrique Juri operam dedit Ilerdæ in urbe Tarraconenſis Hiſpaniæ, quâ Catalaunia vocatur. Profectus inde in Italiam, hìc ut probavimus, diu ſtuduit apud Marianum Socinum, quem diſcedentem Patavio an. MDXLI. ſecutus Bononiam, ibi inſignia Doctoris accepit, tantæ etiam tum famæ ex ea oratione, quam edidit *de Juris Civilis diſcendi via, & modo*, quaque extincto dudum Mariano eloquentiſſimè parentavit, ut Romæ maximi habitus, meruerit poſtea in eos Jureconſultos adſcribi, qui Tridentinæ Synodo, cum tandem finem accepit, interfuere. Verſatus deinde Romæ diu eſt, ex multiplici eruditione inter amicos præcipuos Latini Latinii, & Antonii Auguſtini, quorum alter in carmine ad Auguſtinum dato, laudato Nicolao Antonio, quem ſequimur, ſatis videtur inſinuare, Thomaſium inter eos fuiſſe,

qui

(1) Sanſon. Diar ad An. 1556. (2) Salom. Inſcrip. Gym. (3) V. Ghilin. in Theatr. Vol. 1. p. 107. (4) in Elogiis. (5) ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 210. (6) Tom. 4. p. 34. (7) Salom. in Collect. ad Inſcrip. Gym. (8) in Biblioth. hiſpan. Tom. 2. p. 117. (9) Orat. de Jur. Civil. diſcen. via. (10) Idem Nicol. Anton. ibid.

qui Gregorii XIII. jussu emendando Gratiani Decreto operam laboremque utiliter contulere. Quin imò creditur, hic ille fuisse, qui ante alios, atque aliis urgentiùs emendationem hujusmodi postularunt. Antonio Augustino ab Ilerdensibus infulis ad Tarraconenses translato, successor datus in ea dignitate consenuit. Annum ejus emortualem neque signat Nicolaus Antonius, neque aliunde nos novimus. Probabilissimum est, eum qui Augustino successit an. MDLXXV., nec videtur Augustino fuisse superstes, apud quem multa ejus manu scripta reperta sunt, ante annum MDLXXXVI. mortalem esse desiisse. Hæc ejus opuscula edita recenset Nicolaus Antonius.

Lactantii Opera emendata & notulis illustrata.
Disputationes quædam Ecclesiastica.
Brevis Christiana, & Catholicæ Fidei defensio, & Judæorum, Mahumetanorum, & Hæreticorum oppugnatio.
De Ratione habendi Concilia Provincialia & Diœcesana, ac de iis, quæ in ipsis præcipuè tractanda sunt.
De Variis Collegiis ad utilitatem publicam constituendis.
Orationes, quarum altera de Juris Civilis ratione, altera de ejusdem discendi via & modo, magni sunt habitæ.

Manuscripta in Bibliotheca Antonii Augustini fuerunt.

Expositio Bullæ in Cœna Domini.
Casus in Jure reservati Rom. Pontifici & Episcopis.
Disputationes de Universali Episcopatu.
De Annatis & Reservationibus.
Explanationes in l. 1. ff. de Just. & Jure, & in l. diem functo ff. de officio Assessorum.
Explanatio Topicorum M. T. Ciceronis cum Præf. de usu Inventionis.
Vita Joannæ Calefatæ Majoricensis, & quædam notata de quibusdam sui sæculi Feminis.

CXLI. PROSPER PUBLICOLA SANCTACRUCIUS Cardinalis ex iis unus est, 1585
quorum nitidissima luce præ cæteris etiamnum splendescit, ut sæculo XVI. exeunte resplenduit gymnasium Patavinum. Variam & non unam adolescentiæ ejus catastrophen graphicè describit Oldoinus (1), quem hic fas esset exscribere, ni eum prolixitas à brevitate, quam sumus polliciti, procul abigeret. Sat erit ejus capita summa delibare, ut nostra posteritas agnoscat, virtuti plerunque comitem esse fortunam ad grandia. Natus nobilissimâ & vetustissima Romana familiâ (2), grassante, post notam illam à Cæsarianis direptionem, in urbe pestilentia utroque parente orbatus spoliatusque bonis omnibus, tredecim annorum puer, atque onere duorum fratrum, totidemque Sororum alendarum pressus, in Sabinos fugam arripuit, à quibus benignè receptus, unà cum præceptore suo, quem secum deduxerat literarum etiam in illa ætate studiosissimus, mox discedere coactus est, Hispanis militibus usquequaque Sabinam diripientibus. Secessit pauper & egenus omnium in oppidulum aliud, ubi satis avarè adjutus ab Antonio Ursino fratre Ducis Gravinæ, apud rusticum hominem hospitium invenit, donec Hispanis Neapolim revocatis, licuit in urbem redire. Ibi amisso uno ex fratribus, & præceptore, hectica febre diu oppressus decubuit, à qua tandem liberatus mira fortunæ vicissitudine in bonum & doctum incidit senem, ex quo non solùm humaniores literas didicit, sed & in eam eloquentiæ gloriam, ut & Romæ latinè ad Cardinales cum laude dixerit, & Bononiæ coram Clemente VII., & Carolo V. Cæsare Orationem habuerit. Bononiâ Patavium venit, ut juri Civili & Pontificio daret operam. Hìc victu tenuissimo usus fuisse dicitur: deerat enim pecunia, cùm quod post ærumnas patrimonium remanserat, vix alendo fratri, sororibusque sufficeret. Cùm studiis igitur conflictatus & egestate iterum in febrim hecticam recidit, quam ubi Benedicti Victorii Faventini Medicinæ tunc Professoris primarii Patavii virtus discussit, cœpit Thomam Zanechinum juris Canonici Professorem Vicentinum audire; eoque præceptore adeo profecit, ut inter sapientissimos Jurisconsultos in hoc nostro gymnasio numeraretur. Eidem præceptori addictus abeuntem Vicentiam feriis æstivis prosecutus est; egitque procul Patavio, ne ferianti Magistro discipulus deesset. Agentem ibi literæ Hieronymi Veralli, & Fabii Mignanelli Venetiis ad negotia degentium admonuerunt de obitu Pompilii Sanctacrucii Consistorialis Advocati, auctoresque illi fuerunt, ut quantocyus Romam rediret, & vacuum gentilis sui morte munus obtinere satageret. Excusavit se adolescens ingenuus valetudinis prætextu, quo paupertatem suam modestè tegebat: deerat enim viaticum Romam redituro. Verùm dum hanc ipsam excusationem interponit, ecce literæ Roma datæ nunciant à Paulo III. ipsum è vivis erepto Sanctacrucio suisse suffectum: quippe collegium ipsum Advocatorum eum sibi collegam postulaverat à Pontifice, qui memor habitæ coram Clemente, & Carolo dissertationis Bononiæ libens annuit. His acceptis, Prosper Patavium reversùs, raptimque insignia Jurispru-

(1) Tom. 3. p. 950. 951. (2) Oldoin. d. p. 950. & seqq.

Jurisprudentiæ consecutus, ac Romam celeriter profectus de more publicè disputavit, in eoque congressu laudes Purpuratorum adsidentium emeruit annum agens ætatis XXIII., qui fuit æræ communis an. MDXXXVII. Anno sequenti Paulo III. Nicæam profecto ad pacem inter Carolum V. & Franciscum I. sanciendam adfuit comes Mignanelli non mercenarius; post reditum judex seu Auditor Rotæ Romanæ dictus, quamvis collegarum ætate junior, comes delectus est ab Alexandro Farnesio in Germaniam ad Carolum V. causâ negotiorum proficiscente, cujus gratiam sibi conciliavit officiorum assiduitate, quâ tamen nihil aliud obtinuit, nisi ut Nuncius in Germaniam ablegaretur. Eo in munere rebus optimè gestis, magna cœpit à Paulo III. sperare: sed cùm is obiisset, desperavit, planèque concidit animo. Verùm erectus est benevolentiâ Julii III. qui eum Nuncium in Galliam pro pace inter Henricum II. & Carolum Cæsarem procurandâ misit. At re infectâ cùm rediisset, ea benevolentia refriguit, planèque Prosperum muneri pristino Auditoris restituit, quo dum fungitur à Pio IV. ad plures legationes in Lusitaniâ, Hispania, & Gallia adhibitus in gratiam Catherinę Mediceæ Gallorum Reginæ se insinuavit, qua obtinuit, ut Episcopi Galliæ, ipseque Cardinalis Lotharingiæ dimitterentur ad Synodum Tridentinam: id quod Pio placuit adeo, ut eum absentem honore Purpuræ decorarit an. MDLXV. Cardinalis diu vixit in Gallia, atque ita hæreticos verbo factoque vexavit, ut ab eis sæpè periculum vitæ subierit. Sub Pio V. revocatus Romam, cumulatusque titulis Romanis, his addidit Arelatenses insulas in Gallia, arcanorumque Gallicorum particeps factus, res inter Pontificem & Catherinam graviter administravit, ut ex Ludovici Gonzagæ commentariis, & Jacobo Thuano constat. Tandem Ecclesiâ Arelatensi dimissa Romam secessit, interfuitque comitiis Pontificalibus Gregorii XIII. & Sixti V. sub quo vivere desiit Nonis Octobris an. MDLXXXV. ætatis LXXVI. Sepultus est in basilica Liberiana cum Epigraphe, quam exhibet Oldoinus (1). Scripsit.

Decisiones Rotæ. *Epistolas ad Federicum Nauseam, & alios*

Gallicarum Rerum Commentarios.

1586 CXLII. ANTONIUS AUGUSTINUS, ut in ejus epitaphio Tarracone posito legitur (2), *Oraculum Sapientiæ terrestre*, Patavii auditor ad scientiam juris, Pancirolo teste synchrono (3), Mariani Socini fuit, ad linguæ Græcæ notitiam Fasceoli, & Romuli Amasæi, in humaniore literatura Lazari Bonamici. Idipsum refert Andreas Schottus in oratione funebri, quam de illo habuit Antuerpiæ, inscripsitque Lævino Torrentio ejus urbis Episcopo. Ex hac sua habet citatus Freherus, ex eaque nos aliqua damus, quæ plurium gymnasiorum, sed & nostri celeberrimum alumnum ac maximum posteritati nostræ memorabilem præstent. Ortus nobili genere Cæsaraugustæ in Celtiberia patre Aragoniæ Pro-Cancellario; vix pueritiam egressus missus Complutum est ad Carpetanos, ibique inter æquales jam tum ingenii gloria omnibus excelluit. Traductus deinde Salmanticam, in Academia illa Jurisprudentiæ fundamenta jecit, quæ in molem excelsam assurgerent. Is non contentus audita fama Jurisprudentium Italorum, permissu patris Bononiam venit, adlectusque in collegium Hispanorum, quod ibi sumptibus Ægidii Albernotii Cardinalis Hispanæ juventuti patet, doctoribus usus est primùm Petro Paulo Parisio, deinde Andrea Alciato. Post hæc divertit Patavium, atque hic penitùs expolitus, cùm studiorum curriculum peregisset, doctoris insignia suscepit (4): his ornatus Florentiam excurrit, ubi Lælio Taurello diserto ejus ætatis Jurisconsulto & Petro Victorio de humanioribus literis optimè merito aliquandiu familiariter usus Florentinas Pandectas diligenter inspexit, eaque sibi sepesuit, quæ deinde ad earum, quæ vulgo leguntur, emendationem, contulit. Florentiâ Romam progressus est Pontifice Paulo III. qui explorata singulari hominis doctrinâ eum XIIVirum litium judicandarum, quem Rotæ Auditorem vocant, Ludovico Gomesio defuncto sufficit. Hoc munere Antonius functus summa morum integritate, summa vitæ abstinentiâ, nec minore in jure dicundo justitia, gravitate, æquitate à Julio III. an. MDLIV. Legatus Britanniam adiit, cum Philippus II. Catholicus Rex Mariam Britanniæ Reginam duxit uxorem. Reverso Romam Paulus IV. ad sanctiora consilia usus est, qui postmodum eum Alifanum Antistitem creatum in Germaniam ad Ferdinandum Cęsarem misit: qua legatione honorificè obita ad Ecclesiam suam secessit, unde non multò post accitus à Philippo II. Hispaniarum Rege, Censor cum potestate suprema Siciliam lustrare jussus, ita se gessit, ut & Regi satisfecerit, & insulanis jus sanctissimè dixerit. Redeuntem in Hispaniam Pius IV., petente Philippo Rege neque opinantem & invitum Ilerdensem

(1) ibid. p. 955. (2) apud Freher. T. 1. P. 1. sect. 2. p. 53. (3) de Clar. Interpr. lib. 3. c. 158. p. 301.
(4) Diar. Sanson. ad An. 1540.

densem Episcopum dixit, qua dignitate præditus ad Synodum Tridentinam cum fratre Petro Oscæ Antistite venit. Rediit absoluto concilio in Hispaniam, curavitque Ecclesiam suam annos circiter XVI. post quos à Gregorio XIII. ad Archiepiscopatum Tarraconensem translatus est an. MDLXXVI. Vir fuit omnem eruditionem complexus, antiquitatis investigator acerrimus, atque idcirco eruditorum omnium suæ ætatis & amicissimus, & studiosissimus. Memoriâ mirâ, quidquid Romæ viderat, retinebat, curiositate penè non nimiâ Romana monumenta, quæ adhuc Tarraconæ supersunt, ad trutinam revocavit. Juris Civilis peritissimus tanti apud omnes fuit, ut neminem habete suâ ætate parem visus sit, nec defuerit, qui in eo Paulum, Ulpianum, Papinianum ab inferis revixisse Platonicâ quadam metempsychosi crediderit. Has mentis dotes ethicis virtutibus amplificabat, Præsul in egregiâ morum severitate mitis adeo, ut eum per annos ab obitu retro viginti nemo viderit iratum: castitatis usque adeo custos religiosus, ut omne fœminarum colloquium, nedum otium commerciumve vitaverit. Ita in egenos & afflictos munificus, ut propè in morte decoxerit, ac tantâ tam generosâ inopiâ decesserit, ut vix superfuerit sumptus, quo efferri posset honestè. Plura alia leges à Schotto peramico ejus doctissimo laudata, in quibus illud miraculo proximum celebratur, quod tantæ, tam gravi, tam doctæ, tam circumspectæ virtuti jucunditas ex pulcherrimo corpore, & lepor in dictis more Hispanorum acutus ac facetus nunquam defuerit. Obiit Tarracone septuagenario major an. MDLXXXVI. scriptis ex eo, quod fuisset residui, Christo & sanctâ Thecla hæredibus, celeberrimâ sua bibliotheca Regi Hispaniæ legatâ.

Scripta ejus varia, & omnia pretiosa sic Schottus recenset.

Ad Humanitatis studia pertinentia.

Notæ & Emendationes in M. Terent. Varronem de lingua latina, & in Sex. Pompejum Festum.
Familia Romanorum XXX. cum Fulvii Ursini familiis.
Dialogi XI. de Numismatibus & Inscriptionibus Græcis, Latinis, Hispanicis.
Index MSS. suorum Græc. & latin. in sua Bibliotheca.

Ad Jus Civile spectantia.

Emendationum & Opinionum Juris Civilis ad Pandectas Florent. lib. IV.
Ad Modestinum sive de Excusationibus liber singularis.
Ad Hadrianum, & ad Edictum liber singularis.
Index verborum in Pandectas Florentinas.
Ad Julium Taurellum Jurisconsultum Epistola de Militiis.
Novellarum Juliani Antecessoris Versio ex Græco cum notis.

In Jure Canonico.

Antiq. Collectiones Decretalium cum notis.
Canones Pœnitentiales cum notis.
Dialogorum libri XI
De Emendatione Gratiani libri II.
Constitutiones Synodales & Provinciales Tarraconensium.
Epitome Juris Pontificii in tres Partes, de Personis, de Rebus, de Judiciis cum notis.
Conciliorum Græcorum, & Latinorum collectio.
Fragmenta quoque Veterum Scriptorum, Poetarum, & Oratorum Collegit.

CAPUT XXVII.

Henricus Husanus. Jacobus Sabellus Card. Andreas Gailius. Jo. Franciscus Gambara Card. Stephanus Bathoreus Rex. Joachimus Mynsingerus.

CXLIII. HENRICUS HUSANUS Isenaci Thuringorum natus ex iis, quæ scribit Melchior Adamus (1), exscribitque Freherus (2), ut initiaretur mercaturæ 1587 puer Bergam NorWegiæ missus est. Sed cùm ea initia plusquam Scythica crudelitate fumarentur; quippe pueri nudi mari extracti verberibus excipiuntur usque ad sanguinis effusionem; Henricus missâ litterula cruentâ ita matrem commovit, ut inde eum abire jusserit, ac restitutum patriæ siverit ab illo sævo ac barbaro lusu ad musarum, ac Palladis delicias animum liberalem convertere. In Germania politioribus studiis operam dedit, & Wittembergæ & Ingolstadii sub diversis Doctoribus, inter quos & Melanchthon fuit: mox profectus in Galliam apud Bituriges Franciscum Duarenum

 audivit,

(1) Vit. Jurisconsult. German. (2) T. 1. P. 2. Sect. 4. p. 908.

audivit, atque inde digressus commeavit Patavium, ut ex monumentis gymnasticis (1) & Diario Sansoni constat (2), imò ex ipso Hulano in eo Elegorum loco (3), quo vitæ quod hic periculum subiit, ex febre ardenti piè satis & eleganter describit. Hinc Spiram redux, ac se praxi juris & fori in variis Germaniæ tribunalibus mancipavit: aulas deinde coluit, rursumque Germania, Gallia, & Italia perlustratis Jenæ Professor legum publicus fuit, functusque diversis apud Summates Principes muneribus, his vel à consiliis fuit, vel scriba fidelem operam præstitit. Demum Syndici & Consiliarii officio suscepto Reipublicæ Luneburgensis Administrator egregius, in ea urbe vivere desiit an. MDLXXXVII. ætatis LIV. Ibidem sepultus est cum elogio, ex quo lecto apud Freherum (4), horum pleraque decerpsimus. Valuit præcipuè in flebili Poetices parte, indeque claret; en quos edidit,

Libri II. Horarum succesivarum, seu Imaginum Mosaicarum.
Libri II. Elegiarum.

1587 CXLIV. JACOBUS SABELLUS Cardinalis nobilissima & vetustissima gente Romana progenitus patre Jo. Baptista, matre Constantia Bentivola, Pauli III. consanguineus, dum Patavii Jurisprudentiæ, ac latinis & græcis literis impendit laborem ac studium, ab eodem Paulo Diaconus Card. S. Luciæ in Septizonio renunciatur. Præfuit deinde in eodem ordine Titulis SS. Cosmæ & Damiani, S. Nicolai in Carcere Tulliano, S. Mariæ Novæ, cujus mox titulum gessit Presbyter, & Ecclesiæ Neocastrensis administrator; multas etiam alias Ecclesias commendatas habuit, quas enumerare longum & supervacaneum sit, cùm eas religiosè recenseat Oldoinus (5), ex quo hæc omnia damus. Beneventanam Ecclesiam procuravit præsens, eamque ex præscripto legum Tridentinarum excoluit. Legatus in Piceno provinciam intestinis vexatam dissidiis paci, & quieti restituit; simul ejus oras maritimas ab insidiis Draguti archipiratæ, classis Turcicę imperatoris asseruit. Denique sub Pio IV. & reliquis Pontificibus Vicarius in Urbe fuit quoad vixit. Amantissimum eum Societatis Jesu scribit Oldoinus, cujus ordinis amplissimi studia probaverit semper, atque operâ usus sit, nec alibi condi voluerit, nisi in ejus templo, in basilicâ scilicet Farnesiana. Decessit Romę Nonis Decembribus an. MDLXXXVII.

CXLV. ANTONIUS GAILIUS in gymnasio nostro insignia Doctoratus accepit,
1587 ut constat ex Diario Sansoni (6). De eo hęc Melchior Adamus (7), ex quo Freherus (8). Natus est Colonię Agrippinę an. MDXXV. Primis literarum elementis imbutus ad juris disciplinam se applicuit; ac primùm doctores ejus in Germania, post in lyceis Gallię, atque Italię audivit. Spirę deinde ad Imperii tribunalia Adsessorem se prębuit diligentissimum. Inde Maximiliano II. Cęsari fuit à Consiliis Aulicis, & Libellis supplicibus. Particeps tandem Consiliorum Septemviri Coloniensis in patria mortuus est III. Idus Decembris an. MDLXXXVII. ętatis LXII. Literaria ei cum Joachimo Mynsingero controversia fuit, à quo plagii arguitur, quòd frustulatim quędam, suppresso auctoris nomine insersisset suis scriptis: at hoc vetus & translativum crimen Jurisperitorum est, ut sępe notavimus. Scripsit

Observationum Practicarum libros II.
De Pignoribus lib. I.
De Pace publica & Proscriptis, seu Bannitis Imperii.
Tractatum de Manuum injectionibus, seu Arrestis Imperii.

CXLVI. JO. FRANCISCUS GAMBARA Cardinalis, Uberti Cardinalis ex fratre
1587 nepos, Perusię, mox Patavii Jurisprudentię diligentissimè studuit, undè etiam prodiit laurea doctoris ornatus (9). Et vivo quidem patruo Cardinali aliquandiu sub ejus disciplina versatus est excultusque in aula Romana (10), ac pingui Sacerdotio in agro Cremonensi donatus rerum gerendarum experientia pręstitit, & inter eloquentissimos ętatis suę viros habitus est. Patruo vita functo, ex aula Cęsarea, quò se contulerat ad Carolum V. Romam rediit, receptusque inter Pontificios Familiares Julio III. à cubiculo fuit, mox Apostolicę questurę collegio adscriptus non diu post ejusdem Pręses intra annum initi muneris, hoc est anno MDLXI. à Pio IV. Diaconus Cardinalis, deinde Presbyter renunciatur. An. MDLXV. Legatus à Latere dictus, mortuo Pio, munere excidit; verùm à Pio V. ad secreta consilia in arduis Apostolicę sedis negotiis, curisque Pontificatûs summę prudentię illustria documenta dedit Urbi, & Orbi; tanti ex hac inter alias virtutes apud summos Principes habitus, ut illum coram, & literis de rebus agendis consulerent; ejusque responsa instar oraculorum reciperent. Pruden-
tiam,

(1) Salom.Collect.ad Gym.Infer.in Matric.German. (2) ad an.1551. (3) lib.1.Eleg.7. (4) loc.cit.
(5) Tom.3.p.674. (6) Ad Annum 1548. (7) Vit.Jurisconsultorum. (8) Tom.2.P.1.sect.10.p.909.
(9) Diar.Sans.An.1555. (10) Oldoin.ad Ciaccon.Tom.3.p.939.940.

tiam, sapientiam, acumen ingenii, & innatum animo amorem justitię, religione, ardore fidei, & pietatis acutatissimo studio, pręsertim Deiparę Virginis cultu, & obsequio erga D. Laurentium, immane quantum auxit, extulitque: ut non sit mirum, quòd amplissimas dignitates, dignitatumque titulos, atque opes fuerit consecutus in curia sub Antistitibus maximis quatuor, Pio IV. Pio V. Gregorio XIII. Sixto V. quo sedente, Romę III. Nonas Maji an. MDLXXXVII. ętatis LIV. ad plures abiit. Corpus depositum ad S. Marię de Populo translatum est ad ędes Deiparę Virginis de Quercu suburbanas Viterbio, quas ipse Viterbiensis Episcopus consecraverat, in quibus facellum extruxerat, & dotaverat. Ibi jacet ad gradus aræ majoris.

CXLVII. Extra omnem dubitationis aleam est, STEPHANUM BATHOREUM Polonię Regem XXVI. aliquandiu fuisse Patavii, bonamque partem adolescentię, aliquam etiam juventutis hic bonis artibus impendisse pręceptoribus Robortello & Sigonio. Tradunt Thuanus (1), Teisserus (2), Gerardus à Stochen (3), & alii, vacasse eum etiam Jurisprudentię, certè inter ejus studiosos fuisse cooptatum, probat Ungarorum album & inscriptio prisca gymnasii apud Salomonium (4). Gente Panno, qua parte Pannonia Transylvania dicitur, & Principis regionis illius filius natu major, pari studio ad utriusque Palladis gloriam à puero exarsit. Annorum octodecim adolescens nobili peregrinatione prope totam Europam lustravit, tandemque ad plenam eruditionem ad annum usque vigesimum quintum ętatis alumnus gymnasii nostri fuit, in quo ita bonis artibus & pacatę Palladi operam dedit, ut se non togę natum, sed sago meminisset. Quamobrem literariis laboribus addidit equestres exercitationes, habuitque utriusque studii socium & ęmulum Andream Dudithium nobilem Pannonem, quocum jam tum in eas simultates incurrit, quę tempore, occasionibus, ac partium jurgiis auctę Stephanum vix non à patrocinio fortunę dejecere. Nam cùm redux in patriam, diuque ibi Palatinus provincię, Henrico Valesio, qui clam Poloniâ relictâ ad avitam Gallici Regni successionem transfugerat, successor quęreretur, atque hi quidem Maximilianum Austriacum, illi verò Bathoreum evocarent, Dudithius memor, se Patavii fuisse à Bathoreo sępe contemptum, derisum, ac male habitum, toto conatu contra hunc stetit pro Maximiliano. Vicit attamen invicti Ducis nomen, & gloria; Bathoreoque diadema Polonicum tradidit an. MDLXXVI., quo summa Polonorum Ordinum consensione ad serenissimę Reipublicę illius evectus solium, Danzicanorum audaciam, qui uni stabant pro Maximiliano contra omnium sententiam, ad bellum progressus cum exercitu Stephanus contudit; atque ad meliora consilia compulsam pecuniâ multavit. Inde adversùs Moschos instructis copiis conversus, eorum fines populatus est, urbes atque arces munitissimas expugnavit; mox traductis in Finlandiam & Livoniam armis ereptas arces à Moschis recuperavit; eòque hos compulit, ut supplices, interpositis etiam Romani Pontificis Gregorii XIII. officiis, pacem peterent. Inducias sexennio duraturas concessit, restitutis, quę Moschis eripuerat, receptis quę hi occupaverant; triumphaturus post datum tempus de iisdem gloriosiis, ni mors pręepropera militari proposito intercessisset. Hac Stephanus Mortalium numero exemptus est nondum planè senex an. MDLXXXVIII. Regni XII. Rex semper Polonis memorabilis, ac venerabilis, sive religionem spectent planè orthodoxam, sive justitiam & mores regię Majestati consentaneos, sive denique virtutem bellicam, quâ priscis regibus non minor pręivit successoribus exemplo & gloria. 1588

CXLVIII. JOACHIMUS MYNSINGERUS clarum Jurisprudentię sidus, & nomen victurum ęternùm apud tyrones militię nostrę, familiâ nobilissimâ, de cujus origine multa Melchior Adamus (5), Sturgardę in Suevia dentatus natus est, quod ominosum visum. Septennis elementa in patria didicit. Anno XIII. ętatis Dolam in Burgundiam missus juri discendo initium fecit, simul Musas non sine profectu coluit: à quibus abstractus ad archilycæum Patavinum venit, ut in eo studiorum curriculum absolveret: Hic auditor fuit Viglii Zuichemi, ut idem Freherus tradit (6), sed & aliorum, à quibus, ut mos tunc habebat, potestatem recipiendæ alibi laureæ consecutus in patriam rediit, statimque uxorem duxit. Mox desiderio audiendi Uldricum Zasium ductus, Friburgum profectus, et illo ipso anno MDXXXV. fatis erepto suffectus est; ac publicè Institutiones Justiniani docuit, simul Doctoris insignia ritu solemni data recepit anno ætatis primo & vigesimo. Varîis deinde honestissimis apud plures Principes, quibus & adsedit, & à Consiliis fuit, sanctissimè functus ætate jam in senium devexa, 1588

(1) hist. lib. 39. (2) ad Elog. Thuani Tom. 2. p. 188. (3) In Thuan. enucleato. (4) in Collect. ad Inscr. Gymn. (5) Vit. Jurisconsultorum & ex eo Freher. T. 1. P. 2. sect. 4. p. 909. 910. (6) ex eod. ibid. p. 909.

Helmstadii vitæ reliquum otio literario vacans impendit. Obiit in arce sua Aslebiana an. MDLXXXVIII. ætatis LXXIV. V. Nonas Maii. Poemata ejus edita hæc sunt.

Neccarides. Naufragium Venetum Batrachomyomachia.

Hymni & Epigrammata.

Austriados libri II. Paranesis ad Bellum contra Turcas suscipiendum.

In Jure edita.

Commentarii in Institutiones, qui sunt in manibus.

Commentarii in Decretales.

Centuria Observationum Cameralium.

Decades Responsorum.

Ordinationes Dicasterii Ducatus Brusvicensis.

Apotelesmati quoque recensendo insudavit, quod opus inchoatum absolvere minimè potuit. Arnaldus Reiger nobilis Belga, qui eum ad illud adiuverat, illo mortuo, feliciter opus absolvit.

CAPUT XXVIII.

Andreas Udithius. Urbanus VII. Pon. Max. Antonius Carafa Cardinalis. Fridericus Cornelius Cardinalis Senior.

1589 CXLIX. ANDREAS DUDITHIUS Panno nobilis ex illustri proavorum gloriâ, suâque tum virtute, tum impietate sæculo XVI. notissimus literarum infantiam, ac doctam adolescentiam urbibus Italiæ debet, Veronæ, & Patavio; in quarum alterâ elementa doctrinæ didicit eò deductus à matre vidua Sbardellata Venera, undè illi apud aliquos Sbardellati cognomen est; in altero tyrocinium scientiarum, bonarumque artium, alumnus gymnasii nostri, per annos aliquot posuit. Ut non sit mirum si utrumque colligas ex diversis Auctoribus, eumque tyronem dicas Veronæ cum Ruscellio in Tractatu de insignibus (1), sive Patavinum discipulum cum Thuano (2), cui adstipulantur Ungarorum catalogi ex tabulario Quæstorio (3), in quibus inter Consiliarios Jurisconsultorum signatur *Andreas Dudithius Sbardellatus*: Quo jure inter claros Jureconsultos numeratur in hoc opere nostro. Natus est Budæ an. MDXXXIII. Filius Jacobi ab aulicis consiliis Ladislai Pannoniæ Regis; &, ut diximus, Veronæ primùm, deinde Patavii studuit auditor Bonamici, Cagnoli, & Robortelli, familiarissimus autem Pauli Manutii, & Onuphrii Panvinii, aliorumque virorum ex fama nitidioris literaturæ apud Italos illustrium. Condiscipulus hic Stephani Bathorei, de quo diximus, eas cum illo simultates concepit animo, quæ robusta jam ætate in publicum erupere. Tunc in familiaritatem Cardinalis Poli sensim irrepsit, quem postea secutus in Angliam socius Aloysii Prioli patricii Veneti, ibi fuit usque ad obitum Reginaldi, cujus vitam à Ludovico Beccatello scriptam Italicè, latinè reddidit. Ex Anglia Lutetiam profectus sub Angelo Cavinio Græcam & Hebraicam, aliasque Orientales linguas profitente, hanc quoque partem eruditionis paravit Juventuti suæ, ac sectator Tullianæ facundiæ, cujus opera ter dicitur manu sua exscripsisse, peritissimus verò linguarum, prudentia etiam in explicandis negotiis insignis rediit in Pannoniam. Porro ex his ornamentis in flore ipso juventutis clarus celebratusque, & in aulam Cæsarum adscitus, primùm quidem Tinninensis Episcopus, deinde Quinqueecclesiensis, satis ex hoc titulo & ditior & notior ab historia communi posterorum memoriæ commendatur. Hoc titulo designatus gravissimas jussu Ferdinandi, & Maximiliani II. ac Rodulfi Cæsarum legationes obivit, quarum una Maximilianum in Polonicis comitiis post obitum Sigismundi, mox etiam, post discessum Henrici Valesii, ad Sceptrum Sarmaticum provehere, incassum tamen conatus est adversum Bathoreum: duabus verò nomine Ecclesiæ Pannonicæ interfuit Synodo Tridentinæ, atque ibi tum pro Eucharistia sub utraque specie Pannonibus concedenda, tum pro Sacerdotum connubiis eloquentissimè perorayit, jam tum erga Sectas orthodoxæ Ecclesiæ inimicas, quas orationibus illis cane pejus & angue detestatur, odit, ac damnat, propensior. Quippe eum amor obscænus, quo uno maximè sapientia traducitur in insaniam, hostibus veritatis adjunxerat, nec Tridentum venit planè catholicus, ut hæretici somniant (4), sed ut verior historia refert, ejus animum jam dudum corruperat blandissima species puellæ Polonæ, quam deperire cœpit in comitiis post obitum Sigismundi, cultor assiduus gynæcei, quod aucillis pulcherrimis Infans instructum habebat. Scribit Thuanus (5); cui si placuerit,

(1) Teisser. ad Thuan. Tom. 2. p. 193. (2) In Elog. Andr. Dudith. (3) Salom. Collect. ad Insc. Gymn. Tomas. in Characteris. (4) Vid. Teisser. loc. cit. (5) in Elog. in Dudith.

placuerit, te credulum dabis, puellam hujusmodi, cùm primùm in gynæceum Dudithius venit, habitu, ut oportebat Episcopum eò ingredi, ornatum, erubuisse vehementiùs: ac Infantem ruborem illum notasse, multisque postea egisse, ut insolitæ verecundiæ causam ederet: illam verò tandem fassam: sibi dormienti oblatam in somnio speciem illius Episcopi, cultu tamen profano exornatam, eamque illi ab utroque parente dudum extincto maritali nomine fuisse concessam. Erubuisse se illâ specie ipsâ in Præsule visâ repentè, mox somnii fidem damnasse. Sed ut damnaverit, si vera hæc sunt, exitus veritatem oblati visi sancivit. Nam hanc ipsam puellam biennio post Dudithius clam in Pannoniâ duxit uxorem sceleratus Episcopus. Quâ mortuâ, alteram sibi copulavit Sbroviorum sororem, Joannis Farnovii comitis viduam, ex qua pater fuit. Reus Romæ factus, evocatusque non paruit, habuitque tutores aliquandiu Maximilianum, atque Rodulphum sceleris sui, donec spes de diademate Polono superfuit. Ubi hæc penitus excidit, Dudithius datâ Cæsari pecuniâ, quam multam contulit sub fænore in ærarium Principis, simul ejuratâ propalam religione catholica secessit apud Hæreticos in Moraviam, tandemque posuit Uratislaviæ domicilium, vixitque tum orthodoxis detestabilis, utpote sacrilegus, & Apostata, tum verò apud ipsos hæreticos ancipitis fidei, qui nimirum in dogmatibus emansor haberetur; modo Lutheranus purissimus, modo rigidus Calvinianus, sæpè Socini sectator, qui de Triade divinissimâ impiè, de corporato Numine inconstanter ac perfidè scripserit, ut multi colligunt ex Epistolis ejus in sylloge epistolarum bibliothecæ Fratrum Polonorum (1), & in operibus Fausti Socini. Periit Vatislaviæ an. MDLXXXIX. ætatis LVI.

Edidit Adiaphora.

Comment. de Cometarum significatione,
Dissertationes de Cometis.
Epistolas & Orationes diversi argumenti.
Versionem Judicii Halicarnassei de Historia Thucydidis.
Ejusdem de Arte Rhetoricâ.
Trium postremorum Diodori Siculi librorum.
Longini de sublimi, & Demetrii περὶ ἑρμηνείας,
Appiani Alexandrini de Bello Punico.
Epistolas de Re Medica, quæ sunt inter Epistolas Medicas apud Scholtzium editas 1598.

Edidit Orthodoxè,

Quæstionem, ubi vera & Catholica Ecclesia Christi inveniatur, propositam Jo. *Wolphio, & Theodoro Beza.*
Epistolam ad Theodorum Bezam an Ecclesiæ nomen Reformatæ conveniat.
Epist. de Hæreticis gladio puniendis,
Vitam Reginaldi Poli,

Hæretica Scripta.

Pro libertate conjugii.
Orationes duæ habitæ in Synodo Tridentinâ ex petitione Episcoporum Hungariæ.
Apologia pro se ad Maximilianum II.

CL. URBANUS VII. Pon. Max. ante Pontificatum *Jo. Baptista Castanea* patriciâ 1590
gente oriunda Genuâ, & Romam translata Romæ natus, non unum gymnasium Italicum illustravit. Nam à puero morum formatores nactus Dominicum Jacobatium & Hieronymum Verallum Cardinales consanguineos ex matre, Romæ humanioribus literis primam adolescentiam imbuit: validiorem eum patre Jurisprudentia & severioribus disciplinis Perusiæ, Bononiæ, Patavii, ut annotat Oldoinus ex aliis (2). Apud Card. Verallum judicis officio functus est aliquandiu, ut stylum curiæ condisceret, mox ad publica munia gerenda animum appulit, post quæ in sacro consistorio Advocatus causas disertissimè egit, inde comes à libellis Card. Veralli lustravit Galliam, undè reversus metropolitanæ Rossanensi ecclesiæ præfuit, qua dignitate ornatus Hugoni Boncompagno Card. Legato à Latere in Hispania Internuncius additus, ibi deinceps officio Nuncii ordinario functus est, atque Isabellam Philippi II. filiam nomine Pii IV. Pontificis è sacro fonte suscepit, simul sub Pio V. fœdus adversùs Turcas inter Hispanos ac Venetos sanxit. Post hæc plures legationes, munera plura sanctissimè obivit, ex quibus optimè de republica meritus numero Purpuratorum adjectus est à Gregorio XIII. an. MDLXXXIII. Card. Presbyter S. Marcelli: valuitque deinceps plurimùm auctoritate apud omnes, præsertimque apud Pontifices Gregorium, ejusque successorem Sixtum V. Hic semper ejus consilio in gravibus quibusque negotiis usus est, eumque successorem suum si minus optavit, futurum tamen prænovisse videtur. Nam Sixtus de illa via (3), quam à templo S. Crucis in Hierusalem ad Esquilias, inde ad montem Pincium straverat, differens cum Cardinalibus, quos inter erat Castanea, cum deducendam dixisset à Pincio ad Portam Flaminiam, ad Castaneam conversus, tu, inquit, id facies. Ferunt etiam, Sixtum eundem, eùm, antequàm in extremum morbum

 incideret,

(1) Vid. Sanctium in Biblioth. Anti-Trinitar. & oper. Socini. (2) Tom. 4. p. 70. (3) Ceccarell. in Vit. Urbani VII.

incideret, sederet in mensa, ac pro bellariis apposita pyra tractaret: unoque atque altero socio, putrida deprehendisset, joco palam veridico dixisse: hi pyra fastidiunt, dandæ sunt ipsis castaneæ, se Pyretum familia significans, & Cardinalis Castaneæ signans proximam successionem. Dictum probavit eventus. Quippe an. MDXC. extincto Sixto, post dies quindecim XVII. Kal. Octobris suffectus est Pontifex Maximus Castanea Card., & Urbanum se VII. dixit, atque urbem urbanitate morum, ac nominis exhilaravit. Sedit dies dumtaxat duodecim, suoque obitu Romam funestavit multa sperantem ab ejus clementia, suavitate, vitæque integerrimæ notis virtutibus. Corpus ejus plumbeo loculo inclusum è basilica Vaticana post annos circiter sexdecim ad sacellum Virginis ab Angelo salutatæ in templo Deiparæ supra Minervam conditum est. Decessit an. MDXC. V. Kalend. Octobris, ætatis an. LXIX. dudum incœpto.

1590 CLI. ANTONIUS CARAFA Cardinalis vir sanctimonia & doctrina sæculo XVI. exeunte celeberrimus, & penè non templo & aris dignus, quem Hosius Cardinalis summis laudibus effert, Cardinalis Baronius admiratur, ac sæpissimè prædicat, celebrantque miris planè, sed veris præconiis alii, quorum nomina & numerum exhibet Oldoinus (1), inter alumnos gymnasii nostri clarissimos locum habet. Is enim natus nobilissimo genere Neapoli, & gentilis Pauli IV. à quo in cubicularium & pincernam adscitus, atque Sacerdotio Canonico in Vaticana basilica donatus etiam Purpuræ destinabatur, Græcis literis & Latinis à Guglielmo Card. Sirleto diligenter imbutus, post catastrophen Carafarum sub Pio IV. eodem nomine, licet insons dignitate multatus, vix habuit, quod amplius in aula Romana speraret. Quamobrem eò impensiùs ad scientias incumbendum ratus, quas fortuna, aut hominum finisteritas auferre non potest, Patavium secessit, assiduamque navavit operam Jurisprudentiæ, cujus curriculo confecto doctor se recepit ad Brutios (2), latuitque usque ad obitum Pii IV., quo vivo à dignitatibus earumque spe prorsùs exciderat. Successor ejus Pius V. eum ad sacerdotium Vaticani Flaminii revocavit, mox annum agentem ætatis trigesimum in Cardinalium senatum allegit, Diaconum S. Eusebii. Sub Gregorio XIII. Bibliothecarius Romanæ ecclesiæ fuit, mutavitque Romanos titulos plures. Sub Sixto V. emendationi celeberrimæ Bibliorum præpositus præfuit operi sapienter & utiliter adeo, ut maximam ex eo laudem apud omnes sit consecutus sed maxima major illi contigit ex morum integritate ac sanctimonia, quam non est, ut pluribus deseribamus, cùm prostent funebres de illo Bencii, & Remundi orationes, ex quibus quanta in omni virtutis genere fuerit Antonii gloria, luculentius æstimabitur. Obiit Romæ prid. Idus Septemb. an. MDXC.

1590 CLII. De FRIDERICO CORNELIO Cardinali Seniore, quæ dedimus, ubi eum magnis Gymnasii nostri Cancellarius annumeravimus (3), ad notitiam tanti viri posteritati nostræ faciendam supersunt. Ea etiam ad titulum libri hujus pertinent, ac numerum clarorum nostri gymnasii alumnorum augent, cùm qui gymnasio Purpuratus præfuit, is & adolescens & juvenis diu in hoc scientiarum emporio versatus sit, indeque doctor in utroque jure prodierit (4), ea daturus magnanimæ virtutis exempla, quæ & nos delibavimus, & latè Oldoinus (5) prosequitur post Ughellum (6).

CAPUT XXIX.

Georgius Pilumnus. Jo. Vincentius Gonzaga Card. Jo. Hieronymus Albanus Card. Gregorius XIV. P. M. Hieronymus Card. Roboreus. Augerius Gislenius Busbequius.

1590 CLIII. DEbet Bellunum multum admodum gloriæ suæ GEORGIO PILUMNO clarissimo historico. Genere illustrissimo natus Odorico patre & Laura de Comitibus à Trilogo matre nobilium ab ultima stirpe natalium originem & majorum decora sua virtute confirmavit, atque auxit. Literis humanioribus excultus in patria ad graviores disciplinas Patavium venit. Auditor sedulus Bernardini Tomitani Philosophorum & sententias nosse, & expedire se tricis, didicit: mox Jurisprudentiam respexit, emensusque grande legum curriculum Marco Mantica brabeuta lauream consecutus est (7): ac redux in patriam ita quæsitarum Patavii scientiarum decus auctum voluit eruditionis omnifariam ornamentis, ut Alciati ac Tiraquelli exemplo, severa juris studia

(1) Tom. 3. p. 1037. 1038. (2) ex Diar. Sanf. An. 1563. (3) lib. 1. T. 1. Sect. 2. c. 21. n. 1.
(4) Diar. Sanf. An. 1552. (5) Tom. 4. (6) Tom. 5. (7) Diar. Sanf. ad An. 1549.

ſtudia humanioribus literis mitigaret. Antiquitatis ad hæc ſtudioſiſſimus, hujus pretioſâ ſupellectili nummis nimirum, lychnis, ſignis, menſuriſque, & aliis id genus monumentis Muſæum inſtructiſſimum habuit, quod non minimâ ſui patte etiamnum apud nobiliſſimos poſteros dicitur perennare. Obiit Belluni an. MDXC. Edidit Hiſtoriarum Bellunenſium libros VII. quos jure dixeris, penum reconditæ eruditionis: ita res patrias cum rebus Europæ potius, civiumque ſuorum geſta geſtis aliarum gentium immiſcet, omnia conſtituens publicorum monumentorum fide, quâ unâ ſtat hiſtorica veritas. Huic operi præſtantiſſimo accenſere licet brevem nec dum editam hiſtoriam Caſtridardi clari in agro Bellunenſi oppidi. Ex ejus poſteris non ſalutare dumtaxat, ſed & venerari hic liceat mihi Pilumnum Bellunenſis Eccleſiæ Canonicum virum doctiſſimum, & ſi patitur ejus modeſtia, quod aſſerere poſſumus citra invidiam, & ſtudium amoris, quem illi ante annos pluſquam triginta profitemur, inter paucos hac ætate peririſſimum ſacræ, profanæque vetuſtatis, quam ſcriptis illuſtrat, exemplo promovet, ornat egregio nitore candidiſſimæ latinitatis, quæ tamen calamo non imperet docti ſcriptoris, ſed ſerviat. Huic multa debemus in hoc opere noſtro, atque hæc ipſa, quæ dedimus de Georgio Pilumno, ſi illa excipias, quæ apud eum modeſtia ſupprimit, nobis autem & noſtratibus omnibus notiſſima ſunt.

CLIV. JO. VINCENTIUS GONZAGA Cardinalis, Ferrantis Molfettæ Principis filius, patre in Sicilia Pro-Rege, Hieroſolymitanorum Equitum Ordini puer adhuc adſcriptus eſt. Humaniores autem literas ac juris documenta didicit in gymnaſio noſtro, quod conſtat ex documentis gymnaſticis (1), & refert poſt alios Oldoinus (2). Prior deinde Baruli tenunciatus, Melitenſem inſulam adiit, in eâque militaribus officiis optimè functus claſſi Ordinis præfectus eſt. Evocatus Mantuam à Duce Guglielmo conſobrino, conſilio, & auctoritate rempublicam procuravit egregiè. Quamobrem Duce petente, Franciſco Cardinali Gonzagæ fatis erepto ſucceſſor in Purpura datus eſt à Gregorio XIII. An. MDLXXVIII. Cardinalis Diaconus tum S. Georgii, tum S. Mariæ in Coſmedin, Presbyter à Sixto V. lectus S. Alexii, in ejus templo jacet è vivis ereptus Romæ XI. Kal. Januarii an. MDXCI. ætatis LI. 1591

CLV. JO. HIERONYMUS ALBANUS Cardinalis, nobili Familia progenitus Bergomi an. MDIV. quo etiam natus eſt Michael Ghiſlerius, poſtea Sanctiſſimus Pontifex Pius V., Patavii legibus navavit operam, laurumque Juriſprudentiæ conſecutus ex hac maximè claruit (3), claretque, vir cæteroqui aliis quoque ſcientiis inſtructus. Uxorem duxit, qua è vivis ereptâ, vitam deinceps cælibem coluit. Venetæ reipublicæ, quam ſummâ fide ac religione veneratus eſt, juſſis obſecutus diu laborioſum obiit munus, quod vulgo Generalis Collateralis appellant; mox Infortunium paſſus ex homicidio à filiis perpetrato, exilium in Illyrico toleravit per triennium, ab eoque redux ſe recepit in patriam: in qua cùm in detegendis, oppugnandiſque, qui tunc fortè ſenſim ſe inſinuabant, hæreticis Michaeli Ghiſlerio tunc ibi Sacris Quæſtionibus præfecto operam utilem præſtitiſſet, eam cum illo amicitiam iniit, quæ ipſi utiliſſima fuit. Nam ubi Michael ad ſupremum Sacrorum imperium evectus eſt, raro in amicitia exemplo, quod nobis hactenus experiri non licuit, memor pietatis ac ſapientiæ, quam in Jo. Hieronymo fidei orthodoxæ ſtipendiariam experimento cognoverat, eum Romam accitum Protonotarii Apoſtolici primùm honore, deinde Præfecturâ Picenorum, qui Anconę degunt, decoravit; nec diu poſt in Senatum Purpuratorum legit. Geſſit hanc dignitatem Card. S. Suſanæ ſummâ cum laude, clarus in dicendis ſententiis facundiâ, gravitate, doctrinâ ſingulari. Deceſſit Romæ annis ſeptem octogenario major an. MDXCI. Sepulcrum habet extructum à filio cum Elogio, inſculpto lapidi cinerum ejus cuſtodi, in templo Deiparæ ſacro ad Portam Flaminiam. Plura de eo, undè hæc pauca deſumpſimus, Oldoinus (4) & Calvus (5). 1591

CLVI. GREGORIUS XIV. Pont. Max. ante Pontificatum *Nicolaus* Cardinalis *Sfondratus*. Franciſci Juriſconſulti clariſſimi, ac publici apud nos Profeſſoris, mox autem Card. filius, Cremonæ, cæſo matris in puerperio mortuæ ventre, ad vitam prodiit, tenui adeo ac tam imbecillâ corporis valetudine (6), ut, opus fuerit, totâ pueritiâ eum in goſſipio ſervare, nequa inſeſti aeris injuriâ ad morbum ſonticum afflaretur. Adoleſcens robuſtiore corpore prædirus à patre jam Cardinali Florentiam miſſus, humaniore literaturâ imbutus eſt; jamque par gravioribus diſciplinis, has primùm & in his maximè Juriſprudentiam deguſtavit Peruſiæ, plenius hauſit Patavii, ubi etiam lauream 1591

(1) Matric. Sicul. apud Collect. Salom. (2) Tom. 4. ad Ciaccon. p. 64. (3) Sanſ. Diar. An. 1525. (4) ad Ciaccon. Tom. 3. p. 1063. 1065. (5) In Scena liter. Bergom. (6) Ceccarell. in Vit. Greg. XIV.

lauream V. I. consecutus est ex Diario Sansoni (1). Is annus Nicolao fuit ætatis vigesimus, post quem primò quidem Mediolani Senator, gessit rempublicam, deinde ad sacram deflexit militiam, id quod ita intellige, ut Sacris sese ordinibus mancipaverit; nam etiam anno æraris XX., quo lauro Patavii redimitus est, *Abbas illustrissimus* appellatur. Sacros igitur ordines iniit post Senatoriam dignitatem sub auspiciis S. Caroli Borromæi, cujus familiaris, & pro virili fuit imitator eximius. Hinc à Pio IV. vocatus ad gubernacula Cremonensis Ecclesiæ an. MDLX. explevit sedulo sacri Pastoris officium, acerrimus custos Decretorum Concilii Tridentini, cui per triennium interfuit. Ex his notus commendatusque Gregorio XIII. ad Purpuram absens adsumitur Presbyter Cardinalis S. Cæciliæ, Vix Romæ receptis dignitatis insignibus ad sedem regressus est suam, ne quod absentiâ suâ damnum fieret gregi suo. Verùm inde à Sixto V. abstractus, & legationem obivit ad Allobrogum Ducem, & Romæ vixit in variis magnisque muneribus occupatus ad obitum usque Sixti; deinde mox brevissimo Urbani VII. Pontificatu, post propè bimestrem suffragiorum fluctuationem in comitiis, communi consensione ad Petri sedem ascendit Nonis Decembris anni MDXC. Quid in ea egerit, dabunt Pontificum biographi, & ex his Oldoinus (2). Sedit menses X. Dies X. Obiit Idibus Octobris an. MDXCI.

1592 CLVII. HIERONYMUS Cardinalis ROBOREUS Taurinensis nobilissimo genere natus, Ticini primùm, deinde Patavii, demum Lutetiæ Parisiorum Francisci II. Regis auspiciis humaniores ac severiores disciplinas, & in his Jurisprudentiam coluit, cujus inter prolytas numeratur à Sansono (3) propositis etiam argumentis, quibus ad examinis trutinam fuit in gymnasio revocatus. Inclaruit inter Oratores & Jurisconsultos sua ætate præcipuos. Colmeriensis Episcopus designatus à Rege, ab Allobrogum Duce ad infulas Taurinenses accitus est, quo postea commendante anno MDLXXXVI. eum Sixtus V. collegio Cardinalium adscripsit S. Petri ad Vincula titulo concesso, multisque in curia muneribus & honoribus auxit. Eos non ultra sexennium administravit numero vivorum exemptus in comitiis Innocentii IX. VII. Kal. Februarii an. MDXCII. ætatis LXII. non integro. Scripsit latinas Orationes multas, Gallicas aliquot. Minutiora quædam alia ab eo gesta prædicat Oldoinus (4).

1592 CLVIII. AUGERII GISLENII BUSBEQUII nobilis Flandri celeberrimum apud Philologos nomen est ex Epistolis Turcicis sex, ex Consilio de Re militari contra Turcas instituenda, ex descriptione itinerum suorum Constantinopolim, & Amaseam, & ex oratione de bello Turcico curiosissimis rationibus redundante. Is natus Cominii in Belgio adolescens primùm Venetiis sub Ægnatio, aliquandiu verò Bononiæ, diu denique Patavii sub aliis viris doctis eloquentiæ operam dedit, Melchiore Adamo teste (5), constatque tum ex Diario Sansoni (6) hic eum laureatum, tum ex ejus Epistolis, & epistolis Bonamici, hunc illius præceptorem fuisse, illum ejus discipulum. Ætate grandior à Ferdinando Imperatore Viennam Austriæ accitus, ipsi & Maximiliano II. fidelem se ministrum, atque utilem præbuit, cujus filiorum quatuor Matthiæ, Maximiliani, Alberti, ac Wenceslai Archiducum Austriæ custos, ephorus, ac morum formator datus est. Inde Legatus Cæsareus ad Solymanum Turcarum Imp. missus, regiam Orientis urbem in Europa, & Amaseam in Asia bis venit, itinerisque, ac legationis historiam suæ contexuit, simul rebus multis exoticis annotaris egregiè locupletavit, iis nimirum, quæ etiamnum eruditioni publicæ utilissimè serviunt. Nam & Animantium Orientis & Herbarum naturas investigavit, easque Petro Andreæ Matthiolo noscendas proposuit. Excepit qua potuit diligentiâ, inscriptiones Græcas, quas Clusius à Busbequio acceptas ad Janum Gruterum misit, ac per eum universali operi Inscriptionum inseruit. Multa, quæ avehere minimè potuit, per pictorem peritum descripta retulit ad suos; & quod magis laudandum, plusquam centum, cum Græca, tum latina in membranis calamo conscripta volumina, bono publico intulit in bibliothecam Vindobonensem. Byzantio regressus an. MDLXII. Isabellam Austriacam, quæ Carolo IX. Regi Gallorum nuptui data est, duxit in Galliam an. MDLXX. fuitque ibi post hæc Rodulfi II. Cæsaris Orator. Ubi rediit Viennam, præcipuis Imperii officiis procurandis adhibitus, in iisdem planè consenuit. Septuagenarius tandem semestre spatium, quo patriam viseret eùm à Cæsare impetrasset, per Normanniam in Belgium iter ingressus est. Verùm in vico quodam, dum ex itinere hospitatur, ex arce vicina irrumpentes nocturno impetu Milites nihil tale merentem abducunt, spoliaturi certè, mox occisuri: sed cùm ille, sibi Legato contra Jus Gentium vim fieri, clamasset, illi territi, jam di-

(1) ad An. 1555. 2. Matr. (2) Tom. 4. ad Ciaccon. p. 217. & 4. (3) Diar. ad An. 1550.
(4) Tom. 4. ad Ciaccon. p. 161. & seq. (5) Vit. Jurisconsultorum. (6) in Diar. 1547.

jam diluculo proximo aufugiunt. Ille æger, & ex equo lapsus, cùm sibi mortem imminere, & seni, & miserè dudum à prædonibus divexato præsensisset, deferri se jussit in ædes vicinas Toparchiæ Maillocensis, & in fano D. Germani deponi, ubi post novem dies vivere desiit an. MDXCII. ætatis LXX.

C A P U T XXX.

Io. Vincentius Laurus Card. Hieronymus Ragazzonus. Annibal de Capua. Augustinus Mutius.

CLIX. DE familia & natalibus JO. VINCENTII LAURI, vel *Laurei* variè biographi & Scriptores elogiorum: alii eum Tropeæ natum tradunt in Calabria 1592 modicis sed honestis parentibus (1), educatumque intra parietes domesticos Carafarum Nuceriæ Ducum. Alii, quos congerit Coletus (2), cum Rugerio Tritonio, Petramollario, & Sgambatello, multa prædicant de antiqua ejus & illustri Familiâ, eumque natum Amanteę in eadem Calabriâ scribunt, patre Antonello in ea civitate patricii ordinis, matre Raymunda Milliaresia nobili Cosentina. Utrislibet adstipulere, certum est eum Neapoli primùm literarum tyrocinium posuisse; venisse deinde Patavium; atque hic ante annum ętatis vigesimum miri adolescentem ingenii, miręque memorię, in omnibus, quarum se institutioni tradidit, scientiarum facultatibus ita passim scripsisse, dictasse, disputasse, ut Doctor haberetur antequam laurum emeritis discipulis concedi solitam reportaret. Hanc in archilyceo nostro consecutus (3) Romam profectus est receptusque in familiaritatem Petri Pauli Card. Parisii: huic, quòd alumnus Patavini gymnasii clarissimus esset, carissimus fuit. Eodem tempore insinuavit se in gratiam Nicolai Gaddii, mox Francisci Turnonii Cardinalium, denique in aulam penetravit Hippolyti Card. Atestini, quem in Galliam Legatum à Latere secutus, mira dexteritate, sed quam singularis opinio doctrinę commendabat, non orthodoxis dumtaxat, verùm etiam hęreticis ipsis amabilis, ac venerabilis fuit; eorumque plurimos ab erroris via ad semitam veritatis traduxit. Hinc ad obsequium Antonii Borbonii Navarrę Regis inter anfractus utriusque Religionis lapsantis, ab eo summoperè expetitus, hortatu multorum, ac præsertim Jacobi Lainii, & Joannis Polanci Soc. Jesu, adduci se passus est; atque optimum Principem ita monitis, ac suasionibus in catholicæ fidei confessione confirmavit, ut se ab hæreticorum consortio disiunxerit, & in orthodoxæ Ecclesiæ sinu, ex vulnere, quod pugnans adversùs Heterodoxos acceperat, morti proximus, adstante Vincentio Sacramentis ritè munitus obierit, quidquid ex Thuano & Mezerço deblateret propensus ad hæreticorum patrocinium Teisserus (4). His factis meruit sancti Pontificis Pii V., qui eum aliunde norat in D. Thoma Aquinate peritissimum, amorem, ac beneficentiam, ejusque auspicus dictus est Montis Regalis Antistes, proximusque in ea ecclesiâ Pii ejusdem successor (5): simul missus est Legatus ad Mariam Scotorum Reginam; à cujus congressu cùm eam hæreticorum perfidia per nefas abstinuisset, dum regressus ad Subalpinos Ecclesiæ suæ ordinandæ animum adiicit, iterum Nuncius ad Filibertum Sabaudiæ Ducem, Pio eodem jubente, delegatur tantâ cum Subalpinorum utilitate, ut ejus efficaci sedulitati tribuendum sit, quòd hæreticis omnibus, indicto exilio, Italiæ finibus interdictum fuerit. A Gregorio XIII. ad Sigismundum Poloniæ Regem missus, hoc extincto, Henricum Valesium ad Sarmatici Regni possessionem capessendam deduxit. Quo ad hæreditarium Gallorum imperium evocato, in eadem dignitate Apostolici Nuncii fuit apud Stephanum Bathoreum, sed auctoritate ac gratia majore: quâ factum, ut Synodi Tridentinæ decreta, integrâ omnium ordinum approbatione, reciperentur; ac Romani Pontificis authoritas & majestas apud Sarmatas cresceret. Revocato Romam impeditissimum illi negotium demandatum est, ut correctioni Kalendarii præesset; ejusque studio & curæ debet Ecclesia, quod opus illud perdifficile utcunque finem habuerit. Vix eo sese extricaverat, cùm ite iterum Nuncius jubetur ad Carolum Emmanuelem, Filiberti filium, Sabaudiæ Ducem: atque ibi eum illa, quam tot laboribus emerat, tandem Purpura Romana contexit adlectum cum publicâ commendatione à Gregorio XIII., qui eundem & Scotorum patronum dixit, & omnibus Cardinalium cœtibus præfecit. Vixit deinde Romæ spectabilis omnibus ex magni-

(1) Thuan. in Elog. Vir. Doct. C. B. Gerard, à Stochen. in Thuan. enucleato. Oldoin. ad Ciacc. T. 4. p. 89.
(2) ad Ughell. T. 4. p. 1094. 1095. sub n. 18. (3) Sanf. Diar. Ag. 1545. (4) ad Elog. Thuan. T. 2. p. 256. 257.
(5) Ughell. Tom. 4. p. 1092. n. 17.

magnificentiâ erga amicos, hospites, ac domesticos, ex munificentiâ & largitate in pauperes, ex intimâ cum sanctissimis viris amicitiâ. Quippe fertur peramanter ac familiarissimè usus Pio V. Carolo Borromæo, Felice à Cantalicio, Philippo Nerio, Ignatio Loyola, cujus sacerrimum ordinem ad tutelam fidei, & scientiarum omnifariam gloriam natum, unicè dilexit. Ex eo sibi Sacerdotem ab exhomologesi perpetuò habuit: ex eo sibi consiliarios delegit, quorum prudentiâ in arduis catholicæ religionis negotiis uteretur. Hunc juvit relignatis pinguibus sacerdotiis, legatâque collegio Romano bibliothecâ, quam non mediocri sumptu congesserat. Hujus denique Præposito generali Claudio Aquaviva adstante, desiit esse mortalis, cùm ante, moribundo jam corpore, frustra obnitentibus medicis, è lectulo surrexisset, adsumptâque senatoriâ Ecclesiæ purpurâ, flexis ad aram genibus, Divinum Eucharistiæ ferculum ore tremulo recepisset. Obiit XII. Kal. Januarii prope septuagenarius an. MDXCII. Sepultus est ad S. Clementis, cujus titulum gerebat, in brevissimo Epitaphio, commendatus satis ex nomine. Constat, eum fuisse peritissimum linguæ Græcæ & Latinæ, nec Jurisconsultissimum solùm, sed ut scribit Toppius (1) insignem Theologum, Philosophum, Rhetorem, atque Poetam. Scripsit Francisci Card. Turnonii vitam eleganti ssimè.

1593 CLX. HIERONYMUS RAGAZZONUS Venetus, sed, si credendum Guerrino apud Coletum (2), origine Bergomas, Patavinæ, scribit Ughellus (3), Academiæ alumnus, juvenis indole atque ingenio, literarumque præclaris instructus, nondum exacto duodetrigesimo ætatis anno, ab honorario cubiculo fuit Paulo IV. & Pio IV. Initiatus deinde titulotenus Nazianzenus Episcopus, datus adjutor est Antistiti Famagustano in insulâ Cypro: inde paulo post evocatus interfuit Synodo Tridentinæ, in qua inter viros eximiæ eruditionis inclaruit; eique propterea demandata est oratio habenda in Synodi fine, quæ summam pietatis, & eloquentiæ laudem apud omnes retulit, editaque est à Labbeo (4). Post peractum Concilium rediit in Cyprum & Famagustano Antistiti, quem adjuvabat, extincto suffectus est. Jamque ad leges Tridentinas cœperat Ministros Ecclesiæ suæ componere, cùm Selimus duxit in Cyprios. Quantâ virtute ac fortitudine obsessos Famagustæ cives ac milites in fide ac laborum patientiâ continuerit: quàm strenuè in eo periculo, extremoque discrimine se gesserit, leges in omnibus rerum Venetarum & belli Cyprii Scriptoribus, in primisque in iis, quæ scripsit elegantissimè Gratianus. In summa suppetiarum necessitate, cùm nemo Venetias ire, easque deproperare auderet, Ragazzonus ingentis animi vir per mediam Turcarum classem viam invenit, seque incolumem patriæ restituit, quam dum urget ad opportunum auxilium, interim expugnatâ Famagustâ, totâque Cypro armis Selimi subactâ, ipse aliquandiu hæsit Venetiis, ut mœrorem ex rerum publicarum ac suarum ærumna decoqueret. Profectus deinde Romam, ac titulo Chisamensis Ecclesiæ in Creta per Gregorium XIII. ornatus, invisendis Archiepiscopatibus Ravennati, Urbinati, ac Mediolanensi præfectus est, munusque illud invidiosum atque difficile tam sanctè, tam prudenter obivit, ut S. Caroli Borromæi & laudes & amorem meruerit. Hujus peculiaribus officiis commendatus ab eodem Gregorio ad Novariensem Ecclesiam translatus est, cujus tamen administrationem non obtinuit, Hispanis possessionem inficiatis Homini Veneto: quamobrem datus est Pastor Bergomensi Ecclesiæ anno MDLXXVII., ad quam profectus, conceptam de se omnium expectationem opere ac sermone complevit; morum censor acerrimus, & Ecclesiasticæ disciplinæ custos diligentissimus, quam ad normam legum à Synodo Tridentinâ latarum exigendam esse asserebat; nec in aliis legibus ferendis laborandum esse: solitus Platonicum illud, quod etiam Tacito placuit, repetere: *in corruptissima Republica plurimæ leges*. Volumen, quod *Casus Conscientiæ* inscribitur, ejusque nomen ostentat, vel ipse conscripsit, vel conscriptum ab aliis ipse edendum curavit pro Ecclesiæ Rectoribus. Pavit gregem suum verbo sæpissimè, semper exemplo, præsertim pestilentiâ grassante an. MDLXXX. quo neque opibus, neque securitati suæ pepercit, donec Gregorio jubente, Nuncius in Galliam profectus, difficillimis temporibus tum Pontificis, tum Regis Henrici III. gratiam promeruit: atque interim Lotharingiam Apostolicâ auctoritate invisit, ordinavitque: inde regressus summis laboribus conflictatus est in illa tumultuantium armorum procella, quam hinc Guisium fœdus, inde Regis auctoritas excitabat. Revocatus à Sixto V. quòd vera diceret, & hypocrisim specie religionis juri Regio insidiantem argueret, perfunctoriè honoratus, remissus est Bergomum; undè postquam per annos aliquot Ecclesiam administravit,

(1) in Biblioth. Neapol. (2) ad Ughell. T. 4. p. 507. sub n. 66. (3) d Tom. 4. p. 505. n. 66.
(4) Concil. Tom. 14. p. 1659.

ftravit, vir Deo carus, carus hominibus ab Innocentio IV. iterum Romam venire jussus, corrigendis, emendandisque, atque in primævam institutorum suorum formam revocandis Monachorum cœnobiis præpositus est; quo munere functus etiam sub Clemente VIII. dum se meritis admovet emptæ tot laboribus purpuræ, immaturâ morte decessit Romæ anno ætatis LVI. æræ communis MDXCII. Sepultus est ad D. Marci cum elogio, quod inscribendum Amici tumulo curavit Augustinus Card. Valerius.

CLXI. ANNIBAL DE CAPUA, Archiepiscopus Neapolitanus, Vincentii Thermularum Ducis filius, ex eâ Neapoli familia nobilissima natus est, quæ uni ex cœtibus patriciæ nobilitatis dat nomen ac titulum. Diu bonis artibus operam dedit Patavii, condiscipulus Torquati Tassi, perpetuus mirator Speronii; ut ex ejus & horum Epistolis manifestum est. Jam candidatus titulorum Jurisprudentiæ, tumultuantium discipulorum repentinas rixas exosus, adolescens ingenuæ indolis & pacatissimi ingenii Patavio discessit, brevique Ticini moratus, ibi laurum doctoris, quam hic meruerat, retulit. Romam profectus apud Patres Societ. Jesu Theologica penitus arcana pervasit, evasitque celeberrimus æquè Theologus ac Jureconsultus. Receptus inter eos, quos utriusque Signaturæ Referendarios vocant, & adscriptus honorario aulicorum ordini ab obsequiis familiaribus fuit Gregorio XIII., cujus jussu Apostolicus Nuncius primùm ad Rodulphum Imperatorem, deinde ad Rempublicam Venetam, cùm parem sibi apud Principes & apud Pontificem gratiam comparasset, ne cogitans quidem ad Metropolitanas patriæ infulas provectus est an. MDLXXVIII. A Sixto V. imperatam Legationem Polonicam ad Stephanum Bathoreum Regem suscepit, quam summo splendore, sumptuque vel viribus majore, integro triennio administravit; jamque evocandus erat ad Purpuram, cum hæc ei obitu Gregorii XIV. erepta est. Contulit ergo se ad Ecclesiam suam, eamque beneficiis cumulavit, gubernavitque sanctè adeo, ac sapienter, ut mira sint, quæ de eo ad hoc ipsum & Ughellus narrat (1), & aliunde collecta lectori exhibet industria laboriosa Coleti (2). Vir fuit sapientissimus, facundissimus, & inter clarissimos Jureconsultos, ac Theologos numerandus. Apparent hæc ejus decora in duabus ejus Orationibus editis, gratulatoria altera ad Rodulphum Cæsarem, altera Parænetica ad comitia procerum Polonorum. Vidimus alia ejus doctissima scripta in collectancis Andreæ Eudæmonioannis, quo Theologo maximo Annibal familiarissimè utebatur; nempe Historicum de Conversione Anglorum octoginta, qui studio PP. Societatis è Calvini castris ad Ecclesiam orthodoxam transfugerant, ac Neapoli coram ipso hæresim solemniter ejuraverant. Scriptum quoque Theologicum de Auxiliis Divinæ Gratiæ, quo, si quis alius, invictissimè pro ea, quam Mediam appellant, Scientia pugnat, & dogma catholicum gratiæ sufficientis ita tuetur, ut simul ostendat, nulla alia sententia certiùs faciliùsve, ac sine erroris discrimine defendi, constituive posse. Obiit Neapoli IV. Nonas Septembris an. MDXCV. Plura de eo relati Scriptores, & apud illos Marcianus (3), Torquatus Tassus (4), Stanislaus Rescius (5), Chioccarellus (6), Sansovinus (7), Baptista Rinaldus (8). 1595.

CLXII. AUGUSTINUS MUTIUS Bergomas clari generis (9), Patavii Philosophiæ primùm se studiosissimum præstitit, quam cùm parumper destituisset, ut Jurisprudentię operam daret, hanc statim deseruit, ut se Philosophię iterum restitueret, cujus partes ac dogmata cùm curiosissimè percurrisset, scrutatus placita Trismegisti, Pythagorę, Platonis, Arabum quoque, atque Italorum Lulli, ac Mirandulani, horum doctrinam propositis thesibus nongentis publicè propugnavit in templo principe Patavino: inde ad Jurisprudentiam rediit, gymnasticis ordinibus venerabilis, tantique habitus, ut omnium suffragio Jurisconsultorum Rector an. MDLVIII. lycęo nostro pręfuerit (10). Romam profectus suę virtutis famâ curiam implevit, ex eo quoque, quod linguarum Gręcę, Latinę, & Hebraicę peritissimus, severiores disciplinas, quas doctor profitebatur, eruditionis exoticę deliciis mitescere, & vel delicatis ingeniis placere, docuisset. Obiit circa finem sęculi XVI. Annus emortualis ignoratur. Edidit Axiomatum librum, quo Encyclopędiam complexus est. 1595

CAPUT

(1) Tom. 6. p. 163. n. 53. (2) ad Ughell. ibid. p. 164. 167. (3) Tom. 2. lib. 1. c. 4. p. 16.
(4) in Rinaldo Cant. 1. str. 10. & in Epist. (5) Ep. 49. p. 467. (6) pag. 349. 352. (7) in Famil. Capua p. 34.
(8) in Academicis P. 1. (9) Calvus Scen. liter. P. 1. p. 9. (10) Catal. Rect. Operis P. 2. lib. 2.

CAPUT XXXI.

Torquatus Tassus.

1595 CLXIII. TORQUATUM TASSUM, quo clarissimo inter omnes alumnos suos Patavinum gymnasium ex merito gloriatur, vix est in literato, & illiterato populo quisquam, qui non norit. Ejus acta scripsere multi, Mansus, Tomasinus, Barbatus, Teisserus, ii omnes, quos congerit nova operum ejus editio Venetiis: ornaverunt illum elogiis, Thuanus, Imperialis, Crassus, Menagius, Balzacus, Tollius: in illum, aut pro illo scripsere post Balzacum atque Menagium, Rapinus, Dempsterus & Boccalinus, ut ipsi coævos prætercam, & in his Benium. Hinc supervacaneum sit de eo multa proponere, qui vel de nomine notissimus est, præsertim cum hoc ipso tempore ejus Opera cum vita, & scriptis apologeticis recudantur, iisque lectis, quisque, undè virum tantum agnoscat, atque suspiciat, præsto sit habiturus. Pauca proinde, quæ ad historiam pertineant, delibabimus, non quò notitiam notissimi faciamus, sed ne proposito desit, quod illi spopondimus. Ut de Tassi patriâ multæ olim urbes certaverint, jampridem constat (1), eum, origine nobili Bergomatem, natum Surrenti in urbe Picentinorum maritimâ patre Bernardo, & ipso alumno gymnasii nostri, & scriptore nec suâ ætate ignobili, & adhuc noto. Exul à patria Salernitani Principis à secretis ex Porciâ Rubea nobili Neapolitana uxore hunc filium habuit an. MDXLIV. V. Idus Martias. Ferunt illum sexto ab exortu mense infantem esse desiisse, clarèque cœpisse fari, atque intra tempus infantiæ plorasse rarò, risisse nunquam: trimulum ad ludum elementarium itasse, quadrimum frequentasse Scholas Societatis Jesu Neapoli, septimo ætatis anno fecisse versus, ac publicè pro rostris gymnasticis declamasse: annorum novem puerum idoneum visum sacris Synaxibus, magistrorumque permissu animum ritè expiatum cœlesti dape refecisse; ac præcocis adeo & rapidi in addiscendis, quæ docebatur, ingenii fuisse, ut intra duodecimum ætatis annum humanioris literaturæ fines egressus logicas tricas inierit, & explicarit. Cùm post hæc patri Salernitani Principis fortunam secuto regno Neapolitano fuisset interdictum, cum patre Torquatus Romam venit, ubi aliquandiu moratus sub Mauricii Cattanei Bergomatis auspiciis ultrò in mollioribus literis excolendis perrexit, dilexitque præ reliquis Musas, & quidem Italicas, quibus nondum legitimę ętatis adolescens litare cępit. Nam patre ad Mantuani Ducis arcana participanda evocato, Mantua Patavium missus est, ut in gymnasio nostro daret operam Jurisprudentię. Hac, quam aversabatur ex animo, ne paterno deesset obsequio, incuriosè tractata, totum se humanioribus disciplinis permisit Speronio, Sigonioque Doctoribus, quos audiebat assiduè, colebat impensè, studiorum suorum duces decreverat. Quantum ex his ad eruditionem, facundiam, elegantiam, dicendique ac scribendi nitorem profecerit, dicent ejus, quę nota sunt omnibus, scripta. De suo vim acuminis addidit, majestatem styli, vigorem ac spiritum, & alacritatem illam planè mirabilem, quam pręceptores, ut procacissimi pędagogi sint, signare fortassis discipulis suis possunt, inspirare non possunt. Fertur Patavii conscripsisse, atque edidisse Rinaldum Poema Heroicum, quod, ingenti eum plausu exceptum, nomen illi fecit inter poetas suę ętatis egregios; notaruntque non pauci, ea ibi semina sublimis ingenii esse, quę ad fastigium Poetices adolescerent. Certè si Longinus asseruit (2), Odysseam opus esse senis, sed senis, qui esset Homerus; jure Menagio scribere licuit (3), Rinaldum opusculum esse adolescentis, sed adolescentis, qui Torquato Tasso pręluderet. Patavii quoque cępisse eum in Gottifredo, seu Hierusalem Liberata laborare, tradit Tomasinus (4), idipsumque confirmare videtur Laurentius Grassus (5), cùm refert à Tasso cogitatum de celeberrimo illo carmine Vitę anno vigesimo, quo exacto discessit Patavio. Obierat enim tunc mater, quam pater non longo intervallo secutus est. Horum interitu, sui juris filius effectus, vindicias sibi pro libertate dixit adversùs Jurisprudentiam; jamque satis imbutus institutionibus Legalibus, Philosophicis, Rhetoricis, cęterisque ad eruditionem plenissimam pertinentibus, Bononiam profectus est, non quò disceret, sed ut patrocinio Donati Antonii Cęsii, qui deinde in ordinem Purpuratorum adlectus est, rebus consuleret suis. Ab hoc traductus Romam, jamque ex Rinaldo, aliisque carminibus clarus venit in clientelam, tum Scipionis Gonzagę, tum Aloysii Atestini Card., cui Rinaldum dicaverat, & quo munificen-

tissimo

(1) Vid Ghil. Theatr. Vol. I. p. 31. 32. (2) lib. de Sublimi. (3) Præfat. in Amyntam.
(4) Vit. Torq. Tassi. (5) in Elog

tiſſimo Mecęnate uſus, in aulam Ferrarienſem irrepſit. Hanc adiit dudum annum vigeſimum ſecundum egreſsus, evocante Alfonſo II. nunciis literiſque creberrimis: atque in ipſo Ferrariæ ingreſsu, quaſi jam laureatus Poeta ſpectaculo omnibus fuit, quorum occurſu, plauſuque, & laudibus in aulam deductus eſt. Ibi primam partem carminum edidit, & libros aliquot Liberatę Hieruſalem concinnavit, quos mox, Aloyſium Cardinalem Legatum in Galliam comitatus, pluribus legit, tanti ab auditoribus factus, ut eum Carolus IX. famæ plaudentis tumoribus excitus, honoribus ac beneficiis minimè vulgaribus cumularit. Quamobrem falſum eſt quod Tollius narrat (1), Taſsum Pariſiis mendicaſse, ac in Italiam poſt annum moræ, quam Gallis impenderat, eâdem, quam Pariſios attulerat, cum veſte rediiſse. Regreſsum Ferrariam melancholicus ex humorum vaporibus morbus invaſit (2), cui cùm parandum eſset ex Medicinâ remedium, cauſas propiores addidit aſſiduus lucubrationum, tum proſâ, tum verſu labor. Nam intra trigeſimum ætatis annum, quæ diſſeruit, ſcripſitve, pleraque ad umbilicum deduxit, in primiſque Liberatam Hieruſalem, cui jam per decennium insudaverat. Hanc tunc ille typographis tradidit, excepitque opus illud eximium tantâ omnium approbatione doctorum natio, ut non defuerint, qui certo judicio cenſerent (3), eo poemate factum, ut quemadmodum Taſſo præripuerat Virgilius, ne primus eſſet; ita Taſſus Virgilio objecerit aliquid, quo ſolus non eſſet. Et tamen prima carminis illius editio tam deformis, trunca, perturbata fuiſſe dicitur, ut Equiti Baptiſtæ Guarino operæ pretium ſuæ viſum ſit, partem in illud Cenſoris aſſumere, non ut additis, detractiſve plurimis emendaret; id, quod falsò putarunt quidam; ſed ut recenſitis ad authographum, quod habebat, verſibus, opus illud ex re & Auctore prorsùs heroicum nativo nitori, & integritati, quam nunc habet, reſtitueret; quemadmodum datâ ad hoc ipſum Epiſtolâ planè comprobat Paravini collegii doctor Theologus (4), in Paravino ſeminario ſtudiorum præfectus, clariſſimus Orator, & de latinâ facundiâ optimè meritus, noviſſimè ad Logicæ publicam exedram evectus, & ad majora, ex quibus gymnaſium noſtrum illuſtret, provehendus Jacobus Facciolatus. Quo tempore Liberatam Hieruſalem cudebat, ni dicas ante, quod autumant alii, Amyntam fabulam paſtoralem Torquatus edidit. Quanti eam fecerit ejus ætas, atque etiam num noſtra faciat, notum eſt; noſque inferiùs id explicabimus, quod ſentimus. Hic illud notandum venit, ex plurimorum ſententiâ, in eâ tabulâ poetam ſuos amores expreſſiſſe, quos ſuâ fortuna majores conceperat erga Sororem Alfonſi Ducis Eleonoram. Hinc illi malorum omnium origo, & quædam intemperies mentis, quæ degeneraverit in amentiam. Nam cùm amores hos, quos occultabat, proditos ab aulico quodam fuiſſet ſuſpicatus, hominem provocavit ad ſingulare certamen (5), ſtrictoque gladio depugnantem Poeta ex furore ſtrenuus vulneravit. Statim ex eo crimine reus in carcerem raptus eſt, atque ibi furere manifeſtiùs cœpit, nullo tamen cum damno poetici ſpiritus, ut non deſint, qui ſcribant, exiſtimatum à multis, lemure familiari dictante plura ſcripſiſſe furioſum, quàm compotem ſui. Poſt annos carceris aliquot, fugâ opportunè initâ eluſit cuſtodes, mentituſque veſtis, linguæ, & oris ſpeciem, miſer, inops, & vagus penè totam Italiam peragravit, ſolitus pernoctare ſub dio, horrere ſodales, cavere ab hoſpitibus, ne in Divorum quidem verendis ædibus ſe tutum putare, donec tandem apud Subalpinos agnitus eſt, & Auguſtam Taurinorum deductus aliquantiſper reſipuit, calamumque in Ateſtinos Principes clam palam armavit. Multa ibi ſcripſit, & edidit; &, ſi Calvo credendum eſt (6), apud Allobrogas dialogos illos conſcripſerit, quos jure dixeris eſſe opulentiſſima Ethicæ Philoſophiæ promptuaria. Sed ut per aliquod tempus ab amentiâ quadantenus liber Taurini vixerit, in eundem morbum recidit iterum circa annum ætatis ſextum atque trigeſimum, erravitque fugitivus iterum aliquandiu, donec Alfonſi curâ captus, reductuſque Ferrariam in S. Annæ noſocomium conjectus eſt, ut efficacioribus remediis ſanitati certiùs reſtitueretur. Decennium impenſum curationi, quæ felicem exitum habuit. Nam perſanatus ex toto eſt, precibuſque Vincentii Gonzagæ Mantuani Ducis datum, quod aliis plurimis efflagitantibus denegatum erat, ut liber Ferrariâ diſcederet. Poſtliminio receptæ & ſanitatis, & libertatis Mantuam venit, inſtructuſque munificentiſſimi Principis liberali ſubſidio, inde Neapolim profectus, cùm rem domeſticam, quæ fiſco ceſſerat, recuperaſſet, ibi pacatiſſimè vixit, ſed & laborioſiſſimè: dum pluribus apologiis adversùs Academicos

(1) Append. ad Pier. Valer. de infelic. literat. (2) Vid. Auguſt Fauſtin. in App. ad hiſt. [illegible] Gaſp. Sardi. Menagium in Amynt. p. 163. & ſeq. 202. & Balzac. in Colloq. (3) Vid. Balzac. in Oper. diverſ. (4) in Edit. Taſſi noviſſim. Venet. Tom. 8. p. 397. (5) Vid. Menag. in Amyn. p. 263. (6) Scen. liter. deſcript. Bergom.

Florentinos tuetur Poema suum, de quo Critici sequiores multa scripsere (1), vera quandoque, plerumque falsa, iniqua semper, & ex indole livoris inepta. Nam tametsi aliquando luxuriet, & morem deserat, ut indulgeat ingenio; utque delectet molle quid sapiat, &, ut videtur, lasciviat, tamen si totum expendas, & opus ex integro judices, unitatem, aptamque partium compagem in fabulâ, opportunas in Episodiis delicias, gravitatem orationum in concionibus, vim in descriptionibus præliorum, sublimem spiritum carminis ac styli consideres, næ tu, si sapis, nec te pædagogorum natio iners cæcutire in luce meridiana cogat, dices Torquatum ex hoc admirando poemate, ut fortè sit latinis & Græcis minor, inter Epicos Italos maximum esse. Nec de illo aliter sensit ætas ejus, cùm, quam uni Petrarchæ Roma olim serò decrevit, poeticam laurum, huic quoque decreverit. Eam relaturus à Cynthio Aldobrandino accitus in Urbem venit; ne illam reportaret, intercessit mors invida, quæ vatem victurum æternùm terris abstulit an. MDXCV. ætatis LII. Ejus exuvias habet D. Onuphrii templum in Urbe, quà Vaticani colles incipiunt. Addita est brevi tumulo brevis epigraphe.

D. O. M.
Torquati Tassi
Ossa hic jacent.
Hoc ne nescias Hospes,
Fratres hujus Ecclesiæ
Posuerunt.
Anno MDCI.
Obiit Anno MDXCV.

Adjecit luculentiorem aliam Bonifacius Card. Bevilaqua, aliam appositam nuperrimè, dicunt jussu Clementis XI. P. M., qui dudum abiit ad plures. Scriptorum Torquati Tassi prolixus est index. Eum leges apud Tomasinum ex parte (2), uberiorem apud Teisserum (3), ubertimum apud Calvum (4). His plura dabunt typographi Veneti, apud quos lectorem delegamus. Ea tantùm recensuisse supererit, quæ legimus. Legimus autem.

Rinaldum Poema Heroicum.

Hierusalem Liberatam seu Goffredum.

Partam armis Hierusalem, seu recusum Opus ad Furfuraceorum, obtrectatorumque placandam invidiam. Quod tamen ne ipse quidem usquequaque probavit, nec sanè probare poterat, aut probari posse, docuit posteritas. Ferunt autem, cùm adolescens quidam à bibliopola petiisset, ut sibi Tassi Hierusalem venderet, atque ille interrogasset utram vellet, liberatam ne, an armis partam? respondisset que Emptor, à se utique eam peti, quam Author emendatam edidisset; præsentem tunc fortè in officina libraria Torquatum, auctorem juveni fuisse, ut primæ am, & liberatam præ recusa præstinaretur; cùmque ille altercaretur, quippe qui de facie Tasium non noverat, risisse hunc, ac dixisse: næ tu, bone, pervicax es, qui neque judicio plurium acquiescas, neque Auctori ipsi Liberatæ Hierusalem, qui hęc tibi coram suadet, fidem pręstas. Agnitum ex his à juvene Tasium miris fuisse officiis & laudibus cultum, rogatumque, ut quod dabat consilium sua manu in fronte libri signaret, annuisse. Testaturque Tomasinus (5), ex quo hęc scribimus, vidisse se ipsam subscriptionem manu Tassi in eo libro exaratam, quam instar gemmę, nullo redimendę pretio, in sua bibliotheca servabat V. Clar. Felix Osius.

Hexahemeron carmine expositum.

Torrismundum Tragœdiam, quod opus inter sua deterrimum fatebatur ipse Tasius.

Amyntam Pastoralem Fabulam, de qua Critici mira. Aiunt, hanc Fabulam omnium hujus generis absolutissimam esse, imò & omnium Tassi Poematum principem, vel ipsius Tassi judicio. Ex eâ, si quid sapit, in similes fabulas editas à Baptista Guarino, & Guidone Ubaldo Bonarello defluxisse, quos plagii quoque Boccalinus arguit (6), cùm Satyricè fabulatur, Italos Poetas, effractis Tassi scriniis, hoc illi Poema præstantissimum suffuratos; inter se divisisse; & ne furto se teneri quis diceret, in ędibus imitationis perfugium sibi & asylum quęsivisse. Sed hęc aut dicuntur gratis, aut Critices dicacioris

(1) Vid. Teiss. in addit. ad Elog. Thuan. T. 2. p. 284. (2) Vit. Tassi in fin. (3) ibid. p. 187. 188.
(4) ibid. in fin. (5) Vit. Tassi. (6) in Nunciis Parnassi cent. 1.

dicacioris apinæ tricæque sunt, habendæ teruncii. Constat, ut Amyntas pulcherrimum Tassi opusculum sit, ut silvestrium fabularum specimen primum Italis scenis præbuerit, ut elegantissimè fluat, ac nitidissimè amores ingenuos insinuet, quæ omnia nemo, nisi planè rudis, & imperitus, inficias ibit: Tassum attamen non ex hoc, sed ex Goffredo Poetarum Principem Italorum censeri, quo uno, omnium universim judicio, quæ hic pro Amyntâ jactantur, Critici emunctæ naris excutiunt, quibus fidejussorem se dat Tassus ipse, si vera sunt, à biographis ejus proposita. Nam Tomasinus refert (1), lectum à Tasso Pastorem Fidum, abjectum conculcatumque, atque unà exclamatum: eò quæsitam Amyntæ suo gloriam ereptam: sed hoc sibi solatio esse, quod opus à se intra mensem decimum concinnatum ab opere, cui conscribendo decennium Guarinus insumpserat, vinceretur. At Barbatus (2), & Mansus (3), his planè dissimulatis, narrant, affirmasse Tassum, lecto Pastore Fido, se mirificè delectari, nec tamen delectationis istiusmodi causas satis intelligere: cui cùm quidam reposuisset, id prorsùs ex eo ipsi contingere, quòd ibi multa ex Amyntâ desumpta videret: Respondisse Tassum: At nemo gaudeat, sua si alieni juris facta cognoscat. Quo utroque effato, utrunque, si sapimus, constituitur: nec præcipuum Poetæ decus ex Amynta esse, nec Amyntâ quicquam gloriæ Pastoris Fidi Fabulæ detrahi: in quâ sicubi furtum malignitas vidit, ea sanè quid sit inter furtum, imitationem, & æmulationem discriminis minimè viderit. De hoc Firmi nos olim intra Rhetorum scholam, post Cardinalem Pallavicinum in Arte Styli, uberrimè disceptavimus: illud hic annotasse supererit, quo certiùs clariorum Tassi Poematum pretium habeatur.

Præter hæc legimus *Odas*, *Rhythmos*, *Lyrica Carmina* multa, *Dissertationes*, *Orationes*, *Dialogos*, *Tractatus*, & *Epistolas*, quas referre longum sit, & dum hæc omnia Venetiis recuduntur, supervacaneum.

CAPUT XXXII.

Jo. Franciscus Maurocenus Card. Franciscus Cornelius Card. Gregorius Tradelius. Paulus Paruta. Paulus Ramusius. Laurentius Priolus Card.

CLXIV. JO. FRANCISCUS MAUROCENUS Cardinalis, senatoriæ, atque inter 1596
Senatorias serenissimæ familiæ, ac Venetæ Reipublicæ decus, Petro patre natus, eodem Praturam gerente Patavii an. MDLIII. & sequenti bonarum artium studia in hoc gymnasio adolescens iniit, fuitque deinceps Joannis Cagnoli auditor, & M. Mantuæ discipulus, à quo laurum doctoris accepit (4). Redux in patriam, cum ob nobilium disciplinarum scientiam, tum ob animi dotes miras, atque summas Veneti Senatûs delicium fuit. Crebris pro patriâ legationibus apud summos Principes functus, nondum exactâ virilitate, dum Orator erat Constantinopoli, à Gregorio XIII. designatus Brixiensis Episcopus est. Eam illi regresso Constantinopoli dignitatem Sixtus V. decreto suo sancivit anno MDLXXXV., & ad Gallorum Regem Henricum III. Legatum extra ordinem ire jussit. Re ex voluntate Pontificis apud Gallos transactâ, tanti apud Sixtum fuit, ut absens ad Purpuram romanam provectus fuerit anno MDLXXXVIII. Auctus hoc honore aliquandiu legationis munus retinuit, mox ad curiam regressus graviora negotia unus expedienda suscepit, explicavitque, inde ad Ecclesiam sibi creditam profectus, dum ibi collapsam disciplinam Sacrorum restituere satagit, pertinaci febris æstu tentatus, cunctis mœrentibus, nondum plane sexagenarius occubuit an. MDXCVI. Plura de eximio Præsule, & viro gravissimis comparando dabit post Ughellum (5) Oldoinus (6), quæ compendio signantur Epigraphe exuviis ejus impositâ Brixiæ, in templo primario, undè illam idem Ughellus exscripsit.

CLXV. FRANCISCUS Card. CORNELIUS junior apud nos, & in gymnasio nostro plurium scientiarum ornamentis enituit, Philosophus, Theologus, ac I. V. Doctor (7). Abbas primùm S. Bonæ resignanti Georgio patruo infulas Tarvisinas suffectus est. Has gessit summâ cum utilitate gregis à Deo ipsi commissi. Romam deinde profectus, & à Clemente VIII. Clericus in Quæstura Apostolicâ lectus, adlectus mox est ab eodem, adscriptusque Purpuratorum Collegio an. MDXCV. Presbyter Cardinalis S. Martini in Montibus. In eâ dignitate vix biennio vixit, decessitque Romæ VII. 1598

(1) Vit. Tassi. (2) Vit. Tassi. (3) Vit. Tassi. (4) Diar. Sanf. An. 1557.
(5) Tom. 4. p. 564. n. 101. (6) ad Ciaccon. Tom. 4. p. 196. (7) Sanf. Diar. An. 1571.

Kal. Maii Anno MDXCVIII. ætatis LI. Sepultusque est ad S. Silvestri cum Epitaphio. Laudes optimi Principis delibat Oldoinus (1). Elogium illi posuerunt in marmore non sine publico luctu Tarvisini.

Francisco Cornelio Patricio Veneto
S. R. E. Cardinali Ampliss.
De Tarvisina Diœcesi ab illo
Veluti à Patruo Georgio Episc. suis recta
Atque adjecta longe opt. merit.
Can. Collegium, tota Presby. Famil. Univer.
Denique Civitas, animis lugent.
Religiosiùs erexere
An. Salutis nostræ MDLXXXXVIII.

1598 CLXVI. De GEORGIO TRADELIO Augustano, qui magni nominis & singularis eloquentiæ Jurisconsultus exeunte sæculo XVI. claruit in Germaniâ, fuitque alumnus nostri gymnasii, auctore Melchiore Adamo (2), hic idem hæc tradit. Natus est Dilingæ Senatore oppidi patre, fortunæ tamen mediocris. Educatus à patruo adhuc pupillus, rerum, quæ ad forum pertinent, in illâ ætatulâ admodum peritus visus est evasisse vi miræ memoriæ, quâ quicquid legerat, audierat, viderat, retinebat. Nec dum Ephebis exemptus patrui liberalitate & Augustanæ civitatis pio, ac civibus pauperibus destinato stipendio fultus, Patavium missus est, ut in gymnasio florentissimo Jurisprudentiam addisceret. Hic ille pertinaci studio, brevi tempore in tantum profecit, ut acclamatione publicâ commendatus lauream fuerit gloriosissimè consecutus (3). Addit Adamus (4), eum à celeberrimæ nostræ Academiæ primariis Antecessoribus, æquissimis alienæ virtutis æstimatoribus, ad enarrandas Institutiones Imperiales *Cathedrali* dignitate fuisse vocatum, eoque munere ultra biennium functum: id quod non ausim recipere, cùm nullus in monumentis nostris adsit idoneus testis, quo Tomasini negligentia, Riccoboni silentium reprehendatur. Fortassis ex iis fuerit aliquis, qui more vetito semper, at & usurpato semper, privato lucro discipulos exercendos à Professoribus publicis recipiunt. Natali solo restitutus, ac ductâ uxore Ingolstadii, clarere cœpit mirum in modum, atque adeo, ut adscriptus omnibus Germaniæ tribunalibus, & de omnibus causis undequaque consultus, denique à nobilissimis Ordinibus expetitus certatim, vix haberet in medio, quod eligeret. Prætulit attamen reliquis amorem patriæ, seque obsequiis & officiis Augustanæ reipublicæ libens addixit. In hac rei publicæ advocatus, & ejusdem à consiliis, qui tituli magnifici sunt in eâ gente, causis civitatis summâ cum laude sapientiæ, & integritatis gloriâ præfuit. In eâdem Senator fuit, missusque ad solemnes Ordinum Imperii conventus Legatus, feliciter semper patriæ utilitati consuluit: sæpe adhibitus ad gravissima negotia expedienda à Senatu Suevico, penè semper in tuendis comitum rebus occupatus, & fori miles invictus. Denique prope septuagenarius cùm collega Senatorum Augustanorum legationem obiret in comitiis Imperii an. MDXCVIII. Ratisbonæ ex doloribus calculi vivere desiit. Corpus ejus, prosequentibus Principum Imperii Legatis, solemni comitatu ad Portam Ratisbonæ Augustam delatum in ædem primariam Deiparæ Virginis illatum Epitaphio decoratum est, quod prolixum leges apud Freherum (5), à quo multa ejus recensentur scripta, ac duo præsertim densissima Responsorum in Jure volumina.

1598 CLXVII. PAULUS PARUTA Venetâ gente patricia sed Lucâ oriundâ, ut multis probat Apostolus Zenus in ejus vita (6); patre Joanne Venetiis natus est pridie Idus Majas an. MDXL. Liberalibus literis institutus in patria, cùm per ætatem licuit ad graviores Patavium venit, ubi Moralem Philosophiam & historiam audivit à Sigonio (7), & Robortello (8), Naturalem a Marco Ant. Genua, Theologiam ab Adriano Valentico. Jurisprudentiæ quoque operam dedit Marci Mantuæ discipulus, ut hic habet in catalogo discipulorum suorum è gente patricia. Redux Venetias quietis, & docti secessus amans Rempublicam non attigit usque ad annum ætatis circiter quadragesimum; id quod contra Crassum (9) probat laudatus Zenus (10). Hoc sui secessus

tempore

(1) Tom. 4. ad Ciaccon. p. 294. (2) Vit. Jurisconsultorum German. (3) Diar. Sanf. An. 1551.
(4) loc. cit. (5) Tom. 2. P. 2. Sect. 4. p. 944. (6) Præfixa T. 3 edit. Venet. Histor. p. 2. n. 3.-5.
(7) Salom. Inscrip. Gym. (8) Zenus ibid. p. 6. n. 7. (9) in Elog. c. 59. (10) ibid. p. 10. n. 15.

tempore Paulus domi Academiam nobilium virorum aperuit, atque unà subsecivis temporibus ad mores exterarum gentium aulæque Cæsareæ pernoscendos se comitem dedit Legatis Venetis ad Cæsarem Ferdinandum, & Maximilianum II. Romanorum Regem, ex itinere autem Tridentum invisit, ubi tunc OEcumenica Synodus habebatur. Inde regressus Venetias uxorem duxit, ex qua filios quatuor habuit, Senatores amplissimos Joannem, Marcum, Laurentium, & Franciscum, in cujus filio Paulo avi clarissimi posteritas desiit. Jam is annum ætatis attigerat quadragesimum, cùm primùm ad gerendam rempublicam accessit, dudum clarus ex doctrinæ ac facundiæ famâ, quam orationibus editis, bello Cyprio descripto, Politicis institutionibus ad vitæ perfectionem expositis comprobaverat, meruerat que, ut XVirali decreto Reipublicæ Venetæ historicus Aloysio Contareno Equiti sufficeretur. Ergo honorum iter ingressus an. MDLXXX. emensusque curriculo præcipuos, rebus ubique sapienter ac feliciter gestis, ad summos plenis patriæ suffragiis evectus est. Nam & in Sapientiæ majoris collegium cooptatus, & in Senatum lectus, & literarius Triumvir, & ad negotia publicæ quieti ac utilitati pernecessaria Cadubrium delegatus, subjectis quoque populis, peculiari potestate jus dixit Brixiæ Præfectus: undè Romam Orator missus ad Clementem VIII. sui nominis gloriâ aulam, mirari non nisi maxima solitam, compulit ad Venetæ virtutis atque prudentiæ admirationem. Ex hac Pontifici Max. charus, & ad consilia in rebus difficillimis adhibitus, decori patriæ, christianæ paci, religionis commodo, gravitate, integritate, facundiâ Romæ militavit; retulitque Equestria ornamenta, quæ Senatus auxit purpurâ Marcianâ. Hac latè conspicuus tribus eodem anno legationibus honorariis obeundis Senatusconsulto addictus est: quarum alteram ad Clementem VIII. in recuperatâ Ferrariâ degentem gessit, alteram ad Albertum Archiducem Austriæ per subjectam Veneto imperio ditionem in Hispaniam proficiscentem. At ne tertiam ad Philippum III. Regem Hispaniarum, cui gratulandum erat ob initum recens imperium, obiret, obstitit mors præmatura. Eodem enim anno MDXCVIII., quem vitæ quinquagesimum nonum numerabat, excessit è vivis VIII. Idus Decembris ad D. Pantaleonis conditus cum Elogio, quod enucleatius complexum hæc ipsa, quæ compendio, ex instituti nostri proposito dedimus, reperies in vita ejus (1), simul viri tanti, Senatoris maximi, scriptoris eximii laudes undequaque collectas; atque inde jure constitues, inter Historicos Venetos hunc principem esse, sive fidem narrationum consideres, sive majestatem & elegantiam styli, nec putidi, nec inertis, prudentem, sobriam, & in rebus Politicis passim insinuandis, docendisque utiliter occupatam. Ex hac maximè præstat nostri Parutæ labor egregius, perennatque inter laudes literatorum hominum omnium, quos ex parte Zenus idem enumerat (2). Hæc Historia in partes dispescitur duas, quarum prima libris duodecim gesta per Europam, cogitata, tentata officiis, consiliis & artibus Principum maximorum complectitur ab Anno MDXIII. ad MDLII. Quatuor hujus partis libros latinè primùm à Paruta fuisse scriptos, eorumque aliquos Decemviris oblatos, constat ex Crasso (3), qui eos summoperè laudat ex gravitate Senatoriâ, & stylo Salustiano: id quod ut demus fidei ejus, non satis probatur apocope illa præfationis librorum hujusmodi, quam oportunè Zenus edidit noster (4). Quamobrem consilio sanè meliore, vir prudentissimus, eâ, quâ maximè pollebat, Italicâ linguâ tum hos, tum reliquos, quæque alia scripsit, posteritati habenda, fruenda reliquit. Secunda pars historiarum Parutæ, quæ ad exitum belli Cyprii, finemque fœderis christiani adversùs Selimum Imperatorem Turcarum initi, peracta sunt, excurrit libris tribus. Præter historias, Paruta celeberrimus est ex aliis Italicè scriptis & editis, quorum hoc pretium, hi tituli sunt.

Oratio funebris eorum, qui ad Echinadas fortiter pugnantes occubuerunt Non. Octob. an. MDLXXI.

Libri III. de Perfectione vitæ Politicæ.

Libri duo dissertationum XXV. Politicarum, quarum præstantia, fama, & insigni doctrina, in iis, quæ pertinent ad civilem Prudentiam, apud virtutis istiusmodi Professores summo in pretio Paruta est, teste Thuano (5). Flos Venetæ nobilitatis, & subactæ decus eruditionis, ac Deus in hoc genere scribendi Summanus dicitur à Naudæo (6): unus inter Italos admirationi est Ignatio Hunnielo apud Crenium (7): laudari satis minimè potest, & præcipuus est in Politicis Institutionibus BoeKlero (8): denique Trajano Boccalino (9) Magister ac Doctor Prudentiæ Civilis, Moraliumque

(1) in ead.edit.Tom.3.p.34. (2) ibid.p.36.n.38. (3) Elog.Venet.c.97. (4) ibid.p.18.n.20.
(5) Hist.lib.122. (6) Bibliogr.Polit.p.124. (7) In Syllog.Auctor.de Emendat.compar p.463.
(8) Biblioth.Polit.contro.& Differt.ad Lipsii Polit.p.73. (9) Nunc.Parnas Cent.1.p.163.

Virtutum ad publicas Parnassi Exedras has explanaturus evehitur.

In calce Differtationum harum editum est *Soliloquium* ejusdem Parutæ Romæ scriptum, cùm ibi Veneti Legati munus obibat, eoque piè, doctè, accuratè, ac breviter vitæ suæ momenta ad trutinam revocat.

Epistola, qua prudenter ac permodestè Senatori Anonymo rationem reddit consilii, quod inierat, ac secum ipse deliberaverat, tum quos latinè libros historiæ suæ conscripserat Italice reddere, tum reliquos eodem sermone continuare: edita est ac publici juris facta ab eodem clar. Zeno (1), apud quem Scriptoris hujus MSS., quæ ex multis aliqua deprehendere potuit, agnosces.

1600 CLXVIII. PAULUS RAMUSIUS vel *Ramnusius* junior civis Venetus, nobilis Patavinus, Arimino oriundâ familiâ nobili, Patavii natus esse videtur, ut ex monumentis claræ hujus gentis comprobat Salomonius (2). Juris prudentiam in hoc nostro lycæo didicit, ex eoque doctor laureatus Venetias rediit (3), ac variis muneribus publicis functus, atque unà insignis ex eloquentiâ causidicus, tandem inter participes Decemviralium arcanorum adlectus est. Claruit præcipuè facundiâ Itali sermonis & elegantiâ scribendi latinè, qua factum, ut ex XVirali decreto jussus sit latinè reddere Constantinopolitanam Historiam Gotrofredi Villarduini. Eam Franciscus Contareno D. Marci Procurator Zachariæ Eq. filius legatus apud Carolum V. Bruxellis repererat, ac restitutus in patriam collegio XVirorum obtulerat, quòd in ea curiosiis ageretur de Venetorum gestis Constantinopoli, cùm horum & Gallorum armis Constantinopolitanum imperium subactum est. Hinc data cura Ramusio, ut historiam hujusmodi ab auctore synchrono rerum, quæ narrabantur, conscriptam Gallicè latinam faceret. Quod ille præstitit egregiè, ac expuncto Villarduini nomine, suam fecit hoc titulo. *Historia Pauli Ramusii libri VI. de Bello Constantinopolitano, & Imperatoribus Comnenis per Gallos, & Venetos restitutis*. Scripsisse eum multa tradit in appendice Tomasinus (4), quæ nos non vidimus. Obiit Venetiis XIII. Kal. Januarii MDC. jacet in Sepulcro Majorum ad S. Mariæ in Horto.

1600 CLXIX. LAURENTIUS PRIOLUS Cardinalis, Joannis filius divinarum humanarumque literarum scientiam sibi abunde paravit, diu in gymnasio nostro versatus, in quo D. V. I. renunciatus est (5), cuique jampridem præfuerat ab an. MDLXXXVI. Senator in patria Oratoris partes egit sæpissimè, ad Franciscum Magnum Etruriæ Ducem, Philippum II. Hispaniarum, Henricum III. Galliæ Reges, & apud Pontifices Gregorium XIII. & Sixtum V. mox in Sacra Militia meruit (6), evectus ad sedem Venetam Patriarchii patrii, anno MDXCI. In ea dignitate sedulus rerum Sacrarum curator, custos vigilantissimus Canonum, Clericorum formator accuratissimus, clarusque ex integritate vitæ, doctrina, & animarum ardentissimo studio Clementi VIII. adeo placuit, ut absentem ad Purpuram evocaverit an. MDXCVI. Hanc gessit Presbyter Card. S. Mariæ Transtyberim ad an. MDC., quo IV. Nonas Januarii è vivis excessit, Venetiis in æde primaria S. Petro sacra sepultus.

CAPUT XXXIII.

Jo. Vincentius Pinellus. Fabius Nichesola. Vidus Coquillius. Jo. Adamus Septemvir Moguntinus. Alexander de Lisca.

1601 CLXX. Cum certum sit ex Thuano (7), Paulo Gualdo (8), Gassendo (9), & aliis, JO. VINCENTIUM PINELLUM ab anno ætatis vigesimo septimo usque ad obitum per annos circiter unum & quadraginta vixisse Patavii gymnasticis privilegiis usum (10), assiduum fuisse præcipuorum Professorum auditorem, amicum, patronumque munificentissimum, tanti viri, tantique nominis gloria gymnasium nostrum fraudare non possumus. De ejus actis & vita scripsit copiosè & eleganter Paulus Gualdus Patricius Vicentinus, Canonicus Patavinus, & Archipresbyter, cujus laudes brevi elogio Tomasinus complexus est (11). Ex hoc petenda erit notitia plenior Pinelli, quem hic per summa capita notabilem ac memorandum posteris nostris proponimus. Origine Genuensis, patriâ Neapolitanus Jurisprudentiæ studiis, humanioribus literis & rei Antiquariæ totâ, qua defunctus est, vitâ deditus Patavium delegit biennio

major

(1) in Vit Parutæ ibid. p. 19. 25. (2) collect. ad Inscrip. Gymn. (3) Diar. Sanf. An. 1558. (4) lib. 2.
(5) Sanf. Diar. An. 1590. (6) Oldoin. Tom. 4. (7) in Elog. ubi Theisser. Tom. 2. p. 273. 276. (8) Vit. Pinell.
(9) Vit. Peiresch. (10) ex Tabul. Quæstan Collect. Salom. (11) Elog. Tom. 1. p. 326. & seqq.

major ætate, ubi ævum pacatè & splendidè degeret, seque totum bonis artibus, tum
sibi, tum reliquæ literaræ familiæ parandis, promovendisque doctorum virorum studiis
ac laboribus consecraret. Patavii bibliothecam instructissimam habuit, domumque
suam Patavii verbo factoque constituit rerum omnium promptuarium, undè suæ æta-
tis eruditis omnibus, cum procul, tum propè, si nummis, vel libris, aliove opus habe-
rent, præsto esset locupletissimè. Ipse scientiarum artiumque propè omnium peritissimus,
& ad has excitabat omnium animos, ac lares suos colloquiis, consuetudini, consortio,
ac penè non fœderi sapientum virorum, tam advenarum, quàm indigenarum patentes
perpetuò ac paratos & profitebatur, & dabat. Virtuti, liberalitati, & ad nativam vocis
significationem deductæ veræ Philosophiæ ac Philologiæ ejus testimonium dixerunt amplis-
simum quotquot extrema sæculi XVI. parte, & prima XVII. Sapientiæ majoris gloria
floruere, Manucii, Sigonii, Mercuriales, Riccoboni, Panciroli, Pithœi, Lipsii, Casau-
boni, Scaligeri. Ætate in senium devexâ morbis gravioribus ac diuturnis conflictatus Pa-
tavii mortalitatem explevit septuagenarius an. MDCI. Ditissimam ejus bibliothecam re-
petentes ex hæreditate consanguinei, nec totam habuere, & si quas ejus nacti particu-
las sunt, has infortunium maritimum perdidit; eritque pretium operæ nosse miseram
tanti thesauri catastrophem apud Teisserum (1). Pinellus vel nihil scripsit, vel si quid
scripsit anecdoton est (2). Nam Michael Justinianus Chius ejus quoddam MS. latere
in bibliothecâ Ambrosiana Mediolani nos monet.

CLXXI. FABII NICHESOLÆ Veronensis patricii familiam ex Eubæâ insulâ Vero- 1601
nam deducit, & Scaligerorum, Gonzagarum, comitumque Carpensium, & S. Bonifa-
cii claram cognationibus & affinitatibus asserit Julius à Puteo (3). Ex hac Fabius
adolescens sacro Eremitarum S. Augustini cœtui nomen dedit: mox deterritus rigidio-
re tunc instituto, vindicias sibi dixit ad libertatem, concessitque Patavium, ac juris
Disciplinæ se tradidit. Hujus reportatam labore assiduo laurum intulit in collegium
Jurisconsultorum Veronensium an. MDLXXXIV. clarusque deinceps fuit ex eruditâ
nec barbarâ legum scientiâ. Functus omnibus honoribus patriæ eò maximè posteritati
memorabilis est, quòd Responsa Juris edidit multa, quibus Fideicommissa Comitum S.
Bonifacii tutatus acriter, eam partem Jurisprudentiæ tricis involutam, & forensibus
ambagibus asperam eruditissimè pertractavit. Præmaturâ morte interceptus abiit ad plu-
res an. MDCI.

CLXXII. Jure à Thuano (4), ex quo Gerardus à Stochen (5), atque Freherus 1602
(6), VIDUS COQUILLIUS Romerius ex iis, quæ vivus non edidit, laudatur, & in-
ter Jurisconsultos clarissimos sæculi XVII. ineuntis numerandus asseritur. Re enim ve-
râ vir fuit maximis Gallorum Jurisconsultis par, ni etiam major, atque adeo illustre
nostri gymnasii decus. In lucem editus est non sanè Noviomagi Æduorum, quod
nunc Nivernium, Cliviensium olim, deinde caput Principatus Gonzagarum Ducum,
qui reduces in Italiam Mantuani fuere Principes, & hac nostra ætate in Ferdinando
Patavii exule desiere. Notat Teisserus ex vita Coquillii (7), eum natum Decizii,
quod oppidulum est oræ Nivernensis, nobili genere Dominorum de Romerei, undè
illi Romerii agnomen additum. Juris Civilis tyrocinium posuit in Galliâ, & aliquan-
diu versatus in foro Parisiensi, Patavium venit fama evocatus Mariani Socini junioris,
cujus eâ ætate celeberrimum nomen, Jus Cæsareum apud nos profitentis. Huic se re-
coquendum dedit; nec dubito, quin is, quem Vidum Romerei Gallum ad laurum
provectum scribit Sansonus (8), Coquillius hic noster sit. Regressus in patriam non
ibi moras trahere decrevit, ut Gerardus à Stochen existimat, sed Parisios redut, at-
que ibi apud procuratorem litium, & patruum, fori Parisiensis Consiliarium, forensi
se praxi exercendum dedit tanta sedulitate, ut illi quasi famulus ministraret, & offi-
cio bajuli Codices deferens fungeretur. Invisit deinde Aurelianensem Academiam, ut,
quam alibi Jurisprudentiam didicerat, ad Gallorum sententias formaret. Post hæc ali-
quandiu causas egit Parisiis, mox remeavit in patriam, indeque profectus Noviodu-
num, ibi posuit domicilium; ibique brevi in eam nominis famam inclaruit, ut quasi
oraculum haberetur suæ Gentis. Ab hac Ordinum suorum Legatus venit ad genera-
lem conventum Aurelianensem an. MDLX. Anno verò MDLXXVI. ad Blesensem,
iterumque ad alium in eadem urbe habitum an. MDLXXXVIII. Cùm per legationes
has vacare licebat, Fiscalis Procuratoris officio fungebatur Nivioduni, causarumque
patronum agebat tanta sapientiæ cum gloria, ut quamvis in angulo Galliarum vive-

ret,

(1) ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 375. (2) de Script. Ligur. (3) Elog. p. 237.
(4) in Elog. Vir. Doct. (5) in Thuan. Enucleat. (6) T. 2. P. 2. Sect. 4. p. 961.
(7) Addit. ad Elog. Thuan. T. 2 p. 409 (8) in Diar. An. 1555.

ret, à tota tamen Gallia in rebus difficillimis, quasi auspex certus componendarum controversiarum, consuleretur. Hinc emphaticè Claudius Jolius affirmare non dubitat (1), Coquillium, Parisiis desertis, coegisse ad se venire Parisios. Vir ex doctrina tanti nominis, traditur non minoris fuisse virtutis ac probitatis, ex abstinentia præsertim, liberalitate, & modestia. Nam & ab avaritia continuit se semper, partemque mercedis pro Responsis oblatæ consulentibus remittebat, & annalis lucri, quod illi obveniebat ex re quacunque, partem decumam erogabat in pauperes; de se autem scriptisque suis modestè sensit usque adeo, ut eorum, quæ multa conscripsit, nihil passus sit edi se vivo. Horum præcipuè laudatur, quod agebat de libertate Gallicana, quodque Thuanus refert furto sublatum adhuc viventi (2), Teisserus autem narrat post ejus abitum ab agnatis commodatum fuisse Patribus Societ. Jesu (3), ab his autem datum Estampio Antistiti Ausciorum, in ejus bibliotheca latuisse per annos sexaginta, randemque repertum à Consiliario Tolosano publici juris fuisse factum an. MDCLXVI. Obiit Coquillius post initium sæculi XVII. anno II. major octogenario. Ejus opera posthuma sunt, typisque edita leguntur his titulis,

Latina.

Poemata Sacra & Moralia.
Psalmi Davidis CL. Paraphrasticè translati Carmine Heroico.
Annotationes & variæ lectiones in Psalmos.
Collectiones Juris Canonici & Civilis.
Historia Episcopatuum Italiæ.

Gallica.

Comment. de Reformatione Status Ecclesiastici.
Tractat. de Libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ duplex, quorum alter est, quem diximus furto sublatum.
De Concilio Tridentino: an sit recipiendum.
Dissertatio de Jure Ecclesiastico, & libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ, & rationibus, ob quas recipienda non sint Diplomata Gregorii XIV. contra Gallos edita an. 1591.
De Beneficiis Ecclesiasticis.
Dialogus de calamitatibus Galliæ.
Dissertatio de Ærumnis Reipublicæ stante fœdere.
Mala Galliæ stante fœdere inde esse, quòd Ecclesia non emendatur.
Comment. de proponendis Rom. Pont. circa ea, quæ contingere possunt, si se nimis præstet severum in reconciliatione Regiâ.
De Attentatis Summor. Pontif. & Legati, qui apud Gallos stabat pro fœdere.
Protestatio Card. Placentini ad Card. Pellevaeum publicorum Galliæ Conventuum Presidem missa, ut eam ipsis Conventibus significaret.
Discrimen inter Noviodunensem & Civem Parisinum.
Dissert. de Publicis Galliæ Conventibus, & Jure Ducatus Nivernensis in his.
Quod & quale Jus habeant in his Conventibus minores Magistratus.
Dissert. de agendis ad utilitatem Ditionis Nivernensis.
Institutio Juris Gallici, & Annotationes in consuetudines Nivernenses.
Quæstiones, Responsa, & Meditata in consuetudines Gallicas. Item Annot. in edicta Henrici III. & Querelas Conventuum Blesensium. An. MDLXXVI. MDLXXXI.

1604 CLXXIII. JO. ADAMUS Archiepiscopus Moguntinus, ac Septemvir S. R. I., patre natus est Philippo à Bichen è nobili Bichiorum apud Suevos familia, matre Anna Brendelia ex qua nepos fuit Danielis Septemviri Moguntini, de quo diximus. Ut à puero vera pietate, moribus optimis, orthodoxa religione, & humanioribus literis imbueretur, sedulam bonus avunculus operam dedit. Herbipoli Rhetoricæ studuit, & in eloquentiam totus incubuit, dein Canonicus Moguntinus peregrinationes nobilibus Germanis consuetas aggressus, pervagatus est Galliam, inde in Italiam venit, eumque Patavii, Philosophiæ ac Jurisprudentiæ, quorum jam titulos gerebat, accuratiùs addiscendis vacasse, manifestum est ex Germanorum catalogis in tabulario quæstorio, in quibus an. MDLXXXVIII. I. N. G. Consiliarius inter Studiosos juris notatur *Joannes Adamus à Bichen* Canonicus Moguntinus. Hinc redit ad Ecclesiam suam, atque ita collegis amplissimis se probavit, ut an MDXCV. ad Scholastici Dignitatem evectus sit. Hanc gessit prudenter adeo, atque tam splendidè administravit, ut maximi habitus ab Archiepiscopo Moguntino Wolfgango, omnibus ejus consiliis & arcanis interesset, & ad expedienda graviora negotia Legatus ab eo cum potestate plenissima mitteretur. Volfgango è vivis erepto, datus successor est primis statim comitiis, dictusque Archiepiscopus Moguntinus S. R. Imp. Septemvir, ac Princeps an. MDCI. Sedit annos non integros tres, quibus, & sagas multas incendio addixit, & hæreticos infectatus acerrimè suo gregi vigilantissimè prospexit; Morbis crebro tentatus, iisdemque fractus

(1) in Opusc. Loisel. p. 618. (2) in Elog. (3) ibid. p. 411.

fractus vivere desiit nondum quadragenarius anno MDCIV. Corpus Aschaffenburgo delatum Moguntiam jacet in templo principe cum epigraphe, de qua consule si vacat, Nicolaum Serrarium (1), ex quo hæc pauca decerpsimus.

CLXXIV. ALEXANDER DE LISCA patricius Veronensis Comes & Eques ex antiquissima & nobilissima Florentiæ familia Veronam traducta, ut refert Matthæus Tortus (2), & ex eo Julius à Puteo (3), Patavii Jurisprudentiæ operam dedit, simul tum politioribus literis, tum Philosophiæ. J. V. D. apud nos renunciato patuit in patria Jurisconsultorum collegium, quod ab eo virtute, ingenio, doctrina, morumque gravitate auctum, testatur Lucas Resius apud Puteum eundem (4). Dignitatibus ac titulis, tum ab Exteris Principibus, tum ab augusto Venetæ Reipublicæ Senatu cultus, eruditorum numerum auxit editis, Vita Vespasiani Gonzagæ Sablonetæ Ducis: Oratione in obitu Zenobiæ Principis de Auria, Gratiarum actione ad Serenissimum Leonardum Donato Venetorum Ducem, à quo Formighedi Comes dictus est. Hoc postremum Alexandri fuisse videtur opusculum ex iis, quæ extant; nam quæ ab eo scripta adversùs Interdictionem Sacrorum à Paulo V. latam in Venetos, tradit ex Torto Puteus (5), & unà refert ab eo, imminente obitu, comburi fuisse mandatum, non vidimus; ex illis tamen, & his, quæ recensuimus ex ipso falsum se comprobat Puteus in eo, quod scribit, Alexandrum Venetiis decessisse an. MDLXX. Nam qui is, cujus extat Gratiarum actio ad Leonardum Donato Principem ab an. MDCV. cujus notantur Scripta pro Venetis adversùs Interdictionem illam, quæ non ante annum eundem MDCV. lata est, obierit an. MDLXX.? Decesserit ergo non ante an. MDCV. quo illum signamus. Paulus de Merciariis Medicus sic in eum lusit frigidè satis Epitaphio Tetrasticho, 1605

Lisca decus Patriæ, studiis & stemmate clarum
Hoc jacet in tumulo: spiritus astra tenet.
Ut tibi sint hæc certa magis Monumenta, Viator,
Quæ doctus scripsit Resius, ipse leges.

Ex Resio constat, Alexandrum fuisse doctissimum, nec minus Græcæ, quam latinæ linguæ peritum: studiosissimum Isocratis, & Ciceronis, quos sibi dicendi scribendique præceptores elegisset: tanta verò præditum fuisse memoriâ, ut celeberrimos Poetas Comicos, & Scriptores historiarum, præsertimque Plautum & Plinium contetraneum suum, ferè totum memoriter recitaret, eorumque sermonibus ac dicendi diversissimo genere feliciter, pro varietate rerum ac temporum, uteretur.

CAPUT XXXIV.

Clemens VIII. Pontifex Maximus. Alexander Valsignanus. Horatius Spinola Card. Augustinus Valerius Card.

CLXXV. CLEMENS VIII. PONT. MAX. ante infulas Vaticanas *Hippolytus* Card. *Aldobrandinus*, Silvestri Jurisconsulti filius, Joannis Cardinalis frater, ab aliis Florentiæ natus asseritur, ab aliis Fani Fortunæ, undè illum Fanensem Cabrera nuncupat (6). A puero mitioribus literis innutritus, cum patre Romam venit sub Paulo IV. qui fertur illi vaticinium Pontificatûs fecisse. Nam adductum ad pedum oscula Pontifex contemplatus, conversus ad patrem: *Tu*, inquit, *cura, ut strenuam hic filius tuus literis operam navet; futurum quippe est, ut aliquando sedem hanc impleat*. Cum Fratre missus Patavium Jurisprudentiæ notitiam & Jurisconsulti nomen ac titulos retulit. Id quod, ut biographi Pontificum protsus dissimulent, rati eum Bononiæ tantùm, atque Ferrariæ legum studia professum, constituitur attamen synchroni scriptoris testimonio Guidi Pancirolì (7) qui eum in Patavino gymnasio in jura scribit incubuisse. Confert publica in actis gymnasticis auctoritas, præsertim cum in diario Sansoni notetur dies X. Februarii anni MDLVI., quo subiit aleam examinis & lauream doctoris accepit. Nec tamen abnuerim etiam Ferrariæ, & in aliis gymnasiis fuisse versatum, 1605

cùm

(1) de Reb. Mogunt. in Jo. Adamo. (2) Elog. Famil. de Lisca. (3) Elog. Jurisconsult. Veron. p. 303. 304. (4) ibid. p. 306. (5) ibid. p. 307. (6) in Additio. ad Ciaccon. Victorelli. (7) de Clar. Interpr. lib. 2. c. 192. p. 307.

cùm palam fit, eum pervagatum multas Italiæ urbes, imò & Hispaniæ, ubique & fructus decerpsisse studiorum uberrimos, & multos magistratus scholasticos gloriosè gessisse. Romam se deinde recepit ac munus advocati, quod antea in Consistorio pater obiverat, gerendum suscepit. Pius eum Quintus inter Judices XIIVitos Rotæ Romanæ cooptavit, comitemque dedit, & administrum Alexandrino Cardinali Legato à Latere in Hispaniam, Lusitaniam, & Galliam misso, mox functum gnaviter officio summis laudibus celebravit. A Sixto V. primùm Datarius, ut vulgò dicitur, ad Beneficiorum sacrorum expedienda diplomata datus est, ex qua dignitate, cùm brevi ad Purpuram pervenisset Presbyter Card. S. Pancratii, ab eodem Pontifice missus est Legatus a Latere ad Sarmatas, qui Maximilianum Archiducem Austriæ detinebant, captum in eo prælio, quo Regnum Bathoreo concessum repetebat. Ita porro dissidium illud composuit, ut partium utrarumque gratiam sibi conciliarit, hinc quidem Maximiliano in libertatem restituto, inde autem & confirmato jure regni, quod in Bathoreo nutabat, & pacatâ Sarmatiâ. His rebus bene & ex publicâ utilitate gestis clarior, cùm Romam redisset, III. Kal. Februarii an. MDXCII. Purpuratorum omnium suffragiis ad sedem toti Ecclesiæ præfectam successor Innocentii IX. subvectus est. Quæ gessit in summâ dignitate non capit, quam polliciti sumus in hoc opere, brevitas. Ea petantur ex Victorello, Ciacconio, & aliis apud Oldoinum (1). Eorum tamen gustulum dabit epigraphe ipsi posita in arcu Anconæ erecto,

Clementi VIII. Pont. Max.
Restituto Ecclesiæ Romanæ Henrico Borbonio Rege,
Fugatis de Pannonia Turcis,
Sublevatis bono regimine Populis,
Profligatis Sicariis,
Ferraria interdicto exercitu sine sanguine recuperata,
Neptunio S. Joanne Macianoque Montibus,
Aliisque propagatis Ecclesiæ Finibus
Rerum gestarum Magnitudine
S. P. Q. Anc. erexit.

Decessit Romæ V. Nonas Martii an. MDCV. Corpus diu in Vaticana basilica temporario tumulo conditum translatum est in locum sacelli basilicæ Liberianæ, quem illi munificè decoratum Paulus V. extruxit grati animi monumentum.

1606 CLXXVI. ALEXANDER VALSIGNANUS nobili genere Theate natus dedit operam Jurisprudentiæ Patavii Marco Mantua, & Tiberio Deciano doctoribus; nam & in catalogis tabularii quæstorii (2), & in albis Siculæ nationis hoc nomen habetur, eique in utroque jure laurus data signatur VII. Martii an. MDLVIII. in Diario Santoni. Ipse hoc profiteri videtur palam in sententia, quam tulit ut judex apud Cronium in Collectaneis criminalibus (3), eum Decianum & Mantuam laudat, eosque dominos & magistros appellat suos. Emensus legale stadium Romam venit, & in aulam Cardinalis Altempsii jam clarus inter causidicos receptus est. Apud hun judicis, quem Auditorem vocant officio functus, cœpit affici tædio rerum caducarum & aulæ, atque ad Societatem Jesu votis omnibus aspirare. In hujus ordinem magnis precibus egit ut admitteretur, admissusque est à S. Francisco Borgia Præposito Generali tricennario major. In eo cœtu doctissimo Theologicis institutionibus imbutus tantus brevì fuit, ut eum Everardus Mercurianus, qui Borgiæ suffectus est, ad Indos miserit Visorem rerum Indicarum, ac in vastissimis illis Provinciis Sociorum Præsidem dixerit. Quanta ibi, quàm laboriosa & rei christianæ utilia gesserit, leges latè proposita in historiis ejusdem Societatis, delibata breviùs ab Allegambe (4), &, ni ex livore hæreas, subscribes Elogio, quo in Lusitanica versione literarum Japponicarum, clarissimum hunc alumnum gymnasii nostri Theotonius (5), Brigantini Ducis filius, & Archiepiscopus Eborensis, Apostolum Orientis appellat. Obiit XIII. Kal. Februarii anno supra sæcularem MDC. sexto, ætatis LXIX. Quæ scripsit nobis nota hæc sunt, atque edita.

Comment. ad Japponios cæterasque Indiarum Nationes Christianæ fidei Mysteriis imbuendas.

Extat

(1) Tom. 4. p. 249. 277. (2) Salom. in Collect. Gymn. (3) Tom. 5. n. 69. (4) Biblioth. Societ. p. 33. 1. 2. (5) Præf. Versionis.

Extat in Calce Tomi I. Bibliothecæ Possevini.

Apologia pro Societate Jesu.

Litera plurium Annorum de statu Japponiæ atque Sinarum. Has vertit Lusitanicè, atque edidit laudatus proximè Theotonius.

Martyrium Rodulfi Aquavivæ Soc. Jesu Italicè impressum Romæ, latinè Pragæ.

Curiosa Historia de admirandis Sinensium, ex qua citatur à Petro Jarrico (1).

CLXXVII. HORATIUS SPINULA Cardinalis, Joanne patre, matre Hieronyma de Autia, quæ soror fuit Joannis Andreæ strenuissimi Ducis, natus Genuæ à puero humaniorum literarum institutionem accepit à Patribus Societ. Jesu in seminario Romano: aliquandiu moratus Ticini, Patavium venit, atque hic Jurisprudentiam perdidicit, ejusque lauream assecutus est (2). Profectus deinde Neapolim, ut consanguineos suos regni Dynastas inviseret, & apud eos fessum ex labore discendi animum recrearet, pietati arctiùs se adstrinxit in SS. Triadis Sodalitio celebri, hortatu Francisci Araldi Societ. Jesu Sacerdotis, quem sibi conscientiæ moderatorem elegerat. Ejusdem usus consilio Romam se contulit, ut iisdem erga peregrinos officiis se ipsum impenderet in archisodalitio ejusdem nominis, quod Romæ omnium celeberrimum est. Ibi dum se pedibus pauperum subiicit ad auspicium Maximorum adsumitur à Sixto V., relatusque in classem Referendariorum utriusque signaturæ, nosocomio S. Jacobi, quod appellant Incurabilium, patronus ægrotantium, præficitur. Clemens eum VIII. Bononiam pro Legato misit, eaque Urbe ac Provincia ex omnium voto sanctè ac prudenter administrata ad Genuenses insulas Archiepiscopum provexit. Post obitum Clementis sacrorum comitiorum custos à Cardinalibus dictus, unà Romano Suburbio, *Burgum* vocant, parti Urbis suspectæ præfuit: à Paulo V. deinde pro Legato se gerere in ditione Ferrariensi difficili tempore jussus, Urbem egregiè munivit, arcemque ejus, adjectis propugnaculis, propè non expugnabilem fecit. His meritis par maximis dignitatibus ab eodem Paulo in ordinem Purpuratorum Patrum sublectus an. MDCVI. Romam venit, ac purpureo galero in Cœtu Senatûs Apostolici non sine insigni laude Pontificis exornatus Genuam contendit, Ecclesiamque sibi commissam, quam absens per Substitutos diligentissimè curaverat, præsens administravit eo tigore disciplinæ Ecclesiasticæ, quem privatus in sodalitiis superiùs nominatis conceperat, mox in magistratibus Sacris exercuerat. Verùm contracto morbo, non sine lacrimis omnium bonorum ævo dignus diuturniore, brevi, eo scilicet ipso anno MDCVI. ad superos evolavit, laudatus in funere Genuæ quidem à Hieronymo Gessio, Neapoli verò à Gregorio Mastrillio clarissimis oratoribus Societ. Jesu; è quorum epicediis vulgatis hæc pauca desumpsimus, suffectura gloriæ gymnasii nostri, cui superest, si vel perlevi possit tanti Alumni sui memoria superbire. Sepultus est in Sacello S. Joannis, quod Cinerum appellatur, nec cuiquam ad sepulturam conceditur, nisi ex singulari Genuensis Reipublicæ paucisque ac rarò concesso privilegio. De hoc præstantissimo Cardinali Ughellus pauca (3), plura Coletus (4), & ante hunc Oldoinus (5), ad quos Lectorem delegamus. 1606

CLXXVIII. AUGUSTINUS Cardinalis VALERIUS patricia gente Venetiis natus, nepos ex Lucia sorore Bernardi Card. Naugerii, admodum adolescens fertur venisse Patavium, ubi literis Græcis, atque Latinis excultus à Lazaro Bonamico, audivit in re Philosophica Bassianum Landum, & Marcum Ant. Genuam, claros in gymnasio nostro Philosophos. Anno ætatis undevigesimo jam clarus ex oratione, qua Bonamicum fato functum laudavit in funere, scientiam attigit juris, cujus lauro disciplinas, quas sibi comparaverat, plurimas exacto studiorum triennio coronavit (6). Redux Venetias Dialecticam & Philosophiam ex Senatusconsulto professus est publicè, mox receptus in ordinem amplissimum Sapientûm, cùm de se maximam expectationem doctissimis orationibus apud omnes excitasset, à Naugerio avunculo, cui unicè carissimus fuit, tunc cùm Purpuram Romanam accepit, Romam deductus est, ubi miraculo omnibus fuit, quod annorum triginta juvenis eruditionis omnis profanæ, & sacræ arcana omnia pervasisset. Vertit tunc animum ad majora, utque sibi ad Sacrarum Paginarum notitiam instrumenta pararet, ad linguam Hebraicam ingenium appulit; receptusque in collegium academiæ Vaticanæ, quam Carolus Borromæus aperuerat, unus Academicorum fuit dictus *Obediens*. Prosecutus post hæc avunculum ad Synodum Tridentinam, hac peractâ, cùm comes avunculi venisset Veronam, eidem Adiutor datus est cum certâ spe futuræ successionis, quam sibi brevi obtigisse doluit ex obitu Bernardi. 1606

Veronensis

(1) Tom. 2. Thesau. Rer. Indicar. lib. 2. c. 17. (2) Diar. Sanson. An. 1579.
(3) Tom. 4. p. 903. 904. n. 34. (4) ad Ughell. not. in eum locum, & addit.
(5) Tom. 4. ad Ciaccon. p. 406. 407. (6) Diar. Sanson. An. 1515.

Veronensis igitur Antistes veri sanctique in se speciem expressit Episcopi, mitam equidem, & quæ plerisque visa sit priscis illis non impar, quos templis arisque veneratur Ecclesia (1). Hinc illi mandatum an. MDLXXIX. jubente Gregorio XIII. ut Ecclesias Istricas & Dalmaticas inviseret, ac summa cum potestate à laxiore disciplinâ ad formam pristinam legum sacrarum revocaret: nec diu post in eodem & munere & jurisdictione lustravit Patavinam, Vicentinam, & Cl̈odiensem Ecclesiam, & Venetum Patriarchatum; quibus ejus laboribus idem Pontifex contulit Purpuram an. MDLXXXIII. Tunc sibi Augustinus adjutorem adscivit Albertum nepotem Episcopum Famagustanum, vixitque deinceps in curiâ spectabilis omnibus, morum ac sacræ prudentiæ numeris omnibus absolutum exemplar. Ex hac summoperè laudatur à Cardinali Paleotro, asseriturque Sacri Senatûs Consiliarius præcipuus, virtutibus omnibus exornatus. Pluribus illum Baronius extollit, & ut confert cum antiquis Episcopis, ita recentioribus præfert. Obiit Romæ Prænestinus Episcopus an. MDCVI. ætatis LXXV. Veronensis Episcopatus XLI. Corpus translatum Veronam in templo majore conditum est cum epitaphio, ipsi & Bernardo Naugerio communi. Scripsit plurima stylo non admodum nitido subactove, docta tamen & utilia. Eorum catalogum exhibent Ughellus (2) & Oldoinus (3): Sed perturbatè satis & obiter: quippe sparsim edita sunt, vel anecdota perleguntur. Nos olim illa ad qualem qualem ordinem revocavimus, quem damus.

Rhetorica. *Orationes in funere plures. Lazari Bonamici. Petri Landi, Marci Antonii Trivisani, Francisci Donati Ducum Venetorum. Hortatoria ad Nicolaum Barbadico contra barbariem in disceptando. De studiis & moribus Juventuti Venetæ consentaneis. De scribendis Epistolis ad Justinianum Contarenum. De Ratione Studiorum, eorumdemque tempore & loco. Exhortatio ad Nicolaum Barbadico, ut more majorum Causas Venetiis agat. Oratio, qua probat, studium Jurisprudentiæ præferendum Philosophiæ. Epistolæ plures, tum Consolatoria ad Carolum & Federicum Card. Borromæos, tum ad alios. Pastorales quoque multa, & varia ad Cardinales, & Episcopos, & alios.*

Moralia, & Sacra. *Libellus de Ambitione. Observationes in librum Hieronymi Osorii de Justitia. Consolatorius liber ad Nicolaum Barbadico in morte Fratris. De fugiendis Honoribus. De fructu percipiendo à Degentibus Romæ. De Consolatione Ecclesiæ libri II. De Disciplina Acolytorum. De Legatione, quomodo agendum sit cum Hæreticis. De Statu custodientium Virginitatem ad Sororem, de Viduis. De statu Monialium libellus, quo probat Vitam religiosam Senatoriæ præferendam. De honore Cardinalatus. Homiliæ plures Italicæ, & Latinæ, atque in his XLIV. de Passione C. D. N. De Officiis Cardinali Diacono dignis. Libri VI. de Consolatione Ecclesiæ ad Ascanium Card. Columnam. Quatenus honores fugiendi. De utilitate capienda ex ægritudine Corporis. De cautione adhibenda in edendis libris. De Investigandis remediis Pastoralium tentationum. Institutio ad Albertum Veronæ Coadjutorem. De Benedictione Agnorum Dei. De utilitate capienda in Comitiis Pontificalibus. De Consolatione ad Gregorium XIV. De lætitia Christiana. De Senectute recreanda. Quod semper orandum sit. De Mundi Senectute. De utilitate ex dono lacrimarum. De comparanda & tuenda boni Principis existimatione. De occultis Dei beneficiis. De cautione à Clericis adhibenda in disputando. Cavendum, ne quis sibi nimis credat. De cautâ imitatione Sanctorum Episcoporum. Manendum unicuique in vocatione suâ cum animi tranquillitate, De Reverentia & obedientia erga Christi Vicarium. Apologia ad Veronenses.*

Historica. *Vita Petri Francisci Contareni. Card. Navagerii. Card. S. Praxedis. De ausu nefario in Carolum Card. Borromæum. De Nicosia amissa. Quæ Veronæ acciderunt Pestilentiâ furente An. 1575. Memoria agendorum Byzantii ab Oratoribus Venetis ad Nicolaum Barbadico. Historia de rebus gestis Venetorum. De Episcopis Veronensibus. Comment. Actorum in Visitatione Clementis VIII. De Libris Card. Paleotti. De Sacris Consultationibus in Consistorio. De Die memorabili XVII. Septembr. An. 1595. De Caritate Clementis VIII. erga Regem Galliæ. Historia Jubilæi An. 1600. De eximia Caritate Clementis VIII. erga Rempub. Venetam. Dialogi XIX. Dierum Canicularium habiti in Aula D. Marci Romæ.* His addi possunt. *Varia titulo Somniorum inscripta*, quæ reipsa Historiam continent.

Scripsit & Philosophica quædam. *Libros duos de recta Philosophandi ratione. De Commentariis conficiendis. Libellum, quo docet, quomodo versandum sit in Aristotele. Alterum, quo probat argumenta Aristotelis pro Mundi æternitate refelli posse. Libellum de Immortalitate Animæ. Alterum ad Jacobum Foscareno Præfectum Cretæ de Politica Prudentia cum Pietate conjungenda.*

Vertit etiam ex Græco latinè Basilii M. de Virginitate, & alia.

CAPUT

(1) Oldoin. ad Ciacc. Tom. 4. p. 84. 89. (2) Ibid. (3) ibid. p. 86. 88.

CAPUT XXXV.

Sempronius Suardus. Cynthius Card. Aldobrandinus. Antonius Maria Gratianus. Baptista Guarinus Eques.

CLXXIX. SEMPRONIUS SUARDUS nobilissimâ gente Bergomi natus Patavii juris utriusque lauream consecutus est (1); sed Musis magis, quam Astrææ, cui nomen dederat, amicus, his mancipavit literarios labores in patria. Uxorem (2), ex qua filios habuit, præcoci fato sublatam Elegiaco carmine deflevit elegantissimè, seque deinceps Sacris addixit, ne amores mutaret. Obiit in patriâ circa an. MDCVII. Extant ab eo edita. 1607

Poematum ad excitandam ad Deum mentem lib. II.
De Divitiis.
De Morte.
Carmen in Pamphilam à Raptore Scl.po interfectam, quod circumfertur sub ficto Camilli Otobii nomine editum.
Vinea Domini N. I.C. Libellus pius.
Carmina in Jo. Andream Venerium Bergomi Præfectum.

CLXXX. CYNTHIUS Cardinalis ALDOBRANDINUS ex eo dictus, quòd ex sorore nepos Clementis VIII. fuerit, familia tamen Passerâ, patre Aurelio in urbe, quæ à Gallia Senonum nomen habet, natus est. Romæ humanioris literaturæ cœpit initia, quibus in collegio Germanico à Patribus Societ. Jesu probè institutus, addidit Logicorum non perfunctoriam notitiam. Inde ad Jurisprudentiam Patavium venit, cujus emensus curriculum Jurisconsultorum infulis decoratus est hic, ut habet Sansonus (3), auspice Pancirolo (4), ut ipse gloriatur. Aldobrandinum Hippolytum Card. Avunculum secutus in Legatione Sarmatica, mox ab eodem è Sarmatia Romam missus rerum ibi optimè gestarum Nuncius, cùm aulam lætitiâ complesset, sibi gloriam & famam prudentissimi juvenis conciliavit. Eum non diu post avunculus Pontifex ex utriusque, ut vocant, signaturæ Referendario Diaconum S. Georgii Cardinalem dixit, & in Aldobrandinæ familiæ agnomen adoptavit an. MDXCIII. Præfectus variis Purpuratorum patrum cœtibus ingens ubique præstantis ingenii specimem præsetulit gravitate, prudentia, & singulari sententiarum doctrinâ, quas mentis dotes amplissimas condiebat virtutibus animi, justitiâ, honestate, innocentiâ, & flagrantissimo religionis ardore. Avunculum Pontificem comitatus Ferrariam venit, undè tamen repentè inconsulto Pontifice discedens antiquas studiorum suorum sedes Patavium revisit, progressusque Vicentiam, ac Mediolanum, dum hæc & alia loca lustrat, gravibus Pontificis literis revocatus Romam rediit, ornatusque honoribus & muneribus plurimis, in summo aulæ splendore vixit bono publico, ac præsertim patrocinio Literatorum hominum omnium. Hos beneficiis auxit, aluit domi, & ad eruditas exercitationes detentos apud se provocavit: ab his vicissim celebratus summis laudibus, quas unà cum nominibus Auctorum delibat Oldoinus (5). E vivis abiit sub Paulo V. an. MDCX. 1610

CLXXXI. ANTONIUS MARIA GRATIANUS Etruscus in oppido, quod à S. Sepulcro nomen habet, quodque nos, olim ibi Rhetoricam professi, Biturgiam appellandum esse putavimus, natus, humanioribus literis leviter imbutus in patria, adolescens admodum concessit Romam, atque inter aulicos Commendoni Cardinalis receptus, brevi gravissimi ac perspicacissimi patroni animum suavitate morum, atque indolis in illa ætate ad omnia versatilis præstantia ita sibi conciliavit, ut prope filii loco illum Commendonus habuerit: cùmque de ejus ingenio non immeritò spem maximam concepisset, curavit, ut ibi nobilioribus disciplinis operam locaret, ubi olim ipse sapientiæ tyrocinium posuerat. Ergo juvenem Româ Patavium dimisit, concessisque prædiorum suorum in agro Patavino fructibus aliquot, ut suis sumptibus bonis artibus militaret, impetravit. Narrat hæc ipse Gratianus in epistola, qua rerum suarum rationem reddit amico & condiscipulo Antonio Riccobono. Ex ea deprehendimus studuisse illum Rhetoricæ sub Lazaro Bonamico, audisse inter Philosophos M. Antonium Genuam, Mariano Socino juniore, Ansuino Mediceo, & Hieronymo Torniello doctoribus usum ad juris utriusque notitiam. His præceptoribus excultus tum in amœniore literatura, tum in subactiore scientiarum disciplina brevi adeo profecit, ut & laurum Jurisprudentiæ consecutus hic sit (6), 1611

(1) Diar. Sans. An. 1562. (2) Calvus Scen. liter. P. 1. p. 462. 464. (3) Diar. An. 1583.
(4) De Clar. Interp. lib. 2 c. 192. p. 307. (5) Tom. 4 ad Ciaccon. p. 186. (6) Sans. Diar. An. 1556.

& ad patronum regressus, illi deinceps, & à sanctioribus arcanis, & à gravissimis consiliis fuerit semper, comesque & auditor in legationibus omnibus, quas multas ac difficillimas in Germaniâ, Sarmatiâ, aliisque provinciis utiliter & feliciter gessit; solitus tam propensè Gratiani judicio duci, ut nihil unquam, nisi eo auctore aut expedierit, aut egerit. Commendono defuncto pertæsus aulæ (1), exosusque væcordes illecebras fallacissimæ ambitionis de reditu in patriam cogitavit, jamque iter adornaverat, cum Sixtus V. jam jam abiturum retinuit in aulâ, præfectoque latinis Pontificum Epistolis curam atque institutionem nepotis Montalti, quem adolescentulum ad Purpuram Romanam provexerat, demandavit. Hunc ille ita ad omnem virtutem sacro Senatore dignam veluti manû duxit, ut Sixto mortuo, quam in tribus deinde comitiis Pontificalibus dexteritatem, prudentiam, ac pietatem aulæ suspiciendam proposuit, à se uni Gratiano deberi fateretur. Hinc factum ut Clemens VIII. vix inito Pontificatu, ratus non esse præmium differendum tantis meritis Gratiani, eum infulis Amerinis, aliisque ditibus Sacerdotiis auxit an. MDXCII.. Quin & rebus christianæ reipublicæ per ea tempora perturbatis ob illatum à Turcis Austriæ bellum, Legatum in Germaniam hunc misit, ut desides animos ad propulsandum communem hostem armaret. Ad idipsum Gratianus diu Venetiis in eodem munere fuit. Rediit deinde ad Ecclesiam suam, atque ibi, quæ extant ab illo scripta per otium vel exaravit, vel recensuit, emendavitque, ac posteritati laudanda, miranda reliquit. Nam vivens edidit, quæ libris IV. complexus est, gesta Commendoni Cardinalis, & volumen ingens Epistolarum. Commentarium de bello Cyprio, quo nihil absolutius, latinius, pulcrius recens habet historia, ipse non edidit: illud Carolo ejus nepoti debemus, qui viris eruditissimis probatum ac probandum opusculum typis excudendum curavit, eoque propè dixerim omen fecit quasi hæreditariæ facundiæ Gratiano nomini, quo nunc apud nos claret ejusdem cognominis Joannes, vir sapientissimus, princeps in gymnasio nostro Philosophus, ex nitidâ & robustâ dicendi scribendique elegantia posteritati nostræ memorandus. Exacto pastoralis officii anno undevigesimo Antonius Maria obiit Ameriæ an. MDCXI. cùm sibi ipsi, adhuc superstes ante annos undecim, suæ mortalitatis memor, sepulcrum construxisset cum epitaphio, in quo, quòd se eo anno sex & septuaginta annorum senem affirmat, anno eum sexto & octogesimo vitæ decessisse dicendum est.

1613 CLXXXII. BAPTISTAM GUARINUM Equitem Ferrariensem alumnis Patavini gymnasii clarissimis accensendum, quod alii dissimulant, clarè probant monumenta scholastica nobis, cùm hoc opus aggressi sumus, exhibita (2). Nam in albis Jurisconsultorum gymnasticis an. MDLVI. ac duorum sequentium constanter nomen Baptistæ Guarini Ferrariensis proponitur; quo tempore vir nobilissimus, & inter doctos sui temporis præcipua cum laude numerandus annos circiter duodevigesimum, undevigesimum, & vigesimum agebat; confirmaturque idipsum iis, quæ Tomasinus tradit (3), nempe, Bernardinum Paternum, primæ sedis Theoricæ Medicinæ Professorem, (cùm anno MDLXXXIV. Rectorum Urbis jussu Gymnasio præesset pro Rectore Alfonso Tangherino Brixiensi, qui se abdicaverat magistratu) à Prætore Montis Silicis cymbam petiisse, *cum avena, & Panico indico pro Equis Baptista Guarini Scholaris Ferrariensis*. Eo anno erat Guarinus annorum circiter sex & quadraginta; gaudebat attamen privilegiis scholasticis, & immunitatibus, quæ cùm non nisi receptis in eas, quas matriculas dicunt, concedantur, concederenturque olim semel receptis, donec ad magisterii lauream in hoc gymnasio pervenissent, manifestè constituunt Baptistam Guarinum, qui vir his gymnasticis privilegiis, maturâ jam ætate fruebatur Patavii, nec Patavii doctoris insignia consecutum, & Patavii fuisse discipulum. Alumno igitur tanto inter alios clarissimos gymnasio nostro gloriari licet. Eum Ferraria genuit patriciâ familiâ nobilem, quæ oriunda Veronâ eò traducta est à Guarino Veronensi viro insigni, de quo videndus est Jovius (4), & Imperialis (5). Hoc teste, Guarini Baptista pronepos fuit, veriùs abnepos, &, ut diximus Patavii per annos adolescentiæ aliquos bonis artibus, & selectioris literaturæ ornamentis instructus in patriam rediit, in qua cùm adhuc juvenis aliquandiu Moralem è suggestu publico Philosophiam docuisset, ex hac, aliisque animi corporisque dotibus commendatus in aulam Atestinorum Principum, quorum imperio suberat, venit jam notus literariæ reipublicæ, & Equestri ordine S. Stephani, ut creditur, clarus. Quid in ea egerit, quot legationes obierit, quanta cum laude orator eloquentissimus apud Germaniæ, Italiæque Principes, apud Romanos Pontifices rerum agendarum usum, & in negotiis pertractandis dexteritatem, qua maximè præstabat, probaverit;

(1) Ughell. T. 1. p. 303. 304. n. 48. (2) à Salom. in Collect. ad Inscrip. Gymn. (3) Gym. lib. 4. p. 417.
(4) Elog. p. 197. (5) Musæi p. 129.

probaverit; quàmque inde charus Alfonso Ferrariæ Duci, arcanis hujus ac publicis consiliis præfuerit, qui nunc, ut audio, in ejus actis illustrandis eruditissimum, totique Europæ notum calamum collocare dicitur, Cl. Muratorius dabit. Hoc monstrante disces, quanto semper cum plausu auditus dixerit, quanta morum integritate vixerit, quanta prudentiâ difficultatibus ex re, quam gerebat, natis occurrerit, quanto denique vitæ splendore, nulla habita sumptuum ratione, vel cum rei domesticæ dispendio ac damno posteritatis suæ, publicis muneribus functus sit. Hæc sanè grandia, conspicua, memoranda præclarissimis viris & sua ætate præcipuis Baptistam annumerabunt. Quid si doctrinam, eruditionem, scribendique ac differendi elegantiam expendas, ac postremò Poetices laudem spectes, quam spectabilem omnibus ille unus despexit adeo, ut se Poetam haberi, nominarive, quasi ea nomenclatione injuriam passus, irasceretur. Ex illa tamen, quamquam invitus, & vivens claruit, ab omnibus Italorum academiis expetitus, in cœtum celebriorum cooptatus, & post obitum tanti habitus est ob Thuscæ, tum rhythmicæ, tum solutæ rhythmo Musæ leporem, ut plurimis veterum palmam abstulisse, Italos lyricis præsertim modulis ferè omnes superasse videatur. Notarunt hoc docti viri, probarique non pauci, nec sanus aliter quispiam judicaverit de immortali illa Fabula Pastoris Fidi, cui, vivo adhuc auctore suæque gloriæ superstite, plaudere Theatra omnia: quam legit, legetque posteritas, & si sapit ac sapiet, fabulis ejusdem generis omnibus præfert, ac præferet. Ut ea minor Amynta Tassi aliquibus visa sit, ut ex illa Guarinus plagiarius dicatur ab aliis, ea tamen famæ strepitus Amyntæ plaudentis oppressit, illa sciolos obtrectatores ineptulos jubet in ædem Musarum à limine saltem inspicere, atque interim noscere, quid inter plagium, imitationem, & æmulationem intersit, ex qua Virgilius cum Homero, ex qua Tassus cum utrolibet, ex qua contendit Guarinus in hoc fabularum genere cùm Comicis omnibus, eosque manifestissimè vincit ac superat. Olim, ut diximus alibi, nos Firmi Rhetoricam profitentes de his ipsis discipulos nostros admonebamus, eademque ante nos doctiùs & uberiùs explicavit edito libello de Arte Styli Sfortia Card. Pallavicinus: hunc, si qui plura volunt, consulant, discentque, qua quis laude vestigiis priscorum insistat, qua illos æquet imitatione, quave fretus æmulatione vincat eosdem ac superet. Sed Guarino quamvis his animi dotibus, his ingenii fœtibus glorioso neque domi quies, neque felicitas foris superfuit. Cum altero filiorum rixas ac lites habuit, quas vix tandem utcunque composuit; nec propitio semper Alfonso Duce usus in patria est. Quare sponte Ferraria discedens per annos fermè sexdecim diversissimas Principum aulas excoluit, Vincentii Gonzagæ Ducis Mantuæ, Ferdinandi Magni Ducis Hetruriæ, Francisci Mariæ Feltrii Urbinatium Dynastæ: tandemque aularum pertæsus, quietis ac studiorum causa, Patavium, ubi primùm ad sapientiæ gloriam adoleverat, redit. Hic quoque illi pugnandum fuit cum Jasone De Nores, qui sannas adversùs Pastorem Fidum dissimulato nomine expedierat. Hunc Guarinus ultus est libello edito, cui Verati titulum inscripsit; cùmque ille Apologiâ in Veratum insurrexisset, hic tam acriter, tam acerbè in Censorem hac in parte delirum invectus est, ut sint qui putent, optimè consultum Denorio morte prærepto, ne scriptum hujusmodi legeret, quo ad lycambeam restim fuisset adactus. Rediit post hæc Guarinus in patriam, iterumque sui Principis gratia potitus Rhodigium ad sua prædia secessit jam senex effectus. Eo in loco, ut Tomasinus refert (1), fuit illi cùm Joanne Bonifacio pro translatione lipsanorum S. Bellini controversia insignis, quæ ipsius morte finita est. Nam cùm pro re domestica Venetias venisset, ibi lethali morbo correptus interiit anno MDCXIII. ætatis LXXV. sepultus ibidem, ut res tulit alieno tumulo. Superest Equitis celeberrimi, Poetæ immortalis etiamnum Patavii generosa familia in uno Alexandro viro clarissimo, Patavinæ nobilitatis, affinitatibus, vitæ splendore, doctrinâ, prudentiâ, comitate, religione, virtutum omnium ornamentis atque opibus instructissimo: in quo Baptistæ memorandum posteris genus vel feliciter perennabit, vel desinet gloriosè.

Lingua Italica scripsit & edidit.

Epistolarum librum.

Polystrophos & Monostrophos & Rhythmos Italicos.

Pastorem Fidum Fabulam Pastoralem.

Secretarium, sive de Officiis Secretarii.

Comœdiam titulo Hydropicam.

Veratum Primum & Secundum.

(1) Elog. lib. 2. p. 321.

CAPUT XXXVI.

Galeotus Ferrus. Nicolaus Genua de Passeribus. Franciscus Barbarus Junior. Pompejus Card. Arigonius. Andreas Maurocenus. Carolus Belegno.

1614 CLXXXIII. Auget numerum illustrium alumnorum gymnasii nostri GALEOTUS FERRUS nob. Patavinus, recensitus à Tomasino (1) inter clarissimos Jurisconsultos. Is adolescens Jurisprudentiæ in patriâ studiis apprimè imbutus, vir excelluit in forensibus causis, edendisque ad consulentes Responsis. An. MDXCII. ad Salernitanam Academiam vocatus, in eâ per sexennium è primâ sede jus Civile professus est. Inde accitus Messanam in eo gymnasio Jacobi Galli collega fuit. Verùm cùm ætas laboribus impar quietem suaderet, in patriam rediit, ut illi quod vitæ supererat, consecraret. Itaque à Messanensibus invitatus, ut Gallo succederet, spreta magni stipendii mercede, patriâ pedem efferre recusavit, in qua studiis pacatissimè vacans honestum tranquillumque vitæ finem imposuit Anno MDCXIV. Scripsit

Volumen Responsorum, quod prælo subjectum est post obitum ejus.

Prælectiones & Scholia in Lecturas Matutinas.

1615 CLXXXIV. Ferro nobili Patavinum æqualem, sed natalium sequiore fortuna imparem addimus NICOLAUM GENUAM *de Passeribus*; si tamen doctrinæ famam expendas, majorem. Is Bartholomæo Equite patre ortus ex non legitimo toro in ipso flore adolescentiæ sciendi cupiditate miro modo flagravit: ac primùm Philosophiæ, mox Jurisprudentiæ capacem animum, infractumque laboribus corpus addixit; profecitque in utraque tam celeri studio, ut nondum ætate major earundem scientiarum theoremata, proposita publicè in Antoniana basilica triduo tutatus sit libera unicuique congrediendi facultate concessa. Exinde Doctor conscribendis Responsis, ac patrocinio forensium causarum sedulitate summa vacavit, brevique patronorum, & causidicorum Patavii princeps habitus est, tantæque apud omnes existimationis & gratiæ, ut excussa labe natalium civitatis decreto ad publica civium comitia, & Jurisconsultorum collegia fuerit receptus. Describit liberale ejus ingenium Tomasinus (2), ex quo hæc damus, facetum, voluptuosum, & consuetudinibus amicorum addictissimum: Bibliothecam quoque, quam studiosis patere voluit. Verùm ex adagio, brevi aucta, brevi evanescunt. Tantæ spei juvenis in ipso juventutis statu vivere desiit immatura morte sublatus an. MDCXV. ætatis uno & trigesimo. Bibliothecam, quam æternam testamento voluit, hæredes dissolvendi æris alieni prætextu distrahentes intra mensem perdidere. Edidit

Comment. in libros Institutionum.

Tractatus duos de Scriptura privata & verbis enunciativis.

Tractatum singularem de Testamentorum Cedula.

Librum, qui inscribitur, Conciliatio Legum, ubi quas vocant Antinomias in concordiam revocat.

1615 CLXXXV. FRANCISCUS BARBARUS Danielis nepos alumnus gymnasii nostri, in quo post habitas publicè theses, non ut mos habet ad pompam, sed ex gymnastica severitate tutatus Philosophiæ atque Jurisprudentiæ dogmata, illius primùm, hujus deinde lauream consecutus est (3). Grimano post obitum Danielis patrui ad Patriarchatum regredienti datus adjutor an. MDLXXXV., eidem successit mortuo XC. Patriarcha an. MDXCII., statimque qua erat & morum sanctitate & sapientia, disciplinæ Ecclesiasticæ ad nitorem pristinum revocandæ se dedidit, crebris concionibus ex Antistitis præcipuo munere subjectum sibi populum docens, quarum multas & doctas, & utilissimas editas vidimus. Ex Tridentinis canonibus habita Synodo Provinciali, cujus acta vulgata sunt, vitiorum, quibus ager Ecclesiæ Aquilejensis inhorruerat, malesanam segetem extirpavit. Inde provinciam suam, quam per annos plus quam ducentos Presulum incuria neque viderat, & planè neglexerat, invisit labore summo, summa Ecclesie utilitate: vir certè memorandus inter paucos Antistites, doctrina maximus, pietate & integritate, atque ardore religionis eximius, & posteritati ad exemplum objiciendus ex iis virtutibus multis & raris, quas latè prosequitur Ughellus (4), brevissimèque signat Epigraphe, quam lapidi sepulcrali, tum ipsi, tum Hermolao ejus fratri Antonius Barbarus utrinsque frater imponendam curavit ad D. Antonii Utini, ubi Franciscus decessit an. MDCXV.

CLXXXVI.

(1) Elog.lib.1.p.163.165. (2) Elog lib.1.p.157.160. (3) Sansf.Diar.An.1579. (4) Tom.5.p.136.137.

CLXXXVI. POMPEJUS Card. ARIGONIUS Mediolano oriundus, vel potiùs Novocomo, Romæ auspicatus est vivendi primordia. Præstantis ingenii & altæ mentis adolescens Perusiæ primùm, tum Bononiæ, demum Patavii diu versatus Jurisprudentiæ studuit, atque hinc Jurisconsultorum insulis redimitus remeavit in patriam (1). In locum fratris consistorii sacri advocatus dictus est à Gregorio XIII. petente Philippo II. Hispaniarum Rege, quo tempore apud Card. Aldobrandinum paternam prorsus benevolentiam invenit. Eo curante idem Gregorius audiendis sacri Palatii causis Pompejum præfecit, quam dignitatem usque ad Clementis VIII. Pontificatum gessit egregiè, atque ex eâ in Senatum Apostolicum lectus est ab eodem Clemente anno MDXCVI Diaconus Card. S. Mariæ in Aquiro, deinde S. Balbinæ, cujus ædes Pompejus restauravit, exornavitque magnificè. Post hæc pluribus Cardinalium cœtibus collega datus, & sub Leone XI. Datarius, magnis negotiis expediendis, obeundisque muneribus adhibitus est, Causarum quoque Hispanicarum patronus fuit jussu Philippi Regis, à quo S. Bartholomæi apud Beneventum sacerdotium dives accepit, nec diu post à Paulo V. Archiepiscopus Beneventanus renunciatus sanctè & utiliter præfuit, Ecclesiamque suam iis institutis instruxit, ac sacris ornamentis, quorum Oldoinus texit historiam (2). Mortalitatem explevit in Suburbio Neapolitano, quò aeris mutandi causâ secesserat, Prid. Non. April. an. MDCXVI. ætatis LXIV. Corpus Beneventum relatum conditum est in templo primario cum inscriptione prolixâ. Vir fuisse traditur procero corpore, & oris venerabili majestate, propositi tenax, & debiti sententiis suis obsequii exactor acerrimus; cæterum perhumanus ergà cives, & erga Societatem Jesu munificus, ut refert Ughellus (3), cujus collegium beneficiis maximis cumulavit; in magnates ferocioris fuit semper ingenii, quos creditur in ordinem redacturus fuisse, si Pontificatûs fastigium attigisset. 1616

CLXXXVII. ANDREÆ MAUROCENI, quem gymnasii nostri meritò præcipuum dicimus decus, vitam, acta, gesta descripserunt elegantissimè Nicolaus Crassus junior, & Aloysius Lollinus optimi Senatoris familiarissimus. Hæc nuper Venetiis recusa, variisque notis illustrata & aucta per Petrum Catherinum Zenum (4), fratrem Apostoli, nostrum nepotem eruditissimum, legat si quis plura de tanto viro desiderat: nos enim, quæ ratio instituti nostri poscit, pauca ex plurimis damus. Natus est Andreas Venetiis an. MDLVII. patricia gente Ducum, ac Principum paludamentis & trabeis in Republicâ Venetâ olim atque etiamnum memorabili, atque inposterum apud posteros memorandâ. Patrem habuit Jacobum Senatorem amplissimum, matrem Cæciliam Corneliam Pauli D. M. Procurat. filiam. Tyrocinium literaturæ minoris posuit sub doctore Bernardino Parthenio, ut Crassus tradit, Lollinus præceptorem ejus Antonium Ponnam nominat, & fortè utriusque fuerit auditor. Severiorum disciplinarum initia cœpit institutore Aloysio Pisauro patricio Philosopho; mox venit Patavium ad plenam bonarum artium institutionem. Testantur hoc ejus biographi, atque in primis Lollinus, qui vitæ cum illo Patavii exactæ meminit sæpe in opusculis & carminibus. Quare abroganda minimè est fides optimo seni Salomonio ex monumentis gymnasticis asserenti (5), Andream hic diu versatum addictumque diversissimis disciplinis ita in omnibus excelluisse, ut miraculo fuerit publicè profitentibus, literas quidem humaniores Fasceolo & Riccobono, pugnacem verò Philosophiam Francisco Piccolomineo, & Zabarellæ, Juris autem arcana Cephalo & Pancirolo. Exacto studiorum curriculo, urgente pestilentiâ an. MDLXXVI. cùm in patriam remeasset, ex tot opibus sapientiæ clarus, maximèque ex eloquentia Rempublicam sanctissimè ac sapientissimè gessit, ac Senator eximius nondum exacto anno ætatis XL. Paulo Parutæ Venero Historico suffectus est Senatusconsulto an. MDXCVIII. ut Venetam historiam scriberet. Nono deinde anno iniit Triumvirale collegium gymnasio nostro præfectum, fuitque Moderator ejusdem an. MDCVII. MDCXII. MDCXVI. Nec dum eo Magistratu abierat cum vivere desiit an. MDCXVIII. sexagenarius. Notissima est ejus Historia liviano stylo rem Venetam complexa libris XVIII. ab an. MDXXI. ad an. MDCXV. Edita est post ejus obitum à Paulo fratre, ex eaque tanti Andreas est apud eruditissimos Viros, ut non immeritò percrebuerit, quod de Salustio dictum est olim in historia Romana, primum habendum esse Maurocenum in Venetâ historiâ. Præter hanc alia quoque auctoris ejusdem in publicum prodiit, curâ ejusdem Pauli fratris, historia Mauroceni de rebus gestis à Venetis in Expeditione Hierosolymitanâ, & de parto ab iisdem Imperio Byzantino. Epistolæ etiam ejus, & quæ vocantur opuscula opus egregium, de quo consulen- 1618

(1) Sanson. Diar. An. 1576. (2) Tom. 4. p. 309. (3) Tom. 8. p. 178. n. 105.
(4) Tom. 4. Histor. Venet. (5) in Collect. ad Inscr. Gymn.

consulendus est Zenus laudatus in Elencho Scriptorum ejus (1), ex quo Andreas horum, quæ anecdota sunt, Auctor est. Titulos eorum subjicimus.

Vita Leonardi Donati Veneti Principis.

Epistolarum Volumina duo, quæ memorantur à Lollino (2), qui inter has illam elegantissimam censet, quæ ad Ericium scripta, Villam Fabricii ab Aquapendente describit.

Libri duo de iis quæ Veneta Respublica ad oras Istriæ gessit adversùs Othonem Friderici Cæsaris Filium.

Elogium Pompeii Justiniani, quod commemorat idem Lollinus & laudat (3).

1620 CLXXXVIII. CAROLUS BELEGNO in lucem prodiit Venetiis, ex ea familiâ, quæ olim Selva, vel Silvia, à Stirpe ultimâ patriciâ in Dominico Selvo, vel Silvio Duce Venetorum XXXI. Principatum tenuit ab an. MLXVIII. ad an. MLXXXIV. (4) in imperatore non uno Venetorum classibus & exercitibus felicissimè præfuit: in pluribus D. Marci Procuratoribus publicè Majestatis Purpuram gessit, qua etiamnum gloriosissimè splendet Paulus Antonius D. M. P. generis Serenissimi surculus, vir integerrimus, Senator amplissimus, doctorumque virorum, si quis alius, patronus eximius, studiorum nostrorum auspex, tutor fortunæ nostræ, hujus autem laboris nostri blandus adjutor atque munificus. Nempe à prima ætate ex institutione Patrum Societ. Jesu in Brixiensi collegio bonis artibus ac literis innutritus, harum gloriæ favet ac nomini, avitumque sibi vindicat sapientiæ decus, quod claris alumnis Patavini gymnasii Carolum Belegnum annumerat. Is natus circa an. MDLXII. ut ex dicendis conjicimus, cùm primùm literis minoribus operam dedisset in patria, severioribus disciplinis idoneus Patavium venit, ubi quod reliquum adolescentiæ fuit Philosophiæ ac Jurisprudentiæ dedit, Francisci Piccolominei, Bartholomæi Silvatici, Guidi Panciroli auditor assiduus. Quantum in utraque scientia profecerit ex thesibus constat, quas triduo Patavii, triduoque Venetiis propugnavit an. MDLXXXVI. summa cum laude (5), ingentique doctorum virorum frequentia. Inde redit Patavium ad laurum Jurisprudentiæ, quam anno eodem est plena suffragatione consecutus, anno verò sequenti III. Nonas Aprilis in Patavinum collegium receptus, inter præcipuos sui temporis Jureconsultos enituit. In patria plerosque Reipublicæ honores gessit, majores rei domesticæ ac literis privatim addictus contempsisse videtur. Annum ejus emortualem ignoramus, sed qui an. MDLXXXVII. vigesimum quintum excesserat, quippe in collegium Patavinorum Jurisconsultorum admissus intra an. MDCXX. mortalitatem explevetit. Edidit, quas tutatus est de jure Dei, Naturæ, & Hominis, Theses in librum unum redactas, quibus addidit amplissimum commentarium, stylo quidem Philosophico conscriptum, sed rationibus ingeniosissimis ex Aristotelica & Platonica philosophia, ex Jure Canonico, & Civili deductis refertum.

CAPUT XXXVII.

Dominicus Tuschus Cardinalis. Joseph Bonfadius. Paulus V. Pont. Max. Benedictus Justinianus Card. Paulus Gualdus. Jo. Baptista Bonsius Card.

1620 CLXXXIX. IN catalogis studiosæ juventutis è quæstorio tabulario depromptis à Salomonio (6), & in albis Mediolanensium gymnasticis nomen DOMINICI TUSCHI legitur quater inscriptum an. MDLXIII., & tribus sequentibus, quorum postremis duobus is, qui significatur hoc nomine, modò Lombardæ, modò Mediolanensis est Nationis Consiliarius. Hinc eidem Salomonio subscribimus, rato, non alium ibi signari, quàm sæculo superiore celeberrimum hujus cognominis Cardinalem. Nam ut hoc dissimulent, qui de illo scribunt, atque ante alios Ghilinus (7), hi tamen cum varia pervagatum Italiam lustrasse gymnasia, tradunt: is autem, qui ad illum scribit, eique opusculum suum dicat Mastajus, palam eum Patavini gymnasii vocat alumnum, indeque peculiariùs laudat, quod hic clarissimorum Doctorum auditor tam sedulus fuerit, ut prælectiones eorundem, ac præsertim Deciani, qui omnium celerrimè differebat, calamo exciperet, mente retineret, adjectis aliorum testimoniis confir-

(1) d. Tom. 4. p. 45. 58. (2) Vita Mauroceni. (3) in Epist. Miscell. p. 13.
(4) V. ad hos annos Petr. Justin. Sabellic. Petr. Marcell. Contaren. Sanlov. & alios.
(5) Sanf. Diar. An. 1586. An. 1587. (6) in Collect. ad Inscrip. Gymn. (7) Theat. Vol. 1. p. 45.

confirmaret. Fit adeo ut in censum gymnasii nostri veniat hic quoque scriptor Purpuratus, quem Jurisconsultorum jure πολυγραφώτατον dixeris. Humillimis ortus parentibus in Castro Arano, agri Regini pago pertenui, patrem scribam habuit, à quo missus ad patruum agentem Romæ, ibi minores literas didicit, ac majores quadantenus attigit, Patruo è vivis erepto redux in patriam, cùm etiam parentes morte sublatos deprehendisset, inopiâ coactus dedidit se in familiam Sigismundi Atestini, qui patriæ ipsius Marchio præerat, sub quo militavit, ac centurio strenuè sub signis Caroli V. Cæsaris meruit. Ferunt cùm die quadam in libros Institutionum Justiniani per otium incidisset, harum lectione ita delectatum fuisse, ut ad Jurisprudentiam addiscendam animo totus exarserit. Id quod ubi Dominus comperit, evocatum ad se, atque à militia dimissum, certo sumptu constituto jusserit scientiis, quas deperibat, operam dare. Ergo varia gymnasia pervagatus hæsit in nostro, in quo, ut diximus, legum curriculum emensus, cum pecunia deesset, ad reportandam lauream necessaria, hanc per literas à Domino flagitavit, qui quòd tunc Ticino preesset, evocatum ad se gratis in illo gymnasio coronandum curavit. Jam Doctor Romam venit, versatusque diu inter causidicos, ita in ea forensis ordinis militiâ prestitit, ut princeps patronorum haberetur in curia. Hinc in album judicum Apostolicorum Magistratûs XIIViralis adscitus à Gregorio XIV. Auditor Rote Romane fuit ad annum MDCXVIII., quo eum Clemens VIII. in collegium Cardinalium cooptavit. In hac dignitate à dicendo lucubrandoque vir laboris pertinacissimi ad ultimam usque etatem non destitit, jureque dicitur à Mastajo indefessi calami Cardinalis, penuque legum ad omnes usus locupletissimum. Extant vulgata typis pregrandia volumina VIII., quibus Practicas Juris Conclusiones in omni foro frequentiores complexus est. Edidit etiam ingentem Rerum farraginem, quam inscripsit, *de Jure Statuum in Imperio Romano, sive de Regum, Principum, tam Ecclesiasticorum, quàm Sacularium, nec non Comitum, & Civitatum Privilegiis, Juribus & Consuetudinibus*. Utrobique se probat immense in jure eruditionis doctorem, ex qua tanti Rome habitus est, ut penè non ad supremum Sacrorum imperium in comitiis Pauli V. pervenerit. Obfuit homini verborum, queis passim utebatur, obscenitas, quam illi palam Cesar Card. Baronius, tunc cùm Pontifex conclamabatur à multis, objecit, eique tiaram eripuit, pacatè adeo hanc sinisteritatem Baronii, impactamque accusationem ferenti, ut nullum animi perturbati signum, quippe coram arguebatur, ediderit (1). Senex decrepitus annorum LXXXVI. sibi domum Rome sumptuosiùs edificare cœpit, quam ex Evangelico dicto, consummare non potuit, decessitque an. MDCXX. etatis XC., atque adeo natus MDXXX. non verò MDXXXIV. ut Oldoinus (2), ex quo decerpsimus hec pauca, scribit. Sepultus est ad S. Petri in Janiculo, quem Aureum appellant, signaturque brevissima epigraphe.

CXC. JOSEPHUM BONFADIUM Salodiensibus discipulis gymnasii nostri annume- 1621
ratum lego in albis gymnasticis an. MDXCII. & sequentibus (3): nec aliter signatur in illis inscriptionibus priscis, quas mihi tradidit Salomonius (4): ibi bis Consiliarius, apposito Salodiensis agnomine scribitur. Videtur tamen Venetiis natus; fueritque Salodio oriundus, & fortè ex posteris Jacobi illius, quem diximus Genuæ combustum. Jureconsultus fuit, memoraturque ejus ad laurum referendam examen an. MDXCIII. ut Veneti (5). Floruit reipsa Venetiis, claruitque maximè sub initium sæculi XVII., non solùm legum Sacrarum profanarumque scientiâ, verùm etiam, ut refert Crassus, cum Philosophiæ studiis (6), tum humaniorum literarum egregiis ornamentis. Præfuit ex Senatusconsulto illi ordini civium, qui Reipublicæ adhuc adolescentes aptantur Secretis, erudiunturque interim, quò tutiùs se se committant suffragationibus ac decretis XViralibus. Carissimum eum fuisse constat Andreæ Mauroceno Senatori, Historico, ac Triumviro literario, qui ei Jacobum & Andream nepotes magni spiritus & admirabilis ingenii (7), quos non minus, quàm filios diligebat, instituendos tradidit, eundemque studiorum omnium non raró nomenclatorem adhibere consueverat. Vixisse videtur post ipsum Andream, atque adeo ultra an. MDCXX. Edidit.

Disputationem doctissimam, & elegantissimam *de Civilis administrationis optima forma*, adversùs oppugnantes Aristocratiam Jo. Bodinum, Gulielmum Barclajum, Justum Lipsium.

Orationem de studiis rectè instituendis Venetorum Civium; quicunque ad arcana Reipublicæ sunt adsciscendi.

CXCI.

(1) Tomas. in Characterismo. (2) Tom. 4. p. 319. (3) in Collect. ad Gym. Inscript. Salom. (4) Inscript. Gymn. ejusd. (5) Diar. Sanì. ad eum Annum in fin. (6) Vit. And. Maur. Hist. Venet. Tom. 4. p. 21. (7) Crassus ibid.

1621 CXCI. PAULUS V. Pont. Max. ante Pontificatum *Camillus Borghesius* Romæ natus est genere nobilissimo Senis oriundo. In ipso splendidissimæ adolescentiæ flore Perusiæ primùm, deinde Patavii scientiarum, ac præsertim Jurisprudentiæ alumnus fuit (1), atque in hac multum admodum profecisse dicitur, cui dum vixit addictissimum se semper professus est. Literis æquè ac pietati adhuc discipulus studium impendit omne, Virginis Deiparæ jam tum cultor eximius, quem Salomonius ex monumentis cœnobii Carmelitarum Patavii scribit (2), solitum diebus singulis coram icone thaumaturgâ Virginis ejusdem (quæ tunc erat propè aulam præfecti, translataque est ad ædes Carmelitarum an. MDLXXVI.) inter preces integras horas impendere (3), quemque Oldoinus palam asserit (4), sanctissimæ Dei Genetricis amore flagrantem totâ vitâ candorem virgineum peramasse. Romam Patavio regressus, properatis munerum aulicorum insignibus auctus, Abbreviator, ut ajunt, Apostolicarum literarum sub Gregorio XIII. Signaturæ utriusque Referendarius, Vicarius in Liberianâ basilicâ, ac Pro-Legatus Bononiæ sub Sixto V. mox Gregorio XIV. sedente, Quæsturæ, & Ærario curiæ præpositus, religiosè, integrè prudenterque demandatas sibi provincias procuravit. Quamobrem Nuncius extra ordinem in Hispaniam ad Philippum II. missus pro rebus gravissimis, quas benè sapienterque composuit, post reditum à Clemente VIII. Presbyter Card. S. Chrysogoni renunciatus est an. MDXCVI. Gessit præcipuos magistratus in amplissimâ curiâ, quam simul & Urbem totam piis largitionibus, beneficiis, humanitate, comitate, oris & corporis majestate prope dixerim perculit, ac sibi devinxit usque adeo, ut votis & vaticiniis illi deferendum Pontificatum optarent, delatum gratularentur. Creatus est XVII. Kal. Junii an. MDCV. successor Leonis XI. annum agens quinquagesimum tertium, vel quartum. Quæ ab eo magnificè gesta sunt in summâ Dignitate singillatim & laboriosè collegit, ac legenda proposuit Oldoinus (5). Inde illa pete. Obiit cum sedisset an. XV. M. VIII. D. XII. anno æræ communis MDCXXI. ætatis LXIX. vel LXX.

1621 CXCII. BENEDICTUS JUSTINIANUS Chio insula oriundus, patriâ Genuensis, nepos Vincentii Cardinalis Pio V. Pontifice Purpuram Romanam adepti, non solùm Perusiæ, verùm etiam Patavii, & Patavii diutius bonis artibus ac Jurisprudentiæ studuit, atque hic honorificè doctoris insignia recepit (6). Nobilissimâ ortus progenie, laureatus Romam venit sedente Gregorio XIII. functusque sacris in aula muneribus (7), Quæsturæ, atque Ærarii Apostolici supremam præfecturam iniit, ex qua ad Purpuram evocatus est à Sixto V. an. MDLXXXV. Subiit sub eodem ac deinceps onus Camerarii Apostolici pro Henrico Card. Cajetano diuturnas ac difficiles legationes obeunte sub Clemente VIII. Sub Paulo autem V. maximi habitus in toto Purpuratorum patrum collegio, negotiis omnibus Apostolicæ sedis adsuit summâ prudentiâ, constantiâ, dexteritate: quamobrem Bononiam, quæ tunc rixis & jurgiis acrioribus æstuabat, missus Legatus à Latere populum fluctuantem ac tumultibus implicatum legibus latis ita compescuit, ut eam, quæ desperabatur, quietem amare coegerit. Regressus Romam & Portuensis Episcopus creatus, sub initium suscepti per Gregorium XV. Pontificatus ex morbo in ejus comitiis contracto excessit è vivis an. MDCXXI. ætatis LXVII. De eo plura Oldoinus (8). Jacet cum Epigraphe ad S. Mariæ supra Minervam in sacello Vincentii Cardinalis patrui.

1621 CXCIII. PAULUM GUALDUM patricio apud Vicentinos genere (9), ac pervetusto natum aluerunt literæ humaniores in patria, profectum Patavium Philosophia erudiendum susceptit, tum in scholis tunc stantibus Societatis Jesu, tum in gymnasio Francisci Piccolominei, & Jacobi Zabarellæ discipulum. Hac ad Jurisprudentiam factus idoneus ad leges Civiles & Sacras Jurisperitorum sedulus auditor incubuit; atque ex his doctor laureatus, cùm se Sacris dicasset, Romam se contulit. Ibi carissimus aulæ curiæque ita feliciter ludum lusit, ut Sacerdotiis ditatus Patavium Archipresbyter Ecclesiæ remeaverit. Eum Marcus Cornelius Episcopus sibi Vicarium Generalem dixit: functusque est egregiè illo munere, spectabilis omnibus ex gravitate morum, & admirabili vitæ probitate, quam singularis humanitas erga omnes benigna, & ad morem gerendum omnibus habilis mirificè condiebat. Vincentio Pinello viro doctissimo, doctorumque virorum Mecænati munificentissimo conjunctissimus fuit, quod scripto quoque testatus est. Senex robustâ adhuc valetudine, ut piè doctèque otiaretur, dignitatem Archipresbyteri transtulit in Josephum nepotem Gualdum Jurisconsultum, de quo viden-

(1) Oldoin. ad Ciacc. T. 4. p. 399. (2) Collect. ad Inscrip. Gymn. (3) Vid. Riccob. de Gymn. lib. 5. c. 6. à p. 1. 1.
(4) loc. cit. (5) Tom. 4. p. 376. 398. (6) Diar. Sanson. An. 1576. (7) Ughell. T. 1. p. 150. n. 101.
(8) ad Ciaccon. T. 4. p. 168. 170. (9) Tomas. Elog. lib. 1. p. 326. 327.

videndus est Tomasinus (1): ipse in secessu liberali diem clausit an. MDCXXI. ætatis LXXIII. Scripsit edidítque stylo gravi & eleganti luculentissimam Vitam Vincentii Pinelli V. Clar. & amicissimi, ex qua ipsum inter claros alumnos gymnasii nostri meritò numeramus.

CXCIV. JOANNES BAPTISTA BONSIUS nob. Florentinus (2) Dominici Senatoris primique inter Ministros Magni Ducis Etruriæ filius, Patavii optimis disciplinis excultus Jurisprudentiæ quoque laurum promeruit, postquam stadium studiorum legitimè decucurrit. Egit deinde causas Romæ tantâ cum existimatione, cum sapientiæ, tum etiam incorruptæ justitiæ, ut in controversiâ inter Magnum Ducem Etruriæ & Clementem VIII. electus arbiter ex voto partis utriusque dissidium composuerit. Hinc à Duce in Senatum lectus gessit rempublicam optimè, à Rege verò Gallorum Henrico IV. Biterrensis Episcopus renunciatus illam Ecclesiam recuperatis, quas amiserat, ditionibus auxit, optimisque institutis ac legibus ordinavit, ut latè describit Oldoinus (3). Precibus Galliarum Regis eum Paulus V. absentem provexit ad Purpuram, dixitque Cardinalem S. Clementis, ac biennio post Romam reverso eas dignitates ac munera gerenda dedit, ex quibus ob insignem juris utriusque notitiam magnâ apud omnes auctoritate vixit ad an. MDCXXI. quo vitæ LXVII. Romæ vivere desiit. Corpus Florentiam delatum apud Theatinos tumulum habet cum prolixo epitaphio, quod leges apud Oldoinum eundem. 1621

CAPUT XXXVIII.

Joannes Delphinus Card. Senior. Jo. Marius Avantius. S. Franciscus Salesius. Antonius Saulius Card. Alexander Atestinus Cardinalis.

CXCV. JOANNES DELPHINUS senior Cardinalis studiis exactis in Patavinò gymnasio inde I. V. D. in patriam rediit (4), & more majorum, quos in republicâ Venetâ summis semper honoribus functos notum est, publico bono se addixit, ac Senatorias dignitates gessit Delphinâ comitate, gravitate, solertiâ (5). Plures obiit legationes, ac præ cæteris nobilem Romæ sub Clemente VIII., ubi sensim cœpit eò spectare, ut profanam togam mutaret in Sacram. Quamobrem omnibus officiis conatus est sibi gratiam Aldobrandinæ familiæ conciliare; votique compos, postquam rediit Venetias, & biduo in Senatu de legatione suâ dixit eloquentissimè, delatamque suis meritis Marcianam Purpuram induit; hanc statim deposuit, ac Sacram accepit, ut Ecclesiæ nomen daret. Nec diu post Michaeli Priolo in sede Vicentinâ suffectus Antistes, continuata dignitatum sacrarum serie Romanam Purpuram meruit sub eodem Clemente VIII. an. MDCIV. Vir fuit ex hæreditariâ prope dixerim virtute gentis, prudentiâ & dexteritate maximi habitus, utque patriæ pro viribus suppetias tulit sub Paulo V., ita pro partibus Gallicanis stetit semper in cœtibus Cardinalium. Ajunt, eum, quod æger se proximè moriturum credidisset, pensiones Ecclesiasticas, quas multas & opulentas possidebat, in familiares transtulisse: quo factum, ut cùm ex insperato convaluisset, deinceps inops ex divite fuerit. Persenex Venetias rediit, ut animam solo natali restitueret: inde abiit ad plures VII. Kal. Decembris anno MDCXXII. ætatis LXXVII. 1622

CXCVI. JO. MARIAM AVANTIUM, Tomasinus (6), ex quo nobis viri hujus notitia est, ab Avanticis deducit more genealogis permisso, atque ejus familiam Veronæ nobilem ac Ferrariæ, ex Ferrariensi traduce locat Rhodigii, ubi Marius natus est an. MDXLIX. Ibidem literis Græcis & latinis excultus à Riccobono, tanti apud Magistrum fuit, ut eum unum assereret, quod sciret, Poetam ac Rhetorem natum. Philosophiæ ac Theologiæ dare operam cœpit Ferrariæ, ubi Baptistæ Guarini Equitis, Torquati Tassi, Cæsaris Cremonini, aliorumque virorum, quos XVI. & XVII. sæcula ex eruditione fecêre maximi & familiaritate, & contubernio usus dicitur. Profectus deinde Bononiam, ibi, patre invito, qui eum Medicinæ destinaverat, Jurisconsultorum se castris adscripsit: inde Patavium venit; atque in hoc nostro gymnasio sedulus auditor Manticæ, Menochii, Mantuæ, Monticuli legum stadium decucurrit earumque metas feliciter attigit, ac præmia doctor adeptus est. Fuit post hæc Procurator Fisci Rhodigii, 1622

(1) Elog. Tom. 2. p. 327. 333. (2) Oldoin. ad Ciaccon. Tom. 4. p. 425. (3) ibidem.
(4) Diar. Sanf. Ao. 1559. (5) Oldoinus T. 4. p. 337. & seq. (6) Elog. Tom. 2. p. 132.

Rhodigii, egitque caufas, tum civiles, tum criminales tantâ nominis famâ, ut ad eum undequaque confilii vel patrocinii causâ clientes adcurrerent, vocareturque paffim extra patriam ad idem officium amplâ & invidiosâ mercede. Hinc porro illi fortunæ mutatio, & ab hoftibus fumma pericula. Nam cùm fidejufforem fe pro cliente dediffet, ut eum ab anguftiis, queis urgebatur, eriperet, ut mos habet, & inimicitias fibi paravit, difficiles admodum, & quam fpoponderat fidem, folvere coactus eft, quòd principalis debitor decoxiffet. Damno rei familiaris, & ærumnæ gravi additum vitæ periculum. Duodeviginti vulneribus & quidem lethalibus confoffus eft ab inimicis; mox fratrem amifit hoftium gladiis peremptum, tandemque uxorem cum fobole primi partûs dolores abftulêre. Tot malis concuffus de patriâ deferendâ cogitavit, atque interim præfens à virtute & fapientia fibi remedium ac tutelam quæfivit. Rediit proinde ad intermiffa Mufarum ftudia, atque ita curas omnes in bonas literas ac fcientias tranftulit, ut dies noctefque evoluendis prifcorum libris annotandifque & excerpendis impenderet. Duxit etiam uxorem nobilem Patavinam, atque hac infinuante flexit animum, ut læviri cælibis precibus morem gereret, domumque transferret Patavium. Hic civitate donatus, acceptiffimus cunctis fedes fixit ac domicilium, familiamque Avanciorum, quæ noftra ætate extincta eft, propagavit feptem filiis claram. Ipfe fcriptis editis longè clariffimus exteris etiam gentibus ac Principibus innotuit: præfertimque Ferdinando II. tunc Archiduci, mox Cæfari, à quo donatus muneribus in aulam quoque invitatus eft, ut ipfi à fanctioribus confiliis adeffet. Excufavit fe Marius, ætatem caufatus, quæ tamen non obftitit, quin fenex eloquentiffimus patrocinium impenderet filio, quem reum capitis ob interfectum villæ fuæ Sacerdotem, tanta vi ac felicitate defendit, ut à judicibus fententiam, qua liber ab obfervatione judicii pronunciabatur, extorferit. Obiit Patavii an. MDCXXII. ætatis LXXII. Conditus eft ad D. Auguftini cum epitaphio, quod omiffum à Salomonio, edidit Tomafinus (1). Scripfit,

Hiftoriam Ecclefiafticam à Lutheri Apoftafi ad fua tempora.
Tractatum de Partu hominis.
Confiliorum Civilium & Criminalium Volumen.
Carmina Latina & Italica plurima.
Poemation Italicum ad Ferdinandum II. infcriptum Metamorphofis Lampridis & Noctiluca.

1622 CXCVII. Poftremum ex fanctimonia & fcriptorum gloria decus gymnafii noftri, S. FRANCISCUS SALESIUS, in oppido Salefio, undè familiæ nomen eft, piis ac nobilibus parentibus natus notiffimus Ecclefiæ orthodoxæ eft, actumque egerimus, fi quæ maxima geffit, ac biographorum, concionatorumque facris & hiftoriis & orationibus celebrantur, ad hanc brevitatem inftituti noftri cogere audeamus. Adolefcens liberalibus difciplinis apud fuos imbutus, Philofophiam ac Theologiam Parifiis tractavit; mox ad Jurifprudentiam venit Patavium, atque in gymnafio noftro diu verfatus fcholafticæ juventuti exemplo, ex morum, vitæque modeftia & fanctitate: Jura profitentibus admirationi fuit, ex affiduitate ftudiorum, virtutifque præftantia, qua non fibi tantùm, fed publicæ utilitati profpiciebat. Ferunt enim cùm morbo fontico laboraret, jam morti proximum, teftamento condito juffiffe, corpus fuum Profefforibus Anatomes tradi, ut eo fecto, vel ab obitu publicæ eruditioni prodeffet. Ubi convaluit, receptis legum lauteatis infignibus an. MDXCI. de manu Guidi Panciroli, ut & Sanfonus (2), & icon illi pofita in facro collegio teftantur (3), dum redit in patriam ex itinere facras ædes Lauretanæ Deiparę adiit, votumque Virginitatis perpetuę, quod jampridem Parifiis emiferat, atque hic in tanta gymnafticę juventutis licentia religiosè fervaverat in pulcherrimo corpore prorfus fanctum, innovavit, fervavitque deinceps tam fedulò, ut nullis unquam illecebris illibati candoris florem turpaverit. In Sabaudię Senatu, ampliffima dignitate contempta facrę militię fe adfcripfit, in eaque Sacerdos Gebennenfis Ecclefię Prępofitus fuit, quam urbem pro virili ab hęrefi vindicare nifus, Caballicenfibus, aliifque finitimis populis divini verbi pręco laboriofiffimus profuit, quamvis fępè ab hęreticis ad necem conquifitus, vexatufque infidiis, calumniis & ærumnis quamplurimis, quarum immenfę moli invictus, infractufque fertur feptuaginta Parabatarum millia ad caftra orthodoxę Fidei retraxiffe. Hinc à Granerio Antiftite Gebennenfi, cujus hęc juffu hortatuque peregerat, Adiutor Epifcopalis officii adfumptus, fucceffor quoque defignatus eft; eique defuncto fuffectus inter Chriftianos Pontifices miro fulgore verę fanctitatis emicuit: ftudio nimirum ecclefiafticę difciplinę, curâ pacis atque concordię, mifericordia in pauperes, omniumque virtutum ad fpeciem heroicam ornamentis latè confpicuus, ac gregi fuo norma factus exemplo. Poft inftitutum Sancti-

moniallum

(1) ibid. p. 156. (2) in Diar. An. 1591. 5. Septemb. (3) V. Salom. Infcr. Pat. p. 121. n. 13.

monialium ordinem, à Visitatione nuncupatum, quem prudentissimis, sanctissimisque
monitis ac legibus ad pietatis ac religionis amorem instruxit, post libros editos cœle-
sti sapientiâ referros, quibus cujuscunque ordinis Christianos homines ad facilem salu-
tis viam placidissimè deducit (nec recensentur à nobis, quòd in oculis omnium sint,
versenturque in manibus omnium) annum agens LV. æræ communis an. MDCXXII.
dum è Gallia Anesium regreditur VI. Kal. Januarii Lugduni decubuit, ac postridiè
migravit ad Superos. Corpus ejus Anesium delatum, in templo Monialium, quas in-
stituerat, conditum est, claretque miraculis, quibus ritè probatis, nostrâ ætate Fran-
cisci Salesii nomen in Divorum album relatum est ab Alexandro VII. Pont. Max. co-
liturque Patavii præcipuis honoribus, & annali panegyri in basilicâ Eremitanâ IV.
Kal. Februarii, ut alumnus gymnasii ac patronus Academiæ, quam Recovratorum ap-
pellant.

CXCVIII. ANTONIUS SAULIUS Cardinalis Octaviano senatore patre, Justinia- 1623
nâ matre Genuæ ad vitam prodiit. A primis annis Florentiæ, mox Bononiæ, Pata-
vii demum literis atque artibus, queis itur ad sapientiam, operam dedit, atque hic
metam attigit impensorum severioribus disciplinis laborum (1), infulas legum adeptus.
Romam profectus honores curiæ iniit sub Pio IV. Nuncius Apostolicus sub Gregorio
XIII. per quinquennium libertatem ecclesiasticam strenuè tutatus est. Inde ad Henri-
cum Lusitaniæ Cardinalem & Regem statariâ Legatione functus, ei auctor fuit, ut
sibi vivens successorem diceret, ne post eius obitum exitialis rerum Lusitaniæ conver-
sio consequeretur. Adfuit deinde Regi morienti, & apud Philippum II., qui jure hæ-
reditario, se successorem Henrico dixit, in eâdem dignitate muneris fuit. Revocatus
ad curiam à Sixto V. ulterioribus beneficiis auctus est, datusque Cypriano Saulio
Archiepiscopo Genuensi Adiutor, eidem biennio post, anno scilicet MDLXXXVII.
successit. Quo itidem anno in ordinem Purpuratorum Patrum cooptatus, Legatus à
latere præfectus est classi Pontificiæ, quam Sixtus adversùs Turcas & Piratas Romana
littora infestantes armaverat. Sub Gregorio XIV. resignata Ecclesiâ Genuensi, quam
vigilantissimè & sanctissimè per annos quatuor gubernarat, Romæ diu vixit venerabi-
lis omnibus, ac Decanus Cardinalium, ab Urbani VIII. comitiis, febre contractâ de-
cessit an. MDCXXIII. Plura de eo Oldoinus (2), & ante Oldoinum Ughelius (3).
Temporario tumulo jacuit in templo Deiparæ ad portam Flaminiam, Genuam deinde
translatus in majorum sarcophagum illatus est.

CXCIX. ALEXANDER Cardinalis ATESTINUS, Alfonsi postremi Ferrariæ Du- 1624
cis filius, Cæsaris Mutinæ Ducis frater, à patre in spem educatus Purpuræ Romanæ
adhuc adolescentulus, ejus jussu Patavium venit an. MDLXXXIV., atque hic libera-
libus disciplinis imbutus operam navavit Jurisprudentiæ in regio planè sumptu & co-
mitatu. Gravibus ac publicis Professoribus familiariter usus ac præsertim his quatuor,
Bartholomæo Silvatico, Sebastiano Monticulo, Guido Pancirolo, ac Jacobo Meno-
chio, sapientiæ, gravitatis atque prudentiæ multum admodum ad futuram retulit glo-
riam. Veste ad talos demissâ amictus, mirâque in tantâ fortunâ comitate facilis om-
nibus, ita sibi omnium devinxit animos, ut ad eum quasi arbitrum controversiarum
omnium capita, præsertim à discipulis, referrentur, quarum nodos in illa ætatula mi-
ra dexteritate solvebat, eludebatve. Juris utriusque insignibus magno apparatu, lætâ-
que omnium ordinum acclamatione decoratus redit Ferrariam, ibique semper omnium
Eruditorum consuetudine, & contubernio addictum literis animum recreabat. Habeo
eorum, quæ hìc delibavi pleraque in duplici oratione, altera habita in ipso Juriscon-
sultorum collegio de ejus laudibus à Galeatio Bigolino, altera dicta in gymnasio ad
idem argumentum ab Alexandro Puteo Pedemontano Pro-Rectore Jurisconsultorum;
adstipulaturque Diarium Sansoni, notans duplum ad examen depositum (4), duplum-
que obvenisse collegis pro sportula. Post obitum patris Alfonsi Alexander in Senatum
Apostolicum lectus est à Clemente VIII. Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Via lata
(5), eaque dignitate conspicuus, & alioqui linguæ tum Gallicæ, tum Hispanicæ pe-
ritus, animi causa in Hispaniam peregrinationem suscepit, ubi à Rege Philippo III.
summo cum honore receptus, Romam revertit, seque totum Philosophiæ addixit, at-
que elocutioni latinæ. Utriusque Doctorem habuit Antonium Quærengum Patavinum,
quem domi aluit, ac studiosissimè audivit. Devexa jam ætate a Gregorio XV. sacris
initiatus, ad Reginas infulas evectus est, perrexitque ad curam Ecclesiæ suæ, quam
ordinavit religiosissimè, auxit, ornavitque munificè. Ab obitu Gregorii Romam reversus
inter-

(1) Sans. Diar. an. 1563. (2) Tom. 4. p. 177. 179. (3) Tom. 4. p. 900. 901. n. 31.
(4) an. 1584. (5) Oldoinus T. 4. p. 342. & seq.

interfuit comitiis Urbani VIII., post quæ aliquandiu moratus in Urbe, rusticaturus Tybur contendit, ubi febri lentâ correptus contabuit, ac Romam regressus mortalitati satisfecit III. Kal. Junii an. MDCXXIV. ætat. LVIII. Corpus Tybur relatum humatum est ad D. Francisci.

CAPUT XXXIX.

M. Antonius de Dominis. M. Antonius Genuensis. Ioannes Sozomenus. Aloysius Lollinus.

1624 CC. M. ANTONIUM DE DOMINIS Archiepiscopum Spalatensem alumnis Jurisprudentiæ Paravinæ conjungimus, quòd illum in albis gymnasticis legimus albo Jurisconsultorum adscriptum (1), quamvis neque constet, utrum legibus operam dederit unquam, & Scriptores hæretici eum Theologum fuisse in Italiâ pronunciatum affirment. De hoc homine pauca Franciscus Albanus (2), quædam Abrahamus Bucholzerus (3), ex quibus & aliis sua habet Freherus (4), cæterique Sectarii. Nos ejus justam notitiam faciemus ex certioribus, quæ gymnasticis monumentis constituuntur. Natus est M. Antonius Arbæ in urbe cognominis insulæ, quæ una ex tribus est in sinu Flanatico. Familia illi de Dominis patricia fuit inter primas, & in patriâ præcipua, claraque apud Dalmatas ex majorum Sacris & profanis honoribus. Patavium venit, studiorumque tyrocinium posuit in scholis Patrum Societ. Jesu, quæ tunc mirâ discipulorum frequentiâ celebrabantur. In album tamen discipulorum gymnasii nostri relatus, frequens auditor fuit Antonii Riccoboni, qui eum inter præclaros discipulos nominat suos, scribens Laurentio Massæ Magistratûs Triumviralis à secretis patrono suo (5). Emensus studiorum curriculum Societati Jesu nomen dedit, in eaque Sacerdos initiatus & docuit, & concionatus est, tum Patavii, tum Brixiæ. Duræ tamen cervicis homo, & indomitæ prorsùs, planèque pertinacis sententiæ, cùm obsequio Majorum reluctaretur, dimissus est. Venit exinde Romam, atque in illa luce curiæ, quæ si qua alia mores advenarum ad trutinam revocat, tanto cum fastu sese ostentabat, ut quamvis admonitus, quò modestiùs ageret, quòd monita sperneret, exciderit patrocinio Maffeii Card. Barberini, qui postmodum Urbanus VIII. fuit, & in cujus tunc aulam irrepserat. Seniensem attamen in Liburniâ sedem obtinuit sub Clemente VIII., & Antistes inauguratus an. MDXCVI., eam Ecclesiam administravit sexennio. Nam an. MDCII. translatus ad infulas Spalatenses Sacris Liburnicis præfuit Metropolites. Fertur autem gnaviter eo munere functus aliquandiu, multa gessisse, quorum adhuc ex doctrina, largitate, & religionis tuendæ studio non vulgaris memoria superest. At idem arguitur in eâdem præfecturâ ut varii semper ingenii Præsul, rixarum amans ac litium, quas creberrimè adversus Clerum, & Flaminum suorum collegium iniit, nec semper cum laude, sæpè cum probro peregit. Cœpit deinde molestè ferre, quam ex lege dignitatis ipsi concessæ pensionem solvebat Mutio Andreutio Utinensi Decano, postea Episcopo Traguriensi; cùmque frustra se illi oneri subducere, ac sibi vindicias adversùs creditorem dicere tentasset, paulatim deflexit, rixosus homo, & pervicax, ad funesta consilia; respexitque quod censuit esse posse in eroni, vel, ut putabat, dedecori curiæ Romanæ, suam nimirum Apostasim. Veniâ igitur impetratâ Venetias venit, ac Sfortiæ Ponzenio cognato suo, quas gesserat, infulas resignavit: ipse muneris desertor sui, curriculo profectus in Angliam Fidei quoque orthodoxæ nuncium remisit. Exceptus est peramicè, cùmque cœpisset adversus Romani Pontificis potestatem scribere, munificè adeo actum cum illo est, ut speraverit primas in Britannia se Sacrorum dignitates consecuturum. Verùm vix ad minimas admissus, si tamen ad aliquas, quod Hæretici negant, conscientiâ tactus, piis hortatibus Gregorii XV. per Ministros Hispanos propositis aures præbuit, ac fugâ elapsus ab Anglia Antuerpiam, vel potiùs Bruxellas venit, ubi errorum suorum ritu solemni palinodiam cecinit. Ægrotavit ibidem graviter, atque ubi convaluit, profectus Romam an. MDCXXII. eâ clementiâ receptus est, quam caritas christiana lapsis impendit; respondit que ille primùm sincerè satis, &, ut videbatur, fideliter; at brevi Gregorio XV. demortuo, cum iniisset Pontificatum Urbanus VIII., ea spe destitutus, quam conceperat ex prisci patroni auspiciis, iterum ad prava consilia conversus, studere per literas commercio cum hæreticis, incon-

(1) Salom. Collect. ad Inscr. Gymn. (2) in Anatom. Papæ. (3) in Indic. Chronol. (4) T. 1. P. 1. Sect. 2. p. 68. (5) Epist. 35.

inconstanter & loqui & scribere, ea tentare, ex quibus suspectus esset; Quamobrem in carcerem arcis Adrianeæ detrusus est, in quo febris fontico morbo correptus interiit, Sacramentis Ecclesiæ receptis, inter Sacerdotum officia anno MDCXXIV. XII. Kal. Januarii. Ab obitu cùm factum Quæsitorum tribunal tandem longâ cognitione habita ex actis comperisset, sceleratum hominem ad priorem impietatem relapsum, latâ ex jure sententiâ ossa ejus ad tribunal delata jussit in Campo Floræ Vulcano consecrati, cineres in Tiberim abjici. Edita hæc ejus Opera sunt.

Consilium Profectionis M. Antonii, hac Munitum Epigraphe.

Epistola M. Antonii de Dominis Archiep. Spalatensis ad Episcopos Ecclesiæ Catholicæ scripta: in qua omnes casus discessus sui ab Episcopatu exponit.

Libri X. de Republicâ Christianâ in tres partes distributi, quibus Hierarchiam Rom. Pontificis nititur abolere.

M. Antonius de Dominis Archiepiscopus Spalatensis sui reditus consilium exponit. Continet Capita XXXIII. quibus Palinodiam fugæ suæ ex Italia, & suæ Apostasis explicat.

CCI. M. ANTONIUS GENUENSIS Neapolitanus Roberti filius primùm Patavii Jurisprudentiæ tyrocinium posuit, ut ipse testatur (1), & constat ex albis gymnasticis (2); mox in patrio gymnasio doctoris laurum in utroque jure consecutus est. Ex Canonico Neapolitano Episcopus Montis Marrani sub Archiepiscopo Beneventano (3), inde ad sedem Iserniensem translatus est in Samnitibus à Paulo V. A. MDCXI. Sedit annos XIII. obiit an. MDCXXIV. Sepultus in templo principe Ecclesiæ suæ tegitur tumulo, quem sibi vivens paraverat. Vir jurisconsultissimus plurima edidit, quotum quæ vidimus hos titulos habent. 1624

Praxis Archiepiscopalis Curiæ Neapolitanæ.	*Advocatus Pauperum.*
Manuale Pastorum.	*Petri Navicula.*
Practicabilia Ecclesiastica.	*Consiliorum Ecclesiasticorum Volumen.*

CCII. JOANNES SOZOMENUS præclarissimo genere natus in Cypro, inde puer extorris, subactâ à Turcis patriâ, cum familiâ venit Venetias. Adolescens inops & sciendi cupidissimus cum Cypriis aliquot munificentiâ Gregorii XIII. receptus est inter alumnos collegii Græcorum Urbani, quod Pontifex idem omnium gentium amantissimus dudum erexerat, ac Julio Sanctorio Cardinali commendaverat. Ibi studiorum tyrocinium posuit, humanioremque literaturam, ac præstarem Thomistarum Philosophiam collega Joannis Cottunii, & aliorum, quos Leo Allatius magnos viros ex illo collegio prodiisse memorat (4), plenè planèque perdidicit: Græcam verò linguam excoluit diligenter adeo & laboriosè, ut ex monumentis ejusdem collegii, quorum Excerpta in miscellaneis nostris habemus, nemo Romæ feliciùs, promptiùs Sozomeno Scriptores Græcos explanare, & imitari scribendo docendoque sciret. Hinc illi demandata schola Græca, quæ ad erudiendos alumnos in ea domo ab initio instituta est; vigebatque ætate nostra, ac vigeat, ut credimus, etiamnum. Tradit hoc ipsum Allatius. Post annos aliquot Romanæ disciplinæ impensos, Philosophiæ doctor Venetias rediit, ac Patavii per annos circiter quinque Jurisprudentiæ operam dedit, ex qua lauream consecutus an. MDXCVI. (5) cùm patrios lares, quos illi ac Familiæ ad S. Martinum Clementia Veneti Senatûs concesserat, reperisset, quæ ad vitæ usum erant necessaria sibi parabat Græca docens, & inter minores causidicos ad Senatorum subsellia disceptans. Duxit deinde uxorem Virginem Tarvisinam, ex cujus dote quadantenus dives rabiosa fori jurgia vir doctus, atque otii literarii studiosissimus neglexit, instituitque deinceps linguæ græcæ docendæ, indeque clarus, acceptusque Patriciis Venetis Marcianæ Bessarionis bibliothecæ custodiendæ præfectus est, simul illi munus demandatum censendi de Græcis libris edendis Venetiis: ibi consenuit circa an. MDCXXVI. jacet in templo S. Laurentii martyris ad aram Deiparæ Virg. in cœlum assumptæ: cui monumentum ibidem posuit, Julioque fratri, & sibi Claudius Sozomenus Polensis Antistes. Familiarissimus fuit tum Andreæ Mauroceno historico, Senatori, ac Triumviro Literario, tum Aloysio Lollino Episcopo Bellunensi, ut ex hoc patet (6). Edidit libros seu Dialogos X. Platonis de Justo seu de Republica, quos ipse latinitate donavit, & ex inutili ac motosa ratione scribendi, qua tempus Dialogi terunt, in perpetuum & continentem sermonem redegit, notisque & argumentis additis illustravit. Monumenta collegii Græcorum adjiciunt, scriptam ab illo Græcam Grammaticam, 1626

(1) Præf. ad Consil. Eccl. (2) Salom. Collect. in Gym. Inscrip. (3) Ughell. T. 6. p. 403. n. 47 & T. 8. p. 343. n. 37. (4) de Consens. lib. 3. c. 7. n. 9. p. 989. (5) Sauf. Diar. An. 1596. Vid. Nicol. Crassum in Vit. Mauroceni præfix. edit. Histor. Venet. Tom. 1. p. 21. (6) in Miscell. p. 113.

quæ profuerit admodum Gretsero; itidemque Commentaria satis erudita, & utilia in librum Longini de Sublimi.

1626 CCIII. De ALOYSIO LOLLINO Cretensi, patricio Veneto & Episcopo Bellunensi celeberrimo, cum plurima se nobis ingerant scribenda, dicenda, ne necessaria quidem nos dicere, scribere patitur brevitas, quam profitemur. In miscellaneis nostris, quæ olim ad specimen Græciæ sapientis edendum ex omnifariam Scriptoribus Græcis parabamus, de hoc viro doctissimo singula ex ejus scriptis collegimus, ex Græcis præsertim, latinisque carminibus. Ex his aliqua dabimus, quæ non minus genti nostræ, quàm Patavino gymnasio decori sint apud posteros, & exemplo. In Creta Cythæi, olim quod Gortyna, mox Chandax dictum, natus est ex ejus scriptis an. MDLVII. quamobrem se quandoque Cythæensem appellat (1), plerunque Gortynium, præsertim cum se abesse à Patria dolet carmine (2), quod incipit.

Belluni rigidas Civis Gortynius Alpes
Incolit: heu terra quam procul à patria!

Familiam ejus inter indigetes numerant alii, ac Venetâ deinde tradunt nobilitate donatam; alii ab origine patriciam, & oriundam Venetis deducunt in Cretam, qua in insula ditissima fuit, totque & prædiorum & fundorum domina, ut migratura Venetias ex eorum venditione plusquam sexdecim familias ditaverit. Aloysius à prima ætate Græcis imbutus literis, cùm in illis maximè profecisset, non contempsit latinas, quas tamen non æquè bene didicit, quòd institutore in patria careret. Hinc illi placuit à Creta discedere, quod & fecit anno ætatis vigesimo, cùm tota ejus familia vicinius, Cypro subactâ, Turcarum imperium verita, prudenter admodum, rebus Cretensibus venditis, seque, contractumque pecuniâ patrimonium ingens Venetias transtulit, extructisque magnificè ædibus, quas ipse Aloysius describit (3), ita opibus floruit, ut ex hæreditate, adscitam in agnationem Justinianam familiam, Lollino nomine ac patrimonio perennaturis ad posteros auxerit. Venetiis Lollinus diligentiùs ad latinam eruditionem incubuit, excurrensque sæpè Paravium, graviores disciplinas raptim excipiebat, quas ut tandem perdisceret, ibidem hæsit, ubi statarium se militem omnium scientiarum esse in epistola græca ad Margunium scribit. Reapse percurrit hic scientias omnes, Philosophiam, Mathesim, Astrologiam, Geometriam. Linguarum quoque Chaldeæ & Hebraicæ tyronem se profitetur Hieromonacho Deso, quocum per ea tempora ex sorore matris affinitatem contraxerat. Vertit deinde animum ad legum studia, ac sedulus publicè jura profitentium auditor, post legitimum tempus in utroque jure doctoris insignia consecutus est (4). Redux Venetias, togâ sumpta, nec rempublicam gessit, nec in campum descendit honorum petitor, sed uni deinceps eruditioni militavit assiduè, ad quam bibliothecam sibi paravit, quam raris & optimis MSS. codicibus ingenti sumptu coemptis instruxit; ex quibus deinde admodum profecit Baronius (5), & Græca, ac Orientalis Ecclesiæ post seculum VIII. historia ad nativum lumen emersit. Debemus illi nos quoque plurimum, tum in iis, quæ pertinent ad Nicolaum Mysticum Byzantinum Antistitem sub Leone Sapiente, & Constantino VIII. quippe ducentas Nicolai Epistolas & Græcè curavit exscribi, & latinas fecit; tum in plena notitia controversiæ inter pessimum Palamam, & Italum Barlaam, quam Baronio Cardinali integra dissertatione proposuit. Porro Lollinus ex hac bibliotheca inclarescere cœpit Venetiis, frequentabaturque ejus domus à viris doctissimis, quorum nomina otiosiùs alibi ex carminibus ejus decerpsimus. Hos inter Augustinus Card. Valerius fuit, qui eum comitem Romam deduxit, usque ex merito laudibus Clementi VIII. commendavit, ut eum jam annum ætatis quadragesimum agentem, invitum licet & reluctantem, Bellunensibus Sacris præfecerit an. MDXCV. Quid in eo munere gesserit, quanto doctissimos viros amore fuerit prosecutus, quo studio sacram familiam ad sapientiam & religionem impulerit, quibus & institutis & exemplis & scriptis Ecclesiam suam ad cultum virtutum omnium evocare conatus sit, qua tandem & largitate miseram egestatem à sordibus vindicaverit, & munificentia suam Ecclesiam ornaverit, non est, ut hæc nostra brevitas explicet. Dixere alii, ut occasio tulit, aut gratus animus jussit, uberiùs, dicet, si quam videtur eruditissimo & elegantissimo calamo suo vir Clariss. & Nobiliss. Pilumnus Pilumnus Canonicus Bellunensis amicus noster sepofuisse, conscribet vitam Præsulis tanti, quo Græco homine, & Patavini gymnasii sapientissimo alumno, ut Bel-

(1) Carmin. p. 35. (2) ibid. p. 218. (3) ibid. p. 80. (4) Diar. Sanf. An. 1580.
(5) Vid. Annal. ad An. 813. n. 20.

ut Bellunensis Ecclesia clariores aliquos olim habuerit; attamen deinde neque habuit, neque videtur in posterum habitura. Obiit (1) Belluni sub Urbano VIII. septuagenarius an. MDCXXVI. Ante annos undecim sic ipse rationem vitæ, ac generis sui carmine elegantissimo reddidit (2).

Creta ortum, Veneti excipiunt, Patavique, Quiritum
Me capit Urbs, retinet Norica nunc Regio.
Nomen Aloysius, Gens est Lollina, parentum
Præclarum Adriaca nobilitate genus.
Nosse bonas Artes pretium haud inane laborum,
Belluni Titulus Præsulis & Comitis.

Et inferiùs (3).

Bis denas hiemes Cretæ, totidemque peregi
Urbibus in Magnis Romulidum & Venetum.
Euganeæ invisens crebris excursibus Arces
Palladis, & Clario mœnia nota Deo.
Quod reliquum est Ævi, bissena ad lustra, morari
Belluni in rigidis non piget usque jugis:
Qui locus ætati benè convenit: illicet ille
Algidus, atque horrens: hac gelido tremula est.

Scripsit plurima, quæ non edita legimus, ac recensuimus in Miscellaneis nostris. Duo videre typi ejus opera, quorum alterum Carmina continet metri varii, Belluni editum, alterum verò ibidem vulgarum tum Epistolas, tum quædam opuscula complectitur libris IV. De utroque alibi prolixè censuram tulimus, ejus hæc summa hìc esto. Stylus tum Græcus, tum latinus elegans est, varia nec vulgaris ubique eruditio, jactaturque sæpè vel importunè, penè omnium scientiarum notitia. Græco ubique fervet ingenio, in quo tamen facilitatem dicendi desideres: jocosè dictis non caret, abundat sententiis gravibus, præsertim cùm in mores ætatis invehitur, virtutum præconium dicit, minatur sceleribus pœnam. In Opusculis pressior est, & cum vetustatis tum severioris disciplinæ studiosissimus. Leges utiliter quæ insimulant falsitatis Herodotum (4), cùm describit gentis Phrygiæ vetustatem, quæ jejuniorum leges commendant (5), quæ in Philomathe (6), seu candidato studiorum Patavii facienda Patavinis discipulis ingerunt, denique disceptationem eruditissimam (7), in qua quæritur, quænam apud Aristophanem sint literæ sinistræ.

CAPUT XL.

Franciscus Maria à Monte S. Mariæ Cardinalis. Bonifacius Bevilacqua Card. Cornelius Frangipanus. Andreas Beroa. Victorianus Premolus. Nicolaus Contareno Dux Venetiarum.

CCIV. FRANCISCUS MARIA A MONTE S. MARIÆ, quod oppidum in Etruria jus unà & nomen familiæ dat è regiâ stirpe Borboniorum oriundæ, 1627
patre Raynerio à Monte, Barocci Comite Venetiis agente in lucem editus est. Curante itidem patre post pueritiam in gymnasio nostro adolevit, ac florem ætatis bonis artibus & disciplinis excoluit. Hìc quoque juris lauream promeruit (8), necdum ætate major Romam profectus apud Alexandrum Sfortiam Cardinalem diu vixit. Ab hoc summopere dilectus, judiciorum ad se pertinentium arbiter factus est, mirâque dexteritate, prudentiâ, & comitate ita se omnibus probatum & amabilem præstitit, ut Sfortia mortuo, expetitus, & ultrò in Aulam Ferdinandi Card. Medicei receptus sit, fueritque illi amicorum intimus, inter familiarissimos primus. Cùm Ferdinandus,

(1) Ughell. T. 5. p. 167. n. 62. Vid. Gaddium d:scripe. T. 2. p. 9. (2) Carm. p. 158.
(3) ibid. p. 169. (4) Epist. lib. 2. p. 223. (5) lib. 3. p. 3 7. [6] ibid. p. 333.
(7) in calce Epist. [8] Sanf. Diar. ad An. 1570.

fratre Francisco sine liberis extincto, Dux Magnus Etruriæ hæreditario jure majorum solium inscendit, egit cum Sixto V., ut Franciscum Mariam à Monte, ipsi ex penitissimâ familiaritate carissimum, & clarum, cum nobilitate tum sapientiâ eo donaret ostro, quod ipse dudum exuerat; idque non difficulter obtinuit. Quamobrem anno MDLXXXVIII. adlectus in collegium Purpurati Senatûs dictus est Diaconus Card. S. Mariæ in Dominica. Sub Urbano VII. & successoribus, sæpè titulos mutavit, variisque, & multis rum dignitatibus, tum verò muneribus functus est, ut latè refert ac subnotat Oldoinus (1). Perdiu Purpuram gessit artium liberalium, ac præsertim Pictoriæ patronus. Episcopus Ostiensis & sacri Collegii Decanus, annum agens octavum & septuagesimum decessit Romæ VI. Kal. Septembris anno MDCXXVIII.

1627 CCV. BONIFACIUS BEVILACQUA Cardinalis nobilissimâ stirpe Comitum Macastavæ natus Ferrariæ liberales disciplinas in patria, Jurisprudentiam exhausit diu versatus Patavii, unde doctor laureatus cùm remeasset in patriam (2), Archidiaconus Ferrariensis Ecclesiæ renunciatus Romam venit (3); eumque Gregorius XIII. inter honorarios primi cubiculi ministros recepit; ac negotiis minoribus expediendis præfecit. Sixtus V. Referendariis utriusque Signaturæ collegam addidit, & ad regendas subjectas urbes eum potestate dimisit. Inclaruit in eo Munere ob laudem justitiæ, prudentiæ, integritatis, quarum extat monumentum marmoreum ipsi à Camertibus positum. Clemens VIII., recuperatâ Ferrariâ, eùm adjectis imperio Pontificio populis gratificari studeret, hunc in Senatum Apostolicum legit, renunciavitque Cardinalem an. MDC. simul Legatum dedit à latere Perusinis & Umbris, Eo Magistratu è republica functum idem Pontifex Cerviensem Episcopum dictum, ob amorem, obsequium, ac studium erga se, & ob ejus ac fratrum ipsius addictissimam fidem ipsum ac fratres in Aldobrandinam familiam adscivit, & pluribus Cardinalium cœtibus præposuit. Gessit post hæc sub Paulo V. præcipuos in Urbe Magistratus, enituitque amplissimis dignitatum titulis, inter Purpuratos Patres eximius. In comitiis Pontificalibus post obitum Pauli, suo aliorumque suffragio maximè favit Gregorio XV. qui eum summis deinde beneficiis cumulavit, decoravitque ambitioso titulo Ducis in oppido Æmiliæ Totnano. Vixit liberaliter, munificè, ac sumptuosè, opesque suas exhausit usque adeo, ut nullas moriens habuerit, quas suis testamento relinqueret. Abiit è vivis Urbano VIII. sedente, VII. Idus Aprilis an. MDCXXVII. ætatem tamen annorum LVII., quam signat Oldoinus, decennio saltem excesserit (4), qui sub Gregorio XIII. ad obsequia venit aulæ Romanæ. Elogia multa ipse viris doctissimis & composuit, & marmori insculpenda curavit, quæ videbis relata ab eodem Oldoino (5). Sepultus est hoc titulo in templo S. Andreæ de Valle.

1630 CCVI. Frangipana Familia inter Italas nobilissima cùm plures urbes ac gentes decorum suorum gloriâ cumulaverit, maximorum fluminum instar, vetustate sua celat suam, ac sæpè mutato nomine plurium passim familiarum illustrem auspicatur originem, Capriacis in Carniâ, Lecæ in Istriâ, Gliubovaziæ in Dalmatiâ, Mirtæ ac Tolfæ Neapoli, Michaelis Venetiis, Eliseæ Florentiæ. Sedes ejus primæva nativaque est Roma: ibi omnibus honorum ac dignitatum titulis claruit diu; translataque ad Carnos in traduce finitimas Germaniæ Provincias non minoribus insignium meritorum titulis illustravit; floretque nunc quasi postliminio reducta Romam, ut Romanæ, quæ desiit, locum impleat, & hæreditarium sibi vindicet decus in præclarissimo ac nobilissimo viro Comite Mario Frangipane S.P.Q.R. amplissimo Senatore. Habeo horum pleraque à Pacifico Bizza nobili Arbensi viro eruditissimo, religiosissimo, ac severioribus humanioribusque studiis innutrito, qui subsidiariis laboribus adjuvans virum clar. Philippum Riceputi Soc. Jesu in utilissimo, ac laboriosissimo opere Illyrici illustrati, hæc mihi suppeditavit, ex plurimis, quæ ad hoc ipsum argumentum tantæ familiæ gloriosum edenda sepofuit. Hac gente Cornelius Frangipanus oriundus Venetiis natus est, & primam quidem adolescentiæ partem Bononiæ studiis Philosophicis dedit, postremam cum parte floridæ juventutis humanioribus literis & Jurisprudentiæ Patavii, unde rediit ad suos, doctoris lauream adeptus (6). Peregrinatus deinde, mores hominum multorum vidit & urbes in Galliâ, Hispaniâ, Germaniâ, moratusque aliquandiu Romæ Venetias remeavit, qua in urbe eum scribere, quæ viderat decrevisset, jamque ad historiam politicam eruditum calamum expediret; ad jus dicendum subjectis civitatibus eolxis Pretorum precibus, summo studio, certatimque vocatus est. His passim deinceps assedit magna nominis ac sapientiæ celebritate, quâ ductus Senatus Venetus tantæ virturis ac pru-

(1) Tom.4.p.194. (2) Diar. Sanf. An.1580. (3) Ughell.Tom.1.p.478.n.51. (4) Tom.4.p.384.
(5) ibid.p.315.316. (6) Sanf. Diar. An.1568.

ac prudentiç virum Venetias accitum jussit consultationibus in re Legali habendis adesse Censorem publicarum Responsionum. Eo munere functus est difficillimis temporibus, stetitque pro Republicâ fortiter, ac pro jure publico prudenter, utiliter, tantâque & fide & doctrina, ut non desint qui putant, iis quç Paulus Sarpius in Considerationibus, & in Re Beneficiariâ scripsit, Frangipanum multum admodum contulisse, quem ferunt etiam Fulgentio Sarpii discipulo in Antirthetico adversus Bovium edito, plurima quç ad jus Civile atque Canonicum spectant suppeditasse. Vixit triennio minor centenario, obiitque circa an. MDCXXX. Vidimus edita ejus in jure Responsa plurima. Allegationes quoque solidissimas de adventu Alexandri III. Venetias, & Eruditum tractatum Italicum de Amore. Alia ejus, quç non vidimus, opera recensent Incogniti (1).

CCVII. JO. ANDREAM BEROAM Bergomatem jure Calvus illustribus annumerat Jurisperitis Bergomatibus sçculo XVII. Claruit enim ea çtate si quis alius (2), gentemque suam, nobilitate ac divitiis industriâ & virtute partis in Italiâ notissimam, patronus causarum, Responsorumque Scriptor egregius famâ sui nominis auxit. Jurisprudentiç Patavii tyrocinium posuit, unde doctor in patriam redux pluribus legationibus susceptis ac prçclarissimè gestis ad Principes Venetos (3), vim eloquentiç, quã maximè prçstitit, sapientissimo Senatui probavit. Obiit in patria nondum senex pestilentia sublatus an. MDCXXX. Extant ejus Orationes duç ad Duces Venetos habitç. Declamationes verò tres; altera, quç Cato inscribitur, inducitque Catonem adversus Cçsarem disserentem; altera Anticatonis titulum habet, eaque Cçsar se purgat, & in Catonem invehitur. Tertia est Q. Tuberonis in Q. Ligarium ad Cçsarem gravis, & erudita Declamatio. In jure edidit librum, inscripsitque Jurisconsultum, sive de principiis & rationibus Juris, quas ad trutinam revocat sub his titulis. 1630

De Adoptionibus & Emancipationibus. *De Verborum Obligationibus.*
De Pactis. *De Rebus creditis, si certum petatur.*
De Transactionibus. *De Compensationibus.*

CCVIII. Bergomati Bergomatem addimus ACCURSIUM Corsinum; virum nobilissimum, eruditissimum. Adolescentiam & juventutis initia Parmç ac Perusiç dedit, imbutusque humanioribus literis venit Patavium Jurisprudentiç quidem ut navaret operam, sed & pleniore bonarum artium haustu avidum eruditionis animum expleturus. Emensus legitimum discendi curriculum laureatus juris doctor (4) Bergomum rediit, ac receptus inter collegas Jurisconsultos, prçcipua inter illos negotia, collegiique ac patriç munera gessit, clarus çquè penes cives suos atque apud exteros Principes. Decessit Bergomi octogenario major an. MDCXXX. De eo latius Calvus (5). Edidit Italicè: 1630

Libros VIII., quos *Apologeticon* Venationis inscripsit, Opus Eruditissimum, omniumque Scientiarum ornamentis refertum.
Tractatum de Aucupio.
Venationem Aquaticam seu de Piscatione.
Commentarium de Nobilitate.

CCIX. VICTORIANUS PREMOLUS ex albo nationis Mediolanensis Patavii dabat operam Jurisprudentiç auditor Sebastiani Monticuli, & Jacobi Martç, quem in opusculis suis magistrum & doctorem suum sçpe laudat (6). Utrum laurum in gymnasio nostro consecutus sit, quamvis affirmet Salomonius (7), mihi sanè non constat, tacentibus monumentis gymnasticis, nihilque Sansono annotante. Cremensis patria, jam vir Jurisprudentiam, ex qua clarebat in patria, deseruit; ac Mediolanum profectus, Philosophiç ac Theologiç aversum à forensi strepitu animum addixit in scholis Patrum Societ. Jesu, cui mox nomen dedit, fuitque inter paucos insignis Philosophus ac Theologus. Utranque hanc disciplinam atque scientiam diu deinde professus est Parmç, Patavii, ac Bononiç, qua in urbe carus in primis fuit Alexandro Cardinali Ludovisio, qui ad Pontificatum evectus Gregorius XV. dictus est. Anno MDCXXX. cùm fçda latè Italiam pestilentia vastabat, curandis eo morbo afflatis sese obtulit, in eoque tantç charitatis officio Castellione animam posuit. Scripsit utilissimum librum hoc titulo, *Memoriale Sciendorum à Clericis cum appendice duplici, alterâ de sciendis à Confessario, alterâ complexâ Casus obligantes ad restitutionem*. Auctoritate ejusdem Cardinalis Ludovisii opus hoc doctum & eruditum prodiit typis Bononiensibus, mox aliis suppresso nomine, ut annotat Allegambe (8); hoc tamen nos legimus ex editione Romana, quç nomen Auctoris ostentat. 1630

(1) p. 113. (2) Scen. liter. P. 1. p. 215. [3] Sans. Diar. An. 1600.
(4) Sans. Diar. An. 1571. (5) Scen. liter. P. 2. p. 1. [6] in Append. 1. p. 9. 13. 20. Append. 2. p. 8. 9. 15.
(7) in Collect. ad Inscript. Gymn. [8] Biblioth. Soc. Jesu p. 448.

1631 CCX. NICOLAUS CONTARENO Venetorum Dux XCVII. in prima parte operis hujus bis nominatur tum inter Venetos Principes (1), qui summa cum potestate præsunt gymnasio nostro Senatûs ac Reipublicę nomine, tum inter Literarios Triumviros gymnasii Moderatores, ad summas dignitates evectos. Hic Alumnis ejusdem gymnasii clarissimis accensetur. Filius Joannis Gabrielis, amitinus verò Andreæ Mauroceni historici, diu Patavii studuit, nominaturque inter discipulos Robortelli (2), & Sigonii, Pendasii, & Piccolominei, Cephali ac Tornielli, quibus præceptoribus profecit celeriter adeo, ut nondum adolescentiâ peracta librum ediderit *de Perfectione rerum*. Functus deinde muneribus & honoribus patriæ, habitusque non solùm inter eruditissimos & eloquentissimos sui temporis Senatores, verum etiam idoneus militaribus imperiis gerendis, hæc summa cum potestate in castris administravit, ut refert Nicolaus Crassus (3), quo teste Senatusconsulto suffectus est ipsi Mauroceno; curaque illi demandata Historiæ Venetæ conscribendæ. Hanc ille Italicè scripsit, nec tamen edidit. Extat apud hæredes in prægrandes Tomos duos distributa, atque incipit ab anno MDXCVIII., desinit anno MDCXXVIII. Decessit in Principatu ictus apoplexi anno MDCXXXI. ætatis circiter LXXV. Nam si statuas, adolescentem annorum circiter viginti edidisse, quem signavimus, librum de Rerum Perfectione, cùm ejus libri editi tempus apud Somaschum Venetiis an. MDLXXVI. signetur, natus sit circa an. MDLVI. Laudatur summoperè ab Andrea Mauroceno (4).

CAPUT XLI.

Henricus Caterinus de Avila. Joannes Theupolus. Nicolaus Brancius. Albertus à Walstain.

CCXI. HENRICUM CATERINUM DE AVILA oriundum dicimus ex insula Cy-
1632 pro, & familiâ in eo regno omnium nobilissimâ; quippe quę titulis, atque Equestri dignitate magnorum Srabuli Comitum sub Lusignanis regibus claruit. Hinc non in Cypro (5), ut quidam existimant, quos ipse decipit cùm sępe se Cyprium vocat, sed in Italia, atque in oppido agri Patavini, quod Sacci Plebem appellant, an. MDLXXVI. III. Kal. Novembris, patre Antonio, matre Florentia natus est; quę omnia constant ex libro Baptismorum Saccensis Ecclesię S. Martini, ex quo Ectypon apographon habeo manu Angeli Pecotti Archipresbyteri confirmatum. Studuit Patavii (6), & in omnium disciplinarum genere, indolis expectrectæ, profundique adolescens ingenii versatus est, donec parentes vixere. His fato sublatis (7), ut opem exilio suo fratrisque & sororum quęreret, respexit familię suę primam originem, quę in Cyprum ex Hispania, atque urbe Abula venerat; eòque profectus est, ratus non defuturos benevolos hospites, quos tantę familię splendor evocaret ad eas suppetias, quibus princeps in Oriente progenies à contractis per exilium sordibus redimeretur. Verùm is facto didicit, quod experimur, eversis subrutisque injurioso Fortunę pede avitum decus esse prorsus inutile. Scilicet ex verissimo effato Satyrici (8).

Nil habet infelix paupertas durius in se,
Quam quòd ridiculos homines facit.

Addo ego, impostores, mendaces, & quos Gręci dicimus, planos. Ergo non aliunde jacentibus salus est, quàm ut se suis lacertis conentur erigere, professique artem aliquam liberalem, non quidem aspirent ad pristinam gloriam, sed eò se, qua licet, honestis laboribus vertant, unde majorum nomina minimè sordeant. Facto hoc ipsum expertus Henricus ex Hispania retulit pedem, & in Gallias Hispanis inimicas migravit, aditumque sibi parato ad Henricum III. Gallorum regem ex indole militari, inde sibi stipendia, honores, quæsivit & commoda, ad quæ fratrem evocavit, atque sorores, quas domestico Caterinæ Mediceæ addictas obsequio nuptiis postea nobilibus decoravit. Ipse miles apud Regem strenuus aliquandiu vixit; eoque defuncto, diu per varia bellorum discrimina in turbatissimo regno exercitam transegit ætatem, tandemque gloriæ satur, fractusque viribus & bellorum periculis, eò flexit animum, ut honori-

(1) lib. 2. (2) in Collect. Salom. ad Gymn. Inscript. (3) Vit. Andr. Mauroc. c. 83.
(4) in Opusculis p. 202. 209. 240. 246. (5) Imperal. Musæi. p. 197. 198. (6) ipse Epist. ad Lollinum.
(7) ipse Epist. ad Andr. Mauroc. (8) Juvenal. Satir. 3. circa med.

honorificis Reipublicæ Venetæ, quam semper amavit, stipendiis, quæ offerebantur, nomen daret. His deinceps & sibi & familiæ commodis opulenter prospexit, & ad extremum usque spiritum militavit. Horum pacato usus otio, & cum amicis eruditissimis, quorum plurimos habuit, multa philosophatus est doctissimis epistolis datis, quarum aliquas habes insertas Aloysii Lollini Bellunensis Episcopi Opusculis (1); & quæ militans apud Gallos commentariis raptim commiserat, ad justam historiam italicè scriptam composuit. Ferunt, cùm hanc historiam, ut nunc legitur, conscriptam typographo Venetiis obtulisset edendam, ab eo fuisse rejectum, diuque repulsam passum ab aliis, vix tandem reperisse unum, qui opus illud ingratiis, & quòd prælа vacarent, receperit, professus, si quid aliunde præclarius advenisset, sepositurum se laborem ac sumptum, ex quo nullam vel exiguam satis utilitatem speraret. Et tamen ubi hæc historia primùm lucem aspexit, tanto cum plausu ac studio eruditæ curiositatis per Italiam excepta est, ut intra hebdomadem primam, quâ prodiit, exemplaria ejus omnia certatim petita venerint; quæ iterum iterumque recusa, advocatis undequaque Operariis ad laborem assiduum, usque ad millia quindecim intra annum distracta sint. Narrabat hæc nobis vir clarissimus, ac testis omni exceptione major Scipio Gonemius, à quo multa peculiariùs de Henrico narranda præsto essent, ni brevitatem, quam ex proposito profitemur, excederent. Ea collegimus in Miscellaneis nostris, quæ ad specimen Græciæ Sapientis, ad quam Henricus spectat, apparabamus. Præcipuum in illis est, quod ad judicium de hac historia ferendum facit. Nam satis constat, intra sæculum XVII., quo nata est, ducenties fuisse prælo suppositam, factam publici juris, linguis diversissimis, ac typis, quorum illi pulcherrimi sunt, & tanto Scriptore digni, quos exhibet grandiori charactere prorsus argenteo typographia Regia Gallorum. Neque hoc mirum, si hujus historiæ pretium, secluso partium studio, expendas, subscribasque omnium quicunque quid historicum deceat rectè judicant, sententiæ, qua Henricus Caterinus de Avila in referendis Gallicarum seditionum initiis, causis, eventibus, totâque illa sacri, ut appellabatur, subdoli tamen fœderis scenâ, anteire neotericis fermè omnibus, gravitate, facundiâ, politicæque prudentiæ documentis, atque institutionibus creditur. Neque enim desunt, qui eum ipsi Francisco Guicciardino, quem Italorum Historicorum principem autumant, æquiparant: quibus tu, si amas veriora, nec duceris alieno suffragio, aut hæres in uno furfure mus superstitiosus, illud addes, quo statuas Guicciardinum ipsum ab Henrico nostro manifestissimè superari; ut inter Italos Historicos Græcus homo palmarium referat. Parabat continuationem, intercessit violenta mors. Nam cùm Præsidiariorum militum Præfectus Patavii, jussu Præsidum Venetorum Veronam iret, constitissetque in diversorio Villæ novæ, ac mandata publica protulisset, quibus illi de more vectoria supellex concedebatur, plaustra nimirum & alia hujusmodi, id onus impositum est Veronensi cuidam colono, cui parere detrectanti herus adfuit ad patrocinium, insultavitque Caterini famulis justa petentibus, ad quorum tutelam accurrens hic, incendiarii sclopuli globo vulneratus intra horam interiit. Interfector & caupo, atrocis minister facinoris, à filio & servis Henrici confossi, trucidatique, à pede postea pependere in Veronensi patibulo. Obiit vir nobilitate sua dignus, suæ doctrinæ par, doctissimis sua ætate non impar, circa annum vitæ sexium, & quinquagesimum, æræ communis MDCXXXI. Sunt qui cædem illam ab Hispanis jussam existimant, ut detecta sacri fœderis arcana, queis fides illius gentis reprehenditur, ulciscerentur. Sed proba illa Natio, modestiæ æquè ac justitiæ tenax, ex vulgi rumoribus, sine certa probatione tam fœdi, tam atrocis criminis damnanda non est; & alioqui affinis Henrico is, quem proximè laudavimus, Scipio Gonemius mortem illam fortuitam fuisse constantissime dictitabat.

CCXII. JOANNES THEUPOLUS patriciâ, Senatoriâ, & ex Ducum Venetorum non uno stemmate, Principe Familiâ Venetiis natus, adolescentiam transegit Patavii, absolutisque literariis laboribus laurum meruit (2). Senator deinde ob sapientiam venerabilis profanis prætulit Sacra, Marciamque basilicam Primicerius administravit, ex qua dignitate provectus ad Venetum Patriarchatum anno MDCXIX. inter Pontifices claruit pietate ac religione præcipuâ, nec minore doctrinæ atque Eruditionis reconditæ gloriâ, quam sibi paravit libris editis, quorum catalogum apud Maraccium leges (3), à quo eos inter numeratur insigni cum laude, qui cultum Deiparæ Virginis scriptis doctissimis illustrarunt. Obiit Venetiis anno MDCXXXII. Sepultus in æde primaria Petro Apostolorum principi sacra, jacet sub marmore his litteris inscripto 1632

(1) Epist. lib. 1. p. 45. & p. 119. 122. 126. 136. (2) Sanf. Diar. An. 1179.
(3) in Biblioth. Mariana.

inscripto D. D. DD. quas Ughellus sic explicat (1): Domine Dilexi Decorem Domus.

1632 CCXIII. NICOLAUS BRANCIUS gente Dalmata, domo Epidaurius, annumerandus est illustribus alumnis gymnasii nostri ex Riccobono (2), cujus epistolis ut amicorum maximus, & doctorum hominum facilè princeps laudatur. Floruit famâ literaturę singularis postquam apud nos Jurisprudentiæ laurum (3) adeptus ad sapientiæ pręmia Romam accessit, exeunte sęculo XVI. nec diu post notus aulę, & inter paucos carus Clementi VIII. ab hoc Ecclesię Sassinati seu Sarsinati pręfectus est (4) an. MDCII. Post hujus obitum gravissimorum criminum reus factus apud Paulum V. in arcem Adriani loco carceris conjectus est, tulitque fortiter suâ fretus conscientiâ fortunę injurias, ac delatorum perfidiam, & ex his vix tolerabiles ac diuturnas ęrumnas, quas ille, evocatis ad contubernium Musis, consolatus est. Scripsit enim in ipsa custodia elegantissimo carmine Divorum acta, eaque mox edidit, eùm, è vivis erepto Paulo, coram Gregorio XV. objecta crimina diluit, famęque restitutus est, & Ecclesię suę. In hac aliquandiu sanctè prudenterque versatus jam senior causariam & honestam missionem, vacandique à munere potestatem obtinuit, ac redux in patriam, ibi desiit esse mortalis an. MDCXXII.

1634 CCXIV. ALBERTUS A WALSTAIN Fritlandię Dux, exercituum celeberrimus Ductor, & utriusque fortunę sęculo superiore mirum & eximium exemplar, alumnis gymnasii nostri inter legum studiosos annumeratur in albis scholasticis (5). Nec desunt Patavii Senes spectandę auctoritatis, qui ex traditis per parentes suos Alberti commorantis Patavii hospites de nomine designant; idque confirmant quęstorię notę, Pannonumque catalogi (6), quibus adscriptum per triennium lego Albertum à Walstain Nobilem Moravum, sive in Moravia natus sit, sive Moravia oriundus, alibi in Germania natalis illum dies deprehenderit. Nobilem à stirpe ultima ipsum fuisse constat, tenuioris tamen fortunę: adversus quam pręsidium sibi quęrens, quamvis indole ferox, ingenioque ad arma propensus, literas tamen in adolescentia respexit, quibus apud gentiles instructus, in hoc gymnasio severioribus disciplinis sese imbuit, jamque proximus pręmiis doctrinę paratis, evocatus à suis in patriam rediit, ac militię nomen dedit. In ea felicissimis auspiciis, quę virtute, diligentiâ, & industriâ muniebantur, gradatim ad munera subvectus pręcipua ita probatus est, ut anno MDCXVII. Bohemiâ rebellium armis turbatâ, Moravorum copiis Imperator pręfuerit. Cum harum parte missus ad Cęsarem, ut à partibus ejus staret, mox cum iisdem ex itinere revocatus, ut Bohemis ex Brunensi decreto suppetias contra Cęsarem ferret, quamvis exercitus Moravorum parendum civibus ratus retro signa retulisset, ipse Cęsari adhesit, cui pecuniam quoque militarem, quam secum detulerat, tradidit. Quo facto ita sibi Ferdinandum Regem conciliavit, ut repetitis honoribus auctus à Rege, deinceps inter pręcipuos Imperii duces maximus fuerit. Quid egerit, quoties de hostibus triumpharit, quot prœliis victor frænum injecerit Germaniæ rebellanti, urbesque munitas atque Provincias validissimè armatas facere jussa coegerit: quantus denique per annos circiter septem, quam felix, & gloriosus sui nominis famâ Europam impleverit, fecerit que prope dixerim fortunam sibi stipendiariam, dicet communis historia (7); latèque pro ponent res gestæ in bello Suecico, quo tota Germania concussa est, ac penè non periit. Ex his notissimum erit, quibus meritis Dux Fritlandiæ creatus, Mechelburgensem Principatum, quem ipse subegerat, præmium laborum retulerit, unde tot opes habuerit, quot præfuerit exercitibus ac tantis, quantâ virtute militari, prudentiâ, constantia prælia omnibus formidanda inierit, gesserit; ac victor vel ipsius Gustavi Adolfi Suecorum regis ad Norimbergam, non aliter illi succubuerit in prælio Lutzensi, quam Regis ipsius interitu. Porro tot fortunæ blanditiis, tot præmiis meritorum attigisse gloriæ verticem videbatur, ac fortis inconstantiam stitisse. Sed hanc suo reliquerunt ingenio non minora virtutibus vitia, quibus præceps actus Sejani fata sęculo XVII. renovavit. Ferunt sęvum fuisse subjectis usque ad atrocitatem, ęqualibus usque ad injuriam superbum ac tumidum, majoribus ex ambitione perfidum adeo, ut res novas animo conceperit ac tentaverit adversus eos, quorum munificentiâ ad culmen honorum, opum, ac ditionum ascenderat. Hinc omnibus exosus, suspectus suis, apud Cæsarianos reus perduellionis factus ac morti damnatus interimi jussus est. Id quod factum est Ægræ,

(1) Tom. 5. p. 1324. (2) lib. Epist. Ep. 34. 39. 42. (3) Sanf. Diar. An. 1579. (4) Ughell. T. 2. p. 675. n. 45. (5) apud Salom. in Collect. ad Inscrip. Gymn. Pat. (6) apud eundem in Matric. Nation. (7) Nanius Hist. lib. 4. p. 207. lib. 6. p. 293. 401. lib. 7. p. 453. lib. 8. p. 540. lib. 9. p. 571. 581. 883. 603. 609.

Ægræ, quo se receperat, quòque Vaimarum ac Suecos evocaverat, Imperium proditurus. Ibi eum Butelerius, Gordonus, & Leslæus Irlandorum Scotorumque Duces, dum in cubiculo dormit, foribus effractis, petentem è fenestra suppetias ictum, discerptumque Sarissis confecere an. MDCXXXIV.

CAPUT XLII.

Claudius Expillius. Joannes Bonifacius. Paulus Maurocenus. Nicolaus Claudius Fabricius de Peiresko.

CCXV. DE CLAUDIO EXPILLIO multa Tomasinus (1), ex quibus utrumque colliges, fuisse illum & alumnum gymnasii nostri, & ætate suâ inter do- 1635
ctissimos viros singularis virtutis & nominis. Natus apud Allobrogas in oppido Vorono, non admodum Gratianopoli dissito, adolescentiam musis dicavit, quamvis ad arma traheretur exemplo patris cognominis, qui variis in militia muneribus functus pro Rege suo fortiter dimicans Cabrillani castello præfectus occubuit. Filius post obitum patris ad Taurinos profectus, eloquentiam cum Jurisprudentia conjunxit, poesi interea deditus, ac Torquati Tassi mirator tantus, ut ejus Poema totum memoriæ mandatum, in promptu totum haberet, redderetque memoriter. Digressus à Subalpinis Patavii fuit Marci Mantuæ auditor, Tornielli, Deciani, Panciroli, quem etiam Taurini docentem audierat. Hos sibi Jurisprudentiæ mystas elegerat, cum ad Ethicam Philosophiam à Jasone de Nores vocatus salvis studiis legalibus, adfuit, multum interim admodum proficiens ex consuetudine cum Vincentio Pinello, cujus familiaritate se usum felicissimè in epistolis profitetur. Accitus in Galliam à matre aliquandiu Lutetiæ versatus est, inde ad Biturigas concessit, ubi, præeunte in auspicium Cuiaccio, doctor in utroque jure renunciatus causas egit in curiâ Delphinatûs labore summo per annos duodecim, eodemque tempore Decisiones patrio sermone conscriptas, quæ deinde latinè sunt redditæ, in usum clientium suorum publici juris fecit. His Poemata, Lusus carmine propositos addidit. Hinc in Gallia clarus ab Henrico IV. fisci Delphinatis generalis Procurator creatus egregia fide tutatus est Principis patrimonium: quare ad summam dignitatem Gratianopolitani Senatûs evectus, in illa purpurâ omnium amorem promeruit: quem à Sabaudis quoque victis comis, affabilis, blandus citra dispendium publicæ Majestatis extorsit. In Camberiensi Senatu à Ludovico XIII. primas obtinuit, & Pinerolensi præfectus Ærario est: quod munus tantâ justitiæ cum laude vir doctus & innocens administravit, ut hanc ejus virtutem ipsi etiam hostes vel inviti suspexerint, eumque Amedæus Allobrogum Dux datum constituendis Pinerolensis agri finibus arbitrum, & admiserit & optaverit. Ætate fessus an. MDCXXXV. reditum in patriam à Ludovico Rege impetravit. Ibi quotidie Musis & Apollini litans, unicâ filiâ relictâ Gaspardâ de Bryonne, annorum LXXV. senex naturæ debitum exolvit eodem, quem signavimus, anno Gratianopoli, sepultus in sacello D. Claræ cum elogio satis prolixo, & hæc ipsa quæ dedimus, complexo, quod post Tomasinum (2) refert Freherus (3). Scripsit Galliciè multa, quæ *Decisiones Gallicanas* inscripsit, versæque sunt latinè, ut proximè diximus.

Poemata varia Gallica, latina, Italica.

Epistolarum Volumen idiomate pariter triplici in tres distinctum.

CCXVI. JOANNES BONIFACIUS patre Rhodigino patricio (4), Patavinâ matre
Rhodigii natus est an. MDXLVII. ibi Antonio Riccobono ludimagistro usus, huma- 1635
niores literas didicit. Patavium deinde missus severioribus operam studiis impendit eâ felicitate, ut intra quinquennium laurum Jurisprudentæ pleuâ gymnasii totius gratulatione fuerit consecutus. Inde juri ulterius operosiùsque intelligendo ita vacavit, ut interim Musarum deliciis, & Academicorum oblectamentis fessum animum recrearet. Forensibus post hæc causis agendis jurisperitissimam eloquentiam addixit; clarusque ex hac parte in Venetâ ditione, gloriæ fructum retulit Isabellæ Marci Antonii Martinagi nob. Tarvisini filiæ unicæ & hæredis matrimonium opulentum: accitusque Tarvisium à socero, quod à munere causidici tempus supererat, Historiæ Tarvisinæ conscribendæ utiliter dedit; haneque edidit magno eruditorum virorum, ac præsertim Abrahami Orthelii Geographi Regii cum plausu. In eâ cum Atestinorum Principum decora fusè & ex tantæ

(1) Elog. lib. 2. p. 79. 98. (2) ibid. p. 94. & seqq. (3) Tom. 2. P. 2. Sect. 4. p. 1075.
(4) Tomas. Elog. lib. 2. p. 319. 322.

ex tantæ familiæ merito memorasset, amorem Alfonsi postremi Ferrariæ Ducis commeruit; pretiosissimo adamante à generoso Principe donatus. Venetorum suasu mox Adsessoris munus gerendum suscepit, gessitque utiliter simul & integrè in plerisque urbibus augusto Venetorum imperio subjectis, quo tempore quædam scripsit maximi habita semper & à Jurisconsultissimis viris laudata, de Furtis, & Feudis, unde illi magni jurisperiti nomen obvenit (1), auxitque quæsitam ex historiâ gloriam. Hanc veneratæ urbes Tarvisium & Patavium eum ad curiæ decus accivere. Domum tamen habuit Tarvisii, donec uxor vixit: hac mortuâ laborum pertæsus Rhodigium remeavit, ut ibi per otium opusculis, quæ raptim conscripserat, manum supremam imponeret, ederetque non edita. Inde Patavium venit jam senex, ductaque iterum uxore nobili matronâ Daulâ Grompâ, sedem fixit ad Carmelitas: ibi integerrimi corporis silicernium post annum ætatis octavum ab octogesimo mortalitatem explevit, æræ Christianæ MDCXXXV. Sepultus ad proximas ædes D. Jacobi lydio lapidi insculptum habet elogium, quod exhibent Tomasinus (2), & Salomonius.

Hæc sunt quæ scripsit & edidit Latine.

Commentarium de Furtis.
Commentarium de componendis Epitaphiis,

Italicè.

Historia Tarvisina in libris XII.
De Arte nutuum.
Comment. in Legem Feudalem Venetam An. 1586.
Methodus Legum Sereniss. Reipub. Venetæ.
Dissertatio Academica de ratione conscribendæ Tragœdiæ.
In Phrenoschema suum: ubi de Opportunitate.
Hercules Dialogus: ubi de nominibus imponendis Soboli.
Frachetta Dialogus, de nuncupatoriis Operum Epistolis.
Oratio habita Rhodigii cum simulacrum Cœlio erexit.
Oratio de Transferendis Rhodigium Lipsanis S. Bellini.
Lectiones duæ in quadam Petrarchæ Carmina.
Familiarium Epistolarum Volumen,
Dissertatio de Assessoris Officio,
Apum Respublica.
Qua ratione ab animalibus rationis expertibus artes liberales & Mechanicæ fuerint indicatæ.
Montanus Fabula Pastoralis.
Raymundus Fabula Tragicomica.
Nicasius Fabula Tragica.

1637 CCXVII. PAULUS MAUROCENUS Andreæ historici ac Triumviri frater, ipse quoque Patavii cum fratre ad sapientiam altus, & iisdem scientiarum studiis innutritus, Senator deinde eximii nominis, Senatusconsulto Historicus Reipublicæ dictus est an. MDCXXX. post Nicolaum Contareno ad solium publicæ majestatis evectum, Vixit ad annum MDCXXXVII. Ipso obitus anno edidit à se scriptos Historiæ Venetæ libros XXVIII. Rem orditus ab ovo deducit ad an. MCDLXXXVI., quo Sabellicus definit, cujus historiam ac reliquorum ante se illustrasse videtur. Nam ut priscorum Historicorum discutiat tenebras, suppleat hiatus, occurrat negligentiæ, multis additis & annotatis, prisca chronica scrutatur diligentissimè, in Scriptores exteros inquirit laboriosè, copiosè componit, & explicat.

1637 CCXVIII. NICOLAI CLAUDII FABRICII DE PEIRESCO vitam Patrus Gassendo regius Matheseos Professor Parisiis complexus est libris sex (4), quorum ne epitomen quidem nostri operis brevitas patitur, cui hoc unum nosse supererit, virum hunc toto sæculo superiore celeberrimum, nec [illegible] tantùm, sed reipsa [illegible], qui reconditissimos Antiquariæ supellectilis thesauros, sagacitate, consilio, & industriâ atque labore indefesso cunctis toto orbe disciplinarum studiosis aperuit, atque unà doctis hominibus, unde certò proficerent, demonstravit, alumnum gymnasii nostri fuisse: & siquidem laurum doctrinæ præmium alibi retulit, eam hic meruisse. Nobilissimo Fabriciorum vel Fabriorum apud Aquas Sextias genere an. MDLXXX. natus est in oppido Belgenserii, quò, peste grassante in patriâ, parentes secesserant. Nato additum agnomen Peireskii ex oppido montano maternæ ditionis Petrisco. Septennis literarum initiis imbui cœpit; profecitque tam cito, ut post biennium fratri natu majori præceptoris loco fuerit. Decimo ætatis anno missus Avenionem humaniores disciplinas in collegio Patrum Societ. Jesu plenissimè quinquennio didicit: inde Aquas Sextias rediit ubi cum anno integro Philosophiæ dedisset operam, hanc ut certiùs utiliùsque perdisceret Turnonem divertit, & sub ejusdem Societatis Philosophis, Scholasticis se tricis absolvit: mox redux in patriam Institutiones Juris audivit privatis Advocati cujusdam auspiciis:

(1) Pereg. lib. 3. Conf. 2. Livell. Epist. Legal. Instit. Scotus in Itinerar. (2) ibid. p. 322. 323.
(3) Patav. Inscript. p. 172. n. 28. (4) Vid. Freher. Tom. 2. P. 2. Sect. 3. p. 1079. 1082.

auspiciis: qua occasione, quæ à primis annis rerum antiquarum curiositas illius animo semper obversata est, cœpit mentem acriùs extimulare; seque uno magistro ac nomenclatore seriem Imperatorum, à quibus leges fuerant latæ, contexuit: addidit seriem Consulum, Prætorum, Ædilium, Magistratuum cæterorum, conquisitis undique numismatibus, ut ex rebus gestis, atque etiam de facie latores legum agnosceret. Quin & si quem rei Antiquariæ peritum audisset, agnovisseve, hunc sedulus adiit, interrogavit, tractavit, ne quam addiscendi, quæ peroptabat, rationem omitteret, solitus felicissimos dicere, quibus contigisset laus ab Homero Ulyssi data.

Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Huic honestissimo voto patruus, quo tutore Claudius cum fratre curabatur, indulgendum ratus, nepotes peregrinationi destinavit Italicæ: acceptoque morum studiorumque moderatore Paulo Gudanes Fonvivio Bearniensi nobili, in Italiam iter cum fratre suscepit, ac sensim ex itinere cunctabundo salutatis præcipuis urbibus, quæ cis Apenninum sunt, venit Venetias: ibi brevi moratus, sedem Patavii fixit, & quamvis auditor assiduus Galli, Silvatici, Scaini, Discalcii, nihilominus alios quotquot aderant, atque optimas artes in gymnasio publicitùs explanabant, conveniebat creberrimè, pari semper aviditate discendi; quâ factum, ut quòcunque famâ illustrium eruditione virorum evocaretur, eò se amoresque suos extemplo converteret. Hinc illi summa cum Vicentio Pinello, & Pignorio Patavii familiaritas, arcta verò Venetiis, quo sæpè commeabat, consuetudo cum Paulo Sarpio è Servorum cœtu Sacræ profanæque vetustatis peritissimo, cum Dominico Molino Senatore, doctrinarum universim doctorumque virorum patrono notissimo, cum Federico Contareno D. Marci Procuratore instructissimi Musæi domino, quem Peireskius admonuit, quanti esset æstimandus, quem habebat, thesaurus, quantarumque & qualium divitiarum esset possessor. Quid? quod per aliquot menses, tunc, cùm ex more gymnasium conticescit, trans Appenini juga illum curiositas tulit, invisitque itinere illo Florentiam, Senas, Romam, Neapolim, ut quæ ibi vetustatis monumenta vel in luce publica posita sunt, vel in scriniis domibusque privatis latent, aut naturæ apud gentes diversas variè ludentis arcanis conteguntur, agnosceret, expenderet, & in penum vastæ, quam sibi parabat, eruditionis reconderet. Rediit deinde, contractis ubique sapientissimorum virorum amicitiis, notus celebratusque omnibus, Patavium, & ad intermissa se studia composuit, linguas autem subsecivis horis usui sibi futuras excoluit; delibavitque, quantum satis erat ad Siclorum notitiam, linguam Hebraicam, Syriacam, Arabicam magisterio Judæi commorantis Patavii. Majorem linguæ Græcæ operam impendit, eamque hic ab idoneis præceptoribus hausit eo ipso tempore, quo Mathematicis theorematibus capacem animum instruxit sub Galilæo Galilæi, cujus mira semper inventa, machinasque, & instrumenta suspexit. Jam Jurisprudentiæ præmiis maturus revocatus in Galliam est, divertitque ad Montem Pessulanum in Occitaniâ, pertractus Julii Pacii famâ, non ut proficeret ulteriùs ex legum notitiâ, quam sibi Patavii fecerat abundè, sed ut aliquid penitioris eruditionis, quâ instructum Pacium esse putabat, sibi seponeret. Apud hunc aliquandiu hospes, quidquid curiosius in ea urbe doctorum hominum experientia sufficere poterat, colligebat, cùm jussus à Patruo Aquas Sextias redire, in ea urbe laurum doctrinæ, habitis ex utroque jure thesibus miscellaneis, consecutus est. Inde novas per Gallias, Angliam, & Belgium peregrinationes suscepit, lustratisque omnibus Academiis, excussis Musæis celebrioribus, doctissimorum per ea tempora virorum notitiâ, familiaritate, commercio dives rediit in patriam, atque in Aquisextensi curiâ, ad Senatoriam dignitatem ascendit, curante patruo, quo extincto, iterum Parisios profectus est, ne nuptias contraheret, ad quas, qui cælibem sibi vitam indixerat, sollicitabatur. In eâ urbe non viris dumtaxat sapientissimis ex usu, verùm etiam ex nominis celebritate Regi Christianissimo innotuit, ac Maffæi Cardinalis Barberini amorem emeruit. Hoc procurante, Abbas S. Mariæ Aquestriensis in Aquitaniâ dictus est ex designatione Regis, qui ei diplomate permisit, perseverare in functione pristinæ dignitatis, quamvis in clerum adscito: fuitque Senator simul & Abbas ad an. MDCXXXVII. Quo vitæ quinquagesimo septimo, renum dolore gravi, tumore abdominis, atque urinæ suppressione consumptus occubuit, sepultus in patriâ, signatusque ibi Elogio, quod illum prædicat mirâ beatitate felicem, sæculo satis rixoso notissimum sine querela vixisse. Laudatus est Romæ in consessu Academicorum funebri oratione, quam habuit Jo. Jacobus Buccardus Parisiensis, ex quo relata collegimus.

Edita à Peireſko hæc ſunt.

Hiſtoria Provinciæ Galliæ Narbonenſis.
Nobilium ejuſdem Provinciæ Familiarum Origines, ac ſeparatim ſua, ſeu Fabriæ.
Comment. Rerum omnium memoriâ dignarum ætate ſuâ.
Liber de ludicris Naturæ Operibus, quæ certis Regionibus effodiuntur, hoc eſt de lignis in lapides, vel aliam naturam degenerantibus, de Oſſibus Gygantum, de Plantis Peregrinis, præſertim Indicis.
Mathematica & Aſtronomica Varia.
Obſervationes Mathematicæ.
Epiſtola ad S. P. Urbanum VIII. Card. Barberinos, & alios Viros eruditos.
Auctores Antiqui Græci & Latini de Ponderibus, & Menſuris.
Elogia & Epitaphia.
Inſcriptiones Antiquæ & novæ.
Genealogia Domus Auſtriacæ.
Catalogus librorum Bibliothecæ Regiæ.
Poemata Varia.
Nummi Gallici, Saxonici, Britannici &c.
Linguæ Orientales, Hebræa, Samaritana, Arabica, Ægyptiaca, & indices librorum linguarum hujuſmodi.
Obſervationes in Varios auctores.

CAPUT XLIII.

Euſebius Caimus Æmonienſis Epiſcopus. Stanislaus LubienſKi Plocenſis Epiſcopus. Franciſcus Montmorencius Societ. Ieſu. Paulus Tomaſinus.

1640 CCXIX. EUSEBIUM CAIMUM Æmonienſem Epiſcopum multis Tomaſinus laudat (1). Utini natus patriciâ apud Carnos familiâ, oriundâ Mediolano, major natu frater fuit Pompeii Caimi, clari in gymnaſio noſtro Medicinæ Profeſſoris, de quo diximus (2). Patavii Juriſprudentiæ ſtudiis addictus contubernio ſimul atque diſciplinâ uſus eſt Jacobi Menochii, quo auſpice retulit doctoris inſignia. In patria cauſas forenſes diu egit, viduarumque ac pupillorum fortunas linguâ defendit & calamo. Sacerdotio Aquilejenſi ornatus in eâ metropolitanâ Eccleſiâ Canonicus fuit, poſtquam, in tuendis finibus Carnicis pro republica Venetâ, prudentiam, vigilantiam, conſtantiam ſuam auguſto Senatui comprobavit, quam etiam Sacerdos profeſſus eſt publicè, cum Orator patriæ Joanni Bembo facundiſſima oratione Principatum gratulatus eſt an. MDCXX. quo redux ad ſuos ad inſulas Æmonienſes venit Præſuli Franciſco Marino ſuffectus. Sedit per annos XX. Anno ætatis LXXV. æræ Chriſtianæ MDCXL. deceſſit Vertenegii in Carniâ, quo ſeceſſerat fugiens gravius oræ Iſtricæ Cœlum, & Æmoniæ infrequens oppidum, ac penè deſertum. Illatus eſt Utini in templum Deiparæ gratiarum apud cineres Pompeii fratris cum brevi elogio. Scripta ejus hæc notantur à Tomaſino (3).

Reſponſorum Volumina II.
De Retractu libri III.
Miſcellanea Juris.

1640 CCXX. Certum eſt ex albo Polonorum, quod habemus præ manibus, traditum à quodam Athanaſio Rhuteno, qui Polonam bibliothecam Patavii noſtra ætate diripuit, venditiſque codicibus, fugit, STANISLAUM LUBIENSKI nobilem Polonum, qui deinde Plocenſis Epiſcopus fuit, Patavii Eloquentiæ ac Juriſprudentiæ ſtuduiſſe. Confirmant hoc ipſum monumenta gymnaſtica & inſcriptiones à Salomonio collectæ (4), conſtituit autem planè ac demonſtrat Sanſoni Diarium (5). Addamus ergo & hunc virum clariſſimum alumnis noſtris, conſeratque gloriæ gymnaſii noſtri probata virtus doctiſſimi Præſulis, quo Polonicam gentem ad hæc noſtra ſubſellia evocet, par decus noſtræ poſteritati facturam, paria virtutis præmia poſteritati ſuæ comparaturam. Familiæ unde traxit originem ſtemmata, geſta ejus à pueritia ad extremam ætatem, dignitates eximias, quibus auctus res Polonicas, prudenter, utiliter, ſapienter adminiſtravit, ſigillatim Freherus proſequitur (6), ex operibus ejus poſthumis accuratè decerpta: nobis ex brevitate, quam profitemur, delibaſſe ſupererit ſumma capita, ex quibus noſtræ poſteritati ſit notus. Pervetuſta, ac prænobili apud Sarmatas editus gente, in paternis caſtellis apud Wladislaviam à puero literas didicit tum Siradiæ, tum Caliſſii in Societatis Jeſu gymnaſiis; mox apud Pſtroconium regium Chattophylacem ſeu Cancellarium, inter domeſticos ſummi magiſtratûs illius miniſtros cooptatus, patronum ſecutus eſt cum Sigiſmundo Rege proficiſcentem in Sueciam. Inde redux graviorum

(1) Elog. lib. 2. p. 257. & ſeqq. (2) hujus Oper. tom. 1. (3) ibid. p. 260.
(4) in Miſcell. ad Inſcript. Gymn. (5) ad Annum 1598. (6) Tom. 1. P. 1. Sect. 3. p. 485. 487.

graviorum disciplinarum causâ Grætium profectus, non diu post ad gymnasium nostrum venit: atque hìc probè doctus, reportatis doctrinæ præmiis rediit Wladislaviam. Ibi Pstroconio intra paucos dies morte sublato, à successoribus pari benignitate ac studio cultus, ac Gnesnensis Ecclesiæ Præpositus renunciatus, cùm invisendorum, ordinandorumque regni chartophylaciorum demandatum sibi à Rege munus feliciter obiisset, in partem Episcopalium curarum à Cracoviensi Præsule Petro Tylicio assumptus est, fuitque tum Cracoviensis Archidiaconus, tum Rector Regii Chartophylacii, mox etiam sacerdotii Tinecensis apud Sarmatas celeberrimi curator: quibus muneribus & honoribus dum fungitur, ad infulas Lucæorienses Antistes provectus est. Exinde ad Plocensem Ecclesiam translatus, ita claruisse dicitur, ut citra invidiam verbi, is cum fratre Matthia, tunc Wladislaviensi, Gnesnensi deinde Archiepiscopo, regni Sarmatici mens, animus, manus habitus sit, neque ipsa fuerit scriptis, monitis, declamationibus, consiliis, & insigni semper erga gentem suam amore, studio autem erga orthodoxam religionem eximio. Magnis Plocensem Ecclesiam beneficiis munificus Antistes cumulavit, sacrumque ejus collegium auxit, dotavit. Societatis Jesu, quam unicè dilexit, cuique conscientiæ suæ moderamen crediderat, inopiam in diœcesi suâ, collatâ largè pecunia, sublevavit, ac probè gnarus literis pietatem ac felicitatem publicam stare, scholas, & insignem in Ecclesia Plocensi bibliothecam aperuit. Vixit annos LXVIII., atque an. MDCXL., dum causa comitiorum contendit Varsaviam, morbo correptus Viscoviæ, placidè, sine cruciatu, sensuve doloris, mortalitatem deposuit, conditus in Plocensi templo, quò ejus exuvias frater Gnesnensis Metropolites transferendas curavit.

Libri ab eo editi prolixis inscriptionibus exponuntur, quas nos breviùs proponimus,

Narratio Profectionis in Sueciam Sigismundi III. Sueciæ ac Poloniæ Regis.
Libri IV. de motu Civili in Polonia.
Causa belli à Sigismundo III. Moschis illati ad Matthiam Cæsarem.
Dissertatio de Rebus Silesiacis.
Dissertatio de Jure Regni Polonici ad Russicas, & Moschoviticas Regiones.
Responsio ad Ficti nominis Equitem, Jura Poloniæ evertere conatum.
Epistola Deliberativa Stanislai ZolKievii Archiepiscopi Poloni de Bello Turcico latinè reddita.
Epistola ad Gregorium XV. complectens narrationem belli gesti ad Chocimum cum Turcis.
Dissertatio & Querela de Statu Rerum Poloniæ, & confœderatione Anni MDCXXII.
Responsio ad Protestationem Palatinatuum Posnaniensis & Cassiliensis.
Paranesis ad Prochartophylacem Regni Thomam ZamosKium.
Errata Julii Belli, Scriptoris Laurea Austriaca taxata.
Monita de rectè gerendo Episcopatu.
Vita Plocensium Episcoporum.
Vita Pstroconii.
Epistolarum Decades tres.
Gratulatio Sigismundo III. reduci capta Smolenchi arce.
Oratio habita in Regis ejusdem funere.
Alia funebris non dicta, sed edita.

CCXXI. FRANCISCUS MONTMORENCIUS cum in albis Germanorum Patavii,
titulo Comitis bis terque notatus legatur, signeturque à Sansono more nobilium pro- 1640
vectus ad lauream legum (1), Salamonio ansam præbuit erroris (2), quo celebrem illum Ducem Gallorum, qui victor in prælio ad Fanum S. Dionysii apud Lutetiam nonagenarius pugnans interfectus est, existimaret Palladi quoque litasse in hoc nostro gymnasio. At Anna ille vocabatur, non Franciscus, nec Belga, sed Gallus fuit, nulloque modo spectare potest ad initium sæculi XVII., qui vixit, & obiit sæculo XVI. (3) ad quod quoque referendus est Gallus Montmorencius alius, qui Occitaniæ præfectus, quòd à Rege defecisset, captus in prælio (4), damnatusque cervicem carnificis ferro subjecit. Horum neuter ad Germanorum catalogos pertinet, qui proinde alium nobis Montmorencium objiciant Germani nominis adolescentem egregium in humanioribus literis probè versatum, atque Musarum alumnum, quem Benius in Epistola ad eum scripta (5), discipulum suum appellat, ac Præpositum & Decanum renunciatum gratulatur. Is porro non alius est à memorato per Allegambium (6), natione Belga, Ariensis patria, Comes Stegrensis & Morbecanus, Præpositus Casletensis, & Magnus S. Lamberti Leodii Decanus. Ætate jam matura quadragenarius Societati Jesu nomen dedit, titulisque ac dignitatibus suis illico nuncium remisit in ipso tyrocinio, ut se ad constantiam propositi, quod susceperat, confirmaret. Multa de illo virtutis

(1) Diar. ad An. 1600. (2) in Miscell. ad Inscr. Gym. (3) Doglion hist. P. 8. Tom. 2. p. 662.
(4) Petav. Ration. Temp. lib. 9. c. 14. p. 524. 525. (5) ea est Epist. 19. lib. 1.
(6) Bibl. Societ. Jesu p. 127.

eximiæ proferunt exempla Scriptores ejusdem Societatis, christianæ præsertim demissionis, & patientiæ. Nam se minimum inter sodales, & nullius planè pretii asserebat, ac sentiebat ex animo vir nobilissimus; & statim post initam Societatem ischiade pertinaci æger, hilari semper vultu, & Deo gratias agens per annos viginti luxatâ coxendice in cubiculo delituit, aut fulcrorum adminiculo coactus est ingredi. Sic morbo tolerato inter dolores immodicos toto, quod vitæ superfuit, tempore, anno ætatis LXII. Christi MDCXL. desiit esse mortalis. In illo morborum otio non otiosus, elegantissimè cecinit.

Poeticam Sacrorum Canticorum expositionem, cui addidit; *Idyllia Sacra*.
Psalmos XV. lyricis modis expressos.
Epinicion pro parta de Batavis apud Antuerpiam Victoria.
Paraphrasim Poeticam Psalmi XLI. in immaturo funere Robecani Principis nepotis sui.
Pietatem Victricem Psalmi VII. lyricè.
Lucubratiunculam de Artificio Poetico Davidicorum Hymnorum. Edita sunt omnia. Editiones dabit Allegambe (1).

1643 CCXXII. PAULUS TOMASINUS Jacobi Philippi frater Patavinus ex elogio illi à fratre posito nobis notus est (2). A pueritia humanioribus literis excultus ad Jurisprudentiam accessit, ac præmium studiorum ex ea reportavit laureatæ virtutis insignia anno ætatis undevigesimo; mox religiosâ peregrinatione susceptâ, Lauretum, Assisium, Romam invisit, atque inde reversus, amicorum hortatu, quamvis pacati vir ingenii, ad forenses rixas se contulit, fuitque inter Patavinos causidicos ex eloquentiâ clarus, at ex pietate longè clarissimus, qui eo calamum, & linguam direxerit, ut pupillorum, viduarum, ac pauperum patrocinium susciperent. Extinctis fratribus sine sobole, conservandæ familiæ causâ uxorem accepit, ex qua liberos habuit, quos hæredes fecit: nec tamen ex his posteritatem produxit, cum familia Tomasina jampridem Patavii desierit, rebus ejus in Palatiolam, & Manzonam familias nobiles & illustres translatis. Advocatorum antesignanus in patria, primumque nactus in foro Patavino subsellium obiit an. MDCXLIII. ætatis LIX. Sepultus apud Somaschos in templo S. Crucis. Frater Æmoniensis Episcopus Epitaphium imposuit, quod exhibet tum ipse (3), tum Salomonius (4). Hæc ejus Scripta recensentur à fratre (5).

Consiliorum & allegationum Volumina XII.
Observationum Legalium Volumina II.
Observationum in Municipales Patavii leges Volum. I.
Miscellaneorum, & Adversariorum Volumina II.
Oratio in laudem Angeli Corrarii Prætoris,

CAPUT XLIV.

Baptista Nanius Senior. Toldus Constantinus. Guido Bentivolus Card. Andreas Fossa. Thomas Flanginus. Claudius Plumius.

1644 CCXXIII. BAPTISTA NANIUS patricius Venetus cùm in tabulariis Patavinis bis nominetur, à Salomonio (6) confunditur cum alio ejusdem familiæ præstantissimo viro, de quo egimus in Triumvirali catalogo literarii Magistratûs (7), quemque & Marciana purpura, & equestris ordo, & obitæ legationes amplissimæ, denique celeberrimi Venetarum historiarum libri, si cætera desint, ipsum, quo vixit, tempus à notato per Salomonium fecernunt. Is enim, qui signatur à tabulariis, filius Augustini fuit, cum historicus patrem Joannem Equitem & D. Marci Procuratorem habuerit. Fuit historici patruus, & citra Purpuram & Equestre decus Senator, doctissimus, atque alumnus gymnasii nostri, cui clarus historicus gloriæ nihil ex hac parte contulit. Adolescentiam Patavii transegit integram: nam eum auditorem fuisse & Riccoboni, & Piccolominei, & Cephali, colligo ex oratione ipsi à Patavinis causidicis dictâ cùm Patavio discederet Prætura defunctus. Quamobrem Philosophicis opibus tum Jurisprudentiam tum literas humaniores instruxerit, hisque dives Venetias redierit, atque ex edito per ea tempora libro nobilis, ad Rempublicam gerendam accesserit. Functus egregiè honoribus patriæ ac Senator præfuit Patavio Prætor anno MDCXVII. & sequenti, ut habes in fastis Prætoriis (8), & Prævotio significat Mauroce-

(1) ibid. p. 128. (2) Elog. lib. 2. p. 374. 393. (3) ibid. p. 390. & seq.
(4) Inscr. Pat. p. 444. n. 18. (5) ibid. d. p. 490. (6) Miscell. ad Inscr. Gymn.
(7) Oper. hujus tom. 1. (8) ibid.

Maurocenus (1), à quo alibi etiam laudatur (2), quemadmodum, sed & sæpius à nepote Baptista (3), præsertim cùm XViralem Magistratum, concione in Senatu habita tutatus est tanto cum plausu, ut & in fastis XViralibus egregium Senatoriæ eloquentiæ facinus annotati, & ipse in Decemvitum legi meruerit. Tet gymnasio nostro jus dixit literarius Triumvir an. MDCXXIV. MDCXXIX. MDCXLII. Persenex obiisse creditur an. MDCXLIV. Scripsit adhuc juvenis doctissimos libros IV. de Heroe ad Marinum Grimanum Eq. D. M. P. postea Venetum Ducem.

CCXXIV. TOLDUS CONSTANTINUS Serravalensis, de cujus nobili familiâ, si placebit, Incognitos consules (4), Patavii studuit, atque hic doctoris in utroque jure laurum promeruit. Diu inter aulicos sacrorum Principum fuit, functusque est magna cum laude perpetuò Vicarii generalis officio, donec illi corporis incolumitas, & sanitas integra superfuit. Hac deficiente, inter labores assiduos, consilio Medicorum Venetias rediit, atque inde in patriam non alio ex tot laboribus censu dives, quam quo sibi titulum Protonotarii Apostolici, & nobilem bibliothecam comparaverat; & illum quidem gessit, dum vixit, hac diu frui minimè potuit. Nam Senatus Veneti jussu Patavium accitus est, ut Nobilium collegio post Franciscum Bernardinum Ferrarium Rector præesset. Hic aliquandiu vixit postremus ejus collegii Præses, Hoc disjecto, Venetiis fuit, etatque circa an. MDCXLIV. nec diu supervixerit. Annum emortualem ignoramus, nec planè scimus an Venetiis obierit. 1644

Edita sunt ejus opera his titulis.

Responsa legalia Volumen unum.

Orationes aliquot.

Libri XII. Carminis Italici de Postremo Judicio.

Carmen celeberrimum inscriptum Metamorphosis Majoris & Minoris Medoaci seu Renonis Fluminum, quod nuncupat Josepho Aquavivæ Adriensis Ducis Fratri tunc Patavini discipuli.

CCXXV. GUIDO Cardinalis BENTIVOLUS gymnasii nostri decus, ornamentum Romanæ purpuræ, flos nobilitatis Italicæ, & doctorum hominum suâ ætate facilè princeps, familia oriundâ Bononiâ, & quidem inter præclarissimas præcipuâ Ferrariæ natus est. Ab ineunte ætate virtutem coluit (5), ac puer elogium Tobiæ meruit, hoc est, puer nihil puerile gessit in opere: sed arduum integerrimæ Sapientiæ iter ingressus ea tantum tractavit, quæ vel senes fatigant: iis dumtaxat hominibus ad familiaritatem & colloquia usus est, in quibus probitatem ornarent literæ, literasque virtus probaret. Jurisprudentiam assiduus auditor publicè profitentium Patavii didicit, doctissimorumque virorum ac juvenum sectator, & socius in ejusdem doctrinæ secreta pervasit, amore tanto erga hanc palæstram præstantis ingenii sui, tantâque studiorum hic peractorum deinceps memoria, ut in Epistolis suis penè non se Patavinum ostentet. His præsidiis instructus ad capessendam rempublicam Romam accessit, atque inter honorarios à cubiculo ministros à Clemente VIII. receptus, Referendariis Apostolicis annumeratus est à Paulo V. cujus mox jussu, adsumpto titulo Archiepiscopi Rhodii, Nuncius Apostolicus sacris Belgicis præfuit. Ea provincia perfunctus, in eodem munere apud Gallos Pauli vices gessit, rerumque suarum non minus, quam olim Græciam mirattricem, aliarum contempttricem gentem ita virtutum suarum gloriâ sibi conciliavit, ut etiam ad patrocinium devinxerit, non sibi tantùm, sed suis quoque nepotibus, ac nobilissimis posteris. Presbyter Card. ab eodem Paulo renunciatus an. MDCXXI: Romam rediit Paulo defuncto, eique Gregorio XV. suffecto, à quo dignitatis insignia, potestatemque recepit. Hoc quoque brevi è vivis erepto, interfuit comitiis Pontificalibus, suffragiumque tulit pro Urbano VIII., apud quem tum ob cæteras virtutes, quibus Romanam aulam ad sui admirationem coegit, tum verò maximè ob eloquentiam, ac nitorem elocutionis Etruscæ, summo in honore fuit, sed planè sterili. Nam vit tantæ dignitatis, tantique nominis prope inops & egenus vixit in purpurâ, caruitque rebus cum ad tuendum splendorem officii, tum ad vitæ usum necessariis: quamobrem, ne solvendo non esset, atque ære alieno prorsus opprimeretur, ædes, quas in Quirinali habebat amplissimas, instructissimas, vendere coactus est, pretiumque creditoribus solvere. Vixit deinde in aliis modica mercede conductis eâ contentus interim spe, quam conceperat ex vaticinio cujusdam ariolt, qui prædixerat, moriturum eum in Vaticano. Ergo licet conscius infirmissimæ valetudinis suæ, ob quam omnibus palam profitebatur, finem sibi vitæ adesse proximum, tamen comitiorum post Urbani obitum 1644

(1) Opuscul. p. 244. (2) hist. lib. 8. Edit. Ven. T. 7 p. 460.
(3) T. 1. Edit. Ven. IX. lib. 7. p. 401. 403. lib. 9. p. 493. 495. 522. lib. 10. p. 559. lib. 12. p. 693.
(4) Glor. p. 405. (5) Oldoin. ad Ciacon. Tom. 4.

obitum conclave ingressus ad spem futuri Pontificatus, quam favor Gallorum Hispanorumque faciebat, lethali correptus febri, delatusque ad proxima comitiis cubicula, ibi brevi mortalitatem deposuit, implevitque fidem Vaticinii, quo deceptus est, morte obita in Vaticano VII. Idus Septembris an. MDCXLIV. ætatis LXVII. Fertur extremis verbis questus, quòd ob inopiam, nullam familiaribus suis benevolentiæ significationem præbere posset, fassus cogi se propter egestatem intestatum decedere. Sepultus in templo S. Silvestri ad collem Quirinalem penè non caruit honore monumenti, & epigraphes, vir tantus tantæque gloriæ, totique Europæ ex elegantia, elocutione, & gravitate Scriptorum notissimus. Scripsit & edidit Italicè volumine triplici Belgicam Historiam, Epistolas elegantissimas, Commentaria rerum Ecclesiasticarum à Pontificatu Clementis VIII. ad finem administrati per Urbanum VIII. Imperii, Descriptionem suæ Legationis in Belgio, descripsitque Ludum Troiæ in circo Agonali peractum, cùm Romæ fuit Alexander Carolus Poloniæ Princeps.

1647 CCXXVI. Clarum apud Ligures genus ANDREÆ FOSSA Incogniti celebrant (1), clarius hoc ipse fecit virtute sua. Exortus Genua, adlectusque ab adolescentia in familiam Lateranensium Canonicorum, non pietatis dumtaxat, verùm etiam sapientiæ se militem præstitit. Patavii disciplinarum omnium ornamentis excoluit natum ad scientias ingenium, ac nondum emensus annum ætatis tertium supra vigesimum Philosophicam, Theologicam, & Sacrorum Canonum lauream consecutus est. Jam vir sacræ facundiæ nomen dedit, detonuitque in vitia pro Christianis moribus è clarissimis maximarum in Italia urbium suggestibus, avidissimè auditus ubique, & summis Principibus carus. Post hæc ad sui Ordinis præfecturas evectus, & Abbas, & Supremus flaminum Lateranensium Abbas fuit. Agebat tertium ac sexagesimum ætatis annum an. MDCXXXVII. pertigeritque ad an. MDCXLVII. quo edidit *Concionum Italicarum volumina duo*; ediderat ante latinè *Pentachordon Charitatis, & Amussim viri probi ad librum Tobiæ*, quam error graphicus apud Incognitos Amustim vocat (2).

1648 CCXXVII. THOMAS FLANGINUS inter claros alumnos Jurisprudentiæ Patavinæ locum habet ex albo Transmarinorum (3). Natus est Corcyræ infimo genere, planèque alio ab eo, quod Cypriam nobilitatem patriciis Venetorum titulis auxit, clarum ab ultima stirpe, atque etiamnum posterorum egregiis gestis illustrius. Ajunt eum villici filium ea ad literas propensione fuisse, ut traductus Venetias, ac disciplinis minoribus Hieromonachi cujusdam sumptibus imbutus, Patavium commeaverit, adscriptusque Transmarinorum catalogis ita in omnium animos irrepserit modestiâ & obsequio, ut quamvis pauperrimus, & humillimæ gentis apud conterraneos & pecuniaria, queis viveret, subsidia, & ad scholasticos honores patrocinium repererit. Deposito Legum tyrocinio I. V. D. Venetias rediit, & apud causidicum salarium meruit, quo per annos aliquot vixit, quâque erat mirabili parsimonia, peculio strenis comparato, quod defuncti patroni legatum auxit, in causidicorum se classem dedit; brevique adeo in eo ordine inclaruit, ut non admodum major annis triginta cum maximis de facundia, & patrocinandi felicitate contenderet. Hinc illi gloria paulatim & opes, quarum ea copia deinceps fuit, qua filiam unicam, eamque, ut narrabat vir clar. Scipio Gonemus, ex quo hæc habemus, & deformem & penè non stupidam, insigni dote, speque maximè hæreditatis commendatam in matrimonium collocaverit nobili viro Benedicto Superantio, cui etiam aditum ad Purpuram Marcianam aperuit. Hanc filiam suam hæredem ex asse scripsit, si filios vel filias suscepisset, si sine liberis decessisset adiecto fideicommisso, bona sua omnia in Græciam transtulit, cujus bono publico ea jussit attribui, piis operibus designatis, quæ rerum eventus effecta dedit. Nam orba filia è vivis erepta, congestæ divitiæ versæ sunt in utilitatem miserrimæ Græciæ, cujus pauperi juventuti Studiorum commoditatem, ærumnosæ ægritudini ad salutem remedia, pudori verò opportunum subsidium, denique duræ apud barbaros captivitati lytra parant, in collegio Flanginiano Venetiis, in nosocomio S. Georgii, in dotibus ad puellarum egentium nuptias constitutis, in certa pecunia redimendis captivis Græcis impendenda quotannis. His egregiis operibus æque atque Græcorum scriptis tum Patavini gymnasii, quod Flanginum aluit, tum ipsius Flangini nomen perennabit in Oriente, cui longè certiùs quàm scripto, facto profuit multipliciter utili, & felicem diu exitum habituro. Obiit Venetiis an. MDCXLVIII. septuagenarius.

1649 CCXXVIII. Clarissimus Jurisconsultus CLAUDIUS PLUMIUS Hafniensis Danus postquam à puero liberalibus disciplinis imbutus est tum in patrio, tum in aliis lycæis Germanicis, pervagatus Angliam, Galliam, & Poloniam, ac totâ Italiâ perlustratâ hesit

(1) p. 17. (2) ibid. p. 30. (3) apud Salom. in Miscell. ad Inscrip. Gymn.

hesit Patavii; ut constat ex albis Germanicis, quorum testimonio confirmatur quod annotat ex Vindingio Freherus (1), I. N. G. Syndicum illum fuisse in hoc gymnasio an. MDCXVII. Hic quoque laureę, quam sibi optavit conferri apud suos, ubicunque reportandę potestatem virtuti suę factam, *licentiam* vocant, gratulatus est: atque hinc profectus, ubi Belgicas urbes invisit Hafniam rediit; nec diu post ibi jus publicè docuit nondum doctor: quippe hunc titulum tunc tandem ritu solemni consecutus ibidem est cùm primùm Rector Academię regię fuit an. MDCXXI. ętatis LV. Ea dignitate ter functus est postea, Professor semper probatissimi nominis; difficultate spirandi, cachexia, & scorbuto sensim oppressus interiit an. MDCXLIX. ętatis LXIV. Corpus conditum in templo Deiparę Virginis monumentum cum hac habet epigraphe.

Viro Clarissimo Consultissimo Claudio Plumio
I.V.D. & PP. in Regia Academia Hafniensi per An.
XXXII. celeberrimo, Quater interea Rectori, &
bis Marito, ac ex utroque conjugio XVIII liberorum Patri; relicta Vidua Kirstina Cunradi Filia,
cum liberis superstitibus hoc Monumentum M. P. C.
A. MDCL.

Scripsit. *Disputationes II. de Usucapionibus.* *Tractat. de Tutoribus & Tutelis.*
de Jure Connubiorum IV.

CAPUT XLV.

Cæsar Carena. Andreas Clavena. Marinus ab Angelo. Petrus Michaelius. Nicolaus Crassus. Antonius Bragadenus Cardinalis. Baltassar Bonifacius. Vincentius Finius D. M. P.

CCXXIX. CÆSAR CARENA nobili gente oriundâ Bodinnomago Liguriæ urbe, 1649
Cremonæ natus in gymnasio Patavino & Jurisprudentiam didicit, & Sacrę Theologiæ operam dedit, ex qua laureatus doctor in patriam rediit; unde Ticinum profectus Sacræ Theologiæ addidit legum insignia. Cremonæ causarum patronus, quamvis neque initiatus ordinibus sacris, & planè laicus à Consultationibus tamen in Officio adversus Hæreticam pravitatem Quæsitoribus adsuit, mox etiam in eodem Magistratu Procurator Fiscalis: aliis quoque apud plures Antistites muneribus functus est, simul judex assedit urbanorum Præsidum tribunalibus, additusque causarum Auditor arci Præfecto, ordinariâ potestate jus dixit Præsidiariis Militibus. Florebat maximè circa an. MDCXLVII., nec tamen ad Annum L. sæculi XVII. pervenerit. De eo adhuc superstite Ghilinus (2), Edidit.

Commentarium utilissimum & Consiliariis S. Officii penecessarium. *De modo procedendi in Causis S. Officii.* Item. 1650
Rerum in Foro Cremonensi judicatarum &c.

CCXXX. ANDREAS CLAVENA Bellunensis, ut, data ad nos Epistola, scribit vir clar. & in hoc opere sæpè laudatus Pilumnus Pilumnius, acris ingenii, & in re literaria laboriosus juvenis, studiorum tyrocinium posuit Patavii, indeque I. V. D. remeavit in patriam, ubi in collegium Canonicorum relatus Lectoris quoque seu Professoris publici munus obivit magna apud cives suos ex virtute & doctrina cum laude. Italicis lucubrationibus addictus egregii Scriptoris nomen sibi conciliavit edita *Istoriâ & Chronologicâ historia Brandolinæ familiæ*, quæ ornata Comitum titulis, juribusque Valli Marenæ præest. Obiit circa an. MDCL.

CCXXXI. MARINI AB ANGELO fabulosam originem Byzantio deductam multis 1651
explicant Incogniti (3). Natus est Venetiis, Patavii unà cum Prudentia Juris robustam Eloquentiam & è rostris declamaturam perdidicit. I. V. D. regressus in patriam inter summos Oratores fori Veneti fuit sæculo superiore, florebatque circa an. MDCL. Memoratur à Tomasino (4), quasi Tullius redivivus: is tamen intra annum; quem signavimus, vivere desiit, nam eum idem Tomasinus Libitinę Sacrum scribit in Chronotaxi (5) vulgata an. MDCLI. Laudatur ex eadem facundia à collegis Incognitis (6), editaque sunt hęc ejus Italica, & ex genio Sęculi arguta satis opuscula.

(1) T.2.P.3.Sect.4.p.1113. (2) Vol.2.Theatr.p.57. (3) p.333. (4) in histor.Istriæ. (5) in fine. (6) loc.cit.

Libellus seu dissertatio de laudibus Nihili, in quo verè dixeris eum ingeniosè in nihilo laborare.

Volumina tria Lucubrationum suarum Legalium, & Academicarum.

Dissertationum Volumen.

Orationum Volumen.

Crisis Politica in Vitam Alexandri III. à Joanne Francisco Lauretano descriptam.

Vertit è gallico Sermone *Iphigeniam Bellicensis Episcopi.*

1653 CCXXII. Avitum sapientiæ decus familiæ Senatoriæ & ex numeroso paludamento ac trabeâ inter Venetas præclarissimæ auxit PETRUS MICHAELIUS patricius Venetus (1). Diu in veste sacra militaturus videbatur Ecclesiæ, ad cujus honores ac munera Patavii se studiis tum humanioribus tum legalibus aptavit, retulitque laurum horum in Patavino Jurisconsultorum collegio more nobilium (2). Redux Venetias jam natu grandior insignia Cleri deposuit, ut se Musis Italicis penitus consecraret in casto conjugio. Floruit in patria intra an. MDCL. cum eum & Incogniti laudaverant inter Collegas suos, & laudandum à se pollicebatur ambitiosiùs confidentissimus Scriptor Jacobus Gaddius (3). Vixisse videtur ex Crasso ad an. MDCLIII. Edidit,

Rhythmorum Partes tres.

Artem Amatoriam.

Vittam Cupidinis,

Fistulam Polyphemi,

Tabellarium Veneris, sive Amatorias & Heroicas Epistolas.

Fabulas aliquot Pastorales,

Carmen de Partu Virginis.

Guidonem Rusticum Poema prosa conscriptum.

Prosas Italicas: quæ omnia stylo tumido, ut ea ferebat ætas, exarata in summo ingenio modum desiderant.

1655 CCXXXIII. NICOLAUS CRASSUS Venetus Marci filius, Nicolai senioris nepos à pueritiâ studiis literarum addictus in patria, Patavium venit ad Philosophiæ ac juris notitiam. Hìc enim Cremonini se discipulum fuisse gloriatur (4), & imbutum legalibus disciplinis à M. Antonio Othelio, & Jacobo Gallo, auspiciis horum doctrinæ lauream meruisse an. MDCIII. Jam doctor aliquandiu moratus Patavii claruit ex humaniore literaturâ inter Academicos Recouratos (4). Regressus Venetias eruditissimum calamum ingenio sapienter indulsit, sapientiæ opportunè devovit, reisque periclitantibus præsidio fuit, donec eum in Orientem fama, & experimentis confirmata opinio doctrinæ quamvis invitum abduxit. Fuit ergo in Creta Magni (6) Chartophylacis seu Cancellarii collega datus Senatusconsulto, eoque functus officio, ibidem fisci patronum egit, Venetumque Orientem lustravit datus causarum Auditor Triumviris XViralibus, qui ad habendas pro publicâ quiete, & securitate quæstiones certis temporibus delegantur. Perfunctus hoc munere quievit in patriâ (7), scribendique sibi otium fecit literariæ reipublicæ profuturum. In eo obiisse creditur circa an. MDCLV. Sexagenarius.

Scripta ejus elegantissima hæc sunt. Latina.

Antiparanesis, edita An. MDCVI. cum Sacra Veneta immeritò turbabantur.

Elogia Patriciorum Venetorum.

Vita Andreæ Mauroceni.

Notæ ad Janottium *& Contarenum de Repub. Ven., cum libro singulari de Forma ejusdem Reipublicæ.*

Satyra Menippea in illa: Nescimus quid Vesper Serus vehat. Pseudepigrapha est sub nomine Liberii Vincentii Ollandi.

De Re Testamentaria libri VI.

De Re Politica libri XXIV. quorum priores elegantissimos vidimus.

Italica.

Odæ tres in Re Politica,

Trophæum Amatorium.

Simulacrum Pulcritudinis &

Consolatoria ad Elpidium. Opuscula ejus sunt pseudepigrapha sub nomine Publ. Licinii.

Carmina pænitentis animi ad imitationem Pœnitentialium Psalmorum.

Odæ variæ ad Regem Britanniæ, ad Franciscum Viarum, ad Truellum Equitem.

Rhythmorum, Pastoralium, & Tragœdiarum Volumen.

Andreas, seu Venetia servata, Carmen Heroicum ad Victoriam ab Andrea Contareno de Genuensibus in Prælio Clodiensi reportatam.

1658 CCXXXIV. ANTONIUM BRAGADENUM Cardinalem patricium Venetum non fumosæ majorum imagines, nec avitum familiæ decus, & opulentus patrimonii census, sed una virtus meritis subnixa suis provexit ad Purpuram. Diu inter Jurisprudentiæ Patavinæ tyrones ad severiores disciplinas incubuit atque hinc doctus non doctor discessit, quo post annos circiter sexdecim, quibus patriis honoribus egregiè functus est, sumptâ sacræ militiæ togâ rediit, quodque adolescens meruerat, stemma legum recepit, eoque ornatus Romam profectus est quadragenario proximus (8). Relatus inter utriusque Signaturæ

(1) Incogniti p. 375. (2) Diar. Sansf. an. 1601. (3) de Scriptor. p. 79. (4) lib. 3. de re testam. (5) Præfat. ad Andreadem.
(6) Præfat. ad Vit. Mauroc. (7) Vid. Incogn. p. 341. (8) Oldoin. ad Ciaccon. Tom. 4. p. 604.

Signaturæ Referendarios ab Urbano VIII. mox Episcopus Cremensis, tum Cenetensis, demum Vicentinus renunciatus tam doctè, tam sanctè, tam prudenter has infulas gessit, ut visum sit è republica sacrâ esse, tantæ virtutis gloriâ Romanam Purpuram decorare. Ad hujus fastigium ab eodem Urbano evectus Presbyter Cardinalis S. Marci fuit an. MDCXLI. Suffragium tulit pro Innocentio X. & Alexandro VII. sub quo ad superos abiit an. MDCLVIII. ætatis LXVIII.

CCXXXV. BALTASSAR BONIFACIUS Rhodiginus Bonifacii Jurisconsulti & Adsessoris celeberrimi filius tredecim annorum puer Patavium venit studiorum causa (1): 1659
anno verò ætatis duodevigesimo Jurisconsulti retulit lauream. Regressus Rhodigium nondum annorum viginti adolescens, in collegium adscitus, civibus suis institutiones Justinianeas interpretatus est. Post annos aliquot à secretis Hieronymi de Porcla Nuncii Apostolici apud Cæsarem Matthiam, re bene gestâ ubi Romam rediit, hoc inde sibi commodi tot laboribus comparavit, ut Archidiaconus Rhodiginus loco patrui sacerdotium illud resignantis esset. A Senatu Veneto ad humanioris literaturæ sedem Patavinam vocatus cùm se excusasset, jussus est Academiæ patriciæ nobilium adolescentum præesse, ubi Cæsareas quoque Institutiones exposuit. Post hæc sub Urbano VIII. Romam profectus non sine commendatione augustæ Reipublicæ, ad macilentum satis virtutis præmium, ad infulas nimirum Sethienses ac Hierapettenses in Cretâ insulâ titulo tenus gerendas provocatus iterum excusavit se, contentusque fuit Sacerdotio Archidiaconi Tarvisini, quo rediit ornatus Venetias, quievitque Tarvisii, donec iterum jussu publico revocatus Patavium, collegium Nobilium, quod, Patribus Societ. Jesu exilio multatis, in eorum ædibus fuerat erectum, aliquandiu moderatus est. Sed cùm post annos aliquot collegium illud fuisset discussum, tandemque Senatusconsulto prorsus abolitum, Baltassar Tarvisium remeavit, unde tandem ad sedem Justinopolitanam in Istriâ Episcopus (2) venit an. MDCLIII. Sedit ad an. MDCLIX. quo vivere Justinopoli desiit, conditus in templo urbis principe, ibique non unâ Epigraphe posterorum memoriæ commendatus. Scripta ejus edita & edenda latine & italicè recensent Incogniti (3).

Latina nos vidimus tantum his titulis.

Elogia Contarena.
Romanæ Historiæ Scriptores.
Conjectura in Martialem.
De Archivis.
Prælectiones & Epitome in Institutiones Civiles.
Vita Bonifacii Bonifacii Jurisconsult.
Eleutherion & Urania ad Dominicum Molinum.
Elogia Varia, Orationes, & Principum Inaugurationes.
Stichidicorum libri XVIII.
Musarum Partes III.
Epistolarum Variæ lectiones libri XX.
Historiæ Ludicræ libri XX.
Epistolarum Metricarum libri VI.
Lararii libri III.

CCXXXVI. VINCENTIUM FINIUM D. Marci Procuratorem non equidem scripta, 1660
sed gesta, quibus inclaruit sæculo superiore, dignitatesque, quas maximas consecutus est, par majoribus & maximis habitus gymnasii nostri decus memorabile faciunt. Græcus homo à stirpe ultimâ, & nobili genere in Cypro genitus, minoribus autem literis excultus Venetiis, Patavii severioribus disciplinis navavit operam, ac Sacris Legum insignibus meruit redimiri. Inde causarum patronus in foro Veneto, brevi in eam ex eloquentia famam & gloriam emersit, ut causidicorum princeps planèque omnium Oratorum forensium felicissimus haberetur. Facundiæ adiunxit negotiosam industriam, qua præstitit usque adeo, ut eorum, qui ea ætate vivebant, hominum, nemo consiliis concipiendis, expediendisque negotiis privatæ publicæque rei fuisse dicatur utilior. Hinc illi præclarissimum undequaque nomen, tantaque opum vis, ut, post partam sibi suisque patriciam nobilitatem, sibi verò peculiariùs Marcianam Purpuram, majore dignitate dignus haberetur; quam quoque eum consecuturum fuisse constans opinio est, ni mors obstitisset. Hanc obiit an. MDCLX. ætatis LV. conditus in templo Moysi Prophetarum Antistiti sacro, in cujus fronte simulacrum ejus marmoreum aspicies statuis minoribus affabrè factis circumseptum. Hoc Græciam admonet, nil desperandum Græcis hominibus, si fortunę sevientis injuriis obiiciant, solertem prudentiam, virtutem sedulam, & avitę gloriam sapientię, quâ unâ olim apud nos stante, culeâque, felices fuimus, quâ olim apud nos neglectâ collapsâque miserrimi sumus.

(1) Incogniti p. 75. 77. (2) Ughel. Tom. 5. in Serie Episcop. Justinop. (3) ibid. p. 76. 77.

CAPUT XLVI.

Jacobus Pighettus. Joannes Argolus. Augustus Dux Brunsvvicensis. M. Antonius Martinengus. Jo. Baptista Vitalius. Alexander VIII. Pont. Max.

1669 CCXXXVII. JACOBO PIGHETTO (1) splendorem generis Bergomum dedit, sapientiæ decus Patavinum gymnasium, in quo artem Rhetorum didicit, viribus è Philosophia petitis instruxit, augustâque Jurisprudentiæ lauro coronavit. Hac si quis alius ætate sua potens in forum Venetum descendit, inclaruitque in eo adhuc juvenis tanta apud omnes opinione virtutis, ut inter eloquentissimos viros, quorum iconibus Pinacothecam suam Felix Osius insignis ille Oratoriæ in gymnasio nostro doctor ornaverat, principem locum Pighetti simulacrum habuerit. Scilicet patrocinium apud Senatorum veneranda subsellia non ad lucrum susceperat, sed ad gloriam ac miserorum & pauperum liberalissimam tutelam. Devexa jam ætate remeavit in patriam, functusque honoribus omnibus apud suos, clarebat nondum declinante sæculo XVIII, ex elegantia & acumine elogiorum, multaque meditabatur decori futura & utilitati literariæ reipublicæ. Qui circa an. MDCXXX. jam doctor, & in foro Veneto causidicus tantus erat Osio circa annum illum extincto, non ultra æræ Communis an, MDCLX. vitam produxerit, nec nobis aliunde notus est, quam ex editis, quorum hi tituli sunt.

Togata Paludataque Palladis Templum, Virorum scilicet literis armisque illustrium Elogia.
Animadversiones in Cornelium Tacitum.
Historia sui Sæculi
Declamatio Italica adversus injurias Typis illatas,

1660 CCXXXVIII. JOANNEM ARGOLUM filium Andreas gymnasii nostri celeberrimus Mathematicus apud se habuit penè toto, quo stipendiis gymnasticis tempore militavit. Hic ille natum ad Musas ingenium excoluit, atque hic in præcoces ejusdem fructus effloruit, ac nondum anno (2) ætatis duodevigesimo major Ordini vatum clarissimorum adscriptus est ex edito *Endymionis* Poemate. Jurisprudentiæ deinde nomen dedit, ac lauream consecutus à Jurisprudentiâ resilivit. Nam statim accitus Bononiam ibi literaturam humaniorem professus est, & si credes Incognitis, Robortellorum, Sigoniorumque gloriam lycæo Bononiensi restituit instaurator priscorum decorum, novorum auctor. Post annos aliquot ad Legum iterum castra transfugit, vir melancholicus, & unius diu instituti ac laboris impatiens à docendo ad judicandum, ad tribunal ab exedra gravioris ætatis studia convertit, (3) præfuitque cum jurisdictione pluribus in Pontificiâ ditione minoribus oppidis; atque eo in munere planè consenuit, musarum interim, quas semper honestè tractavit, nunquam oblitus. Obiisse creditur circa an, MDCLX. certè eum annum vivendo minimè superasse. Multa scripsit latinè & italicè, quæ recensent Incogniti (4), Nos hæc vidimus in Allatianis vulgata & edita.

Latina.

Epithalamium in Nuptiis Thaddei Barberini & Annæ Columnæ.
Notas in Panvinium de ludis Circensibus.
Jatrolameam Gabrielis Naudæi à Leone Allatio Græco Carmine inauguratam, latinitate donatam.
Vitam Columellæ, & Q. Curtii Ruffi.
Animadversiones in Auctorem ad Herennium.
Philippicam Ciceronis nomine in M. Antonium.
Libellum de Aqua Martia.
Commentaria in Tacitum.
Notas in Juvenalem & Persium.
Poemation de Armamentario Navali Veneto, De Pegmate subitanæ Navis.
De stipe Neptuni, seu Nuptiis Maris Adriatici.
Epula Principis Poema,
Librum Elegiarum.
Libros III. Epigrammatum.

Italica.

Endymion Poema.
Idyllium de Bombyce, seu Serico.
Metamorphoses Pastorales.

1666 CCXXXIX. AUGUSTUS Dux (5) Brunsvvicensis Danneborgæ, quæ Brunsvvicensis arx est, natus an. MDLXXIX. Henrico Patre, Ursulâ Francisci I. Saxoniæ Ducis filia,

(1) Calvus in scen. liter. Bergom. Glor. Incognit. p. 185. 187. (2) Incogniti p. 193. Memor. Gelator. p. 347. (3) Incogn. ibidem. & Tomas. Elog. lib. 2. p. 310. (4) ibid. p. 195. (5) Vita Augusti Ducis Freher. T. 2. p. 2. Sect. 2. p. 760. 761.

filiâ; à primâ ætate bonarum artium studio flagrasse dicitur. Annorum XXV. juvenis Rostochii humanioribus literis vacavit egregiè, peroravitque non semel, ac delatum sibi Rectoris in Academia illâ munus munificè summâque cum laude gessit. Tubingam progressus Rector ibi quoque fuit, ac plures Orationes publicas habuit. Patre è vivis erepto an. MDCXVIII. Argentoratum venit, ubi publicè sine Præside disputavit peretuditè, mox in Italiam veniens Patavii substitit, adscriptusque (1) albis Germanicis à mense Octobri anni ejusdem ad finem sequentis discipulum se præstitit & alumnum Patavinæ Jurisprudentiæ. Exinde Romam progressus, lustravit deinde Siciliam utranque, ac Melitâ salutatâ redit in patriam an. MDC. exeunte: nec annum integrum in ea moratus, rursus ad invisendas Boreales Provincias iter instituit; suitque in Belgio, in Britanniâ, Parisiis, ac per Lotharingiam domesticos lares repetiit, Censum ex repetitis conjugiis auxit, ditionem quæsitis ex frâtrum funere hæreditatibus amplificavit; potitusque tandem anno MDCXLIII. Guelphembyro, quod Brunsvvicensium Ducum sedes antiqua est, ac vulgo VVolfenbutellium appellatur, ibi Princeps eruditissimus bibliothecam planè basilicam instituit, tum codicum omnis generis ingenti numero, tum instrumentorum ad Mathesim, Astronomiam, aliasque liberales artes attinentium præstantiâ instructissimam, quam Augustam à fundatore nuncupant, quamque celebravit Julius Scheurius in Academia Iulia Professor Ethices parodiâ non illepidâ ex Epigrammate Sannazari notissimo sic ludens.

Viderat Augustam Dea Cæsia Bibliothecam
Augusti manibus Guelphica in Arce strui,
Nunc mihi turrigeras quantumvis Marspiter arces
Objice, quas vehemens Occara cingit, ait:
Grandia si libris præfers tormenta, memento,
Illa homines miseros, hanc posuisse Deum.

Vixit deinceps literatissimus Princeps pacatissimè, produxitque longævam ætatem ad octavum & octogesimum annum ære Christianæ MDCLXVI. quo vivere desiit XV. Kal. Octobris.

Scripsit ediditque sub ficto nomine Gustavi Seleni.

Ludum Regium latrunculorum, quem Scachiam vocat, addiditque *Rhithmomachiam* figuris ornatam elegantibus, profundæ eruditionis Opus.

Cryptographiam, qua Trithemii Steganographia eruditis hactenus Magica credita ita illustratur, ut quidquid in Trithemio delituit obscurum, oculis omnium patefiat.

Symposion Trimetrum Antonii Bonfinii.

Harmoniam germanico Sermone concinnavit Evangelicam, seu Vitam D. N. I. C. ex IV. Evangelistarum, & reliquis novi testamenti libris.

CCXL. M. ANTONIUS MARTINENGUS Brixiensis & patricius Venetus, Canonicus Patavinus, alumnusque gymnasii nostri, in quo insignia doctrinæ retulit J. V. 1673
D. postquàm vicariâ jurisdictione functus egregie virtutis, prudentiæ, fideique, & integritatis præclara documenta Patavinæ Ecclesiæ dedit, ad sedem Altinatem exciso olim Altino Torcellum translaram evectus est, ejus urbis Episcopus LXIII. inaugurante Urbano VIII. anno MDCXLIII. Gessit hanc dignitatem insigni modestia, & vitæ sanctimonia atque pietate per annos ferme triginta. Patavii, quo sæpè adibat, obiit an. MDCLXXIII. sepultus in templo Theatinorum. Edidit pium volumen italicè inscriptum *Cynosura ad obsequium Deiparæ Virginis Patronæ nostræ*. Vide Leonardum (2) Cozzandum, & ex illo Coletum (3).

CCXLI. JO: BAPTISTA VITALIUS Poeta nostra ætate clarissimus, ortus patriciâ 1676
(4) gente in Colonia Cretensi, jurisprudentiæ Patavii nomen dedit, cujus laurum promeruit, & gloriam assecutus est inter causidicos Venetos non ignobilis. Longè clarior ex Musarum consortio, quam ex legum, quas profitebatur, Scientia, Academicus Delphicus inter Italos Poetas Græcus homo sæculo superiore præclarissimi nominis multa edidit carmina, quæ sparsim vulgata typis admodum placuere. At an. MDCLXXVII. Volumen ab eo editum in publicum prodiit inscriptum Italicè: *Carmina ad Musarum libidinem concinnata*, atque his titulis comprehensa: *Deus, Tempus, Nihil,* Crea-

(1) Salom. in Miscell. ad Inscr. Gymn. (2) Biblioth. Brixien. (3) ad Ughell. T.5. p.1427.
(4) Ex traditis per Epistol. à Nicolao Bubullio.

Creatio, *Homo*, *Relaxationes Animi*. Proſtat etiam italicè ejus nomine diſſimulato ab illo eleganter deſcripta Vita S. Liborii calculoſis propitii. Obierat an. MDCLXXVII. jacetque in templo S. Antonini, ad aram D. Liborii, quam extruxerat ſuo ſumptu, ornaveratque lapide lydio. Ibi duplex Epigraphe legitur, quarum altera ejus elogium legentibus objicit, altera patruum ejus Ludovicum commendat virum integritatis eximiæ, habitumque in extricandis controverſiis arbitratio judicio diligentiſſimum.

1691 CCXLII. Cum mihi hujus operis onus impoſitum eſt, cœpique ſcribenda colligere, in cenſum clariſſimæ juventutis, quam ad Artium decora Patavinum gymnaſium alvit, venerat ALEXANDER VIII. Pontifex Maximus: quippe eum & Salomonius ad hanc redegerat claſſem (1), & icon ejus appenſa Collegii parietibus collegam illum Philoſophorum, atque in horum album cooptatum oſtentat (2). Verùm ab hac me ſententia abduxit viri clariſſimi, ac toties in hoc opere laudati Scipionis Gonemii auctoritas, qui condiſcipulus ejus, atque dum hic agebat, amicorum familiariſſimus, Jureconſultis illum annumerandum eſſe conſtanter affirmabat: Nam eum hic poſt Philoſophorum receptam laurum, juſque Collegii quæſitum, Juriſprudentiæ dediſſe operam, ac titulos reportaſſe; ex ea elatuiſſe Romæ, atque uni Juriſprudentiæ debuiſſe dignitates & gloriam, ad quas illum fœderata virtuti fortuna provexit. Natus Venetiis patricio genere, patre Marco, antequam ad Petri Sedem aſcenderet, Petrus Othobonus fuit. Mitioribus literis ad Scientias excultus Philoſophiam Liceto, Juriſprudentiam Vecchio Doctoribus diu hic verſatus perdidicit, & in utrâque ſcientiâ doctor, maluit Philoſophorum collegio adſcribi, quàm ex legum lauro cenſeri, ratus legum ipſarum fundamentum eſſe Philoſophicam theoreſim. Romam tamen profectus juris praxim Philoſophie prætulit, eamque ſtudioſiſſimè proſecutus eſt ſub Jo. Baptiſta Coccino XIIVirorum in Romanâ Rotâ Decano notiſſimo. Urbanus VIII. Abbatis titulos illi tribuit, & inter Signaturæ Referendarios perſpicaciſſimæ indolis juvenem legit, cui mox varias ditionis Pontificiæ præfecturas demandavit; quibus è re publicâ procuratis egregiè nominatus Veneti Senatûs conſulto inter quatuor Rotæ Romanæ candidatos, reliquis ab eodem Urbano prælatus eſt. Ex hoc ſupremo litium Eccleſiaſticarum ſubſellio ad Purpuram venit beneficio Innocentii X. an. MDCLII. Presbyter Card. S. Salvatoris in Lauro: biennio autem poſt Brixienſis Eccleſiæ adminiſtrationem ſuſcepit, cui nuncium remiſit ſub Alexandro VII. pingue Vangadicenſe Sacerdotium adeptus, & ad titulum S. Marci tranſlatus. Clemens illum IX. ſignandis ad beneficia libellis in ea, quam Datariam vocant, præfecit, ſub quo & ejus ſucceſſore nominis ejuſdem ordine X. propè omnibus Cardinalium cœtibus datus eſt collega præcipuus; iiſdemque muneribus functus eſt ſub Innocentio XI., cui ſuffectus Alexandrum ſe VIII. dixit, eaque in breviſſimo Pontificatu geſſit, quæ notiſſima ſunt noſtræ ætatis hominibus: præſertim cum illa augeat, ac poſteritati ad immortalitatem nominis perennaturæ commendet Petrus Cardinalis pronepos tanti Pontificis, quem olim in Seminario Romano adhuc impuberem inſigni jam tum indole ſummis honoribus proludentem mirati ſumus; nunc in purpurâ Eccleſiæ Senatoriâ Principem maximum ex doctrinâ, prudentiâ, vitæ morumque integritate, ac regiâ planè munificentiâ orbis Chriſtianus veneratur. Obiit Alexander VIII. Kal. Februarii an. MDCXCI.

C A P U T XLVII.

Joannes Delphinus Junior Card. Joannes Sobieski Poloniæ Rex. Michael Cappellarius. Aloyſius Ruzinus. Jo. Martius Corchiarius.

1698 CCXLIII. JOANNEM DELPHINUM Cardinalem ſenioris ex eâdem familia Cardinalis pronepotem, gente patriciâ Venetiis genitum, & à puero ſacræ militiæ adſcriptum Græcas latinaſque literas primùm patria, deinde Patavium docuit, gymnaſium noſtrum Juriſprudentiam, cujus tyrocinio ex legibus depoſito, doctor in patriam remeavit. Poſt obitum propatrui, ut abſente patre familiam procuraret, inſignibus ſe ſacræ militiæ exuit, togâque patriciâ ſumptâ in collegium Sapientum adſcitus, admotuſque Senatoriis honoribus Continenti Veneto præfuit, mox cum Orator in Galliam lectus eſſet, excuſavit ſe, objectâ neceſſitate debiti domeſticis rebus obſequii: nec diu poſt deſignatus Adjutor Patriarchalis Officii ab Antiſtite Aquilejenſi Hieronymo Gradonico,

(1) in Miſcell. ad Inſcrip. Gymn. (2) Salom. Inſcript. Pat. p. 521. n. 13.

Gradonico, annuente Romano Pontifice ad Sacrorum consuetudinem rediit. Extincto Gradonico, Patriarcha eâ virtutum copiâ inter Antistites enituit, ut ad se Ordinum omnium oculos, animosque converterit, doctus, comis, munificus, literatórum virorum patronus, rei politicæ simul ac sacræ peritissimus, & ad formandos mores tum Clericorum, tum cæterorum, quos ejus curæ numen commiserat, maximè idoneus. Tantum, tantorumque meritorum Pontificem, non apud Venetos solùm, verùm etiam toto orbe Christiano clarissimum ad Romanam Purpuram Alexander VII. legit, dixitque Cardinalem S. Salvatoris in Lauro, quem titulum deinde mutavit, nec tamen Ecclesiam, cui præerat quoad vixit deseruit. Interfuit plurium Romanorum Pontificum comitiis; in iis verò, quæ ab obitu Alexandri VIII. habita sunt, penè non ad supremum Ecclesiæ solium provectus est. Post multa Ecclesiæ suæ ad rigidiorem canonum disciplinam spectantia, servandisque juribus ejusdem utilia decreta, sancita, defuncto Daniele fratre, quem sibi successorem destinaverat, Dionysium nepotem, in quo nunc Caroli Borromæi mores, exempla Gregorii Barbadici, sanctimoniam priscis Episcopis parem Aquilejensis ecclesia veneratur, adjutorem sibi subsidiarium adjecit, atque anno MDCXCVIII. ineunte Januario desiit esse mortalis, illatusque est in majorum sarcophagum ad S. Michaelis in Mutiano.

Scripsit, *Dialogos de Re Philosophica.*

Dissertationes in Cornel. Tacitum & Salustium.

Lusit etiam Italico Carmine: scripsitque *Tragœdias*, *Odas*, & alia.

CCXLIV. JOANNES SOBIESCHI Poloniæ Rex XXXI. eximium decus gymnasii nostri, undè optimis instructus artibus ac disciplinis prodiit par maximis dignitaribus, eoque stiparus virturum omnifariam consortio, quo ad Solium ornatus ascendit, natus est Cracoviæ Jacobo urbis præfecto patre circa an. MDCXXIII. Adolescens in Italiam dimissus, ut gentium exterarum mores agnosceret, lustratâ Italiâ Patavii substitit per annos tres, ut ex albo Jurisconsultorum Polonico, & appictis adhuc parieti gymnastico ejus insignibus colligit Salomonius. Hinc post quæstum linguarum diversarum, pluriumque scientiarum censum comparatum, redux in patriam per omnes honores Polonicos uno subnixus meritorum præsidio ad Regnum subvectus est. Nam primùm Senator, deinde Magnus Equitum in Sarmatia Magister, inde Regni totius imperator, Regiæ Præfectus, & Palatinus Cracoviæ ad bellum adversùs Concanos rebelles profectus, his urbes arcesque circiter sexaginta an. MDCLXVII. victor eripuit. Mox Scytharum, qui Tauricam Chersonesum incolunt, ac Præcopenses vocantur, impetum obsessus Podayæ sustinuit, eâque obsidione solutâ, hos unà & Concanos Braclarensi Palatinatu, quem olim oppresserant, expulit. Conversus post hæc adversùs Turcas Leopolim in Russia obsidentes, hos quidem disiecit, urbem verò pristinæ libertati restituit; ac biennio post, anno nimirum MDCLXXIII. insignem illam, & posterorum sæculis memorandam de iisdem victoriam retulit ad Coczimum arcem Boristheni adsitam, & Orientali Daciæ finitimam, qua cæsa sunt Turcicæ militiæ pedestris octo milia, equestris viginti; stetitque diu labans fortuna Poloniæ, quæ postridie à tanta victoria cum Rex Michael Coributus è vita abiisset, Joannem destinavit Regiæ Reipublicæ Principem. Quamobrem habitis anno sequenti Comitiis hunc sibi Regem dixit, quem averruncum malorum experta fuerat. Nec ille ad solium venit antequàm felicitatem, sospitatemque ejus, quod initurus erat, Imperii sanciret; moratusque in castris per menses quindecim fractos pluribus prœliis Turcas ad pacem coegit constitutam Zurovunæ an. MDCLXXV. Ea Rex maximus, uti licuit, quandiuque rei Christianæ utilis fuit, usus est, nempe ad annum usque MDCLXXXIII. quo Vindobonensem obsidionem soluturus arma iterum expedivit in Turcas. In hos cum expeditis cohortibus alacer, atque improvisus, eoque metuendus magis incurrit: hos vicit, dispulit ac fugavit, eo prælii præclarissimi semperque laudandi mirandique successu, quem nostra ætate summâ lætitiâ orbis Christianus excepit, memorabitque non sine grata beneficii commendatione Posteritas. Factum eximium, illustre, utpote notissimum omnibus, & ab historia communi breviùs fusiùsve celebratum, non est, ut pluribus instituti nostri ratio prosequatur; & alioqui abundè ad gloriam Regi maximo semper erit liberata Metropolis Austriæ, expugnata cum Barchamo Strigonia, subactum Najasellum, capta Buda, assertaque à barbara captivitate tota penè Pannonia. Vixit deinde pacatè Rex potentissimus ad ultimam senectutem, quam obitu Christiano complevit anno MDCXCVI. Idibus Junii. 1696

CCXLV. MICHAEL CAPPELLARIUS Bellunensis, magnæ indolis adolescens, ad studiorum curriculum venit Patavium, versatusque, ut ex albo Jurisconsultorum gymna- 1706

gymnastico, & quæstoriis monumentis colligere licet, diu in his sapientiæ nundinis variatum scientiarum opibus plenam juventutem instruxit. Ad Musas peculiarius propenius, harum se deliciis affatim imbuit Professorum consuetudine usus, excitusque gloriâ Caroli de Doctoribus Tragicorum vatum facilè principis, cujus Aristodemo prælusit non sine laude. Secutus deinde Petrum Baladonnam, Senatorem amplissimum, literarium Triumvirum, postea Cardinalem, tunc Oratorem Senatus Veneti ad summum Pontificem Romam venit. In ea urbe, quam jure dixeris undequaque convenientis literaturæ magnum hospitium, vir multiplicis eruditionis inter doctissimos non minimi nominis fuit, notus Principibus, aulæ gratus, Romanæ Academiæ delicium. Dictus post hæc secretorum suorum particeps a Christinâ Suecorum Reginâ, me Romæ agente, inter præcipuos Academiæ ab illa institutæ non semel principem locum tenuit, & in ejusdem Reginæ laudibus pangendis maximè laboravit. Has dum heroico carmine prosequitur, mole operis initi præpeditus, oblatam literarum humaniorum Exedram, obitu Octavii Ferrarii vacuam Patavii, recusavit. Christinâ è vivis ereptâ aulæ pertæsus Venetias, indè Bellunum, tandemque Patavium secessit, ubi mea ætate vir elegantis, urbanæ, doctæ, atque erga eruditos viros propensæ consuetudinis, annorum plenus consenuit, obiitque circa an. MDCCVI. Edita sunt ejus Carmina, quę dono ipsius habemus.

Christmas, seu Christina lustrata Poema Heroicum lib. XII. quo poeticè stylo pereleganti sed duriusculo gesta celeberrimæ Reginæ complectitur.

Silvarum, seu Poematum Tomi II.

Epigrammatum libri X.

Anecdota plura illi alia tribuit vir nobilissimus & amicus noster eruditissimus Pilumnus Pilumnius Canonicus Bellunensis.

1708 CCXLVI. ALOYSIUS RUZINUS Marci D. Marci Procuratoris & literarii Triumviri filius, Caroli D. Marci Procuratoris, & literarii Triumviri, ac Jo. Antonii Senatoris gravissimi, patroni mei æternâ mihi memoriâ recolendi, frater, Primicerius Basilicæ Venetæ D. Marco Sacrę, vir Senatorię prudentię, atque integritatis, priscę doctrinę, religionis eximię, alumnis annumerandus est gymnasii nostri, in quo lauream Jurisprudentię retulit, antequam sedem Bergomensis Ecclesię conscenderet anno MDCXCVII. Ut neque ex Purpura sacra, neque ex multiplici scientiarum censu glorię ac decori sit archilycęo Patavino: est attamen longè profusiùs ex insigni sanctimonia, qua, venerabilem Cardinalem Barbadicum ęmulatus, pręluxit etiam Joanni Badoario Cardinali Sanctissimo; paremque his celeberrimis opinionem virtutis apud posteros habet. Quid egerit, quantis laboribus contenderit, divinum cultum, religionis obsequium, castitatem morum, pietatis omnifariam studium augere: quàm effusus in pauperes, quàm comis ac blandus erga miseros, quàm securus suorum, commodorum verò sui gregis studiosus: quanto ardore, quantàque sedulitate res sacras, animarumque sibi commissarum salutem procuraverit, non est, ut hic referamus. Neque enim aut justam historiam, aut Elogia teximus, qui levem quamdam notitiam profitemur virorum ad nostrum gymnasium pertinentium. Vitam ejus italicè commentario pereleganti complexus est scriptor facundus ac diligens Jo. Ambrosius Gallaratus Societatis Jesu Theologus; inde qui nosse pleniùs gesta tanti, tam sancti Pręsulis expetit, petat, habiturus, quo Aloysium Ruzinum Episcopum Bergomensem priscis Patribus, & Episcopis ex vera Pręsulum virtute maximis comparet. Vix quinquagenario major in Ecclesia sua ad superos abiit anno MDCCVIII. adstititque animam agenti, ut olim Honoratus Episcopus Ambrosio Magno, Joannes Cardinalis Baduarius.

CCXLVII. JO. MARTIUM CERCHIARIUM nobili genere Vicentię natum in-
1712 ter claros alumnos suos licet ostentare Gymnasio nostro, cùm eum Vicentia pręclarissimis Antiquariis annumeret, annumerandumque quilibet putet ab omnibus literatorum hominum cętibus, si quę doctissimè scripsit, extantque apud posteros, bono publico typis edita proferantur. Josephi filius, Aloysii nepos, quem laudat Tomasinus & elogio dignatur, mitiorum disciplinarum tyrocinium in patria posuit sub Cadenedo, tunc docente Vicentię: inde ad lycęum Patavinum & Jurisprudentię sacram scientiam missus, huic una addiscendę, ac humanioribus literis, ad quas ingenio propendebat, pleniùs & curiosiùs agnoscendis, perdiscendisque mentem, animum, vires omnes impendit. Quinquennio his omnibus dato, cùm Octavii Ferrarii auditor assiduus Eloquentiam, pręcipuus admirator Equitis Ursati, Antiquarii clarissimi, Antiquitatis notitiam, agnoscendorum Numismatum historiam Patini discipulus hausisset; his egregiis opibus dives, & juris utriusque insignibus exornatus, rediit in patriam:

patriam, ubi uxore ducta, ex qua filium habuit adhuc superstitem, dum rei domesticę curandę, ordinandęque dat operam, vix subsecivas horas quęsito ex sapientia patrimonio concedere potuit: & tamen tam sedulò has ipsas studiosis laboribus obligavit, ut inde ingentem sibi censum laudis fecerit in republica literaria. Aggressus enim syllogen lapidum, Inscriptionum, ac Marmorum, quę tum in urbe Vicentia, tum in agro Vicentino sunt, mirâ Eruditione opus egregiè refertum, distinctumque lucubravit: plurima hactenus ignota subjecit lectorum obtutibus, explanavit, annotationibus illustravit, locupletavitque propositis numismatibus. Quin & quę multa peccat Gruterus, expunxit: multa, quę Trinagius & Marzarius mutila, & passim tenebris obsita edidere, pristinę integritati ac nativo nitori restituit. Opus adhuc Anecdoton interea publicam Vicentię bibliothecam locupletat Inscriptum.

Marmora Berica, sive Urbis & Agri Vicentini Antiquitates exposita, suisque iconibus exornata.

Horum nos, aliorumque ejus operum, quorum indicem habemus, qui continet, *Miscellanea Epistolarum*, *Epigrammatum*, *Elogiorum*, *Inscriptionum*, aliaque multa, vidimus nihil pręter pręfixam Bericis Marmoribus ad lectorem benevolum Epistolam, cujus equidem stylus & latinus est & planè tumidus, sive perplexam syntaxim spectes, sive verba ad exoticam dicendi formam quęsita, quę plerunque historiam, & pręsertim Antiquarii munus non implent, sed implicant. Hęc tamen ipsa operis laboriosi famam, & scriptoris docti nomen non minuunt. Nam Cerchiarium fuisse virum eruditissimum nostrę ętatis Scriptores clarissimi perhibent, Comes Camillus Silvestrius, Comes Averoldus Brixianus, Mabillonius. Ictus apoplexi decessit in patria XII. Kal. April. an. MDCCXII. ętatis LXXI.

CAPUT XLVIII.

Joannes Baduarius Card. Joannes Clericatus. Co. Joannes Baptista Trento.

CCXLVIII. JOANNES BADUARIUS Cardinalis vetustissimâ inter Venetos, & ob numerosum Venetorum Principum stemma nobilissimâ familiâ, cui olim 1714
Participariæ cognomen, exortus, apud Albertum Cremensem Episcopum patruum aliquandiu vixit, mox Canonicus Patavinus, hic pietati simul ac bonis artibus operam dedit. Inde Basilicæ D. Marci Venetæ Primicerius, & ex Primicerio Venetorum Patriarcha, Senatusconsulto sacras infulas induit an. MDCLXXXVIII. Vir verè sanctus, & officii pastoralis administrator eximius, virtutum Caroli Borromęi, & Gregorii Barbadici religiosissimus æmulator, cui admodum debet Ecclesiæ Venetæ disciplina: Pauperum pater amantissimus, custos gregis sui diligentissimus, & divino verè spiritu passim afflatus. Clemens eum XI. an. MDCCVI. in Senatum Romanæ Purpuræ legit, ac Brixiam transtulit, quâ in urbe venerabilis omnibus, summoperè laboravit in detegenda, comprimendâque pessimorum dogmatum lue, quâ populum dolo malo, & hypocrisi funestâ corrumpere malus homo tentaverat: hac damnatâ deletâque ad superos abiit anno MDCCXIV. aucturus Brixiensium Antistitum numerum, quorum vitam imitatus in terris apud Superos gloriâ fruitur, in Ecclesia clarissimus ex opinione non dubia sanctitatis, constantique famâ miraculorum.

CCXLIX. JOANNES CLERICATUS Patavinus, honesto sed humillimo, ac pauperrimo genere natus anno MDCXXXIII. septennis inter minores æditos ad liturgiarum famulatum, in templo cœnobii nobilis S. Petri, à Sanctimonialibus receptus, 1717
harum sumptibus altus est. Inde adsumptâ Clericorum veste, jamque probè grammaticis institutionibus imbutus, precibus Buzzacharenæ virginis, quæ formandis moribus Corneliæ puellæ neptis Georgii Antistitis Patavini in eo cœnobio præerat, adscitus in Scribarum numerum intra sacram curiam, quod calligraphus optimè scriberet, & vivido præstaret ingenio, Georgii ejusdem Antistitis gratiam sibi conciliavit. Ab hoc & stipendio, & donis adjutus, monitis autem excitus, ad graviores disciplinas animum appulit, ac præ ceteris Jurisprudentiam amavit, cui assiduus in gymnasio publicarum Prælectionum auditor ita se sedulò addixit, ut intra primum ac vigesimum ętatis annum, paupertate patrimonii, quod nusquam erat, probatâ, postquàm de more severiora subiit examina, iisque dignum se publicâ collegii Patavini munificentiâ comprobavit,

bavit, ad laurum doctrinæ præmium, gratis, uno virtutis eximiæ pretio fuerit admissus. Inde sacris initiatus, sacroque fisco procurando tuendoque præpositus, curiæ militavit; quam post obitum Georgii Cornelii Antistitis deseruit, sodalemque se dedit Nerianorum Patrum, quibus & præfuit. Sed eum, intra pias latebras vacantem sibi ac religioni, ad rempublicam sacram gerendam evocavit non diu post memoriæ venerabilis, ac semper Patavio memorandæ, Gregorius Cardinalis Barbadicus successor Cornelii, Pontifex Patavinus, præfecitque sacris curiæ judiciis. Idem eundem an. MDCLXXIII. Præpositum Sanctissimæ Trinitatis ad D. Jacobi dixit, & pingui sacerdotio munivit, cum an. MDCXC. novis in Ecclesiâ commodis auctum, ac Subcollectorem, ut vulgò dicimus, Decimarum Pontificalium creatum, sibi Vicarium Generalem constituit: undè illi & præcipua dignitas in hac amplissimâ diœcesi, & cœnobiorum multorum honestissima patrocinia. Vivo adhuc venerabili Cardinali ab aulâ recessit, partimque apud Nerianos Sacerdotes, partim domi suæ vixit, operibus lucubrandis, ac responsis in jure Canonico edendis senium doctum & operosum impendens. Obiit Patavii IV. Kal. Januarii an. MDCCXVII. ætatis LXXXIV. Beneficiorum, quæ à Sanctimonialibus D. Petri receperat memor, vir non doctus tantum, & pius, verùm etiam gratissimus, cœnobium illud muneribus amplissimis auxit, moriens hæredem instituit. In eo conditus est cum Elogio, quod quæ diximus brevì complectitur. Scripsit multa doctè & utiliter, quæ signat hoc octasticho nescio quis non admodum eleganter, obscurè satis,

Instruit egregiè Parochum, Plebemque libellis
Octo: tum generis condita gesta refert.
En tibi Collecti Canones, studiosa Iuventus
En sacra, quò mentem pascere, Virgo, queas.
Quotque forum causas passim disceptat utrunque,
Has triplex Codex, discutit, atque secat.
Joannes Asceticus, Historicusque peritus,
Causidicus, Iudex, & Canonista nitet.

Clariùs: hæc Opera Clericati sunt edita.

De Sacramentalibus & Sacramentis Baptismi, Confirmationis, & Extremæ Unctionis.
De Venerabili Eucharistiæ Sacramento.
De Sacrificio Missæ.
De Sacramento Pœnitentiæ.
De Sacramento Ordinis.
De Sacramento Matrimonii.
Erotemata totius Theologiæ Moralis in Capita CLII.
Via lactea, seu Institutiones Juris Canonici, totum Jus Canonicum edocentes libri IV.
De Delictis & Peccatis, De Præcipuis Contractibus Juris Civilis, de Usuris, & Censibus, de Cambiis, de Livellis & aliis Materiis Legalibus, & Casibus Prudentialibus, discretis in Decisiones CLVIII. quæ omnia Tomo uno continentur.
Discordiarum Forensium Tomi III. complexi Responsa in sex Partes distributa; de Rebus Jurisdictionalibus, Beneficialibus, Regularibus, Testamentariis, Civilibus, & Criminalibus. Opus perutile, sicut & reliqua superiùs notata, Judicibus, Advocatis, Doctoribus præsertim in Re Canonica & Theologica responsuris: quippe non tam Theoresim, quam praxim, & quidem hac nostra ætate receptam stylo barbaro sed accurato & docto complectentia.

1717 CCL. Salve fili carissime, amicorum optime, disciplinæ atque institutionis nostræ pretium ac decus, Comes JOANNES BAPTISTA TRENTO, flos Patavinæ nobilitatis, gymnasii nostri gloria brevis quidem, at maxima, fortè etiam postrema. Nam ego te propalam ingeniorum phœnicem asserui, cum tibi frontem emeritam sapientiæ lauro redimitem: at phœnix unicus est, idemque ultimus, si desinat esse mortalis. Te natum in præclarissima, ditissima domo, pulcherrimi corporis, animi ad virtutem facti, excelsæ mentis adolescentulum, inter fortunæ blandientis illecebras, non otium delinivit ad vitia, sed liberalis ad scientiarum quæstum labor excivit; deductumque Bononiam Societatis Jesu gymnasiis mancipavit, ubi non desidem & affectatam ex pædotribarum ineptiis, sed robustam, sed grandem, sed parem ingenio tuo institutionem auspicarêre. Ibi piè primùm vivere didicisti, mox aptè loqui, elegantissimè scribere, solidissimè declamare. Musarum ibi spiritus non humiles, tumidosve, sed generosos, experrectos, & vividos hausisti, imbutusque toto pectore, plenè planèque

Philoso-

Philosophicis disciplinis, regressus in patriam es, quam tui admiratione perstringeres: me sanè primum, qui te reducem primus discipulum habui; brevique expertus quantus esses: quàm in vixdum puberi ætate, culturâ nostra non indigeres, te sodalem, te amicum pro discipulo dixi. Hunc scilicet nactus es titulum apud doctorum nostrorum antistitem Jo. Baptistam Cessis, Auditor maximus à me datus maximo Professorum in hoc nostro gymnasio. Hoc duce ita percurristi latissimos Jurisprudentiæ campos, ut omnibus ex toto lustratis, brevi legum metam attigeris, redditusque mihi sis iterum, quem in publicâ Patavini collegii luce laudarem, coronarem utriusque juris adorea, in augusta subsellia collegii ejusdem adducerem. Quid post hæc egeris, quam sanctè, castèque, & ad normam pietatis exactissimæ vixeris in floridissima juventute, inter commoda claræ ditisque familiæ, in illustri fæcundoque sobolis numerosæ conjugio: quo studio sapientiam amaveris, quibus & dissertationibus Palladi, & carminibus Musis eruditè, ingeniosè, castigatèque litavèris, dicerem; ni me obitus tui, præmaturi nimis, ò Superi, recordatio ad luctum potiùs, quàm ad describenda, quorum meminisse doleo, doleboque dum vixero, provocaret. Robustâ ætate nondum quadraginta tres annos emensâ, integra corporis valetudine, hemiapoplexi tentatus, intra decem dies fortiore percussus ictu decessit IV. Idus Augusti an. MDCCXVII. orbamque familiam reliquit in puerili ætate natorum plurium omnibus incommodis orbitatis obnoxiam, & in hac inertia sæculi perituram, ni eam ad avitam virtutem, & gloriam educaret, & cogeret plusquam paternus amor, & ut secura sui, ita nepotum studiosa sedulitas patrui Comitis M. Antonii viri clarissimi, & ex doctrina, prudentia, gravitate, religione, decorumque omnium consensione urbi Patavinæ notissimi. Scripsit Jo. Baptista solutâ vinctâque numeris oratione latinè & italicè plutima, docta, nitida, ingeniosa, & acuta: in quibus, neque nitor & elocutio ingenium, acumen, vimque dicendi robustam infringeret, neque styli sublimitas, sententiarum pondus, differendique ac scribendi novitas arguta, gravis, elaborata scriptis dictisque splendorem adimeret. Ea suo nomine nunquam passus est edi; fueruntque pluribus gloriæ, dum nomen Auctoris dissimulant. Amicorum laudibus ac judicio contentus erat: nostro præsertim, cui ex unius amoris officio, quamvis suæ sententiæ tenacissimus juvenis, constantissimè plurimum detulit. Extant hæc ejus opuscula apud hæredes, atque in his opusculorum ejus postremum, absolutissimum, nitidissimum, quo Anacreontis Carmina carmine Italico reddidit; vatemque illum in tot Italorum interpretationibus aliud ab eo, quod ipse Græcè cantaverat, sæpè dicentem, suæ tandem sententiæ, me scilicet in germanam Græci leporis expositionem præeunte, testituit.

CAPUT XLIX.

Philippus à Turre. Joannes Cornelius Primicerius. Camillus Comes Silvestrius. Joseph Ant. Paganus.

CCLI. PHILIPPI A TURRE Adriensis Episcopi vitam scripsit elegantissimè clar. Jacobus Facciolatus, edidit Cenetæ vir eruditissimus Hieronymus Abbas Leonius; ex ea posteri noscent, quantus inter literatos homines sæculi nostri fuerit hic alumnus Patavini gymnasii. Nos ex proposito pauca damus, quæ ad qualemcunque tanti viri notitiam sufficiant posteris, aliunde quæsituris justam ac plenam. Natus est nobili apprimè genere apud Carnos in oppido, quod Forum Julii, vel Castrum Juliense Geographis est, Austria nominatur ab aliis. A prima ætate ingenio ad literas propenso Rhetoricam & Philosophiam in patria didicit, quarum penitiorem notitiam sibi fecit huc veniens ad quæstum Jurisprudentiæ, in qua ita versatus est, ut unà scientiis artibusque reliquis operam daret, sedulus auditor Oratoriam, Marhesim, Anatomen profitentium, in primis verò venerandæ antiquitatis curiosissimus indagator. Deposito Legum tyrocinio, probatusque plena sacri collegii suffragatione, debitam virtuti ac sapientiæ laurum ad suos retulit anno ætatis vigesimo; nec multos post annos patruo Canonico suffectus ad eruditionis & antiquitatis, quem Patavii animo conceperat, amorem opes ingenii ac tot scientiarum patrimonium, quod sibi paraverat, cœpit impendere. Verùm expertus conatum ad rem tantam sine libris esse supervacaneum, eò se recipere decrevit, ubi studiorum suorum instrumentis carere non posset. Ergo Romam profectus an. MDCLXXXVII. se totum historiæ præsertim Ecclesiasticæ tradidit: moxque inter collegas Academiæ, quam recens virorum doctorum sapientissimum 1717

fœdus instituerat in collegio Propagandæ Fidei, receptus est eo ipso tempore, quo me ad idipsum evocabar Romam Joannes Pastricius Spalatensis ejusdem tunc fœderis antesignanus, & auspex, vir clarissimus, mihi verò ex literarum commercio summa familiaritate conjunctus. Sed me aliò trahebant fata, ut certiùs quiescerem, & sub augusto Venetorum imperio, familiæ, post excidium patriæ, pessundatæ, citra spei, quam ἀέλπτω Euripides dixit, ludibria consulerem. At Philippum ex eo Cœtu, fortuna virtuti comes produxit in publicum. Jam enim inter Eruditos & rei Ecclesiasticæ gnaros clarissimus Caroli Augustini Fabroni, qui tunc Præses collegii de Propaganda Fide, nunc est S. R. E. Cardinalis amplissimus, commendatione Josepho Renato Imperiali Purpurato Principi ad Ferrariensem Legationem proficiscenti comes datus est, apud quem jurisdictioni contentiosæ præesset, & Auditoris, ut vocant, officio fungeretur. Eo sexennio functus adeo sibi patroni munificentissimi gratiam emeruit, ut secum reductum Romam ad gravissima Congregationum multarum, queis præerat, negotia tractanda receperit. Quo tempore, quod supererat otii, vir planè polyhistor, antiquitatis pernoscendę studio dabat tantâ in Aula doctrinę gloriâ, & apud eruditissimos viros existimatione, ut horum tunc princeps Cardinalis Norisius hunc prę ceteris ad intima lucubrationum suarum consilia passim adsciscetet. Probavitque Philippus tum eminentissimi Scriptoris, tum cœterorum de se judicium Syntagmate edito de Monumentis Antii, quo vetustatis rudera, in ejus oppidi portu casu à fossoribus reperta, doctè ac luculenter illustravit; sibique aditum ad prœmia virtutis aperuit. Nam opusculum illud & laudavit Jo. Franciscus Card. Albanus adhuc in Purpura, & Innocentius XII. beneficiis ac muneribus prosecutus est, majora daturus, ni ea superi Clementis XI. munificentię reservassent. Ab hoc Philippus ad insulas Adrienses provectus est an. MDCCII., quas, opulentas licet, ipse diu inopes summâ constantiâ gessit. Memini cùm primùm Paravium venit, ac Pastritii Epistolam ad me scriptam daturus, apud me Prçsul benignissimus fuit, modestissimè questum de onere pensionum, quibus fiebat, ut neque pauperibus, quorum salutem Episcopus curabat, nec sibi sustentando sufficeret, cui neque alendis quidem equis ad currus necessitatem sumptus suppeteret. Adeo sępè inter splendidos titulos indigemus. Sed Antistitem optimum mors eorum, quorum commodis Adriensis Ecclesię reditus serviebant, ab inopia redemit; potuitque deinceps, qua erat in rebus sacris procurandis diligentia, pacatiùs vacare muneri suo, nec interim à Musarum consortio, si quando per otium licebat, abscedere. Has illibato sedulè pastoris officio impensè coluit semper, nec nisi familiarissimè versatus est cum Musarum amicis, quos & prę sentes sibi solatio, & commodo esse voluit, & absentes veneratus, par ab ipsis obsequium, extorsit. Adibat sępe Patavium, ac magnus hospes maximè Prçsulis Georgii Card. Cornelii, tum scholasticis exercitationibus amplissimi Seminarii Patavini, tum publicis in archilyceo nostro Prçlectionibus fruebatur. Vixit in Pontificatu annos quindecim, &, ut creditur, dysuria sæpe tentatus, tandemque oppressus occubuit Rhodigii V. Kal. Martii an. MDCCXVII. Vir sanè nostra ętate si quis alius eruditissimus, cui meritò anonymus adolescens hoc nitidum Epigramma inscripsit, editum post ejus vitam.

Venit ad Elysios postquam Magni Umbra Philippi,
Cœlius illacrimans sic Rhodiginus ait:
Quis nunc antiquum Patriæ servabit honorem,
Doctrinæ erepto qui decus unus erat?
Quis mea scripta meis ostendet Civibus? ille
Si non commendet, quis monumenta leget?
Fama aderat: dixit: Cœli, desiste moveri;
Incipient demum nunc tua scripta legi.
Cuncta, is dum vixit, poterant monumenta tacere:
Ejus lingua loquens Bibliotheca fuit.

Scripta edita Prçsulis doctissimi hęc sunt.

Syntagma de Monumentis Antii.
Dissertationes de Taurobolio.
De Vermibus Corporis humani.
De Solis Eclypsi.
Dissertatio Apologetica de Annis Imperii M.
Aurelii Antonini Eliogabali; & de initio Imperii ac duobus Consulatibus Justini Junioris ad Nummum Anniæ Faustinæ III. ejusdem Eliogabali uxoris.

Scripsisse

Scripsisse eum præterea ad Amicos latinè & Italicè multa non soluta modo, sed etiam ligata oratione, testatur laudatus proxime Facciolatus; expectantque summo doctorum hominum desiderio publicam lucem, quæ lucubravit de Militaribus itineribus, quæque spectant ad totam controversiam ab ipso habitam cum præstantissimo adversario Joanne Vignolio de Imperio Alexandri Severi.

CCLII. JOANNEM CORNELIUM basilicæ Venetæ S. Marci Primicerium, Francisci S. M. Procuratoris & literarii Triumviri filium, avita nobilitas, affinitate regiâ, numerosâ Principum serie, perpetuâ prope dixerim domi forisque Purpurâ, & ingentium pace & bello gestorum fastis notissima, ad majorum gloriam excivisset, ni eum mitissima indoles, pronus ad literas animus, & ab ipsis cunabulis moribus optimis addictum ingenium, piæ pacatæque virtuti consecrassent. Hanc à puero dilexit, huic se devovit in ipso pubescentis adolescentiæ flore, hujus in censum retulit castissimam juventutem. Mores illi ad gravitatem compositi, quam omnibus amabilem venerabilem fecerat species oris egregii, virgineus pudor, frontis citra supercilium majestas affabilis, comis citra majestatis dispendium sapientia. Huic se sacris initiatus discipulum dedit, emensusque legitimum Jurisprudentiæ curriculum doctrinæ præmia petiit, obtinuitque in Patavino Jurisconsultorum collegio. Illi decretam plena suffragatione collegarum adoream nos imposuimus, lecti auspices inaugurationis comitatu, sumptuque propè regio celebratæ; professique palam à nobis non unam in eo legum scientiam, sed in primis exactam ad legum humanarum divinarumque normam vitæ nobilis sanctimoniam coronari, addidimus vaticinia dignitatum earum, quas illi sanxerat virtus, augurabaturque votorum communium fides. Fefellit hanc mors præmatura: imò potius ad meliora vocavit Superûm amor, ereptumque terris doctissimum juvenem intulit cœlo: undè Corneliæ genti novæ gloriæ genus objiciat; gymnasticæ juventuti verum atque unicum doctæ pietatis exemplar ostentet. Ex illo hæc discet, qui mores, quæ discendi cupido discipulum deceat: nam ex illo, quid sit tribuendum, quanta sit alacritate ac studio religioni & patriæ serviendum, certius, illustrius Cornelia gens nuperrimè didicit, cùm frater ejus Andreas tanti fratris instructus exemplis, vix admotus gerendæ reipublicæ, utrique floridissimam juventutem, opes amplissimæ domûs, ingenium, ac plusquàm virilem prudentiam dedicavit, lectusque Orator ad Pontifices Maximos, in aula sacræ politiæ magistrâ, eo refulsit virtutum omnium splendore, quem vir clar. Professorque Medicinæ in hac publica luce gymnasii nostri eloquentissimus, Homobonus Piso Musis celebrandum commisit hoc Epigrammate. 1718

Te revocat Roma, summa cum laude peractum
Corneli, munus, restituitque Tuis.
Sed pars magna Tui, Virtutum nempe Tuarum
Restat adhuc Romæ, non periturus honor.
Quàm tibi magnanimum pectus novere Quirites,
Quàmque sit ingenuum, Iustitiæque tenax.
Quàm celer Ingenium, dubiis quam tuta gerendis
Dexteritas rebus, quam Tibi larga manus.
Quàm grave consilium, juveniles inter & annos
Quàm placidi mores cum gravitate pari.
Quàm benè Romanus Veneto sit sangume mistus.
Quàm benè per venas manet uterque tuas.
His etenim junctis ita viribus uteris, ut sis
Gloria Romanis, præsidium Venetis.

Obiit Joannes Cornelius An. MDCCXVIII.

CCLIII. Comes CAMILLUS SILVESTRIUS, nobili genere oriundus Rhodigio, Patavii natus est, quò se Camillus avus & Alexander pater ejus receperant. Puer Rhodigium à matre deductus humaniore literatura, atque optimis moribus pueritiam & adolescentiam excoluit, inde reductus ad natale solum Patavii, severiores disciplinas exhausit, Jurisprudentiæque operam dedit, cujus infulas induit doctor anno ætatis vigesimo, post quem Rhodigium regressus, rebus domesticis prudenter compositis, omnibus honoribus patriæ functus est ex utilitate publica & gloriâ privata. Expendit 1719

reportatas à Camillo ex utraque laudes, gestis ac laboribus ejus peculiariùs expositis, Rhodigini anonymi, ad Anonymum Patavinum Epistola in diariis literatorum Italiæ: (1) inde petenda est plenior notitia viri hujus eruditissimi, qui ætate nostra maximè claruit, clarebitque deinceps perenniùs ex luculentissimo Italici carminis opere, quo Juvenalem ac Persium Italorum auribus accomodavit, annotationibus additis, monumentisque ex arte lapidaria petitis utiliter illustravit. Scripsisse fertur alia multa, & quidem magno usui futura literariæ reipublicæ, si typis vulgentur: Agrariam nimirum historiam insulæ Rhodiginæ: Opus chronologicum triplex, quo primùm exhibet seriem annorum ab O. C. ad A. Æræ communis primum; secundò seriem eandem percurrit ab Exeidio Trojæ ad Obitum Constantis II; tertiò hæc omnia confert cùm viris in hac annorum serie conspicuis. Scripsit etiam Commentarium in Græcum lapidem, ipsi à Carolo Torta testamento legatum. Decessit Rhodigii VIII. Idus Januarii an. MDCCXIX. ætatis LXXIV. Publico funere elatus inter lacrimas filiorum & civium tumulatus est ad D. Francisci in sepulcro majorum. Addidit Epigraphen civitas hoc Elogio, quod scriptum ferunt à Justo Fontanino, tantique civis laudes memoriæ posterorum commendat.

D. O. M.
Camillo Com. de Silvestris Patricio
Rhodigino I. V. D. qui literarum studiis
Magni Cœlii vestigia proximè secutus
Patriam, cujus gloriæ commodisque
summa pietate & prudentia consuluit,
Æreis & Marmoreis prisci Ævi reli-
quiis undique conquisitis, ornavit,
scriptis etiam, & nominis sui Fama
clariorem reddidit.
Jo. Paul Casilinus } *IIIViri.*
Jo. Dom. Roncalius }
Civit. decret.
An. MDCCXIX. Civi Optimo
H. M. PP.

1721 CCLIV. Memorat à nobis in hoc opere sæpè laudatus Pilumnius inter præclarissimos Bellunenses Josephum Antonium Paganum, cui asserit, tantum amoris ac laudis à patria deberi, quantum ab eo patriæ exempli & claritudinis accessit. Tradit Belluni nobilissimâ familiâ genitum splendorem originis studiis & literis auxisse: mitâ ingenii sedulitate ac solertiâ Oratoriam palæstram emensum musis se Antenoreis obtulisse; quibus cum diutiùs versatus Philosophiæ primùm, mox Jurisprudentiæ se arcanis aptaverit, jamque maturus harum præmiis, necessitate quadam urgente, hæc Bononiæ, annuentibus Triumviris literariis, receperit. Addit, imbutum Græcâ literaturâ, humanioribus probè disciplinis instructum, ornatumque bonis artibus, ac scientiis, rarâ felicitate, alacritate mirabili Encyclopædiam fuisse professum, quâ probaverit abdita quæque secretioris eruditionis arcana pervia fuisse, planèque patentia ejus ingenio. Publici juris fecisse multa sparsim, quæ passim laudentur; præclaram quoque aggressum Epitomen, & siquidem absolvisset, posteris memorabilem, quâ ex Græcis Scriptoribus gesta Heroum ac Principum complexus, Mythologiam Historiæ conciliare conatus sit. Hæc de Pagano tantæ vir fidei, quam secuti, veneratique, eum clarissimis Alumnis gymnasii nostri annumerandum existimavimus. Dialecticam Belluni professus in Exedra studio Aloysii Lollini Pontificis Bellunensis instituta, in ea obiit eo ipso anno, quo hæc scribere cœpimus, MDCCXXI.

(1) Tom. 32. art. 15. n. 2. p. 471. 489.

Finis Libri primi.

HISTO-

HISTORIÆ GYMNASII PATAVINI TOMUS II.

LIBER II.

DE CLARIS ALUMNIS ARTIUM IN GYMNASIO PATAVINO.

CAPUT I.

S. Philippus Benitius. Hugo Atratus Cardinalis. Andreas Anagnius. Benedictus XI. Petrus Raichspalt Archiepiscopus Moguntinus.

I. ANCTUM PHILIPPUM BENITIUM Servorum Ordinis Propagatorem ad Philosophiæ laurum Patavina Pallas provexit, eumque inter alumnos suos ex sanctimonia clarissimos albis adscribit suis, confisaque monumentis gymnasticis, quorum publica fides invicta est, virum Ecclesiæ memorandum, fœtumque fœcundæ sapientiæ suæ in collegio Philosophorum appensa ejus imagine veneratur (1). Natus nobili stirpe Florentiæ an. MCCXXXIII. adhuc infans fari potuit (2), ac matrem admonere, ut in Servos Deiparæ Virginis mendicantes pecuniam erogaret. Adolescens, posito literarum tyrocinio Parisiis & hic, è nostro gymnasio prodiit Philosophus laureatus, ac redux in patriam, ab ipsa Deipara Virgine objecto viso mirabili, cujus speciem leges in ejus vita, ad nuper institutum Servorum Ordinem evocatus est: paruitque devotus ab ipsis cunabulis evocanti doctissimus juvenis; seque ad pias latebras Montis Senarii recepit: ubi novo sanctimoniæ tyrocinio posito, asperitate vitæ ac divinis meditationibus apostolico muneri, quod statim iniit, se parem effecit. Inde enim egressus universam penè Europam, magnamque Asiæ partem perlustrasse dicitur, verbi Divini præco nullis laboribus expugnabilis. Ubique & Sodalitia Dei Matris instituens, & sui Ordinis fines mito virtutum omnium exemplo producens. Hinc reluctans licet & invitus eidem Ordini universo præficitur: quo munere suscepto majores sibi ac suis labores indixit. Et horum quidem agmen ad Christianæ fidei præconium immisit in Scythiam, ipse pervagatus Italiam, gliscentes ubique civium discordias componere, urbes ad obsequium Romanæ Sedis retrahere, passim perditissimos homines è vitiorum cœno ad pœnitentiam & formidinem irati Numinis revocare. Præibat hominis undequaque sanctissimi voces virtutum omnium constans apud omnes opinio, quippe assiduâ rerum divinarum meditatione rapiebatur in extasim: virginitatis cultor egregius hanc sibi rigidâ corporis afflictatione, pœnisque sponte sibi decretis custodiebat, dicta, monita fide prodigiorum perpetua confirmabat: charitate verò, ac misericordia erga omnes, ac præsertim egenos ita Superis placuit, ut hanc peculiariùs edito insigni miraculo prædicaverint. Nam ferunt, apud Camilianum agri Senensis vicum, cùm pauperi nudo petenti stipem suam ipse tunicam concessisset, eâ egenum indutum à morbo, quo laborabat insanabili, statim convaluisse. Addunt, Cardinales, qui Viterbii post obitum Clementis IV. diu multumque de successore disceptabant, eo miraculo commotos de eligendo ipso Philippo delibetasse. Id, quod ubi vir Sanctissimus comperit, se imparem tantæ dignitati ratus, intra montis Tuniati latebras tandiu se se abdidit, donec Gregorius X. Pontifex dictus est. Tunc Philippus in lucem prodit; impetra- 1285

(1) Vid. Salom. Inscrip. Pat. (2) Vit. B. Philippi.

impetratâque divinitùs montanis illis balneis, quæ etiamnum ab eo nomen habent, virtute sanandi morbos, jam senex ac mortis præscius, Tudertum contendit. Ibi in amplexu Servatoris Christi è cruce pendentis, quem librum suum appellabat, migravit in cœlum XVIII. Kal. Septembris an. MCCLXXXV. Ejus venerabile lipsanum multis maximisque miraculis clarum ibidem est. Nomen & Tuderti & in Ordine Servorum diu privatim cultum Clemens X. nostrâ ætate omnibus colendum edixit X. Kal. Mensis ejusdem.

1287 II. HUGO ATRATUS in priscis catalogis (1) gymnasii nostri primus est inter Artium studiosos, qua parte Anglos enumerant, nec alius est à celebri hujus nominis & agnominis Cardinali ut verum sit, quod Pignorius (2) memorat, gymnasium nostrum divis ac purpuratis Patribus florere cœpisse ab initio, cœlestibusque ac terrestribus precelsa fastigiis habuisse cunabula. Is porrò gente Britannus prodiit ex oppido diœcesis Wigorniensis Evesham, & à parentibus ad pietatem & literas educatus penè omnia Europæ gymnasia lustravit, ut sibi plurium scientiarum opes compararet; comparavitque locupletissimè eruditionem, & multiplicem & numeris omnibus absolutam. Præstitit maximè arte Medicâ, & Mathematicis theoresibus; ex his autem sæculo XIII. celeberrimus Romam accitus est a Martino IV., ut exortas circa rem Medicam an. MCCLXXX. difficillimas controversias enodaret. Satisfecitque uberrimè conceptæ de se ab omnibus expectationi. Quamobrem ab eodem Pontifice in Senatum Purpuratorum adlectus est Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina. Obiit pestilentiâ sublatus Romæ an. MCCLXXXVII. Sede vacante post obitum Honorii IV. Jacet in suo titulo conditus marmoreo tumulo teste Ciacconio (3). Addit Oldoinus ex Paulo Cortesio (4), claruisse virum hunc etiam ex Theologicorum notitiâ, plurimumque contulisse ad explicandam genealogiam Christi, ad cujus difficultates extricandas asserit, hoc principe viam patuisse. Scripsisse dicitur *Canones Medicos*, *Problemata ad opus de Febribus Isaaci Medici*, *Distinctiones prædicabiles*, *Postillas in Biblia*, & alia quædam.

1302 III. ANDREAS ANAGNIUS Minorita vir sanctissimus ex MS. Antoniano, quo nititur Salomonius (5) post Lignamineum (6), & Pignorium (7) Paravii Philosophiæ ac Theologiæ operam dedit. Nec tamen hic ponitur ut alumnus gymnasii nostri ex sapientiâ clarus, quamvis ex hac etiam eum claruisse cum Eynsengremio non dubitet Oldoinus (8). Notatur hic ut sanctitatis exemplar eximium, templisque dignum & aris. Ex illustri Comitum Anagniæ familia ad vitam venit Alexandri IV. pronepos & Bonifacii VIII. propinquus, seu avunculus, ut aliqui scribunt (9). A primâ ætate Minoritarum institutum professus est, in eoque rigidissimæ sanctitatis iter statim ingressus ita supra res omnes mortales animum uni Deo addictum erexit, ut vel Purpureum galerum sibi, sive ab Alexandro IV., sive à Bonifacio VIII. impositum modestè contempserit. Wadingo teste (10), missum ad se pileum respuit, ac remisit, professus, velle se in religiosa humilitate, quam elegerat, permanere, quò faciliùs se similem redderet duci suo Christo, qui humiliavit semetipsum usque ad mortem, mortem autem Crucis. Feruntur de eo mira quædam; Aviculas quasdam ipsi ægroto præparatas noluisse comedere, impresso signo Crucis, ac jussu interposito effecisse, ut assæ ad vitam redirent, deplumes evolarent, mox etiam inter volandum garrirent. Studiosissimum fuisse Deiparæ Virginis, probat volumen ab eo editum de Partu Virginis. Laudatur à S. Antonino (11): ejusque sanctimoniam Maraccius (12) tradit tam certam fuisse Bonifacio VIII., ut passim assereret, dignum à se illum judicari, qui statim ab obitu inter Cœlites referretur; idque se curaturum, si suâ ætate eum mori contigisset (13). Contigit autem ex plurium sententia sub ipso Bonifacio an. MCCCII., quamvis incertum tempus obitûs ejus Wadingus existimet.

1304 IV. BENEDICTUS XI. Pontif. Max. ante Pontificatum *Nicolaus Boccasinus* humili loco natus in vico S. Bartholomæi Tarvisii dicitur patre Boccasio Notario: ex quo patris officio ab humilitate natalium vindicatur ab Oldoino (14). In pueritiâ & adolescentiâ præceptis grammaticis imbutus à patruo Boccasio presbytero parocho Ecclesiæ S. Andreæ; ubi adolevit, Venetiis patriciorum filios mercede docuit. Ordinem deinde PP. Prædicatorum professus à tyrocinio posito, Patavium missus, hic omnium disciplinarum

(1) apud Salom. in Miscel. ad Inscrip. Gymn. (2) ad Molin. de antiq. Patav. Gymn.
(3) in Hugone Atrato Card. (4) ad Ciaccon. T. 2. p. 239. (5) in Collect. & Miscell. citat.
(6) ad Inscript. Gymn. (7) d. Epist. ad Molinum. (8) d. T. 2. p. 323.
(9) Ciaccon. & Panvin. in Vit. Bonif. VIII. Christoph. Cajet. in Vit. Bonif.
(10) in Annal. & in Script. Ord. Min. (11) P. 3. hist. T. 24. c. 9. §. 4. (12) in Biblioth. & Purp. Marian.
(13) Barth. Pisan. lib. 1. Maracc. ibid. Arturus Martyrol. Francisc. (14) Tom. 2. p. 343. ad Ciaccon.

narum curriculum emensus est frequens auditor in gymnasio nostro, quod præ reliquis maximè coluit, quamvis illi esset ad illud perincommodus accessus quotidiè venienti ex humili tunc & parvo cœnobio extra urbis pomerium sito, ubi mox sumptibus publicis S. Augustini basilica stetit, quam ipse postea Benedictus jam Pontifex dedicavit. Narrat hæc, multis additis Salomonius (1) ex codice perantiquo cœnobii sui, quod ad marginem annotationibus plurimis Lignamineus illustravit. Jam doctor, nec minus ob sapientiam, quàm ob vitæ integerrimæ famam clarissimus in eodem sacro Sodalium suorum Ordine per omnes honorum gradus traductus ad ejusdem supremam præfecturam pervenit in comitus Argentoratensibus anno MCCXCVI. Dominicanæ familiæ Generalis, ut dicunt, Magister. Nec tamen eo munere, quod apud Prædicatores perpetuum est, diu supra biennium functus est. Nam eum ex vitæ Sanctimoniâ, consiliorum prudentiâ, & scientiarum omnium gloriâ florentem Bonifacius VIII. an. MCCXCIX. Presbyterum Cardinalem S. Sabinæ renunciavit, absentem, ac tunc ad censuram sui Ordinis Gallias pedibus peragrantem: ubi Romam venit, eum Pontifex idem Ostiensem Episcopum ac Veliternum dixit. Eidem è vivis erepto III. Idus Octobris an. MCCCIII. plenâ Patrum suffragatione suffectus est XII. Kal. Novembris ejusdem anni. Quàm sanctè sacram Rempublicam administraverit, quàm modestè de se senserit in summâ dignitate, professus, se matrem suam, quam pauperem sciret, ornatam cultu vestium splendido minimè cognoscere; quantâ charitate Christianorum paci, Orthodoxorum Principum religioni, populorum universim pietati curas Pontificatûs brevissimi solers impenderit, non est nostrum referre, cùm ejus acta notissima sint apud Platinam, Panvinum, Ciacconium, uberrimè autem explicentur ab Oldoino (2). Sedit menses IX. Decessit Perusiæ an. MCCCIV. ætatis LXIV. Sepultus ibidem in templo Prædicatorum claruisse miraculis dicitur.

Scripsit *Commentarium in Psalmos, & in Matthæi Evangelium, Homilias* multas.

V. PETRUS RAICHSPALT Archiepiscopus Moguntinus S. R. I. Septemvir anno MCCLXI. Patavii erat inter minores Comites & Administros Henrici de S. Petronilla Frisensis, & Rectoris gymnastici Transalpini; ejusque manu Statutum vetus gymnasii fuisse scriptum, tum Porcellinus (3), tum Salomonius ex Lignamineo (4), aliisque priscis monumentis, testantur. Confirmant hoc ipsum, quæ de illo narrant Germani Philologi, colligitque ad sui theatri spectaculum Paulus Freherus (5), ex Melchiore Adamo (6). Treviris ad Mosellam natus est parentibus modicis & ad inopiam vergentibus. Puer ob indolem egregiam literarum studiis addictus, cum domi ad sumptus res non sufficeret, ludum literarium mutare coactus est. Ergo digressus ad exteros, postquam victum ostiatim canendo quæsivit aliquandiu: mox operam locavit ut civium liberos in puerilibus disciplinis informaret. Adscitus deinde in familiam Henrici de S. Petronilla, Bononiæ primùm, postea Patavii Philosophiæ ac Medicinæ sedulò studuit; atque etiam humanioribus literis, ex quibus litasse dicitur Musis. Hinc ex his omnibus clarus, magnique nominis Medicus habitus in Germania, Archiatrus apud Comitem Lucemburgensem Henricum fuit familiaris ejusdem, & ad sanctiora consilia passim admissus. Hoc mandante an. MCCCV. ad Clementem V. Pictavis tunc agentem profectus est, veniam impetraturus, qua mortuo per eos dies Gerardo Comiti ab Epstain Antistiti Moguntino Balduinus Henrici frater sufficeretur, adolescens annorum octodecim. Cum Pontifex petitionem sacris Canonibus repugnantem rejecisset, jamque Legatus Petrus, re infectâ, pararet reditum, contigit, ut Pontifex in difficilem morbum incideret, ex quo Medici penè non de vita ejus desperarent. Tradunt, in re trepida Petrum ad consilium evocatum, salutaribus remediis feliciter usum, triduo Clementem ab ægritudine sontica liberasse, qui statim vices se dignas de se optimè merito retulit: ac Medicum suum, quamvis deprecantem, ac recusantem, adhibitâ Cardinalium suffragatione, Archiepiscopum Moguntinum dixit: ratus virum pium ac religiosum, plenum fidei, solertem industriâ, moribus autem insignem, & in sacris literis versatissimum, uti corporum gnarus curator erat, ita animorum quoque futurum. Datis proinde literis ad clerum, & populum Moguntinum cum pallio eum remisit Moguntiam, quæ obsequentissima summi sacrorum Principis mandatis, hominem cœteroqui ex virtute ac sapientia Germaniæ notum libentissimè recepit. Judicium Pontificis suis ipse pulcherrimis gestis comprobavit. Nam dignitatem hanc sacram administravit summa cum laude per annos quindecim, quibus & Henricum Lucemburgensem patronum olim suum ad Imperii fastigium evexit, eoque ad Bonum Conventum in 1320

Etruria

(1) in Collectaneis ex Lignamin. ad Inscrip. Gymn. (2) ibid. p. 343-347. (3) Præfat. ad Matric.
(4) In Collectan. citat. (5) Tom. 1. P. 1. Sect. 1. p. 15. (6) Vit. Medic. German.

Etruria extincto, Ludovico Bavarico favit: simul Joannem Lucemburgensem Henrici filium Regem Bohemiæ Pragæ coronavit. Ecclesiam suam donis, ditionibus, legibus, & institutis sanctissimis auxit, ordinavit, ornavit. Obiit Nonis Junii an. MCCCXX. Sepultus in Metropolitana Moguntiæ cum statua hoc leonino Epitaphio signatur,

Anno milleno, trecentenoque viceno
Petrum Petra tegit istum, quæ Tartara fregit,
De Treviri natus Præsul fuit hic trabeatus
Redditibus, donis, & clenodiis sibi pronis
Ecclesiam ditat, res auget, crimina vitat,
Hic pius & largus in Consiliis fuit Argus.
Sceptra dat Henrico Regni, post hæc Ludovico
Fert pius, extremo Iohanni regna Bohemo
Hic quinos menses, annos decatetra repensos
Quos vigil hic rexit, quem Christus ad Æthera vexit.

CAPUT II.

Albertus Patavinus Aloysius. Marsilius Patavinus. Castellanus Leo. Iacobus de Dondis. Nicolaus a Rido.

1328 VI. ALBERTUM PATAVINUM ex Eremitana familia primum inter illustres Theologos nominat Scardeonius (1). Ex eodem Ordine Aloysium Albertum producit in medium Portinarius (2), quem non solùm alumnum gymnasii nostri, sed in eo Professorem Theologiæ publicum asserit. Uterque unus, & idem sit, cumque nusquam gymnastica monumenta Theologiæ Professorem Albertum Eremitanum agnoscant, is alumnus gymnasii nostri, in quo liberales artes, & ex gravioribus disciplinis unam dumtaxat Philosophiam didicerit, quippe ut remur ante medium sæculum XIV. nullus apud nos publicè explanandis arcanis Theologicis insudaverit. Hinc à Scardeonio Ægidii Romani discipulus fuisse dicitur, & Eremitarum religiosam familiam maxima cum gloria sui nominis illustrasse: primus omnium in Academia Parisiensi Philosophiam, & Metaphysicam, denique Theologiam summâ discipulorum frequentiâ longo tempore fuisse professus. Eodem auctore (3), accitus Romam à Summo Pontifice vir continentissimæ vitæ, & ut literarum studiis, ita & morum integritate præclarus concionibus, tum ibi, tum per Italiam habendis diu multumque insudavit, eamque ad populum dicendi, declamandi adversus vitia, provocandique ad Christianas virtutes rationem, qua Itali utuntur, iniit primus, posterisque imitandam usurpandamque reliquit. Revocatus rursus in Galliam obiit præmaturam mortem Lutetiæ III. Nonas Aprilis an. MCCCXXVIII. ætatis XLVI. Scripsit ex Scardeonio præter plurimos & quidem aureos multos libros,

Interpretationem cum expositione insigni in Pentateuchum.
In Evangelium Christi.
In Epistolas Pauli.
In Divinas Sanctorum Patrum Sententias.

Ex Portinario (4).

Commentarium de Paradiso Terrestri. *Libros de Prædestinatione, & Reprobatione.*

Patavii statuam habet inter clarissimos cives Patavinos in foribus Prætorii ad Septentrionalem plagam, cum titulo præstantissimo literis aureis descripto, quæ nimio jam situ corruptæ legi non possunt.

1330 VII. Constat (5), MARSILIUM PATAVINUM impium quidem, sed doctum hominem, alumnum fuisse nostri gymnasii, ex quo prodiit omnibus liberalibus disciplinis instructissimus unâ exceptâ Theologiâ, ex qua una sceleratè desipuit. Nobili Mainardinâ familiâ natus (6), ubi diu acrem ac studiosam indolem, tum humanioribus literis, tum philosophicis disceptationibus multum admodum excoluit, Minoritarum Ordini nomen dedit, robustâ jam ætate & majoribus institutionibus idoneâ; missus in Germaniam Theologiæ studuit, & Ochami se sectæ inter præcipuos addixit, atque ita in castris

(1) lib. 2. Class. 7. p. 147. (2) lib. 7. c. 6. n. 149. (3) loc. cit. (4) ibid.
(5) Lignamin. ad Inscr. Gymn. Pignor. de Ant. Pat. ad Molin. Salom. in Collect. (6) Scardeon. lib. 2. Class. 7. p. 149.

castris Nominalium stetit, ut præ cœteris ex impietate claruerit. Erat inter Ochami sectatores Michael Cæsenas, ut ætate & dignitate, quippe Ordini toti præfuerat, ita auctoritate quoque venerabilis. Huic placuit Minorum Ordinem tum ex pluribus, tum ex eo peculiariùs præferre reliquis Ordinibus Sacris, quòd summam, atque adeo Apostolicam paupertatem profiteretur, eam scilicet ipsam, quâ Servatorem Christum, dum in terris ageret, usum opinabatur, rerum omnium ita securam, ut ne earum quidem, quæ usu consumuntur, propietatem ullam habuerit. Hanc sententiam acriter tutabatur Ochamus, cui se subsidiarium militem addidit Marsilius, stetitque deinceps pro ipso acriùs cùm illa sententia damnata est à Joanne XXII. decretumque sanctione Pontificiâ, quod constat ex Evangelio, rerum, quas possidebat, Christum habuisse dominium. Hinc porro in Ecclesiâ lacrimæ, pluriumque tragœdiarum eventus memorandi: Nam cerebrosiores Minoritæ, quorum agmen ducebat Michael, stipabat cum aliis Marsilius, tutabatur Ochamus, ad Ludovicum Bavarum transfugêre, atque hujus patrocinio, indictâ habitâque Pisis Pseudo Synodo Joanni XXII. exautorato solemuiter Peudo-Pontificem Petrum Corbariensem suffecêre, totoque nisu pro potestate Principum adversus Pontificiam depugnarunt. Notiora sunt hæc ex historia communi (1), quàm ut pluribus enunciari describive mereantur à nobis, qui hæc pauca memoravimus, ut datam occasionem scribendi Marsilio significaremus. Is enim magnus quidem Philosophus, at non magnus Theologus, dum damnatam sectariorum suorum sententiam tueri nititur, ut errantibus evenit, ultra fines controversiæ progressus, Evangelicam, quam jactabat, paupertatem omnibus Ecclesiasticis necessariam asseruit, negavitque Sacerdotem esse posse, qui dives esset, aut opes convenire obligatis Ecclesiæ; quo dogmate palam præluxit VViclepho in Synodo Constantiensi damnando. Mox libro altero edito causam profanæ potestatis adversus Ecclesiasticam dignitatem egit injuriosiùs, ac Ludovico Bavaro ita favit, ut Romanorum Pontificum jura in ditionibus illis, quas possident, planè subvertere atque in nihilum redigere suo ingenio pro viribus conatus sit. Opus hoc utrunque, quod anno MCCCXXIV. vulgavit, damnavit Ecclesia, nomenque auctoris diris devotum inter Cacodoxos scripsit: jacuitque cum auctore suo utrunque famosum quidem ex impietate, at & anecdotum, quod tamen Lutherani ex abditis erutum, blattisque, queis rodebatur subtractum, & elegantissimis characteribus in Germania excusum, in publicam lucem produxere hoc titulo *Defensor Pacis*, quo bellum atrox indixerat veritati. Adversus hæc opera scripsit Albertus Pighius in libro de Ecclesiastica Hierarchia, in quo fatetur quidem, neminem Marsilio diligentiùs, vehementiùs, aut etiam copiosiùs adversus Pontificiam potestatem depugnasse, hominem tamen Aristotelicum potiùs quam Christianum, & Stagyritæ potiùs, quam Nazareni discipulum, in sophismatibus ludere, argutiis magis è penu Nominalium depromptis, quàm rationibus orthodoxis, & Theologicis uti, quas proinde Albertus validissimè rejicit, refellit, & conterit. Quid actum post hæc sit de Marsilio, nescimus; Pignorius & Salomonius eum ad bonam frugem tandem conversum dicunt, ejurasse male sana dogmata, tantique mox habitum ab ipso Joanne XXII. ut eum ad infulas Mediolanenses provexerit: idque Patavinorum monumentorum fide constitui non dubitant. At Scardeonius ex iisdem monumentis, Marsilium quendam Patavinum Archiepiscopum Mediolanensem ereatum an. MCCCXXVIII. scribit, verùm an hic sit ille, quem hic descripsimus, ignorasse se profitetur, nec ille Archiepiscopus quid egerit, quâ vita, moribusque usus fuerit, certo deprehendere se potuisse dicit: conjicit autem, forte hunc ipsum à Sectatiis Pseudopontificis Corbariensis, & Imperatore Ludovico Mediolanensem Archiepiscopum dictum titulo tenus, malè partam dignitatem Patavii jactitasse, donec Corbariensi exautorato, & in potestatem redacto, Cæsenate profligato, exterminatis perduellibus reliquis, Ordo Seraphicus ex toto, quod magna sui parte sequebatur, obsequio Romani Pontificis adhæsit. Tunc enim Patavinus Marsilius, apud Orthodoxos famosus, detestabilis omnibus interierit circa an. MCCCXXX. nam quicunque de illo scribunt, ultra eum annum vitam illum minimè produxisse nos admonent.

VIII. CASTELLANUM BASSIANENSEM, quem Scardeonius sine nomine celebrat (2), & Poetis Patavinis annumerat, quòd ejus ætate Bassianum Patavinorum esset municipium, Pignorius & reliqui antiquitatis Euganeæ Scriptores (3), Leonem nominant, atque, tametsi Bassiani natum, jure Patavinum appellandum esse contendunt, quòd Patavii ab infantia vixerit, semper gymnasii Patavini fuerit alumnus, in albis ut civis Patavinus relatus, & juris urbani particeps. Tradunt gibbosum fuisse, 1337
distor-

(1) Vid. Continuat. Bar. in Joanne XXII. (2) lib. 2. Clas. 7. p. 236. (3) de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum.

distortisque cruribus pene non claudum utroque poplite, facie tamen pulcherrima, tantæque, cum loqueretur, gratiæ, ut à collo ad verticem Endymion, reliquo corpore Therfites esset: fuisse porro in pangendis versibus tum Italicis tum Latinis naturâ ipsâ atque exercitatione expeditum adeo, ut vel dormiens inter somniandum faceret versus. Laudatur à Scardeonio ut vates egregius ex libris duobus, quibus pacis Venetæ titulum indidit; descripsitque sancitam Venetiis pacem inter Fridericum I. Ænobarbum & Alexandrum III. Principe Venetorum Sebastiano Ziano, an. MCLXX. Hos libros elegantissimi carminis dedicavit Francisco Dandulo Duci an. MCCCXXVII. nec lusit in illis more Poetarum, sed veram facti celeberrimi historiam Musis tractandam citra fabulas tradidit, versificator potiùs ex iis dicendus quàm Poeta, quo nomine dignus erit ex illis, quæ multa ipsi tribuit Pignorius (1), Psalterium Davidicum heroico carmine redditum, multisque de suo sacris emblematibus intertextum; Justinæ virginis certamen cum Maximiano; Martyrium Danielis Martyris & Levitæ Patavini; De morte Cloridis Eclogam, Epigrammata, & Elogia, Epitaphia versu conscripta. Obiisse creditur an. MCCCXXXVIII.

1350 IX. JACOBUS DE DONDIS patricius Patavinus, à primis annis totum se Philosophicis, Astronomicis, & Medicis credidit studiis: claruitque præ cæteris inter Euganeos ex his artibus & scientiis. Artem Medicam fecit Clugiæ, deinde Patavii; isque primus horologii, quod in foro Nobilium est, extruendi auctor & inventor fuit. Præfuit quoque fabrilibus operis Antonii Patavini, quo artifice, atque opifice machinæ à Jacobo excogitatæ, horologium hujusmodi Ubertini Carrariensis jussu ac sumptu confectum est an. MCCCXLIV. Inde tum ipsi Jacobo fuit, tum deinceps ejus familiæ cognomen est ab horologio. Claret hæc inter præcipuas Patavinas, & nobilitate & opibus, alterâ quidem parte adscripta patriciis Venetis, alterâ Marchionum titulis gloriosâ. Obiit Jacobus Patavii circa an. MCCCL. Memoratur à Vergerio (2), Scardeonio (3), Portinario (4), cæterisque Scriptoribus Patavinis. Sepultus extra templum urbis primarium in arca marmorea sublimi loco positâ extra baptisterium ad meridiem in pariete cum hoc elogio (5).

Ortus eram Patavi Jacobus, terræque rependo
Quod dedit, & calidos cineres brevis occulit urna.
Utilis officio Patriæ, sat cognitus Orbi:
Ars Medica mihi, cœlumque & sidera nosse:
Quò nunc corporeo resolutus carcere, pergo:
Utraque namque meis manet ars ornata libellis.
Quin procul excelsæ monitus de vertice turris
Tempus, & instabiles numero quod colligit horas,
Inventum cognosce meum, gratissime Lector,
Et pacem mihi vel veniam, tacitusque precare.

Scripsit. *De aggregatione Medicamentorum ad omnes ægritudines.*
De Modo conficiendi Salis ex aquis calidis Aponi.
De fluxu & refluxu Maris. Opus posthumum, editum Venetiis Anno MCCCCLXXII.

1360 X. NICOLAUM A RIDO virum doctissimum patricium Patavinum Medicina, ex qua maximè præstitit, gymnasio nostro debet, unde prodiit laureatus Hippocrates sæculi sui, quo gloriosissimo titulo eum dignum existimat Pignorius (6). Floruit sub Carrariensibus, maximæque fuit auctoritatis apud Ubertinum. Scripsisse eum de re medica plura tradit idem Pignorius, quæ perierint, idemque scribit Scardeonius (7), apud quem præstiterit etiam inter Apollineos vates Poeta clarissimus, multaque decantaverit egregiè, ac præsertim Prognostica metrica ægrotantium, ex quibus laudatur à Jacobo Foroliviensi sive Forlivio (8). Obiisse creditur circa an. MCCCLX.

CAPUT

(1) loc. cit. & ex illo Salom. in Miscell. (2) in Ubertino. (3) lib. 2. Clas. 9. p. 205.
(4) lib. 7. c. 7. p. 270. 272. (5) Salom. in Scrip. Pat. p. 29. n. 136. (6) de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum.
(7) lib. 2. Class. 9. p. 208. (8) in Aphoris. Hippo. lib. 1.

CAPUT III.

Ludovicus Donatus Card. Bonaventura de Peraga Card. Joannes & Gabriel de Dondis. Lombardus Sericus. Bartholomæus Uliaricus Card.

XI. LUDOVICUM Cardinalem DONATUM patricium Venetum Purpura provexit ad pœnam. A puero Minorum Ordinem & instituta professus (1) Patavii bonarum artium ac disciplinarum tyrocinium posuit, atque Theologiæ doctor, hanc suos & Patavii, & Venetiis, & in aliis per Italiam Minoritarum gymnasiis docuit. Decurrit deinde honorum sacrorum curriculum inter suos, atque Ordinis sui Generalis Procurator in curia fuit. Mox Inquisitor pravitatis hæreticæ, & in Provincia S. Antonii Minister, eo munere clarus, in schismate Occidentali Urbani VI. partes secutus est adversùs Leonardum de Chisono Ministrum Generalem, qui Clementi VII. Pseudopontifici adhæserat. Huic exauctorato Ludovicus datus Vicarius, mox etiam Generalis Minister Ordinis dictus est in comitiis Strigoniensibus. Eum ob vitæ severitatem, & insignem doctrinam Ecclesiæ venerabilem Urbanus Cardinalem S. Marci renunciavit ex probabiliore sententiâ, quam recipit Oldoinus (2) an. MCCCLXXIX. Verùm apud eundem Urbanum postea in suspicione fuit, quasi cum Cardinalibus S. Cyriaci & Reatino Legatus ad Carolum III. Regem Neapolitanum missus, adversùs Pontificem conjurasset. Hinc Luceriæ an. MCCCLXXXV. carceri mancipatus cum sociis, tanquam reus læsæ Majestatis, crudeliter tortus, mulctatusque honoribus omnibus, in Januensi navigatione cum Sociis culeo insutus demersus periit mense Decembri ejusdem anni. Ferunt affectum asperrimis cruciatibus nihil aliud pronunciasse, nisi illud Petri Apostoli: *Christus passus est pro nobis, nobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus* (3). 1385

XII. BONAVENTURA BADUARIUS de Peraga, aliàs Peraghinus Cardinalis nobili genere Baduariorum de Peraga natus Patavii an. MCCCXXXII. (4) adolescens Eremitarum S. Augustini sacrum Institutum professus in patrio gymnasio omnium disciplinarum opibus animum diligenter instruxit, doctorque Theologus cœpit summo cum plausu & utilitate populorum conciones habere (5). Docuit deinde Theologiam Bononiæ, commendatusque virtutum egregiis meritis, quæ fama sapientiæ multum admodum augebat, per omnes Ordinis sui gradus ad supremam in eo dignitatem Veronæ in comitiis Generalibus provectus est an. MCCCLXXVII., nec diu post ab Urbano VI. in Senatum adscitus Cardinalis S. Cæciliæ fuit circa an. MCCCLXXIX., id quod latè probat contra Pavinium & Ciacconium Oldoinus (6). Vir fuit doctissimus indeque Francisco Petrarchæ carus, in cujus funere Orationem habuit; mitæ quoque probitatis Præsul, ex hac Caterinæ Senensi maximè placuit, ut constat ex ejus Epistolis. Pontifici verò ex Theologicâ doctrinâ tanti habitus, ut scholarum Theologicarum per Italiam censuram illi commiserit, qua integerrimè functus est quoad vixit. Nunquam Româ discessit post Purpuram, quam suo sanguine imbuit sagittâ transfixus dum à Ponte Ælio ad Vaticanam Basilicam eques in mula, ut ea ferebant tempora, proficiscebatur. Cædis auctorem suspicio fecit Franciscum Carrariensem juniorem, quòd vir integerrimus & libertatis Ecclesiasticæ tutor acerrimus, hanc lædentibus iniquissimis postulatis ejus, quanta potuit animi constantiâ, & vi rationis obstitisset. Id & Scardeonius refert (7), & asserit Paulus Cortesius (8). Emortualis annus incertus est, aliis alium diversissimè designantibus: Oldoinus annum signat MCCCLXXXVII. (9) probatque inscriptione tumuli, quæ in templo S. Tryphonis, nunc S. Augustini officibus ejus imposita est ad sacellum S. Nicolai Tolentinatis. Martyris titulo eum dignantur multi, Eremitani omnes (10), quorum in Chronicis Beatis adscribitur. Scripsit. 1386

Comment. In libros Sententiarum.
In Jacobum & Joannem.
Meditationes in Vitam Christi D. N.
Speculum Mariæ.
Vitas Sanctorum.
Ternarium de regimine Conscientiæ.

(1) ex Monument. Antonian. Cœnobii Salom. in Miscell. (2) ad Ciacc. Tom. 2. p. 645. (3) 1. Petri 2. V. 21. [4] Pignor. de Ant. Script. Pat. ad Molin. (5) Scardeon. Class. 7. lib. 2. p. 148. (6) Tom. 2. p. 659. [7] ibid. p. 149. [8] lib. 2. de Cardinal. (9) ibid. (10) in Indice SS. Eremit.

Breviloquium deducens effectus omnes à primâ Causâ.

Sermones de Tempore, de Sanctis, & ad Clerum.

Orationem in funere Francisci Petrarchæ rudem & impolitam, facundam tamen & copiosam.

1380 XIII. JOANNES DE DONDIS ab Horologio (1) Jacobi filius, origine & nobili-
1388 tate Patavinus, Clugiæ tamen, ubi Medicinam, ut diximus, patet faciebat, natus est; in patrio deinde Lycæo educatus, ex eo prodiit Philosophus maximus, Orator eloquentissimus, præstantissimus Medicus. Archiatrus suâ ætate celeberrimus vixit in patriâ, ibidemque mortuus est an. MCCCLXXX. V. Kal. Octobris, ut colligo ex inscriptione arcæ marmoreæ ad baptisterium templi majoris (2), quam satis barbaram & mendosam dabit Salomonius. Octavo post anno ibidem sepultus est Joannis frater (3), & Jacobi filius Gabriel Medicus non minor utroque, fortè major, quippe claruit ex hac arte non solùm apud Euganeos, verùm etiam per totam Italiam. Natus & ipse Clugiæ, Venetias autem magnis præmiis accersitus praxim felicissimè professus est, easque sibi ac posteris divitias comparavit, quas ante eum Medicorum nemo. Venetiis obiit, relatusque Patavium jacet apud fratrem, & patrem cum epitaphio (4). Scripsit omnino nihil, cùm frater ejus Joannes plurima scripserit, quorum hæc maximè memorantur, Volumina III. Planetarii, quibus docuit rationem construendi mirabilis instrumenti, quod motus Planetarum cœlestes spectantibus proderet. De Balneis Patavinis librum unum, alterum de causis caliditatis aquarum Aponensium, tertium de naturâ earundem. Ex his summus Philosophus habitus est, dictusque Aristotelis anima. Ex iisdem amicissimus fuit Francisco Petrarchæ, quamvis erga Medicos non admodum æquo, laudaturque sæpe in ejus epistolis, quarum apocopas aliquot leges apud Scardeonium. Hoc teste, Petrarcha tabulis extremis Joanni aureos quinquaginta legavit, ut annulum emeret ad amici legantis memoriam gestandum semper in digito. Vide ad hoc Tomasinum (5).

1390 XIV. LOMBARDI SERICI, quem alii cum Pignorio Lombardum *Anulum* vocant (6), ex lapide posito ad S. Luciæ Patavii revocat Scardeonius ad an. MCDXC. (7) Sed certè vel error graphicus in illo marmore fit, vel marmor illud Serico positum post annos ab obitu centum, ejus, qui marmor illud inscripsit, pinguissimam ignorantiam indicet, cùm eo anno signari obitus ejus minimè possit, qui ibi auditor Petrarchæ palam asseritur. Decessit ergo an. MCCCXC. sive Venetiis, sive Patavii, nam de hoc dubitatur, translatusque Patavium ibi jacet, ubi habet hoc elegans epigramma ad Deiparam Virginem.

O' Regina lucis alma Syderum,
Intacta parens puerpera Virgo,
Salutisque nostræ digna propago
Parce: jam parce mitissima, quæso
Hanc animam Christo redde benigna,
Et miserere canentis Osanna.
Hoc Epigramma, lector, implorat
Huic saxo, ut commodes animum,
Utroque Deum ignoscere Christum
Roges, Vatis Petrarchæ auditori
Lombardo Patavino, qui diem suum
Clausit extremum
MCCCXC. XI. Augusti

Vir fuit hic ab adolescentia humanioribus ac severioribus disciplinis omnibus in patrio gymnasio peregregiè ad sapientiam subactus (8), atque, ut omnes Patavini Scriptores asserunt, undequaque doctissimus. Conjugium exosus, nullis amicorum hortatibus ad illud adduci potuit (9): quippe ajebat insanum esse, qui, cùm posset sibi ipsi vacare,

(1) Scard. lib. 2. Class. 9. p. 206. Portin. lib. 7. c. 7. p. 270. 272. (2) Salom. Inscrip. Pat. p. 26. n. 137.
(3) Scardeon. ibid. p. 207. (4) Salom. ibid. n. 137. (5) in Petrarc. Rediv. c. 25. p. 84. 85. c. 23. p. 154.
(6) de Ant. Script. Pat. ad Molinum. (7) lib. 2. Class. 9. p. 234. (8) Pignor. ibid.
(9) Scard. ibid. p. 233.

vacare, in tricas se curarum indueret, custodiam obiturus uxoris, natorumque, atque familiæ. Vixit ergo quoad vixit in cœlibatu castissimè, Francisci Petrarchæ, cujus auditor fuit, collega studiorum intimus, & acer solitudinis ipsius æmulator. Ajebat Musarum ac Palladis initia capi in urbibus posse, magnisque gymnasiis, hæc tamen non nisi procul ab urbibus absolvi consummarique, in silentio ac secessu. Hinc in agro plerunque erat, abhorrebatque adeo à civitatum frequentiâ, ut quamvis summo desiderio teneretur Petrarchæ visendi, qui tunc in Canonicorum collegium adscitus Patavii degebat, metu tamen revisendæ urbis ab ejus adspectu se contineret: id quod datâ etiam Epistolâ significavit ipsi Petrarchæ, a quo hanc ipsam ob causam commendatur, & ut in proposito constanter permaneat, pluribus admonetur. Plures enim ad hunc Petrarcha Epistolas dedit, ex quibus mutua inter hos viros clarissimos benevolentia, mutua charitas, amor ac fides describitur graphicè. Hanc, qui primus è vivis excessit, Petrarcha professus est erga Sericum amicum, quem testamento in secundis hæredibus scripsit: respondit que Lombardus, ut potuit, cùm superstes amico ac præceptori Epitomen ejus de viris illustribus prosecutus est elegantissimo supplemento, quod Francisco Carrariensi seniori eloquentissimè dedicavit. Hoc ejus opusculorum, quæ extant, postremum fuerit, nam ante conscripserat librum de Memorandis Mulieribus eruditum ad Magdalenam Scroviniam matronam ejus ætatis virtute, doctrinâ, & pulcritudine celeberrimam. Petrarcha vivo ediderat Dialogum de Vitâ Solitariâ, quem summopere, multisque ipse Petrarcha commendat (1). Lucubrasse eum alia quoque quamplurima verisimile est, asseruntque post Scardeonium, & Pignorium Patavini Scriptores omnes, quorum fidei adstipulamur, contenti his interim, quæ retulimus, & quorum fragmenta aliqua vidimus.

XV. BARTHOLOMÆUS ULIARIUS honestâ gente Patavii natus (2), postquam capacem animum & avidissimum scientiarum imbuit Philosophicis in patrio gymnasio disciplinis, Ordini Minorum, quos Cœnobitas appellant, nomen dedit, in quo tum Theologiæ, tum sacrarum Paginarum mysteriis initiatus, utranque facultatem in exedris publicis extra patriam professus est, ac magister creatus eximium ingenii, ac facundiæ specimen, & in concionibus, & in disputationibus præbuit. Evectus gradatim ad apicem dignitatum inter suos, peregrinationes crebras suscepit, ut verbum Dei & Ecclesiæ dogmata ubique sedulò propagaret. Fuisse illum deinde Anconitanum Episcopum scribit Ughellus (3), quam dignitatem ejus passim Scriptores Patavini dissimulant; & forte Anconæ perparum sederit, inde pulsus sæviente Romano schismate, quo tunc Præsulum jura plerunque perturbabantur. Anconâ ergo Florentiam secesserit, atque ibi per annos aliquot, quà docendo, quà concionando suis adeo moribus ac virtutibus animos civium in sui benevolentiam attraxit, ut Episcopo Florentino defuncto, unanimi omnium consensu, suffectus fuerit. Probavit electum non Bonifacius VIII., quòd lapsus memoriâ Scardeonius tradit (4), sed Urbanus VI. siquidem post biennium, quod omnes tradunt, à Bonifacio IX. ad purpuram Romanam adsumptus est, & Presbyter Cardinalis S. Pudentianæ ad Titulum Pastoris an. MCCCLXXXIX. quo ipse Bonifacius iniit Pontificatum. Vide ad has Epochas, quæ diligentiùs exequitur Oldoinus (5). Claruit in ostro Romano Bartholomæus propè septennio, quo exacto, dum Legatus à latere proficiscitur in Siciliam, apud Cœnobitas suos Cajetæ senio confectus occubuit, an. MCCCXCVI. Conditus ibi est cum hoc Elogio (6). 1396

Unica Cardinei fueras qui gloria cœtus,
Hæc te petra tegit Patavinis mœnibus ortum.
Almas inter nunc animas lætaris Olympo.
Missus eras partes demum Legatus ad istas,
Quum tibi vivaces mors invida sustulit annos.
Unanimis quidquid condignum munere famæ
Scire datur, studiis sublimi mente locasti.
Longa tuum meritis clarum per sæcula nomen
Non adimet suprema dies: tuaque inclyta virtus
Nunquam morte cadens, omni memorabitur ævo:

(1) Epist. 4. lib. 14. Senilium. (2) Pignor. de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum Scardeon. & alii.
(3) Tom. 3. p. 159. n. 51. (4) lib. 2. class. 6. p. 128. (5) ad Ciacc. Tom. 2. p. 707.
(6) apud Scardeon. ibid.

Hic jacet reverendissimus in Christo pater Dom. Bartholomæus de Uliariis de Padua Dei gratia S. Pudentianæ presbyter Cardinalis Paduanus, regni Siciliæ Apostolicæ Sedis legatus, qui obiit XVI. Aprilis MCCCXCVI. Indict. IV.

CAPUT IV.

Marsilius à S. Sophia. Alexander V. P. M. Galeatius Gatarius. Emmanuel Chrysoloras.

1404 XVI. DE MARSILIO A S. SOPHIA diximus aliqua, ubi de Claris Artium Professoribus ex hac familia, ex operis nostri proposito agentes ejus incidit obiter mentio. Nunc de eo inter alumnos gymnasii nostri clarissimo ea damus, quæ peculiariùs annotat Scardeonius (1). *Marsilius*, inquit, *Nicolai filius inter omnes suæ ætatis homines peritiâ rei Medicæ, & Philosophiæ, & in omni scientiarum genere ante alios claruit, suâque luce Patavium, & omnem medicam disciplinam illustravit. Scripsit enim multa de sanandis ægritudinibus scitu dignissima. Composuit Commentarios super Aphorismos admirabili subtilitate, qui ubique leguntur. Fuit is apud latinos alter sanè à Petro Apono, ut memoratus à nobis Tortellius refert, Medicinæ illustrator eximius. Hujus scripta partim habentur impressa, & jam publicè divulgata, partim, ut audio, nondum edita. Extat Opus Medicinæ practicæ in novum Tractatum libri Rhasis ad Almansorem. De curatione morborum particularium, nunc primùm Haganoæ impressum, anno Domini MDXXXIII. Is ob illustre Sapientiæ nomen anno Domini MCCCCII. Marignanum accitus, Galeatium Ducem Mediolani extremum fermè spiritum trahentem, ut fertur, per aliquot dies ultra præscriptum, si fas ita credere, in vita detinuit. Verùm & ipse haud multo post Bononiæ, dum ibi Medicam disciplinam publicè doceret, defunctus est, & ibidem sepultus in æde D. Francisci cum hoc eleganti Epitaphio,*

Vivat ut æternùm vitæ jam munere functus,
Hoc præstat Virtus, quæ facit una Deos.
Sic invecta polo supera mens regnat in aula,
Undique per terras inclyta fama viget.
Quæ mortalis erat, jacet hìc pars condita, magni
Exuvias animi colligit urna brevis.
Quàmque procul latè resonet sua gloria, saxum
Accipit exiguis nomina magna notis.
Marsilius Patavus, cui dat gens alma Sophia,
Bononiæ Medicus, dum docet, occubuit.

Id autem evenit ei, ut extra patriam moreretur, quod Carrariensi Principi parum gratus haberetur, quasi secutus partes Galeatii Principis Mediolanensis, cùm Patavii imperaret. Atqui postea ex pacis fœdere, patriæ redditus, tutiùs tamen deinceps sibi Bononiæ, quàm Patavii liberales scientias profiteri visum fuit. Hujus meminit Baldus in secundo Volumine consilio CXLVII. Hæc ipsis Scardeonii verbis dedimus, ut viri tanti nomen in alumnos nostros hoc testimonio perennet ad posteros certiùs, utque testimonium ipsum à mendis expurgaremus, queis ex incuriâ typographi pluribus deturpatur.

1410 XVII. ALEXANDRUM V. Pontificem Max. alumnum fuisse gymnasii nostri, certissimum est ex iis, quæ Pignorius (2) Dominico Molino Senatori amplissimo scribit, confirmatque propositis monumentis Antoniani cœnobii. Ea ipsa producit ad testimonium Salomonius latiùs adjectis aliis (3), quorum fides est in Chronico cœnobii sui, in Collectaneis Lignaminei, & Cortellerii libro de Familiis. Denique in catalogo quodam indulgentiarum, quæ Antonianæ basilicæ conceduntur ab Alexandro V. & Sixto IV. quos Patavii studuisse, atque ex nostro gymnasio doctores Theologos prodiisse, auctor catalogi ut certum ponit, censetque viros gratissimos memores quæsitarum hìc opum,

(1) lib. 2. Class. 9. p. 203. (2) Ep. 2. de Antiq. Urb. Patav.
(3) in Miscell. & Collect. ad Inscript. Gymn.

hic opum, quibus ad sacrarum verticem dignitatum sibi viam stravere, has beneficiis sacris liberaliter compensasse. Quod tot Scriptorum auctoritas sancit, sanctum nobis itidem esto; glorietutque hoc etiam tantæ virtutis ac dignitatis alumno Antenoreum lycæum, cujus posteritati notitiam ejus brevissimè damus. De patria Alexandri V., ante Pontificatum PETRI PHILARGI, Biographi certant (1), & adhuc sub judice lis est. Alii eum Novariensem existimant, natum in vico Churfinallo, filium Dominorum ejusdem vici, confirmantque hoc ipsum versibus quibusdam rudibus & impolitis, qui hoc ipsum enunciant. Alii Bononiensem illum affirmant, ipsumque Alexandrum testem dant in quodam Joannis Canonici Chronico propalam asserentem inter postremos vitæ fugientis anhelitus, se civem esse Bononiensem, humili gente progenitum in urbis regione, quæ Saragosia dicitur, puerum placuisse Minoritæ cuidam Fraterculo (cujus loco sunt qui Mercatorem Venetum substituunt): ab hoc Venetias deductum, inde cum ipso Parisios migrasse, ubi fuerit *Magistratus*; deinde profectum Candiam diu vixisse, dictum idcirco de Candia. At Ticinenses, quibus Oldoinus favet non admodum solidis rationibus (2), quas hic refellere nullum operæ pretium est, eum sibi vindicant, ajuntque, Candiæ natum in oppido agri Ticinensis ex gente Philarga, quæ nunc etiam civium ibi juribus gaudeat. Sed has de patria Petri Philargi sententias in solidum rejicit communis opinio, quæ hunc Pontificem Græcum hominem, & Cretensem pronunciat, natum in Creta insula & urbe ejus Metropoli Chandace, quæ nunc Candia est, honestâ sanè, sed paupere familiâ, quæ etiamnum post subactam à Turcis insulam extat, & alicubi fortassis mendicat. Ibi parentibus pestilentiâ, quæ sub an. MCCCXXX. illam urbem penè non omnino delevit, ereptis, egenus puer dicitur mendicasse, donec eum Minorita quidam Venetus, indole pueri delectatus, piè alendum educandumque suscepit, mox veste cuculloque religioso contectum, primum inter laicos vivere jussit, deinde in altiorem ordinem suæ Societatis evectum, literis addiscendis admovit, deductumque Venetias, atque inde Patavium, hic severioribus disciplinis imbuendum curavit. Confirmantur hæc latè à Salomonio (3), qui concivem suum, à relatis opinionibus, multis congestis, ex tabulario Cretensi, quod extat Venetiis, patriæ nostræ vindicatum restituit opinioni communi, quam præ cæteris probat Ughellus (4). Unàque tem conficit proposità inscriptione vetustissimâ, quæ in cœnobiò Cretensi D. Francisci extabat etiam mea ætate, exhibeturque ex eodem archivo, quà ejusdem cœnobii chartophylacium continet, In ea hæc literis longobardicis memorabantur.

Petrus Philargus, Petrus de Candia Cretensis,
Doctor Paduæ, Parisiis Magister, Episcopus
Mediolani, Alexander V. Papa Pisis, in hoc
Conventu conversus, ex gratia Clericus
Anno Dñi MCCCLIIIIIII.

Utrunque hæc epigraphe probat, eum & Cretensem fuisse, non Italum, non Hispanum (qualem illum etiam nonnulli ex Candia, quæ Gandia in Regno Valentino urbecula est, arbitrati sunt ineptissimè) & inter alumnos gymnasii nostri esse recensendum. Patavii proinde severioribus disciplinis imbutus, inde doctor Parisios venerit, receptusque libenter inter Magistros, atque in album Parisinorum doctorum cooptatus publicè docuit, scripsitque doctissimè. Extant in Bibliotheca D. Marci (5) commentarii ejus in primum, & secundum Sententiarum. Videtur autem, postquam publicè Theologos professus est, concionibus habendis laborem utiliùs impendisse; nam extat itidem in eadem bibliotheca volumen inscriptum: *F. Petri de Ordine Minorum Sermonarius*, atque incipit à prima Dominica Adventus. Ex his potiùs, quam ex Theologicis explanationibus clarior ad dignitates sacras sensim irrepserit, quas plures feliciter gessit, ut inde ad Summam ascenderet. Ferunt enim eum primùm quidem fuisse Brixiensem Antistitem, deinde Placentinum, tum Vicentiæ Sacris præfuisse, mox renunciatum Gradensem Patriarcham, inde ad insulas Novarienses translatum anno MCCCLXXXVIII., quo tempore privilegia ejus Ecclesiæ iterum sancienda curaverit à Vincislao Cæsare, ex quibus S. R. I. Princeps renunciatus, insignia Principatûs detulit solemni pompâ in foro S. Ambrosii Mediolani Joanni Galeatio Mediolani &

(1) V. Oldoin. ad Ciacc. Tom. 2. p. 781. 782. (2) ibid. d. p. 782. (3) loc. cit.
(4) Tom. 4. p. 253, n. 108. (5) in Catalogo p. 24. Scamno sub n. 10. (6) Oldoin. ibid. p. 1721.

Insubriæ Duci an. MCDII. unà que Mediolanensis Archiepiscopus dictus est, tantâ apud Principem illum gratiâ, ut eo palam arbitro consiliorum suorum omnium usus sit, eundemque moriens tutorem filiorum suorum testamento reliquerit: nec diu post ab Innocentio VII. vocatus ad Purpuram an. MCDIV. Presbyter Cardinalis SS. XII. Apostolorum fuit, pertexitque sanctissimè, quemadmodum reliquas, quibus ante præfuerat, ita Mediolanensem sanctissimè Ecclesiam administrare, atque opes ejus amplissimas non in arcam privatam ac suam vertere, sed in pauperes, templorum ornatum, piorumque, ac doctorum hominum usum erogare. Innocentio è vivis erepto, suffectus Gregorius XII. quod jurejurando promiserat, differebat, nec agebat, ut schisma desineret, oblatâ æmulis abdicatione suâ: quamobrem cùm inter Cardinales in parte saniore Purpurati Senatûs actum esset de illo dissidio, quo pessum dabatur Ecclesia, re factoque abolendo, Petrus inter primos auctor cæteris fuit, ut judicio OEcumenicæ Synodi committeretur tum abrogatio incertorum Pontificum, tum nova unius inauguratio, qui non dubius pastor universæ Ecclesiæ præesset. Ergo exarsit in eum Gregorii atrox ira, sed impotens; quippe quem hanc ob causam è sede Mediolanensi dejecit, non diu post ipse à Synodo Pisana Pontificiâ dignitate dejectus, Pontificem vidit electum Pisis an. MCDIX., & ab universo Christianorum cœtu receptum. Brevi tamen sedit in solio Petri: quo tempore, pro potestate in omnes munificus, quòd non plura conferret, facetè se consueverat excusare, professus, se divitem Episcopum fuisse, Cardinalem pauperem, mendicum Pontificem. Inter lacrymas bonorum omnium, omnes extremis verbis ad pacem atque concordiam hortatus, obiit Bononiæ Pontificatûs mense octavo, qui fuit Majus an. MCDX., non sine suspicione veneni propinati per Baltassarem Cossam Cardinalem, & Bononiensem Legatum, mox Pontificem Joannem ordine XXIII.

1415 XVIII. GALEATIUS GATARIUS Patavinus & patrii alumnus gymnasii, vir probus, inquit Scardeonius (1), Orator magnus, & ex legationibus, queis functus est cum laude, clarus, sed eo clarior, quòd admissus ad sanctiora consilia, & particeps secretorum omnium Principis sui Francisci junioris Carrariensis non, ut mos habet, hujus ingenio indulsit, aut placitis adulatus est, sed recti, & utilis inspector providus, illi semper auctor fuit, ut Venetorum imperata faceret, sumpta inconsultè, ac temerè arma deponeret, pacis conditiones acciperet, otiumque mallet, grave licet, ac durum, quàm periculosissimum bellum, ad quod oblato auro coram impellebatur à divite, sed notæ infimæ homine Lamorato Bellipario. Vixit ad an. MCDXV. ex annotatis in ejus exemplari, quod vidimus concessum à Salomonio, qui de eo scribit in inscriptionibus Patavinis (2). Scripsit Italicè summâ fide, ac nativâ simplicitate memorabilem Historiam de Principatu Carrariensium ab an. MCCCXVIII. quo Jacobus Grandis à Populo Princeps est appellatus, ad an. MCDV. quo tota Carrariensium familia in septimo Principe Francisco juniore prorsus interiit. Habetur hæc historia à paucis MS., custoditurque superstitiosè: nobis illam nuper iterum percurrere licuit in codice, nobis humaniter commodato a VCl. Jo. Baptista Docto de Daulis Commendatario Equite Hierosolymitano, cujus & fratris Comitis generosa virtus, splendor nobilis, & in tantâ majorum ac familiæ gloriâ prudens & accurata modestia, quodque nostra interest, amor erga nos ac benigniras planè gratuita hanc grati animi nostri significationem minime respuet. De Gatario præter Scardeonium Pignorius (3), Portinarius (4), rerumque Patavinarum Scriptores reliqui.

1415 XIX. Scriptores Græcos non ex eâ, quâ fuere viri doctissimi, sed ex ea parte, qua Græcas disciplinas cum linguâ nostrâ in Italiam detulere, tum Italia tum Europa universa debet gymnasio Patavino, quippe hi non alibi, sed Patavii Italicam & latinam linguam didicere, qua possent moribundæ Græciæ amplissimas opes in exteras Nationes effundere. Horum primus ad hanc Epocham venit EMMANUEL CHRYSOLORAS, qui eruditionem Græcanicam, ante annos circiter septingentos barbarorum irruptionibus depulsam, in Italiam reportavit. Solum illi natale Byzantium fuit, nobilissimum genus, quippe ex sorore nepoti Joannis Eudæmonis Palæologi, Mesazontis Constantinopoli, cui etiam successisset, ni eum studiorum amor, & scientiarum à primâ ætate cupiditas à strepitu, curisque politicis abduxisset. In has tamen eum revocavit & sapientiæ fama, & nostræ gentis necessitas: ex utràque factum, ut qui unus omnium doctissimus habebatur in Græcia, unus itidem Joanni Palæologo Imperatori visus idoneus sit obeundæ legationi ad petendas Thraciæ periclitanti suppetias adversus Bajazetum

(1) lib. 1. Class. 11. p. 254. (2) p. 204. in Marg. (3) de Ant. Script. Pat. ad Molin.
(4) lib 7. c. 7. p. 275.

Bajazetum imminentem Constantinopoli. Ergo vixdum ætate major Emmanuel ad hoc intinus lectus, navigavit Venetias; quodque neque italicè, neque loqui latinè sciret, nec muneri, quod erat obiturus, opportunum duceret, omnia per interpretem tractare, secessit Patavium, ubi ad an. MCCCXCVIII. latinæ linguæ operam dedit Joannis à Sancta Sophia Professoris Medicinæ clarissimi discipulus, quem etiam Philosophos & naturalem historiam, ac Medicam disciplinam publicè profitentem audivit. Narrat hæc ipse Melazonri avunculo scribens in epistola, quæ decima est inter editas à Margunio (1): nec aliam ob causam Bessario hunc Græcis ad exemplum proponit, quo trahantur Patavium ipsius sumptibus latinis literis vacaturi: quod infra probabimus, productâ epistolæ apocope ad Philanthropenum. Joanne præceptore mortuo Chrysoloras rediit Venetias, cœpitque institutam pro legatione peregrinationem an. MCCCXCIX. Hac, ut alii semper, ita & hic defunctus est infelicissimè; quippe laboravit admodum, declamavit multum, quidquid secum attulerat pecuniæ prorsus insumpsit, præter verba magnifica, spe maxima, re inania, retulit nihil, cùm interim Bajazetus mœnia quateret Byzantina an. MCDII., quo coactus obsidionem solvere, ut subigenti omnia Tamberlano, totius Orientis Triumphatori, terrori Asiæ occurreret, victusque & captus doceret, quam fragili loco starent superbi. Chrysoloras diro Græciæ hoste sublato, lætus Venetias redit primùm, quodque viaticum redituro ad suos nullum suppeteret, mercede ibi Græca docuit, donec Patavio in potestatem redacto, à Venetis huc missus est eadem in gymnasio docturus, docuitque hic aliquandiu, ut ex publicis monumentis constat, mox Florentiæ, Romæ deinde, demum Ticini; eò accitus ingentibus præmiis à Joanne Galeatio Insubriæ Principe, Græcarum literarum notitiam fecit, amoremque excitavit eximium, tanto Italæ juventutis profectu, ut ex ejus gymnasio ac disciplinâ prodierint viri, quorum in re literariâ fama perennis est, Leonardus Aretinus, Franciscus Barbarus, Philelphus, Guarinus, Poggius, & alii. Ipse excitus famâ Constantiensis Concilii, ad tollendum Ecclesiæ Occidentalis diuturnum schisma indicti, cupidusque tanti Spectaculi Constantiam venit, ubi XVII. Kal. Maii anno MCDX., quo dudum XLVIII. vitæ annum peregerat, vivere desiit. Virum doctissimum, cujus pleraque negligentissimè delibat, Jovius tradit præter Grammaricos canones scripsisse nihil (2). Sed extant ejus epistolæ Græcæ elegantissimæ sæpius excusæ, extat opus eruditissimum de antiquâ & nova Româ. Bessario, ex quo multa hic tradidimus ommissa per Jovium, notat ab eo Syntagma editum Græcè, quo amplissimè comprobat divini Spiritûs ex Patre & Filio sempiternam processionem.

CAPUT V.

Gregorius XII. Pont. Max. Paulus Venetus. Ioannes Ligdat. Hieronymus Valle.

XX. GREGORIUS XII. ante Pontificatum *Angelus*, gente *Corrariâ* Venetiis patriciâ, Nicolao, & Polixena progenitus Patavii studium scientiarum à prima 1417
juventute decurrit, ut late comprobat ex monumentis gymnasticis & tabulariis Canonicorum S. Georgii de Alga Tomasinus (3), quem præit Pignorius (4), sequitur Salomonius (5). His testibus doctor Theologus in patriam redit, & militiæ Clericorum adscriptus mirâ vitæ morumque integritate vixit, donec Episcopus Castellanus patriæ sacris præfectus est. Postea Chalcidensis in Eubæâ insulâ (6), quæ tunc Venetorum imperio tenebatur, Archiepiscopus renunciatus, mox titulo tenus Patriarcha Constantinopolitanus, in quâlibet, atque omnibus Ecclesiasticis dignitatibus, virtute, doctrinâ, probitate, ac simplicitate vitæ apud omnes inclaruit. A Bonifacio IX. relatus inter Referendarios Apostolicos, ut scribit Ughellus (7), auctusque administratione Chisamensis Ecclesiæ, Nuncius Apostolicæ sedis missus est ad Ladislaum Neapolitanum Regem, ut rebellem Neapolim ad Regis obsequium revocaret; re ex voto peractâ ipsam Neapolitanam Ecclesiam, quæ tunc vacabat, administravit. Præfuit deinde Piceno Legatus, eoque munere fungentem Innocentius VII. absentem dixit Cardinalem Presbyterum Tit. S. Marci, & ad se accitum intimorum participem consiliorum habuit. Hoc mortuo ad quandam Interregni speciem Romanus Pontifex octogenarius, vel octo-

(1) Typ. Michael. Margunii 1580. (2) Elog. p. 41. 42. (3) in Append. lib. 1.
(4) De Ant. Pat. Urb ad Molinum. (5) in Collect. ad Inscrip. Gymn. (6) Oldoin. ad Ciacc. T. 2.
(7) Tom. 1. p. 1286.

vel octogenario major, ut sibi repugnans Panvinius tradit, potius septuagenario major, quod affirmat Antoninus, creatus est ea lege, ut Pontificatum primo quoque tempore ad tollendum schisma, deponeret, quando idipsum Petrus de Luna Benedictus XIII. factitasset: id Gregorius jurejurando, & ante & post teceptam dignitatem, se præstiturum spopondit. Cæterum in summo Magistratu specie boni deceptus, cùm tergiversando, moras & dilationes quærendo quod fuerat pollicitus vel differret, vel omnino negaret, decreto Pisanæ Synodi, dignitate unà cum Competitore multatus substitui sibi Alexandrum V. vidit, cùm sedisset jam legitimus Pontifex supra biennium: quamvis etiam deinceps à multis viris doctissimis sanctissimisque verus Pontifex habitus fuerit: nam & insignia dignitatis retinuit, ac semel iterumque an. MCDVIII. novos Cardinales creavit. Timens attamen sibi ab auctoritate Synodicâ secessit, quæsivitque latebras, tum apud Ladislaum Regem, tum in Carniâ, tum denique penes Ariminenses Regulos Malatestas, apud quos vixit toto tempore Joannis XXIII. Sub hoc habita Synodus Constantiensis, tres Pontifices de Supremâ potestate, atque ejus jure contendentes jussit sese Magistratu abdicare. Benedictus non paruit, tutusque patrocinio Regis Aragonum Peniscolæ orbi orthodoxo execrabilis contabuit, Joannem ipsa Synodus è Pontificatu dejecit, profugumque & carceri mancipatum compescuit. Solus Gregorius per Carolum Malatestam, (quem tamen bonus senex, & imperandi in ultimâ senectute cupidissimus executum fuisse nimis citò, mandata, quæ dederat, questus est) sponte sua Pontificatum resignavit Patribus Synodi; quæ honorifico decreto edito, eum Episcopum Cardinalem perpetuum, Portuensem nimirum vel Tusculanum, Cardinalium principem & antesignanum ita dixit, ut à Romano Pontifice mox eligendo secundus esset: eundem perpetuum in Piceno Legatum sanxit: acta ejus probavit omnia, ab eoque provectos ad Purpuram recepit. Ipse senio vel ægritudine animi confectus, utroque fortassis, paulo ante, quàm Martinus V. ad solium supremæ potestatis eveheretur, mortalitatem explevit Recineti an. MCDXVII. octogenario, vel nonagenario major. Jacet ibi in templo primario cum Epigraphe octasticha videnda apud Ughellum (1). Fertur postremis Castellani Episcopatus annis hic Regulas Ordinis Canonicorum Sæcularium S. Georgii de Alga conscripsisse, ac nepotibus Antonio & Gabrieli Condulmerio servandas dedisse, Bonifacii IX. auctoritate firmatas. Auctor est Tomasinus, cui subscribit Coletus (2) ex Angelo Maria.

1429 XXI. PAULUM VENETUM sub initium sæculi XV. Theologum maximum non desunt, qui scribant, apud nos fuisse Theologiam professum publicè, quos tamen gymnastica monumenta refellunt, in quibus is legitur non semel inter discipulos, nusquam inter publicos Professores. Hinc nos eum alumnis Artium, quod certum est, accensemus. Ferunt (3), eum humili genere Utini apud Carnos natum à patre Opifice puerum admodum Veneriis educatum jam adolescentiam egressum Ordini S. Augustini inter Eremitanos nomen dedisse, imbutum probe artibus optimis in Patavino gymnasio, præsertimque scholastica Philosophia, apud suos Theologiam didicisse, & ex utrâque consecutum insignia Magisterii totâ deinceps, quà late patet Italiâ, præ cæteris claruisse. Notat Quenstedius (4), habitum in Logicis & Physicis scriptis inclytum ac nominatissimum. Bergomensis apud Possevinum scribit (5), ab hoc in universâ Dialecticâ Philosophiâ, cunctos ætatis Magistros, omnes atque Theologos fuisse superatos. Trithemio quoque (6) Paulus Venetus in Aristotelica Philosophia Italorum nemini secundus est. Vixit & docuit semper Patavii, atque hic morte defunctus tumulum habet in basilica Eremitana cum hac epigraphe iconi apposita.

Hic jacet S. Theologiæ Doctor clarissimus
& Theologorum Monarcha
Magister Pat. Fr. Paulus Venetus
Ord Eremitarum S. Augustini
Qui obiit An. Dom. MCCCCXXIX.
Die X. Mensis Junii
Cujus Anima requiescat in pace.

Edita

(1) Tom. 1. p. 230. n. 33. (2) ad Ughell. Tom. 5. p. 1286. c. 2. (3) Freher. Tom. 1. P. 1. Sect. 3. p. 86.
(4) Dialog. de Patriis Vir. Doct. (5) in Apparatu. (6) De Script. Eccles.

Edita sunt ejus Opera, quæ etiam habentur MSS. in Bibliothecis Patavina (1) S. Jo. in Viridaria, & Veneta S. Marci (2).

Contra Judæos liber I.
Sermones de Tempore, de Sanctis, de Quadragesima.
De Conceptione B. Virginis.
De Incarnatione Verbi Dei.
De Excellentia Verbi Dei.
Super Sententiis libri IV.
Ad libros Physicorum libri VIII.
In libros de Generatione & Corruptione lib. II.
Summa Philosophiæ Naturalis lib. VI.
Logica parva.
De Conceptione Mundi lib. I. qui Astronomiæ Janua dici potest.
De Compositione Mundi.
De Circulis componentibus Mundum.
De Quadratura Circuli.

XXII. JOANNES LIGDAT unus est ex antiquissimis alumnis Patavini lycæi. Ejus in monumentis gymnasticis vix obiter semel mentio est, memoratur attamen à Ghilino (3), ut diuturnus hospes Patavii. Natus circa an. MCCCLXXX. Ligdati in vico Fani S. Edmundi, quod nunc Suffolcia Britanniæ urbs est, inde sibi cognomen fecit. A puero Monasticam D. Benedicti regulam professus est, primasque literas didicit in cœnobio, undè desiderio graviorum sublimiorumque disciplinarum excitus, primùm in Gallia Parisiis, deinde in Italia Patavii, diu se harum ornamentis excoluit; nec alius sit à Joanne Anglo, quem à se in antiquissimis quibusdam albis Salomonius inventum, notatumque scribit, ac vir bonus Joannem Scotum principem Scotistarum existimavit: cum nedum patria, quæ Scoto Caledonia, Anglo Anglia, & Ordo sacræ Familiæ, quæ Anglo Benedictina, Scoto Franciscana fuit, alterum ab altero discriminent, sed etiam ætas, quæ Scoto annum MCCCVIII. emortualem præstituit, natalem Anglo MCCCLXXX. Hic porro Patavii studiorum spatia emensus evasisse dicitur eloquens Rhetor, peritissimus Mathematicus, acer Philosophus, gravis & acutus Theologus, quodque mirere magis, elegans & venustus Poeta; id quod velim intelligas de Poesi & Rhetoricâ, ut ea tulere tempora, subrusticâ, nec satis comptâ. Redux in patriam humaniores literas nobilem juventutem docuit, multaque cum Theologica tum historica scripsit: poetica Britannicè cecinit. Latina his titulis inscripta leguntur atque edita. 1440

De audienda Missa Commentarius.
De Gaudiis Cælorum.
Vita S. Albani Protomartyris Britanniæ.
Vita S. Edmundi Regis libri II.
Vita S. Fremundi Principis.
Vita S. Ethelstani.
De Cantico Amoris.
Candelarium Rhythmicum.
Præcepta Moralia.
De Philosophorum Secretis.
De Alexandro & Aristotele.
Parlamentum Volucrum. Apologi de Rustico & Avicula, De Equo & Ove & Ansere.

Opuscula his titulis. *Contra temerarium Judicium inter rationem & Justitiam. De Rege Arturo, & ejus mensâ Rotundâ. De Arte Militari. De Officio Regis. Acta Guidonis Warvicensis. De Guidone & Colbrando. Proprietates Nationum. Proverbia. De Fabro Dominum reformante. De duobus amantibus. De homine dictando. De Fortunâ. Sales & Satyræ. Poemata. Odæ. Ecloga. Bucolica. Comœdia, Tragœdia. Præceptiones linguæ Gallicæ.* Multa vertit ex Poematibus & Fabulis Græcis & Italicis in linguam Britannicam. Decessit in patria an. MCDXL. ætat. LX. Sepultus in templo cœnobii sui signatur hac Sapphicâ Strophâ.

Mortuus sæclo, Superis superstes
Hic jacet Ligdat, tumulatur urna,
Qui fuit quondam celebris Britannæ
Fama Poesis.

XXIII. HIERONYMUM VALLE Patavinum gymnasticis in patria institutionibus imbutum non una ars Medica, ex qua inter clarissimos XV. Sæculi Medicos à Scardeonio numeratur (4), celebrem facit, ast ædepol longè magis Poeticus spiritus, & in pangendis elegis elegantissimè flebilis Musa, quam non veretur Pignorius post laudatum Scardeonium (5), splendidæ magni Nasonis facilitati comparare, imò etiam, quod hyperbolem in Elogiis permissam dixeris, æquiparare. Medicinam fecit in patriâ feliciter, 1443

(1) Vid. Indic. Tomas. de Biblioth. Patav. (2) V. Catal lib. Bibl. Venet. (3) Vol. 2. Theatr. p. 130. 131.
(4) lib. 2. Class. 10. p. 239. (5) de Ant. Scrip. Pat. ad Molin.

feliciter, laboresque corporis ad hanc utiliter contulit, mentem & calamum ex ingenio carminibus indulsit; extatque prolixa satis ejus, sed & elegans ac nitida & ad luctum provocans elegia de Cruciatibus Christi Servatoris nostri ad Petrum Donatum Pontificem Patavinum. Ipse scripsisse se alia multa gloriatur, nempe carmen Heroicum de gestis virorum illustrium Patavinorum, Elegias aliquot ad Elysiam puellam, alia quoque, quæ his carminibus ejus gloriosè signantur, memoranturque Musæ suæ (1).

Te duce gesta patrum cantavi, te duce feci
Vivere perpetua posteritate Viros.
Te duce formosam legi mihi sorte puellam,
Et sibi, dum cuperet, carmina multa dedi.
Jam nostrum varias nomen portatur ad urbes,
Dicere si de me, & scribere vera licet.

Floruit circa an. MCDXLIII. emortualis annus ignoratur; sepultus est in Eremitana basilica, ubi vultus ejus Mantineæ clari Pictoris penicillo describitur posteris. Memoratur à Gesnero (2): mors ejus propinato Ravennæ veneno tribuitur, cùm Romam peteret, vel comes Legatorum Venetorum, ut habet Pignorius, vel uti Scardeonius refert, ipse Veneti Senatûs ad Romanum Pontificem Legatus.

CAPUT VI.

Joannes Marcanova. Eugenius IV. Pon. Max. Joannes Siculus Cardinalis. Franciscus Lignamineus. Antonius Baratella.

1445 XXIV. JOANNES MARCANOVA Patavinus clarus alumnus gymnasii Patrii (3), inde Philosophus maximus, Medicus celebris receptâ studiorum laureâ prodiit. Mirâ curationum facilitate morbos raro pharmacis adhibitis, quibus Pharmacopolarum fraudes ditescunt, compescere solebat abstinentiâ unâ, quam Medici Diætam appellant; plerumque dicax in Medicos, quorum Philopharmaciam insectabatur syllogismo ex Hippocratis doctrina deducto. Nam hac dictante, tutissimum esse, in principiis morborum, si quid purgandum videatur, purgari oportere, dummodo materia turgeat. Atqui, addebat, rarò materia turget; ergo rarò purgandum etiam in morborum principiis. Patergon artis Jatricæ sibi fecerat studium antiquitatis, & quidquid otii superérat à curationibus, huic utiliter impendebat. Ex hoc claret peculiariùs apud posteros: quippe qui collectas ex eo studio ac labore opes in commentarios facundissimè, &, ut ea ferebant tempora, eleganter etiam redegit. MSS. hi sunt in volumine, quod habet bibliotheca Patavina S. Joannis ad Viridaria; nam ea, quæ nomine alterius in hanc rem impressa prodierunt, Scardeonio teste (4), ex his Marcanovæ observationibus excerpta sunt à plagiario. Porro hæc Sylloge Antiquitatum, quæ extat, hoc Epigrammate in fronte operis ab ipso Auctore, ut videtur, lectoribus commendatur.

Ut videas antiqua Virum monumenta priorum,
Quid Maris & terræ multa pericla subis?
Ecce, quod ut videas, totus peragrabitur Orbis,
Pagina nunc oculis subjicit una tuis:
Quæ si fortè tuæ ferat oblectamina menti,
Auctori grates dicere, ne pigeat.

Scripsit etiam *de Dignitatibus Romanorum*, *de Triumpho*, *de Rebus Militaribus*. Floruit circa an. MCDXLV. Sepultus est ad D. Augustini, ut annotat Salomonius (5); Memoratur à Portinario (6).

1447 XXV. EUGENIUS IV. Pontifex Maximus, ante Pontificatum *Gabriel Condulmerius*, (ex Monumentis cœnobii S. Joannis Canonicorum S. Georgii in Alga, quæ studiosè ad hoc

(1) apud Scard. ibid. (2) in Biblioth. (3) Pignor. de Ant. Script. Patav.
(4) lib. 1. Class. 10, p. 239. 240. (5) de Inscrip. Pat. p. 63. n. 110. (6) lib. 7. c. 7, p. 275.

ad hoc opus nostrum Salomonius eorundem Cœnobitarum, cùm adhuc stabant, doctor Philosophus ac Theologus) Venetâ familiâ populari sed priscâ, quæ deinde patricia fuit, in agro Patavino natus est, vixitque diu Patavii, ubi altus educatusque est, ac minores majoresque disciplinas, & artes liberales perdidicit Philosophiam præsertim, atque Mathesim, ex cujus parte, quâ complectitur Astrologiam, sibi maxima portendi, mirificè delectabatur (1). Rediit adultæ jam ætatis juvenis Venetias, vixitque apud suos in ædibus majorum, quas ferunt sitas ad templum Venetum esse adhuc integras. Ibi fato ereptis parentibus divino quodam afflatu percitus, & propemodum coactus ad rerum mortalium contemptum, patrimonium opulentum erogavit in pauperes (2), & Antonio Corrario, quem condiscipulum habuerat Patavii, socio Canonicorum sæcularium ad S. Georgium in Alga Ordini, initium fecit, legibus acceptis à patruo Antonii Angelo Corrario Episcopo Castellano, qui ubi summus Pontifex Gregorius XII. ad sedem toti Ecclesiæ præfectam ascendit, Gabrielem & Antonium illius Ordinis fundatores è secessu sacro vitæ diu exactæ religiosissimè, invitos licet ac reluctantes vocavit in aulam; & Antonium quidem Bononiensi, Gabrielem Senensi præfecit Ecclesiæ. Hunc non diu post geminatis honoribus Clericum officio Quæstorio ac Præfectum Ærarii dixit: mox autem, quamvis refragante Cardinalium collegio ad Purpuram evexit, ac Presbyterum S. Clementis renunciavit. Interfuit Constantiensi Concilio, à quo ad dignitates, quibus decreto Pisanæ Synodi Gregorium secutus exciderat, restitutus magno deinceps in honore fuit apud Martinum V., qui ejus operâ usus est in Legatione Piceni primùm; deinde in Bononiensi, & in prima quidem Gabriel Provinciam undequaque nutantem in fide continuit, Anconæ portum excavavit, purgavitque, munivit, ac restauravit: in alterâ verò Bononiam seditionibus, intestinisque odiis pessumdatam, & inter obsequium ac rebellionem non sine ingenti reipublicæ discrimine fluctuantem adventu suo composuit, pacavitque. Hinc Romam regressus, haud multo post mortuo Martino suffectus est V. Nonas Martii an. MCDXXXI. plenâ omnium Purpuratorum suffragatione. Quid egerit in Pontificatu, quanta domi forisque passus sit, quantâ fortunæ ac dexteritatis varietate, & arte cum Patribus Basileensis Concilii decertaverit; ut hos tandem indictâ Florentinâ Synodo vicerit, unàque Ecclesiæ Græcæ & Latinæ pacem, atque concordiam procuraverit, docebit te communis historia ex Platinâ, Panvinio, Ciacconio, Victorello & aliis, quorum dicta complectitur accuratè Oldoinus (3). Virtutes ejus ac merita, indeque gloriam immortalem Canonicorum S. Georgii de Alga Congregatio ad S. Salvatorem in Lauro Romæ significavit hac Epigraphe, quæ quod fertur ab Aldo Manucio conscripta, hìc à nobis ponitur non otiosè.

Memoria
Eugenii IIII.
Summi & Optimi Pontificis
Hic in pace gravis, in bellis pro Christi Eccles. impiger,
In injuriis patiens, Religiosorum amator, ac in eruditos Viros munificus,
Concilii Basileensis insolentiam
Adversùs Pontificiam Romanam Potestatem
Concilio Florentiæ celebrato refrænavit, ac fregit:
In quo
Joannes Paleologus Græciæ Imperator
Romanum Caput agnoscens
Ejus pedibus se, multasque exteras, ac remotas Nationes
humiliter substravit,
Congregatio Canonicor. S. Gregorii in Alga Venet.
Fundatori religiosissimo Pietatis causa P. C.
Sedit An. 16. Decessit Romæ in Vaticano An. 1447. 23. Feb. ætat. 66.

XXVI. JO. SICULUS Messanensis Patavii monasticum institutum amplexus est in cœnobio S. Justinæ (4) inter primos, quos Ludovicus Barbus auctor Congregationis Justinianæ 1442

(1) Pignor. in Antiq. Pat. ad Molin. Lignamin. ad Inscrip. Gym. (2) Tomas. in Append. ad Annal. lib. 2. & in Annal. (3) Tom. 2. p. 867. 890. (4) Salom. in Collect. ad Inscrip. Gymn.

Justinianæ in collegium adoptavit, & moribus Monacho dignis instituit. Studebat enim Patavii cùm opus illud egregium Ludovicus Dei nutu aggressus est, & à profanâ Philosophiâ ad Christianam religiosamque multos traduxit. In eo cœnobio Joannes post pietatis tyrocinium sacras disciplinas prosecutus Theologiam sibi comparavit è nostro gymnasio, cujus proinde bis fuit alumnus, inscriptusque est albis gymnasticis iterum iterumque, ut annotat Porcellinus (1). Addit ex Monumentis, quæ vidit in illo cœnobio, in quo magistrum se fuisse, ac Monachos Philosophiam ac Theologiam docuisse, gloriatur Salomonius (2), Joannem hunc in gymnasio docuisse, quod affirmare non audeo, nullâ fultus auctoritate majore, ac gymnasticis monumentis omnino tacentibus. Hoc certum, claruisse Joannem & vitæ sanctimoniâ & sapientiâ inter cœnobitas suos usque adeo, ut à Ludovico Barbo secundus S. Justinæ Abbas fuerit, Mauro Papiensi, quem condiscipulum in gymnasio habuit, suffectus an. MCDXXXVIII. teste Cavacio (3). Vix anno functus est eo munere, accitusque Romam ab Eugenio IV. præfuit, eo jubente, cœnobio S. Pauli extra Urbis Muros: mox ejusdem Pontificis legatus ad Alfonsum Aragonium (4), & Renatum Andegavensem, ut pacis & amicitiæ fœdera confirmaret, eo ardore animi, & firmitate judicii provinciam illam administravit, ut provehi ad Purpuram Cardinalis Tit. S. Sabinæ meruerit an. MCDXLVI. Tantæ dignitati vix triennio superstes fuit, decessitque Neapoli XII. Kal. Februarii an. MCDXLIX. Sepultus ibidem apud Benedictinos.

1462 XXVII. FRANCISCUS LIGNAMINEUS Patavinus Artium doctor clarissimus nuncupatur in epigraphe, quam exhibet Scardeonius (5). Is Romam profectus in aula Pontificia inter præcipuos maximè claruit sapientiâ, mentis acumine, probitate vitæ, & in rebus gravissimis pertractandis dexteritate, Ex his animi dotibus carissimus fuit Eugenio IV. qui inter participes secretorum suorum lectum præ omnibus habuit, ditavitque opulentissimis sacerdotiis, quibus non ad luxum, sed ad pietatem usus templa restituit, ædes instauravit, prædia redemit. Sancti Benedicti Novelli Prior ab eodem Pontifice creatus, præfectusque illi cœnobio, quod Patavii nobilissimum est, hoc Monachis Olivetanis resignavit auctum ædificiis (6), ornatum bibliothecâ an. MCDXLI. quo ad Feltrenses infulas provectus est, mox translatus ad Præfecturam Saerorum Ferrariensium plures legationes ad summos Principes feliciter obivit nomine Eugenii, à quo destinabatur ad Purpuram, quam illi mors Pontificis ejusdem eripuit. Ejus gesta longo carmine cecinit, & ad Superos prope dixerim extulit Musa Porcellii Poetæ Neapolitani, cujus fragmentum unum edidit Scardeonius (7), plura & prolixa Pignorius (8), ex quibus constat, eum scripsisse multa: Libros duos alterum *de Naturali*, *de Morali alterum Philosophia*. *Disquistiones Astronomicas in Capita LX. Epigrammaton libellum ad Ludovicum Cardinalem Patavinum*. *Commentarium de Inventoribus Artium*, *& de Deo Trino*, *& Uno Theologicum Tractatum*. Obiit Romæ III. Idus Februarii an. MCDLXII., quem signat lapis ejus statuæ suppositus in templo S. Mariæ novæ cum hoc epigrammate (9).

Francisco extincto Patavino antistite Feltri
Et quondam mœstæ Præsule Ferrariæ
Extinctum humano est, quantum virtutis in uno
Corpore! non totus Orbis habere potest.

Nec hi versus pugnant cum eo, quod diximus, primùm eum Feltrensem Episcopum fuisse, deinde Ferrariensem: nam stat utrunque ex notatis à Pignorio, & confirmatis à Salomonio docentibus resignatam à Francisco Ferrariensem Ecclesiam Jo. Baptistæ fratri (10), itumque iterum ad Feltrensem, quam absens administravit ad obitum usque.

1462 XXVIII. Nemo unus Poetarum intra sæculum XV. pluribus lusit ANTONIO BARATELLA LAUREGIO. Natum in oppido Campi S. Petri, quod Patavinum municipium est, excepisse visæ sunt Musæ, educatumque misisse ad gymnasium nostrum, ut hic philosophicis viribus instructus laureatus Philosophus ad ipsas rediret, quas augustiùs coleret, & robustiùs ad viriles cantus exciret. Summopore delectatus amæna solitudine, omni fœnore solutus, civiliumque rerum planè securus amica coluit rura, & in villa

(1) ad Matric. Artist. not. 8. (2) loc. cit. (3) hist. Cœnob. S. Justin. lib. 5. p. 224. (4) Oldoin. ad Ciacc. Tom. 2.
(5) lib. 2. Class. 6. p. 132. (6) Lancellot. hist. Olivet. Cavacia hist. S. Just. lib. 2. p. 132. Salom. Inscrip. Pat. p. 110.
(7) ibid. (8) de Ant. Script. Pat. ad Molin. (9) apud Scard. & Salomon. loc. cit.
(10) Vid. Scard. ibid. p. 133.

in villa Lauregiæ diu vixit in edendis carminibus omnis generis feliciter occupatus. Horum titulos, adjecto versuum numero, quem Scardeonius ad septuaginta quatuor millia (1), & sexaginta producit, laboriosè satis Pignorius recenset (2), videndus si placebit (nos enim lectorum & nostro tædio parcimus.) Laudatur à Guarino Veronensi (3), cui conjunctissimus fuit, ut patet ex amæbæis Epigrammatis, à Polentono verò (4) Poeta natus asseritur, cui nimirum Ovidianam in pangendis carminibus facilitatem natura tribuerit. Præter barbara nomina, quibus apud Scardeonium inscribuntur ejus Poemata (5), duo alia summopere laudat Pignorius, alterum quod Metamorphoses inscripsit Fontium, rivulorum, collium, rusticarumque tum anuum, tum puellarum, alterum Justinadem, quo Martyrium Justinæ Virginis heroico carmine cecinit. Devexâ jam ætate Utinensium precibus dedit, ut apud illos mercede conductus Rhetoricam doceret, ibi consenuit, ac mortalitatem explevit circa annum MCDLXII. certè ante obitum Polentoni, qui de illo ut dudum è vivis erepto scribit (6).

CAPUT VII.

Xycus Ricius Polentonus. Ludovicus Scarampus ab Arena Mediarota Card. Nicolaus de Comitibus.

XXIX. XYCUS RICTIUS vel *Ricius Polentonus* Patavinus Modesti, de quo diximus, pater ex Pignorio (7) vir Philosophus, & Astrologus, ex hac scientiâ Caudi de Cando, ex illa Cajetani Thienæi discipulus, cùm posset ex his doctrinæ partibus haberi maximi apud cives suos, maluit ex studiis humanitatis gloriam sibi apud posteros quærere. Vir doctus à Scardeonio (8), undè sua habet Portinarius (9), dicitur, & in hujusmodi studiis peritissimus. Scriba fuit Patavinæ Reipublicæ, scripsitque multa lectu dignissima, ex quibus clarere cœpit ab an. MCDXXXIII., quo edidit volumen ingens *de Illustribus Scriptoribus latinis*, cujus autographon Scardeonius habebat, cessit deinde in rem Illustrissimæ familiæ de Lazara Comitum Paludis Majoris ad Consilvanum, ut nos docet marginalis nota ad locum Scardeonii (10). Ex hoc opere pleraque habet tum Scardeonius ipse, tum verò maximè Pignorius, quo teste vivendo attigerit an. MCDLXIII. ex Necrologio ditis sacerdotii S. Leonardi, ubi conditus est cum fratre, habetque epigraphen in disticho satis inepto (11). Extant argumenta à Xycone conscripta in decem Orationes Ciceronis in Catilinam, & in mutuas invectivas Salustii & Ciceronis. 1463

Libri VI. Exemplorum Memorabilium.
Liber adversùs Lusores.
Dialogus, quo lusus Hebræorum ridiculi describuntur.
Tractatus de Confessione ad Petrum Donatum Antistitem Patavinum, ex quo citatur à Petro Albiano (12).
Comment. De Miraculis D. Antonii Patavini.
Vita B. Helenæ Enselmina.
Vita latina Petrarchæ, quæ Anonymo tribuitur, editaque est à Tomasino (13), ab hoc Xyconi tribuitur (14).

XXX. Ad fortunas penè dixerim regias, dignitatemque ac potestatem uno Pontificatu minorem gymnasium nostrum aluit, instruxit, aptavit LUDOVICUM SCARAMPUM ab Arena Mediarotam Cardinalem Patavinum. Is neque claro, neque diti genere natus in ea Regione Patavii, quæ Arena dicitur (fuitque mox ab eo empta, deinde ab hæredibus ejus distracta cessit in jus Nobilium Foscarorum, qui eam etiamnum obtinent) arti Medicæ discendæ perspicax & experrectum ingenium addixit, ex eâque doctor, in patria Medicinam fecit privato stipendio: claruissèque eum inde multis probare conatur Pignorius (15), quo auctore, hæc ipsa ars illi viam straverit ad necessitudinem cum Francisco nondum Cardinali Condulmerio, & ad gratiam amoremque Eugenii IV. nondum Pontificis. Ab hoc Romam accitus, repentè abollam Hippocratis mutavit in sagum, & à literis animum convertit ad arma sub Martino V. Pontifice Max. apud quem cùm operam suam probasset factis egregiis, Traguriensem primùm Ecclesiam absens administravit, deinde Florentinus Episcopus Florentinæ Synodo 1465

(1) lib. 2. Class. 10. p. 237. 238. (2) de Scrip. Ant. Pat. ad Molinum. (3) in Epigram. ad ipsum. (4) de Vir. illustr. (5) d. p. 238. (6) In Dialogo Hebræorum. (7) de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum. (8) lib. 2. Class. 10. p. 236. (9) lib. 7. c. 8. p. 277. (10) d. p. 236. (11) Salom. Inscrip. Pat. p. 194. n. 42. (12) in Thesau. Eccles. (13) in Petrarch. Redivivo p. 185. 194. (14) ibid. p. 7. & 35. (15) de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum.

interfuit sub Eugenio, cui carissimus, ejusque nepoti Francisco Card. Condulmerio arctissimâ familiaritate conjunctus ad majora & maxima provectus est: nam bello jam clarus, & in togâ sacrâ imperator egregius, quæ feliciter arma contra Turcas tractaverat, pro patrono Eugenio in Christianos fortiùs feliciùsque convertit, ubique victor, & insigni profanarum virtutum gloriâ conspicuus, incredibili verò in rebus agendis dexteritate mirabilis. His artibus & Romanorum rabiem adversùs Eugenium repressit, pacavitque, & ditionem Ecclesiasticam à Tyrannis discerptam, atque pessumdatam, obsequentem & integram Apostolicæ Sedi restituit. De rebus ab eo fortiter bello gestis, cum adversùs hos in Italiâ, tum in Pannoniâ contra Turcas, & in eosdem in oris Orientis maritimis, multa singillatim Oldoinus (1). Hinc ad Purpuram vocatus post cædem Vitelleschi Cardinalis ejus consilio patratam, non solùm ejus opibus amplissimis ac ærario propemodum regio potitus est, verùm etiam infulas habuit Aquilejensis Patriarcha renunciatus, primus è subjectis imperio Venetorum, quibus tamen ab initio non æquior fuit Decessoribus suis, quippe Carniam integram repetebat, virque militaris arma spectabat; à quibus tamen abstinuit se, blanditiis Venetorum, eorundemque constantiâ, & jussibus Eugenii ad pacis consilia revocatus, quæ tunc sanè dilata sunt, dum Ludovicus negotiis maximis impeditus, in utroque Patriarchatu Aquilejensi & Gradensi, mox Legationibus ad Philippum Mariam Insubriæ Ducem, & Genuensem, ac Florentinam Respublicas, totus fuit in conciliandâ sibi rerum omnium administratione sub Eugenio in aulâ Romanâ, quam civibus Patavinis opplevit, tantâ cum Romanorum invidiâ, ut vel Mulionibus in proverbium veniret (2), cum Mulas agentes increpantesque dicebant: *Eia eia villane, si esses Paduanus fieres Papa, vel Castellanus*; quo dicto Ridium Patavinum sugillabant, quem, quòd Vitelleschum Cardinalem interemisset, Eugenius Ludovici hortatu arci Adrianeæ præfecerat. Eugenio è vivis erepto, ad res cum Venetis penitus transigendas adjecit animum Ludovicus; hisque accuratè perpensis, in eam tandem sententiam descendit, ut, perpetuâ deinceps lege pacis, jus totum potestatis in Carniâ Venetorum esset, sibi ac Patriarchis Aquilejensibus pensio quotannis trium millium aureorum solveretur, atque etiam jus plenum in oppidis S. Viti, & S. Danielis. Hac transactione jurgium illud, quod Venetos diu & Patriarchas Aquilejenses vexaverat, compositum est an. MCDLX. Sedente Pio II., Francisco Foscaro Principe, cùm Venetus etiam Senatus Ludovicum ipsum Cardinalem patriciæ Nobilitati adscripsit, eique prædia & munera concessit amplissima, de quibus aliisque, ac præsertim de ipsa transactione, multis eruditè propositis diplomatibus uberrimè scribit Ughellus (3). Ex hoc & Oldoino constat Ludovicum Cardinalem fuisse hominum ea ætate ditissimum, quippe opes immensas congesserat, & opulentissimis sacerdotiis erat instructus. Atque utinam hæc omnia in bonum publicum vertisset, neque ex tantâ fortunâ ad vitia deflexisset, quibus non sibi dumtaxat nocuit, verùm etiam curiæ, quam tot magistratibus occupabat. Ferunt hunc primum in illam regium fermè splendorem, qui res sacras maximè denigrat, equos, canes, familiam ingentem, convivia lauta, supellectilem pretiosam, cupediorum & luxus monstra invexisse, ex quibus dictus est Cardinalis Lucullus, vapulatque apud Scriptores suæ ætatis acerrimè, quos inter Jo. Jovianus Pontanus cum apud Inferos galero æreo candente contectum, lusit ac cecinit. Accessit invidiæ ex opibus, earumque non optimo usu contractæ, rixarum inter eum, & Paulum Barbum Cardinalem Eugenii nepotem ac dissidiorum causa: quippe hic ægerrimè ferebat primas Ludovico datas ab avunculo, ille parem habere Barbum minimè patiebatur; pugnabantque eò acrioribus odiis, quò studiosiùs dissimulabantur, tum sub Eugenio, tum sub Nicolao V. Callisto III. & Pio II., cui cum Barbus fuisset suffectus Paulus II., dicitur Ludovicus lento morbo ex mærore concepto contabuisse, quamvis eum Paulus Episcopum Albanensem renunciasset, ditique Sacerdotio Claræ Vallis apud Mediolanum cumulasset. Obiit Romæ III. Idus Martii anni MCDLXV. ætatis LXIII. Sepultus est in suo titulo S. Laurentii in Damaso sine titulo, quem illi anno XI. ab obitu magnificè ibidem extruxit Henricus Hunis Archiepiscopus Tarentinus, addito prolixo satis elogio, quod leges apud Scardeonium (4), Oldoinum (5), & Tomasinum (6), apud quem idem præstant Equites Delii Patavini longo Elogio in eorum Academia nobili proposito (7). Condito testamento scripsit hæredes ex re mobili, regiâ supellectili, & immensâ pecuniâ Ludovicum, & Nicolaum Scarampos, quos alii ejus nepotes tradunt, alii alumnos & familiares: nec desunt, qui nothos filios putavere: ex residuâ immobilium ac prædiorum hæreditate

(1) ad Ciacc. Tom. 2. p. 919. (2) Scard. lib. 2. Class. 6. p. 129. (3) Tom. 5. p. 123, 126.
(4) ibid. p. 131. 132. (5) ibid. p. 921. (6) Elog. lib. 1. p. 15. (7) ibid. p. 16.

hæreditate successores suos esse voluit Andream fratrem, & ex eo nepotem Franciscum. Verum illos quidem exhæredes fecit Paulus II. quos in custodiâ detinuit, indeque fugientes cùm comprehendisset, tandiu habuit in carcere, donec opes hæreditarias omnes undequaque conquisitas in fiscum transtulit; atque inopes particulis quibusdam donatos, dimisit; laudaturque Paulus ex hoc ipso apud Ughellum (1) à Gaspare Veronensi assentatore Pauli putidissimo, quem ex hoc ipso vituperant reliqui. At hæredes immobilium, hæc nepotinis sumptibus ex hausere, distraxere agros, omnia consumpsere. Adeo quæstus censusque ex re Sacra congestus exitio est familiis posterisque, quibus per fas & nefas quæritur; raroque non evertit domos totas, in quas sacræ divitiæ ex instituto pauperibus debitæ transferuntur. Scripsisse dicitur Cardinalis Mediarota Scarampius mirâ quadam eruditione refertas epistolas ad Franciscum Barbarum, cujus filiorum lustricus pater erat: extabantque hæ apud Pignorium, Tomasino (2) teste, cujus dictum Pignorius (3) ipse confirmat.

XXXI. Eadem ętate, qua Mediarota Cardinalis Patavinum nomen Romæ insigni dignitatum ac luxûs ostentatione celebrabat, floruit Patavii sapientiæ gloriâ NICOLAUS DE COMITIBUS vir doctissimus, Astrologus per ea tempora celeberrimus. Is nobilissimâ (4) gente Patavii genitus, quæ nunc etiam opibus, virtute, ac splendore singulari patriciis quoque Venetis adscripta est, Philosophicis meditationibus ab adolescentiâ in gymnasio patrio mentem instruxit, ac perpeti labore, ut scribit Pignorius (5), excoluit, receptusque in numerum Philosophorum sedit inter collegas Patavinos doctot auctoritatis eximiæ: clarusque equestribus ornamentis, & præstantis eloquentiæ laude, orator, & eques patriam illustravit doctissimis libris, quibus penè omnia Stagiritę documenta complexus est. Eorum titulos longâ serie recenset idem Pignorius, iisdemque bibliothecam suam instructam fuisse gloriatur. At Scardeonius eum posteritati commendat ex Astronomicis commentariis, quos ad filium scripsit, in octo capita laboriosè distributos, quorum primo agebat, de qualitatibus temporum sub formâ generali, sub qua particularia originem sortiuntur. Secundo, de Aeris alternationibus in anno contingentibus. Tertio, de iisdem contingentibus in mense. Quarto, de fieri solitis in die. Quinto de iis, quæ contingunt in hora. Sexto mansiones Lunæ ex certa ratione ad tempus præsens observanda significabat, quo certius pluviæ, imbres, venti, ac reliquæ aeris affectiones, impressionesque prænoscerentur. Septimo horum omnium notiones ad astrorum positum revocabat, ad exortum, occasumque lunæ, & cometarum, aliorum phænomena, eorumque signa in quibusdam animalium actibus pręnoscendorum. Addebat his appendicem de signis terræ motuum, pestilentiæ imminentis, aut epidemiæ, corruptionis aeris, fertilitatis sterilitatisve, unde caritas, vel ubertas annonæ. Sed & huic, ut Astrologis cæteris ex hac rerum prænoscendarum scientiâ commodi obtigit nihil; ærumnâ potiùs & inopiâ extremis vitę temporibus laboravit. Nam à Florentinis accitus Pręturam egit splendidè ac liberaliter, & ex Antenoreâ munificentiâ. Verum cùm fidejussisset pro Strozziis ejus urbis patriciis in maximâ summâ pecunię, quod plerumque usuvenit, pro debitoribus, qui decoxerant, solvere creditoribus coactus, possessiones ac prędia sua vendidit, ac redux in patriam in Montem Silicem secessit, ibique in otio literarum delituit usque ad mortem, quę illum ibidem terris abstulit, condiditque tumulo in ęde D. Francisci sub rubro lapide anno MCDLXVIII. 1468

CAPUT VIII.

Bessario Cardinalis Episc. Nicænus. Jo. Antonius Campanus.

XXXII. BESSARIO CARDINALIS, de cujus genere Miniatus (6) quidam multa fabulatur ineptè, Trapezunte natus est an. MCCCXCV. neque parentibus affinitate regia claris, neque nobilibus. Excultus à puero bonis literis, & ineunte juventute Monasticum magni Basilii professus institutum studiorum causa Constantinopolim venit, auditisque Philosophis plurimis, postremò adhęsit Gemisto, cui agnomen Pletho, Philosopho Platonico, ac Platonicorum per ea tempora facilè Principi. Is eum (7) & inter discipulos plurimi semper fecit, & ita Manueli Palęologo Imperatori ex eruditione, facundiâ, & rerum sacrarum notitia commendavit, ut ultrò in aulam receptus, quam in sui admirationem compulit vi mirę integritatis, modestię, religionis, quas 1472

(1) ibid. p. 126. 127. (2) ibid. p. 14. (3) loc. cit. (4) Scard libr. II. Class. 9. p. 214.
(5) de Ant. Scrip. Pat. ad Molinum (6) de glor. decidu. Famil. Comnenæ
(7) Bessar. Ep. 1. ad filios Plethonis

in eo virtutes opinio sapientię studiosissimę veritatis augebat, à Joanne Palęologo titulo tenus Metropolites Nicænus dictus, (nam tunc Nicea Turcis suberat, & regiis Turcarum urbibus annumerabatur) inter primos Antistites lectus est, quos cum Latinis decertaturos in Italiam deducebat. Photianorum partes tum in Synodo Ferrariensi, tum in Florentina tutatus est acriter, donec citra nefas id illi licuit; asseritque (1) sanctè, jurejurando interposito, Philanthropino scribens, quod nos quoque de nobis testari possumus, conatum se omni ope, studioque, quę vera censebat, validissimis rationibus confirmare; ubi falsum esse cognovit, quod verum existimaverat, in id totis ingenii viribus collineasse, ut saltem, quod falsum agnoverat, aliqua ratione defenderet; cùm hęc quoque ratio penitus defecisset, nec aliter pro falsitate pugnare licebat, quam negatâ pernegatâque, ac planè contemptâ Occidentalis, & Orientalis, atque hujus in primis, Ecclesiarum auctoritate, dedisse manus pro veritate, contra quam nisi per ineptias hiscere non posset; stetisse fortiter, auctoremque fuisse, quotquot aderant Gręcis, ut sancitis communis Fidei dogmatibus, ea pax, unitas, & concordia inter utramque Ecclesiam pangeretur, sine qua neque res sacra, neque politica stabit unquam in Græcia. Hæc ipse Bessario, quo spectant tum ejus laudes apud Orthodoxos, & his longè gloriosiores Photianorum vituperationes, quibus is asseritur auctor præcipuus editi in Florentina Synodo decreti, vi cujus schisma planè delirum, si minus potuit ex toto restinguere, at sanè potuit ridendum edere, ejusque sectatores, hostes Græciæ, quam jactant, ut pertinacissimos, ita & ignorantissimos, comprobare. Hinc in eodem Concilio Bessarionem virum tantum, & de universa Ecclesia, & Græcia sua egregio hoc facinore optime meritum, Eugenius IV. Romanæ Ecclesiæ vindicavit, atque una cum Isidoro Thessalonicensi Rhutenorum Metropolita provexit ad Purpuram, non qua ipse clarescerct, sed quam ipse sui famâ nominis, reque virtutum suarum augeret. Idem deinde Pontifex, post obitum Gregorii Protosyncelli Patriarchæ Græci Romæ, quo se receperat, defuncti, Bessarionem hortatus est, ut ad solium Ecclesiæ Byzantinæ, ad quod ab Imperatore, & Orthodoxis vocabatur, ascenderet: paruitque vir doctissimus, assumpsitque Constantinopolitani Patriarchæ titulum. Sed post Synodum Florentinam, ab illa statim, nutante Constantinopoli Ecclesiarum concordiâ, quò faciliùs commodiusque labanti consuleret, secessit Venetias; utque latinam linguam, quam tunc vel penitus ignorabat, vel discere cœperat, perdisceret, simul rationem agnosceret, qua penes Latinos scientiarum theoremata explicarentur, Patavium venit cum Græcis aliquot eruditissimis; seque magister sua ætatę inter sapientissimos maximus discipulum dedit gymnasio nostro, quod hanc illi gloriam eximiam debet, ex qua tum eum, tum alios Græcorum doctores accensere possit alumnis suis. Habitasse eum ad S. Sophiam, refert Tomasinus (2), cum tradit, magistro latinæ & Italicæ linguæ usum pro se ac familiaribus suis Joanne quodam Sclengia Cretensi, qui cœtui se Canonicorum S. Georgii in Alga jam pridem addixerat inter primos Ordinis Patres. Addit Salomonius (3) ædes à Bessarione inhabitatas eas nunc censeri, quas Pisaurorum Serenissima domus magnificentius extructas Patavii possidet, & nunc auget sui nominis gloriâ huc sæpe secedens Senator amplissimus eques Joannes Pisauro, vir legationibus magnificè obitis, Patavinâ Præfecturâ gloriosissimè administratâ, integritate, prudentiâ, gravitate, quibus augustum Venetæ sapientiæ collegium implet, Reipublicæ, cui subsumus, undequaque venerabilis. Patebat hic hospitium Bessarionis viris sapientibus, ac præsertim Professoribus publicis, quos ubi brevi latine satis intelligere didicit, ipse cum hospitibus suis frequens audiebat, affirmatque (4) sibi ac suis admodum profuisse, quæ his docentibus didicit: quòd intacto Platone, Aristotelem appositè ad orthodoxam Ecclesiæ sententiam interpretarentur. Narrat hæc ipse Philanthropino scribens, ex ejusque fide licet nunc eum, licebit autem inferiùs Græcos & Latinos aliquot familiares ejus gymnasii nostri claris alumnis adscribere. Rebus Constantinopoli desperatis, rediit Romam sub Nicolao V; sub quo captâ urbe Orientis Regiâ, ipse utcunque naufragio Græciæ opem ferre, ac reliquias ejus in sinum recipere, has cum principibus literatorum hominum in Italia immiscere, harum contubernio gloriari, comitatuque per urbem incedere. Habitabat in Quirinali ad SS. Apostolos: deducebatur autem in Vaticanum non exculto quidem & numeroso, sed uno virtutis nomine maximè decoro famulatu. Quandoquidem, ut scribit Jovius (5), præclara Græcæ Latinæque linguæ lumina, peregrinorum requisita oculis circa eum in triviis civium digito monstrarentur. In his enim sæpe conspecti sunt Trapezuntius, Gaza, Argyropulus, Philelphus, Blondus, Leonardus, Poggius, Valla, Sipontinus, Campanus, Platina, Domitius, nul-

lo ævo

(1) Epist. 2. ad Philanthrop. (2) In Chronotaxi Gymn. Patav. & in Append. Annal. lib. 2. (3) In Collect. ad Inscrip. Gymn. (4) Dict. Epist. ad Philantrop. 2. (5) Elog. p. 43.

lo ævo perituri: quibus viris domi stipatus, usque adeo extra invidiam gloriosâ sui famâ fruebatur, ut Eugenius, Nicolaus, & Pius eum sibi successorem, si fas esset, adoptare percuperent. Refert idem Jovius, non defuisse Bessarioni ad Pontificatum studia Cardinalium, & quidem præcipuorum, post obitum Pauli II. quamvis tunc non defuerit ex illo ordine, qui Neophytum illum appellaret, ac tanto viro Græcam barbam objiceret, & Monasticam in ritu Græco vestem, quam semper mordicus tenuit, Græcum se semper Episcopum more, ritu, cultuque, asserens; mentiturque vel delirat Coresius (1) post Margunium (2), qui Bessarionem ad Sacra Latina transiisse, impudenter affirmat. Ergo eum tres summæ auctoritatis Cardinales in cellâ Conclavis abditum adiere, ut Pontificem salutarent: cum verò à Janitore Nicolao Perotto non admitterentur, quòd parcendum lucubranti diceret; stomachati proterviam famuli, avertêre se cum indignatione, ac dixere: ergo nec prensanti, nec roganti quidem summa dignitas inculcanda est, ne cum ad fastigium honorum ascenderit, superbis ac stolidis janitoribus pareamus: statimque Sixto IV. dedere suffragia. Ferunt, his agnitis Bessarionem dixisse; *hac tua, Nicolae, sedulitas, & mihi Tiaram, & tibi Galerum eripuit*. Sub Sixto IV quos ingenti sumptu codices Græcos atque Latinos collegerat, Venetias transferendos curavit, eosque primùm legavit Monachis S. Georgii Majoris, mox voluntate mutata, Procuratoribus D. Marci, atque adeo Reipublicæ Venetæ habendos ac servandos & publicæ utilitati Græcorum præsertim publicitùs exhibendos curavit, quibus ex ejusdem Reipublicæ voluntate accersitum Roma Sabellicum præfecit, nec diu post vivere desiit. Nam cum à Sixto Legatus à Latere missus ad Ludovicum XII. summo apud Gallos honore fuisset receptus; quòd urgentiùs instaret apud Regem pro pace sancienda cum Duce Burgundiæ, ajunt Ludovicum, apprehensâ ejus barbâ, dixisse: *Græca per Ausonios fines sine lege vagantur*; eumque re infecta, cultum tamen donatumque ex merito dimisisse. In reditu morbo correptus, donationem bibliothecæ Veneris factam testamento condito confirmavit, ac decumbens Ravennæ decessit XIV. Kal. Decembris an. MCDLXXII. ætat. LXXVII. Corpus Romam translatum conditum est ad SS. Apostolos in marmoreo tumulo, quem sibi vivens paraverat, cum hac epigraphe.

Bessario Episcopus Tusculanus S. R. E.
Card Patriarcha Constantinopolitanus
Nobili Græcia ortus, oriundusque
sibi vivens posuit
Anno Salutis MCCCCLXVI.
Τοῦτ' ἔτι Βησσαρίων ζῶν ἄνυσα σώματι σῆμα.
Πνεῦμα δὲ φεύξεται πρὸς Θεὸν ἀθάνατον.

Vertit latinè apud Jovium Majoranus.

Bessarion feci hunc tumulum, qui conderet ossa.
Venerat unde olim, Spiritus astra petet.

Gloriosius de eo alius hoc disticho.

Græcia me genuit, fovet Italis ora; Galero
Roma colit; Vita sum Numa, & Arte Plato.

Vix non otiose quis recenseat singillatim, quæ scripsit Bessario. Horum indicem ab Allatio confectum ex bibliotheca Vaticana, atque alterum à nobis excerptum ex edito indice Veneræ, alibi studiis nostris seposuimus: hic editorum, quæ vidimus, operum titulos damus.

Comment. de Articulis Fidei adversus Marcum Ephesum.
De Eucharistia liber singularis.
Defensio Platonis contra Calumniatorem, hoc est Georgium Trapezuntium.
Orationes tres de Bello Turcis inferendo.
Consolatio ad Imperatorem Græcorum.
Epistola tres prolixa ad Alexium Philanthropinũ.
Epistola duæ ad Plethonis Filios.
Epistola quinque ad Gregorium Protosyncellum, & Gennadium Constantinopolitanos Patriarchas.
Epistola aliquot breves, familiares, aut erudita.
Laudes Trapezuntis Patria.
Descriptio Isthmi, addita est descriptioni Peloponnesi Plethonica.
Latina fecit Aristotelis, & Theophrasti τὰ μετὰ τὰ φυσικά.
Xenophontis de dictis & gestis Socratis.

(1) Lib. de error. Latin. (2) Ad Can. 49. Apost.

1477 XXXIII. Jurisconsultum JO. ANTONIUM CAMPANUM claris artium Alumnis annumeramus, quod neque ex Jurisprudentia claruerit, & jam adultæ eruditionis vir in Patavino gymnasio Græcas literas dumtaxat didicit, Demetrio Chalcondyla præceptore. Natus (1) est in viculo Gavella apud Gallusium oppidulum Campaniæ parentibus planè rusticis, & egenis. Eum mater enixa sub lauro est, pater puerum pascendo pecori addixit, cumque in puero quædam indoles fortunâ major se proderet, eum ruralis sacerdos in famulatum adscitum primas literas docuit. Missus deinde (2) Neapolim, datusque obsequio nobilis adolescentis pædagogus, ea occasione diligens, operosus, & ad Musarum delicias propensus juvenis, priscos auctores lectitando, recentiores curiosiùs audiendo, præsertimque Laurentium Vallam, qui tunc inter eruditissimos Italos ingenti famâ florebat, eos in humanioribus literis processus fecit, & gloriam consecutus est, parem qua se maximis gereret. Ad tricas deinde Legum applicuit animum, quarum causâ dum Senas proficiscitur, in itinere à grassatoribus circumventus, ac spoliatus, & prope nudus confugit Perusiam. Ibi ut sibi alimenta pararet, Rhetoricam docuit, eamque sibi laudem atque admirationem brevi conciliavit, ut non solùm vitæ honestissimè transigendæ opes suffecturas habuerit, verùm etiam Perusina civitate donato, auctoque laureâ Jurisprudentiæ, superfuerit ad ineundas peregrinationes per ea tempora viris eruditissimis usitatas. Pervagatus clariores Italiæ Academias, finem itinerum fecit Patavii, ubi se discipulum ex magistro præbuit gymnasio nostro, ut ex albis gymnasticis constat, & linguæ Græcæ, ut diximus addiscendæ sub Chalcondyla strenuam operam triennio posuit. Reversus Perusiam Gesta Braccii celeberrimi sæculo XV. Imperatoris commentario latino complexus est, si non peccasset in historicam veritatem, interjectis Poeticis commentis pluribus, ex eo libro par prisis Scriptoribus habendus. Ex illo tamen ob summam elegantiam styli incredibilem laudem & admirationem adeptus, summâ iridem famâ apud aulicos Romanos inclaruit: hinc porro accitus à Calisto III. ab Epistolis Pontificiis fuit: mox ob similitudinem studiorum à Pio II. ad intimam familiaritatem receptus, eodem tempore præfuit aulæ Alexandri Olivæ Saxoferratensis Cardinalis, unàque amorem ac patrocinium impensissimum promeruit Jacobi Amannati, sub nomine Cardinalis Papiensis inter eruditos sæculo XV. notissimi. Ab eodem Pio II. Crotoniensis in Calabriâ Præsul renunciatus, paulo post Aprutinas, hoc est Interamnatis apud Samnitas Ecclesiæ infulas, Episcopus induit; unde etiam ad Purpuram fuisset evectus, ni brevis Pii Principatus hoc illi decus invidisset. Paulo quoque II. fidem ac virtutem suam probavit abundè, habuitque ab hoc prædives Sacerdotium, dictus Archipresbyter S. Eustachii, quò libentiùs commodiusque comitem se, ac participem consiliorum daret Francisco Piccolomineo Cardinali in Germaniam Legato. Ibi fertur tam facundè & copiosè in conventu Principum perorasse, ut Germanos ad bellum sacrum suscipiendum adduxerit. Redux ex illa legatione, jussu Sixti IV. præfuit Tuderto, mox Fulginatibus ac Typhernatibus, quæ postrema præfectura illi fortunæ mutationem maximam fecit. Nam cùm, citra culpam ejus, Typhernates factiosi in seditionem exarsissent, in Campanum crimen seditionis ab aulicis versum est apud ferocem Pontificem: unde is reus non sui criminis & munere multatus est, & extra ditionem Ecclesiasticam exulare jussus. ærumnose deinceps vixit, & exilia mutavit sæpè, modò apud Ferdinandum Neapolitanum Regem, modò alibi: tandem infelix & egenus Senas secessit, ut se Pii II. memoriâ recrearet. Sed ægrum animum locus levare non potest: jamque senex, interceptùsque crebris assultibus morbi comitialis, ibidem interiit an. MCDLXXVII. celebratus penè dixerim omnium Poetarum carminibus, quorum aliqua leges apud Jovium (3), Gaddium (4), Oldoinum (5), Nicodemum (6), & alios, ex quibus, quæ diximus, fusiùs prosequitur Ughellus (7).

CAPUT IX.

Theodorus Gaza. Petrus Baldus. Nicolaus Perottus. Palladius Fuscus seu Niger. Andreas Brentius.

1478 XXXIV. His describit Philanthropino (8) Bessario felicitatem Italiæ, florentesque in ea literas: εἰσὶ δὲ παρ' αὐτοῖς Ἀκαδημίαι πολυτελεῖς καὶ μαθημάτων παντοίων ἐξαίσια φροντιστήρια, ἐν οἷς οἱ καθ' ἡμᾶς, εἴπερ ἂν βούλοιντο, τὰ τῶν Λατίνων μαθεῖν, καίγε τῆς αὐτῶν γλώσσης μετασχεῖν, οὐ μὴν αὐτοὶ

(1) Ughell. Tom. 1. p. 369. 371. nu. 42. (2) Jovius in Elog. p. 39. 40.
(3) Ibid. p. 40. (4) De Scrip. non Eccles. (5) In Athen. Perus. p. 23.
(6) Ad Toppii Biblioth. p. 6. (7) ibid. (8) Epistol. 2.

αὐτοὶ πρὸς τὸ κορυφαῖον τῆς τε Φιλοσοφίας, καὶ Φιλολογίας ἀνήξουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τοῖς λατίνοις ἔσονται πρὸς τὰ τοιαῦτα ὁδηγοὶ πανυπέρτατοι. Καὶ δὴ ὅτι Χρυσολωρᾶς καὶ Γαζῆς, καὶ ὁ δριμὺς Τραπεζούντιος, ἐν Πατταβίῳ διὰ τὸ ἱκανῶς ἀρκεῖν, οἱ σοφοὶ ἁπλῶς ἐν Ἰταλίᾳ νομίζονταί τε, καὶ λέγονται. Πρὸς ὧν τὸ παράδειγμα ἡμεῖς πάλιν ὄντες ἐν Οὐενετίαις, κατὰ τὸ δυνατὸν, ἐπεμελήθημεν, τοὺς ἀφικνουμένους εἰς ἡμᾶς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἄνδρας σοφούς τε καὶ ἐπιστήμονας εἰς Παττάβιον διὰ τὸ πλησίον μεταπέμψαι, ἵνα τοῖς ἡμῶν ἀναλώμασι τὰ τῶν λατίνων μεμαθηκότες, οὐ μόνον τῶν ἐν ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ τῶν λατίνων διδάσκαλοι γένωνται τὸ καθεξῆς. *Sunt autem hic Academia opipara, & maxima Schola omnis generis Scientiarum, in quibus nostri, si voluerint latina discere, & quidem linguam ipsorum adipisci, non modo ipsi verticem Philosophia ac Philologia pertingent, verùm etiam ipsis erunt Latinis excellentissimi duces. Enim verò & Chrysoloras, & Gazes, & acer Trapezuntius Patavii, quod satis est, immorati Sapientes in Italia simpliciter censentur, dicunturque. Ad quorum exemplum nos cum rursus fuimus Venetiis, pro viribus conati sumus, eos qui ad nos veniunt è Gracia, viros doctos, & scientiis imbutos apprimè Patavium propter vicinitatem dimittere; ut sumptibus nostris latina docti non tantùm nostrorum, sed & latinorum praceptores fiant in posterum.* Prosequitur in eâdem epistola Bessario decem nominans Græcos, quos in hoc nostro gymnasio ad latinam eruditionem alebat; hortaturque Philanthropinum, ut filios mittat, imò ipse cum filiis veniat, parem generi splendidissimo, quo apud suos censebatur, habitutus cultum, ipso Bessarione sumptum suppeditante. Atqui ex his constat, Theodorum Gazen, seu Gazam Patavii latinas literas didicisse. Jovius (1) præceptorem ejus Victorinum Feltrensem nominat, quem in Matriculis Profitentium apud nos Grammaticam & Rhetoricam legimus. Addit Jovius, Gazam usque adeo diligenter latinas literas didicisse, ut dignosci non posset, an exactiùs & certiùs ab eo latina Græcè, an Latinè græca verterentur. Id quod eò mirum est magis, quod natu grandior in Italiam Thessalonicâ ex urbe natali tunc venerit, cum Amurathes II. Græciam, ac præsertim vicinas Macedoniæ regiones victor infestissimus quatiebat, hoc est circa an. MCDXLIII., quadragesimum ætatis Gazæ; qui ex his Græcis ac latinis interpretationibus, cùm Romæ inclarescere cœpisset, jamque præcipuæ classi eruditorum adscriptus opinioni publicæ responderet, commendante Bessarione sacerdorium idoneum alendæ familiæ obtinuit in Brutiis, quò secessit, undè non nisi senex regressus est Romam, ut quasdam lucubrationes suas non elegantes dumtaxat, verùm etiam à se in membranis eleganter & accuratè descriptas Sixto IV. Pontifici offerret. Sed cùm ex munere ne pecuniam quidem præmio librarii dignam retulisset, indignatus durum, sordidum, & agreste regnantis judicium, Iovio teste (2): effugere hinc licet, inquit, postquam optimæ segetes in olfactu præpinguibus asinis sordescunt: atque hæc effatus rediit ad Brutios, ubi mortalitatem persenex explevit an. MCDLXXVIII. Extant ejus calamo editi.

Grammatica libri IIII.
De Mensibus Atticis liber I.
Vertit è Graco Latine, Aristotelis de Animalibus libros IX.
De Generatione Animalium libros V.
Problematum Sectiones XXXVIII.
Alexandri Aphrodissei Problematum libros II.
Theophrasti Historiam de Plantis.
Hippocratis Aphorismos.
Æliani librum Tacticorum.
Dionysii Halicarnassei de Compositione Orationis.
Chrysostomi Homelias V. de incomprehensibili Natura Dei.
Vertit è latino Græcè, *Librum Ciceronis de senectute, & de Somnio Scipionis.*

XXXV. PETRUS BALBUS hoc notatus ab Ughello (3) cognomine, in albo gymnastico 1480
an. MCDXXII. & tribus sequentibus constanter Barbus patricius Venetus scribitur, faventque albo apud ipsum Ughellum insignia Petri, quæ Barborum sunt. Balbum attamen eum ostentat tumuli ejus inscriptio, ut suspicari liceat, eum familiâ quidem inter Venetas patriciâ Balbum fuisse, agnatione vero Barbum, nam certissimè Pauli II. affinis fuit. Studuisse illum Patavii clarum est ex monumentis Gymnasii, atque hinc in patriam, mox & Romam venisse, Philosophum ac Theologum, peritissimum verò linguæ græcæ. Diu Romæ vixit dives pinguibus Sacerdotiis, sed adeo alienus à dignitatibus, dum perpetuò in literis occupatus Minervæ militat, ut vix à Pontifice affine ad earum aliquas evocari potuerit, quas consultissimè ac sanctissimè gessit, tandemque ad infulas Tropejenses evectus est. Has absens administrasse videtur, quippe qui semper vixit Romæ, ubi etiam vivendi finem fecit V. Idus Septembris anni MCDLXXIX. ætatis LXXX. Sepultus est in basilicâ Vaticana cum Epigraphe, quæ jussu Sixti IV. tumulo ejus insculpta sanctitatem vitæ viri doctissimi, atque modestiam celebrat. Vertit multas Nazianzeni Orationes, aliquas Basilii & Chrysostomi capita de Charitate, quorum titulos leges apud Ughellum.

XXXVI.

(1) Elog. p. 48. (2) Ibid. p. 49. (3) Tom. 9. p. 468. n. 15.

1480 XXXVI. NICOLAUM PEROTTUM Sentinatem Archiepiscopum Sipontinum, de cujus nobili genere aliqua scripsit in Petrarcha Redivivo Tomasinus (1), unum ex iis fuisse, qui jam vir, & Bessarionis familiarissimus, ejus & jussu & sumptu in hoc nostro gymnasio Græcis literis ac latinis, atque etiam Theologiæ operam dedit, certum est, tum ex iis quæ in Bessarione diximus, tum ex ejusdem Cardinalis epistolis. A puero cum inopiâ conflictatus fortunæ damna virtute, ac labore in literis posito pertinaciter feliciterque redemit, apertoque ludo, utili compendio rudimenta quædam Grammatices pueris ediscenda publicavit. Hinc in aulam Juliani Cardinalis Cæsarini receptus, cum eo fuit Florentiæ cùm ibi Synodus habebatur, placuitque ejus ingenium Bessarioni usque adeo, ut illum à Cæsarino Cardinali obtinuerit, ut sibi ad purpuram evecto inter aulæ precipuos à latinis libellis esset. Eum idem Bessario secum deduxit (2) Patavium, atque hic reliquit instituendum triennio gravioribus disciplinis. A. MCDXLIX. Romam ad Patronum rediit, commendatusque Nicolao V. doctorum virorum Mecænati non mediocribus Sacerdotiis ditatus in ipsâ Bessarionis aulâ multa scribens ac publicè disserens claruit ex ingenti eruditione Græca & latinâ, sed ex hac maximè utilissimis lucubrationibus editis. Has deperiisse (penè dixerim) fertur Æneas Silvius Piccolomineus Cardinalis, qui mox Pius II. ipso anno primo Pontificatus sui MCCCCLVIII. eum (3) Sippontinum Archiepiscopum renunciavit, quod munus diu videtur absens obiisse, nam ad obitum usque Pauli II. Romæ fuit in aula Bessarionis, quocum interfuit comitiis Sixti IV. atque ob nimiam sedulitatem patrono Tiaram eripuit, ut diximus ex Jovio (4) in Bessarione, & deinceps (5) Perusiæ & Umbriæ Rector summo cum imperio præfuit; jamque senex, & curarum pertæsus à Sixto missione honoratiâ obtentâ Sentinum secessit, recepitque se in villam, quam senectuti suæ construxerat, ac Fugicuram appellaverat: ibi obiisse creditur an. MCDLXXX. Episcopatus XXIII, ut scribit Ughellus, quo teste, suo tempore Perotti musæum adhuc extabat, curâ Torquati Perotti Amerini Episcopi servatum cum satis prolixo elogio ab eodem Torquato posito an. MDCXXIV. Opera, ex quibus claret Sipontinus,

Oratio celebris habita Bononiæ de laudibus Friderici III. Imperatoris, cujus fuit (6) à Consiliis, & à quo ibidem lauro Poetices redimitus, cùm stemmatis ejus largitori munifico gratias egit hoc extemporario Epigrammate,

Cinxisti viridi, Cesar, mea tempora lauro.
Ecce meas ornat sacra corona comas.
Non mea me Virtus tali nunc munere dignum,
Sed dulce effecit Principis ingenium.

Versio latina Polybii maximi habita.

Theologicæ (7) disputationes aliquot, & in his egregia de Processione Spiritus Sancti ex Filio.

Grammatica latina cum Scholiis & exceptionibus.

Commentarius in Martialem cum Cornucopia, opus eruditissimum & utilissimum, quod tamen ipse vivens non publicavit, quòd multa obscena contineat, & omnino aliena ab ea dignitate, quam Episcopus gerebat. Illud nepos ejus posthumum edidit, de quo Latomius apud Jovium (8).

Cornu nobile copiæ Perotti.
Non quale Oleniæ puer capellæ
Sanxit Jupiter, intulitque Cœlo:
Sed quale Herculea manu revulsum,
Ætoli Fluvii perenne vulnus,
Thymo & baccare Najades replerunt:
At doctum, variumque, multiplexque,
Et cunctis opibus, cupediisque,
Quas Musæ OEnotrides amant, refertum.
Hic est ille liber, ille Martialis
Interpres, latiæ illa lingua linguæ
Cornu nobile copiæ Perotti.

XXXVII.

(1) c. 18. p. 109. 112. (2) Epist. 2. ad Filios Plethon. (3) Ughell. Tom. 7. p. 857. n. 36. (4) Elog. p. 43. (5) Jovi. Elog. p. 33. Ughell. ibid. (6) Ughell. ibid. (7) Bessar. Ep. 1. ad filios Pleth. (8) p. 83.

XXXVII. PALLADIUM FUSCUM, sive *Nigrum*, Patavinum inter eos numerat Scardeonius (1), qui floruere circa an. MCDXLV. At ille certè non ante an. MCDLXX. floruerit, vixeritque ad annum saltem MCDLXXXIII. Nam ipso Scardeonio teste præceptor fuit Hannibalis Grisonii Justinopolitani Quæsitoris sacri an. MDXLII. quo multa ad suum tribunal delata de impietate Vergerii nunciat datis epistolis Jo. Casæ Nuncio Apostolico Venetiis. Palladius bonis artibus excultus in Patrio gymnasio, instructusque Philosophia, ex qua doctor laureatus in publicum prodiit, ex traditis per Pignorium (2), hac desertâ toto conatu in Parnassum contendit, seque unda Permesside penitus imbuit. Poeta clarus, Rhetor illustris, & poemata multa scripsit, & carmine flebili civium suorum funeribus elegantissimè parentavit. Primus dicitur edidisse commentarios doctissimos in Catullum, qui formis impressi legerentur ubique, & si credimus Pignorio, tanti haberentur ab illo summo Catulli cultore Andrea Naugerio, ut his pro pulvinari sæpissimè, dum libris indormit, uteretur. Scripsit *de Bello Turcico librum, de Insulis libros tres, de situ & Ora Illyrici duos, & collectanea rerum non vulgarium* ad imitationem Auli Gellii. Laudatur ex eruditione Græca & latina, & ut reparator utriusque in Istria commendatur à Sabellico (3), in iis, quæ de Coriolano Cyppico scribit; addit Pignorius carmen de ejus laudibus editum à Francisco Buzzachareno Poeta nobili Patavino, ex quo colligit, quod refert Scardeonius, eum accitum Justinopolim, quæ caput Istricæ gentis est, ita juventutem bonis artibus &disciplinis, cum Poeticis, tum Rhetoricis instruxisse, ut eò transtulisse Athenas Atticas & Latium Terentianum visus sit. Obiit ibi circa annum, ut conjicimus, MCDLXXXIII. Sepultus est in templo principe. 1483

XXXVIII. ANDREAS BRENTIUS, aliis *Brenta*, Patavinus eximius Philosophus est Scardeonio (4), tantus verò Pignorio, ut nondum annum ætatis trigesimum egressus in Patavino Philosophorum collegio Philosophorum princeps haberetur: quippe Philosophiæ Rhetoricam artem conjunxerat Græcis Latinisque ornamentis excultam, atque ex hac magis inclaruit, accitusque Romam studia humanitatis magno in honore ac celebritate nominis habitus professus est, præsertim postquam Hippocratis librum de Insomniis in latinum sermonem convertit præfixâ operi epistolâ elegantissimâ ad Sixtum IV. Pontificem Mecænatem suum, in calce verò adjectâ dissertatione pereruditâ ad Nicolaum Eupalatinum, qua verba explicat Hippocratis jubentis cœlesti Jovi supplicare terram, non Minervæ, Mercuriove, aut Apollini, terræ heroibus, quo rationem reddat, cur Hippocrates internas hominis partes lunæ, medias soli, externas stellis attribuit. Edidit quoque translationem Hippocratis de Natura hominis. Scripsisse eum etiam Orationes aliquot, & syntagma Rhetoricum atque Poemata Pignorius tradit, quæ non alia fuerint à signatis per Scardeonium, quo teste inchoata, mutila, ac dispersa reliquit, Romę immaturâ morte sublatus an. MCDLXXXIV. 1484

C A P U T X.

Sixtus IV. Pontifex Maximus Joannes Argyropulus.

XXXIX. SIXTUS IV. Pont. Max. Roborea gente apud Ligures nobili, de qua multa post Ciacconium & Panvinium Oldoinus (5), natus est ann. MCDXIV. in suburbano familiæ, in quod pestilentiæ causâ Savone secesserat mater ejus, cui eum utero gestanti, mox natum educanti mira quædam contigisse dicuntur, ex quibus Ordini Minoritarum à Deo Franciscus (hoc enim ante Pontificatum Sixto nomen fuit), destinabatur. Ex horum observatione factum est, ut ab anno ætatis nono cœnobia Minoritarum frequentaret, & apud illos à Joanne Pinarolo, tum literis, tum moribus formaretur. Religiosæ familiæ adscriptus ad severiores disciplinas in præclarissimis Italiæ gymnasiis incubuit, ad Dialecticam Cherii, Ticini ac Bononiæ ad Philosophiam, ad hanc & arcana Theologiæ Patavii; in cujus gymnasio magistri ac doctoris insignia summo Theologici collegii cum plausu, plenaque suffragatione consecutus est, ut constat ex monumentis curiæ Episcopalis (6), & notat laudatus Oldoinus (7), cui si credendum sit, Sixtus Theologica theoremata publicè etiam docuerit non Bononiæ tantùm, Ticini, Senis, Florentię, Perusiæ, verùm etiam Patavii: quod non affirmo, cùm nusquam inter Professores gymnasii nostri nomen ejus appareat. Porro tantus vir eam sibi apud omnes sapientię famam conciliavit, ut eum plerique doctissimi per Italiam avidissimè audirent, 1484

seque

(1) Lib. 2. Class. 10. p. 240. (2) De Ant. Script. Pat. ad Molinum. (3) apud Scard. d. p. 240.
(4) ibid. p. 242. (5) ad Ciacc. Tom. 3. à p. 5. (6) Libr. Collat. sub P. Donato Episc. p. 13. terg. (7) ibid. p. 4.

seque ejus discipulos profiterentur; quos inter ex Græcis meis Joannes Argyropulus (1), multa se, eo audito, didicisse gloriatur: Bessarion autem Cardinalis (2) tanti eum faciebat, ut ejus prælectionibus frequenter adesset, ejus familiaritate, & contubernio delectaretur: quidquid in lucem latinè destinabat edendum, ejus judicio ac censuræ committeret. His virtutum ornamentis illustrem Franciscana Familia per omnes dignitatum gradus circumductum ad supremam Ordinis præfecturam evexit, quâ functus diligentissimè, & ex re ac bono publico Minoritarum, cum discessisset Ticino, ut Venetias proficisceretur, sacris scientiis in otio doctissimo impensiùs vacaturus, absens à Paulo II. in Senatum Apostolicum cooptatus est, Cardinalis Tit. S. Petri ad Vincula IX. Kal. Octobris an. MCDLXIII. Exceptus Romæ summâ omnium gratulatione, & adjutus Collegarum opibus, ne egeret in Purpurâ, tituli sui ædes restauravit, ac mediocrem suæ domûs familiam ita in officio continuit, ut exemplum esset modestiæ ac probitatis. Ipse, sedulus deinde magis in tantâ dignitate, studia, quibus fuerat innutritus, excoluit: scripsitque aliqua, quæ memorantur etiamnum non sine laude. Librum de Christi Sanguine, seu de eo, an Christus redivivus Sanguinem, quem effuderat, omnem resumpserit. Librum adversùs errorem Bononiæ sensim irrepentem ex cujusdam scripto docente, Deum, ne adhibitâ quidem potentiâ, quam absolutam vocant, posse quenquam addictum Inferorum pœnis, ab Inferis revocare. Henricum quoque Lovaniensem reprehendit, quod certam propositionibus de futuro contingenti veritatem inesse doceret contra Stagiritæ Sententiam: atque altero opusculo conatus est D. Thomam Scoto conciliare, ne inter sacras Familias, & scholas maximas deinceps jurgia Doctores committerent invicem. Legimus hæc olim per otium, utque virum doctum ex primis conatibus laudandum existimavimus, ita ex duobus postremis vix ferendum putavimus: quippe in altero frustra laborat, in altero jamdudum rationum futilitas, quâ sententia peripatetica labat apud doctos homines, in luce publica posita est. At his vacantem Sixtum interiore curâ, virtuti fortuna comes ad Pontificatûs apicem extulit. Nam cum Paulo II. mortuo de successore in comitiis ageretur, ac plerique suffragatorum gravissimum ac sapientissimum omnium Cardinalium Bessarionem Sedi Vaticanæ destinarent, repentè, tum importunâ sedulitate Perotti, tum verò maximè, quòd verius est, Bessarionis territi supercilio, vitamque & innocentiam reveriti, studia in Sixtum convertêre, quem V. Idus Augusti an. MCDLXXI. Pontificem Maximum renunciarunt. Acta ejus Pontificis multa, grandia, varia, brevitatem nostri propositi superant: petendaque erunt ex historia communi & Biographis ac præsertim ex Oldoino (3). Tria sunt, quæ in tanto Pontifice posteritas adnotabit: duo, quæ spectant ad laudem, quorum altero commendatur invicta ejus & memoranda planè fortitudo, quâ diu nutans in re profanâ Romanus Principatus stetit, res sacræ restitutæ, ornatæ, auctæ, Romanique Pontificis auctoritas ac ditio amplificata est: altero munificentia ejus extollitur, quâ Roma, ædificiis magnificis extructis, detersoque situ, ad antiquum regiæ majestatis decus adspirare cœpit, quâque bonis artibus, quas Pauli II. in eas odium abegerat, in aulam postliminio revocatis, alimenta parata sint in celeberrima bibliotheca Vaticana, cujus initia Sixto IV. debentur: id quod in fronte bibliothecæ illius additum ejus Simulacro testatur hoc elegans epigramma.

Templa, Domum expositis, fora, mœnia, pontes
Virgineam Trivii quod reparatis aquam:
Prisca licet nautis statuas dare commoda Portus,
Et Vaticanum cingere, Sixte, jugum;
Plus tamen Urbs debet: nam quæ squallore jacebat,
Cernitur in Celebri Bibliotheca loco.

Illud quoque Sixto eximiæ vertitur laudi, quod Conceptum Deiparæ Virginis ab omni originis labe penitus liberum planeque peccati ex primo parente descendentis immunem, & privatus defenderit libro edito, & Pontifex, silere jussis, qui contra dicerent, diem festum tanto Privilegio magnæ Matris celebrando quotannis religiosissimè constituerit. Ex tertio fama ejus oneratur, palamque ipsi vertitur culpæ, immensa erga carnem & sanguinem largitas, munificentia, benevolentia, studiumque plus nimio addictum

(1) Epist. ad ipsum Franc. de Ruvere. (2) Epist. latin. ad Card. Papiens.
(3) ibid. p. 5. 45.

dictum familiæ Roboreæ ditandæ, provehendæ, & ad summa utcunque pertrahendæ. Quo factum, ut multa egerit, decreverit, tentaverit, quæ non minimam pudori ejus labem concilîant, præsertim in Scriptoribus, qui Pazzianæ conjurationis historiam explicant, pro qua legendi sunt Varchius (1), & Anecdota Varillasii (2). Sedit annos XIII. dies IV. Obiit septuagenario major an. MCDLXXXIV. Idibus Augusti. Sepultus est in basilicâ Vaticanâ ad sacellum Sixti, ejusque exuviæ æreâ continentur urnâ, sepulcroque Romanorum omnium pulcherrimo, cum hac epigraphe.

Sixto IV. Pontifici Maximo
ex Ord. Minorum
Doctrina & magnitudine animi omnis memoriæ Pontifici,
Turcis Italia submotis, Auctoritate Sedis aucta, Urbe instaurata,
Templis, Ponte, Foro, Viis, Bibliotheca in Vaticano Publicata,
Jubilæo celebrato, Liguria servitute liberata, cum modicè, ac plano
Solo condi se mandasset, Julianus Cardin. Patruo B. M.
Majore pietate, quam impensa F. C.
Obiit Idibus Sextil. hora ab Occasu quinta
Anno Christi MCCCCLXXXIIII.
Vixit Ann. LXX. D. XXII. H. XII.

XL. Biennio à morte Sixti ad plures abiit qui ejus laureæ Patavii receptæ testis in- 1486
terfuit JOANNES ARGYROPULUS tunc Patavinæ Philosophiæ atque Artium discipulus, anno scilicet MCDXLIV. Indictione VII. die Martis XVIII. Kal. Maii (3). Is vir celeberrimus ex Jovio (4) numerum clarissimorum alumnorum gymnasii nostri magnificè auget, quem aliunde scimus Patavii, sumptibus Bessarionis, optimis fuisse disciplinis excultum. Natus est Constantinopoli nobili genere, quippe nepos ex Sorore Philanthropini, & ex Argyrorum familia, quâ nulla inter privatas clarior in Græcia, ut colliges ex Schylitze (5), & Cedreno. In Italiam venit quadragenario major, exceptusque à Bessarione huc missus est: ubi & latinas literas didicit, & in Aristotele versatus est: quamobrem in relato diplomate, quod Privilegium continet Francisci Roborei, *Vir spectabilis* dicitur, *& peritissimus Artium ac Philosophiæ Scholaris Magister Joannes Argyropulus Constantinopolitanus*. Hinc rediit Constantinopolim, ubi moratus per annos aliquot, antequam ea urbs à Turcis expugnaretur, in Italiam remeavit, fuitque apud Cosmum Medicem literatorum hominum patronum magno in honore; tanti à viro illo doctissimo habitus, ut Petro filio, & Laurentio nepoti præceptorem datum his loco parentis præstituerit. Auctus quoque Florentiæ publico munere docendi est, ac juventuti lectissimæ Scriptores Græcos enarravit. Quo tempore multa Græca latinè reddidit, & in primis Aristotelis libros Ethicos, & Physicos, quos Mediceæ domui egregiâ præfatione Græca interpretationi præfixâ dedicavit; consecutusque est ex hoc opere miros Eruditorum plausus, quos laudes exaggerabant applaudentis Gazæ. Is sodalis, & amicus Argyrupoli modestè adeo, & peramanter vinci se ab eo professus est, ut, quæ ipse verterat in eadem parte librorum Aristotelis, concremarit, ne amicissimi hominis crescenti famæ officeret. Nec ignoravit dissimulavitque hoc Argyropulus: quamvis elatè ambitiosus, & amplioris fortunæ percupidus, qualem illum nobis ingerit Jovius (6): hoc ipsum amicitiæ, sua pro amico negligentis, officium pluribus in Epistolis ad Gazam datis elegantissimè laudat, seque illo minorem ingenuè profitetur, & gratias agit, quas potest maximas, quòd per illum ipsi via sternatur ad gloriam. Floruit deinceps Argyropulus Florentiæ summâ existimatione doctrinæ, quam Græcum acerum, & superciliosa dicacitas, passim solita quidquid Græcum non esset contemnere, sensim corrupit, in eamque sententiam animum ejus induxit, ut Florentiâ discederet. Ergo cùm ejus sermones & fastidiosi & graves Florentinis esse cœpissent, præsertim quòd Ciceronem Græcas ignorasse literas prædicaret, (qua in re non omnino Argyropulus delirabat) causatus pestilentiam, quæ tunc Etruriam devastabat, Romam venit, ubi Græcam Aristotelis Philosophiam privatâ mercede professus, abundè ad sum-

(1) in Hist. Flor. (2) à p. 66. 96. (3) Tabul. Episc. in lib. divers. & Collatio. p. 13. ter. in Privil. Francis. Rovere sub fine. (4) Eleg. p. 50. (5) in Michaele & Theodora; in Constantino & Romano.
(6) loc. cit. p. 51.

ad sumptum suffectura habuit & liberalem, & splendidum. Sed cùm vini & cibi æquè avidus & capax, quod illi objicit Jovius, quæ multa stipendiis optimis parabat, multa quoque in singulos dies obligurriret, condito testamento inhiantes hæreditati probè supplantavit amicos, quos æris dumtaxat alieni reliquit hæredes. Decessit Romæ septuagenarius ex immodico Melopeponum esu contractâ febri anno MCDLXXXVI. Joannes Lascares junior, ejus discipulus, eum civem & magistrum epigrammate Græco laudavit, quod Lascaris discipulus Majoranus latinè reddidit apud Jovium (1). Scripsit Argyropulus præter notata superiùs librum de Syllogismo construendo, ac resolvendo, hoc est Synopsim quandam Priorum ac Posteriorum Aristotelis, ex quo laudatur à Pachymete juniore (2), Dogmata quoque nonnulla (3), quorum cùm titulos annotet Allatius, unum tantùm edidit in Græcia Orthodoxa (4) ad Lucam Notaram magnum Ducem Byzantii, inscribiturque Scriptum brevissimum de Processione Spiritus Sancti, in quo habetur explanatio decreti facti in Synodo Florentina.

CAPUT XI.

Georgius Trapezuntius. Maphæus Gerardus Card. Hieronymus Savonarola.

1486 XLI. GEORGIUM TRAPEZUNTIUM inter eos enumerat Bessario (5), quos Patavinum gymnasium latinam linguam & Scholasticorum argutias docuit. Is natus in Creta (6), & quidem Chandace, quæ urbs insulæ caput est, quòd esset oriundus Trapezunte ex urbe tunc regia Ponti, agnomen inde sumpsit, seque Trapezuntium maluit quam Cretensem. Somnium igitur Gyraldi fit apud Allatium (7), tacì hoc ita placuisse Georgio, verito versus Epimenidis & Callimachi, mendaces appellantium Cretenses, malas bestias, & ventres pigros. Cretensi ex urbe in Italiam juvenis, sed Græcis literis imbutus probè, migravit, atque ubi satis latinè dicere, & scribere Patavii didicit, philosophicis quoque Græcorum ac latinorum certaminibus idoneus, Romam venit circa an. MCDXL. ubi cum feliciore stylo Græca cœpisset latinè vertere, primus Græcorum habitus est, habuitque discipulos plurimos, & ex his amplas ad vitam commodissimè traducendam opes. Eugenius IV. eum inter familiares coöptavit, & à Secretis Apostolicis esse jussit. Ingenio fuit acri, vivido, ac planè versatili, sed iniquiore, & in alios pervicaci, mordaci, ac plerunque maledico. Præter unum Aristotelem, quem penè non instar numinis adorabat, contempsit cæteros, Platonem verò etiam scripto probroso edito infamavit, dilaceravit: inde in illum omnium odia, & invectivæ Guarini Veronensis, Ficini, Perotti, Anonymorum, & quod caput est Bessarionis, qui in eum libros contra Calumniatorem celeberrimos publicavit, ac Trapezuntium non minore aceto ac sale perfricuit, ex ingenio Gentis nostræ. Hos omnium impetus cùm Georgius ferre solus minimè potuisset, secessit in Cretam unà cum Apostolio, quem Bessario per ea tempora aulâ suâ ob maledicentiam & petulantiam intolerabilem expulerat. E Creta navigavit Byzantium an. MCDLXV. quo eùm Andreæ Chii martyrium contigisset, illi vel ipse interfuit, vel ejus historiam, quam biennio post descripsit, ab iis accepit, qui trucidari à Turcis juvenem, quòd fidem prodere detrectaret, aspexerant. Byzantio Romam regressus, ac frustrà sortem sibi meliorem expertus, vivis hostibus, miserrimam vitam agere coactus est, iisque obnoxiam incommodis, quibus omnino succubuisset oppressus tantarum simultatum turbine, ni eum egenum ac Romanis incolis omnibus detestabilem Alfonsus Rex Neapolim evocasset, annalique stipendio sublevasset: id quod Andreas ejus filius refert (8), patre adhuc vivo. Jam senex profundæ ætatis redit Romam, ac repuerascens in senectute planè decrepita, rerum præteritarum memoriâ sensuque excidit penitus, obliviosus usque adeo, ut ne legere quidem, aut scribere sciret. Jacobus Gordonus tradit (9), præfectum Urbano gymnasio, dum Rhetoricam docet, gravitate morbi memoriam amisisse, sed ut Gordonus in re ipsa, quam tradit, minimè erraverit, errar certè in anno, quo Trapezuntii notat amentiam. Veriùs ergo alii ferunt, id illi accidisse ex dolore concepto, quòd sua quædam opera cùm Sixto IV. dedicasset, nec nisi centum coronatorum præmium recepisset, tantâ ex concepta virtutis suæ indignatione fu isse concussum, ut prope

(1) loc. cit. (2) in Præf. Syntag. Logicor. (3) in Collect. ad Script. Græc. (4) Tom. 1. p. 400. 418.
(5) Epist. ad Philanthrop. 2. (6) Jovius Elog. 45. (7) Diatrib. de Georgiis in Trapezun.
(8) Præfat. ad Sixtum V. in Ptolem. (9) Op. Chronolog. ad An. 1454.

ut prope ad furorem actus ex Ælio ponte pecuniam acceptam in Tiberim abjecerit, addito epiphonemate: *Perire labores, pereat & eorum ingrata merces*; ac domum regressus cœperit esse stultus ac stupidus: pererrabatque Urbem deinceps solus (1), detrito pallio pileatus, & nodoso scipione sustinens membra fatiscentia, & corpus effœtum ac stolidum, ut Raphael Volaterranus refert ejus (2), cum nondum obstupuerat, discipulus. Obiit Romæ circa annum MCDLXXXVI. in ædibus, quas sibi, rebus adhuc prosperis, dives percommodas extruxerat apud Minervam ad Minores Obeliscos S. Mauri, quem vulgo Mautum nominant, ubi nunc Seminarium Romanum est. Extat etiamnum tumulus ejus in ipso Deiparæ supra Minervam templo, ubi lapis cinerum ejus custos, quà in templum à Scevophylacio itur, inscriptionem habet, quæ pedum detritu consumpta, præter Trapezuntii nomen legentibus objicit nihil. Scripsit multa Græcè & latinè, quorum pars magna edita est. Horum plerisque Scriptorum Græcorum libros latinè reddidit, reliqua suo marte composuit. Vertit ergo latinè

Cyrilli Alex. Commentarium in Joannem, ejusdemque Thesauros, seu de Trinitate libros XIV.
Homilias Chrysostomi in Matthæum multas.
Nysseni librum de Vita Moysis & Basilii in Eunomium.
Eusebii de Præparatione Evangelica libros XIV.
Rhetoricorum Aristotelis libros III. libros de Anima, Physicorum, de Generatione & Corruptione, Problematum, de Animalibus.
Ptolemæi Almagestum libri XIII.
Platonis libros de legibus jussu Nicolai V.
Gregorii Nazianzeni Orat. de laudibus Basilii Magni.

Præter interpretationes, hæc ejus nomine inscripta nobis legere contigit.

Scholia, potius libros V. Rhetoricorum.
Comment. in Varias Orat. Ciceronis, præsertim in Philippicas.
In centum Sententias Ptolemæi.
Dialecticam brevem sed absolutam.
Tractatus de Antisciis cum libello, cur Astrologorum judicia plerumque fallantur.
Epistolam respondentem Anonymo satis argutam.
Comparationem Platonis & Aristotelis, quem longe illi præfert; in ea maledicentiam & dicacitatem damnes, rem ipsam, si sapis, rationi consonam dices.
Martyrium Andreæ Chii.
Expositionem in illa Joannis: sic eum volo manere &c. quam obtulit Sixto IV. conaturque probare, Joannem non esse mortuum.
Orat. ad Turcarum Imperat. in Funere Michaelis Veneti.
Isagogen cum Comment. in Magnam Compositionem Ptolemæi.
Orationes aliquot, & Epistolas breves XXXVIII.
Exhortationem de recuperanda Terra Sancta.
Contra Theodorum Gazam, ea videtur potius Andreæ filii.
Responsionem ad Leonellum Estensem contra Invectivam Guarini.
Dialogum de fide & Substantia Dei secundùm Aristotelis doctrinam.
De Virtute Fidei Christianæ.
Epistolas in Psalmum XLIV.
Epist. ad Jo. Palæologum, ut spreto Basileensi conventu naviget in Italiam.
Ad Hesaiam Monachum: utrum natura consilio agat.
Orat. Antirrheticam contra Calumniatores suos.
Tractatum de Eleemosyna.
Ad Joannem Cuboclesium de Processione Spiritus S.
Ad Cretenses de Processione eadem, & de una S. Catholica Ecclesia.

Duas has postremas edidit G. L. Allatius in Græcia Orthodoxa (3), reliqua ipse etiam recenset in Diatriba de Georgiis (4), notatque quo quodque loco editum sit, vel MS. servetur. Multa ex his Græca sunt, plura latinè tantùm leguntur, quæ non dubitamus à Trapezuntio Græcè scripta, latinè deinde fuisse reddita, vel ab ipso, vel ab Andrea filio, aliisve.

XLII. MAPHÆUS GERARDUS Venetus Cardinalis male audit apud Ciacconium 1492
& Garimbertum ex ingenii stupiditate & ignorantia. Utrunque refellit Oldoinus (5), & quidem jure. Quamvis enim constet eum in ipso desinentis adolescentiæ flore instituta Monastica professum Deo uni vacasse, tamen id non ita recipitur, ut inde colligere liceat, eum ante legitimam ætatem, nondum literis imbutum apprimè rebus mortalibus valedixisse. Certum est enim, virum sanctissimum inter aulicos Petri Donati Pontificis Patavini aliquandiu vixisse, triennio vacasse Patavii Philosophiæ ac Theologiæ, anno verò MCDXXXVI. in utrâque doctorem ad meliora fuisse conversum circa

(1) Jovius ibid. p. 47. (2) lib. 21. (3) Tom. 1. p. 469. 536. (4) in Trapezuntio.
(5) ad Ciaccon. Tom. 3. p. 134.

annum ætatis XXV. Quæ, ut sileant monumenta gymnastica & Chronotaxis Tomasini, facilè colliges ex literis Petri Delphini, collegæ, Socii, & familiaris ipsius Gerardi, qui sparsim in Epistolis suis gesta capitis amicissimi latè prosequitur. Hoc, cujus dictis Oldoinus insistit, teste locupletissimo, Maphæus Gerardus Venetiis natus, non sanè patricio, at honesto civium genere, vir doctus & pius cùm in cœnobio Archangeli Michaelis Mauriani Camaldulensem Ordinem fuisset professus, annos circiter sexdecim, Paulo Venerio viro sanctissimo magistro usus vitæ eremiticæ virtutes omnes, & rigidissimam vitæ rationem diligentissimè coluit, seque sodalium suorum exemplar exhibuit tantâ sanctimoniæ cum famâ, ut ad præfecturam Ordinis universi vel invitus ac reluctans pertractus sit. Hinc Venetiarum Patriarcha Senatusconsulto renunciatus iis moribus inter clericos vixit, quibus Ecclesiam suam vivere sub tanto Antistite docebat. Eum absentem Innocentius VIII. Cardinalem SS. Sergii & Bacchi, vel SS. Nerei & Achillei secretò pronunciavit; extinctoque Innocentio Purpuratorum collegium ad comitia pro Successore Innocentii eligendo habenda nec dignitatis suæ gnarum, nec de ea cogitantem accersivit, excepitque honorificè, & ad suffragium admisit, quo Borgiæ favisse dicitur, deceptus aulicorum officiis, & immemor monitorum, quæ Venetiis discedens acceperat à Senatu, cujus ob eam causam indignationem promeruit. Post Alexandri VI. inaugurationem Româ discessit cum Delphino, ex cujus epistolis hæc habemus. Vir profundæ ac decrepitæ ætatis ex itinere morbo contracto Interamnæ decubuit, ac sui compos ad ultimum usque vitæ spiritum, desiit esse mortalis an. MCDXCII. ætatis LXXXII. Corpus peracto funere Venetias delatum in templo Majore S. Petri conditum est cum hac epigraphe,

Maphæus Gerardus Patriarcha Venetiarum
Dalmatiæque Primas Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Cardinalis MCDXCII.
Locus carnis proprius terra est.

1498 XLIII. HIERONYMUM SAVONAROLAM Ordinis Prædicatorum celeberrimum cucullum non Ferrariæ tantùm, sed etiam Veronæ ac Patavio in primis debet historia. Ferrariæ natus anno MCDXLIII. non autem MCDLII., ut aliis placuit; utroque parente intra quatriduum morte sublato, pueritiam egit Veronæ apud maternos avos Turcos, Veronenses patricios; ibidem liberalibus disciplinis quadamtenus imbutus est ab avi fratre Ordinem Prædicatorum professo: cùmque ab ipsâ adolescentiâ primâ se Deo dicasset, castitatem perpetuam pollicitus, ad idem Prædicatorum Institutum, vix quindecim annorum adolescentulus, aditum sibi fieri multis precibus, ac lacrymis postulavit. Receptus anno ætatis XVI. missus Patavium est, ubi tum religionis, tum scientiarum tyrocinium posuit, ac post quinquennium studiorum relatus inter doctores Theologos, penè non ad publicum Philosophiæ subsellium ascendere Scholasticâ juventute petente coactus est. Cùm se muneri, ad quod à Deo minimè vocabatur, subduxisset, Venetias contendit, atque ibi ad SS. Joannis & Pauli totum se concionibus habendis addixit; pervagatusque Italiam verbum Dei summâ eloquentiâ, pietate, doctrinâ effudit in populos. Tradit ac probat hæc, quæ ex ipso retulimus, Salomonius (1), constituitque monumentis cœnobii sui S. Augustini, ac præsertim Desiderii Lignaminei, de quo dicendum erit inferiùs. Venit demum Florentiam, atque ibi se per annos aliquot à concionando continuit, dum loqui etruscè disceret, & nativam dicendi barbatiem excuteret: cœpit deinde conciones habere, & si credendum Heterodoxis Scriptoribus (2), an. MCDLXXXIII. in cœnobio D. Marci Florentiæ publicitùs dicere cœperit, quo Martinus Lutherus natus est, quo ululante bonâ sui parte Ecclesia Germanica defecit à sacra potestate Romani Pontificis. Ut ut sit, brevi ad eam apud Populum Florentinum probitatis & sanctimoniæ venit existimationem, ut passim par cœlitibus, ac numine afflatis vatibus vulgò haberetur. Philippus Cominæus (3), qui cum eo sæpè locutus est, scribit, eum, quantum perspici per hominem poterat, fuisse moribus inculpatum, qui multos ad sanitatem, vitæque emendationem perduxerit. Marsilius Ficinus virum Sanctum solitus appellare penè non adorabat. Reipsa cùm vitâ, ut videbatur, innocentissimus, vitiorum hostis acerrimus, summa arte doctus in concionibus populum suspendere, terrere, monere, vaticiniis quoque nonnunquam ageret, & illo præ-

(1) in Collectan. ad Inscrip. Gymn. (2) Jacob. Verheiden. apud Freher. Tom. 1, P. 1, Sect. 3. p. 95.
(3) apud Freher. ibid.

illo præsertim, quo adventum Caroli VIII. Galliarum Regis toti Italiæ, atque in primis Florentinis exitialem prædixit, ita prope omnium animos quatiebat, ut ex ejus ore, atque auctoritate penderent. Describit hæc ipsa, & eorum exitum facundissimè Jovius (1), cujus verba hìc damus, ne quid incerti de viro tanto, cujus apud posteros anceps fama est, à nobis dictum quis existimet. *Mediceis*, inquit, *Gallorum adventu Florentiâ pulsis, Hieronymus Savonarola ex Ordine D. Dominici Cucullatus, usque adeo austerâ vitæ disciplinâ, ac erudito subtilique ingenio, & in sacris concionibus admirabili facundiâ valuit, ut populum instaurandis religionibus deditum, & tum novo receptæ libertatis gaudio gestientem, quò vellet facile impelleret, privatisque familiarum, ac ipsis quoque summi Magistratus consiliis misceretur. Futura enim prædicere, veluti divino afflatum numine credebant, quando nihil validius esset ad persuadendum specie ipsâ pietatis, in qua etiam tuendæ libertatis studium emineret. Sed nonnulli Optimates, astutis ingeniis adeundo consulendoque ejus authoritatem in immensum adaugebant tantâ quidem insaniâ, quò illam sibi astruerent, ut ad Carolum Regem Pisas legatus mitteretur, & integros quatuor annos Florentinorum animis & opibus imperaret. Verùm in eo Christianis hercle moribus ac optimis literis ornatissimo ingenium ab occultâ ambitione, & nimio exitialique proferendæ veritatis studio inflammatum adeo æstuanter efferbuit, ut capitale judicium de suspectis nobilissimis septem civibus sævâ sententiâ præcipitarit, moresque Alexandri Summi Pontificis vesonâ declamandi libertate, quum acerbè suggillaret, sacrosanctam potestatem in dubium revocarit. Quamobrem reus majestatis, deposcente Pontifice, concedenteque Senatu, & concrematis quidem templi foribus, nec incruenta irruptione comprehenditur: nam inimicæ factionis cives, damnatorumque propinqui arma ceperant: in eoque tumultu trucidatus est Franciscus Valorius partium princeps, qui maturandæ reorum necis author extiterat. Cæterùm de Savonarola tormentis excruciato, confessoque, latronum more, in medio foro, miserabile supplicium est desumptum, ita ut strangulati corpus extemplo cremaretur; diverso quidem animorum habitu, quum alii ardentes odio, jure execratum, atque punitum succlamarent, alii verò lugentes tanquam indigna morte perempti è rogo cineres religiosè colligerent. Utranque autem pii atque impii nominis famam promeruit, si duobus contrariis cenotaphiis credendum esse censeremus. Sed alterum, quod lividus effudit, honestius supprimet pudor, ne supra miserabilis supplicii dolorem insontis fortasse viri manes hac etiam æterni criminis inurente nota crucientur.* Hæc Jovius, additque Epigrammata duo, quorum altero M. Antonius Flaminius insontem Savonarolam prædicat sic:

Dum fera flamma tuos Hieronyme pascitur artus,
Religio sanctas dilaniat comas.
Flevit, & ò dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.

Altero Jacobus Latonus rem ponit in medio, hoc modo:

Dicere me prohibet pietas, Hieronyme, quicquam,
Tuo quod olim nomini
Officiat: vetat ast eadem me dicere, passum
Te præter æquum talia.
Illud nemo negat, vel Momo durior, esse
Quæ scripseris piissima.
Quæ dum compono, tibi, nescio numne dolere,
Vel gratulari debeam.

Supersunt hæc, ut de claro alumno Artium Patavinarum nostra posteritas notitiam sibi utcunque paret: si plura velit, præsto est Varchius & alii (2). Obiit Savonarola cum duobus sociis ejusdem Ordinis eodem supplicio interemptis X. Kal. Junii anni MCDXCVIII. ætatis LV. Edita sunt ejus celeberrima Scripta.

Tractatus dividens omnes Scientias.
Comment. in Prophetas aliquot.
Compendium Logicæ, Philosophiæ naturalis & Moralis.
Dialogus inscriptus: Solatium itineris mei.
Regula Religiosis observanda.
Interpretatio Quadruplex Orationis Dominicæ.
Tractatus de Mysterio Crucis, & de Gradibus ascendendi ad perfectionem Vitæ spiritalis.

(1) Elog. p. 82. 83. (2) Hist. Florent.

Lamentatio Sponsæ Christi adversùs Pseudo-Apostolos.
Libri V. de Simplicitate Christiana Vita.
Libellus contra Judiciariam Astrologiam.
Triumphus Crucis, seu de Veritate Fidei libri IV. ex quibus summopere placuit, & laudatur peculiariùs à Jovio.
Meditationes in Psalmos Miserere; In te Domine speravi; Qui regis Israel; reliquos interemptus non potuit absolvere.
Oratio in Pervigilio Nativitatis D. N. I. C.
Explanatio alia Orationis Dominica cum precibus ex illa deductis.
Prophetica quadam.
Meditationem illi Sectarii appingunt eam, quam Lutherus edidit adjecta heretica Præfatione.

C A P U T XII.

Michael Marullus. Bernardinus Plumatius. Petrus Carrerus. Gabriel Prezatus. Joannes Britannicus. Ludovicus & Typhis Odaxii.

1500 XLIV. MICHAEL MARULLUS Tarchaniota γενικῶς Græcus est Jovio (1): at nobis ex monumentis Transmarinæ nationis Cretensis est atque Cydonius, familiâ nobili Marullorum, qui Tarchaniotæ, potius Trachaniotæ dicebantur. Puer parentibus fato sublatis à patruo Zacharia Scordyllio Venetias deductus apud ipsum Græcas literas, & Atticam scribendi elegantiam didicit, simul Romanas à Sabellico: venit deinde Patavium hortatu Bessarionis, qui liberale ejus ingenium atque indolem experrectam miratus fertur patruo auctor fuisse, ut à Musis, quibus jam tum litare cœperat, abstractum Philosophiæ adolescentem obligaret. Extat inter breves Bessarionis Epistolas una ad Calliergium (2), qui Scordyllius est; quâ hoc ipsum illi suadet. Ergo huc missus per annos aliquot Philosophus fuerit: notaturque inter discipulos in albis Quæstoriis an. MCDLXIX. & sequentibus tribus (3), hoc est usque ad obitum Bessarionis. Exinde quid egerit ignoramus. Si sequimur, quæ de ipso feruntur (4), è castris Palladis ad Martis stipendia venerit, militaveritque deinceps ad obitum usque in Italia Nicolao Ralla Spartano duce inter alarios Equites: nec tamen id illi obfuerit, quo minus etiam labores ac studia duri Martis tenerrimis Musarum deliciis recrearet. Fertur enim ita Bellonam cum Pallade per intervalla feliciter adæquasse, ut non græco tantùm, sed latino carmine admirandus evaserit. Scilicet Gazæ & Argyropuli vestigia subsecutus, in ipso præliorum æstu doctrinæ sibi decora deproperabat assiduè, quæ non aliter Græco homini contingere posse rebatur, quàm si patrii sermonis facundiæ Romana & Itala elegantia jungeretur. Hinc Florentiæ Alexandram ingenii eruditi puellam uxorem duxit Bartholomæi Scalæ, olim in ea Republica Vexilliferi filiam, ut & cum viro, qui Politianum Græcis ingeniis infestum retuderat, affinitatem contraheret, & elegantiam sermonis Etrusci condisceret. Sed vir inquieti semper ingenii Marullus nusquam stabilem sedem, ne contracto quidem tam splendido matrimonio, nactus in cursu semper studiorum atque itinerum fuit, contentus sicubi vacasset, musis unis litare. Nam laborem transferendi ad latinas aures Græcorum scripta, ut ignobilem, & gloriæ ingenii sui minimè parem contempserat, ratus nihil ad gloriam referre, si Græcus græcè, & inter latinos versatus latina eleganter dicas, scribasve; nominis ac famæ interesse, si linguæ utriusque peritus utrâque de tuo, quod sapiat, dicas, aut scribas, & legentibus quod robustum, quod ingeniosum, quod novum, & inexpectatum objicias. Ergo post editos Epigrammatum libros, ac libellum amatorium Carminum, queis nihil elegantius, acutius, delicatius, ad majora parabat animum, quæ ut in otio aggrederetur, vacationem à militia obtinuerat. Sed dum Volaterris contendit Florentiam, atque amnem Cæcinam solito ex imbribus inflatiorem transvadare tentat, fallente equo, cæco vado violenter abreptus interiit nondum senex, eo anno quo Ludovicus Sfortia captus à Ludovico XII. trans Alpes in Galliam perductus est, nimirum an. MD. XVIII. Kal. Maii. Luxere illum, ait Jovius (5), pari mœstitia Græci Latinique: quorum aliqua Epigrammata subjicit.

1506 XLV. Non dubium est BERNARDINUM PLUMATIUM Medicum Veronensem clarissimum, in Patavino gymnasio & Medicinæ gnaviter addiscendæ operam dedisse, & in ea arte doctoris insignia retulisse; quippe hoc asserunt & alba Quæstoria, &

alba

(1) Elogio V. p. 52. (2) Septima ad Calliergium. (3) in Collect. Salom. (4) Jov. ibid.
(5) ibid. p. 53. 54.

ãioa Collegii. Fuit Dialecticus acutissimus, Philosophus gravis, Medicus peritissimus, quibus titulis cumulatur à Bernardino Paterno, & Alexandro Massaria, qui, teste Andrea Chioceo (1), ejus doctrinam latiùs prosecuti probarunt, & illustrarunt. Floruit declinante sæculo XV. Obiit XVI. ineunte an. MDVI. (2) Dialecticam Alberti Magni à se emendatam edidit. Scripsit in Hippocratis Opera, eumque docentem Eunuchos podagrâ minimè laborare ita excusat, ut veritatem effati ad tempus, quo dictum fuerat, & ejus temporis sobrietatem referat. Hanc igitur commentario addito commendat, & inculcat, professus hanc unam morborum omnium medicinam esse, nec arte aliâ priscos usos cùm Romæ Medici deerant, quàm hac ipsâ in adverbio *semel* repetito quærer contente, nimirum: Semel in die cibum sumere: Semel in hebdomadâ cum uxore Venere uti: Semel in mense vomere: Semel in anno sanguinem mittere.

XLVI. PETRUS CARRERIUS ex Monte Silice municipio Patavino Medicus præstantissimus est Scardeonio (3), qui tamen de eo brevirer satis & obiter. Fusiùs Pignorius (4), qui hunc virum scribit, receptis in gymnasio laureatis insignibus Medicinæ, diu multumque peregrinatum fuisse eruditionis iatricæ causa; fuisse in Oriente, contendisse ad Sarmatas, inde in Germaniam venisse undè eùm Galliam lustraslet, & ad Pirenæos Hispaniam, ad Italos rediisse: undeqnaque opes, pecuniam, & laudem sibi comparasse; hisque probè instructum ornatumque secessisse Venetias, ubi robustâ, & impigrâ senectute, & lucubraverit multa doctè, & fecerit Medicinam ad obitum usque feliciter. Testamento pauperes hæredes reliquit, obiitque dysentericus an. MDVI. Unum illi Opusculum de Venenis tribuit Scardeonius (5), illudque brevissimè laudat, quòd in eo aptè omnia, subtiliter & doctè tractaverit, ac propterea, quasi appendix Petri Aponi, hujus operibus hoc quoque Carrerii adjectum opusculum sit à typographis. Plura alia congerit Pignorius (6). 1506

Commentariorum in Hipocratem libros VI.
In Galeni Artem libros II.
Scholia in Celsum.
Meditationes in Aretaum, & alios libros Medicos Græcorum.
Denique *de Embamate Clysteris*, quem librum eruditissimum & utilissimum prædicat.

XLVII. GABRIEL PREZATUS Bergomas artem Medicam aliquandiu Bononiæ didicit, mox legibus Venetis revocatus Patavium, hìc artis ejusdem curriculum emensus est, & insignia recepit. Conductus deinde stipendiis præcipuarum urbium Italiæ praxim exercuit (7), ex qua clarus, accitus Bononiam, eamdem ab Exedra docuit ab an. MCDLXXVII. Tandem quietis domesticæ ac liberalis orii cupidus Bergomum rediit, ibidemque fatis concessit an. MDIX. Tradit Donatus Calvus pestilentiâ Bergomi grassante an. MDIII. editum ab eò Tractatum doctum satis & elegantem, inscriptum hoc titulo: *Flagellum Dei*. Opus bifariam dispescitur, alterâ parte proponens *Præservativa* Pestis remedia, alterâ *curationem* eorum, quos pestis afflaverat. 1509

XLVIII. JOANNEM BRITANNICUM Brixienlem bis noratum repetio in tabulario Quæstorio inter artium studiosos an. MCDLXX. & MCDLXXI. (8) An ex his artium studiis laureatus in patriam redierit, nullum gymnasticum documentum me docet. Hoc unum licet asserere, si quidem doctor regressus in patriam est, hine insignia doctrinæ eum retulisse, quando ex Senatusconsulto an. MCDXXIV. non alibi fas erat Veneto imperio subjectis, aut studere, aut præmia studiorum naneisci, quàm in gymnasio Patavino. Floruit declinante sæculo XV. Obiisse creditur an. MDX., quo notatur à Rubeo (9), ex quo hæc de illo posteritati nostræ proponimus. Natus Palatioli in oppido agri Brixiensis, quòd è Britannia esset oriundus, Britannicum se dixit, atque hoc agnomine humilitatem fortassis generis sui contexerit, nam se ipse nobilem fecit literarum gloriâ, qua futuris ætatibus nomen suum feliciter commendavit. Scripsisse enim dicitur celeberrimum Commentarium in Satyras Persii, alios quoque in Statium, & Ovidium, & Epistolas, atque alia Opuscula varia, quibus tantum præstitisse Manutio creditur in cultu latinæ linguæ, quantum Manutius ipse nitet inter omnes typographos. 1510

XLIX. ODAXIOS Fratres Patavinos patrii gymnasii clarissimos alumnos, miris laudibus efferunt & Scardeonius (10), & Pignorius (11). Utriusque ætas intra an. MDXI. fuerit, nec protrahi ulteriùs potest, quippe quæ Guidonis Ubaldi Feretrii Urbini Ducis 1511

(1) in Elog. Collet. Illust. Medic. Veron. (2) Freher ex Chiocco Tom. 2. P. 3. p. 1216. 1217.
(3) lib. 2. Class. 9. p. 214. (4) de Antiq. Script. Pat. ad Molin. (5) ibid. (6) loc. cit.
(7) Calvus Scen. liter. Script. Bergom. (8) in Collect. ad Inscrip. Gymn. Salom.
(9) Elog. Brix. p. 223. (10) lib. 2. Class. 10. p. 238. (11) de Ant. Script. Pat. ad Molin.

ætate nondum devexa concluditur. Horum alter LUDOVICUS Rhetor maximus & Orator insignis, Græcâ & latinâ linguâ facundissimus, ob præclaram nominis famam à Friderico Feretrio Principe Urbinate magnis muneribus accersitus filiis instituendis præceptor datus est, mox & ad secretiora consilia admissus principem apud eum locum tenuit: nec alius ejus honor fuit Friderico mortuo, apud Guidonem Ubaldum discipulum suum, quem Principem suum, ut filium deinceps & coluit summâ fide, & juvit præsenti consiliorum prudentia, ut non immeritò Scardeonius scribat, eum Guidoni Ubaldo fuisse, ut Chiron Achilli. Lego in quibusdam epistolis (1) Argentini Cardinalis ad Franciscum Alidosium Cardinalem, admodum laudari Ludovicum, quod author Guidoni Ubaldo fuerit, ut, quando ob sterile coniugium se orbum futurum agnosceret, Franciscum Mariam Roboreum Julii II. ex fratre nepotem in familiam ac jus futuræ successionis adoptaret: id quod cùm non ante annum MDV. contigerit, Ludovicum ad eum annum superstitem fuisse nullus dubito, nec tamen ultra tres quatuorve annos, vitam produxerit, quippe qui habuisse dicitur elegantissimam orationem in funere ipsius Guidonis Ubaldi. Laudatur à Sabellico (2) ex Græcâ Latinâque facundiâ, quam etiam commendat impensiùs Petrus Bembus, testanturque multæ ejus epistolæ (3) vulgò editæ sparsim, libelli quidam Plutarchi latinè redditi, & à Politiano (4) mirus laudibus exornati. Tabula quoque Cebetis in Latinum conversa, atque alia multa, tum vinctâ, tum solutâ oratione conscripta, quæ ignota Scardeonio, quod nobis quoque peregrina sint, nec alicubi visa, Pignorii fidei relinquimus.

Frater Ludovici germanus ejusdem ætatis (5) fuit TYPHIS ODAXIUS, cujus posteritas ex iis, quæ filius Ludovici contentus bonis à patre quæsitis, reliquit agnatis Patavinis habenda fruenda, se satis commodè Patavii habuit, & Typhensem se deinceps ex hoc Typhi nominavit (6). Hic apud Scardeonium & Pignorium Poeta lepidissimus ætatis hercle suæ, & urbis & orbis, fuisse dicitur magnæ deliciæ. Primus adinvenit ridiculum carminis genus, quod macaronicum dicitur, præluxitque Theophilo Folengo, quem vulgò notiorem facit nomen Merlini Coccaii. Describit hoc novum versificandi genus fusè Scardeonius (7), & post eum Tomasinus (8): mihi satis ineptum visum est, nec in eo unquam placuit quicquam præter ingenium, quo quandoque, sed raro, ad risum provocor. Typhis Macaronicum Opus, quo se clarissimum suo tempore reddidit, in morte cavit, ne ederetur, aut legendum in vulgus traderetur, igni potius tradi jussit, ut Vulcanus iniuriosum sæpe, plerunque Satyricum Gelasinum absumeret: attamen Opusculum ejus plusquam decies impressum est, diuque in Italiâ maximi habitum incredibili cum voluptate legebatur, donec Merlinus Coccajus ex Ordine S. Benedicti in idem musas compulit, ac famæ strepitum Typhi plaudentis oppressit.

CAPUT XIII.

Antonius Pizzamanus. Joannes Lascares. Silvester Prierius. Matthias Michovius.

1512 L. ANTONIUS PIZZAMANUS patricius Venetus non ex unâ sapientiâ gloriam auget gymnasii nostri, cujus alumnus fuit, ut constat ex albis Quæstoriis (9), & notat Pignorius (10), verùm etiam ex illis unus est, quorum sanctimonia gymnasticæ juventuti exempla præstituit veneranda imitandaque virtutis. Fertur oris venustissimi juvenis ita severæ castitatis, pudoris integri, superciliosæ, ac pene non trucis modestiæ custos fuisse, ut ipso aspectu terreret vitiorum blanditias, solitus in omnibus amicorum, quos paucos & quidem probatissimos habebat, congressibus illud in antecessum ingerere, quo meminissent, initium sapientiæ timorem Dei esse, nec voluptatem dici ullam posse, qua omnipotens rerum omnium Dominus læderetur. Studuit Philosophiæ ac Theologiæ, cujus laurum recepit primus à Ludovico Ferrariensi, qui primus (11) in hoc nostro gymnasio Theologos viâ regiâ D. Thomæ doctoris Angelici ad contemplationem rerum Divinarum ire docuit. Ad Feltrenses illum infulas provectum scribit Ughellus (12) anno MDIV. atque in ea dignitate, vitæ simul celebri sanctimoniâ, & famâ non vulgatis doctrinæ floruisse. Decessit an. MDXII. sepultusque est in templo princi-

(1) In Collect. Andreæ Eudæmonioan. (2) Epist. ad Guidonem Ubaldum Feretr. Urbini Ducem. (3) In Oper. de Guid. Ubald. (4) Epist. lib. 3. (5) Scard. ibid. in Ludovic. & Typhi. (6) Salom. Inscrip. Agri Patav. p. 147. post medium. (7) Ibid. p. 239. (8) Elog. lib. 2. in Theophil. Folengo. (9) In Collect. Salom. (10) De Vir. illustr. Pat. Venet. ad Molin. (11) Tomas. Gym. lib. 3. c. 3. p. 180. (12) Tom. 5. p. 377. A. 4.

principe D. Petri. Corpus ejus post annos multos repertum integrum, & prorsus incorruptum tradit Leander, additque inclaruisse miraculis.

Scripsit *De intellectu, & Intelligibili.* *De Quaerenda solitudine.*
De Dimensionibus interminatis. *De periculis Vitæ solitariæ.*

LI. JOANNES LASCARES Senior natus Constantinopoli nobilissimo genere, quod ex regio traduce Nicænorum Imperatorum Byzantium incoluit sub Palæologis, ut latè constituit Joannes Lascares Junior (1) senioris ex fratre nepos. Adolescens è patria, quam Turcæ subegerant, cum patre Theodoro in Peloponnesum se recepit, exceptusque benignè à Thoma Celso (2) classium Venetarum præfecto in Cretam translatus est; undè mox excitus munificis oblationibus Bessarionis Græcam juventutem ad Italas Academias evocantis, Venetias venit Thomam eundem redeuntem in patriam comitatus. Bessarionis igitur sumptibus vixit, studuitque Patavii, ac Græcæ linguæ jam tum peritus, cum latinam hic didicisset, severioribus disciplinis imbutus est. Bessatione è vivis erepto cum congiarium defecisset, nec jam sciret, quò naufragium fortunæ suæ circumferret, egente adhuc familiâ in Cretâ, Venetias venit. Ibi audito Laurentii Medicei nomine, quod fama, ut Mecænatis locupletissimi Græcorum celebrabat, Florentiam se contulit, ab Oratore Veneto in comitatum adscitus: ibi cum cœpisset ex Græcâ literatura, quæ tunc summa apud Italos sapientia erat, clarescere, hospitio libentissime receptus à benignissimo Principe, bibliothecæ, quam apparaverat, curandæ præfectus est. Hanc procuranti venit in mentem siquidem pecunia præsto esset, posse eam bibliothecam augeri spoliis captivæ Græciæ redemptis, quæsitisque undequaque codicibus MSS., quorum adhuc numerus in Græcia superarat maximus. Id cùm Laurentio significasset, pollicitus operam suam ac diligentiam, ille non annuit solùm, verùm & preces addidit, quibus obsequens libentissimè Lascares, literis dumtaxat commendatitiis acceptis ad Actores Laurentii, profectus est Constantinopolim. Amurathen II. Turcarum Imperatorem, quem sciebat in rebus Philosophicis abundè versatum, & erga Laurentium optimè affectum, adiit, atque ab hoc potestatem faciente, datis etiam satellitibus, ne qua illi vis, aut fraus in emptionibus librorum fieret, Græciam Asiamque percurrit, & codicibus pluribus emptis, plurimis futuræ emptioni obligatis, onustas naves exuviis pretiosis captivæ Græciæ in Italiam deduxit. Harum pulcritudine, pretio, ac utilitate mirum quantum delectatus Laurentius, vix Lascarem in Italia tres menses morari passus remisit in Græciam, ut reliquos, quos ejus sumptibus destinaverat, soluto pretio, Florentiam transferret. Hoc ille gnaviter præstitit, iterum allocutus Amurathen, atque ab eo pari benignitate, amplioribus beneficiis cumulatus. Rediit ergo, expilatâ penitus Græciâ, ejusque sapientissimis opibus Florentinam bibliothecam ditavit, quam deinde Catharina Regina magnâ ex parte ereptam Italiæ Gallis in regiâ bibliotheca fruendam habendam dedit. At Lascares nondum delatos è Græcia codices in ordinem redegerat, cùm Laurentius excessit è vitâ. Ejus obitum in Italia Martis furor secutus è proximo est, Gallisque Florentiâ potitis bibliotheca discussa, labefactata: illi præpositus Lascares Caroli VIII. partibus adhæsit, à quo, quemadmodum & à successore Ludovico XII. tanti est habitus, ut utriusque diu apud summos Principes, ac diutiùs Venetiis Orator fuerit Græcus homo, qui olim Venetiis pene non mendicaverat. Demum à Leone X. Pont. Max. Romam evocatus, ut inter amicos illi à sanctioribus consiliis esset, eidem auctor fuit, ut è Græcia nobiles pueros adduceret, quibus ipse ludum instruxit in Quirinali, ne græca lingua penitus interiret. Vir fuit doctissimus, si quis alius, valebatque (3) maximè græcâ & latinâ facundiâ, sed adeo desidiosus, ut exoratus, quò randem Greca aliqua verteret, vix Castrametationem Polybii amicis efflagitantibus ediderit, dicere solitus, quod & Argyropulus, probri loco sibi esse, si se interpretem alienorum profiteretur. Suorum quoque parcissimus, quæ plura Græcè, & latinè carmina scripsit elegantissimè, recensenturque à laudato ejus nepote, clam esse voluerit, nec nisi jussu Leonis, & quidem non semel importuno, aliqua passus sit in publicum prodire. Cumulatus congiariis, & Ecclesiasticis censibus, quidquid inde utilitatis proveniebat in dies, in dies quoque ad sumptus, queis magnificè utebatur, impendit assuetus honestis conviviis amicos excipere, & in Græcos egenos, præsertimque in pueros nobiles, quos Romam erudiendos adduxerat, erogare. Podagrâ laboravit perpetuò, qua etiam extinctus est nonagenario major, non sanè an. MCDLXXXIX. quo male signatur à Frehero (4): quippe qui vixit Leone X. Pontifice, sed anno, quem ejus nepos notat MDXV. Sepultus est in æde Gothica S. Aghatæ in Suburra; ipseque sibi Epitaphion Epigramma conscripsit, quod ineptè latinum fecit 1515

Majo-

(1) De familia sua, & Joan. Patruo Epist. ad Card. Aragonium. (2) Ex Tabulario Cydoniæ Venet. p. 134. (3) Jovius Elog. p. 59. 60. (4) Tom. 2. P. 4. p. 1430.

Majoranus apud Jovium (1), ut bene subnotat Ioannes Lascares junior, ex quo sua habet, multis omissis idem Jovius & alii, atque inter hos luculentiùs Varillasius (2).

1521 LII. SILVESTRUM PRIERIUM magni nominis Theologum, & studuisse Patavii constat ex iis, quæ memorat Desiderius Lignamineus (3) ejus condiscipulus, & confirmat uberrimè Salomonius (4) ex monumentis cœnobii sui, ex quibus tamen non certò constituit, eundem Prierium, in hoc nostro gymnasio Theologiam publicè fuisse professum, ac successorem ex conjectura facit extitisse Ludovici Ferrariensis, qui primus gymnasio nostro viam Doctoris Angelici demonstravit (5). Nam cùm nusquam in albis Professorum hoc nomen appareat, nullaque apud nos memoria sit, qua Theologus Patavinus Prierius comprobetur, frustra id ex Ghilino (6) colligitur, scribente Prierium è sede publica Patavii docuisse Theologos, aut ex ipso Prierio asserente idipsum se præstitisse Patavii; Lignamineus enim non aliud affirmat, quàm in cœnobio suo, atque adeo privatim, hoc munere functum, & Ghilinus, quòd hic studuerit, & inter alumnos Gymnasii nostri celebertimus fuerit, eum gratis ad publica subsellia provexerit. Quidquid sit, cum nobis minimè constet, eum publicum fuisse Theologiæ Professorem, quod constat, sequimur, & alumnis virum eximium clarissimis annumeramus. Natus est in subalpinis, patriam ignoramus. Professus Prædicatorum sacerrimum ac doctissimum Ordinem Patavii Philosophiæ ac Theologiæ, sacris etiam Canonibus, & Juri Civili operam dedit: ex his autem scientiis ac præsertim ex Aristotelica Philosophia, & sacrâ Thomistarum Theologia eam sibi famam sapientiæ fecit, ut visus sit suâ ætate parem nullum, præter Cajetanum Cardinalem de Vio, habuisse. Hoc quoque major habitus est, si minus in severioribus disciplinis, at certè propter eloquentiam, quâ Ecclesiastes eloquentissimus in plerisque majoribus Italiæ urbibus conciones habuit frequentissimas, & animarum saluti perutiles. Hinc Reipublicæ Venetæ commendatus, ad sedem Patavinam Theologicam invitatus, fortè se se excusavit ut Romam proficisceretur, quò accitus publico stipendio militans Theologiam doctissimè interpretatus est diu, donec perfunctum omnibus honoribus, & officiis Ordinis sui, jamque maximis destinatum Leo X. ad præclarissimum Magistri S. Palatii munus evexit. In eo pro dogmatibus Orthodoxis adversùs Martinum Lutherum stetit mutus æneus, primusque stolidissimas hæreses Arctoi nebulonis damnavit, ac libris editis perculit. Ab eodem Pontifice Vicarius Generalis Ordinis sui dictus est, destinabaturque ad purpuram Ecclesiæ Senatoriam, si non eum tantæ dignitati nondum planè senem mors præmatura subduxisset. Obiisse enim dicitur ipso anno emortuali Leonis, sed ante illum, Christi videlicet MDXXI. Edita sunt ejus Opera latina, & Italica, quorum subjicimus titulos (7).

Latina.

Errata & argumenta Lutheri detecta & repulsa.
Additiones ad IV. libros Capreoli.
Meditationes Passionis Christi D. N.
Comment. in 4. libr. Magistri Sententiarum.
Defensorium Doctrinæ D. Thomæ.
De observatione morientium.
Confessionale majus & minus.
Libellus Exorcismorum.
Summa de Peccatis, qua Silvestrina dicitur, opus notissimum.
Historia de Beatissima Virgine. De S. Maria Magdal. cum dialogis.
Expositio Missæ & de Immolatione Agni Paschalis.
Aurea Rosa, seu Sermonum Volumen.
De Strige Magarum, Demonumque mirandis.
Quæstiones LXIX. ad Evangelia totius anni Dominicalia.
Quæstiones seu Casus impertinentes LXV.
Sermones de Sanctis & Quadragesimale.
Apologia de convenientia Institutionum Romanæ Ecclesiæ cum Evangelica libertate adversùs Lutherum.
Compendium logicæ cum Introductione ad eandem.
Apologia de secundis Intentionibus.
Comment. in Spheram Jo. de Sacrobosco, & in Theoricas Planetarum.
Opus, quatuor Volumina continens, in quo dicta D. Thomæ summo labore per annos octo complexus est.

Italica.

Scala S. Amoris.
Summarium pro Confessoribus.
Tractat. de Regina Cæli.
Tractat. de Natalibus, de Vita, & Morte.
Vita S. Mariæ Magdalenæ cum additionibus & annotationibus.
Trialogus querelarum.

LIII. MATTHIAS MICHOVIUS à cognomine oppido Poloniæ appellatus, in albis
1523 Polonorum (8) notatur an. MCDLXXIX. lauream doctoris Medici reportasse post annos tres

(1) d. p. 60. (2) In Anecdot. Mediceæ Dom. lib. 4. p. 182. 184. (3) Histor. Cœnobii. S. August. post medium. (4) Collect. ad Inscrip. Gym. (5) Tomas. Gym. d. p. 281. (6) Vol. 1. Theatr. p. 209. (7) Ex Ghilino loc. cit. (8) Collect. Salom ad eum Annum.

tres arti Jatricæ impensos. Cracoviæ liberaliter institutus (1), imbutusque Aristotelicâ Philosophiâ ad habendas Physicas notiones animum convertit. Lustratis proinde ad hoc ipsum Academiis Germanicis in Italiam venit, hæsitque Patavii: undè doctor cùm remeasset in patriam, brevi, parem sibi, ut habet Simon Stravolscius, vix ullum in totâ Poloniâ, superiorem certè neminem in re medicâ reperit. Ob nominis celebritatem, artisque præstantiam à Sigismundo I. Sarmatiæ Rege in aulam accersitus, curam egit valetudinis regiæ Archiatrus in ea gente summi nominis. Tandem aulicæ vitæ pertæsus, se sacris addixit, auctusque dignitate Canonicâ, inde & ex aliis Sacerdotiis dives, opes ac proventus ecclesiasticos in bonum publicum & causas pietatis religiosissimè contulit, ut narrat idem Stravolscius, consulendus ab iis, qui pluta scire desiderant de hoc viro, quem Continuatot Baronii ut classicum Auctorem rerum Polonicarum passim provocat ad testimonium.

Scripsit enim

Annales Polonicos, & utriusque Sarmatiæ Historiam.

Libellum de conservanda sanitate doctum, petutile, & maximi semper habendum, & habitum.

Obiit Cracoviæ A. MDXXIII.

C A P U T XIV.

Paulus Bonus Zabarella. Bellinus Martyrologus Stephanus Venturatus. Hieronymus de Hippolyto. Joannes Cuspinianus. Hieronymus Athestinus. Antonius Gazius.

LIV. PAULUS BONUS Patavinus hoc tantùm agnomine Pignorio (2) notus est; 1525
Scardeonius (3) illi aliud adjungit, quo sit Zabarella. Ab ineunte ætate Religioni addictus in sodalitio Eremitarum S. Augustini fuit, coluitque summo studio gymnasium patrium, in quo cum se probè humanioris literaturæ opibus instruxisset, miros in Philosophicis & Theologicis progressus fecit, oraculi instar habitus inter suos, & in collegio Patavino penè omnium arbiter. Nec minus claruit ex eloquentiâ, quâ, si credimus Pignorio, ita flectebat animos audientium, ut Herculis Gallici modo ad quamlibet vel mœroris, vel spei, terrorisque ac lætitiæ affectionem commotionemque volentes nolentes abriperet. Pervagatus nobiliores Italiæ suggestus, eas opes congessit, quibus in cœnobio suo munificè ædificavit ædes & porticus, tandemque creatus Argolicensis Episcopus, penes Patavinos Pontifices Propræsulem reliquo vitæ tempore utiliter egit, & gloriosè, ex eo præsertim, quod cum pro Antistite magno gymnasii Cancellario interesset doctorum inaugurationibus, non nisi præmisso sermone facundissimo, qui fluminis instar ex tempore redundaret, potestatem conferendæ laureæ faciebat. Vivens cineribus suis sumptuosum sepulcrum extruxit apud Eremitanos suos, in sacello Ovetariorum: in illud illatus est anno, quo obiit MDXXV. VIII. Kal. Augusti. Edidit

Libellum celeberrimum de *Reformatione Ecclesiæ ad* Clementem VII. Pont. Max. ostenditque, non aliter rabiem Hæreticorum retundi, quàm curiæ modestiâ, & probitate Clericorum.

Enarrationem Septem Psalmorum, qui nomen habent à Pœnitentiâ.

Concionum Italicarum Volumina II. quæ maximè commendantur à Pignorio.

Librum *de Natura mirabilibus*, ubi multa congessit in unum scitu dignissima, & curiositati maximè placitura.

LV. Eremitano Scriptori Patavino Patavinum alterum ex eodem Ordine longè notiorem ex uno tantum opere addimus BELLINUM. Is alumnus gymnasii nostri (4), ex quo 1526
doctor Theologus prodiit, immortalitatem nominis meruit (5), quòd inter primos, ni primus omnium, edidit & emendavit Martyrologium Romanum, tanto totius Italiæ cum plausu, ut intra mensem mille exemplaria distracta sint, oportueritque anno eodem librum utilissimum, & ab omnibus expetitum iterum iterumque recudi. Hæc Patavini Theologi gloria deinceps ematcuit, tandemque etiam contabuit, postquam idem Martyrologium emendatissimum prodiit an. MDXCV. cum notis doctissimi Baronii. Citatur attamen passim Martyrologium Bellini à Martyrologis. Æqualis fuit concivi ac sodali Paulo Zabarellæ, nec diu ipsi superstes fuit, cum ejus obitus à Pignorio notetur an. MDXXVI.

LVI.

(1) Simon Stravolscius. Vit. 100. Illustr. Polon. Script. (2) De Ant. Script. Pat. ad Molin.
(3) Lib. 2. Class. 7. p. 153. (4) Pignor. de Ant. Script. Pat. ad Molin. (5) Scardeon. ibid. p. 153.

1527 LVI. Anno sequenti MDXXVII. ad plures abiit STEPHANUS VENTURATUS Patavinus, quem Pignorius (1) post Scardeonium (2) claris Scriptoribus Patavinis annumerat, & ex eo multum admodum asserit claruisse gymnasium, in quo unus inter discipulos ausus est Platonica theoremata contra Peripateticos omnes tueri acriter, non sine vituperatione Aristotelis. Hinc toti Philosophorum collegio detestabilis, ne ad examinis quidem discrimen admissus est, vertitque ferox ingenium ad Scribarum officia, quæ summâ fide, summâ virtute & diligentiâ apud Prætores Venetos, ubique laudatus, semper certatim expetitus, exercuit. Erat quippe non Philosophus tantùm, sed & Orator egregius, & Poeta in carmine latino & Italico peritissimus. Morte uxoris ac filiorum revocatus Patavium, precibus collegii Canonicorum Ecclesiæ Patavinæ dedit, ut Scribæ munus in eodem collegio susciperet, eoque functus est toto tempore Cameracensis tumultûs, post quem relatus inter suspectæ Veneris fidei Patavinos, vocatus Venetias, ibi egenus, incommoda omnia exilii perpessus est, tandemque indulgentiâ Senatûs in oppidum Mestrum à Prætore Scriba deductus, mortifero morbo contracto, ibidem eo, quo diximus, anno nondum senex planè mortem ac sepulcrum invenit. Scripsit *Orationes multas*, quarum tres celebrat Pignorius adversùs Aristotelem pro Platone. *Commentaria brevissima*, sed & luculentissima *in omnes Platonis Dialogos*, *& in Periarchon Origenis*. *Carmen heroicum inscriptum; Platonis Apotheosis*, *& Epigrammata* multa. Italicè edidit *Dialogum de Officio Scribæ Prætorii*. A Scardeonio (3) celebratur ex annalibus Patavinis ab an. MCLXXIV., quo Patavium totum fermè conflagravit ad an. MDXXIII. Habebatque hos annales Scardeonius autographos, qui certe perierint, quando eorum non meminit Pignorius.

1528 LVII. HIERONYMUM DE HIPPOLYTO Archiepiscopum Tarentinum falsò quidam publicè docuisse scribunt Theologiam apud nos, cum in serie Theologorum, qui doctrinæ Thomisticæ militarunt in gymnasio nostro, nullus ejus locus sit, aut esse possit. Primo enim Theologo à sede Thomistica instituta Patavii an. MCDXC., Ludovico nimirum Ferrariensi, ineunte sæculo XVI. successit Gaspar Perusius, cui anno MDXXXI. Thomas Omnibonus Venetus ex albis gymnasticis & Tomasino sufficitur, quo anno jam Hieronymus Tarenti decesserat Archiepiscopus. Hine nos eum ad hanc operis classem deduximus, quando constat ex Lignamineo hìc eum studuisse (4), atque laudati Ludovici Ferrariensis fuisse discipulum. Natus est Monopoli, quæ maritima urbs est Apuliæ Peucetiæ sub Archiepiscopo Barensi: adolescens à patre mercatore deductus Venetias, ibi se Ordini S. Dominici nondum ætate major addixit, ut constat ex epigraphe in cœnobio SS. Joannis & Pauli, ubi religionis tyrocinium posuit. Studuit deinde Patavii, ubi & insignia Theologiæ consecutus est de manu Ludovici Ferrariensis, & florere cœpit insigni gloria summi Philosophi & Theologi. Utramque scientiam docuit Neapoli, deinde etiam apud suos Patavii, atque hìc ea scripsit, atque edidit Venetiis, ex quibus claris alumnis artium Patavinarum adscribitur, doctissima scilicet *Commentaria in libros Sententiarum*, *& in Quodlibeta D. Thomæ*, quæ Clementi VII. dedicavit. Is eum Romam accersitum Archiepiscopum Tarentinum renunciavit an. MDXXVIII. VI. Idus Januarii, ut notat Ughellus (5). Vix Menses octo dignitati superstes fuit, obiitque Viterbii Mense Augusto, conditus in communi ossuario templi S. Mariæ ad Gradus. De eo præter laudatos aliqua Toppius (6).

1529 LVIII. JOANNEM CUSPINIANUM alii Viennæ in Austria natum dicunt, alii & veriùs Svinfordiæ in oppido Franciæ Orientalis (7). Humaniores literas & Philosophiam Viennæ didicit, majoribus disciplinis Patavii se instruxit, atque hìc earum, quas apud suos comparaverat, se titulis insignivit. Hìc fuit auditor Thomæ de Vio Cajetani, Medicinæ verò se dogmatibus imbuit præceptore Petro Roccabonello Veneto, ut ipse profitetur sub initium, & in fine Protreptici: nec Jurisprudentiam spreverit, cujus se peritissimum probat passim in suis eruditissimis scriptis. Hìc etiam lauream acceperit, cùm in albis Germanorum à Salomonio collectis (8), Joannes Cuspinianus Franco doctor Artium appelletur Syndicus I. N. G. Et doctorem illum fuisse saltem Philosophiæ, clarum ex eo est, quod Viennæ deinde Joanni Stabio in maximâ eruditorum coronâ Philosophicam & Poeticam laurum tradiderit jussu Maximiliani I. Huic Cæsari Cuspinianus statim ac redit in Germaniam carissimus fuit; adscitusque in Senatum nondum planè vir, missus est Orator in Pannoniam, Bohemiam, & Poloniam, undè redux, cùm deinceps intra quinquennium quater & vicies præclarissimis ad Pannonas legationibus fuisset perfunctus, ipsi Senatui Vindobonensi, cui erat adscriptus, præfectus

(1) loc. cit. (2) lib. eod. Class. 10. p. 241. (3) d. p. 241.
(4) histor. Cœnob. S. August. post Med. Collect. Salom. ad Inscript. Gymn. (5) Tom. 9. p. 145. n. 69.
(6) Biblioth. Neopol. p. 158. (7) Freher. Tom. 2. P. IV. p. 1440. (8) ad An. 1487.

præfectus est. Hos ille honores sibi conciliabat egregiâ formâ corporis, raris animi dotibus, prudentiâ præsertim, dexteritate in pertractandis negotiis, sed & multiplici rerum, scientiarumque notitiâ, ex qua Jurisconsultus, Medicus, Poeta, & Historicus præstantissimus habebatur: Politicus autem usque adeo perspicax, tantæque apud Cæsarem fidei, ut ejus consilio extremis annis duodecim familiarissimè in rebus difficillimis uteretur, ac sæpè in multam noctem cum eo de potissimis Imperii arcanis prolixis colloquiis disceptaret. Vir tot curis, officiis, ac muneribus distentus, vix justum habuit tempus, quod lucubrandis concederet libris. Subsecivis attamen horis non pauca conscripsit, quorum aliqua non potuit absolvere morte præreptus, obitâ Vindobonæ an. MDXXIX., ætatis LXVI. Ejus opera edita.

De Cæsaribus & Impp. Romanis Comment. editus cum annotationibus Gerbelii.
Historia Austriæ & Hungariæ Comment.
Oratio Protreptica, seu Protrepticon ad Fidei Tutelam.
De Consulibus Romanorum Comment.
Diarium de Congressu Cæsaris Maximiliani Augusti & Regum trium.
Opera Historica de rebus Germanicis.
De Turcarum Origine, Religione, & in Christianos Tyrannide.

LIX. HIERONYMUM Sacerdotem Atheſtinum, tum Scardeonius (1), tum Pignorius (2) non alio agnomine celebrant inter insignes gymnasii nostri discipulos, & Scriptores Patavinos, sive id illi gentilitium fuit, sive deductum ex Atheste patria. Pignorius eum inter præclaros Philosophos collegii Antenorei numerat, & ex eo sua ætate notissimum asserit, quod Averrois doctrinam commentariis doctissimis illustraverit, atque illam peculiariùs, quæ de multiplici est intelligentia, undè probavit non inferri animorum mortalitatem, quæ dogmatibus Peripateticis tribuebatur. Scripsit etiam acutissimum librum, quo Zenonis Aromos propugnavit in explicatione Continui & Quantitatis, quam alii in partes infinitas posse dividi censent, non bene intellecto Philosophorum Antistite. Scardeonius omittit hæc omnia, atque Hieronymum claris Poetis annumerandum existimat ex eo carmine, quod edidit de gestis Atheſtinorum, dicatumque Joanni Bardolino longâ Præfatione munivit ad Petrum Philippinum scriptâ, cui subditur Philippini responsio: utrobique autem se invicem laudant mutuis officiis, qualia leges in quorundam recentiorum opusculis, quæ nemo non rideat. Cæterùm in hoc, quod legimus, carmine, Hieronymus versificator est potiùs, quàm Poeta: ita languent omnia in macilentâ phrasicularum congerie. Potius mihi Poeta est visus in historiâ, quam scripsit de Origine Urbis Patavinæ, cujus auctorem ab ultimâ stirpe facit Pallum quendam Dardaniæ gentis, vel ipsis fabulosis temporibus, quibus unicè sua debent initia pleræque Italiæ urbes, inauditum, qui monitu Sibyllæ Euganeam urbem ad Braydanum Montem, qui nunc Rubeus dicitur, condiderit. Pura somnia, quæ nec ipsi quidem Scardeouio placuere, displicuerint Pignorio, qui virum hunc neque claris Poetis annumerat, & historicum prorsus ignorat; ex uno acumine Philosophico memorabilem censet. Obiisse Patavii creditur circa an. MDXXX. Sepultum (3) ferunt ad D. Michaelis, ubi Monachorum Vicarius curam animarum multis annis egit. Ibi tamen titulus ejus nullus est, quem legimus cum fratre signatum hoc rudi disticho in Basilica Antoniana (4). 1530

Hieronymi & Pauli Fratrum, quos nobile Castrum
Este tulit, prolisque suæ lapis iste sepulcrum est.

Sed fortè majorum hujus Hieronymi is tumulus fuerit, ut videtur significare Pignorius (5).

LX. Ad an. MDXXX. refert obitum ANTONII GAZII Pignorius (6), qui ex ejus extremis tabulis constituit, eum hoc anno testamentum condidisse, quo caverit, ne 1530
corpus suum sepulcro Majorum, quod statuâ suâ fictili auxerat, conderetur: quippe (7) eam regressus in patriam non invenit occlusam, sed patefactam, & mutilam; quamobrem se condi voluit ad D. Francisci, quo in loco Sculptoris incuriâ factum sit, ut pro anno, quem signavimus, irrepserit an. MDXXVIII. quem sequitur Scardeonius (8), & ex eo cæteri cum Salomonio. Hæc familia, quæ honesta admodum est Patavii, Cremonâ oriunda est, undè huc migrasse videtur ex traduce cum Jambonino de Gazo Cre-

(1) lib. 2. Class. 10. p. 245. (2) de Ant. Script. Pat. ad Molin. (3) Scard. loc. cit.
(4) Salom. Inscript. Pat. p. 409. n. 250. (5) loco cit. (6) dict. Epist. ad Molin. de Ant. Script. Pat.
(7) Scard. lib. 2. Clas. 9. p. 218. Salom. Inscrip. Pat. p. 84. n. 240. in marg.
(8) d. p. 218.

zo Cremonensi, qui doctor Patisiensis scientiæ Medicæ, hìc forte artem eandem professus est, jacetque in templo in urnâ marmoreâ positâ sublimi loco ad D. Augustini (1). Ex ejus posteritate ortus Antonius, doctor Medicus ex gymnasio patrio, insigni virtute & gloriâ nominis non admodum feliciter Medicinam fecit in patria, unde profectus accirusque ad praxim à multis urbibus diu extra Paravium artem exercuit summâ sapientiæ peritiæque Jatricæ cum existimatione. Dives congestis mercedum, ac stipendiorum opibus nondum senex rediit Patavium, ut scribendis, poliendisque multis, quæ scripserat, ætatem reliquam daret. Sed eum immatura mors abstulit III. Nonas Septembris anni proximè relati, Anno ætatis XXVIII. edidit librum de conservatione sanitatis, quem *Coronam floridam* appellavit. Laudatur ex hoc summopere, & Medicus dicitur in Philosophia egregiè doctus à Symphoriano Camperio (2), quo teste, fuit in factis quoque literis non mediocriter eruditus, ingenio subtilis, eloquio clarus, qui multa scripserit & præclara. Ea recenset prolixè Pignorius ex bibliotheca D. Francisci Patavii, quæ quòd nobis nota haud sunt, & forte ibi jampridem in forulis pabulum tinearum sint, indicta nobis sunto, & apud Pignotium à curiosioribus leguntor.

CAPUT XV.

Varinus Favorinus. Franciscus Savonarola. Bilibaldus PircKeimerus. Angelus Bolognin̄us. Hieronymus Aleander Cardinalis.

1537 LXI. Certum est ex Epistola ipsius (3) VARINI FAVORINI ad Cajetanum Tienæum celeberrimum XV. sæculo Philosophiæ Professorem Patavii, eum hìc aliquandiu bonis artibus dedisse præclaram operam. Asserit enim se eo usum præceptore in arcana sapientiæ Physicæ pervasisse, Græcas lireras à Chalcondyla didicisse Patavii, & quædam etiam ad mores pertinenria, ex prælectionibus Cæpollæ, viri, ut scribit φιλομαθεστάτου καὶ σοφωτάτου hausisse. Natus est Camerini in Umbria, arque indole ex ingenio ad literas propensâ, nondum adolescentiam egressus in clarissimis ea tempestate gymnasiis versatus est. Recepit deinde se Florentiam (4), ibique Silvestrinum Ordinem professus patronos habuit, ac prope dixerim educatores Mediceæ domus liberalissimos Principes. His opitulantibus, ac præsertim Juliano Mediceo humaniores literas uberiùs addidicit apud Angelum Politianum, quo tunc Magistro utebatur Joannes Medices, futurus Cardinalis, mox Pontifex Max. Leo X. Huic Varinus Hypodidascalus fuit. Quamobrem vera nobis affirmant tum Politianus ipse, tum Scriptores alii, cùm ille Varinum discipulum suum dicit, hi Leonem X. Varini discipulum autumant. Ab hoc jam Pontifice Varinus ex eruditione Græcâ & latinâ jam tum præclarissimi nominis Nucerinus Episcopus renunciatus est an. MDXIV. Interfuit Lateranensi Concilio sub Leone, obiitque in Ecclesiâ suâ post ann. MDXXXVIII. Sepulcrum sibi paraverat vivens, quod sic inscripsit Græcè (5).

Βαρῖνον
Τὸν τῆς Μεδίκης οἰκίας τρόφιμον
Ὧδε ζῶντι ἀνόμοιον βλέπεις.
Ὃς τῷδε σήματι κείμενος
Πανταχοῦ γῆς παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις καλῶς ἀκούων
Τῆς ἀρετῆς ἀγηράτῳ χρώμενος ἐπαίνῳ
Ἡδίστου τῶν ἀγρυπνιῶν καὶ πόνων
Ἀπολαύει καρποῦ

Varinum
Mediceæ Domus alumnum
Sic viventi dissimilem vides.
Qui hoc in tumulo jacens
Ubique terrarum apud doctos bene audiens
Et Virtuti, quæ extra senectutis aleam est, laude utens
Suavissimo vigiliarum, & laborum
potitur fructu.

Scripsisse

(1) Salom. loc. cit. (2) lib. de Illust. Medicis. (3) est 18. inter ejus Epistolas Græcas.
(4) Ughell. Tom. I. p. 1072. n. 41. (5) apud Ughell. ibid.

Scripsisse multa fertur, nobis non alia nota sunt, præter Commentarium in Apophtegmata Græca, quem Epistolis XXX. Græcis totidemque latinis auget, ex quibus opusculum leve satis & non integræ laudis, atque etiam ex Proverbiis Apostoli plagiò decerptum, vitam, & commendationem vix aliquam apud eruditos viros meretur. Ex eo tamen vir hic celeberrimus posteritati vivit, ac vivet venerabilis semper, quòd Lexicon ingens ediderit linguæ Græcæ amplissimum, & opulentissimum promptuarium, non latinis dumtaxat, sed etiam Græcis, atque his maximè usu perpetuo commendatum. Illud nuperrimè, jussu sumptuque bonæ sed & infelicis memoriæ Joannis Constantini Basarabæ Daciæ Transistranæ Principis recusum est typis Venetis Bortolianis.

LXII. FRANCISCUM SAVONAROLAM nobilissimâ gente planeque patricia Patavii progenitum, ex his, quæ legere contigit, suntque illa, quæ jure optimo commendat Scardeonius (1), Poetam eximium, nec ulli suâ ætate minorem, nemo ibit inficias. Prodit e gymnasio nostro Philosophus, & in humanioribus literis, præsertimque ornamentis Poeticis instructissimus. In his elegantiæ ac nitori latinitatis defæcatissimæ supra sæculi sui morem ac stylum, adjectum observamus acumen, leporem, argutumque dicendi genus, ex quo maximè deficit laudatum hac nostra ætate penes quosdam puros Grammaticos XVI. Sæculum. Pungunt, ut bene Scardeonius notat, confirmatque Pignorius, ejus pulcherrima carmina, simulque leniunt: argute carpunt, & multo lepore ac sale interim condita delectant. Hendecasyllabi, quibus catellum suum jocosè ac ingeniosè commendat Lucillo Beraldo nobili ac erudito viro, eum poscenti Meliteæ suæ maritum, si minus cultè delicatève, certè non minus fluunt, rapiuntve lectorem, quàm quæ scribit Catullus de amicæ Passere, aut Stella de uxoris Columba. Summa floret venustas in distichis ejus, quæ cuiis à Martiali paria dixeris, quandoque etiam clariora. Nec aliter censendum de epigrammatibus ejus, in quibus nihil præter versuum lasciviam licentiamque reprehendas, quæ tamen excusari potest in juvene cæteroqui modestissimo, castissimoque, quippe id usuvenit celeberrimis Poetis, ut annotat Sfortia Card. Pallavicinus (2) de Petrarcha scribens, quorum plerique sua ipsi crimina simulabant, quæ jucundè scitèque conciperent. Scripsit & pulcherrima epitaphia mirabili elegantiâ & eximiâ venustate referta, quæ opportunè multis in locis operis sui Scardeonius proponit, in unum collegit Pignorius. Relictis nobilibus filiis, ex quibus etiamnum claret hæc nobilis familia Patavii, immaturâ morte præreptus est Nonis Octobris an. MDXXXIX. Jacet in templo Carmelitarum conditus Majorum sepulchro. 1539

LXIII. BILIBALDUS PIRCKEIMERUS patre patricio Norico J. U. D. & omnium liberalium artium peritissimo, Alberti Bavariæ Ducis & Sigismundi Archiducis Austriæ consiliario vitam auspicatus est Norimbergæ an. MCDLXX, ut scribit Melchior Adamus (3) vel potius, quod verius ex dicendis videtur, novennio post. Literis maturè imbutus an. MD. Patavium venit legum addiscendarum causâ missus à patre, qui hic quoque Jurisprudentiæ operam dederat. At sanè quamvis Pauli Oriani Brixiensis & Joannis Campegii auditor triennio, ita tamen se legum discipulum professus est, ut reipsa humaniores litteras in delicus habuerit, vacaveritque præsertim linguæ Græcæ, quanquam vetaret per literas perpetuò pater, moneretque, ne tempus tereret in re Jurisconsulto prorsus inutili. Sed intelligebat ille quanti sit vera in homine, quamcunque scientiam professo, & petita ex ultima antiquitate eruditio; mirabaturque, ut erat indolis lepidæ, & experrectæ, si Theutoni, etiamsi Jurisconsulto, cui pergræcari licet, Græcam nosse linguam non liceat. Ferunt juvenem fuisse staturâ prægrandi, viribus autem corporis adeo robustum, ut luctâ, jactu, cursu æquales superaret; saltu verò altissimos equos facilè transiliret. Morte patris à Jurisprudentiæ studiis absolutus, ad Artes convertit ingenium, atque hic primum, deinde Ticinum profectus Theologiæ, Mathesis, Historiæ & Medicinæ notionibus avidissimum eruditionis animum imbuit: profecitque in omnibus ita, ut par ipse unus fuerit cuicunque singulis in his artibus ac scientiis peritissimo. Hinc vix rediit Norimbergam, flagrante bello Cameracensi, statimque in Senatum lectus est, cui mens, oculus, manus fuit in omnibus, quæ passim ad utilitatem publicam agebantur, negotiis. Plures & quidem gravissimas obiit legationes ad Maximilianum primum, & Carolum V. quorum uterque illum à consiliis sanctioribus inter paucos præcipuum voluit. Pluries impetratâ tot à tricis vacatione, ut sibi ac studiis genialibus vacaret, eâ diu frui non licuit, quippe ad eadem munera revocato, jussoque adsumptis honorum insignibus iteratò servire, ac saluti felicitatique publicæ posthabere otium honestum; quod illi tandem podagricis doloribus passim crudeliter cruciato ea conditione concessum est, ut domi, siquidem in curia non posset, consiliis suis adesset 1539

(1) lib. 2. Class. 10. p. 145. (2) Ep. dedicat. ad Carm. Ciampoli. (3) Vit. illustr. Jurisconsult.

Reipublicę. Vir fuit suę ętatis sapientibus notus, & peramicus, quos inter numerant Jo. Franciscum Picum Mirandulanum, qui de ejus emblemate, quod latè describit Melchior Adamus, Epistolâ ad eum scriptâ Theologicè disserit. Vivere desiit sexagenarius ann. MDXXX. si Adamo credimus ex ejus Norimbergę ad S. Joannis sepulcro hanc temporis epocham asserenti. Sed verius est obitum ejus producendum esse ad an. MDXXXIX. cum extet Epistola Hulrici Hutteni ad ipsum data an. MDXXXVIII. Edidit.

Apologiam seu laudem Podagra.

Descriptionem Germania Superioris & Inferioris.

Opera Politica, Historica, Philologica, & Epistolica.

Vertit è Gręco in latinum sermonem Xenophontis, Ptolemęi, Plutarchi, & Nazianzeni non pauca Opera.

1540 LXIV. ANGELUS BOLOGNINUS è Plebe Sacci municipio Patavino, Medicę artis adoream promeruit in gymnasio nostro; verùm eam ejus partem insigniter coluit, quę ab opere manuum nomen habet, & curationem vulnerum profitetur. Anatomes, & Chirurgię peritissimus, hanc aliquandiu docuit Bononiæ publico stipendio conductus. Verùm parvo contentus, & otii patrii percupidus recepit se apud suos, atque intra muros municipii sui, donec vita superfuit, se se continuit, ut ut amplissimis aliò usquequaque evocaretur stipendiis; dicere solitus apud Pignotium (1), nihil amplius late paterno, privato foculo nihil salubrius, nihil ditius commodâ paupertate. Annus ejus emortualis ignoratur. Vivo tamen ipso edita sunt an. MDXXXVI. non semel hęc opera.

De Cura vulnerum externorum,

De Unguentis communibus.

De Morbo Gallico ad Franciscum Gonzagam Principem Mantuanum, ex quibus memoratur à Scardeonio(2), Portinario(3), & aliis.

1542 LXV. HIERONYMUS ALEANDER Cardinalis, eximium gymnasii nostri decus, natus est Mottæ in diœcesi Cenetensi. Primum studiorum tyrocinium Patavii posuit, huc deductus à patruo scriba Hieronymi Vendrameni Prætoris Patavini, ejusque deinceps sumptibus altus educatusque sub disciplinâ Marci Musuri, ut ipse testatur in Epistola Græca ad ipsum Musurum apud Angelitam de Officiis Curiæ Romanæ (4), undè pleraque Victorellus habet: perrexitque deinde in severioribus disciplinis, præsertimque Philosophia sacrâque scientiâ eo progressu prosectuque ad sapientiam ire, ut ad ejus evaserit apicem ope felicissimæ memoriæ, qua ita præstitisse dicitur, ut varia Scriptorum volumina perlegentem, nihil rerum verborumve subterfugerit, quin singula memoriter quamvis à multis annis lecta semel, recitaret. Peritissimus linguarum Græcis atque Latinis sermonibus, quasi vernaculis usus est. Hebraicas quoque literas, Judæis admirantibus solertissimè didicit. His animi ad omnem doctrinæ aleam versatilis dotibus clarus Parisiis Græcam linguam professus publicè, gymnasii quoque Præfecturam consecutus est. Venit deinde Romam, eumque Leo X. doctorum virorum & judex acerrimus, & beneficentissimus Mecænas Bibliothecarium Apostolicum renunciatum, & titulo tenus Episcopum, Nuncium, seu minorem Legatum Marino Caracciolo comitem in Germaniam ablegavit (5) adversus initia nefanda Lutheri. Eò profectus Fridericum III. Saxoniæ Ducem Pontificis nomine sollicitavit, ut Lutherum, quæ ad eam diem pestilentissimè deliraverat, revocare ac recantare cogeret, vel mandaret custodiæ: cùmque Fridericus ex voto non respondisset, ex formulâ Pontificii decreti sibi agendum ratus, lucubrationes detestabiles Hæresiarchæ igni ex merito tradidit. Si Sleidano (6), aliisque Sectariis præstanda sit fides, Aleander Erasmo Roterodamo pinguem Episcopatum pollicitus sit, si strinxisset calamum in Lutherum, isque pollicitationi Simoniacæ responderit: *major est Lutherus, quàm ut in illum scribere possim: immò tantus, ut ex Lutheri unica pagellâ perlecta plus erudiar, quam ex toto Thoma.* Dixerit quoque Georgio Spalatino concionatori aulico Septemviri Saxonici: *tametsi vos Germani, qui minimum omnium æris dependitis Romano Pontifici, jugum servitutis Romana excusseritis, attamen curabimus, uti mutuis cædibus absumpti cruore vestro pereatis.* Verùm hæc de tanto viro in vulgus spargere, ut res calumniæ simillima est, ita, quod probrosum calumnianti, nec probabilia sanæ mentis dixerit quispiam, nec verisimilia: cùm constet Aleandrum virum fuisse gravissimum, prudentissimum, juris æquè ac morum orthodoxę Ecclesiæ peritissimum, qui sciret, neque in re sacra pacisci fas esse, & alienum a bonis moribus apud omnes censeri, in primisque apud Ecclesiasticos, quæ debentur Ecclesiæ extorquere minis, ingerentibus quod jure divino & humano vetatur. Et alioqui quàm sępe ac planè stolidè in historiam audeat Sleidanus, cùm in Romanam Ecclesiam fabulas comminiscitur, ut

Sym.

(1) de Ant. Script. Patav. ad Molin. (2) lib. 2. Class. 9. p. 220. (3) libr. 7. c. 6. p. 261.
(4) ex Annot. à Victorello in Alexandro. (5) Pallavic. hist. Concil. Trid. lib. 1. c. 23. & seqq.
(6) Hist. de stat. Relig. sub Carolo V.

Symmistes Hæreticorum Teisserus multis contra conetur (1), notissimum est. Demus hæc igitur petulanti Maledicentiæ, quam ex adagio [illegible], inconsideratam Poetriam dicimus Græci. Romam regressum Clemens VII. sacris Brundusinis præfecit Antistitem obiter sine delectu, ut scribit Jovius (2), hoc est nulla habita ratione meritorum ejus, quæ vir judicii profundi Paulus III. exploratiùs metitus ad Senatoriam Purpuram provexit. Et anno quidem MDXXXV. designavit (3), nec tamen in publicum protulit, quorundam sermonibus territus, queis asserebatur, Aleandri Purpuram ingratam fore Cæsari Ferdinando, totique Germaniæ, quod acerrimè in Lutherum & asseclas ejus ac vehementissimè depugnasset; sed cùm is timor fuisset opportunè discussus literis Ferdinandi, Orthodoxorumque Principum nunciis palam professis, nunquam id, quod percrebuerat, sibi venisse in mentem, nec repugnaturos se unquam tantæ virtuti meritissimi Præsulis, eum Pontifex Cardinalem renunciavit laudatum magnificè in publico Purpuratorum cętu an. MDXXXVIII. V. Nonas Martii, simul sanxit, eo illi jure utendum esse, quo reliqui, quorum creationem triennio ante vulgaverat. Eo Aleander honore non ampliùs quinquennio brevissimè claruit (4): quippe nimiâ tuendę valetudinis curâ intempestivis medicamentis, sibi ipsi dicitur infelix medicus viscera corrupisse. Extremis tabulis bibliothecam suam Reipublicę Venetę, quam semper dilexit, & patronam unicam Italię libertatis appellare consueverat, legavit. Jussit in ipso Testamento hęc verba literis aureis exarari: *in legationibus meis nunquam nummos accepi*, addiditque legem hęredibus, ut inscribi tumulo suo hos versus Gręcos curarent, quos nos latinos tantum legimus in hęc verba (5).

Excessi è vitæ ærumnis facilisque, lubensque:
Ne pejora ipsa morte dehinc videam.

Et tamen inter extremos singultus fertur iratus succensuisse morti, quòd ipsi per illam non liceret climactericum annum attingere; consumptusque tabe Romæ decessit an. MDXLII. ætat. LXII. sepultus est in æde Transtiberina S. Chrysogoni, undè ejus exuviæ Mottam translatæ jacent in templo primario S. Nicolai. Scripsisse eum multa non dubium est; quod sciam, edidit nihil. Inter MSS. Eudæmonioannis erat ejus Oratio prolixa habita coram Carolo V. in Conventu Vormatiensi an. MDXX. ea nervosa quidem satis est, & multâ eruditione notabilis, at barbaro itidem stylo ac retorrido scripta: & laborasse eum sanè hac dicendi scribendique barbarie notat Jovius (6), conatumque frustra devexâ jam ætate illam emendare. Ex hac multa Sfortia Cardinalis Pallavicinus mutuatus est, quæ stylo sublimi, doctè, eleganter, insigniter explicat in admirabili concione, quâ Nuncium Aleandrum inducit ad Ordines universos Imperii coram Carolo V. ut diximus (7), perorantem. Hanc perlegant fartores elocutionis elanguidæ, quorum unum opus est Scriptorum XV. Sæculi phrasibus instupere: discantque, quid sit, sine nitoris ingenui dispendio, grandia magnificè, ac sublimiter eloqui.

CAPUT XVI.

Nicolaus Copernicus. Ambrosius Questellius. Hieronymus Borgia. M. Antonius Flaminius. Ioachim Vadianus.

LXVI. NICOLAUM COPERNICUM Patavii Philosophiæ ac Medicinæ operam dedisse per annos quatuor, constat ex Polonorum albis, ubi discipulus dicitur Nicolai Passaræ à Genua, & Nicolai Verniæ Theatini, à quo ad utriusque scientiæ lauream provectum, asserunt acta collegii Medicorum ad an. MCDXCIX. Is Toruniæ (8) in Borussia nobili genere natus post quàm è nostro gymnasio prodiit magnus & Philosophus & Medicus, maximum se apud Polonos ac Borussos exhibuit, habitusque est sui temporis Æsculapius, ut scribit Ghilinus. Rediit deinde in Italiam, ut quæ se doctore Astronomiæ studia curiosus Cœlestium speculator inierat, expensis Italorum observationibus consumaret. Audivit Bononiæ professorem Astrorum Do- 1543

(1) addit. ad Elog. Thuan. Tom. 1. p. 809. & seq. (2) & Possev. in Apparat. & Mascardo de Hist.
(3) Ughell. Tom. 9. p. 28. 41. (4) V. Ughell. ibid. & ex Victorello Oldoio. ad Ciaccon. T. 3. p. 683.
(5) apud Jovium ibid. p. 182. (6) ibid. d. p. 181. (7) ibid. lib. I. c. 25. à o. 8. 29.
(8) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 198.

minicum Mariam, quem brevi superavit eâ nominis famâ, ut Romam profectus Astronomiam publicè aliquandiu docuerit, &, si Ghilino credimus, discipulos instituerit multos, quos in illa facultate peritissimos miratum est sæculum XVI. Evocatus ab avunculo Episcopo Warmiensi, in eâ Ecclesiâ Canonicus fuit; vacavitque deinceps accuratiùs Astronomicis contemplationibus, otio illo sacro usus, quo pacatiùs Cœlestia meditaretur. Obiit an. MDXLIII. prope septuagenarius Fravenbergæ in Borussiâ, sepultus est in templo Warmiensis Ecclesiæ, hac epigraphe tumulo ejus impositâ (1).

Non parem Paulo veniam requiro,
Gratiam Petri neque posco: sed quam
In Crucis ligno dederas Latroni
Sedulus oro.

Anno ab ejus obitu XXXVIII. aliud Epitaphium illi Martinus Cromerus Episcopus Warmiensis imponendum curavit, quod leges apud Ghilinum (2). Pauca ab eo scripta novere typi; ea ramen tanti sunt, ut nomen ejus immortalitati sacraverint: nempe Epistola de Motu Octavæ Spheræ, & volumen celeberrimum de revolutionibus Orbium Cœlestium in libros VII. divisum, quod non nisi extremâ mortis suæ horâ typis editum vidit. In eo Copernicanum Systema statuitur terræ se circa Solem moventis, atque ad calculum ita Planetarum vertigines evocantur, ut earum sit centrum Sol. Systema damnatum est ab Ecclesia, novi tamen invenri ingeniosissimam rationem ita Gemma Frisius tuetur (3), ut ea non id statuat, tanquam Systema sic se habeat necessariò, sed ut habeant Mathematici certam regulam motuum stellarum. Sed quî hoc ipsum fieri asserive possit non video, cùm non intelligam, qua ratione ex falsa positione sequi certitudo in consecutionibus queat.

1548 LXVII. AMBROSIUS QUESTELLIUS Patavinus (4), cùm in patrio gymnasio profecisset admodum, jam Philosophus non contemnendi nominis, & rerum sacrarum notionibus egregiè imbutus Eremitarum S. Augustini sodalitio nomen dedit, teste Pignorio (5) jam vir. Studuit deinde apud suos Theologiæ, claruitque ex hac aliisque scientiis in omnibus, non Italiæ solùm, verùm etiam Europæ totius gymnasiis, ut scribit Ghilinus. Post hæc habendis concionibus se totum addixit; obivitque hoc munus præsertim in patria summâ undequaque auditorum frequentiâ. At cum podagrâ tentari cœpisset, seque imparem labori fuisset expertus, flexit animum, quippe hoc ab illo scholastica juventus efflagitabat, ut in sedem sacras paginas explanaturus ascenderet. Id quod intellige de Sede privata, non publica: nam in gymnasio nostro Sacrarum literarum sedes non ante an. MDLV. instituta est, ut constat ex documentis monumentisque gymnasticis, & notat accuratè Tomasinus (6). Id aliquandiu præstitit eximia cum laude, jamque inde & ex illustri facundia notus, Romam accitus est à Cardinali Rodulfio, cui à secretis fuit, atque interim, cùm aliquando vacabat, ab explanandis Scripturarum arcanis ingerendoque convenientibus populis Dei verbo non destitit, pleno auditorum concursu, nec minore, quàm cùm è suggestu declamabat. Hinc Romæ quoque celebris, probatusque Paulo III. lectus est inter illos, qui erant in Germaniam mittendi ad pacis fœdera sancienda inter Provincias ob religionis dissidia perturbatas. Podagricis tamen doloribus æger hoc munus nedum obire, ne suscipere quidem potuit, ac vivere Romæ desiit sub eodem Pontifice Paulo an. MDXLVIII. Edidit sub Opusculi titulo inauguralem Orationem, cùm cœpit sacras literas explanare. Ea invehitur in eos, qui negant sacram Scripturam percipi posse, nisi ab his, qui bonam vitæ partem in Aristotelis, & Philosophorum lectione contriverint.

Expositionem super IV. Sentent. libris IV. propositam.

Libellum de modo explicandi Evangelium.

Librum de Veritate Alchimiæ, quam contra communem tuetur.

1549 LXVIII. HIERONYMUS BORGIA oriundus Valentiâ (7), natus Neapoli, sub Alexandro VI. Romam venit adhuc juvenculus, gratusque, tum ex familia, tum ex pulcherrimo corpore & indole perspicaci, atque ad omnia versatili, Pontifici Borgiæ inter familiares fuit. Verùm cùm in aulam Joannis Card. Borgiæ & amicitiam irrepsisset, odium Valentini Ducis implacabile meruit. Quamobrem veritus crudelem ac subdolam

(1) Freher. Tom. 2. P. 4. p. 1447. (2) ibid. p. 199. (3) apud Freher. ibid.
(4) Scard. lib. 2. Class. 7. p. 254. (5) de Ant. Script. Pat. ad Molin. (6) Gymn. lib. 3. c. 5. p. 285.
(7) Ughell. Tom. 6. p. 647. n. 13.

dolam scelerati hominis animam, quæ nosset etiam blandiendo sævire, se Urbe subduxit, secessitque Venetias fausto pede: nam ibi receptus est in clientelam Bartholomæi Alviani Venetorum Archistrategi, à quo missus Paravium, hic bonis artibus Philosophiæ præsertim ac humanioribus literis mentem Musarum amicam instruxit, vixitque in gymnasticis exercitationibus magnâ, ut ipse profitetur, alacritate, & voluptate, ut non nisi per vim hinc abstractus ab eodem Alviano dicatum Apollini animum ad studia Martis converterit, ac robur ætatis militari virâ contriverit: senio proximus Bartholomæo Luciano Apostolico Nuncio Venetiis adhæsit, à quo missus ad Paulum III. jam senex ad consortium Musarum, quas deperibat, remeavit, professusque mores Ecclesiasticos in toga sacrâ Romæ ex humaniore literatura inter Aulicos claruit. Ex ea commendatus à Paulo III. Episcopus Massæ Lubrensis dictus est an. MDXLIV. quam dignitatem resignavit post annum Jo. Baptistæ nepoti, Romamque rediit, ubi post annos aliquot interiit circa an. MDXLIX. Multa ejus carmina & epigrammata legimus, Græca etiam quædam in Allatianis. Scripsit Historiam temporum suorum libris XX. Carminum ejus librum edidit Lastomus cum ejus vita ab Arisio scripta: ex ea hæc habuimus, atque etiam grande quod habuit literarum commercium cum doctissimis ætatis suæ viris, Sannazaro, Capicio, Carbone, Pontano, Arisio, Gravina, Charisio, Charitæo, & aliis. Laudatur à Ranucio Chero (1), Anicio (2), Foscareno (3), Michaele Justiniano (4), quos ad idipsum Coletus congerit (5).

LXIX. M. ANTONIUS FLAMINIUS humaniores literas & Philosophiam in hoc 1550
nostro gymnasio sibi amplissimè comparavit: Jurisprudentiæ quoque obiter, & quadantenus operam dedit. Extant ejus Epistolæ quædam ad Reginaldum Polum Cardinalem, in quibus se Romuli Amasæi discipulum, M. Antonii Genua de Passeribus, & Parisii profitetur, & alioqui ejus nomen est in albis gymnasticis & quæstoriis an. MDXX. & sequentium. Natus est in Fano Syllæ (6) seu Foro Cornelii clara urbe Flaminiæ patre Jo. Antonio magni nominis Oratore, & Poeta, quem tamen filius impendio magis ex hac laude superavit. Nam fuisse traditur Philosophus exactissimus, Poeta sui temporis maximus, vir autem sæculo XVI. in republica literariâ princeps. Has laudes non immeritò tributas dices, si legeris, quæ de illo scribunt Petrus Victorius (7), Lilius Gyraldus (8), Card. Polus (9), Longolius (10), Thuanus (11). Addebat his mentis excelsæ dotibus, animi, vitæque omnibus virtutum ornamentis instructæ, suavissimos mores, ex pietate, modestiâ, & ingenuo quodam candore consuetudinis amicis, & contubernalibus venerabilis. Præcipuus in eo fuit amor probitatis, studiumque incorruptæ religionis, quo corruptis orthodoxorum moribus irascebatur apertè, obtrectabatque: undè de illo apud plerosque suspicio non sani dogmatis; indeque & censura, & non proba de ejus religione apud quosdam opinio: ex qua falsò à Simlero (12), quasi assecla Lutheri, & aliorum ad eandem insaniam dux, non sine dispendio veritatis asseritur. Constat enim ex Thuano illum orthodoxum fuisse (13), optimè de Eucharistiâ sensisse semper, in sinu Pauli IV. tunc Cardinalis, & supremæ inter judices Quæsitores Fidei auctoritatis obiisse, non extra Italiam, ut cæteri desertores Catholicæ fidei, sed Romæ. Scilicet hæc doctorum virorum, & veritatem amantium sæpè infelicitas est, ut si crimina, luxum, rumorem, aliaque hujusmodi, quibus orthodoxi laboramus, cum homines simus, reprehendant, indignentur illi, quorum frigida mens est criminibus; & si quando æstu doloris abrepti declament, ex hac vivendi licentia, non sanè causam (quippe nullam erroris causam, si benè credimus à moribus nostris esse potest), sed occasionem hæresum esse: si cum Heterodoxis commercium ullum, vel pristinæ benevolentiæ, vel rei literariæ contingat, id omne illis malè vertat, suspicionemque malæ fidei faciat. Obfuit etiam Flaminio ad idipsum Epigramma, quod pro Hieronymo Savonarola edidit, nósque ex Jovio retulimus (14). Vixit in aula Alexandri Farnesii diu, nec breviùs apud Reginaldum Polum, decessitque adhuc florente ætate an. MDL. vel sequenti. Scripsit elegantissimè victura perpetuum & prosâ, & versu.

Paraphrasim in librum XII. Aristotelis de prima Philosophiâ.

Psalmos & Hymnos elegantissimo carmine expressos.

Commentarios in Psalterium.

Carmina de rebus Divinis.

Carminum libros IV. ad Franciscum Turrianum.

(1) Ital. Poetar. P. 1. (2) lib. 6. Var. Poet. (3) de Illustr. Poet. (4) in deliciis Tiburtin.
(5) ad Ughel. loc. cit. (6) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 192. (7) Var. lect. lib. 9. c. 9. (8) de Poet. sui tempor. lib. 1.
(9) Epist. ad Petr. Victor. (10) Epist. lib. 9. (11) in Elog. apud Teisser, Tom. 1. p. 37. 38.
(12) Vit. Petri Martyr. (13) d. p. 37. (14) Elog. p. 83.

His addidit *librum V. ad Alexandrum Card. Farnesium.*
Paraphrasin in XXX. Psalmos,
Epistolas aliquot, in quibus maximi habitæ sunt, quæ de Veritate doctrinæ, & Sanctitate religionis in latinum veterem sermonem versæ sunt.

1551 LXX. JOACHIM VADIANUS auctore Melchiore Adamo (1) & Thuano (2), natus in Helvetia ad Fanum S. Galli, post primarum literarum tyrocinium ludimagister Villaci in Carinthiâ Viennam profectus, ibi humaniores literas publicè docuit: mox per Poloniam, Germaniam, & Italiam peregrinatus Doctoris Medici sumpsit insignia. Hæc illi concessa fuisse in nostro gymnasio, certum est ex actis gymnasticis (3), & Germanorum albis, in quibus bis est Syndicus I. N. G., bis Adsessor ad Anatomen. Regressus in patriam Medicinam utiliter fecit, carissimus civibus suis. Diu vitam privatam coluit, atque in secessu gnaviter ad scribendum, edendumque quæ scripserat incubuit; ex quibus apud Germanos celebris, atque idcirco ad regendam apud suos rempublicam evocatus, non minus ex administratione rerum Politicarum inclaruit, quàm ex fama doctrinæ, quâ jampridem commendabatur. Studiosissimus sectæ, quam Protestantium appellant, Senator in patria, & sæpe in eadem Consul non ante quievit, quàm dogmata ritusque sectæ illius suis civibus persuasit, atque in eam partem Helvetiæ invexit. Ex Medico igitur & Mathematico atque etiam Philologo ac Cosmographo & Poeta, repente Theologus, quod solemne est Transalpinis hæreticis, atque utinam non etiam Italis quibusdam Grammaticis, multa de dogmatibus disseruit, edidit que, præsertim de Cœna Domini & adversùs Eutychianos & Enthusiastas. Obiit in patria anno ætatis sexagesimo, æræ communis MDLI. Laudatur ut summus Theologus à Beza (4), ut inter Germanos doctissimus à Scaligero (5), nec alius est Colomesio (6), qui ferre non potest, quod censuit de Commentariis ejus in Melam Vossius junior, cui ea rus, & stivam olent. Quæ scripsit, & publici juris plurima sunt, hos titulos habent.

Carmen de laudibus Cæsarum Friderici III., & Maximiliani I.
Elegia de Familia Vadiana Insignibus à Sigismundo I. donatis.
Epitaphium Rodulfi Episcopi Herbipolensis.
Faustus. Ecloga contra invidos.
Elegia, qua certamen suum cum morte describit.
Ode in laudem Dominica Resurrectionis.
Silva de laudibus Patria.
Comment. in libros III. Pomponii Mela de situ Orbis.
Epistola ad Rodulfum Agricolam, ubi locus Plinii de Dodrante.
Pygmeis, longitudine Gabbaris & uncia.
Locus Persii ex Satyr. 2. si coram longo &c.
De Antipodibus multa, de lacu Acronio, & Veneto.
Locus Lucani ex lib. 6. de Dorio.
Locus Virgilii ex 1. Georgicor. de Vertico Austrino.
Scholia in l. 2. Plinii hist. Natur.
Epitome trium Terra partium, ubi pracipuè describit loca, quorum mentio in Evangeliis, & Actis Apostolorum.
Aphorismorum libri VI.
Consilia contra pestem.
Epistola de obscuris verborum significationibus.
Liber de Christianismi atatibus.
Epistola de Conjugio Servorum apud Alamannos.

Scripsit & multa Theologica, quæ cum infecta sint erroris tabe, etiam in iis, in quibus consentit cum Orthodoxis, recensere non est operæ nostræ pretium: illa cum ejus MSS. refert Melchior Adamus.

CAPUT XVII.

Paulus Jovius. Damianus Goes. Joannes Baptista Ægnatius. Gaspar Gabriellius.

1552 LXXI. PAULUM JOVIUM Historiarum sui temporis inclytum Scriptorem, Philosophum item, ac Medicum, quamvis hac ultima ex parte Ticinensi gymnasio, in quo Medicinam didicit, debeat literaria respublica, attamen & nostro debet quâ maximè parte claret: cùm hìc & humaniori literaturæ & Philosophiæ operam dederit; id quod & Patavini lycæi monumenta ex albis & inscriptionibus priscis comprobant (7), & ipse confirmat non uno in loco (8), sed præsertim, ubi se & auditorem

(1) Vit. Illustr. Medic. (2) in Elog. apud Teiss. Tom. 1. p. 41. 42. & seq. ex Teisser. addit.
(3) ad An. 1520. (4) in Iconibus. (5) in Scaligeriana, (6) not. in Scaligerian.
(7) Lignamin. & Salom. Inscript. Gymn. (8) in Epistolis.

torem profitetur Cœlii Rhodigini (1), & ejusdem obtrectatorem ingratum, atque maledicum. Patriâ Novocomensis in pueritia orbatus patre, à majore natu fratre Benedicto historiæ Comensis scriptore altus educatusque in patria prima didicit elementa literarum, cœpitque ad cultioris literaturæ gloriam aspirare. Venit deinde Patavium, atque hic Musurum audivit Græca explicantem, latina Calphurnium, plurimumque profecit in Philosophicis auditor Achillini, & Pomponatii. Jasonem quoque audisse se hic scribit (2), atque ea familiaritate apud eum fuisse, quam alibi significat (3): dubitabatque tunc adhuc Ulpianone, an Hippocrati Philosophicis, & Rhetoricis ornamentis instructam abundè mentem oppignoraret, cùm abstulit dubitationem fratris imperium, quo domum evocatus ire Ticinum jussus est, atque ibi Medicinæ operam dare. Artem illam ubi perdidicit, ejusque insignia reportavit, praxim professus est aliquandiu & Novocomi, & Mediolani, unde spe lucri majoris Romam venit. Ibi non ex ea arte, quam profitebatur, clarere cœpit, sed ex ea, qua maximè pollebat, humaniore literatura, quæ cùm per ea tempora, Leone X. regnante, Romæ in deliciis esset, pararetque certum in aulam accessum, Jovium Pontifici commendavit, aulicumque fecit ex Medico. Eo munere functus est annis ferme XXXVII. apud eundem Leonem, Adrianum VI. Clementem VII. Et ab Adriano (4) quidem Comensis Canonicus dictus militiæ sacræ se adscripsit, ac Medicæorum & Julii maximè Cardinalis cultor assiduus, ubi is ad solium ascendit & Clemens Pontifex fuit, eâ gratiâ apud eum floruit, quâ contubernalis ejus, & Præsul domesticus, atque omnium horarum amicus intimus, quidlibet sperare posse videretur. Nec tamen, (5) cùm optasset vehementissimè, Comenses infulas obtinere potuit, ad longè minoris Ecclesiæ Nucerinæ sedem provectus. Hinc in historiis Clementem, à quo se beneficiis cumulatum non diffitetur, avaritiæ, angusti, & egeni pectoris arguit. Ab obitu Clementis apud Mediceos secessit Florentiam, ac Sacerdotiorum proventibus dives ibi consenuit, obiitque prope sexagenarius an. MDLII. Sepultus est in templo S. Rochi, tumultuario sarcophago conditus cum epigraphe hoc ipsum significante, certum deinde illi monumentum ibidem posteri posuere an. MDLXXIV. Utriusque leges Epigraphen apud Ghilinum (6). Scripsit multa, præsertim historica, de quibus Critici variè. Laudatur communi sententiâ styli splendor, facilitas, gravitas, nec desunt qui eum comparant modò Livio, modò Salustio, imo & præferunt ineptissimè, ut in disticho sepulcrali: suntque qui eum etiam ad Tacitum referant, à quo omnibus parasangis distat. Probat in eo Lipsius (7), quòd tes varias, ac planè diversas, & multas in unum historiæ corpus redegerit: quod ordinem in multiplici narratione servaverit, quòd scripserit clarè, validè, luculenter: at damnat fidem, quam illi deberi negat, nisi cum amoris & odii causas procul habet. Quippe ab eo reprehendi multa sine modo, laudari alia immeritò, scribi calamo nimis affecto genti suæ, ac Mediceorum familiæ; nec ferri posse, quæ declamat pro parricidio Laurentii Medicei, quasi facinus illud atrox tueatur in foro. Reipsa, ut Rapinus (8) notat, communi omnium judicio Scriptor animi affectionibus occupatus Jovius habetur, cui proinde præstanda fides minimè sit. Huic sententiæ latiùs, & liberiùs Bodinus (9) ante Rapinum subscripsit, ea reprehendens singulari castigatione, quæ legenda apud ipsum brevitas, quam profitemur, curiosioribus relinquit: præsertim cum illa ipsa perstrinxerint, & annotaverint vel in elogiis Osorius (10), & Henricus (11) Stephanus, confirmaverit autem vel ipse Jovius in Epistolis suis, non raro minatus (12) infamiam, vel famam pollicitus iis, à quibus vel accepisset injuriam, vel pretium nominis in suis historiis perennaturi recepisset, solitus impudenter asserere, duos sibi calamos esse, aureum alterum, alterum ferreum, quibus facta virorum ex libito ad gratiam odiumve posteritati facilè crediture consignaret. Præter libros Historiarum, quibus res temporis sui ab an. MCDXL. complexus est, edita sunt ejus opera.

Commentarii de Rebus Turcicis, deque Turcarum militia disciplinâ.
De Rhodi & Bellogradi expugnatione.
Elogia Virorum bellica virtute Illustrium.
Elogia Virorum literis Illustrium.
Libellus de Romanis piscibus.
De piscibus marinis, palustribus, Fluvialibus, item Testaceis & Salsamentis.
Descriptio Comi, & Lacus Larii.
Descriptio Britanniæ, Scotiæ, Hiberniæ, & Orcadum.
De Legatione Basilii magni Principis Moschoviæ.
Vita XII. Vicecomitum, & Consalvi de Cardona.
De insignibus militaribus, & Amatoriis, & eorum

(1) Elog. p. 203., & Vid. ibid. in Leoniceno p. p. 133. (2) Epist. 8. (3) Elog. p. 125.
(4) Ghil. Theatr. Vol. I. p. 185. & seq. (5) Thuan. Elog. in Addit. Teisser. Tom. 1. p. 61. 62.
(6) ibid. (7) Not. in cap. 9. lib. 1. Polit. (8) In Meditat. super histor. (9) in Method. c. 4.
(10) in hist. Lusitan. (11) de insid. Ling. Græc. Magistr. (12) Apud Teiss. in addit. ad Thuan. elog. p. 64.-65.

& eorum lemmatibus. Italicè.
Carmina latina.
Epistolæ latinæ & Italicæ.
De Origine & successione Impp. Turcarum. Italicè.

LXXII. DAMIANUS GOES Lusitanus (1) nobili genere ortus est Jerobrigæ, quæ nunc Alanquera vel Alanquer appellatur, estque oppidum non admodum distans U-
1552 lissipone. Puer optimæ indolis Emmanueli Lusitaniæ Regi à cubiculo fuit: ubi adolevit orbis terrarum lustrandi cupidissimus, per Germaniam & Belgium ampliùs annis XIV. Regum Lusitanorum negotia gessit. Terrâ & mari non uno discrimine functus honorificas obivit legationes. Prima literarum elementa in Belgio didicit, mox in Italiam venit, ac Patavium se contulit jam natu grandior anno MDXXXIV. receptusque in amicitiam (2) à Petro Bembo, hic quatuor annos Lazari Bonamici discipulus fuit. Solitus vindemialibus feriis ultro citroque peregrinari, curiositati laborem itinerum, atque etiam tuendæ sanitati dabat ex Medicorum consilio. Quadriennio post motam Patavii rediit Lovanium felix etiam ob amicitiam contractam cum Sadoleto, & Christophoro Madrucio Cardinalibus. In ea urbe coluit eloquentes viros Goclenium, & Nannium, mutuòque ab his cultus est, nec parum profecit Cornelii Graphei, & Joachimi Politi Poetarum tunc in Belgio clarorum consuetudine. His hortantibus & scribere latinè, & versus facere jam senex cœpit; quin etiam & Græcas literas, quas ad eam diem cane pejus & angue oderat, avidissimè discere. Scribendi fecit initium à versibus, ac Musicæ addictus ea composuit, quæ in templis alii modularentur. Duxit post hæc uxorem pulcherrimam Virginem natam Hagæ Comitum, ac Lovanii jam senex albis se Discipulorum adscripsit, quorum etiam agmen duxit, cùm scholasticorum præsidio ita ea urbs adversùs obsidentes Gallos pugnavit, ut hos coegerit ad inducias primùm, deinde ad solvendam obsidionem. Jam decrepitus à Rege Lusitaniæ accitus jussus est patriam historiam scribere: verùm non multo post calumniis appetitus, ut videtur, non sinceræ fidei causâ, cùm è vinculis pro se dixisset, non alia conditione periculum capitis eluctatus est, quàm ut versaretur in urbe regia, & liberâ custodiâ esset domi suæ, ubi non multo post mortuus repertus est, sive ictus apoplexi, sive à furibus injecto laqueo strangulatus circa an. MDLII. Ejus hæc opuscula extant Lovanii edita.

Diensis in India pugna, & Victoria de Turcis Lusitanorum ad P. Bembum Card.
Lappiæ descriptio, & deploratio.
Legatio Æthiopica.
Laudatio Hispaniæ ad P. Nannium.
Ulissiponensis urbis Descriptio.
Bellum Cambaicum.
De Religione & moribus Æthiopum.

LXXIII. JOANNES BAPTISTA ÆGNATIUS, patre honesto cive sed paupere Ve-
1553 netiis natus (3) majorem adolescentiæ partem transegit Patavii, quò eum ætate pupillari majorem cum matre viduâ transtulit Leonardus Lauretano, qui Prætor Patavii an. MCDLXXXVII. deinde D. M. Procurator ad solium Venetæ majestatis ascendit Dux LXXIV. A patruo bonis artibus addictus, traditusque disciplinæ Sabellici tunc docentis Vicentiæ apud hunc ibi, ac sæpè Patavii vixit: eoque revocato Venetias, Patavii Ægnatius sub Præceptoribus Musuro & Calphurnio fuit, à quorum primo Græcas literas didicit, profecit à secundo in Latinis, atque has, quas crudas, & penè non barbaras ingesserat Sabellicus, expolivit tanto successu, ut ex his clarus deinceps ad munus docendi Venetias accitus erudiendæ juventutis exedram defuncto Sabellico vacuam obtinuerit. Falluntur ergo qui scribunt (4) Ægnatium discipulum fuisse Politiani, quippe neque hic Venetiis docuit, neque ille Florentiæ fuit, qui tunc studebat Patavii, cùm jam Politianus obierat an. MCDXCIV. Constat enim Ægnatium non ante an. MDVII. quo Sabellicus decessit, evocatum fuisse Venetias. Ibi docuit (5) per annos ferme XL. summo cum plausu, summâ nobilissimæ juventutis frequentiâ, summâ apud Venetos gratiâ, Vir gravis, doctus, & ut Sacris initiatum decet, integer vitæ, scelerisque purus. Quamobrem perbenigna semper, atque propitia virtutibus Respublica doctorem optimum peculiaribus beneficiis cumulavit. Nam XVirali decreto præstationum & onerum, quæ personalia & realia Jurisconsulti dicimus, eum voluit immunem, & seni honorariam missionem ultrò concessit non imminuto stipendio, quod illi quoad vixit, integrum esse solvendum munificè sanxit. Decessit in patria octogenarius an. MDLIII. extremisque tabulis hæredes fecit tres familias Patricias, Lauretanam, Molinam, Bragadenam

(1) Alfon. Garzia Metamor. de Academ. & Vir. Doct. Hispan. (2) Idem ibid. Freher. Tom. 2. P. 4. p. 1451.
(3) Lignamin. Collect. Inscript. Patav. Gym. & ex eo Salom. in Miscell. (4) Thuan. in Elog. apud Teiss. T. 1. p. 74.
(5) Id. ibid. & Ghilin. Theatr. T. 1. p. 96-97.

denam. Sepultus est ad S. Marinæ. Scripsit multa: sed maximè claruit ex libello de Cæsaribus, qui tamen, si stemus censuræ Possevini(1), Romanam historiam obscuraverit potiùs, quàm illustrarit. Reliqua ejus opera edita sunt.

Annotationes in Dioscoridem ab Hermolao Barbaro translatum.
De Origine Turcarum.
Oratio habita in funere Nicolai Ursini.
Annotationes in Svetonium, Ælium Spartianum & cæteros Cæsareæ historiæ Scriptores.
Oratio ad Meretrices.
De exemplis illustrium Virorum Venetæ Civitatis, & aliarum Gentium Racemationes.
Observationes in Ovidium.
Interpretamenta in Familiares Epistolas Ciceronis.
Panegyricus in Franciscum Regem.
Orationes LXX. *Epistola XC.*

LXXIV. GASPAREM GABRIELLIUM nob. Patavinum cum laudet multis Scardeonius (2), multò pluribus posteritati consecrat in recensione suâ Pignorius (3). Philosophiæ, humanarumque literarum peritissimus, postquam doctor Medicinæ prodiit è patrio gymnasio, seditque in subselliis Collegii Jatrici, hanc artem per annos circiter XII. professus est in gymnasio Ferrariensi, seque interim Musarum amicum inter cultissima carmina insigniter ostentabat; quo factum, ut Apollinis magis haberetur studiosus, quàm Æsculapii, referretque ab exedra Rhetorem, aut Poetam potiùs, quàm doctorem ac Medicum, ac paulatim discipulis dilapsis, egeret in munere. Hujus idcirco pertæsus in Patriam rediit, utque clarum eruditionis suæ documentum daret, insigne opus edidit ad nobilem virum Hieronymum Obicium Patavinum ad quæstionem vulgatam Hieronymi Boniporti illustris medici, de Materiæ imminutione in principio morbi. Claruit ex hoc mirum in modum, summâque contentione, atque aperto certamine à multis urbibus actum est, ut apud se praxim profiteretur. Sed vir otii privati, ac liberalis cupidissimus, causatus, fato sibi portendi citum extra patriam interitum, omnium preces ac pollicitationes elusit. At fati legem; si qua fati extra voluntatem Divini numinis ratio habenda est, non effugit, nam biennio post ingenti stipendio electus flexit animum, ut Medicinam faceret in Portu Gruario, ubi haud multo post febri maligna correptus, statimque ad suos Patavium relatus, intra paucos dies ex eo morbo decessit pridiè Kal. Augusti an. MDLIII. ætatis LIX. incœpto, sepultus honorificentissimè ad D. Antonii in sacello S. Claræ, & ossuario Majorum. Præter opus à Scardeonio relatum, recenset Pignorius editos ab eo *Carminum libros tres; Orationes Panegyricas quinque, de diversis argumentis XXIV., Epistolas latinas elegantissimas duas. Librum de Claris gymnasii discipulis.* Nos horum vidimus nihil præter quædam fragmenta in Collectaneis, tum Desiderii Lignaminei, tum Jacobi Salomonii excerpta ex ultimo opusculo de claris discipulis. 1553

CAPUT XVIII.

Isidorus Clarius. Ambrosius Catharinus Politus. Simon Portius, vel Portus. Sebastianus Conradus.

LXXV. ISIDORUM CLARIUM Salomonius (4) illis annumerat, quorum in inscriptionibus & albis gymnasticis nomen habebatur, sed hunc ipsum ex Prædicatorum familia virum celebrem facit: quod certè [illegible] est; nam quæ de illo scribit, ex monumentis cœnobii Prataleæ constituit, &, uti solet, collectaneis Lignaminei utitur, qui, apud ipsum, Clarium, quem parietibus gymnasii vidit inscriptum, monachum S. Benedicti dicit, à suo tempore inter doctissimos Præsules celeberrimum autumat. Notatur Consiliarius Brixiensium inter primos à restituto gymnasio post bellum Cameracense (5). Natus est in agro Brixiensi, & ejus municipio Clario, undè sibi cognomen adscivit, cæteroqui terræ filius parentibus plebeis, & pauperibus sumptu Petri Longenæ clarissimi militis, & primas literas in patria puer, & adolescentulus Patavii graviores, tum humanas, tum etiam severas edidicit, propendebatque ad Medicinam, cui nomen quoque dederat in gymnasio, cùm à patrono Brixiam revocatus sacra respexit: jamque religiosam Minoritarum familiam initurus erat, (6) cùm eum ex animi dotibus in eâ ætatulâ venerabilem S. Benedicti clarissimus Ordo sibi conciliavit; receptusque ita est Brixiæ, ut tamen ad cœnobium Prataleæ pertineret (7). In eo sacro secessu ita se bonis artibus, summo mentis & corporis conatu, imbuit, ut in omnium disciplinarum scientiarumque brevi apicem evolasse visus sit, magnus Philosophus, doctissimus Theologus, atque ita in Philologia, linguarumque notitia versatus, ut 1554

(1) Biblioth. lib. 16. Sect. 3. c. 41. (2) lib. 2. Class. 9. p. 223. (3) de Ant. Script. Pat. ad Molin.
(4) In Collect. ad Inscrip. Gym. (5) A. 1515. (6) Rubeus in elog. p. 288.
(7) Lignamin. apud Salom. ibid.

ut inter eruditissimos & Polyglottos haberetur. Admotus quoque est rebus Ordinis sui gerendis, atque inde etiam quemadmodum & ex insigni Sapientiâ conspicuus cùm ad negotia Monastica peragenda Romam fuisset missus, summam ubique ex his omnibus, atque ex vitæ etiam integritate, ac morum sanctimoniâ miram sibi apud omnes laudem conciliavit, meruitque sive à Clemente VII. sive certè à Paulo III. ad Fulginates infulas provehi. Hac dignitate clarior ad Synodum Tridentinam venit, in qua instar Oraculi dicitur auditus(1), atque unus inter Antistites Italos ob pietatem in Deum, largitatem in pauperes, & singulare doctrinæ decus, planè conspicuus. Fertur adeo sibi temperasse, ab illo scilicet, quo plerunque laborant Ecclesiastici Proceres, affectu agnatos ditandi, cognatosve, ut cùm Brixiâ Fulginium nepotes ejus venissent, ut à patruo ditescerent, eos re infectâ redire jusserit domum, effatus Ecclesiæ redditus, non agnatis deberi, sed pauperibus, quorum necessitati ex institutione sua destinantur. Idem dicitur religionibus Orthodoxis ita fuisse addictus, ut audito Salutationis Angelicæ signo statim in genua procumberet, ubicunque sacer illi sonus ipsum deprehendisset, quamvis locus cœno, sordibusque redundans genua flectentem fœtidè deturparet. Cæterum vir mitis in gregem, cui præerat, largus in miseros, erga omnes affabilis tantâ fuit in opinione virtutis apud populum, ut, hoc accurrente post ejus obitum, vi facti domestici fuerint coacti cadaver ejus ostendere, quod expositum (2) per horas quadraginta neque male oluit, & miro quodam odore fragravit. Decessit sexagenarius anno MDLIV. vel sequenti. Teste Sixto Senensi vertit Sacra Biblia, & notis illustravit, quorum lectio à Sacris Quæsitoribus vetita, postea sublatâ præfatione Tridentino decreto confirmata est, & probata. De eo vide Simonium. Præter Bibliorum Translationem hæc opera Clarii edita sunt.

In Sermonem Domini in Monte habitum secundùm Matthæum Orationes LXIX.
In Evangelium Lucæ Sermones LIV.
Orationum Extraordinariarum Volumina II.
In Caput IX. ad Romanos Orationes XI.
De justificatione hominis, & Gloria, Orationes habita in Concilio Tridentino.
De modo in divitiis adhibendo ab homine Christiano, Oratio.
Ad eos qui à communi Ecclesiæ Sententia discesserunt exhortatio ad Concordiam.

Jacet in Ecclesia suâ cum Epigraphe, quam leges apud Ghilinum (3).

554 LXXVI. AMBROSIUM POLITUM, sub nomine Lanzarotti inter Jurisconsultos aluit gymnasium nostrum, poteratque illum claris legum Doctoribus annumerare, ni Jurisprudentiam deseruisset, ut maximus inter Theologos sæculo XVI certè acutissimus omnium orthodoxæ Ecclesiæ militaret. Senis nobili genere natus in patriâ primùm, deinde Patavii legalibus innutritus est studiis, ut & alba gymnastica, & Pancirolus (4) notant. Patavio magni nominis Legulejus abiit, sesesque aliquandiu acutissimè in patriâ publicè professus, ex eo maximè inclaruit, quòd ferocissimè priscas, ac sui temporis communes Jurisconsultorum sententias impugnaret, labefactaret, everteret; jure Jurisperitus Eristicus dictus, & in Scholasticis certaminibus formidabilis. Ferunt (5), cùm jam Monachus fuisset Parisiis, ab amico deductum ad cujusdam Jurisconsulti prælectionem; ibi, quæ ipse docuerat, à Professore castigari damnarique audisse, quippe quis esset, nec à doctore, nec à discipulis agnoscebatur: ab amico autem rogatum, ut descendentem ab exedrâ præceptorem ignotus aggrederetur, vix tandem precibus amici fatigatum annuisse, invasisse autem in eum extempore triginta oppositis argumentis, atque ita miserum hominem implicuisse, ut exclamaverit, *aut Politus es, aut Diabolus*. Nempe adhuc se Jurisconsultum meminerat etiam sub cucullo. Nam nondum planè vir sapientissimo Prædicatorum Ordini nomen dedit, positoque Lanzarotti nomine se Ambrosium dixit & Catherinum, quibus nominibus notissimus fuit sæculo suo. Sacra professus (6) Florentiæ in cœnobio D. Marci toto conatu mentis ingeniosissimæ ad Philosophiam ac Theologiam incubuit, brevique cum sui temporis magistros longo intervallo prætergressus est, tum priscis se Theologis parem ostendit. Erat Romæ sub Paulo III., nec Romam venit primùm cum imperabat Julius III. ut Ghilinus existimabat; clarebat enim Romæ jampridem, & sub Paulo III. in Synodo Tridentinâ Theologus erat, cùm ibi Legatorum princeps Jo. Maria Card. Montius, olim Politi, cum jura profitebatur, discipulus, mox Pont. Max. Julius III. cæteris præsidebat. Hoc (7) postea Pontifice ad Minorensis Ecclesiæ sedem provectus post annos circiter sex Compsanus Archiepiscopus renunciatus, iterum sedit inter Tridentinos Patres, magnæ semper apud hos auctoritatis

ac

(1) Ughell. Tom. 1. in serie Episc. Fulgin. (2) Ghil. Theatr. Vol. 2. p. 141. (3) ibid. p. 143.
(4) de clar. Interp. lib. 2. p. 271. (5) Panciroli ibid. (6) Theatr. Vol. 2. p. 12.
(7) Ughell. Tom. 7. p. 314. n. 31.

ac nominis, ut colliges ex iis, quæ passim de illo traduntur in Historia Tridentini Concilii (1). Peculiari prosecutus amore est Societatem Jesu, è qua Nicolaum Bobadillam unum è primis D. Ignatii Loyolæ Sociis evocavit, cui, se absente, Compsanam Ecclesiam commendavit, exemploque fuit Præsulibus Regni Neapolitani, quos ad idipsum præstandum manu quodammodo duxit, magnâ orthodoxæ Fidei cum utilitate & securitate, ut notat Coletus (2), quo teste Ambrosius Catharinus summopere affectus fuit erga Deiparam Virginem, ejusque immaculatum & labis omnis immunem conceptum aperto marte pluribus editis libris, à dextris & à sinistris tutatus est; extant tres ejus libri de hoc argumento locupletissimi (3), doctissimi, ingeniosissimi, quos jure dixeris ejus Operum specimen ac decus præcipuum. Obiit Neapoli apoplecticus anno ætatis LXX. sed non anno MDLII., quem signat Ghilinus (4), serius certè ac forte sub initium an. MDLIV., quo eum Julius III. evocavit Romam, ut creditur in Senatum Apostolicum referendum. Scripsit multa, quæ edita tomis duobus continentur: nec vacat eorum titulos recensere, notantur à Ghilino: quæ sparsim edidit, hæc sunt.

Interpretatio c. 9. Concilii Tridentini de Justificatione, liber Unus.
De Consumata gloria solius Christi, & B. Virginis liber I.
Commentaria in S. Scripturam, hoc est in omnes Epistolas Pauli Apostoli, & in omnes Canonicas ad Julium III. Pont. Max.
De Consideratione & judicio præsentium temporum à superseminatis Zizaniis in agro Dominico.
Opusculum de Cœlibatu adversus impium Erasmum.
Excusationis libri IV.
Quæstiones duæ de verbis, quibus Christus Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum confecit, atque hæ decreto Summorum Pontificum damnatæ ac vetitæ sunt.

Nec Catherini sententiæ atque opiniones, quamvis ex acumine laudentur, probantur admodum in Scholis, ut benè notat Pallavicinus (5): nam reipsa dum nimis indulget ingenio, à veritate deflectit: atque ita se uno contentus est, ut viros maximos & inter Theologorum etiam sui Ordinis proceres non contemnat solùm, verùm etiam vituperet, reprehendat, ac libris integris editis impugnet (6), Dominicum Soto, Hieronymum Savonarolam, Thomam de Vio Cardinalem, & alios judicii sui tenacissimus, in aliorum judicia minax & truculentus, ut lectis ejus operibus manifestum est. Scripsit & Italica quædam quæ vidimus, hoc est libellos

De reprobatione F. Bernardini Ochini, & de quibusdam Thesibus Lutheranis.
Dissertationes contra doctrinam, & Vaticinia F. Hieronymi Savonarolæ. Latinam quoque fecit, quam Italicè Raymundus scripsit, Vitam S. Catherinæ Senensis, quam tanta semper veneratione coluit, ut ex illa se Catherinum nominaverit.

LXXVII. SIMON PORTUS seu *Portius* origine nobili Cretensi, Joanne patre, propter homicidium exule, Neapoli natus est in Italiâ, ubi post humaniorem, ut illa ferre tempora, literarum studia Pomponatium audivit, quem deinde secutus ad Patavinum gymnasium venit, in quo tyrocinium Philosophiæ deposuit, habitis disceptationibus publicis, ut mos tunc ferebat, triduo adversus Achillini doctrinam; id quod constat ex iis, quæ de se & magistro suo ipse scripsit in damnato libro de mente humana (7). Pluribus post hæc in gymnasiis Philosophos docuit, ac diutiùs Pisis, undè secessit in patriam, ibique in eodem munere consenuit circa an. MDLIV. ætatis LVII. Vir quidem doctissimus, quod evincunt opera ejus edita, sed impius, ut probat notatus liber de Mente humana, in quo sententiam Pomponatii tutatus acriter, interituros cum corporibus animos ex Aristotele nisus est infeliciter comprobare; atque hoc opusculum detestabile tot tantisque Epicureæ prorsus impietatis dogmatibus refersit, ut Conradus Gesnerus (8) jure illud non homine sed porco dignum censuerit; nec dubitaverit, Simonem non Portum, vel Portium, sed Porcium & Porcum appellare. Princeps tamen Peripateticorum, & magistro major asseritur à Thuano (9), primusque fuisse dicitur, qui Peripateticam scholam grugnientem cum barbaris Interpretibus ad Græcum latinumque nitorem reduxerit. Eodem authore aggressus fit (10), docto commentario complecti Piscium historiam, cum Pisis profitebatur, verùm cum è Galliâ prodiisset ejusdem tituli liber, editus à Gullielmo Rondeletio, secuto ea monumenta, quæ de eâdem re Gullielmus Bellisserius Montis Pesulani Præsul reliquerat, opus, quod instituerat, desti-

1554

(1) à libro 1. c. 8. & in seqq. sæpè. (2) ad Ughell. loc. cit. (3) Tom. 1. Operum ejus. (4) ibid. p. 13.
(5) hist. Conc. Trid. lib. 6. c. 9. n. 8. (6) Ghilin. ibid. p. 12. (7) in Præfat. circa medium.
(8) in Bibliotheca. (9) in Elog. apud Teisser. Tom. 1. p. 83. (10) ibid. p. 84.

rat, destituit, tatus acturum se, quod actum erat, cum labore, nec sine famæ dispendio. Reliqua ejus opera hæc exhibent typi.

De Rerum naturalium principiis,
De bonitate aquarum Epistola.
Encomium de dolore Capitis, & Incendio Puteolano.
Disputatio an Homo bonus vel malus volens fiat,
De dolore liber,
De coloribus oculorum,
De Fato,
De Puella Germanica quæ biennium vixerat sine potu & cibo.
Enarratio in Precationem Dominicam.
De Cælibatu.
Scholia in Joannem,
Traductio latina libelli Aristotelis de coloribus,
De conflagratione Agri Puteolani Epistola.

1556 LXXVIII. SEBASTIANUM CONRADUM celebrem eloquentiæ doctorem inter alumnos gymnasii nostri collocandum esse constat ex Dialogo, quem Ægnatii nomine inscripsit. Ibi enim profitetur se cultioris literaturæ initiis institutum Venetiis sub Ægnatio (1), eloquentiam autem, quâ clarebat, debere se Palladi Patavinæ, in cujus hospitio bonis artibus instruxerit avidum eruditionis absolutissimæ animum Donato Veronensi doctore, & egregio Philosophorum principe Achillino. Natus est in castro Arceto (2), quod ad Bojardos primùm, deinde ad Tienos Scandiani Marchiones pertinuit. Claruit ante quàm declinaret sæculum XVI. circa an. MDXL. Ejus meminere cum laude Bonamicus, P. Victorius, & P. Manucius, ex quibus à Thuano viris à se laudatis annumeratur. Eloquentiam doeuit in primâ sede Bononiæ, unde senex Regium Lepidi profectus ibi extremum diem obiit circa an. MDLVI. sepultus in templo Dominicanorum. Ejus hæc opera prostant.

Annotationes in omnes Epistolas familiares Ciceronis.
Comment. in Epistolas ejusdem ad Atticum, & ad librum de Claris Oratoribus.
Dialogus Ægnatius sive Quæstura, cujus præcipuum argumentum est Vita Ciceronis undequaque collecta.
Scholia & emendationes in Valerium Maximum.
Comment. in librum primum Æneidos Virg.
Oratio de Doctoris & Auditoris officio.
Vertit etiam latinè Dialogos Platonis.

CAPUT XIX.

Jacobus Segnius. Marcus Guazzius. Andreas Frusius. Jo. Franciscus Quintianus Stoa. Io. Pierius Valerianus Bolzanius.

1556 LXXIX. JACOBUS SEGNIUS patricio sanguine ortus Florentiæ, egregiam indolem & ferax ac laboriosum ingenium excoluit Patavii non solùm institutioni bus juris, quibus eum aliquandiu dedisse operam scribit Auctor vitæ ejus præfixæ ejusdem operibus editis Augustæ Vindelicorum hoc an. MDCCXXIII., verùm etiam & quidem peculiariùs ac studiosiùs Rhetoricis, Oratoriis & Philosophicis, ex quibus censendus est. Claruit præ cæteris in Academiâ Florentinâ post initium sæculi XVI. (3), in eâque summos honores ac munera gessit; admotusque exinde est gerendæ Reipublicæ, cui lapsanti & mox collapsæ, ut ut in præcipuis Magistratibus opem tulerit, raro tamen exemplo, rebus patriæ mutatis, Cosmi I., cui ea mutatio Principatum dedit, & amorem promeruit, & gratiam sibi conciliavit obsequio, & opinione singularis & eximiæ cum doctrinæ, tum in rebus agendis prudentiæ. Missus Orator ad Ferdinandum Romanorum Regem gravissima negotia feliciter procuravit, ac rebus ex voto Principis sui peractis redux Florentiam in summa deinceps existimatione fuit; licuitque illi devexâ jam ætate in honestâ & gloriosâ munerum publicorum vacatione studiorum suorum otio frui. In eo consenuit circa an. MDLVI. sepultusque est ad S. Spiritûs in sacello D. Laurentii aviti juris. Clarissimus est ex operibus Aristotelis Etrusco sermone redditis, illustratisque adjectâ notarum & commentariorum luce. Nam editi sunt Ethicorum libri X. cum commentariis. Libri quoque Politicorum, Rhetoricorum, atque Poetices. Rerum etiam Naturalium Libros, & Parva Naturalia eleganter & utiliter transtulit: atque hæc omnia, quorum editiones, aut MSS. recenset singillatim

(1) in Præfat. ad Jo. Superant. (2) Thuan. in Elog. apud Teisser. Tom. 1. p. 112.
(3) Auctor ejus Vitæ.

ſingillatim Julius Niger Societ. Jeſu (1), Coſmo I. Florentinorum Principi nuncupavit. Vertit quoque ex Græco Sophoclis OEdipum interpretatione libertimâ, qua non verba Poetæ, ſed ſententias exponat. De ſuo ſcripſit Hiſtoriæ Florentinæ ab an. MDXXVII. ad MDLV. libros XVI. Vitam Nicolai Capponi avunculi ſui. Opus utrunque nuper editum eſt typis Auguſtanis hoc an. MDCCXXIII. Meminere Segnii præter laudatos à Nigro, Franciſcus Donius (2), Benedictus Varchius (3), Jacobus Gaddius (4) ſæpè, Monumenta hiſtorica Academiæ Florentinæ (5), Michael Pocciantius (6) Marius Creſcimbenius (7), qui tamen erraſſe deprehenditur à Nigro, nominato Segnio longè juniore, pro ſeniore, quo paſſim auctore ſermonis Etruſci Furfuracei utuntur in ultima editione.

LXXX. MARCUS GUAZZIUS Mantuâ oriundus (8), patre Mantuano, ſed in civitatem Patavinam recepto, matre Venetâ Patavii natus eſt. Pueritiam & adoleſcentiam in bonarum artium cultu Rhetorices, & Philoſophiæ poſuit utiliter, ſubactuſque probâ doctorum præſtantium inſtitutione in ſpem eruditionis eximiæ aſſurgebat, cùm juveni militia placuit, bello Cameracenſi adversùs immortalem Rempublicam debacchante: eo abreptus muſis & Apollini valedixit, ac virilis ætatis annos Marti ſacravit, miles interritus, Centurio doctus, Tribunus pedeſtrium, mox etiam equeſtrium copiarum ſpectandæ, ſpectatæque ſtrenuitatis, quam augebat moles corporis juſto major, lacertoſa membrorum compago, pugnandique vis diſcriminum quorumcumque ſecura. Affectâ jam ætate, ad literarum, quod nunquam abdicaverat, ſtudium rediit, ſeceſſitque ſibi atque otio erudito, in quo conſenuit decrepitus an. MDLVI. ſepultus in templo S. Danielis M. ubi claret ejus tumulus hoc Epigrammate, quo vivens delectabatur. 1556

Mantua mi patrem, Venetumque Urbs inclita matrem,
Natale Euganei, Guazzia ſacra lares;
Datque Leo nomen, Chriſti qui Myſtica narrat,
Dat ſtudium Pallas, Militiamque mihi,
Obiit Anno MDLVI.

Edita ab eo Italicè legimus.

Hiſtoriam Caroli VIII. Regis Gallorum.
Epitomen Belli à Mahometo Turcarum Imp. cum Venetis geſti.
Chronicon Virorum Illuſtrium priſcorum & recentiorum ab A. 1524 ad 1540.
Diſcordiam Amoris, Tragœdiam.
Errorem Amoris, Comœdiam.
Aſtulphum elatum animo, ſeu Alazonem, Poema Heroicum.

LXXXI. ANDREAS FRUSIUS Philoſophiæ, Medicinæ, atque etiam Theologiæ operam dedit Patavii, ut ipſe gloriatur ampliſſimè. His & aliis diſciplinis imbutus vir gente Gallus, domo Carnotenſis, maturâ jam ætate Romam venit, ac Societati Jeſu nomen dedit an. MDXLI. Receptus in familiam ab ipſo D. Ignatio Loyola Româ remiſſus Patavium iterum hic recolendæ ac penitus addiſcendæ Theologiæ mentem ſedulam oppignoravit, atque hinc revocatus eidem D. Ignatio aliquandiu ab Epiſtolis fuit. Sacras literas publicè interpretatus eſt Romæ, in Monte Politiano, Florentiæ, Venetiis, Meſſanæ, ubi Græcas quoque literas docuit. Demum Rector Collegii Germanici non diu poſt obitum D. Ignatii exceſſit è vita. Vir fuit non Græcæ tantùm, ſed & Hebraicæ linguæ peritiſſimus, doctus Medicus, nec legum ignarus, eloquentiſſimus autem Orator, & Poeta elegantiſſimus. Plura de illo Orlandinus (9) & Allegambe (10), ex quibus hæc pauca decerpſimus. Edita ſunt ejus. 1556

Compendium Theſium collectarum ex Interpretatione libri Geneſeos.
Aſſertiones Theologicæ in I. Part. D. Thomæ.
Echo de Eccleſiæ calamitatibus.
Tractatus de Simplicitate.
Opuſcula duo de Verborum & Rerum copia.
Carminum liber cum Elegia de Agno Dei & Epigrammatibus in Hæreticos ſæpe excuſa.
Summa Latina Syntaxeos; Opus laborioſiſſimum, brevi carmine ad uſum adoleſcentium præcepta candidè latinitatis complexum.

(1) Hiſt. Script. Florent. p. 105-107. (2) in Cucurbita. (3) in Diſſertationibus.
(4) ad Elog. 20. Lucæ Pitti in not. margin. (5) P. 1. (6) Catal. Illuſtr. Script. Flor.
(7) libr. 6. de Hiſt. Vernacul. Poeſeos. (8) Scard. lib. 2. Claſſ. 2. p. 258. Pignor. de Ant. Script. Pat. ad Molin.
(9) hiſt. Soc. Jeſu. lib. 8. num. 2. lib. 16. num. 90.
(10) Biblioth. Soc. Jeſu p. 23.

Hujus motibus consulens Martialem, & quosdam alios Poetas lascivos, detruncatis obscenis carminibus, repurgavit.

Primus ex hispanico in latinum sermonem vertit libellum exercitationum D. Ignatii divino Spiritu plenum, quo nihil hactenus vidit Ecclesia brevius, efficacius, utilius ad Christianam vitam instituendam capessendamque viam veræ, planæ, facilis probitatis.

1557 LXXXII. JO. FRANCISCUM QUINCTIANUM STOAM Brixiensem posset gymnasium nostrum in classem Professorum referre, eo jure, quo Lipsium retulit, lectum quidem Senatusconsulto, at à munere ineundo impeditum morte vel senectute, aliâque ex causa. Verùm cùm ejus nomen in albis gymnasticis à Lignamineo congestis (1), & à Salomonio confirmatis (2) notatum appareat anno MD, & sequenti, potiori jure de eo gloriabitur ut alumno. De ejus actis, vitaque Cozzandus (3), & Rubeus (4) jejunè satis ac perturbatè, clarè, nitidè, atque eleganter vit Nob. clarissimus Paulus Gagliardus Brixensis Epistolâ scriptâ ad virum nob. Brixiensem Forestum Comitem clarum Jurisconsultum, editisque, eum in jure, tum in re sacra & morali libris eruditissimis apud posteros perennaturum. Ex hac notitiam hominis dabimus, iis interjectis, quæ nobis monumenta gymnastica, quorum sequimur fidem, suppeditant. Natus est Quintiani in oppido agri Brixiensis, plebejâ, ut videtur, familiâ, patre Ioanne de Comitibus Grammatico, quo præceptore minoribus literis initiatus auditor in patriâ fuit Faustini Cœlii, & Joannis Britannici; jam rum adeo ad versificandum propensus, ut octingentos in dies versus quandoque summâ musarum facilitate eructaret. Fuerit post hæc Patavii, huc deductus à quopiam Nobilium Brixiensium; quippe horum munifica largitas in discipulos pauperes, quorum comitatu gaudebant, non uno exemplo ex antiquitate gymnasii nostri in hoc nostro opere memoratur, nempe, uti diximus Jo. Franciscum Quinzanum hic Philosophiæ atque humanioribus literis nomen dedisse saltem biennio, clarè & aperte alba gymnastica & quæstoria testantur. Hinc redux in patriam adolescens conditionis suæ deterioris pertæsus, aliò migrare, sibique fortunæ gratiam quærere, constituit; ac se comitem dedit Gallis quibusdam proceribus, tunc fortè, cum Galli Brixiæ Venetis ereptæ imperium obtinebant. Ab his deductus Parisios filium se sortis prosperæ statim sensit. Nam receptus in aulam, datusque Francisco I. nondum Regi præceptor latinæ atque Italæ linguæ, paulatim ita erga se amorem & existimationem scholasticæ juventutis convertit, ut honore gymnasiarchæ dignus habitus sit. In illa toto terrarum orbe celeberrimâ Academiâ, nondum ætate major laureatus Poeta, celebri pompâ dictus est à Ludovico XII. perrexitque ad studia variarum scientiarum incumbens tam sedulò, ut brevì ad earum gloriam pertigerit. Præcipuè astrologiam amasse dicitur, præstititque in eâ ejus parte, quam Physiognomiam appellamus. Ejus ac Matheseos reliquæ instructus præsidio, multa prædixit eventu certo, & felici usque adeo, ut Magus sit creditus, qui lemure familiari vaticiniorum nomenclatore uteretur. Vergente in senium ætate visendæ patriæ cupidus in Italiam redit, statimque ad exedram Ticinensem accitus, inde literas humaniores docuit frequentissimos auditores. Jam senex Venetias venit, ac Senatusconsulto gymnasio Patavino præfectus est, hoc est ad munus publicè docendi Rhetoricam, & Moralem Philosophiam provectus, quod ex ipso decreto (5) manifestè colligitur. Hoc ille suscipere, ac exercere minimè potuit ætate impeditus planè decrepitâ, vel potius interventu mortis obitæ, non ut signat Rubeus an. MDVII. vel MDX. quemadmodum scribit Ghilinus (6), sed an. MDLVII. ætatis LXXV. ut habet prolixum elogium impositum ejus monumento, annuente Jo. Baduario Cardinali Episcopo Brixiensi, ann. MDCCXIV. à Joanne Gandino. Memoratur & carpitur à Scaligero, qui eum secutum dicit Beraldos & Pium, eorum auxisse vitia ingenii sui magnitudine. Sed Quintianum ubertimè commendant, & ab Hypercritici unguibus asserunt viri longè doctiores & synchroni (7) Planerius, Ægnatius, Aldus, Bembus, Sabellicus, Politianus, Hermolaus Barbarus, à quibus Pico Mirandulano comparatur. De Scriptis ejus Cozzandus; ea sic ex Rubeo recensemus.

De Epographia libri partim editi, partim anecdoti.

De Martis ac Veneris concubitu. Carmen Heroicum.

Triumphi & Ethnicorum miracula. Carmen.

Opus inscriptum Christianum.

Orpheis. Poema.

Disticha ad Ovidium, & Valerium Maximum.

Volumina II. Comœdiarum, Satyrarum, Epigrammatum & Ænigmatum.

Odæ tres gallicæ de Osculis, de Rosa, de luctu.

Tra-

(1) ad Inscript. Gymn. (2) in Collectan. ad easd. (3) in Biblioth. Illustr. Brix. Script. (4) Elog. hist. p. 221-222. (5) lib. 1. Decret. 15. Julii An. 1557. (6) Theatr. Vol. 2. p. 78. (7) citat. in relata Epis. v. cl. Gagliard.

Tractatus de Arte Metrica, & Monosyllabis duo.
Annotationes in Tortellium Grammaticum.
Dissertationes de laudibus Poetices, & de Mulierum dignitate.
Supplementum in libros Q. Curtii.
Commentarius in Solinum.
Triumphus Venetiarum Carmen Heroicum.
Vita Ludovici XII. Gallorum Regis.

LXXXIII. JO. PIERIUS VALERIANUS BOLZANIUS pervetustâ gente Belluni natus an. MCDLXXVII. (1), annorum novem puer, patre mortuo, in ea rei familiaris egestate fuit, ut patricio Veneto servire coactus fuerit, eoque patrono, ac domino ad spem meliorum assurgere. Adolescens, egregiæ indolis, nec vulgaris ingenii vix literas attigit, & earum cupidine incensus, cœpit ad earundem gloriam aspirare. Quamobrem accersitus à patruo Minoritâ Urbano, apud hunc Patavii humaniores utcunque literas delibavit, quas mox Venetiis pleniore haustu ad satietatem ebibit sub claris præceptoribus Benedicto Brognolo, M. Antonio Sabellico, Georgio Valla, & Joanne Lascare. Ibi quoque in clientelam venit Leonici Tomæi, Patavini professoris, magni per ea tempora nominis; jussuque patrui hunc secutus Patavium rediit, ac Philosophiæ ita nomen dedit, ut ad cæteras quoque disciplinas, non minore sedulitate ubique usus incumberet. Ergo satis ad omnem eruditionem formatus, exculusque apud nos, remeavit Venetias, ubi Sabellico, olim magistro, tunc mystagogo, ad sacra Musarum admissus Petri nomen ex more, qui tunc obtinebat, mutavit, ac Pierium se dixit. Mox patruo, qui quondam Joannis Medicei, tunc Cardinalis, præceptor fuerat, commendante, migravit Florentiam, ac Græcas literas, quas Lascare docente discere cœperat, in eo Græcorum cœtu, quem liberalitas Laurentii coegerat, aliquandiu versatus perdidicit. Accersitus deinde Romam sub Julio II., in aulâ Cardinalis Medicei ex eruditionis varietate & copiâ vixit patrono carissimus: quo ad Petri Solium evecto, inter præcipuos aulicos cooptatus, ea de virtute suâ, modestiâ, & integritate vitæ documenta dedit, ut nemo Julio Mediceo Cardinali eo dignior visus sit, cui educationem committeret nepotum, Hippolyti, Alexandri, Caterinæ, quorum alter Cardinalis fuit, dux alter primus Florentiæ, tertia ex connubio Regina Gallorum, memorabile posteris fecit Pierii præceptoris nomen. Hoc ille contentus vixit in aulâ ejusdem Julii Cardinalis Medicei, à quo ad infulas Vaticanas provecto in ordinem Protonotariorum adlectus, receptusque ad secreta cubiculi, multa passus est in direptione Romanâ notissimâ, multumque in eo laboravit, ut discipulos suos Hippolytum & Alexandrum periculis Urbis pessumdatæ clam ereptos incolumes Placentiam deduceret. Secessit deinde Bellunum, sed brevi ab Hippolyto Cardinali Romam revocatus, illi à Secretis fuit quoad vixit; post hujus & Alexandri obitum, cùm ex discipulâ sperare maxima posset, clarusque in aulâ Romanâ ad infulas primùm Justinopolitanas, deinde ad Avenionenses evocaretur, utrasque unà cum spe maximorum contempsit: ratus sat rebus consultum suis, si curis exemptus, & ab officiis publicis liber, otia sacraret musis, atque ibi consenesceret, ubi sapientiæ feliciter adoleverat. Ergo satis Sacerdotiis instructus, & ornatus titulis Protonotarii & Comitis, Patavium rediit, ubi carus omnibus, gymnasio, Venetæque & Patavinæ nobilitati venerabilis, triennio major octogenario an. MDLVIII. mortalitatem explevit apud hospites Petrum Carrerium, & Jo. Baptistam Rotam Patavinos, quorum amore curatum est ejus funus ad D. Antonii, impositusque lapis ejus exuviis cum Epigraphe, quam leges apud Salomonium (2). Aliam Venetiis Cornelia domus cenotaphio ejus inscripsit in extimo pariete templi Fratrum Minorum his verbis (3). 1558

D. O. M.
Pierio Valeriano Bolzanio Bellunensi,
cujus si negotia diu apud summos Pontifices
curata noris, nihil eum scribere potuisse
dicas. Sin quæ multa tam docta scripserit,
inspicias, nulli hominum otia quietiora
extitisse, judices. Jo. Cornelius Fantini
Patricii Veneti Filius, & Fratres locum ami-
co suo intimo unanimes concessere.

 Scripsit.

(1) Vita Pierii Valer. (2) Inscript. Pat. p. 416. n. 198. (3) Imperial. Musæ. p. 41.

Scripsit.

- *Hieroglyphica, arcanas Ægyptiorum notas referentia,* celebertimum Opus.
- *Declamationem de Sacerdotum barbis ad Hippolytum Medicem.*
- *Poemata & Opuscula varia Epigrammatum & Odarum.*
- *Castigationes & Varietates Virgilianæ lectionis.*
- *De honoribus Matthæi Langii Epistolam.*
- *Compendium in Sphæram Joannis à Sacrobosco.*
- *Antiquitates Bellunenses.*
- *Comment. de Fulminum significationibus, de Satione Croci, de Scarabæo.*
- *Fabulam Carpionis.*
- *Fabulas Leucippes, Laodamiæ & Protesilai.*
- *Næniam in Francisci Gallæi obitum.*
- *Monosticha in Iliados Homeri Periochen.*
- *Libellum de Studiorum Conditione.*
- *Libros duos de Infelicitate literatorum & suâ.*

De Operum horum plerisque, sed peculiariùs de postremo, plura Ephemerides Literatorum (1), in quibus extat etiam Pierii effigies ex numismate V. clar., & amicorum nostrorum optimi Pilumni Pilumni Canonici Bellunensis. Meminit concivis sui perhonorificè Georgius Pilumnus (2), meminere observationes sacræ Hamburgi editæ (3), Giraldus Senior (4), Ghilinus (5), Imperialis (6), & alii.

CAPUT XX.

Julius Cæsar Scaliger. Nicolaus Trapolinus: Jovita Rapicius. Nicolaus Tartalea.

1557 LXXXIV. JULII BORDONI, qui sub nomine *Julii Cæsaris Scaligeri* celebratur, plena sunt omnia, quæ plerique scripserunt à sæculo XVI. declinante ad sequens sæculum. Homo se ipso plenus, & ex gloriâ literarum, quam certè non immeritò consecutus est, usque ad ineptias inflatus, ita Scriptoribus Transalpinis, ac per hos quibusdam Cisalpinis imposuit, ut humillimi patris filius, Patavii natus, altus, educatusque, & eruditus Patavii, è Veronensium Principum Scaligerorum familiâ progenitus Benedicti Scaligeri Matthiæ Pannonum Regis Archistrategi habitus sit citra omnem dubitationem, assertusque & monstro similibus fabulis ex hac parte commendatus. Nam & vita ejus, quæ opusculum est Josephi Justi filii ejus, & quicunque fabuloso, ac palam atque apertè mendaci scripto hujusmodi fidem oppignorarunt, cum matre Lodroniâ Comitis Paridis filiâ Ripæ in castro suæ ditionis natum confidentissimè dicunt: inter Ephebos Cæsaris Maximiliani fuisse scribunt, sub quo per septennium militaverit egregiis strenuisque facinoribus clarus, præsertim in celebri ad Ravennam prælio, in quo Titum fratrem amiserit. Addunt, ex eo prælio egenum de ineundo Fratrum Minorum instituto cogitasse, ut inde sibi sterneret viam ad supremas Ecclesiæ dignitates, in quibus arma moveret adversùs Venetos, quorum impotentia Veronensium avitum imperium suæ stirpi, ac familiæ eripuerat. Quis his lectis vel auditis, si cerebrum habeat in occipitio, non rideat, imò potiùs non irascatur, miretur autem hos animos in Cerdonis nepote, & filio ludimagistri? Constat, hæc omnia somnia esse plusquam in antro Trophonii apud Lebadios dormientis. Nempe non alio hæc teste probantur, quàm ipso Julio, qui magnifica hæc de se ipso apud Gallos vel gallâ simplicitate credulos venditavit. Qui hic vivimus, scimus, extinctâ Scaligerorum Principum omnino familiâ Carrariensium fraudibus, his opposuisse se Venetos, ac internecione deletis Carrariensibus, legitimè Veronensi Principatu potitos, nullos deinceps uspiam agnovisse Scaligeros, quibus, quod à Veronensibus ipsis spontè acceperant, imperium deberetur. Notum Patavio est Benedictum Burdonum plebejæ conditionis hominem, ac Pædagogum patrem fuisse Julii, docuisse Veneriis pueros prima literarum, & Arithmeticæ rudimenta: inde quem Patavii genuerat, Julium misisse Patavium, ut in patria sub Cœlio Richerio Rhodigino humanis literis imbueretur: ibi condiscipulum fuisse Jacobi Laurentii Avantii Rhodigini, cujus testimonio utitur in re manifestâ ejus filius Joannes Marius vir clarissimus, cum hoc ipsum asserit apud Tomasinum (7), qui facerè notat Julium Bordonum, non tanti eâ ætate fuisse, ut posset, auderetve se Principem ferre. Valeant ergo quæcunque jactant Thuanus (8), Teisserus (9), Freherus,

(1) Tom. 3. p. 43. 51. (2) lib. 7. Hist. p. 280. 284. 288. (3) p. 604. (4) Dial. de Poet. sui tempor.
(5) Theat. V. 1. p. 289. 290. (6) ibid. p. 39. & seq. (7) Elog. lib. 2. in Rhodigin. p. 66.
(8) Elog. apud Teisser. Tom. 1. p. 138. 139. (9) in Addit. ad Elog. Thuan ibid. p. 140. & seqq.

rus (1) Imperialis (2), Lotichius(3), cæterique, quorum Elogia è somniis Josephi filii & Julii Cæsaris patris extuberant; atque hoc pro certo sit, eum, qui se Julium Cæsarem Scaligerum dixit, effinxit militem, ductoremque fortissimum equitum, jactavit è stirpe Veronensium Regulorum oriundum, ex infima plebe Julium Bordonum Patavinum fuisse. Quippe idipsum latiùs comprobat Salomonius (4) ex iis ipsis, quæ authentica Patavio missa sunt Augustino Nipho, qui primus diu felix mendacium accusavit. Natus est an. MCDLXXXIV. Studuit in patriâ Rhodigini discipulus, mox cœpit quędam Scotisticæ Philosophiæ sub Antonio Tubetta Metaphysicorum doctore publico sibi documenta seponere, atque Minoritarum institutum ambire. Præceptore ad Archiepiscopatum Urbinatem evecto Medicinæ se addixit; utque erat ingenio vivido, & ad omnia parato, unà versatus egregiè in humaniori literatura & Gentium variatum linguis, in eam sui existimationem apud se venit, ut se quòcunque per Europam ire paratum assereret, si quem invenisset, qui sumptum præstaret, atque ipsum à paupertate redimeret. Invenit autem inter domesticos Galli apud Venetos Oratoris quempiam, quocum profectus in Galliam Burdigalæ fuit. Eo mortuo, jamque dogmatibus Calvinianis imbutus, cùm in eâ urbe praxi medicâ parare sibi victum vellet, prohibitus interdicto, ni prius, ex more gentis, examini medicorum se se subjiceret, Burdigala discessit Orthodoxorum jam tum hostis, & ex hæreticorum commercio non Medicinæ dumtaxat, verùm etiam omnium disciplinarum doctor. His commendatus Aginnum venit in urbem Aquitaniæ, ubi primò se Theologum repentè dixit, & ut mos habet apud hujusmodi Fidei desertores Italos, cœpit palam novis dogmatibus patrocinium profiteri. Hinc à Frehero dicitur, incolas cum vicinis ad veritatis Evangelicæ cognitionem adduxisse, hoc est sibi ipsi auspicium Theologicorum fecisse, suscepta errorum tutela. Eodem porro jure, quamvis nusquam eum doctorem Medicum renunciatum invenias, Medicinam ibidem fecit toto vitæ reliquæ tempore, ex qua & opes paravit sibi & nominis gloriam, quam longè latèque circumtulit vasta, elegans, varia, sed & arrogans eruditio. Hujus commendatione, quid non laudis meruit apud eruditissimos viros? Quamvis non defuerint multi, à quibus non immeritò vapulavit, ac vapulat. Nam, ut de illo maxima referant illi, quos proximè laudavimus, aliique ab his ad testimonium producti; sunt attamen plures, qui eum ex multis accusant, vanum ac putidum probant, plagiarium existimant, temerarium maximorum virorum, & injustum judicem, injuriosum quoque usque ad ineptias, & insaniam, quam vel ipse sui aliquando compos damnaverit (5): videndique ad id sunt ipse in primis Iulius Cæsar in iis quæ contra Erasmum scripsit (6) Mascardus (7), Balzacus (8), Lipsius(9), Barthius (10), Tomasius (11), Casaubonus(12), & alii post Guillandinum & Niphum, quorum si dicta conferas cum iis, quæ pro illo citantur, non sine ratione constitues, in Julio Scaligero plus ingenii fuisse quàm doctrinæ, parem cum audacia laborem, minus judicii, quam eruditionis. Ferunt fuisse hominem specie oris egregiâ, majestatisque plenâ: staturâ procerum, fulvum capillo, oculis flavum, tam perspicacibus validisque, ut sæpe nocte concubia, quæ objicebantur aspiceret: corpore autem artubusque robustum ac viribus instructum adeo, ut sexagenarius & chiragra laborans trabem, quam vix quatuor moverent, attolleret (13). Hinc jam senex uxorem duxit tredecim annorum puellam, habuitque ex ea liberos plures, quorum postremus fuit Joseph Justus, qui tantus est alius, mihi ut ingenuè scribam, non habendus ultra Grammaticum & Philologum, nisi ex animadversionibus & notis in Chronicon Eusebii. Quod attinet ad mores, mira de Scaligero Teisserus ex ejusdem sectæ Scriptoribus. Verùm infirma virtus est, quæ labat in Fide, & alioqui desertorum probitas, ut niteat, inanis est.

Scripsit multa, quæ variè recensentur: do, quæ vidi.

Comment. in libr. Hippocratis de insomniis.
Comment. in libr. Theophrasti de Plantis.
Comment. in libr. II. Aristotelis de Plantis.
Comment. in Arist. histor. de Animalibus.
De Sapientia & Beatitudine libros VIII.
Hymnos & Poemata sacra.
Epigrammata in clariores Urbes.
Libellum de Numeris Conicis.
Poema Elysium, quo describitur Rus in Eridano Principum Estensium, quorum assuit Genealogiam.
Epistolas & Orationes varias, quarum duo sunt de Filio suo.
Orationem pro Cicerone circa Ciceronianum Erasmi inurbanissimam.
Libros VIII. de Re Poetica.

(1) Tom. 2. P. 3. p. 1243. (2) Musæi p. 63.64 (3) in Biblioth. Poet.
(4) in Collect. ad Inscr. Gym. (5) Scalig. ad Jacob. Omphalium Epist.
(6) Adverl. Ciceronian. Erasmi. (7) de Art. Hist. Tract. 3. c. 1. (8) in Colloqu.
(9) Miscell. Cent. 2. Ep. 44. (10) in Claudian. p. 972. (11) de Plagio Liter. §. 517.
(12) Epist. 199. (13) Vita, & Sammarth. in Elog.

Libros XIII. de causis latinæ linguæ.
Libros XV. exercitationum Philosophicarum ad Hieronymi Cardani libros de subtilitate:
ibi de doctrina vera Alchimiæ, & Artis metallicæ citra ænigmata.

Ex his postremis operibus præcipuè laudatur; at & asseritur quæ de Poetica, & latinâ linguâ scripsit, sibi adscripsisse ex iis, quæ à Rhodigino exceperat (1); quæ verò tradit in Cardanum, & de Metallis atque Alchimia, surripuisse ex Joannis Leonis Grammatici Commentariis (2). Vixit ex Thuano, & Ghilino (3), qui nititur inscriptione sepulcrali, annos LXXV. Imperiali (4) prope octogenarius obierit an. MDLVII. Aginni Nitiobrigum XII. Kal. Novembris.

1559 LXXXV. NICOLAUS TRAPOLINUS patricius Patavinus (5), illustris Petri Trapolini Philosophi frater, multis à Scardeonio commendatus ex re Poetica, non minor fratre Philosophus, prodiit è patrio gymnasio, ut scribit Pignorius (6): nec tamen Philosophicum quidpiam edidit: quippe cum & ingenium, & occasio scribendi ad musas, & ad mitiorum literarum studia volentem pertraxere. Flagrabat bellum Cameracense, jamque Patavium ad Maximilianum defecerat: hunc secutus Trapolinus inter exteros honorificentissimum in Germaniâ locum tenuit primùm, deinde apud Carolum V. in Hispania, sub quo etiam militavit, interfuitque expugnationi Tuneti: mox missus Mediolanum Alfonsi Davali Insubriæ præfecti ab intimis Consiliis honestissima stipendia meruit. Senex reconciliatus Venetis, quos in tanta rerum catastrophe, quamvis staret à partibus Cæsaris, læserat nunquam, paternos lares ac natale solum revisit, in quo prope centenarius, annorum scilicet quatuor & nonagin ta vitam posuit, mortuus mense Septembri an. MDLIX.

Edita sunt hæc ejus opuscula.

Carmen Panegyricum ad Alfonsum Davalum Marchionem Hystonii.
Consolatio in morte uxoris Marchionis ejusdem.
Descriptio Africæ antiquæ & novæ Geographica.
Historia Expugnati a Carolo V. Tuneti.
Liber Epigrammaton cum appendice Carminum aliorum metri multiplicis.
Orationes duæ de laudibus Caroli V. stylo usus dicitur presso, arg uto, nec aliunde reprehendendo, quam nimia & importuna allegoriarum priscarumque historiarum ostentatione.

1560 LXXXVI. JOVITA RAPICIUS in albo gymnastico, anno, quo post Cameracense bellum gymnasium restitutum est, inter Brixienses discipulos primus notatur, & Ravizza dicitur, idemque consiliarius an. MDXVII. signatur (7). Natus Clarii in oppido agri Brixiensis duodecimo ab urbe lapide, ut refert Rubeus (8), civitate donatus est ob virtutis præstantiam, & insigne in re literaria nomen: testaturque hoc ipsum Rapicius ipse, tum in Epistola, quæ extat in volumine Epistolarum clarorum virorum, tum etiam in testamento suo, quod Venetiis editum Paulo Rhamnusio dicatum est. Humaniores literas Venetiis professus est vir Platonicæ bonitatis, quæ tamen quandoque satyrico spiritu intumesceret, ac, salvâ modestiâ, livorem æmulorum, & hostium rabiem ulcisceretur. Amicissimos habuit, præter laudatum Rhamnusium, Mutium Calinum Brixiensem, qui Pontifex Interamnæ doctissimus interfuit Synodo Tridentinæ: Cardinales quoque Polum & Bembum. Nam & hujus extat Epistola ad Rapicium, & illius nomini Rapicius Paraphrasim Psalmorum nuncupavit. Obiit senio confectus Venetiis an. MDLX., quem signat Rubeus. Ejus Opera sunt.

Tractatus uberrimus de numeris Oratoriis.
Satyrarum liber unus.
Paraphrasis Psalmorum variis Carminibus exposita.

1560 LXXXVII. Natum humillimo genere, & egenis parentibus NICOLAUM TARTALEAM patria Brixia primas literas docuit. Ludovicus Balbisonius nobilis juvenis Brixiensis Patavium secum comitem duxit (9), precibus matris ejus exoratus, quæ filium ad studia propensum suo sumptu in patria vix alere poterat. Hic igitur alienis sumptibus studuit; habenteque hoc nomen matriculæ Brixianorum ad an. MCDXCIX. An Philosophiæ operam dederit, & Medicinæ, non planè scimus. Inter artium cultores numeratur, ac Michaelis de Florentiolis discipulus dicitur; congruitque scientia, quam deinde coluit, clarus in Italia doctor Matheseos, quam Michael de Flotentiolis profitebatur Patavii circa an. MCDXCII., ut ex Adversariis curiæ Patavinæ notavimus (10). Balbisonem post relatam Jurisprudentiæ lauream redeuntem Brixiam Nicolaus secutus est; cœpitque ex Mathematicis gloriam sibi ac divitias parare, æquè paupertatis impatiens, ac fortunæ melioris cupidus, quam dum Brixiæ tuetur, homo morosæ, & inurbane

(1) Barthius ibid. p. 972. (2) Tomasius loc. cit. (3) Theatr. Vol. 1. p. 64.
(4) ibid. p. 64. (5) lib. 2. Class. 10. p. 249. (6) de Ant. Script. Pat. ad Molinum.
(7) Salom. Collect. in Iscript. Gym. (8) Elog. p. 357.
(9) V. Rube. Elog. p. 381. (10) Oper. P. 1.

næ rusticitatis prope omnium civium odia sibi conciliavit (1). Quamobrem alibi vivere coactus, varias Italiæ urbes incoluit, ac Ferrariæ, Parmę, Mediolani, Romę, Genuæ Arithmeticam, Geometricam, cetera, quæ ad Mathesim pertinent, docuit; depugnavitque scriptis acerrimis cum Cardano, ac sibi ex illis quæsivit nomen & gloriam. Tandem domicilium posuit Venetiis, ubi non à Senatoribus modò, ut mos Venetus habet eruditorum hominum studiosissimus, maximi habitus est, at etiam à variis Magnatum ac Principum Legatis præmiis ac muneribus auctus sortem, quam tandiu expetierat, visus sibi est conciliasse. Ergo ratus se majorem, quàm ut à civibus suis contemneretur, Brixiam redit, ubi spe privati stipendii Euclidis Elementa explanare cœpit: sed quæ illum olim à civitate suâ austeritas rustica, acerba, morosa depulerat, eadem illum in eum apud omnes contemptum, & odium iterum dejecit, ut exinde horrendus ac detestabilis omnibus fugere, atque iterum Venetias confugere compulsus fuerit. Ibi persenex decessit, ut habet Rubeus, ex quo sua Ghilinus habet (2), anno MDLX. Scripsit Italicè.

Euclidem Megarensem refectum, & integritati suæ restitutum.
Dissertationes in Inventionem elaboratam cum Epistolis in Calce.
Scientiam novam.
Dissertationes in Archimedem.
Tractatum generalem de numeris & Mensuris, in sex partes divisum, quas idem Ghilinus recenset.

CAPUT XXI.

Valerianus Ulmus. Petrus Martyr Vermilius. Gullielmus Gratarolus. Bartholomæus Cavalcantes. Nicolaus Massa. Io. Langius.

LXXXVIII. QUem catalogi gymnastici alumnis Artium annumerant JOANNEM ULMUM Bergomatem, primùm quidem Philosophum an. MDXVII. 1560
mox inter Theologos referunt nomine Valerianum Regul. Canonicum, falsò Calvus ad publicam Philosophiæ sedem atque Theologiæ provehit (3). Nusquam enim in albis nomen hoc vidimus rotatisve catalogis. Quamobrem locum habeat inter claros alumnos Artium nostrarum, atque hanc decorum nostrorum classem augeat sui nominis gloriâ, Ordinem Lateranensium Canonicorum postquam hic Philosophus fuit, professus est, ac deinde hic quoque Theologiæ operam dedit, quam non sanè in gymnasio, sed apud suos, & fortè Patavii ad S. Joannis in Viridaria docuerit. Postmodum ad Ordinis sui munera evocatus, Censor cœnobiorum ejus quinquies, sociorum mores inspexit, emendavit, purgavit. Ejusdem sacræ familiæ Præses supremus an. MDXLV., biennio magistratus exacto, secessit in cellulam suam, in qua reliquum quod vitæ superfuit, sanctè transegit, atque an. MDLX. vir pius & doctus obierit.

Ejus opera edita sunt.

Expositio in IV. libros Sententiarum.
Tractatus de Prædestinatione.
Expositiones in SS. Dei Evangelia secundum Matthæum, & Joannem.
Quæstiones quingenta in omnes Epistolas D. Pauli.

Italicè.

Versio libri Areopagitæ de Divinis Nominibus.
Epistola ad Demophilum de Mansuetudine.
De facilitate bene operandi libri II.
De septem Beatitudinibus liber I.
De Oratione Dominica liber I.
De Divino Amore liber I.

LXXXIX. Gloriæ an dedecori gymnasio nostro vertendum PETRUM MARTYREM 1562
VERMILIUM, nihil interest, dummodo inter alumnos ejus agnoscas virum doctum, sed malum hominem, & doctrinâ pessimè abusum, quod verum est. Natus Florentiæ an. MD. (4) Stephano Vermilio patre cive nobili Petri Martyris nomen habuit ex voto matris, quæ Maria Fumantina dicta & latinæ linguæ perita, in hac filium instituit, Terentiique Comœdias illi dicitur interpretata fuisse. Ad Marcellum Virgilium, qui tunc Florentiæ nobilem juventutem docebat è pulpito, à domestica disciplina deductus, latinas literas apprimè didicit; adolescens autem annorum sexdecim ad Fesulanum Canonicorum

(1) Rub. Elog. p. 387. (2) Theatr. Vol. 2. q. 200. & seq. (3) Scen. liter. P. 2. p. 493. 494.
(4) Melchior Adamus Vit. Theolog. exter.

nicorum Regularium collegium confugiens, clam patre, in horum Ordinem relatus est irato patre eam ob causam, quam Hæretici somniant, quòd lecto Danthe ac Petrarcha, & audito Savonarola, Sacerdotum Monachorumque scelera detestaretur. Addunt inde factum, ut moriens xenodochio, non cœnobiis bona sua reliquerit, legato annali censu aureorum quinquaginta filio. Hic porro in Fesulano collegio triennio vixit ad annum MDXIX. quo missus Patavium hic substitit per annos octo in cœnobio S. Joannis ad Viridaria, ibique, si Melchiorem Adamum audias, destitutus præceptoribus (scilicet Patavii) se uno auspice ac doctore, privato studio Philosophicas institutiones cum linguâ Græcâ tractavit. At si Vermilio ipsi fidem adhibeas (1) Philosophiam Brandaporo, & Mazio, Græcam & latinam literaturam Becichemo & Amaseo publicis Professoribus, eorum assiduus auditor edidicit. Annorum XXVI. juvenis concionandi munus suscepit, eoque functus est in multis Italiæ urbibus, eodemque tempore Bononiensis cœnobii Prior, vel Prioris vicarius flexit animum ad linguæ Hebraicæ notitiam Jsaaco Medico Judæo præceptore. Abbas deinde Spoletinus, mox cum eodem titulo præfectus cœnobio Neapolitano, ibi ruinæ occasionem nactus est ex consortio Joannis VValdesii Hispani, & Benedicti Cusani Mediolanensis, qui jam defectionem spectabant ab Ecclesiâ Catholicâ. His Mystagogis initiatus cœpit ex lectione librorum Erasmi, Buceri, & Zuvinglii multa mussitare adversùs mores Ecclesiæ; ex quibus illi publico docendi munere interdictum est. Sed elusit piam severitatem solitis Hæreticorum argutiis, atque interpositâ provocatione ad summum Pontificem, patrocinio Reginaldi Poli, & Petri Bembi, quos callidè decepit, muneri restitutus est, & innocens habitus, sui Ordinis Inspector Generalis fuit. Ea dignitate defunctus Lucensi cœnobio Prior præfuit, subjectosque sibi Canonicos duodeviginti ad partes hæreticorum traduxit, inter quos fuere, Tremellius, Celsus, Martinengus, Zanchius, Lasicius deterrima Italorum Apostatarum nomina. Post hæc veritus scelerum suorum pœnas, quippe ea quadantenus innotuerant, cum his Pisas fugit, ubi & Cœnam Domini ritu sacrilego celebravit, & literas ad Polum dedit suæ defectionis testes locupletissimas; statimque regressus Florentiam, ubi sui discessus ex Italia cum Ochino jampridem Apostata contulit, Tigurum profectus perhumanè à Bullengero, Pellicano, & Gualthero Ministris in sectâ Sacramentariorum celebribus exceptus est an. MDXLII. Ab his commendatus Argentinam venit, ubi quinquennio Sacras Literas ex hæreticorum sententiâ docuit, uxoremque duxit an. MDXLVII. Socio deinde Bernardino Ochino in Angliam navigavit, & Oxonii Theologiam professus est usque ad an. MDLV. ubi uxorem mortuam honorificè composuit, quam triennio post effossam, quod Apostatæ Sacerdotis uxor fuisset, Cardinalis Polus in Sterquilinium projici jussit: ipsum Vermilium insecutus regnante Maria, penè non comprehendit, exosum Britannis ipsis, quippe qui Sacramentarius hæreticus leges Anglicanæ Ecclesiæ corrumpebat. Evasit nihilominus periculum præsens Simmystæ Naucleri beneficio, qui clam hominem domi suæ quatuordecim diebus detinuit, ac tutò Antuerpiam deduxit. Inde clandestinâ infestissimorum itinerum peregrinatione Argentoratum pervenit; undè mox abiit detestabilis Lutheranis, quorum Augustanam Confessionem Zvvinglianis dogmatibus perditum ibat. Ergo rediit Tigurum, ubi secundas nuptias celebravit quarto ante obitum anno, ductâ Italâ muliercula, ex qua genimina viperarum non diu victura tulit iterum sacrilegus Pastor Tigurinorum. Per hos illi minimè licuit, neque Genevam ire, quò evocabatur, neque in Britanniam redire, ad quam eum invitabat Elisabetha Regina: illud ipsi concessum, ut colloquio Poissiacensi, ut Helvetiorum Minister interesset; spretusque ac derisus est à Catholicis: quamobrem, antequam cœtus ille solveretur, Tigurum remeavit, ubi Epidemico morbo correptus infeliciter periit an. LXII. tum sæculi XVI. tum ætatis suæ, quam inter domesticas ærumnas duxit & vitæ pericula; quò respexit Beza, cùm illum Christi verum Martyrem mentitus est hoc Epigrammate (2).

Tuscia te pepulit, Germania & Anglia fovit,
Martyr, quem extinctum nunc tenet Helvetia.
Dicere quæ si vera volent, re & nomine dicent;
Hic fidus Christi, credite, Martyr erat.
Utque ista taceant; satis hoc tua scripta loquuntur.
Plus satis hoc Italis exprobat exilium.

Scripta

(1) Præfat. in Enarrat. Evang. (2) apud Freher. Tom. 1. P. 1. Sect. 3. p. 193.

Scripta ejus erroribus passim infecta hæc sunt,

Expositio Symboli Apostolici.
Quæstiones de Cœna Domini.
Comment. in priorem Epistolam Pauli ad Corinthios.
In Epistolam ad Romanos.
In librum Judicum.
Defensio Doctrinæ veteris & Apostolicæ de Sacro sancto Eucharistiæ Sacramento.
Adversùs Stephani librum de Cælibatu, & Votis Monasticis.
Contra Richardi Smithei libros.
Dialogus contra Brentii librum de personali naturarum duarum unione in Christo.
Alia non edita leges apud Melchiorem Adamum, quæ simul eum editis Sacrosancta damnat Ecclesia.

XC. GULLIELMUM GRATAROLUM virum nobilem & opulentum Bergomum urbs in Cisalpinis clara Mundo edidit, Patavinum gymnasium disciplinis liberalibus, Philosophiâ & Medicinâ imbuit, aluit, & doctrinæ concessis insignibus decoravit, ut ex albis & actis publicis constat. At Petrus Vermilius in hac ipsâ vetæ sapientiæ sede juvenem veneno infecit, atque ita injectâ tabe corrupit, ut regressus in patriam sacra omnia despiceret, & emendatioris religionis velamento, quà Lutheranorum, quà Sacramentariorum dogmata clam palam disseminaret. Tanti est, tantique faciendum, si vulpeculæ quædam, quæ vineam Domini demoliuntur, in magna gymnasia sinantur irrepere. Ergo in suspicionem Gratarolus Bergomi venit ejuratæ orthodoxæ fidei, reusque apud Sacros Quæsitores factus, propè in carcerem, quem utique merebatur, conjiciendus, fugâ sibi consuluit, atque inops & miser ad Rhœtos secessit, & Basileæ ludum aperuit, simul Medicinam exercuit, laudatus à Socio impietatis & concive Zanchio in Epistolis (1), ex quibus etiam à Teissero (2), ut pietatis custos imperterritus commendatur. Seclusâ religionis causa, & Apostasis crimine, fuit Medicus & Philosophus excellens Physiognomon, & naturæ speculator solertissimus, qualem illum existimat Janus Jacobus Boissardus (3). Docuit Medicinam in Academia Marpurgensi, deinde in Basileensi, in qua extremum diem obiit an. MDLXII. ætatis LII. Vitam ejus brevi carmine complexus est Petrus Nigidius senior apud Freherum. Ejus opera. 1562

Prognostica naturalia de temporum mutatione perpetua.
De Thermis Rhæticis, & Vallis Bergomensis liber cum diversorum Auctorum Scriptis de Balneis.
Compendium de tuendâ valetudine literatorum, & fungentium Magistratibus publicis.
De Vini natura, artificio, usu, ac de re omni potabili.
De Peste.
Praxis Medica.
Correctiones & additiones ad librum Italicum falsò tributum Fallopio, inscriptum Secreta Fallopii.
Censura, & additiones in librum Alexii Pedemontani, ubi de quinta essentia simplici.
Modus vera Alchimia.
Equorum & domesticorum quorundam animalium Medicina.

Recensuit, auxit, vel illustravit aliorum opera; Chymicorum præcipuorum volumen eum præfationibus, & declarationibus; librum Chirurgicorum gallicè scriptum latinè reddirum & in Capita distinctum: Scriptores & Consilia & Curationes de sudore Anglico; Thaddæi Florentini & Gullielmi de Brixia Consilia; Ejusdem Proficiscentium Medicinam: ejusdem de tuenda Valetudine in universum; Ejusdem de Viribus, & mixtione Aquæ ardentis; Petri Pomponatii librum de Causis occultorum effectuum, seu de Incantatione cum præfat. & Glossulis; Joannis de Rupescissa librum de Extractione quintæ essentiæ omnium rerum pro usu Medico; Petri Aponensis librum de Venenis cum additionibus; Theatrum Galenicum Mundellæ completum, & in meliorem ordinem redactum.

Scripsit etiam dogmatica; *De Votis Antichristi librum Hæreticum*; librum etiam operum medicorum postremum *de memoria reparanda, augenda, servanda.*

XCI. BARTHOLOMÆUS CAVALCANTES patriciâ gente Florentinus ann. MDIII. natus (4), postquam humanioribus literis probè in patria imbutus est, ab ea profugus ob libertatem cum patre variis in urbibus Italiæ, sed præsertim Venetiis vixit, undè Patavium veniens, hic reliquam, eum adolescentiæ, tum juventutis partem severioribus disciplinis instituit. Hinc porro profectus parentibus mortuis, concessit Romam, ubi egregia optimarum artium cognitione instructus consilio, & eloquentiâ præclaram in rebus maximis Paulo III. ejusque nepoti Octavio Farnesio Parmæ ac Placentiæ Duci navavit, atque utilem operam. Claruit maximè ex iis, quæ pro Henrico II. Gallorum Rege, ac Senensibus adversùs Hispanos, & Mediceos gessit. In aliis quoque aulæ muneribus versatus est, eaque integerrime, & summa prudentiæ eum laude administravit. 1562

(1) passim. (2) Addit. Thuan Tom. 1. p. 322. (3) P. IV. Vir. Docto.
(4) Sanson Præfat. in Rhetor. Caval.

vit. Demum Senensibus à Cosmo I. subactis, rebusque compositis Hispanos inter & Gallos, otii literarii cupidus Patavium remeavit; ubi studiis & vitæ finem fecit an. MDLXII. ætatis LX. non integro. Jacet in templo S. Francisci à Joanne filio sepultus cum elogio, quod Salomonius(1)dabit. Vir fuit doctissimus, Italicè æque ac Latinè scribere, ac dicere sciens. Extat latinè ab eo liber editus *de Varia exordiendi ratione in causis demonstrativis*,

Italicè, *De Metandis castris ex Polybio*,
Orationes variæ,
De Arte Rhetorica celeberrimus commentarius, ex quo maximo in pretio est Possevino (2) & Vossio (3).

1564 XCII. NICOLAUS MASSA civis Venetus claris alumnis artium Patavinarum jure ac meritò adscribendus est, cum hìc gloriæ sibi ex arte Medicâ paraverit instrumenta, & ejusdem artis insignia reportaverit. Medicinam fecit Venetiis toto vitæ tempore feliciter, & utiliter, habitusque est suâ ætate inter principes Medicorum præcipuus. Parem eum Victori Trincavello synchrono censet Conringius (4), cùm asserit, hos duos illos fuisse, qui artem Jatricam præ aliis clarissimâ in luce collocarunt. Claruit circa an. MDLX, nec tamen superasse videtur annum MDLXIV. quo vivere desiit Trincavellus. Scripsit *Tomos Medicarum Epistolarum duos*, quorum in altero, teste Jo. Andrea Quenstedio (5), multas refert historias ita vulneratorum in capite, ut substantia cerebri concisa & deperdita fuerit, quos tamen ipse feliciter curavit.

Librum Introductionis ad Anatomen.
Examen de vena sectione in febribus, & aliis præter naturam affectibus.

1565 XCIII. JOANNES LANGIUS Leobertii natus in Silesia, Cosmographiæ dedit operam in Germania, eamque docuit juvenis Lipsiæ, tum ad Medicinam conversus in Italiam venit. Melchior Adamus (6) eum scribit artis Jatricæ adyta penetrasse alibi atque Ferrariæ mystagogo Nicolao Leoniceno. Quod ut verum sit, certum est ex albis cùm gymnasticis, tum quæstoriis (7), illum Patavii discipulis Artium, ac Medicinæ studiosis annumeratum fuisse; constat etiam, hic adeptum doctoris insignia an. MDXXIII, atque adeo vel antequam tyrocinium doctrinæ deponeret, vel potiùs post laurum hìc receptam versatus fuerit Ferrariæ, ut uberiùs apud maximi nominis Medicum medicam praxim addisceret. A reditu in Germaniam Medicinam fecit Heidelbergæ, atque in ea gloriæ verticem attigit, cum agendo, tum verò maximè scribendo. Septemviris quatuot Palatinis ad Rhenum Archiatrus fuit, atque in obsequio Principum illorum, habitus maximi semper, cumulatusque beneficiis consenuit an. MDLXV. Ferunt (8) caseum præ cibis reliquis obliguriisse, eoque mensas ejus abundasse: solitum dicere, non rectè à Medicis damnari alimentum hujusmodi, quod etiam carmine commendavit.

Opera ejus edita.

Epigrammaton lib. III.
Miscellanea Medicinalium Epistolarum, quæ penus amplissima sunt non Medicæ tantùm, sed & naturalis Scientiæ.
De Scorbuto Epistolæ II.
De Ptialismo, & ratione purgandi per vomitum ex Ægyptiorum invento.
Generalis & compendiaria curandæ Pestis Methodus.
Extant Anecdota ejus Consilia Medica.

CAPUT XXII.

Franciscus Pindemontius. Hieronymus Vida. Benedictus Varchius. Annibal Carus.

1565 XCIV. FRANCISCUM PINDEMONTIUM ad hunc annum referimus, quòd ejus Præfatio ad Anatomen Corporis humani signatur an. MDLX. de eo autem uti jam mortuo Panvinius scribit circa annum MDLXVII. In illa Præfatione, quæ ad Victorem Trincavellum scribitur, Pindemontius se Patavini alumnum gymnasii profitetur. Ex albis gymnasticis (9) constat idipsum; signaturque in adversariis curiæ laurus illi concessa. Annumeratur illustribus Archiatris Veronensibus à Panvinio (10), ex quo sua habet Julius à Puteo (11). Scripsit ex recensione Panvinii *Anatomen Corporis humani*, quam unam vidimus. Item *Anatomen Infantis. Commentaria* prolixa sed egregia *in* libros

(1) Inscript. Pat. p. 344. n. 122. (2) Biblioth. Tom. 2. l. 18. c. 9. (3) Instit. Orator. lib. 3. c. 6.
(4) tract. de Scrip. Sæculi XVI. c. 4. (5) Dial. de Patr. Viror. Doctor. (6) Vit. Medicor.
(7) in Miscell. Salom. ad Inscrip. Tomas. in Chronotaxi Gymn.
(8) Teisser. addit. ad Thuan. Elog. Tom. 1. p. 258. (9) An. 1517. in Collect. Salomon.
(10) de Antiq. Veron. (11) Elog. Veron. p. 130.

libros Metaphysicorum Aristotelis. *Cautelas Medicorum*, & librum inscriptum *Gerontocomium*, sive de Morbis Senum. Omnia typis excusa sunt sub nomine Pindemontii Veronensis (1). Veronæ enim natus est familiâ in primis nobili, quam Pedemontanam appellat Panvinius.

XCV. HIERONYMUS VIDA Cremonensis in dialogis ad Matthæum Gibertum Ve- 1566
ronensem Episcopum profitetur (2), se adolescentiam translegisse Patavii: hic Romulum Amasæum audisse, ac Bernardinum Donatum, plenamque, tum in Rhetoricis, tum in Poeticis institutionem, & linguæ Græcæ notitiam habuisse. Hic quoque Ordinem Regularium Canonicorum professus est, ceperarque severioribus disciplinis imbui, cùm ejus reditum in Insubriam parentes, erga filium studiosissimi, à Præfectis Ordinis precibus impetrarunt. Cremonâ Ticinum missus, ibi studiorum curriculum absolvit, ex quibus inter suos claruit an. MDXXXII. (3) quo Clemens VII. famâ virtutum ejus ac sapientiæ provocatus, eum Albensibus infulis ornatum Albæ Pompeiæ in Insubriâ Cispadanâ sacris præfecit. Excelluit maximè virtute Poeticâ, ex qua laudatur ab omnibus, qui de eo scripsere, peculiariùs à Ghilino (4), Rosino (5), Imperiali (6), Arisio (7). Sed & effusiùs à Sixto Senensi (8), cujus judicio propiore imitationis gradu gravitatem Virgilianam videtur assecutus adeò, ut nullum ante eum reperire sit, nullumque deinceps posteritas repertura censeatur, qui ad tam illustrem Poetices lauream æmulando aspirare possit. Nec defuere ex recentioribus aliqui, quorum censura huic judicio subscripsit; ii nimirum, qui Poeticen in candore styli, facilitate versûs, & exangui quadam versificatione sitam esse contendunt; rati id solùm laudari, & admirationi esse, imò & licere posse, quod ipsi possunt; peccareque omnes in artem, si quid majus audeant, quò ipsi nequeunt ascendere. Scripsit ediditque Vida multa. Primus Christi Servatoris gesta, mortem, & à morte gloriosam Anastasim cecinit heroico Carmine. Hymnos de divorum laudibus plurimos usui Ecclesiæ proposuit. Libellum de ludo Latrunculorum, atque alterum de miro naturæ opificio in Bombyce. Bucolicam Epistolam ad Jo. Matthæum Gibertum Veronensem Episcopum; & ad eundem Dialogos tres, Carmen Pastorale in obitu Julii II. Pont. Max. Synodales Constitutiones egregias, Martyrium S. Dalmatii, & libellum de Magistratu. In his, siquidem fas est ingenuè fateri quod verum est, exceptis carminibus de Latrunculis & Bombyce, quæ ingeniosissima sunt, frigent elegantissimè, & latinissimè omnia (9): iis unicè placitura, qui hac nostrâ ætate pares se priscis Scriptoribus autumant, quorum unâ, & quidem extimâ tunicâ multo centone consarcinatâ vestiuntur. Versificationi Hieronymus addidit ornamenta virtutum ad vitæ sanctimoniam spectantium, ex quibus inter egregios Præsules numerandus est. In honorario elogio ipsi à posteris posito penes Ughellum (10), dicitur omnibus officiis erga gregem sibi commissum egregiè functus, pietate, charitate, fide, constantiâ præclarus piè ad Deum, quem sanctè coluerat, decessisse Albæ an. MDLXVI. Pio V. sedente, V. Kal. Octobris.

XCVI. BENEDICTUM VARCHIUM vixisse Patavii testantur ejus acta edita, & 1566
historiarum ab eo conscriptarum libris præfixa. Inter discipulos Patavinos fuisse tradunt Monumenta gymnastica & quæstoria ad an. MDXXVII. In his autem signatur calamo Lignaminei (11) ut auditor Bernardini Donati Veronensis, & Lazari Bonamici: quamobrem alumnus fuerit gymnasii nostri saltem triennio, cum constet, non ante an. MDXXX. Præceptorem humanioris literaturæ Bonamicum fuisse Patavii. Natus est in vico agri Florentini, quem Montem Varchium appellant, undè illi agnomen est. Patrem habuit bonæ notæ Caussidicum (12), à quo puer Mercaturæ addictus est, quòd crassæ Minervæ, ac stupidioris videretur ingenii. Sed mox ab officinæ Magistro pater admonitus de assiduitate filii in libris perpetuò versandis, eductum mercimoniis jussit in addiscenda latinâ linguâ operam ponere, & humanioribus literis nomen dare: id quod ille præstitit feliciter adeò, ut anno ætatis duodevigesimo par fuerit ineundis Jurisprudentiæ studiis, quibus ut se prorsus imbueret, missus est Pisas, ubi quamvis amicus Musis ex ingenio à legibus abhorreret, tenax tamen obsequii molestas sibi disciplinas percoluit quoad pater vixit. Hoc mortuo, ingenio suo restitutus, pertricosis legum ambagibus valedixit, seque melioribus literis in solidum dedidit. Græcæ quoque linguæ cœpit initia præceptore Petro Victorio, cui penitùs adhæsisset, ni eum bella Florenti-

(1) Chioccus in Elog. (2) dialog. 2. circa med. (3) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 167. Ughell. Tom. 4. p. 293.
(4) loc. cit. (5) Lycæ. Lateran. Tom. 2. lib. 11. p. 16. (6) Musæ. Histor. p. 15.
(7) in Cremona literat. Tom. 2. p. 100. (8) Biblioth. Sancta.
(9) Vid. Scalig. in Poetic. Gyrald. Gregor. de Poet. sui temp. Leonard. Frisonium de poemate.
(10) d. p. 293. sub n. 45. (11) in Collect. ad Inscript. Pat. Gymn. (12) Ejus Vita.

Florentinorum civilia extorrem transmisissent Venetias, undè Patavium venit; atque hìc, non, uti Teisserus tradit (1), Moralem Philosophiam docuit; sed eam auditor Donati Veronensis, ut superiùs annotavimus, didicit; instituitque doctrinis Platonicis, atque unà Eloquentiam, quam jampridem profitebatur, excoluit. Post hæc à Cosmo I. Florentiæ Duce revocatus in patriam, vix fando quis explicet, quantus apud omnes fuerit ex Orationibus, Dissertationibus, carminibus, ac Dialogis Etruscis, quorum nitori, elegantiæ, puritati acceptum retulere multi (2) linguæ Italicæ decus, quod à primævo splendore, & majestate descivisse quadamtenus videbatur. Dictus est propterea suâ ætate Etruscæ linguæ vindex, ac reparator, Os Jovis etruscè locuturi, Oraculum elocutionis Italicæ; nec alio apud literatissimos viros in pretio habitus est, quàm quo inter Pictores, Sculptoresque Michael Angelus Bonarota; in cujus funere Varchius oratione celeberrima declamavit. Hinc etiam à summis Principibus actum cum illo est, ut latina quædam Italicè redderet: reddiditque Senecæ libros de Beneficiis petente Eleonora Duce Toletana, jussu verò Caroli Cæsaris librum de Consolatione Philosophiæ Boethii. Dux Cosmus ejus calamo credidit *historiam Florentinorum*, qua parte miseros illius Reipublicæ pro libertate conatus, & servitutem receptam complectitur. Ea diu manuscripta lecta est; nuper prælo subjecta in publicum prodiit, adjectaque est operibus editis Varchii, duobus nimirum voluminibus *Lectionum Academicarum*, *Epistolis*, *Rhythmorum libris duobus*, *Epigrammatibus*, *Pastoralibus* quibusdam *Eclogis*, *Comœdia*, cujus titulus *Socrus*, *Dialogo*, qui *Herculanus* inscribitur, *Orationibus* variis, *Dissertationibus de Arte Pictoria*. Quorum operum fama diu doctorum hominum commendatione stetit: eviluit deinde, & intermortua, vel planè mortua thaumaturgam eorum expectat manum, qui XVI. sæculi Scriptores mortuos vitæ restituunt. Porro quamvis tantâ eloquentiæ cum opinione vixerit Varchius, & aliquandiu post obitum apud eruditos doctosque claruerit; attamen non defuere, qui eidem objecerint multa, cumque de multis accusaverint. Ferunt (3), eum in iis, quas venditabat, sententiis Platonicis fuisse pervicacissimum, rerumque civilium imperitissimum, rusticum, ac turpem vultu, & pæderastiæ addictum, quod abominandum ac detestabile vitium [illegible] appellabat; videturque non semel in dissertationibus excusare. Quid? Quod observant, in iis quæ senex disseruit, planè sibi ipsi in juventute scribenti esse dissimilem rebus, atque elocutione ipsa, ut vix in sene deprehendas nitorem illum, & charitum decus, ex quo tanti habebatur, cum Musis & Eloquentiæ litabat. Certè in historia, quam operum ejus postremum existimamus, impeditissimus stylus est. Nulla ibi majestas historica, idiotismis abundat, quos ut lector intelligat, interprete opus habet: longis periodorum ambagibus lectorem sæpissimè macerat, & ad syntaxim habendam compellit: minutissima quædam, citra gravitatem historicam, ad morem diariorum prosequitur, lassatque animos, & longas trahere oscitationes jubet centies expositis magistratuum creationibus, quas otiosè, & inutiliter repetit. Quid? quod contra libertatem stat pro servitute, cujus beneficiis divitem calamum, atque adeò famulum profitetur. Illud maximè damnandum in hoc opere, quòd sæpe turpia describit, atque illud turpissimè, quod Fanensi Episcopo contigit. Vix illud honesti percurrerint oculi, quòd attingi levius poterat, & modestiùs: cum contra Varchius in historia rem illam obscœnam, ac fætentem quodammodo palpet, & tractet, suspicio est, ne verâ sententiâ scriptum de illo Epigramma clauserit Nicolaus Siccus apud Ghilinum his verbis (4).

Varchius ingenui semper sectator amoris
Conditur hìc: totum, quod cupiebat, habet.

Decessit Fesulis an. MDLXVI. ætatis LXIII. Sepultus est Florentiæ in templo Camaldulensium in marmoreo tumulo cum hac epigraphe, quæ ut in editis proponitur errat in anno emortuali (5), quem sic corrigit Ghilinus (6).

D. O. M.
Ben. Varchio Poetæ, Philosopho, atque Historico
Qui cum annos LXIII.
Summa cum animi liberalitate, sine ulla avaritia, aut ambitione

jucundè

(1) Addit. ad Elog. Thuan. Tom. 1. p. 256. (2) Lauren. Crass. in Elog. Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 30.
(3) Lilius Gyrald. de Poet. sui temp. lib. 2. Laur. Crass. in Elog. (4) ibid. p. 31.
(5) in Vita. (6) ibid.

jucundè vixisset
Obiit non invitus
XV. Kal. Decembris
MDLXVI.

XCVII. Pluribus in locis Romulus Amasæus (1) discipulos suos appellat datis Epistolis ANNIBALEM CARUM, & Ludovicum Castelvetrum, auditumque se dicit ab his Patavii, cùm in ea urbe stipendio Venetorum docebat Rhetoricam, & Aristotelis Poeticam explicabat. Eosdem amicissimos patris fuisse sui scribit Lignamineus (2) amicitiâ contractâ ex pari humanioris literaturæ studio sub Amasæo & Donato. Fas igitur est utrunque clarioribus alumnis Artium Paravinarum, his auctoribus accensere. Præstabimus hoc nos ex instituto inferiùs acturi de Castelvetro, hic damus Carum. Natus est Novariæ (3), quæ Civitas Nova dicitur, estque oppidum non Æmiliæ, ut habet Ghilinus, sed Piceni ad oram Adriatici maris æqualiter distans Recineto, Firmo, Laureto. Genus ejus fuisse nobile inde constat, quod Eques fuerit Hierosolymitanus, & in eo clarissimo ordine Commendator. An alibi literis & bonis artibus, quàm Patavii, operam dederit, mihi hactenus incompertum: ubicunque humaniore literaturâ indolem ad hæc studia propensam excoluit, Castelvetri condiscipulus fuit. Nondum ætate major tanti fuit apud eruditos viros, ut illum Nicolaus Gaddius Firmanus Episcopus sibi à secretis optaverit, quem ab acceptâ purpurâ sub Clemente VII. Romam deduxit, spectandumque aulæ præbuit. Hinc post obitum Gaddii Guidiccioni Card. Lucensis in eodem munere familiaritatem promeruit, undè ad eandem operam Parmam venit, evocatus à Petro Aloysio Farnesio: hoc intercempto idem præstitit officium Alexandro Card. Farnesio ejus filio, quo sive mortuo, sive permittente, devexâ jam ætate aulæ pertæsus ab ejus obligatione se asseruit, secessitque Tusculum, ut musis vacaret. In eo otio vitam posuit, fatisque concessit anno MDLXVI. prope sexagenarius. Exuvias Romam translatas habet quod D. Laurentio in Damaso templum sacrum est cum hac epigraphe (4). 1566

D. O. M.
Annibali Caro Equiti Hierosolymitano
Omnis liberalis Doctrinæ
Poeticæ in primis Oratoriaque facultatis præstantia
excellentissimo,
Petro Aloysio Parmensium Duci, & Alexandro
Card. ob spectatam in Consiliis
Dandis Fidem atque prudentiam, suis verò
alisque omnibus ob singularem
Probitatem atque beneficentiam
Carissimo.
Vixit Annos LIX. M. V. D. II.

Ejus Opera Italicè scripta sunt.

- *Aristotelis Rhetorica.*
- *Versiones Orationum duarum S. Gregorii Nazianzeni, & Orationis S.Cypriani de Eleemosyna.*
- *Æneis Virgilii* reddita Italicè carmine à Rhythmis soluto.
- *Epistola* maximi habitæ ab Eruditis.
- *Comœdia inscripta: Pannosi.*
- *Ode* celeberrima *de regia Gallorum Familia*, quam Castelvetrus insectatus est, tutati sunt Academici Romani.

(1) Orat. 8. Schol. 2. de modo docendi Præf. in Xenoph. (2) Præfat. ad Sepulcr. Cicer.
(3) Ghilin. Tom. 2. Theatr. p. 13. (4) V. Ghilin. ibid. p. 14.

CAPUT XXIII.

Aloysius Cornelius. Lævinus Lemnius. Joseph Struthius. Bernardinus Danielius. Jo. Kentmannus Onuphrius Panvinius.

1566 XCVIII. ALOYSIUS CORNELIUS patricio apud Venetos genere (1), sed non ex legitimo thoro natus Patavii circa an. MCDLXV. in patrio gymnasio bonis artibus imbutus, varioque diversarum disciplinarum usu instructus est, & quamvis ex eo non admodum claruerit: quippe qui doctus fuit magis quàm disertus, quas tamen ipse leviter, ne valetudini suæ obesset, attigit literas, in aliis laboriosiùs exercitas & excultas amavit studiosè, amantissimè fovit. Annorum XXV. juvenis ægrotare cœpit, diversisque eum morbis conflictari. In his fallacem expertus Medicinam, cujus è pharmacis nullas ad annum quadragesimum ætatis habuit suppetias, tandem se Medico usus planè convaluit, habuitque pro certo, ac certissimo malorum suorum remedio & Medico, quam sibi præscripsit, arctissimam vitæ sobrietatem. Cibus illi quotidie non ultra duodecim uncias, potus non ultra quatuordecim fuit; atque hac victus parcitate ultra sæculum robustissimam vitam extendit. Uxorem duxit Utini Veronicam à Spilimbergo nobilem apud Carnos virginem, quâ cum sterili matrimonio diu vixit, ex quo tandem jam seni ex insperato soboles prodiit filia unica, quæ nuptui data Joanni Cornelio patricio Veneto Fantini filio, avi memoriam in monumenta regia Cypriæ Corneliorum familiæ invexit. Carus omnibus, erga omnes præsertimque sapientiæ Professores, quibus domus ejus opulenta patuit, humanissimus, munificentissimus, pacatissimè vixit, nec morbo quopiam, sed unâ senectute extremâ mortalitatem exuit Patavii centenario major anno MDLXVI. Falliturque Ghilinus, qui mortem ejus signat anno MDLVII. Edita sunt ejus hæc pauca Italicè.

Libellus de Vita Sobria. Vertit latinè Leonardus Lessius Societ. Jesu Theologus. Annotationes utilissimas addidit Cl. Ramazzinus.

Libellus de Æstuariis Venetis, ex quo habet aliqua in consimili argumento vir doctissimus & nostrâ ætate doctorum virorum studiosissimus Bernardus Trivisanus patricius Venetus & Philosophiæ patriciæ Professor Venetiis.

Libellus de Vita sua, ex quo, quæ hic delibavit historia nostra decerpsimus.

1566 XCIX. LÆVINUM LEMNIUM alumnum archilycæi Patavini profitetur album I. N. G. cujus Consiliarius anno MDXXIV. notatur: idemque nomen ut approbati Doctoris in actis collegii Patavini ponitur anno sequenti. Ejus notitiam ex Melchiore Adamo damus (2). Natum tradit an. MDV. Ziriczeæ Seelandiæ in oppido permunito ad Schaldiam insulam. Literarum in patria tyrocinio posito Academias lustravit varias, tandemque hæsit in Patavinâ, in qua operæ in Medicina navatæ præmium laurum titulosque Doctoris consecutus est. Inde rediit in patriam, & Medicinam apud suos feliciter procuravit, clarus non ibi solùm, verùm etiam in toto Belgio celeberrimus sæculo XVI. Medicus. Uxore mortuâ ex ea filium ipse docuit ac instituit probè adeo, ut reliquerit artis hæredem suæ, sed infelicem; quippe qui cum ad valetudinis consilia fuisset accitus ab Henrico XIV. Suecorum Rege, hoc à fratre Joanne Finlandiæ Duce, qui Regnum invasit, in vincula conjecto, Gullielmus Lævini filius Medicus Regis unà cum fortunis, vitâ quoque exutus est. At Lævinus pater Canonicorum collegio adscriptus in patria, cum famâ sapientiæ ac solertis in curandis Morbis industriæ floruisset circa an. MDLX. & deinceps, ante an. MDLXVIII. quo filius ejus periit, fato concessit. Edidit.

Explicationem similitudinum, quæ ex fructibus, & herbis in Sacris Bibliis desumuntur.

De occultis Naturæ miraculis lib. IV.

De Habitu & Constitutione Corporis lib. II.

De Vita cum animi & Corporis constitutione rectè instituenda librum I.

De Astrologia. De Præfixo Vitæ termino. De honesto Animi & corporis oblectamento. De frugalitate. De Vitæ rusticæ dignitate.

1568 C. Notitiam JOSEPHI STRUTHII Medici in Sarmatia clari apud unum Simonem Stravolscium deprehendimus, cùm alioqui in albis gymnasticis Polonorum descriptum hoc nomen sit, ut discipuli valdè studiosi. Stravolscius (3) hæc de illo. Natus Posnaniæ

Medicus

(1) in Vita sua ipse, ex qua Ghilin. in Theatr. Vol. 1. p. 158. (2) Vit. Medicor. ex quo Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1245.
(3) in Vit. 100. Illustr. Polon. Scriptor.

Medicus excellenti ingenio Cypriani Lovicensis Poloni Medici filius, apud hunc in tantum ea in scientia profecit, ut nemo eum sua ætate vicerit, paucissimi æquarint. Nam non solùm theoricâ valuit, sed in praxi quoque felix, arte suâ vitam produxit multis. Fuisse illum in gymnasio nostro, ex iis, quæ diximus, constat; asseritque idipsum Stravolscius, cum eum refert docuisse Medicinam Patavii, ibidemque summo cum plausu clarissimorum Professorum librum Sphygmicorum edidisse, atque uno die octingenta operis exemplaria distraxisse. Non ausim adstipulari dicto asserentis eum apud nos publicè Medicinam professum, quippe id aliunde probare, aut legitimâ aliquâ auctoritate constituere non possum. Quare esto in hac decorum nostrorum classe, quam nostra documenta probant. Polonis attamen Professor Medicinæ Patavinus, & quidem nominis magni habeatur: eùm id legatur in sepulcrali ejus Elogio, quod positum in templo majore Posnaniæ, ubi conditus est, sic habet.

Josephus Struthius
Philos. & Medic. Doctor, Librorum
Græcorum latinus Interpres
Publicus olim Stipendio Senatus Veneti
Artis Medicæ Patavii Professor,
Artis Sphygmicæ per tot Sæcula abolitæ
Restaurator, postea
Sereniss. Principis Sigismundi Augusti
Poloniæ Regis Medicus
Obiit Ann. Dñi MDLXVIII. Ætat. suæ LXVIII.

Ex his colligimus, Struthium regressum in patriam ex arte Medica claruisse, salutem Regiam archiatri titulo decoratum curasse, obiisse Posnaniæ. Edidit

Sphygmicorum librum.
De Phlebotomia librum.
De Sale librum.
Vertit è Græco *Hippocraticos libros*, & *Paulum Æginetam.*

CI. BERNARDINUS DANIELIUS, Lucensis, majorem ætatis partem traduxit Patavii apud hospitem Petrum Carrerium civem Patavinum, fuitque assiduus auditor Donati Veronensis, & Lazari Bonamici, ut & hic scribit (1), & ille profitetur (2) non uno in loco. Humanioribus literis excultus rediit in patriam, ubi decennio vixit; mox memor vitæ, quam apud Euganeos liberrimam ac studiosissimam duxerat, extinctis parentibus, patrimonio distracto, inde pecuniam Venetias transtulit; eâque fidei publicæ creditâ censum sibi constituit, quo liberaliter viveret apud hospitem Patavinum, cujus agnatam dicitur deperisse. Hic Bernardino Tomitano familiarissimè usus est, eoque suadente ad scribendum Italicè animum appulit; curisque solutus omnibus, quod vitæ superfuit, inter Musarum, & Suadæ delicias pacatissimè transegit. Edidit Etrusco sermone. 1568

Poeticam pro Adolescentibus.
Comment. satis laudatum in Petrarcham.
Librum de Arte Rhetorica.
Comment. in Virgilii Maronis Georgica.
Expositionem in Dantis Comœdiam.
Tractatum de Statu Virtute praeditorum.

Mortalitatem explevit Patavii an. MDLXVIII. ætat. LIX. conditus est ab hospitibus P. Carrerio & Jo. Baptista Rota in templo S. Bartholomæi cum epitaphio, quod exhibet Salomonius (3).

CII. Ex Melchiore Adamo (4) annumeramus Alumnis Patavini gymnasii JOANNEM KENTMANNUM illustrem Medicum ac rei Metallicæ peritissimum. Is natus est an. MDXXVIII. Dresdæ in oppido Misniæ, sede Ducum Saxoniæ. Literarum tyrocinium posuit in patriâ, cœpitque Physica meditari. Inde venit Patavium, atque auditor Fracantiani, Bellacati, & Frigimeliæ, ac Landi, brevi, &, ut ferunt alba gymnastica, intra biennium doctrinæ laurum emeruit. Redux ad suos honesta mercede conductus à Torgensi Republica medicinam fecit: quod autem à curationibus ægrotorum tempus supererat, cognitioni Metallorum impendit, evocato ad utilem inquisitionem Gesnero, quocum omnia sua communia voluit. Musæum habuisse dicitur pluteis distinctum, in coque terras, succos nativos, lapides, gemmas, metalla, alia- 1568

(1) in Catal. discip. suor. ad calcem Epist. (2) Præfat. in lib. de Art. Rhetor. & in Comment. Georgic. &c.
(3) Inscrip. Pat. p. 264. num. 8. (4) Vit. Medicor.

aliaque hujusmodi exoticę curiositatis. Floruit circa an. MDLXIII, atque obiit nondum quadragenarius, atque adeò intra an. MDLXVIII. Edidit

Nomenclaturam rerum Fossilium.

Calculorum humanorum genera XII. cum historiis.

Tractatum de Peste, germanicè.

5981 CIII. Ex Epistolis Lazari Bonamici (1) constat ONUPHRIUM PANVINIUM discipulum ejus fuisse; testaturque Robortellus adversus Sigonium (2) scribens, multa hunc suffuratum fuisse ex fraterculi cujusdam Panvinii adversariis, quæ in supellectili libraria extabant Lazari Bonamici, cujus is fuerat discipulus. Ipse Panvinius (3) fatetur se Theologiæ operam dedisse Patavii præceptore Hieronymo Girello Brixiensi, qui Ardei successor Scoti sedem implebat ab an. MDXXXIX. Hinc existimamus, eum vel Patavii sacræ apud Eremitas militiæ tyrocinium posuisse, vel certè dantem operam studiis in eorum cœnobio assiduè publicis prælectionibus adfuisse, ut mos tunc habebat apud Cœnobitas quoque, quorum Patavii degentium nusquam alibi, quàm in publicis scholarum nundinis, graviorum disciplinarum quæstus atque commercium fuit. Natus est Veronæ nobili genere, quod Cremonâ deducit Ruscellus (4). Adolescentulus Eremitarum S. Augustini sacris institutionibus initiatus unà & amore virtutis, & summo exarsit desiderio sciendi; atque ita se lectioni pertinaciter dedidit, ut nemo illum unquam viderit sine codice, quem percurreret, sine calamo, quo lecta annotaret. Quamobrem eum Paulus Manucius (5) helluonem antiquarum historiarum appellat: quippe his maxime agnoscendis, postquam severiora studia, sacrasque disciplinas exhausit, mentem curiosam, & miram planè in retinendis, quæ legerat, memoriam addixit; atque adeo in utriusque vetustatis sacræ & profanæ notitiâ excelluit, ut merito suâ ætate omnium eruditissimus fuerit habitus, atque is, cui sacra & profana eruditio & initium debeat, & plusquam adultos ac viriles progressus. Roma solita non facilè mirari vel maxima, vix hunc hospitem recepit cum civem atque incolam voluit, tantique fecit, ut Patrem historiæ dixerit. Inter familiares Marcelli Card. Cervini, nondum Pontificis, ejus hortatu à Romanæ antiquitatis vestigatione vertit animum ad rei christianæ cæremonias illustrandas (6). Eo mortuo, in familiam Alexandri Card. Farnesii lectus, hoc commendante, carissimus Pio IV. Pontifici fuit, à quo, quòd annotationes utilissimas Platinæ addidisset, quingentos Coronatos munus accepit, congiario quoque addito, ut sumptus ipsi necessarius è Vaticano quotidiè suppeteret. Scripsit, edidit, edenda vel perficienda reliquit plurima, quorum si titulos legas, vix erit, ut credas ab uno potuisse conscribi quamvis longævo, nedum ab eo, qui nondum quadragenarius decessit. Nam secutus Mecænatem suum Card. Franesium in Siciliam proficiscentem Panormi obiit VII. Idus Aprilis an. MDLXVIII., ætatis XXXIX. Ibi sepultus cenotaphium habet Romæ in templo D. Augustini cum effigie æneâ & epitaphio. Ejus opera, ut à Ruscello (7), à Ghilino (8) recipiuntur, probantur à Teissero (9), hic damus,

Epitome Pontificum Romanorum à Petro ad Pium IV.

Chronicon Ecclesiasticum à Julii Cæsaris Imperio ad Maximilianum II.

De Summis Pontificibus, & S. R. E. Cardinalibus.

In Fastos Consulares Appendix.

Libri III. de Ludis Sæcularibus. De Sibyllinis Carminibus. De Antiquis Romanorum nominibus.

Fasti & Triumphi Romanorum usque ad Carolum &c.

Reipublicæ Romanæ commentariorum libri III.

Romanorum Principum, & eorum, quorum maxima in Italia Imperia fuerunt, libri II.

Accessiones in historiam Platinæ de Vitis Pontificum.

De Urbis Veronę Viris doctrinâ, & bellica laude illustribus Libellus.

De Episcopatibus, Titulis, & Diaconiis Cardinalium.

De ritu sepeliendi mortuos apud Christianos veteres, & cemeteriis.

Interpretatio multarum vocum Ecclesiasticarum.

De Stationibus Urbis Romę ad Cardinale. scriptum.

De Primatu Petri, & Apostolicæ sedis potestate libri II.

Vitę Patriarcharum quatuor primarum Sedium.

De Triumphos, & Circensibus.

De precipuis Urbis Romę Basilicis, quas VII. Ecclesias appellant.

Civitas Romana.

De Antiquo ritu Baptizandi Catechumenos, & de Origine benedicendi imaginibus Cereis, quas Agnos Dei vocant liber I.

Viginti septem Romanorum Pontificum Elogia, & Imagines.

Hæc

(1) Epist. 18 & in Calce catal. Discipul. (2) Invect. 1. in Plagiar. (3) Præf. in lib. de Antiq. urbis Veron.
(4) Insignium lib. 3. p. 467. (5) lib. 2. Epist. 9. (6) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 177.
(7) loc. cit. (8) ibid. & p. 178. (9) Addit. ad Elog. Thuan. Tom. 1. p. 320

Hæc edita sunt, multa supersunt anecdota, nec ad umbilicum deducta, quorum titulos recensere, otiosum & inutile sit. Leguntur apud Ghilinum (1), & Teisserum (2). Extabant duobus tomis ingentibus in Cimeliis biblicis Leonis Allatii, ubi ea vidimus, & quà licuit in opus annorum, quod parabamus, excerpsimus. Ea nos hercle non tanti habenda censuimus, quanti edita, in quibus quamvis non omnia recentiori Criticæ & emunctæ naris hominum judicio respondeant, sunt attamen multa maximi facienda, indicantque ac planè comprobant, summam Panvinii, ac venerabilem posteris eruditionem.

CAPUT XXIV

Ludovicus Dulcius. Franciscus Luisinus: Hieronymus Ruscellus. Cœlius Secundus Curio. Vincentius Pianerus. Ludovicus Castelvetrus.

CIV. LUDOVICUM DULCEM Venetiæ genuere, aluit Patavium opibus Corneliorum, quorum à puero domesticus fuit, Patavinum gymnasium omnium disciplinarum ornamentis instruxit. Hoc ipse scribit (3), ejusque nomen est in albis gymnasticis (4) & quęstoriis. Prę ceteris Italam Poesim amavit, coluitque Italam & elocutionem & eruditionem non infeliciter, ut ea tempora plerunque in utraque frigentia ferebant. Habitus enim est inter claros sęculi XVI. Scriptores, & inter Poetas Italos nitidus & argutus (5); πολυγραφώτατος quoque & in tanta librorum, quos edidit, multitudine nominis non contemnendi, quamvis inde nullam melioris fortunę aleam expertus, quin imò semper pauperrimus nunquam emergere potuit. Mortuus est in patria sexagenarius an. MDLXVIII. conditus in templo S. Lucæ, exceptusque tumulo quo Dionysius Athanasius, Hieronymus Ruscellus, Alfonsus Ulloa, & Petrus Aretinus, quorum in re literaria par decus, par fortunę conditio. Ejus opera Italica. 1568

Poema. Orlandi egregia facinora. Carmen Heroicum.
Sacripantes. Palmerinus. Primaleon. Poemata.
Tragedię. Dido. Jocasta. Ulysses. Achilles.
Comędię. Servus. Centurio. Fabritia.
Observationes in linguam vernaculam Italorum.
Dialogus de Coloribus.
Ephemeris rerum pręcipuarum, quę in Orbe contigere.
Acta Cęsarum Caroli V. & Ferdinandi I.
Dialogus de institutione mulierum.
De Nuptiis celebrandis. Dialogus.
Acta Josephi Patriarchę.
Compendium Philosophię.
Annotationes in tres Ciceronis libros de Oratore.
De Consulum dignitate, de Imperatoribus, gestisque Romanorum.
De ratione conservandę & augendę memorię.
Illustria facinora variorum Principum, & Clarorum Virorum.
Carmina moralia, & arguta.
Voces linguę vernaculę cum Petrarcha.
De diversis Gemmarum generibus libri III.
Dissertationes de Origine Satyrę, & ejus natura. De Epistolis, & Politia.

Vertit, vel per paraphrasim italicè reddidit, Satyras Juvenalis sex, Ovidii libros de Arte amandi; ejusdem Metamorphoses; Thyesten Senecæ; Epithalamium Catulli; Vitas Impp. Petri Messiæ; Ciceronis Dialogum de Oratore; Satyras, & Epistolas Morales Horatii, cum ejus vita.

CV. FRANCISCUS LUISINUS Utinensis bonarum Artium curriculum peregit Patavii sub Bonamico, qui eum claris discipulis suis annumerat (6), quem ipse præceptorem libro edito veneratur, atque Chironem appellat suum (7). Celebratur Luisinus passim, cum ob vitæ probitatem, tum verò maximè ob humaniorem literaturam, ex qua inter paucos claruit sua ætate. In aula Parmensi Secretorum Ducis particeps eidem etiam ab Epistolis fuit. Obiit repentinam mortem adhuc juvenis an. MDLXVIII. Quantus in re literaria fuerit, disces à Mureto (8), Michaele Bruto (9), Paleario (10), & Giraldo (11), à quo inter clarissimos sui temporis Poetas recensetur. Extant edita ejus opera. 1568

Commentarius in librum Horatii de Poetica, quem frustra carpit Riccobonus, summopere laudat Jason De Notes.

Parergon libri X. Opus eruditissimum, in quo loca Græcorum & Latinorum Scri-

(1) d. p. 178. (2) ibid. p. 321. (3) Præfat. in Summa Philosophiæ. (4) in Collect. Salom.
(5) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 148. (6) Epist. 18 in calce.
(7) Præfat. in lib. Parerg. & lib. de compesc. Affect. (8) in Epist. (9) Epist. 14.
(10) Epist. 39. (11) lib. 2. de Poet. sui temp.

ptorum appositè ab innata obscuritate vindicantur.

Liber de Compescendis animi affectibus, quem Lazaro Bonamico præceptori dicat.

1569 CVI. Viterbium urbs antiquissima Tusciæ HIERONYMUM RUSCELLUM dedit: isque à pueto in patriâ optimis literis imbutus nondum ætate major in aulam Matini Grimani Cardinalis receptus est, quocum venit Aquilejam, seu potiùs Utinum, undè Cardinalis ejusdem, qui adolescentis admirabatur ingenium, sumptibus Patavii, quæ fuerat exorsus mitiorum, graviorumque disciplinarum studia sedulus auditor Donati Veronensis, & Bonamici Bassanensis absolvit(1). Pattonum deinde Romam secutus clarere cœpit inter eruditissimos viros, quorum cùm per ea tempora summa eleganter loquendi, scribendique penè non superstitio erat, huc Ruscellus curas convertit, ac linguam italicam scriptis locupletissimis illustravit. Vixit ob eruditionem totâ Europâ celeberrimus(2), inops tamen semper, ejusdemque fortunæ cum Ludovico Dulcio, quem inter amicos & contubernales, olim condiscipulum, Venetiis carissimum habuit: & ex cujus Epistolis (3) hæc, quæ dedimus, & quæ tefert Ghilinus, collegimus. Mortalitatem nondum senex explevit Venetiis anno MDLXIX. Conditus est eodem sepulcro, quo Dulcius, & alii superius in Dulcio laudati ad D. Lucæ. Scripta hæc prostant, penè omnia Italicè.

Scholia in IV. libros de Venatione Natalis de Comitibus.
De Insignibus clarorum Virorum libri IV. ex quibus maxime habetur.
De Perfectione Mulierum.
Dissertatio de Insignibus cum Comment. Pauli Jovii.
Dissertationes tres in Opera Ludovici Dulcii.
De Montibus & Fluminibus.
Lexicon Rhythmicum notissimum.
Supplementum Historiarum Jovii.
Lectio in Epigramma Rhythmicum Marchionis à Tertia.
Præcepta recentioris Militiæ terrestris & maritimæ.
Laudes Orlandi Furiosi Poematis ab Ariosto conscripti.
Index Virorum Illustrium.

1569 CVII. COELIUS SECUNDUS CURIO, tum à Romulo Amasæo, tum etiam à Donato Veronensi inscribitur catalogo discipulorum illorum, quibus excolendis peculiarem operam impendebant, quòd inter cæteros Academicos Patavinos ingenio præstarent, & ad Encyclopediæ gloriam plenâ studiorum contentione niterentur. Bonamicum quoque audisse videtur, cùm eum alicubi magistrum, doctoremque suum appellet (4); atque in Topicis Ciceronis, quam ab ipso sententiam acceperat Patavii studens, probet. Albo quoque gymnastico Philosophorum an. MDXXII. & integro deinceps triennio nomen ejus inscribitur (5). Natus est in Fano S. Quirici, quod oppidum est agri Taurinensis in Subalpinis. Studiorum tyrocinio deposito statim clarere cœpit inter eruditissimos Italos Mediolani primùm (6), deinde Ticini, mox Lucæ in Etruriâ, tum apud suos Taurini, ubi, cùm, quod solent, qui sibi ex eruditione profanâ omnia pollicentur, ex mero Philosopho, Rhetore eleganti, & rerum plurium notitiâ non obiter adsperso, Theologum agere cœpisset, & de iis, ut usuvenit etiamnum audaciæ quotundam, quæ tunc de religione disceptabantur, acroamaticè loqueretur, primùm suspectus heterodoxi dogmatis Inuveteam fugit; ubi compertus hæresis fuit conjectus in vincula undè fugiens miro, ut Hofmannus (7) prædicat, modo Lausanam venit, deinde se Basileam recepit, ibique publicè per annos XX.II. Philosophos docuit. Excellnisse illum præcipuè humanioris literaturæ laude Ramus (8) tradit; idque ejus confirmant scripta, quæ edita hæc sunt.

Araneus, seu de providentia Dei. Libellus de Immortalitate Animarum. De liberis piè educandis. Paradoxa Christiana. Paraphrasis in principium Evangelii secundùm Joannem. Adhortatio ad Religionem. Oratio de ingenuis Artibus. Orationes plures diversi argumenti, inter quas sunt, sermo Bernardini Ochini ex Italico latinè versus, & quatuor breves ex Græco, atque hæretica illa adversùs Florebellum pro vera & antiqua Ecclesiæ Christi auctoritate. *Satyra dua adversus Orthodoxos.* Inscribuntur Pasquillus Extaticus, & Pasquillus Theologaster. *De Doctrina puerili libri V. cum libello de ratione docendi Grammaticam. Christiana Religionis institutio. De Mensuris Romanorum. Præfatio in Titum Livium. Comment. Enarrationes, explicationes in Philippicas Ciceronis, & alias Orationes ejusdem, in Topica, de Claris Oratoribus & Partitiones. Nota in Salustium, & Juvenalem, & Castigationes in Senecam. Orationum variarum liber. Epistolarum libri III. Historia Saracenica libri III. Historia Melitensis Belli. De utilitate legenda historia.* Transtulit quoque multa Italica & Græca in latinum Sermonem.

Addidit

(1) differt. ejus. 2. in Opera Dulcii. (2) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 126-127.
(3) Epist. 4. 5. 6. (4) Orat. 7. de Vita & Institut. liberali. (5) in Collect. Salom. ad Inscrip. Gymn.
(6) Thuan. in Elog. apud Teisser. Tom. 1. addit. p. 334. & seq. (7) in Diction. histor.
(8) Orat. de laud. Basileæ.

Addidit supplementum historiarum Sabellico; Auxitque Ciceronianum Nizolii Lexicon. Obiit Basileæ an. MDLXIX. ætat. LXVII.

CVIII. VINCENTIUM PIANERUM, quem Joannem appellat Ghilinus (1), in Pa- 1570
tavino gymnasio, & Medicæ artis institutionibus instructum fuisse, & ejusdem retulisse laurum, constat ex Advetsariis Curiæ ad an. MDXX. Natus est in vico vel oppido Quintiano agri Brixiensis. Redux in patriam medicinam fecit feliciter adeo, ut à Germanis Principibus accersitus apud hos, & laudem, & opes, & ex utili in morbis curandis dexteritate sibi gloriam & patriæ comparavit (2). Notus aulæ Cæsareæ jam Ferdinandi I. & Maximiliani II. cœperat familiaritatem auspicari, quam sibi utique plenissimè conciliasset, ni livor, quo se invicem solent medici perdere, prænsanti summa obstitisset. Exosus hunc vir suæ virtutis conscius, gnarusque sibi extero non fore tutum apud inimicos hospitium, rediit in Patriam, & Quintianum secessit, ac vitæ reliquum ad ætatem planè decrepitam pacatè transegit. Obiit nonagenario major circa ann. MDLXX. Edita sunt Pianeri.

Febrium simplicium divisio, & Compositio ex Galeno, & Avicenna, redacta in arbores, ut facilius intelligatur.

Liber unus dubitationum & solutionum in III. Galeni de diebus Criticis, cum Examine Opinionum de Causis Crisium.

Scholia in eundem III. Galeni de diebus Criticis.

Consilium Viennæ datum de morbo Gallico, & ejus curatione.

Consilium Brixiæ datum in curatione Dysuriæ.

Collegia nonnulla ad varios morbos. Epistolæ multæ.

Dissertatio de Immortalitate Animæ.

Henrici Regis Gallorum adventus Venetias.

Descriptio Quintiani Oppidi.

CIX. LUDOVICUS CASTELVETRUS Mutinensis, tum in patria, tum extra patriam 1571
pluribus in locis, eloquentiæ, cæterisque bonarum artium ornamentis, natam ad literas cultiores indolem excoluit. Auditorem fuisse Patavii Romuli Amasæi & aliorum, condiscipulum verò Annibalis Cari diximus & ostendimus in Caro: nec admodum a vero peregrinabere, si putes, eum hìc Philosophicis quoque disciplinis imbutum: quippe in albis gymnasticis (3) Philosophus dicitur. Regressus in patriam cùm diu se censorem eruditorum, qui tunc maximè clarebant, suis auspiciis dixisset, multosque Civium suorum, imò & Principum quorundam obloquendo castigandoque læsisset, vertere solum coactus est (4); erravitque diu apud Helvetios miser, & sordibus, quas ingerebat egestas, obnoxius, donec ex iis ipsis, quorum causâ miser erat, innotuit Maximiliano II. Cæsari, à quo cum fratre accitus in aulam, tutiùs ac liberiùs in æmulos insurrexit, eosque insecutus maledico stylo, si minùs disjecit, vulneravit certè clam palam, & quà potuit, infamavit. Vir alienæ gloriæ invidus, sui ostentator non æquus, ex eorum progenie fuit, quorum etiamnum perennat posteritas in quibusdam, qui ritu scarabæi nonnisi stercoribus inhiant, & in aliorum scriptis, si quid pulchrum, grande, vel doctum est, incuriosi prætereunt, quod ipsis putidum, ac pure occurrit alicubi, unum illud olfaciunt. Nec tamen pari cum Castelvetro virtute aut gloriâ, quod in illo damnatur, sibi conciliant: Quippe is malo ac tristi, at docto, acuto, & erudito dente, si quid clari edebatur in publicum, demordebat: hi ludiones inficeti, & grammaticuli scurriles è trivio, neque quæ damnant, intelligunt, si desit quod in alienis scriptis carpant, in mores invadunt, & quæ fortè privatim peccarunt aliqui, aut falsò feruntur pecasse, hoc universim in dedecus familiarum Sectarumque detorquent, atque otiosis vapidorum cœtibus ingerunt. Hinc par in hos proborum odium est, nec aliud de ipsis judicium gravissimorum virorum, quàm quod fuit de Castelvetro, apud Rhætos agente. Nam & detestabilis his fuit, & de Fide orthodoxa suspectus. Utramque tamen infamiam ille post exilium decennale meliùs consultus eluit, tandemque acredine illa omnibus invidiosâ prudentiùs mitigatâ editisque suæ fidei testimoniis cùm suæ religionis castitatem comprobasset, rediit in patriam, scribendoque ac disserendo, quam obtrectando detriverat, claritatem sui nominis, & integram sapientiæ famam recuperavit, habitus inter eruditissimos viros sæculi XVI (5). Obiit non apud Rhætos, ut refert Thuanus (6), sed in patria an. MDLXXI ætatis LXVI. Cadaveri epitaphium à fratre impositum, quod illum incomparabilem assereret abolitum ab invidis extat apud Ghilinum (7) sic.

D. O M.

Memoriam Ludovici Castelvetri Mutinensis Viri.

Scien-

(1) Theatr. Vol. 1. p. 86. (2) idem, & Rubeus Elog. p. 411-412. (3) ad A. 1522. & seq.
(4) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 147. Laurent. Crassus in Elog. (5) V. Balzacum Epist. lib. 1. Ep. 9. & 8.
(6) in Elog. apud Teisser. in addit. T. 1. p. 363 (7) loc. cit.

Scientiæ, judicii, morum, ac vitæ incomparabilis;
Qui dum Patriam ob improborum hominum sævitiam
Fugit, post decennalem peregrinationem tandem hic
In libero solo liber moriens liberè quiescit,
Anno ætatis suæ LXVI.
Salutis verò nostræ
MDLXXI.
Die XX. Febr.
Fr. MM. P.

Celeberrimum ejus opus est, *Commentarius in Poeticam Aristotelis* Italicè. De eo nostrum hoc judicium est. Doctissimum, eruditissimum existimamus. At negare non possumus eo Sententias Aristotelis non illustrari, obscurari, impugnari, multis objectis, pluribus extra rem propositis, controversiis plurimis importunè ingestis, ex quibus hoc unum tandem conficias Poeticen artem esse, quam nemo satis intelligat (1), & Aristotelem planè desipuisse, qui de illa disputavit, atque illa docuit, quæ ne ipse quidem satis intelligebat.

Expositio Rhythmorum Petrarchæ.
Præcepta Rhetorica.
Ratio Censuræ latæ in Oden Annibalis Cari.
Apologia ad Romanos Academicos.
Emendationes in Dialogum Varchii de linguis, & in Prosas P. Bembi.

CAPUT XXV.

Joannes Tertius. Octavianus Maninus. Jo. Baptista Cyntbius Gyraldus. Bernardinus Scardeonius. Cornelius Mussus.

1572 CX. JOANNEM TERTIUM ex ordine cœnobitico Minorum Bergomatem Calvus (2) tradit in via Scoti Patavii publicè Philosophiam docuisse primùm, mox translatum ad sedem Theologiæ, inde non acutas duntaxat argutias Doctoris Subtilis, verùm etiam sacrarum Paginarum arcana summâ cum laude interpretatum fuisse. Nihil horum habent monumenta gymnastica, somniatque certissimè Calvus, cùm series Theologorum gymnasii nostri pugnet cum nomine hujus clari Theologi, quem aliundè scimus hìc his omnibus disciplinis imbutum, atque adeo alumnum fuisse gymnasii, in quo ex legum præscripto (3), qui vel in cœnobio basilicæ Antonianæ, vel in eo, quod S. Augustini dicitur, religiosi juvenes severioribus disciplinis operam dant, tenentur publicis prælectionibus interesse, nec alibi, quàm hìc doctorum insignibus decorantur. Has proinde scientias Tertius Patavii privatim docuerit, fortè etiam Ticini, undè huc à Calvo traducitur. Fuit magni nominis Theologus, bisque ad Synodum Tridentinam missus, semel quidem à Senatu Mediolanensi, deinde à Pontifice Patavino Cornelio, spei, atque expectationi mittentium abundè respondit. Functus porro præcipuis in ordine, quem profitebatur, dignitatibus, in patria non planè senex occubit an. MDLXXII. Edita sunt ejus opera Italicè.

Explanationes in librum Proverbiorum & in eundem Ethica dissertationes.
Expositio in librum Ecclesiastæ.
Dissertationes in Ecclesiasticum habitæ in templo primario Bergomensi.

Latinè.

Job & Tobias illustrati.
Decisiones Casuum Conscientiæ.
Fragmenta in Apocalypsim.
Micæ, quæ cadunt ex Mensâ Domini; hoc est Meditationes de Eucharistico Mysterio.

1573 CXI. Manina Familia apud Carnos in primis nobilis, jampridem verò in ordinem patriciæ apud Venetos nobilitatis recepta, nuper autem etiam Procuratoriâ Purpurâ insignis, ditionibus, titulis, opibusque amplissimis, quas divino cultui ac religionis ornamento profusè impendit ac largiter, nostra ætàte clarissima, egregium decus gymnasio nostro

(1) Vide Menardeium in Præfat. Poetic.
(2) Scen. liter. P. 2. p. 211.
(3) lib. 1. Decret. 25. Octob. 1528.

ſio noſtro ſæculo XVI. fecit in OCTAVIANO MANINO nobili, gravi, pioque Poeta, qualem illum ex Ranucio Ghero (1) celebrat Gaddius (2). In gymnaſio adolevit, omnibuſque liberalibus diſciplinis per annos ferme ſex imbutus eſt: nam ſexies in albis notatur ab an. MDXXXV. Utrum hìc præmium laborum acceperit, non conſtat: fuiſſe tamen eum inter cariſſimos diſcipulos Bonamici, ex hujus epiſtolis (3) manifeſtum eſt. Muſas peculiarnis coluit, hiſque toto vitæ tempore Utini in patria litavit, ubi etiam vitam poſuiſſe creditur ſexagenario major an. MDLXXIII. Pauca ſcripſit ediditque, ſed optima, poetico ſpiritu citra tumorem afflata, nitidiſſimo ſtylo nec tamen elanguido doctè fluentia, fœta ſententiis, & ad affectus movendos elegantiſſimè concinnata. Laudat ea Gaddius (4), in quibus tamen nævos deprehendit quoſdam, quibus ceruſſam illinat Critices ſuæ homo ridiculus ſatis, & in aliis ea reprehendens, quæ reprehendi non poſſunt, cùm ipſe in luto mendoſæ latinitatis plerunque hæreat, quidquid de illo adhuc ſuperſtite magnificè prædicent Incogniti (5). Nempe in Manini carminibus non probat, quod alicubi legat aſpros pro aſperis, quandoque etiam verſum ſpondaicum offendat. At Aſpros adhibet Virgilius alicubi (6), aſproſque ſentes appellat, & Spondaico paſſim utuntur Poetæ cùm gravia efferunt. *Sed italiciſſat*, inquit, *Sonus aſpri nec ipſi verſus Spondaicus arridet*. Apage iſtas ineptias, ac de vate clariſſimo cenſe non ex Grammaticorum decempeda, ſed ex amuſſi Poetica. Scripta Manini laudatus Gherus recenſet: quæ vidimus edita, tria ſunt æris probatiſſimi.

- *Paræneticon Heroico Carmine ad Principes Chriſtianos, ut opem ferant Equitibus Hieroſolymitanis in Melita laborantibus adverſus Turcas.*
- *Epiſtolam alterno verſu ſcriptam ad ipſos Equites Melitenſes.*
- *Hymnus inſcriptus, Preces pro Equitibus D. Joannis obſeſſis à Turcis.*

CXII. JO. BAPTISTA CYNTHIUS familiâ Gyraldorum honeſtâ Ferrariæ natus, 1573
& agnatus Lilii, non alumnus dumtaxat gymnaſii noſtri fuit, ſed propè dixerim incola, & Patavii civis. Quippe hìc majorem ætatis partem ſtudendo, vivendoque tranſegit, ut palam aſſerit in elogiis Thuanus (7), confirmat ipſe, tradunt monumenta gymnaſtica. Hinc mirum eſt ita laudari à Ghilino (8), ut cùm, quæ obiter egit, enumeret, de morâ ejus Patavinâ, ſtudiis in hac urbe peractis, ne verbum quidem. Sed Ghilinus multa de Cynthio tradit quæ certiſſimè falſa ſunt, caſtiganturque ſenſim à Teiſſero (9). Cynthium ſe nominavit (10), ejuratâ quadantenus nomenclatione familiæ ſuæ, quòd receptus inter Academicos Affidatos, hoc ſe nomine nuncupaverit, illudque deinceps retinuit in aliis quoque Academicorum ſocietatibus, quas auxit virtutis ſuæ famâ. Medicinam profeſſus eſt, atque hujus laurum apud nos meruit (11): verùm, cum ex humaniore literatura doctior haberetur, hanc docuit in patriâ, Cælio Calcagnino ſatis erepto ſuffectus. At cùm eodem tempore aulam quoque Ferrarienſem coleret ſecretorum ſui Principis particeps (12), atque homo dicax & facetus Principem ipſum, verbo verſuque læſiſſet, vertit ſolum, & eodem, quo in patria docendi, munere functus eſt in Academia Montis Regalis apud Subalpinos: undè majore ſtipendio conductus venit in eandem operam ad Ticinenſe gymnaſium; quod cùm, renovato Gallos inter & Hiſpanos bello, concuſſum, mox etiam peſſumdatum fuiſſet, Cynthius quieti ac ſtudiis vacaturus remeavit Patavium, ubi habitus inter eximios & Philoſophos, & Rhetoras, & Poetas conſenuit. Senex autem redux in patriam ſtatim vivere deſiit, circa an. MDLXXIII. pridie Kal. Januar. prope ſeptuagenarius. Multa ſcripſit, quorum pleraque ipſe vulgavit, aliqua ab ejus obitu lucem publicam aſpexere. Ex his

Latina ſunt.

- *Epigrammata* ſalis, & mordacitatis, ac jocorum plena.
- *Poemata & Carmina* varia.
- *Hiſtoria de geſtis Andreæ de Auria Principis Melfitenſis.*
- *Oratio ad M. Antonium Treviſanum Venetorum Principem, ad Franciſcum Venetorum Ducem in funere Franciſci Galliarum Regis.*

Italica.

- *Commentarius de Familia & Principibus Ateſtinis.*
- *Diſſertationes de ratione ſcribendarum Fabularum proſâ Oratione, Tragœdiarum,*
- *Comœdiarum, aliorumque Carminum Italicorum.*
- *Diſſertatio de officiis Nobilis Adoleſcentis in Aula ſervientis.*

Flamma-

(1) de Poet. Illuſtrib. (2) in Elog. Scriptor. (3) Epiſt. 18. in calce. (4) ibid.
(5) in Gloriis p. 181. & ſeqq. (6) Æneid. lib. 2. (7) apud Teiſſer. in Addit. Tom. 1. p. 407.
(8) Theatr. Vol. 1. p. 98. (9) ibid. p. 407. [10] Ghil. ibid. p. 99.
(11) Adverſar. Curiæ An. 1524. 12. Maii. (12) Gregor. Gyrald. de Poet. ſui temp. lib. 2.

Flammarum Amatoriarum Partes duæ; hoc est Rhythmi, & Odæ.
Lectiones in Aristotelis Meteora.
Hercules Poema Heroicum.
Tragediæ his titulis inscriptæ. Orbecche. Cleopatra. Dido. Antivalomeni. Selini. Epithia. Euphemia. Arenopia. Altile. Ægla.
Satyra.
Ecatomythi, seu fabulæ centum.
Epistolæ familiares.

CXIII. BERNARDINUS SCARDEONIUS amplissimum habet elogium à Martino
1574 Sandelio eruditissimo viro editum (1), & insculptum parietibus templi S. Stephani (2). Inde sua habet in Elogiis Tomasinus (3). Natus est Patavii an. MCDLXXVIII. atque à pueritiâ optimis tum domi moribus, tum disciplinis in patrio gymnasio institutus instructusque est, Sacris initiatus ætate major gradatim ad Sacerdotium pervenit; nec dum annum tertium & trigesimum egressus Sanctimonialibus D. Stephani M. Moderator, & ab Exhomologesibus arbiter præfuit per annos integros quatuor & triginta. Quo tempore grande & impeditissimum opus de Antiquitate Urbis Patavinæ, deque claris ejusdem civibus exantlandum suscepit, & ad umbilicum perduxit. Inde non minus, quam vitæ sanctitate nobilis, ac de eruditione Antenoreâ optimè meritus inter Flamines Patavinos cooptatus est majoris templi Canonicus. Eo munere venerabilis civibus suis functus est usque ad obitum. Mortalitatem explevit IX. Kal. Junii anno MDLXXIV. ætatis XCVI. Conditus est in templo, cui Exhomologetes præfuerat cum Effigie & Epitaphio, quod leges apud Tomasinum (4), emendatiùs apud Salomonium (5). Illi multa opus hoc nostrum debet ex iis, quæ scripsit, & edidit:

De Antiquitate urbis Patavinæ, & claris ejus Civibus libros tres in Classes XV. distributum, opus egregium, pium, doctum, sobrium, & ut ea tulere Patavii tempora citra phaleras plerunque elegans & latinum.
De Sepulturis insignibus Exterorum Patavii jacentium lib. I.
De Castitate libros VII.

Scripsit Italicè.

Navem Evangelicam, opusculum sacrum ad Sanctimoniales D. Stephani.
De Consolatione ad easdem.
Edendumque curavit librum Petri Barocii Pontificis Patavini, de ratione benè moriendi: Preces quoque quasdam ad pluviam petendam, arcendasque tempestates, quibus præfationem perutilem præfixit & piam.

1574 CXIV. CORNELIO MUSSO Episcopo Bituntino patria Placentia fuit, ab adolescentia Ordo cœnobiticus Minoritarum, quibus nomen dedit in patria. Inde ad quæstum scientiarum Patavium missus è collegio Antoniano auditor fuit simul Jacobi Burgu Professoris ex mente Scoti gymnastici, & M. Antonii Zimaræ publici Philosophi rem naturalem explanantis. Hic quoque Theologiæ initiatus est sub Simone Ardeo Scotisticam scholam in gymnasio profitente. Ipse horum testis est (6), ejusque dicto stamus cùm dicimus, eum hic itidem humanioris literaturæ nitorem & elegantiam, si quam habet, ex Bonamico decerpsisse. Hoc doctore ita profecit, ut cùm acer fuerit Scotista, doctusque Theologus, orator quoque omnium suâ ætate maximus Italiam totam famâ facundiæ suæ compleverit. Memoriæ vi polluisse dicitur tantâ, ut prælectiones docentium ad verbum reddere, sacros præconum Christi sermones repetere, si licet uti phrasibus Imperialis (7), reputaret in ludicris. Hinc illi facilitas mira dicendi, præsertim ex tempore, cùm ex inopinato pangenda erant elogia tristia, & funebres orationes habendæ. Excelluit porrò inter Concionatores adeo, ut ipsi vivo parem neminem audierit Italia. Franciscus Sfortia Insubriæ Dux declamantem ita suspexit, ut exinde eum à suâ ditione discedere non permiserit, atque idcirco Professorem Theologiæ Ticini publicum esse jusserit. Sfortia mortuo, rebusque in Insubriâ turbatis, Bononiam secessit, undè à Paulo III. ire jussus in aulam filii ejus Petri Aloysii, apud hunc Theologi, & Oratoris munere functus est quadriennio. Postea Petræ Honorii, quæ Bretinorium in Flaminia dicitur (8), Episcopus creatus, non multo post Bituntinis præfectus est Sacris apud Appulos Daunios. Indictâ per Paulum III. Synodo Tridentinâ, primus omnium Antistitum jussis Pontificis paruit, primusque Tridentum venit, vel certè inter primos (9): primusque in sessione Concilii prima sacerrimi cœtûs fecit initium eloquentissimâ oratione, quam Sarpius more suo pacatissimè carpit, Pallavicinus doctè & ingeniosè (10), ut solet, ab iniquâ obtrectatione tuetur.

Eidem

(1) Elog. 3. (2) Vid. Salom. Inscrip. Pat. p. 320. n. 11. (3) Tom. 1. p. 129.
(4) ibid. p. 230. (5) loc. cit. (6) Præfat. in Concion. suas ad Jul. III.
(7) Musæi p. 68. (8) V. Ughell. ibid. (9) Pallavic. hist. Conc. Trid. lib. 5. c. 8. n. 9.
(10) ibid. c. 18. à n. 1.

Eidem Synodo interfuit sub Julio III. & Pio IV. sententiam pro Traditionibus tulit (1), stetit à partibus eorum, qui onus residendi jure Divino constitutum esse, & indictum Episcopis, censuere (2). De Justificatione hominum ea decernenda proposuit, quæ summâ omnium commendatione recepta sunt (3). Obiit etiam legationem pro Synodo ad Cæsarem Ferdinandum, reportatasque victorias de Lutheranis à Carolo V. an. MDXLVI. coram Patribus oratione facundissimâ celebravit (4). Tantorum vir meritorum deinceps summam apud Pontifices Romanos visus est sibi gratiam comparasse, atque etiam familiaritatem, quæ Purpuræ decus deproperaret. Verùm hoc maledico æmulorum livore dilatum, tandem morte etiam ereptum est. Decessit Romæ V. Idus Januarii an. MDLXXIV. ætat. LXIV. jacet ad SS. Apostolos cum elogio, quod exhibet Ghilinus, ex quo sua habet Isaacus Bullartus (5).

Ejus Opera latina.

Synodus Bituntina.
De Historia divina libri V.
Oratio inauguralis Synodi Tridentinæ.
Oratio de Triumphis ab Ecclesia relatis de hostibus suis habita Tridenti an. MDXLVI. post devictos Lutheranos à Carolo V.
Declaratio Psalmi De profundis.
Homilia de modo Visitandi.

Italica.

Concionum Volumina IV.
Conciones Quadragesimales.
Conciones de Regno Christi, de Virgine Deipara in Symbolum Apostolorum.
Cruciatus Christi à Joanne Evangelista descripti.
Epistolæ multæ, quarum aliquas leges inter Epistolas Virorum Illustrium.

CAPUT XXVI.

Paulus Manucius. Amalthæi Fratres tres. Hieronymus Cardanus. Petrus Justinianus.

CXV. PAULUM MANUCIUM Aldus Senior Venetiis genuit, & à primis annis cum apud se instituit, tum in Patavinum Lycæum ad severiores disciplinas 1574
delegavit. Sed adolescenti mitiores literæ placuerunt, illarumque se ornamentis instruxit, reliquis gravioribus vel contemptis, vel certè leviter delibatis. Profecisse eum multùm admodum sub Lazaro Bonamico, ipse Lazarus testis est (6) in epistola, quam ad eum scripsit de tuendâ Tulliani sermonis elegantiâ. Erat per id tempus Paulus Romæ, atque in illa doctorum hominum turbâ Poeta & Philosophus eximius habebatur, eminebatque inter humaniorum literarum professores tantâ cum nominis famâ, ut selectissimis Oratoribus ac Poetis accenseretur, quamvis laborioso typorum operi addictus à patre vix posset ex ingenio Palladi musisque litare. Accitus Bononiam operam suam in excudendis Academiæ libris locavit utiliter (7), par patri, si non patre major, sive corrigenda essent ad usum publicum scriptorum doctissima Monumenta, sive de argumentis eruditissimis esset publicè privatimve disceptandum. Pio V. & Gregorio XIII. ex his carus Vaticanæ basilicæ præfuit aliquandiu (8), eoque munere notus, præclarissimorum virorum sibi gratiam, amorem & existimationem conciliavit amplissimam: Quorum adeo propitium deinceps judicium meruit, ut pater & arbiter Musarum & Elegantiarum, quasi propria nomenclatione designaretur, fuissetque inde felix, ni eum fortuna solita quieti doctorum hominum invidere Româ extrusisset in patria victurum infelicissimè. Nam ejus filia olim in Parthenone Virginitatem professa, cùm se diceret non sponte id vitæ genus iniisse, minareturque clam se à cœtu Monialium egressuram, ut Genevam contenderet, ni pater omni studio illam inde subducere niteretur, is æger animi, affectusque corpore, labores, itinera, conatus duros, & multos misertimè subiit: ac modò Venetiis versatus, modò Patavii, & alibi; tandem raro exemplo, filiam diu dicatam Deo ad cultus profanos abstractam Venetiis honesto matrimonio collocaverit. Hæc paulo post cùm libidinum rea, & in adulterio deprehensa ab affinibus & marito fuisset interempta, Manucius immenso mærore correptus vitæ reliquum in luctu duxit & macie, quam augebant incommoda ex lue Gallicâ jam pridem contracta, alternatimque devexam jam ætatem sævâ morborum varietate vexantia: ut vix illa infractâ, qua pollebat, animi constantiâ toleraret, levaretve perpetua

doctorum

(1) ibid. lib. 6. c. 14. n. 3. (2) ibid. lib. 7. c. 6. n. 7. (3) ibid. lib. 8. c. 4. n. 14.
(4) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 40. (5) in Academ. Scient. & Art. [6] Epist. 8.
(7) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 187. (8) Imperial. Musæ. p. 108.

doctorum virorum Senatorumque consuetudo atque frequentia, qua domus ejus Lyceum & academia evasisse videbatur Venetiis, tantâ apud exteros quoque famâ, ut Matthæus Senatega, qui deinde Genuensis Reipublicæ Dux fuit, Venetias venerit, hospitium apud illum octimestre peregerit, ut eruditâ viri consuetudine unus inter domesticos penitus frueretur. Extremis vitæ annis (1) Romam revocatus, ut Sacrorum codicum editioni, quam Gregorius XIII. deproperabat, præesset, ibi cum præ macie in lectulo decubuisset attenuato studiis assiduis ac valetudine tabidâ corpore, supremum diem obiit VIII. Idus Aprilis anno MDLXXIV.(2) ætatis LXII. Sepultus ad S. M. supra Minervam, vir de latinitate optimè meritus, quidquid contra scribat Scaligeri stultus & maledicus calamus (3), ausus asserere, P. Manucium ne tria quidem verba latina scivisse unà contexere.

Hæc ejus Opera sunt.

Epistolarum stylo Ciceroniano scriptarum lib. XIII.

Scholia in Cicer. Rhetor., & Philosophiam, & omnia ejus Opera.

Comment. in Orat. Cicer. Epist. ad Brutum & lib. de Officiis.

Scholia in Comment. Asconii ad Cicer. Orationes.

Judicium de Poetis legendis, & notæ in Horatium.

Antiquitatum Romanorum lib. IV.

Præfationes Variæ, & de Veterum dierum ratione.

Kalendarium Romanum Vetus cum Comment.

Additiones ad Dictionarium Calepini.

Phrases titulis delineatæ per Carpentarium.

Quatuor Demosthenis Orationes contra Philippum latinitate donatæ.

Adagiorum ex utriusque linguæ Scriptoribus libri VIII. collecti jussu Synodi Tridentinæ. Hos probavit Gregorius XIII. reliquis omnibus Adagiorum collectionibus damnatis.

Poemata quædam & Epistolæ Variorum in libros III. distributæ.

Epistolæ Italicæ, & liber de Elementis, mirisque eorum affectibus.

1574 CXVI. Tres AMALTHÆOS fratres Patavini alumnos gymnasii, & adversaria curiæ & notæ quæstoriæ nobis apud Salomonium (4) exhibent in hunc, quem conteximus, clarorum Alumnorum gymnasii nostri referendos catalogum, HIERONYMUM, JO. BAPTISTAM, & CORNELIUM, qui Opitergii nati unà Patavii bonis artibus, ac præsertim humanioribus literis operam dedere, nec tamen omnes doctrinæ reportaverunt insignia. Nam Hieronymum Philosophiæ ac Medicinæ lauro coronatum in relatis adversariis notavimus, habemusque apographon privilegii, atque in eo testes fratres ipsos concessæ dignitatis Hieronymo fratri. Et Hieronymus quidem Medicinam fecit (5), tum in patria, tum Venetiis, tum etiam Romæ, ubi tamen ut versificator magis claruit, quàm ut Medicus. Nam ex consortio Musarum Poetis omnibus Italis præstitit judicio Mureti (6), nec aliter censet Tumanus (7) ac Toppius (8). Redux in patriam an. MDLXXIV. ætatis LXVII. vivere ibi desiit, sepultusque est ad D. Martini. Ante illum obierat Jo. Baptista, nec vivendo supergressus est annum ætatis quadragesimum septimum (9), Vir Græcè, ac latinè loqui & scribere doctissimus, Poeta par fratri, & suâ ætate praeclarissimus. Vitam transegit Romæ Romanis Pontificibus tribus continenter notus, & carus, & à secretis Cardinalium, qui œcumenicæ Synodo Tridentinæ præfuerunt. Obiit Romæ post exitum Synodi an. MDLXVII., laudatus à Lilio Gregorio Gyraldo (10), ut mirus ab adolescentia vates. Hunc & fratrem Paulus Gualdus (11) appellat musarum delicias. Utrique superstes fuit Cornelius, cujus extant aliquot elegantissima carmina inter edita à fratribus. Nam publici Juris est sylloge Poematum à tribus his fratribus conscriptorum sub unius Hieronymi nomine. In his candorem, & elegantiam laudes, spiritus, qui Poetam facit, servet dumtaxat in tribus. Horum alterum Epicum est de laudibus Pii IV. & Hieronymo tribuitur; alterum inscribitur *Proteus*, Cornelii opus; tertium auctorem habet Joannem Baptistam, & *Lycidam* præfert in titulo. De his vide quid censeat Olaus Borrichius (12).

1576 CXVII. HIERONYMUM CARDANUM famæ ancipitis hominem, sed Medicum sæculo XVI. celeberrimum adscribendum esse numero Alumnorum gymnasii Patavini, ut sileant alborum catalogi, & ipse Cardanus fatetur (13), & ex ipso Tomasinus affirmat (14) cum scribit, prima eum hausisse rudimenta virtutis in Academia Patavina. Patricia gente Mediolani Facio patre natus an. MDI. IX. Kal. Septembris hora sexta m.

XL.

(1) Thuan. in Elog. apud Teiss. Tom. 1. p. 30. (2) Thuan. ibid. Matth. Tuscan. in Peplo Ital. Bibliogr. curios. Germanopoli A. 1667. Speron. in Dialog. (3) Scaligerana 1. (4) In Collect. ad Inscript. Gymn. (5) Tomas. in Chronotaxi. (6) Epist. ad Lambinum. (7) Elog. apud Teisser, in addit. Tom. 1. p. 417. (8) in Pepl. Ital. lib. 4. (9) Thoan. Elog. ibid. p. 418. (10) de Poet. sui temporis lib. 2. (11) in Vita Pinelli. (12) Dissert. 3. de Poetis. (13) in Vita sua. (14) Elog. lib. 1. p. 55.

XL. à meridie, ut ipse notat (1), vi extractus è matris utero revixit lavacto vini, capillatus ante quàm natus. Infans obnoxius humoribus frigidis, adolescentiam, juventutem, totum reliquum vitæ cursum vario fortunæ lusu, nunc adverso, repente prospero distinxit, modo calumniis penè non obrutus, modo insperatis bonis circumfluens, ac propemodum beatus. Diversissimis Scientiarum ornamentis instructus, Medicinam ita professus est, ut præcipuè Astrologum se, Metoposcopum, & Chiromantem jactaverit, atque ex his artibus Principibus viris multis placuerit: sibi autem adeò, ut cùm ipse statuerit, millesimo quoque anno vix unum aliquem Medicum numeris omnibus absolutum natum agnitumve in Orbe terrarum fuisse, se horum septimum ipse dixerit: quippe, ajebat, bonum perfectumque Medicum sine quodam peculiari numinis afflatu esse non posse. Quamobrem (verène an falsò? difficile statues) sæpe se nocturnis admonitum somniis asserebat, non levia pericula evasisse: iisdem docentibus multa didicisse: scripsisse plurima, quæ sint verissima, cùm tamen illa debuerit unicè somniis suis eruditissimis. His proinde numisma cudit, quod per Felicem Osium à Jo. Antonio Castillionæo acceptum Tomasinus videndum exhibet (2), meminitque ipse Cardanus, qui numismatis hujus interpretationem graviter comminiscitur (3). Vir tamen hic sibi divinus, præter annum & diem suæ mortis, quam sibi festinasse creditur interdicto sibi cibo, ut eam prædixisse videretur, de se reliqua, neque prædivinando fatus est, & planè ignoravit. Nam prolis desiderio uxorem duxit perspicacem, eamque optimæ sobolis & longævam credidit, & fortunatum se speravit ex filiis. At uxorem intra quindecim annos trium filiorum abortu infelicem, filiis duobus & filiâ superstitibus turpem amisit: ipse, si Scaligero credas (4), filiam meretricem, & cum amasio profugam tulit. Major natu filius Baptista, ut refert Andreas Colognius (5), reus veneni, quod propinavit uxori, securi percussus interiit; minor Cavalerotus ictus typhonis incendiarii globulo periit. Ita perspicax hic rerum alienarum vates in re suâ planè cæcutiit. Sed homo pessimus fuerit, si quidem iis, quæ de se ipse narrat (6), fidem adhibeas, impius, atrox ultor injuriarum, lividus, proditor, magus, maledicus calumniator, suorum hostis, libidinosus, atque obscænissimis criminibus, planèque detestandis obnoxius. Tametsi multa Naudæus congerat (7), ut illum vel excuset, vel tueatur. Protritæ frontis eum, animique tumidi & inconstantis fuisse, quod Scaliger pari laborans morbo annotavit (8), manifestum est. Nec porro moribus ejus damnatis, damnamus ingenium & eruditionem immensam, ex qua in Physicis, in Medicina, in astronomicis, in historiâ, & pertinentibus ad ethicam, & alias disciplinas plurimas, hic plura detexit, quàm qui singulis hisce scientiis illustrandis insudavere peculiatium laborum studio singulari. Scaliger ipse, quamvis eum scripto conatus refellere, scriptisque obtrectare, tamen ingenium ejus altissimum, felicissimum, incomparabile nuncupat, obtrectationesque suas adeo non probavit doctissimis viris, ut Vossius (9) existimet, licet Scaliger præstet Cardano in humanioribus literis, hunc attamen longe Scaligero doctiorem fuisse in gravioribus disciplinis, & rerum in Physica ac Mathesi novarum explanationibus proponendis. Senex annorum LXXVI. Romæ decessit an. MDLXXVI. IX Kal. Octobris, quo se moriturum prædixerat. Cadaver translatum in patriam conditum est ad D. Marci eodem sepulcro, quod ipse Facio patri ante annos quinquaginta paraverat. Opera ejus.

De Secretis liber I. de libris propriis liber I. De Subtilitate lib. XXI. de Vita propria liber I. Consilia Medica. De Experimentis liber I. Contradicentium Medicorum lib. I. De malo usu Medicorum recentiorum lib. I. De Sanitate tuenda lib. IV. Comment. in lib. Hippocratis. In Mundinum. in Artem parvam Medendi. De Urinis libri IV. Problematum libri X. De Salsa Purilla & China radice. De Indico Morbo libri VIII. Encomia Medicinæ, Geometriæ, Neronis, & Podagræ. De Somniis libri IV. de Metoposcopia lib. I. De judiciis Geniturarum. De Gemmis & Coloribus. Elementorum Geometricorum libri XV. De Natura libri V. de Fato libri V. De ludis liber I. De Arithmetica libri V. De supernaturalibus libri II. De Consolatione libri III. De Sapientia libri V. De Summo Bono liber I. De utilitate capienda ex adversis libri III. De Anima immortalitate liber I. Moralium libri III. De Arcanis æternitatis libri VII.

Recenset hæc Tomasinus (10), sed multo plura sunt edita tribus Voluminibus in folio Lugduni an. MDCLXIII. unde illorum petendi sunt tituli; hoc unum observamus, ubique deesse horoscopum Christi Servatoris, quem à Cardano primùm fuisse petulanter erectum declamat Thuanus (11). Quamobrem illi fuerit objectum scelus ab aliis per-

(1) lib. Genitur. Genitur. 8. (2) ibid. p. 54. (3) lib. de libris propriis. (4) in lib. de Subtilit. (5) de Natal. Vir. Illustr. (6) in Vita sua (7) in Judicio Cardani. (8) ibid. (9) de Theol. Gent. lib. 3. c. 8. (10) ibid. a p. 19. (11) Elog. apud Teisser. Tom. 1. p. 416.

petratum. Certè id primum Cardanum non fuisse ausum, sed alios ante hunc multos idipsum audacter & impiè fuisse conatos, probat Naudæus (1).

1577 CXVIII. PETRUS JUSTINIANUS patricius Venetus & Senator celeberrimus circa an. MDVI. natus, Aloysii filius (2), fuit inter clarissimos alumnos gymnasii nostri, in quo vixit ad annum usque vigesimum quintum, fortè etiam diutiùs, nam inter præcipuos auditores suos eum Lazarus Bonamicus numerat (3). Nec dubium, quin hic gravioribus quoque animum disciplinis ornaverit: fuit enim gravissimus in patria doctissimusque Senator, ac togâ sumptâ Rempublicam integerrimè juxta & sapientissimè gessit. Celebratur à Felice Osio (4) inter eruditissimos Venetos, quorum in Musæo suo habebat imagines, & assiduus purissimæ latinitatis vindex asseritur, qui quod supererat temporis huic excolendæ daret, qui verbo & exemplo patriciam nobilitatem moneret, ut latinæ vetustatis opes ne sperneret. Qui non aliam ob causam conscribendæ laborem Historiæ Venetæ susceperit, quàm ut in ea Sabellici barbariem emendaret. Disceptat curiosè admodum, sed & ad rem suam appositè clar. nepos noster Apostolus Zeno (5), de eo, an Petrus ex Senatusconsulto jussus Venetam historiam descripserit, ut videtur Cardinalis Valerius asserere; statuitque id affirmari non posse, quodque statuit locupletissimè comprobat. Suis ergo auspiciis edidit historiarum XVI. libros, quibus rem Venetam complexus est elegantissima narratione ab Urbe condita ad an. MDXXV. post quem anno septimo creditur obiisse. Hos ejus libros Italice reddidit Joseph ab Horologio.

CAPUT XXVII.

Benedictus Patina. Bartholomæus Arnigius. Joannes Polancus. Petrus Andreas Mathiolus. Joannes Baptista Rasarius.

1577 CXIX. ALumnum gymnasii nostri BENEDICTUM PATINAM Brixiensem clarissimum Medicum celebrat multis Ghilinus (6). Is artem, quam Patavii didicerat (7), tractavit in patria, tantusque ex ea omnibus fuit, ut Maximilianus II. famâ nominis ejus excitus illum Vindobonam acciverit, opem ipsi laturum in acri, qua laborabat, cordis palpitatione. Persanato Cæsare Vindobonâ Patavium venit, quo tempore urbem pestis funestabat, atque hic artem summâ exercuit cum laude, donec vita superfuit, non Medicus minor, quam Poeta Satyricus, quo genere carminis efferus & maledicus nulli pepercit. Patavii è vivis abiit tertio & quadragesimo ætatis anno immaturâ morte peremptus, quam ille ritè expiavit Satyris omnibus Uulcano dicatis anno, quo desiit esse mortalis MDLXXVII. VI. Nonas Quinctiles. Edita sunt ejus Italicè

De Palpitatione Cordis liber I. *De Venenis internis libri III.*

De febribus se per pustulas prodentibus lib. I. Plura de eo peculiarius Octavius Rubeus (8).

1577 CXX. Hæc de BARTHOLOMÆO ARNIGIO tradit Ghilinus (9) ex Rubeo (10). Brixiæ natus patre fabro ferrario, domi ad annum usque duodevigesimum incudem luteumque Uulcanum tractavit: inde suis auspiciis ad studia scientiarum conversus, ubi satis latini sermonis sibi comparavit in patriâ, Patavium concessit, atque hic amicorum patronorumque subsidiis adjutus brevi usque adeo profecit, ut lautum Jatricam non sine laude receperit. Hac ornatus cum remeasset in patriam, Medicinæ praxim professus est in oppidis agri Brixiensis famæ inhians ac lucro, sed infeliciter, quippe quam reliqui medicorum fortunatè cum lucro carnificinam faciunt, ea illi penè non interitum attulit, quòd plures occideret quàm sanaret. Hinc in illum oppidanorum indignario, atque ira ob infelices curationes, lapidibusque non semel petitus vix se vitæ periculo exemit. Ergo praxi relictâ privatam primùm, mox & publicam Brixiæ Medicinæ Theoricæ Scholam aperuit, habuitque in ea honestum stipendium, clarmitque non mediocriter, quamvis reclamantibus æmulis, quorum princeps fuisse dicitur Patina, quem proximè laudavimus. Subcesivis horis Italæ Poesi operam dedit, placuitque satis ex ea non sine lucro. Nam pro carmine in laudem Octaviæ Bajardæ edito ultrà ducentos Coronatos à Jo. Baptista Gavardo patricio Brixiensi Literatorum hominum Mecænate dono accepit; & à Comite Alfonso Capriolo in familiam receptus vitæ habuit inempta subsidia usque ad mortem,

(1) In Judic. Card. (2) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 194. (3) Epist. 8. in calce.
(4) Carm. de Musæo suo. (5) Præfat. ad Historicos Venet. Tom. 1. p. 18-19.
(6) Theatr. Vol. 1. p. 28-29. (7) Album Gymn. ad An. 1555. (8) Elog. p. 352.
(9) Theatr. Vol. 1. p. 22.23. (10) Elog. p. 390-392.

rem, quam illi intulit pestilentia toti Europæ fatalis an. MDLXXVII. Edita sunt hæc Italica opuscula.

Meteoria, hoc est dissertatio de Impressionibus imperfectis, humidis, siccis, & mistis, tum in alto, tum in visceribus terræ generatis.

Prognostica perpetua & Ephemerides, aliaque ad Naturalem Philosophiam spectantia.

Rythmi Italici.

Vigilia & Medicamenta Cupidinis.

CXXI. JOANNES POLANCUS, natione Hispanus (1), patriâ Burgensis, humanioribus literis ac disciplinis Philosophicis excultus in Academia Parisiensi Romam venit, atque inter Scriptores Apostolicos cooptatus est. A Jacobo Lainio sacris exercitationibus ad pietatis evocatus excitusque studium animum appulit ad Societatem Jesu in ipso flore juventæ an. MDXLI. Missus ad Patavinum gymnasium, tum in lycæo nostro auditor assiduus publicarum prælectionum, tum apud Professores Societatis sacræ Theologiæ operam dedit, jamque insignibus doctrinæ proximus, his contemptis, hic se Christi jugo subjecit, atque deinceps eò nominis ac virtutis evasit, ut à Gullielmo Eysengreino (2) vir doctrinâ & eloquentiâ clarus ex merito appelletur, Orator facundus, Philosophus gravis, Sacrarum literarum scientiâ nemini secundus. Revocatus Romam à S. Ignatio Loyola, & consiliorum, actionum, totius denique gubernationis præcipuus minister, & adjutor fuit: A Secretis Societatis & ejusdem Procurator Generalis apud eundem S. Fundatorem tanti habitus est, ut illi propemodum totam Ordinis administrationem permiserit. Eâdem, imò & majoribus ac penè non maximis dignitatibus auctus vixit sub Lainio, S. Francisco Borgia, & Everardo Mercuriano Præpositis Generalibus: sub hoc autem mortalitatem deposuit Romæ an. MDLXXVII. Hæc pia & docta ejus opuscula in bibliotheca Societatis recensentur. 1577

Breve directorium ad confessarii & confitentis munus bene obeundum,

Doctrina Christiana,

Methodus ad eos adjuvandos qui moriuntur,

Liber de septem Peccatis Mortalibus.

Libellus de modo Orandi psallendique cum fructu,

Industria ad usum & doctrinam Operariorum Societ. qui Missionibus versantur,

Latinas fecit ex Hispanico sermone Constitutiones Societ. à S. Ignatio conscriptas.

Industria ad Vitam secundùm triplicem conatum, ad Deum euntis ad nostra pergentis, ad Deum redeuntis.

Non sunt editæ: MSS. legit Andreas Eudæmonioannes (3), easq; censuit, pii summi ac mirabilis prorsus ingenii.

CXXII. PETRUS ANDREAS MATTHIOLUS notissimus Botanicus, Etruscus gente, domo Senensis, primam ætatem Venetiis egit cum patre Francisco, qui in ea urbe diu Medicinam factitavit. Refert Tomasinus (4) à Patre filium ablegatum fuisse Patavium Canonico sæculari commendatum, jamque minore litteraturâ Græcâ & latinâ instructum satis, ad Jurisprudentiæ studia destinatum. Sed is Jura & inanes lauros contempsit, seque totum Medicis disciplinis addixit. Patre mortuò, à matre vidua, negato sumptuum subsidio redire Senas compulsus, receptis raptim insignibus doctrinæ in patriam remeavit; ibique curationum felicitate inclarescens, cum divitiarum quod satis est, comparasset, praxi parum, studiis admodum, ac vitæ solitariæ dedit, in eaque plurima scripsit, in quibus & rei Medicæ pretium ex utilitate fecit, & sibi nominis immortalitatem comparavit. Accersitus in aulam Cæsaream diu Imperatorum Archiatrus fuit (5), paterque geminæ prolis masculæ Tridentum se recepit. Ibi extinctâ uxore Etruscâ Hieronyma è Comitum Vetniæ familiâ (6), secundam duxit Tridentinam nomine Cherubinam, ex qua etiam filium, & filias habuit. Ibidem extremum clausit diem pestilentiâ è vivis ereptus an. MDLXXVII. ætatis LXXVII. Conditus est in templo majore cum hoc epitaphio. 1577

Saxa quidem absumit tempus, sed tempore nunquam
Interitura tua est Gloria, Matthiole.

Edita sunt ejus hæc celeberrima Scripta.

Dialogus se inter & Franciscum Aligerum de Morbi Gallici curatione.

Epistolarum Medicinalium libri V.

Anatome de Plantis.

De Simplicium Medicamentorum facultatibus secundùm loca & genera.

Compendium de Plantis cum eorum Iconibus.

(1) Allegambe. Biblioth. Societ. Jesu p. 266. (2) lib. de testib. Veritatis.
(3) Collect. adver. Heres. Calvini. (4) in Chronotaxi ad An. 1523.
(5) Elog. Thuan. apud Teiller. in Addit. Tom. 1. p. 11-14. (6) Gerard. à Stochen in Thuan. enuclea.

Disputatio adversus XX. Problemata Melchioris Guillandini.

Objectiones, quibus Amati Medici Lusitani errata patefacit.

Libri VI. Commentariorum in Dioscoridem.

Opus notissimum, quod Matthiolus primum scripsit Italice (1), mox ipse latinum fecit, Gullielmus Rovillius Gallicè reddi curavit, vertit Joannes Molins, ut notat Janus Jacobus Boissardus (2), cùm apud me Versionis Editio an. MDCV. interpretem Gallum nominet Antonium du Pinet. Celeberrimum Commentarium ut ut & Amatus Lusitanus & Melchior Guillandinus accusare, & carpere studiosissimè conati sint, tamen in re Botanica & Medica præcipuum est (3), tantique statim ac in lucem prodiit, habitum, ut Valgrisius typographus asseruerit (4), quamvis post primam editionem à se factam plusquam triginta exemplarium millia distraxisset, attamen non minus, quàm si tunc primùm recentissimè prælis fuisset emissum, undequaque fuisse quæsitum, petitum, expetitumque. Reipsa nullum eo Pharmacopolium caret, teriturque manibus omnium, nec utiliter minus Medicos, quàm eruditionis Physicæ cupidos delectat. Ferunt (5), quæ in eo typis exhibentur Simplicia, Vindobonæ conspici justis coloribus illustrata.

1578 CXXIII. Cum de JOANNE BAPTISTA RASARIO scribant Thuanus (6), Ghilinus (7), Lucas Contilis (8), Teisserus (9), Gerardus à Stochen (10) & ex his alii, nemo illum studuisse Patavii significat. At ipse propalam profitetur (11), se Græcas literas, & latinas Mediolani sub Octaviano Ferrario, Logicam sub eodem Ticini didicisse; Physicos Aristotelis libros, & Interpretationes Averrois audisse Patavii: atque hic Medicæ artis institutiones accepisse à Professoribus famigeratissimis M. Antonio Genua, Francisco Victorio, Mattheo Curtio, Mureto quoque scribens (12), cum ab eo Romam invitabatur, se dicit Veneto cœlo maximè delectari & collibus Euganeis, in quorum adspectu, & aere salubri, atque studiis opportunâ temperie diu vixerat gravioribus disciplinis addictus. Natus est familiâ nobili in suburbio Novariensi, quod Sosiam Ghilinus, alii Vallem Uziæ vel Ugiæ vocant, Emensus curriculum scientiarum rediit Mediolanum, in eamque virtutis & eruditionis famam evasit brevi, ut per ea tempora Philippus II. Rex Hispaniarum cùm Mediolano proficiscens in Hispaniam remearet è Germania, quam evocante Carolo patre inviserat, Rasarii nomen audierit, passimque celebrari miratus sit. Post hæc Venetias accitus, cùm laborem oblatæ à literariis Triumviris Patavinæ Sedis recusasset, in urbe ipsa Oratoriam artem publico privatoque stipendio docuit per annos fermè duos & viginti; adibatque quotannis Patavium relaxandi animi causa, conveniendique propiùs Sigonium, quocum, quemadmodum & cum Octaviano Ferrario, & M. Antonio Mureto, Pauloque Manucio arctissima familiaritate conjunctus vixit, amabilis omnibus, at nobilibus Venetis venerabilis. Ipse porro peramicus Patavinorum, eorumque hospes, horum collegio Academico, quod Affidatorum appellabant, assumpto Euthymii nomine, adscribi voluit. Jam declinabat in senium, cùm coactus est jussis Philippi II. parere. Is eum ad Conimbricense gymnasium evocaverat, quòdque causatus ætatis incommoda excusaverat se, jussus est ad Ticinensem Academiam proficisci. Nec illi & subdito, & magnis à Rege beneficiis affecto (quippe magnanimo Principi & fratris in vincula conjecti libertatem, & addictorum Fisco bonorum restitutionem debebat) integrum fuit obsequium detrectare. Ergo Ticinum profectus ibi artem Rhetoricam quadriennio docuit; ibidemque maligna febri correptus, major sexagenario vivere desiit an. MDLXXVIII. Totâ vitâ cælebs incorruptæ castitatis vir fuit; erga pauperes largus ægrotos nulla mercede curavit, solitus in egenos, quæ habebat, effundere. Ejus funus, omnibus civitatis ordinibus luctuosa pompa prosequentibus, curatum est. Scripsit multa, & Orationes præsertim lucubratissimas. Has in bibliotheca S. Caroli Borromæi latuisse, atque etiamnum latere ferunt. Una edita est, & quidem celeberrima de Victoria navali Christianorum ad Echinadas, quam dixit Venetiis. Reliqua ejus opera in vertendis Græcorum libris laborarunt. Nam ejus eleganti stylo latinè reddita leguntur.

Oribasii Sardiani Medici Opera omnia in tres Tomos digesta GL.

Ejusdem ad Eustathium filium libri IX.

Georgii Pachymeri Epitome in universam disserendi Artem.

Ammonii Exhegesis in V. Voces Porphyrii.

Joannis Grammatici Philoponi, Explanatio in IV. libros Physicorum.

Libellus Xenocratis de Alimento ex Aquatilibus cum Epistola ad M. A. Muretum.

CAPUT

(1) Rovill. Prompt. Iconum Insignior. (2) Vit. Vir. Doct. (3) Scaligeriana 1. Gesner. Biblioth. (4) Teisser. in addit. ad Elog. Thuan. ex Epist. Donzellini T. 2. p. 12. (5) Boissard. loc. cit. (6) in Elog. (7) Vol. 2. p. 142. [8] de Insignibus. (9) ad Elog. Thuan. T. 2. p. 30. [10] in Thuan. enucleat. (11) Præfat. in Oribasium. (12) in calce libelli Xenoc. de alim.

CAPUT XXVIII.

Alexander Piccolomineus. Stanislaus Hosius Cardinalis. Ludovicus Regius. Franciscus Alumnus. Hieronymus Osorius.

CXXIV. ALEXANDER PICCOLOMINEUS Senensis adolescens nobilissimus an- 1578
norum fermè viginti studebat Patavii auditor assiduus M. Antonii Genuæ de Passeribus clari Professoris Philosophi, tantâ autem doctrinæ famâ jam tum clarebat inter discipulos, tantæque eloquentiæ, præsertim Italicæ juvenis habebatur, ut quod rarum prædicat Tomasinus (1), contra leges Academiæ receptus omnium suffragiis fuerit in collegium Inflammatorum, quorum summa existimatio Patavii, summa gloria. In hoc collegio sæpissimè dixit, ut ex aliquot ejus dissertationibus, quas ex hæreditate magni Speronii Alfonsus Comes Alvarotus habebat, manifestum est, asseritque palam Ghilinus (2), qui censet Alexandrum, dum in eo collegio versabatur, rem novam, quam postmodum præstitit, animo concepisse, ut nimirum, Philosophiam latinè tantum ad eum diem, & quidem barbarè, docere solitam, italicè, & quidem elegantissimè cogeret loqui. Ergo Senas regressus in id totus incubuit, ut primus omnium exemplo novo & sanè difficili, quod propterea raros (3), vel nullos imitatores invenit, Etrusca lingua disciplinas eximias, severas, ac serias ediscendas proponeret. Nec invento defuit felicitas. Ita enim per asperos & sentiosos Philosophiæ campos deliciis italicis diffluens, tamque eleganter ac splendidè vir studiosissimus, & in percurrendis omnium scientiarum Scriptoribus laboriosissimus spatiatus est, ut Aristotelem, quem sibi magistrum dixerat, æquè atque olim Græcis, italis hominibus ingenuè loqui, suaque luculentiùs explicare compulerit. Hinc illi famæ celebritas maxima (4), quam confirmabat virtutis opinio comprobata pietate, religione, modestiâ, largitate erga egenos eximiâ, inculpato demum candore morum, & qui lydius veræ sapientiæ lapis est, divitiarum dignitatumque contemptu. Ab harum pluribus expetitus unam dumtaxat admisit, titulo tenus Patrensis Archiepiscopus, ut patriæ serviret Adjutor Archiepiscopi patrii, & Præses apud eum Sacrorum, salvo studiorum suorum eruditissimo otio, citra cujus dispendium ita in rebus sacris versatus est, ut has curaverit, ornaverit, illustrarit. Tunc enim præaltæ mentis, quâ pollebat, & apud omnes censebatur argumentum clarissimum edidit in opusculo, quod jussu Francisci Magni Ducis Etruriæ de Emendatione Kalendarii Romani à Gregorio XIII. tentatâ vulgavit (5). Quippe acutissimi quique illustrem in illo pugnantium opinionum anfractu Alexandri sententiam plenissima suffragatione sanxere. Cesserunt Germani Scriptores, longè perspicacioris viri theorematibus; ex eoque opere tanti eum habuisse dicitur, qui uno rerum divinarum aspectu delectari solebat, sanctissimus Cardinalis Carolus Borromæus, ut ad ipsum invisendum ac salutandum consultò Senas accesserit. Ad superos evolavit morte pacatissimâ septuagenarius an. MDLXXVIII. conditusque est à nepotibus cum Elogio in templo Senarum principe (6).

Præter laudata, quæ vidimus, typis excusa ejus opera, hæc sunt.

Philosophia Moralis.	*Institutio benè morata Fœmina.*
Theorica Planetarum.	*De Stellis fixis, & de Sphæra.*
Institutio Christiani Principis.	*Thesaurus hominis in partes tres distributus.*
De Magnitudine Aquæ, & Terræ.	

Omnia Etrusco sermone conscripta sunt, sicut & Comœdiæ: *Amor constans, & Alexander, ac Cyprianus*, quas lusit egregiè, & ex quibus eum Boccallinus Principem inter Italos Comicorum existimat (7).

CXXV. Ex actis, & albis nationis Polonæ, quæ habeo, ex priscis, quas Lignami- 1579
neus collegit inscriptionibus, & ex iis, quæ scribit Thomas Freherus (8), STANISLAUS HOSIUS Cardinalis, Patavii Artium liberalium disciplinis vacavit quadriennio, huc profectus cum nobili Polono Casimiro GnensKi, cujus peregrinationem in Italiam moderabatur. Hoc idem constituit Stanislaus Reseius (9), ex quo suâ habet Oldoinus (10), qui tamen in eo fallitur, quod tradit Hosium venisse Bononiam, secutum

(1) In Chronotaxi An. 1530. (2) Theatr. Vol. 1. p. 8. (3) Imper. Musæ. p. 82. (4) Vid. Vossium de Mathem. p. 302. (5) Imperial ibid. & p. 83. (6) Vid. apud Imper. ibid. (7) apud Imper. ibid. & Teisser. ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 28. (8) Carmen de Vit. Card. Hosii. (9) Vit. Card. Hosii. (10) Tom. 3. p. 908. 917.

præceptorem Lazarum Bonamicum. Patavium venerit si Bonamicum secutus est, qui non docuit Bononiæ, docuit Patavii. Natus Cracoviæ an. MDIII. jactis bonarum artium fundamentis in patria, consecutusque primam Philosophiæ lauream in Italiam venit; moratusque hic per annos aliquot reliquas disciplinas plenis faucibus ebibit. Regressus in patriam, an ibi vel alibi laureatus Theologus dictus fuerit, ignoramus, fuerit autem alicubi; nam se ipse doctorem Theologum asserit pluries in iis, quæ adversus Hæreticos edidit (1). Certè cùm ex Theologia, tum ex Polemicis aliis disciplinis tantus apud suos fuit, ut ex opinione sapientiæ, licet plebejorum natalium homo, inter indigetes eminuerit; ac Polonorum Procerum ad se ora converterit: Regis præsertim, qui eum in Senatum Polonicum legit, deinde ad infulas Varmienses provexit, mox & ad Purpuram, nam hoc petente in Ordinem sacri Senatus à Pio IV. Presbyter Card. renunciatus est an. MDLXI. In ea dignitate usque adeo ex animi dotibus, pietate, ac sapientiâ inclaruit Romæ, ut non solùm varias legationes ad Carolum V. & Ferdinandum Cæsarem ex voto curiæ felix obierit, verùm etiam, cùm Pius iterum Synodum Tridentinam indixit, hunc illi legatum cum Hercule Gonzaga & Hieronymo Seripando præfecerit. Quid ibi pro Fide orthodoxâ præstiterit, ut Synodo peractâ redierit ad suos, steteritque in Sarmatiâ contra hæreses usque ad exitum vitæ, nosces ex historiâ communi, ex Simone Stravolseio (2), Ghilino (3), & Oldoino (4), quem consule, si plura de hoc Antistite celeberrimo, Theologo maximo, Cardinali sanctissimo, noscere percupis: ea enim proposito nostro majora sunt. Summus in Ecclesia Romana Pœnitentiariæ præses Romæ decessit Nonis Augusti an. MDLXXIX. ætatis LXXVI. Jacet in templo S. Laurentii, cujus titulum gerebat, habetque ibi Elogium, quod prolixum satis ex Ghilino leges apud Freherum (5). Ejus opera.

Examen & excussio Confœderationis Hæreticorum.
Confutatio Prolegomenon Brentii.
Libellus de expresso Verbo Dei.
De Sacerdotum Conjugio.
Dialogus de Communione sub utraque specie.
De Missa vulgari lingua celebranda.
Recantationes VII.
Judicium & Censura de adoranda Trinitate.
Epistolæ Catholicæ insignes de Religione.
De loco & auctoritate Pontificis in Ecclesia & Concilio.
De Actis cum Elbingensibus & aliis Hæreticis.
De Actis in Legatione Germanica.
Confessio Fidei Catholicæ celeberrima edita vicibus quatuor & triginta, & in varias linguas à variis translata.
Observationes latini Sermonis.
Sermones & Conciones in Evangelia Dominicalia.

1579 CXXVI. LUDOVICUS REGIUS natus est Cosediæ sive in Castris Constantiis Galliæ Celticæ, quà nunc Nortmannia dicitur. Bonis artibus excultus à Philippo Cossæo ejus urbis Episcopo, majorem vitæ partem in Italiâ transegit post obitum præceptoris, præsertimque in hoc nostro gymnasio disciplinarum omnium præceptis diu audax & superbum ingenium expolivit. Notat hoc Tomasinus (6), quique ubicunque scribit totus Germanorum est, in eum declamat; nihil eo juvene rixosiùs autumat, & ad jurgia movenda contra Germanos proclivius fuisse. Fuit deinde in aula Henrici II. Gallorum Regis (7), tandemque sedem fixit Parisiis, quo in loco inconstantissimum ad eam diem animum intra certos terminos eruditæ Polymathiæ stitit. Multa latinè scripsit elegantissimè; sed ex eo maximè claruit, quod ad versiones Gallicas calamum vertit. Verùm dum his vacans circa rem domesticam versatur incuriosissimè (8), atque interim in aliena scripta non vocatus censor atrox invehitur, utroque miser in senectute fuit. Nam post multos livido dente demorsos, aggressus injuriosè carmina Joachimi Bellaii, ab hoc iis responsionibus castigatus est, ex quibus in aula diu deridiculo fuit (9): rerum autem suarum egenus eò calamitatis dejectus est, ut qui nullius imperio parere unquam voluit, senex coactus sit, alienis sumptibus vivere, senioque inter ærumnas aliquandiu exacto, non invitus mori an. MDLXXIX. Opera ejus latina sunt.

Consolatio ad Reginam Caterinam Medicem.
Corollarium, quod omnia infra lunam, præter animos cœlitus demissos mortalia sint & caduca.
Vita Gullielmi Budæi elegantissimè nitidissimè scripta.
Prolegomena Politica in Politices Aristotelis libros.
Oratio de motu Franciæ, & casibus aliarum Gentium.

Altera,

(1) libr. de Verbo Dei, & libr. advers. Brentium libr. de conjug. Sacerdot. (2) in Elog. Illust. Polonor.
(3) Theatr. Vol. 2. p. 228. & seq. (4) ibid. à p. 911. 917. (5) Tom. 1. P. 2. sect. 2. p. 45. 46.
(6) in Chronotaxi ad An. 1536. (7) Elog. Sammarthanor. (8) Thuan. in Elog. apud Teisser. Tom. 1. p. 33. 34.
(9) Teisser. ibid. p. 34.

Altera, de jungenda sapiendi, & sentiendi scientia cum facultate ornatè disserendi.
Tertia in funere Caroli Valesii Aurelianensis Ducis.
Libri II. Exercitationum Peripateticarum.
Epistola & Præfationes.

Gallicè multa scripsit, quæ Teisserus recenset unà cum Gallicis ejus Translationibus (1).

CXXVII. FRANCISCUS ALUMNUS tenui genere natus Ferrariæ primas literas in 1580
patria didicit, humanioribus disciplinis operam dedit Patavii, ut ipse fatetur (2), indicantque alba gymnastica. His satis imbutus Venetias venit, ubi ad Arithmeticam, sive artem calculatoriam animum convertit, & in characteribus graphicè ducendis diligenter versatus est: excelluitque ex his artibus ita, ut XVirali Decreto ad eas tradendas ingerendasque juventuti Venetæ, quæ bono publico ad Munus XViralium Scribarum educatur, præceptor fuerit constitutus amplo ac liberali stipendio. In eo munere diu vixit gratus munificentissimæ Reipublicæ, quam summis laudibus ad superos evehit (3), patriam appellat suam, gloriaturque in ea insumptos à se annos vitæ suæ fructuosiores. Scilicet homo ad eam partem bonarum artium natus, quæ pertinet ad Grammaticam, tenuiorem Philosophiam, atque artem Miniacam, ex his claruit Venetus si quis alius, sibique nomen ac famam peperit apud posteros perennaturam. Scripsit Venetiis elegantem Commentarium Etrusco sermone *de divitiis lingua vernacula*: opusculum multiplex, laboriosum, ac diligens: ex quo cœpit apud eruditos & sedulos Etruscæ elocutionis aucupes celebrari: mox in opus eximium ac perutile totus incubuit, quod non nisi variis peregrinationibus ad id, ut ipse refert (4), susceptis absolvit. Hoc *Fabricam* dixit *Mundi*, quod eruditum, doctum, varium, & candore refertum Etrusco, nemo ibit inficias, at ex ordine perplexo, perturbatoque, nemo non dixerit minus utile. Quo in loco è vivis abierit, non satis constat: verisimillimum est, obiisse Venetiis majorem sexagenario circa an. MDLXXX.

CXXVIII. HIERONYMUS OSORIUS ab iis, qui ejus acta conscripsere (5), Bo- 1580
noniæ studuisse dicitur; certumque est, eum in Italia gloriæ literarum, qua ex merito intra sæculum XVI. claruit, posuisse tyrocinium. At post auditos Doctores Bononienses fuisse illum etiam Patavii, constat tum ex albo gymnastico, tum ex priscis inscriptionibus, tum verò maximè ex Epistola Bonamici, qui Osorium & Philosophum doctum & altæ mentis Theologum tradit, tanti fecisse humaniorem literaturam, ut toto triennio, quo etiam Patavii severioribus disciplinis operam dedit, se magistro eloquentiam & Musas operosè coluerit. Natus est Ulissipone, atque ab adolescentiâ se virginitati perpetuò colendæ obligavit voto piè concepto. Philosophiæ Parisiis nomen dedit, deinde Bononiæ sacris literis & linguæ Hebraicæ, Patavii denique horum omnium pleniorem institutionem nactus est, & cultioris literaturæ ornamentis hæc omnia coronavit. Regressus in patriam vir apprimè nobilis & doctus Conimbricæ Theologiam professus est jussu Regis Lusitaniæ Joannis. Indè cùm se sactis addixisset, his initiatus Ecclesiam Taviensem in Algarbiis administravit, mox Archidiaconus Eborensis, ex ea dignitate ad Silvenses infulas venit. Nemo sua ætate in Lusitaniâ clarior fuit, sive splendorem generis spectes, sive decus cum sapientiæ, tum pietatis, quâ præstitisse illum ad exemplar priscorum Patrum absolutissimum constat (6): Antistes largus in pauperes, quibus decumas Pontificalium proventuum sacravit, in viros doctos munificus, quorum plurimos domi suæ aluit, quibusque semper convixit, solitus in prandiis ac cœna Bernardi Scripta legentem audire, eoque tacente, cum convivis disceptare de iis, quæ ex lectione collegerant. Eum summæ & doctrinæ & eruditionis virum cum doctissima Hispania, tum orthodoxi reliqui censuere; ut pudendum sit effronti hæreticorum petulantiæ cùm allegat in eum censuram stolidam Foxi (7), qui quæ scripsit Osorius adversùs Gualterum Haddonum refellens, non aliter illis respondeti posse putat, quàm tribus his verbis: mentitis, maledicis, falleris. Scilicet sic per summam impudentiam atque stupiditatem facilè solvitur difficultas omnis inextricabilium rationum, nec aliter latro affigendus patibulo se adversùs accusatorem tutabitur. Consenuit Antistes eximius in Ecclesiâ suâ, decessitque pacatissimè an. MDLXXX. Ejus opera ab obitu in quatuor volumina distributa, edita sunt à nepote Romæ hos titulos librorum complexa.

De Regis institutione. De Nobilitate Civili. De Nobilitate Christiana. De Gloria. De rebus Emanuelis Regis Lusitaniæ virtute, & auspicio gestis. Defensio sui nominis. Epistolæ.

Admonitio

(1) ibid. p. 35. (2) Præfat. ad lib. de divit. linguæ. (3) in Fabrica Mundi tit. de Civit. n. 593.
(4) ibid. & num. seqq. (5) Biblioth. Hispana in Osorio; Vit. Osor. (6) Elog. Thuan. apud Teisser Tom. 2. p. 44.
(7) respons. ad Osor. pro Haddonio.

Admonitio ad Epistolam Elisabetæ Angliæ, In Gualterum Haddonum. De Justitia. De Sapientia, In Epistolam ad Rom. Paraphrasis in Job, & in Psalmos, cum annotat.

Ejusdem nominis habuit nepotem Eborensem Canonicum non confundendum cum patruo; isque multa scripsit, quæ recenset Teisserus (1).

CAPUT XXIX.

Hieronymus Wolfius. Achilles Statius. Desiderius Lignamineus. Franciscus Portus.

1580 CXXIX. HIERONYMI WOLFII Rhœti nomen albis Germanorum inscriptum est an. MDXL. Anno verò sequenti addito titulo Consiliarii primi I. N. G. Natum eum OEtingæ Thuanus tradit (2), Melchior Adamus nobilissimo apud Rhœtos exortum genere (3), & Rhœtus est in monumentis gymnasticis (4). Exili corpore, ac temperie infirmâ usque adeo fuisse eum ferunt, ut imparem labori studiorum judicaverit pater, atque hanc ob causam sumptus ad lustrandas Academias necessarios negaverit. At ille sciendi cupidissimus, & ad literas summopere propensus, cùm Tubingam confugisset, ibi cœpit Musis, & Apollini nomen dare alienis sumptibus, quos discipulorum nobilium obsequio sibi comparabat. Horum comes, ac propè famulus Patavium venit, atque adeo in humanioribus literis Græcis juxta & Latinis profecit sub Lazaro Bonamico (5), ut redux ad suos, princeps eruditorum virorum in Germania ex hac nobilium linguarum notitia & cultiore dicendi scribendique felicitate sit habitus. Docuit has aliquandiu Nurembergæ: præfuit deinde Augustæ Vindelicorum bibliothecæ, primusque inter Augustanos Collegas fuit. Ibidem an. MDLXXX. ætatis LXIV. obiit doloribus calculi enectus, & sordibus obsitus paupertatis, qua totâ vitâ pressus adeo, vexatusque dicitur, ut sæpè de fato quereretur, optaretque mortem miseriarum suarum opportunum remedium. Edita sunt ejus hæc opera.

Progymnasmata Scholastica in aliquot sententias Cicer.
Judicium de Poetis legendis.
Comment. in libros Cicer. de Officiis. Scholia in Catonem, in Lælium, in Paradoxa, in Somnium Scipionis.
Annotat. in Tabulam Cebetis, & in Tabulam compendiosam de Origine, successione, & doctrina veterum Philosophor. à G. Morello collectam.
Elegia in Stuporem Germaniæ.
Institutio Augustani Gymnasii.
De expedita utriusque linguæ discendæ Ratione.
De Christianæ classis Victoria Protrepticon Poema.
Isocratis Sententiæ GL. cum annotat, & Veterum Gnomologia.
Quæstiones in tres libros Ciceronis de Officiis.
Annotat. in Cicer. Tusculanas Quæstiones.

Latinè è Græco transtulit.

Demosthenis Opera cum Ulpiani Rhetoris Comment. Æschinis & Dinarchi Orationes adversarias Demostheni.
Jo. Zonaræ, Nicetæ, Choniatæ, Laonici Chalcondylæ Historias.
Epicteti Enchiridion. Tabulam Cebetis. Simplicii, & Arriani comment. in Epictetum.
Suidæ Historica, Philonis Judæi Opera. Gregorii Nazianzeni Alphabetum morum.
Hermiæ insectationem dissidentium inter se Philosophorum cum annotationibus.

Ex his translationibus maximi cum habitum apud Germanos, scribet Teisserus; indeque à Principibus ac Rebuspublicis ingentibus fuisse muneribus affectum. Verùm repugnat his ejus quamvis cœlibis maxima paupertas, nec habendum ex translationibus magni, constat linguæ nostræ peritis. Quare merito sæpè vapulat ab Allatio, nosque in iis, quæ scripsimus, non raro aberrasse eum à sententia Græcorum, quos latinè reddidit, demonstravimus.

1581 CXXX. ACHILLES STATIUS Lusitanus à Ghilino (6) natus dicitur Utigeriæ, quæ quòd oppidum Lusitaniæ sit, tacentibus Geographis, liceat ignorare. A patre militiæ destinatus & ad Orientales Indos, ad quos pater militaturus abibat, deductus, cùm se impatem duro ludo Martis fuisset expertus, bonâ parentis cum veniâ rediit in Lusitaniam. Ibi primas literas didicit sub Joanne de Barros Grammatico: mox ad Belgas pro-

(1) in Add. ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 45. (2) Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 37.
(3) Vitæ Philosoph. (4) Collect. Salom. ad Inscript. Gymn. (5) Bonam. Epist. 8. in calce.
(6) Theatr. Vol. 2. p. 3.

gas profectus initiatus est eloquentiæ, à Petro Nannio claro Lovanii Rhetore; simul etiam Græcis literis imbutus est. Venit deinde Patavium excitus famâ Robortelli: hoc institutore pressiùs & uberiùs cultioris doctrinæ se se ornamentis instruxit; cumque per ea tempora Muretus Venetiis ageret, unde postea, ut olim à patriâ, turpissimi criminis illum abegit suspicio, ad hunc sæpissimè commeabat, ut ex tanti viri contubernio nitorem candidissimæ latinitatis contraheret. Narrat hæc ipsa de se ipse Statius (1), qui jam tum, ut videtur, de se sibi maxima promittebat. Hine ergo satis dives opibus, quas longis adeo peregrinationibus comparaverat, Romam se contulit, brevique tum conterraneis suis, tum eruditissimis Romanorum probatus, celebratusque, in aulam Sfortiæ Cardinalis irrepsit, cui à custodiâ bibliothecæ fuit, eoque otio usus quicquid antiquitatis in marmoribus, inscriptionibus, Epitaphiis, ac simulacris Urbs habet spectandum, notandumque, curiosè scrutatus est; usus præsertim familiaritate Fulvii Ursini, quo non major ea ætate Antiquarius fuit. Inde illi fama eruditionis, atque eloquentiæ singularis, quam ipsi quoque profusiùs comparavit occasio perorandi non semel coram Pontificibus Maximis nomine Sebastiani Lusitaniæ Regis: quo permittente D. Pio V. ab Epistolis latinis operam præstitit. Hoc ad superos translato, literarium secessum & otium amavit in Urbe ipsâ, contemptorque sacerdotiorum, quæ plurima offerebantur & opulenta, valedixit Aulæ suâ sorte contentus, & amicâ quiete beatus, in qua vitam posuit nondum senex an. MDLXXXI. ætat. LVII. Claruit cum ex operibus suis, tum ex interpretationibus Græcorum editis. Ipsius sunt.

In M. Tullii Topica, de Fato, & optimo genere Oratorum cum appendicibus observationum in varios latinorum Scriptorum locos liber I.
In Svetonii illustres Grammaticos & claros Rhetoras Scholia.
In Horatii artem Poeticam Commentarius.
In Catullum, & Tibullum Commentarius.
Sylva Carminum.
Tabula Geographica Lusitaniæ.
Oratio in Topica Ciceronis.
Oratio Quodlibetica de Animorum Immortalitate.
Orationes tres obedientiales pro Sebastiano Rege Lusitaniæ ad Pium IV. Pium V. & Gregorium XIII.
Epistolæ Variæ, & illa prolixa ad Martinum Navarrum de Redditibus Ecclesiæ.

Vertit ex Græco *Callimachi Hymnos in Jovem & Apollinem. Nili Abbatis Epistolas tres. Typos Epistolicos Anonymi. Libanii, & Demetrii Phalerei de Epistolis. Chrysostomi Orationes IV. Gregorii Nysseni de Abraham & Isaac. Athanasii in Magnam Parescevem. Amphilochii in Sabbatum Sanctum. Gregorii Antiocheni in Exaltationem S. Crucis & Resurrectionem. Cyrilli in Parabolam Vineæ. Anastasii Sinaitæ de S. Synaxi. Marciani Bethleemitæ fragmenta.* Anecdota, quæ non vidimus, dabit Ghilinus.

CXXXI. Debet hoc nostrum opus perhonorificam mentionem DESIDERIO LIGNAMINEO Ordinis Prædicatorum viro docto, erudito, & Antiquitatis Patavinæ studiosissimo. Quippe laboribus ejus & adversariis sæpè profecimus, multumque lucis hausimus Miscellanea ejus, & Collectanea percurrentes, quæ nobis conterraneus noster Jacobus Salomonius concessit ad hunc ipsum laborem, quem exantlamus, ut ipse testatum posteris voluit (2) adjectâ operi suo officiosâ nostri, quam neque meremur, neque merebimur unquam, commendatione. De Desiderio Lignamineo adhuc superstite aliqua Scardeonius (3), plura ipse (4) de se, ex quibus dabimus, quod satis sit ad ejus notitiam. Natus est Patavii honestissimo genere Hieronymi filius, Blasii nepos, qui ab eodem Scardeonio (5), Decretorum doctor insignis dicitur extitisse, primusque edendum curasse Tarvisii archetypum de Orthographia Tortellii Grammatici commentarium. A primâ ætate pronum ad pietatem & sapientiam ingenium addixit, utrique diuque in adolescentiâ eruditis institutionibus Donati Veronensis & Laxari Bonamici Bassanensis exultus in patrio gymnasio, sacræ Prædicatorum familiæ nomen dedit. In ea severioribus disciplinis sub Alberto Utinensi Philosopho, & Gaspare Perusino Theologo imbutus, utriusque scientiæ decus promeruit, seditque in subselliis collegarum doctor Theologus. Navigavit deinde in Cretam, atque ibi mansuetiores literas docuit, testabaturque etiam ætate Salomonii (6) urbs Insulæ princeps utilissimos Lignaminei labores posito lapide, atque elogio in peristyliis cœnobii S. Petri. Decennio apud Cretenses peracto, cùm juventutem nobilem, & ut Græcum ingenium ex indole flagitat, eruditionis avidissimam, literis & moribus reformasset, clarus inde, sed & ex privatis mercedibus dives dum in Italiam remeabat, visus sibi est Ciceronis in insula Zacyntho sepulchrum reperisse, faciemque ejus inde allatam primus omnium typis editam affabrè Italiæ noscendam 1581
dedit,

(1) Epist. ad Jo Baptist. Rasarium. (2) Epist. ad lect. præfix. Inscript. Urbis Patav. in fine.
(3) lib. 2. Class. 6. p. 233. (4) Præfat. ad hist. Cœnob. (5) ibid.
(6) In Collectan. ad Inscrip. Gymn.

dedit, atque inventionis historiam eleganti epistolâ ad Hieronymum Marcatellum Venetum, Canonicum Patavinum erutam è tenebris obsoletæ vetustatis exposuit. Restitutus in patriam, ne otio marcesceret, neu in illo patriæ esset inutilis, passus est sibi onus imponi erudiendorum Clericorum in templo majore servientium: quo munere fungebatur an. MDLX., cum Scardeonius scribebat: petrexeritque id ipsum agens ad extremam usque senectutem, quâ è vivis videtur sublatus circa an. MDLXXXI. Vir curiosus & antiquitatis agnoscendæ cupidissimus, erga suos amicos gratissimus, quorum memoriæ elogia multa, inscriptiones, epitaphia, carmina dedicavit, munificus in cœnobium suum, cui quicquid cotraserat ex insula Creta, quidquid è stipendiis obiti muneris habuit, in solidum contulit, ornando reparandoque. Scripsit multa, quæ anecdota vidimus, *Historiam cœnobii sui S. Augustini*, quam alicubi laudat Salomonius. *Indicem Inscriptionum gymnasii nostri, cum annotationibus* utilissimis operi nostro. *Librum de Viris ex pietate illustribus in familia S. Dominici. Descriptionem hastiludii celebrati Patavii an. MDLXXIV. Historiam Pestilentiæ an. MDLXXVII. Concionum Volumen.* Habebat hæc Salomonius, à quo inscriptiones habuimus gymnasii, immistas & cumulatas Collectaneis suis: reliqua pollicitus se daturum Georgio Cardinali Cornelio; an præstiterit, ignoramus.

1581 CXXXII. FRANCISCUS PORTUS familia quidem nobili & oriundâ Vicentiâ, paupere tamen in urbe Cretæ Metropoli natus est (1); parentibus è vita ereptis orphanus ab affinibus domum receptus, pietate Georgii Calergii Venetias deductus est, indeque Patavium dimissus, hìc primas literas & humaniores, atque etiam Philosophiam didicit per annos circiter sex, ut ex monumentis nationis Transmarinæ licuit colligere. Patrono Calergio in Cretam reduce, cùm non facile suppeterent sumptus procul à gentilibus & conterraneis victuro, remeavit Venetias, ubi græcas literas in gymnasio Græcorum, tunc posito ad Sanctum Antonium, pia mercatorum nostrorum liberalitate, tam celeri laboris assidui tractu perdidicit, ut intra triennium [illegible] appellari meruerit à Margunio (2), tunc Michaele, & Venetiis typographo Græcorum. Præfuit igitur juvenis scholæ illi maximi habitus, quòd dicax esset, & omnia suspendere naso adunco solitus. Verùm cùm sacris etiam illudere, ac superstitiosos appellare Gentiles suos, eorumque jejunia, inflexiones corporum coram divorum iconibus deridere cœpisset, nec itidem ex reliquo moribus se probum ostenderet, post annum in confirmatione muneris repulsam passus est, flexitque animum egestate compulsus, ut Græcum mendicabulum in Gallias proficisceretur. Iter ingressus Ferrariam venit, ubi à discipulo, quem privato stipendio græca Venetiis docuerat, agnitus, & hospitio receptus, ut Græcorum doctissimus in aulam Renatæ uxoris Herculis II. Ducis irrepsit; nec diu post, in ea versatus, quam jampridem Calvinianum venenum infecerat, à Sacris orthodoxis defecit, dogmata omnia detestatus Orientalis Ecclesiæ (3), in cujus sinu natus, altusque fuerat. Interim Ferrariæ Græcam linguam docuit; (4) indeque non ante discessit, quàm Hercule mortuo Renata rediit in Galliam. Quamobrem non ante an. MDLIX. Genevam Portus transfugerit. Ibi palam Calvinianus verbo scriptoque scriptores Græcos interpretatus est, plaudente Beza, ex quo eum Josephus Scaliger (5) senem optimum, & doctissimum appellat. Ad ultimam senectutem provectus robusto corpore, septuagenarius decessit Genevæ an. MDLXXXI. (6) Eumque hoc epitaphio Carmine celebravit Beza (7).

Cretensem Patria Portum, non moribus, oras
Traxerat in Venetas quem pietatis amor:
Nec satis in Venetis nactum feliciter oris,
Quærere suadebat quod pietatis amor;
Hospitio profugum excepit fovitque Geneba
Exulibus portus tutus, & ora piis.
Nec solum excepit, sed & illum hinc inde secutas
Et Porti assiduas Pieridas comites.
Exuvias cujus matura ætate sepulti
Hoc portu manibus composuere suis.
Pars autem melior portu meliore potita,
Quæ pietas illum quærere jussit, habet.

Quàm

(1) Margun. Epist. ad Georg. Palæocap. inter edita à Metaxa 24. (2) Epist. ad Costant. Palæocap. cit. 34. (3) Margun. ibid. (4) Thuan. Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 63. (5) Epist. 340. & in Scaligeriana. (6) Thuan. ibid. (7) apud Teisser. ibid. p. 64.

Quam falsa hæc sint, quæ narravimus, probant, non ex Musa Bezę cerebroque Simmyſtę deducta, sed ex certissimis monumentis, quę prostant apud nos & in tabulario Cretensi Venetiis, confirmanturque testimonio Margunii. Filium reliquit Æmilium (1), qui linguam Grecam professus est Heidelbergę, multaque edidit, quorum catalogum leges in elogiis Cęsaris Capacii & Laurentii Crassi. Ipse Franciscus hęc scripsit, & pręlo commisit

Responsionem ad P. Carpentarii Epistolam plenam calumniis in viros bonos,
Comment. in Pindari Olympia, Nemaa, Isthmia,
In Xenophontis Opuscula,
In Thucydidem,
Castigationes in Florilegium Græcorum Epigrammatum,
In Syntaxim Apollonii Alexandrini, & in alia quadam Græcorum scripta.
Epigrammata Varia & Orationes. de Tragædia, & ejus origine Sophoclis & Euripidis collationem.

C A P U T XXX.

Gullielmus Postellus. Gabriel Frascata. Io. Baptista Camotius. Franciscus Venerio. Thomas Erastus. Gentianus Hervetus.

CXXXIII. GULLIELMUS POSTELLUS humili loco genitus (2) in Galliæ Cel- 1581
ticæ provincia, quæ olim Neustria, nunc Nortmannia est, adolescens, ut se ab egestate redimeret, ludum aperuit in vico Sahi apud Pontisaram, seu Pontem ad OEsiam urbem Franciæ. Inde in comitem ab epistolis adscitus ab Oratore Galliæ Regis ad Venetos in Italiam venit, ac per otium Patavium ventitans, cœpit in hoc nostro gymnasio pluribus se disciplinis inserere, quas revocato in Galliam patrono, ipse in Italia remanens, & Patavii diu versatus hausit uberiùs. Præcipuum illi variarum linguarum studium fuit, præsertim Orientalium, quibus, post quadriennium Paravinum, Venetiis agens se penitus imbuit; multaque scripsit, & edidit, quæ per Italiam & Germaniam non sine laude percrebuerunt (3). Sed interim Venetiis quoque eas sibi opiniones exoticas & impias comparavit, ex quarum ineptiis diu ancipitis fidei, apud plerosque vel hęreticus habitus est, vel planè demens. Sed tunc in Galliam regressus, & ex tot scientiarum linguarumque notitia clarus, Regius Professor Parisiis fuit sub Francisco I. bonarum artium Mecænate munifico, deinde prolytes Medicinæ in Academia Parisinâ(4), & sacris initiatus, vix credi potest quot, quales, quantos sibi omnium plausus conciliaverit. Miris laudibus extollitur à Burburio (5) ejus ingenium acre, acutum, expeditum; ejus eruditio plena, elegans, universalis, linguarum quoque notitia, non priscarum dumtaxat, sed omnium quotquot usurpantur in toto orbe terrarum, quem Postellus asserebat, à se peragrari sine interprete posse. Hinc tanta de eo apud viros principes erat existimatio, ut illum Franciscus I. & Navarræ Regina illa doctissima judicio omnium, quasi mundi miraculum contemplarentur (6): cæteri omnes atque inter hos Cardinales Turnonius, Lotharingus, Amaniacus crebra miscere cum illo colloquia optarent, atque ipsi penè non affectatoris officium præstare studerent. Sapientissimi quoque in Gallia viri hominem admirabantur, passimque quicquid ab ejus ore prodibat, ut oraculum aliquod excipiebant. Ferunt, tanta auditorum frequentiâ dicere solitum in collegio Longobardorum, ut, cum aula, permagna licet, illius collegii multitudinem illam non caperet, auditores jussi sint, in ejusdem compluvium, atriumque subdiale descendere, undè dicentem è fenestrâ audirent. Verùm hæc omnia homo novarum sententiarum cupidus artifex, dum nimis Rabinorum studiis indulget, astraque contemplatur curiosiùs, planè corrupit, atque in ea dogmata cudenda processit, ex quibus apud posteros infamatur (7). Docuit, Servatorem Christum venturum iterum, sumpturumque novum corpus in Virgine Veneta sanctimoniali, quam Venetiis amaverat, ac per eam redempturum fœmineum sexum, quem nondum planè redemerat (8). Scripsit, vulgavitque fœminas aliquando viris imperaturas (9), sectas omnes à Christo salutem consecuturas; Mysteria Christianorum fabulas esse: doceri se arcana divina ab Angelo Raphaele, scriptaque sua esse Christi ipsius ipsissima scripta. Teste Sammarthano (10) asserebat, se olim mortuum, iterum vitæ fuisse restitutum; utque hoc persuaderet iis quoque, qui eum olim viderant pallidum, decolorem, incanum, solebat barbam, capillum-

que

(1) Teisser. d. p. 64. (2) Venderius in Prosopograph. (3) Thuan. Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 47. (4) Teiss. ibid. p. 48. (5) Vit. S. Ignatii. (6) idem Teisser. ibid. p. 49. (7) Thuan. & Teiss. ibid. (8) libro de Virgin. Venet. (9) lib. de mira fœmin. Victoria (10) in Elog.

que ac faciem pingere. Reipsa non aliam ob causam se ubique Postellum restitutum appellat, nec immerito Joseph Scaliger (1) eum insanum potiùs quàm impium, diu versatus cum illo, affirmarè censet ac prædicat. Gullielmus Monteyus refert (2), sibi Postellum seriò dixisse, sibi naviganti in Græciam & Orientem ex aere marino canitiem obortam, sed reduci in Continentem eam paulatim excussam, cano pilo decidente, cujus in locum niger successerit. Ob hæc insaniæ vel impietatis comperto (prædicabat enim hæc propalam typisque vulganda tradiderat) silentium indictum, interdictumque publicis prælectionibus. Re enim ipsâ insanabili laborabat insania, quam neque vir sanctus Ignatius Loyola sanare potuerat, nec tot, quæ illi adversa contigerant, mitigare. Nam ut hactenus relatis ea quoque addamus, quę Daniel Bartolus refert (3), cùm Romæ erat jam sacris initiatus Instituto, Societatis Jesu se se devoverat, receptusque inter Socios, cum aliquandiu sobriè sanctèque vixisset, repentè ad prophetica somnia Cabalistarum, quibus insueverat, recidit: quamobrem Vicario Pontificis traditus eum resipuisset, iterum à S. Ignatio peramanter, sed & cautè in contubernium exceptus non diù post in easdem ineptias erupit. Ergo ejecto expulsoque interdictum est sociorum consortio, percurritque Picenum in sacri Præconis officio multa docens orthodoxis dogmatibus repugnantia. Inde Venetias venit ea ibi præstiturus quæ superiùs narravimus, quæque illum vinctum reduxere Romam, ubi fuit in carcere, donec post fugam infeliciter tentatam, cùm utcunque sacris Tribunalibus fecisset satis, dimissus remeavit in Galliam, eaque ausus est, quorum causâ silentium illi, uti diximus, indictum est, interdictumque prælectionibus publicis, quas anno MDLXIV. cupiens iterum aggredi Reginæ Gallorum palinodiam obtulit quandam (4), qua non tam recantabat ineptias suas, quàm phanaticis quibusdam rationibus honestare conabatur. Hinc illi permissum, ut Mathematica dumtaxat doceret ab Exedrâ. Sed cùm in horum explanationes eadem deliramenta passim intruderet, adderetque nova, qualia sunt, quæ Beza refert apud Verderium (5): nempe in se animam Adami migrasse, se fratrem esse dementis cujusdam, qui se putabat Joannem Evangelistam esse, atque ob eam causam incendio Tolosæ damnatus perierat: Cum, inquam, hæc, & alia prisca dogmata in vulgus effunderet, dejectus à munere publico, relegatusque in cœnobium S. Martini, quod Campi dicitur, ibi consenuit, crudâ adhuc & validâ adeo senectute, ut centenarius pedes ad Cameracense collegium à cœnobio S. Martini, mulo sequente, commearet. Obiit in illo cœnobio an. MDLXXXI. ex Thuano centenario major. Teisserus (6) annum illi emortualem assignat decimum supra centesimum. Scripta ejus, quamvis eruditissima, passim familiaribus ipsi maculantur ineptiis. Unum excipit Naudæus (7) librum *de Orbis concordia*, quem etiam Spondanus laudat, censetque eo validissimè confutari Ethnicos, Mahumetanos, Hæreticos, indeque Ludovicum Vives ea compilasse, quæ optima judicantur in ejus opere de Religione Christiana. Operum Postelli multa Gallicè scripta sunt, eorum quæ latinè sunt edita, titulos damus.

De originibus, sive de lingua Hebraica, & gentis antiquitate, & affinitate variarum linguarum ejusque Grammatica Arabica.

Naudæus. *De Compositione omnium dissidiorum circa æternam Veritatem.*

Mediatoris ultima. Absconditarum à constitutione mundi clavis.

Comment. in Ruth. Evangelium Jacobi Fratris Domini è Græco latinum.

De Originibus seu varia Historia Orientalium, Tartarorum præcipuè, Turcarum, Persarum, & omnium Abrahami & Noachi alumnorum.

De Numerorum Platonicorum admirandis secretis.

De æterno Christi in interioribus regno, & sacro Petri Primatu.

Admirabilis Judæorum sub Turcis & Ismaelitis historia.

Demonstratio, quod Aristotelis placita præcipua sint contra sensum & rationem.

De Etruria, quæ prima in Europa habitata est, Originibus commentatio.

De Phœnicum literis libellus, & liber de Vinculo Mundi, seu Fide Catholica.

Cosmographia, seu de Universitate; & Tabula in Astronomiam, Arithmeticam Theoricam, & Musicam Theoricam.

Abrahami Patriarchæ liber Jezirach inscriptus, idest Formatio ex Hebræo.

Eversio falsorum Aristotelis dogmatum Justini Martyris ex Græco.

De Originibus Naturę ubi ex Aristotele demonstratur tum Providentia particularis, tum Immortalitas animarum.

Judicium de Stella anno 1572. quę cœpit apparere.

De Magistratibus Atheniensium. De causis naturæ utriusque.

Liber de Universitate. Signorum Cœli configuratio.

De

(1) lib. 4. Epist. Epist. 262. (2) lib. de Sanit. conserv. (3) lib. 3. Vit. S. Ignat. mihi p. 402. 405.
(4) Thuan. Elog. ibid. p. 48. (5) Prosopographia (6) ibid. p. 50. (7) in Bibliographia.

De Ultimo Judicio.
Comment. in Obadiam Profetam. De rationibus Spiritus Sancti.
Alcorani & Evangelii concordantiæ.

Multa alia scripsit & edidit sub falso nomine Prosperi Fesulani (1), de quibus consule bibliothecam Simleri. Scribit Henricus Stephanus (2), vidisse se Postellum Venetiis, atque docentem audisse, non aliter bonam aliquam religionem confectum iri, nisi quis Turcicam, Judaicam, & Christianam in unum commisceat. Naudæus addit (3), agente Postello Venetiis, viros quatuor solitos convenire, ac de omnibus orbis religionibus liberrimè disceptare: Postellum, quæ hi disserebant, excepisse, eoque mortuo, cùm illa ejus adversaria in potestatem venissent Bodini, ex illis hunc ea decerpsisse, quæ tractavit in opere de abditis rerum sublimium arcanis.

CXXXIV. GABRIEL FRASCATA Brixiensis apud nos Medicinam post Philosophi- 1581
cam Theoriam didicit, & ejusdem in Patavino collegio lauream reportavit (4). Claruit ex hac arte in Insubriâ, quò familiam transtulit, ditavitque. Nam curasse dicitur penè omnes Italiæ Principes (5), eorumque morbis opportunas suppetias feliciter attulisse: undè illi præmia laborum atque operarum eximia. Præstitit etiam linguarum notitiâ, nec Astrologiæ fuit expers; hac maximè in curandis ægrotis usus est, advocato ad Canonem Therapeutices aspectu siderum, & observatione Planetarum adhibitâ. Scripsit *Commentarios de Aquis Returbii Ticinensibus*, harum Mineras, facultates & usum explicantes. Hos inscripsit Philippo II. Hispaniarum Regi, cui ferunt opus hujusmodi placuisse usque adeo, ut illum in aulam venire Regiam jusserit, cui itineri dum se parat, mediâ in spe fortunæ Medicis omnibus invidendæ, morte interceptus Ticini est an. MDLXXXI, ut Ghilinus tradit: ibi solemni funere elatus tumulum habet.

CXXXV. JO. BAPTISTA CAMOTIUS nobili & antiquo genere Asyli in agro 1581
Tarvisino natus (6), postquàm in gymnasio Patavino Medicinæ ac Philosophiæ stipendiis confectis legitimè, utriusque reportavit adoream (7), hanc auxit, ornavitque gloriâ linguarum Orientalium, præsertimque Græcæ, cujus nemo sua ætate dicitur fuisse peritus magis. Medicinam neglexit, Philosophiam coluit, quam publicè quoque docuit Bononiæ in Hispanorum collegio sub Julio III. Pont. Max. Eandem professus est in Maceratensi gymnasio sub Paulo IV., indeque à Pio IV. Romam accitus in vertendis Sanctorum Patrum Operibus consenuit, obiitque sexagenarius an. MDLXXXI. Multa scripsit, extant pauca, *Orationes* nimirum aliquot, & *Græca Poemata*, quæ verè Græciam sapiunt, quam rarissimè sapiunt non Græcorum græca scripta, ex barbarâ planè syntaxi, in Græcis vocibus barbara. Hinc jure Simlero Camotius (8) in Græcis literis est incomparabilis. Emendavit *Opera Theophrasti, & Aristotelis*, edidítque *Græcos Commentarios in Metaphysica tum Theophrasti, tum Aristotelis*. Vertit latinè *Physica Pselli, & Comment. Olympiodori in Meteora.*

CXXXVI. FRANCISCUS VENERIO patricius Venetus, Senator amplissimus, & 1581
quod ad nos pertinet, Triumvir gymnasii nostri Moderator vigilantissimus cum Paulo Theupolo Equite (9), & Jacobo Fuscareno doctore, à prima adolescentia in hoc lycæo, cui deinde bonis artibus præfuit liberales disciplinas omnes exhausit (10), sed præ reliquis Philosophiam amavit, cui strenuam operam, vim totam studiorum impendit: in patria deinde honores Reipublicæ magnâ integritatis ac prudentiæ cum laude gessit (11). Jam senex ac gymnasio nostro præfectus, huic instaurando, augendo, ornandoque vires omnes & curas ac studia contulit, solitus quotannis Mensem Novembrem prælectionibus publicis dare, nec secus atque discipuli reliqui Professoribus plaudere. Decessit Venetiis an. MDLXXXI. De tanto Philosopho videndus Thuanus, & in Additionibus Teisserus (12). Edidit Italicè multa; quæ vidimus, hæc sunt.

Libri IV. in Aristotelem de Anima.
Dialogus de Voluntate humana.
Orationes doctissimas in libros Aristotelis de Generatione & Corruptione.

CXXXVII. Teste Melchiore Adamo (13), THOMAS ERASTUS annos novem in 1583
Italia quæstui scientiarum impendit. Horum tres Bononiæ dederit, sex reliquos Patavino gymnasio; quippe id apertè colligitur ex albis gymnasticis (14), notis quæstoriis & priscis inscriptionibus, atque ex Consiliariorum catalogo, in quo bis legitur L. N. G. Consiliarius, anno nimirum MDXLIX. & MDLII. Prodiit Thermis Superioribus, quæ Oppidum Helveticum sunt ad Limagum fluvium, nunc Bada seu Oder-Baden. A

(1) Placius de Script. Anonymis. (2) in Isagoge. (3) ibid. (4) Adversar. Curiæ ad An. 1559.
(5) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 100. & seq. (6) Thuan. Elog. apud Teiss. p. 57. & seq. (7) Advers. Curiæ ad An. 1553.
(8) in Biblioth. (9) Tomas. Gym. lib. 3. c. 43. p. 345. (10) Præfat. in lib de Anima.
(11) Ghil. Vol. 1. Theatr. p. 65. & seq. (12) Tom. 2. p. 65. (13) Vit. Medicor.
(14) Salom. in Collect. ad Inscript. Gym.

pueritiâ cupidissimo discendi, & ad sapientiam facto duplex obstitit impedimentum, à natura aliud, aliud à fortuna; nam à natalibus lævus, atque ita sinister fuit, ut nullo modo dexterâ ad scribendum uti posset, summâ verò adolescens paupertate laboravit. Vicit utrumque, dispulitque, & industria ejus, & amicorum charitas. Ipse adeo usui sinistræ assuevit, ut celeriùs hac scriberet, quàm dexterâ cæteri: affuitque amor cujusdam divitis, quo sumptus præbente, in Italiam venit, audivitque Bononiæ Franchinum, & Ghinum (1), hic Philosophum Genuam, Medicos claros Oddum de Oddis, Jo. Baptistam Montanum, Victorem Trincavellum, quibus doctoribus posito Medicinæ tyrocinio in Germaniam remeavit. Ibi Medicinam feliciter fecit, claruitque ex historiâ medicâ, in qua doctissimum eum fuisse & fama vulgavit, & opera ejus edita comprobant. Hostis acerrimus Astrologiæ, dogmata Paracelsi vehementi spiritu consutavit, vanosque plausus his in Germaniâ tributos compescuit. Docuit Heidelbergæ diu, nec Medicis tractationibus contentus, Theologicis etiam disceptationibus sese immiscuit, ac de disciplinâ factâ, & censuris ita in colloquio habito disputavit, ut lata ab eo sententia contra dogmata gentis suæ magnos tumultus excierit in Helvetiâ. Senex accitus Basileam, ibi medicinam professus est, quo in munere vitam ibidem posuit sexagenarius Kal. Januarii anno MDLXXXIII. Jacet in templo S. Martini: Vir habitns omnium suæ ætatis Germanorum Medicorum eruditissimus. Edita sunt hæc ejus opera.

Epistola ad Simonem Grynaum de discrimine Logicæ, Dialecticæ, & Scientia demonstrativa.

Defensio libelli H. Savonarolæ de Astrologia divinatrice, adversùs Christophorum Stathmionem. Accessit alia Disputatio de eodem Argumento, & libellus Savonarolæ italicus latinè redditus.

Explicatio *Quæst. an Aurum ex ignobilibus metallis conflari possit.*

Πόλεμος, *seu Belli detestatio.*

Judicium de indicatione Cometarum.

Commentarius in hymnos Prudentii.

Disputationes contra novam Medicinam Paracelsi.

Disputatio de auro potabili. De causa Morborum continente, & de occultis Pharmacorum potestatibus, & de Medicamentis purgantibus.

Viva Anatome librorum quinque de Morbis Com. Montani Vicentini novi Medicorum Censoris.

Liber de Putredine & Responsio ad Archangeli Mercenarii de Putredine.

Volumen disputationum & Epistolarum Medicinalium.

Varia Opuscula Medica Posthuma & Consilia Medica.

De Astrologia divinatrice Epistola, & de Cometarum ortu, natura & causis defensio contra Squarcialupum.

Repetitio disputationis de lamiis, & strigibus.

Responsio ad Jo. Schioppium, & ejus libellum de una Persona & duabus naturis Christi, & Declaratio ejusdem libri de eadem Materia.

De Excommunicatione Ecclesiastica: cui dicitur Beza respondisse in tractatu de Excommunicat. & Christiano Presbytero.

1584 CXXXVIII. GENTIANI HERVETI celeberrimum nomen alumnorum gymnasii nostri decus amplificet. Jure enim alumnis nostris annumerabitur, qui se admodum profecisse, multa didicisse Patavii non unâ in dissertatione (3), multis in Epistolis (4), profitetur. Gente Gallus natus an. MCDXCIX. Oliveti prope Aurelianum à puero artibus optimis capacem animum imbuit (5). Nondum adolescentiam egressus, ut sibi alimenta pararet atque familiæ, Parisiis ludum aperuit, atque inter alios discipulos uno felix, se præceptorem fuisse Claudii Albaspinæi viri clarissimi, sæpè jactare potuit. Eduardo deinde Lupseto Anglo in excudendo Galeno, quem Thomas Linacrus latinè verterat, desudanti locavit operam, eumdemque secutus redeuntem in Britanniam Arturo Polo instituendo à Sarisberiensi matre datus magister est. Dein à Reginaldo Polo matris permissu in Italiam evocatus diu vixit Patavii, ubi & latinas delicias, ut ipse testatur, sibi conciliavit, & linguam Græcam feliciter adeò perdidicit, ut post triennium reddendis latinè græcis Scriptoribus fuerit idoneus; vertitque hìc plures Reginaldi jussu, plures Lippomani rogatu. Theologiæ quoque se discipulum præstitit, atque in eum virum evasit, quem certatim deinceps eruditi omnes amarent, colerent, inter carissimos haberent. Secundùm hæc fuit Romæ cum Cardinali Polo: adhæsit deindè Marcello Cervino Cardinali, quem secutus interfuit Synodo Tridentinæ; atque tunc ibi celeberrimam orationem habuit de honestate Matrimonii, ex qua apud Sanctissimum

(1) Epist. de discrimi. Log. &c. (2) Thuan. apud Teiss. Tom. 2. p. 78. 79.
(3) Orat. 1. de alen. barba, & Or. 2. (4) Epist. 2. ad Polum. Epist. 1. ad Lippam.
(5) Thuan. Elog. apud Teiss. p. 87. & seq. Tom. 2.

Sanctissimum illum cœtum vir multum admodum doctus & eruditus audiit linguarum Græcæ & latinæ peritissimus, Theologus singularis: quibus titulis etiam à Possevino gravissimo ingeniorum Censore amplissimè cumulatur. Regressus in Galliam, Sodalis collegii Rhemensis Theologiæ professor & Canonicus Burdigalensis reliquum vitæ vertendis Patribus Græcis impendit, obiitque senex decrepitus anno MDLXXXIV. ætatis LXXXV. Præclari nominis est ex his ipsis translationibus Scriptorum Græcorum, quarum catalogum prolixum dabit Teisserus (1). Scripsit Gallicè plurima pro dogmatibus orthodoxis adversùs Hæreticos, multa de disciplina Ecclesiastica. Latina, quæ pauca vidimus, recensemus.

Librum Epigrammaton LVII.

Epistolas XXV. quarum sex sunt ad Polum Cardinalem, Septem ad Aloysium Lipomanum Episcopum Veronensem, ad Lazarum Bonamicum tres, ad Bembum duæ, tres ad Sadoletum, quas annotavimus, quòd egregiam doctrinam nitidissimâ latinitate pereleganter exponunt.

Orationes quoque eum habuisse plurimas certum est, quarum decem editas vidimus. Prima est, quam fortassis ultimam habuit in Synodo Tridentina *de honestate Matrimonii*, eâque in Matrimonia clandestina ferox invehitur, &, si placet adstipulari relatis à Thuano, hac Patres inducti sint, ut ederent, quæ de Matrimoniis clandestinis decreverunt.

Tres aliæ *de alenda, radendave barba* ingeniosè declamant.

Quarta est *Præfatio in Prælectiones Olinthiacarum Orationum Demosthenis*. Quinta *de Ascensu Domini*. Sexta *de Amore erga Patriam*. Septima *de Patientia*. Octava *de vitando otio*. Nona *de grati animi Virtute*.

Plura de Herveto Thuanus (2), Quenstedius (3), Bucholzerus (4), & alii.

CAPUT XXXI.

Joannes Sambucus. Ioannes Crato. Aloysius Crottus. Gullielmus Sirletus Cardinalis.

CXXXIX. JOANNES SAMBUCUS Philologus magis quàm Medicus inter viros doctissimos sæculi XVI. exeuntis meritò nominatur. Tirnaviæ in Pannonia natus adolescens in præcipuis Galliæ, Germaniæ, & Italiæ lycæis versatus est, postremò ac diutiùs in Paravino, ut constar ex albis Hungarorum & notis quæstoriis, in quibus navatæ in re Medica operæ testimonium, quod Licentiam vocant, reportasse scribitur an. MDLV. (5) auspiciis Oddi de Oddis & Victoris Trincavelli. An insignia deindè doctoris acceperit, non liquet, & alioqui olim plures titulo Prolytarum contenti Medicinam professi sunt. Arti Jatricæ gloriam multiplicem addidit ex humaniorum literarum studiis (6), habitus Poeta elegans, eruditus historicus, Antiquarius de priscis & rebus & Scriptoribus præsertim Græcis optimè meritus. Adscitus inter Consiliarios Cæsaris Maximiliani II. & Rodulfi II. titulum apud hos Historici gessit, quo tempore totum fere patrimonium, remque domesticam conquirendis libris, monetis, & statuis antiquis impendit; atque hac unâ hæreditate dives, cætera pauper Vindobonæ in Austriâ apoplexi ictus occubuit an. MDLXXXIV. ætatis LIII. Acta ejus hoc carmine Epitaphium ejus complectitur. 1584

Sambucus linguas coluit, qui doctus & artes,
Cui natale fuit Pannonis ora Solum:
Cæsaris Historicus præmissi temporis acta,
Et dignos scripsit Cognitione libros.
Aonios inter meruit quoque nomen Olores,
Carmine jucundum qui cecinere melos.
Ante diem quamvis, Musis plorantibus, ipsum
E medio tulerit Mortis avara manus;

(1) ibid. p. 89. 90. (2) ibid. (3) Dial. de Patr. Vir. doct. (4) Indic. Chronol.
(5) Salom. in Collect. ad Gym. Inscrip. ex Syllog. Lignamin. (6) Ghilin. Theatr. Vol 1. p. 86. 87. Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1282. Bucholzer. in Chronol. Indic. Joan. Jacob. Boissard. in Icon. P. Lotichius in Biblioth. Poetic. P. 4.

Ipse tamen superest, meliori parte superstes,
In Cœlis anima, nomine clarus homo.
Nil in solertes Musarum Juris alumnos
Mors habet: à Musis doctus obire nequit.

Quæ scripsit, atque edidit varia & multa, his titulis designantur.

Poemata varia. Emblemata Poetica CCL. Vita Rom. Impp. Dialogi IV. de Imitatione Ciceronis. Orat. VI. Epitheta Graca. Tetrasticha Mythologica in Luciani Dialogos. Carmina Ethica. Paraphrasis cum Comment. in Poeticam Horatii. Sententia & Regula Vita ex Nazianzeno cum ejusdem aliquot Jambis. Tabula de LXX. discipulis Christi ex Cod. Vetustiss. Chronologia Hungaria. Narratio Obsidionis Agria & Zighetti à Turcis. Chronicon Petri Romani de Rebus Hungaria cum Appendice. Appendix Rerum Hungaricarum à Rege Matthia ad Imp. Ferdinandum. Expositio simplex Orationis Dominica. Funebris in obitu Imp. Ferdinandi. Thucydidis & Xenophontis Conciones artificio explicata. Versio latina Dialogorum Platonis, Phedri, Alcibiadis, Axiochi. Item operum ac dierum Hesiodi cum Batrachomyomachia. Epistolę DCCC. sacrę nondum editę Nazianzeni, Chrysostomi, Theophylacti, Basilii, Cyrilli, Bessarionis, & Chrysolorę. Dialogi Bonfinii de Conjugali Pudicitia. Continuatio Bonfinii rerum Hungaricarum usque ad Imp. Maximilianum II. Arcus Triumphalis pro Classica Victoria ad Echinadas Jani Austrię An. 1572. Philo de Virtutibus. Bornii Salę de Patientia, & ad mortem pręparatione. Lilii Tifernatis Epitome in Herodotum. Hephestion Grammaticus. Veterum antiquorum aliquot, & Philosophorum Icones cum Elogiis.

Recenset hæc & alia Ghilinus (1), & post hunc Teisserus (2). Thuanus autem profitetur plurium Scriptorum editionem Sambuco deberi (3), signatimque nominat Nonni Panopolitæ Dionysiaca, Opera Aristæneti, Eunapii, Hesychii.

CXL. JOANNEM CRATONEM Uratislaviensem Christophoro Senatore & Anna
1585 Bidermanna parentibus ortum (4), & à primâ ætate discendi cupidissimum mala avi fors tulit Wittembergam, ubi præceptore in humanioribus literis Philippo Melanchthone usus, ad Theologiea deductus est à Martino Luthero; & ex utroque venenum hæresis prorsus exhausit: adhæsit autem ita, tum ex institutione peculiari, tum ex diuturno sex annorum convictu secundo, ut hujus præcipuus Encomiastes deinceps fuerit, cujus & familiares sermones, & effata non pauca in codicem retulit, edidítque deinde commentarium inscriptum *Sermones convivales Lutheri*. Hoc tamen suadente Theologiam deseruit, privatimque Wittembergæ Philosophiam docuit. Quæ omnia miris laudibus, & in commendationem hæresiarchæ palam effusis amplificationibus exaggerat Teisserus (5), & ante eum Melchior Adamus, qui certissimè fallitur cum refert Cratonem, cùm decrevisset Medicinæ se totum addicere, venisse Veronam, ut ibi profitente Joanne Baptista Montano Medicæ artis peritissimo præceptore uteretur. Montanus ut ut Veronensis in patria neque Medicinam privatim fecit, neque profiteri publicè potuit, qui eam artem in Venetâ ditione Patavii solùm exercuit, Patavii solùm publicè docuit. Quamobrem Crato, qui certissimè Montani auditor & discipulus amantissimus fuit, Patavii didicit Medicinam, ubi ex albis gymnasticis studebat ab an. MDXLVI. ad MDXLIX. (6), quo ipso Montano Brabeuta inde laureatus doctor discessit ex actis Medicorum. Redux ex Italia Lipsiæ aliquandiu vixit, eamque cum Joachimo Camerario amicitiam contraxit, quam coluit, quoad vixit, vir cæteroqui omnium, qui tunc florebant egregiâ virtutis famâ, familiarissimus, quos inter numera præter Camerarium, Gesnerum, & Sambucum in Germania, in Gallia Henricum Stephanum, Abrahamum Ortelium, in Italia Paulum & Aldum Manucios, Petrum Victorium, Mercurialem, Sigonium. Secundùm hæc recepit se in patriam, ibi uxore ducta, Medicinæ praxim professus est tantâ & gloriâ & felicitate, ut hac exciti Cæsares eum Consiliariis annumeraverint suis, & Archiatrum Aulæ Cæsareæ dixerint. Hoc munere functus est per annos ferme sex & viginti Ferdinandi I. Maximiliani II. Rodulfi II. Medicus, ac duobus postremis carissimus, quòd Maximiliano toto corpore ac vultu simillimus, illi suam, filio patris imaginem repræsentaret. Tandem quietis amans rediit in patriam, ubi diem clausit extremum an. MDLXXXV. ætatis LXVI. vel sequenti. Laudatur à Thuano ex ingenio comi & placido (7), at illum alii morosum (8), difficilem fuisse dicunt, & lucri non mediocriter avidum. Illud in eo meritò laudaveris, quòd gratissimo semper animo fuerit erga magistrum suum Jo. Baptistam Montanum, quem

(1) ibid. p. 87. (2) Addit. Thuan. T. 2. p. 95. 96. (3) Elog. apud Teiss. ibid. p. 94. 95. (4) Melch. Adam. Vit. Medic. (5) Addit. ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 114. (6) apud Salom. ex Lignam. collect. ad Inscrip. Pat. (7) in Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 113. (8) apud Teisser. ibid. p. 115.

quem sæpe in libris suis laudat, probat, ac veneratur, cujusque Consilia & opera reliqua imprimenda curavit, emendavit, & auxit. Ipse multa scripsit, quæ volumine uno in folio magna ex parte typis edita continentur; reliqua seorsim publici juris sunt.

Isagoge Medicinæ. Perioche Methodica in libros Galeni de elementis, natura humana, atra bile, temperamentis, & Naturalibus.
Parva Ars Medicinalis. Methodus Therapeutica ex Galeni & Montani sententia.
Idea Hippocratica cum methodo de humore melancholico.
Consiliorum & Epistolarum Medicinalium libri VII.
De Morbo Gallico.
Epistola ad G. Peucerum de Peste. Epist. II. ad P. Andream Matthiolum.
Tractat. Germanicè de febri pestilenti, & Apologia pro eodem Tractatu.
Elegia de Angelis. Psalmus VI. carmine redditus. Carmina Varia.
Orat. Funebris de Maximiliano II.
Epistola de ratione rectè legendi Galenum.

Ejus quoque tres Epistolæ latinæ leguntur Volum. II. Observat. Medicinalium in Miscellaneis curiosis.

CXLI. Propè ab exortu cæcum addimus claris alumnis gymnasii nostri ALOYSIUM GROTTUM, qui notior est nomine Adriensis Cœci. Nobili genere Adriæ apud Venetos natus, octavo à natali die visum infans amisit: attamen ita ingenio & memoriâ viguit, ut non solùm in patriâ latinam, & Italicam linguam, quibus elegantissimè uteretur, didicerit, verùm etiam Patavium transferri voluerit, ubi severioribus disciplinis excoleretur. Scribit Lignamineus (1), hospitem eum fuisse cœnobii sui sancti Augustini, secum iraffe ad gymnasium, atque assiduè publicis prælectionibus interfuisse, fuisseque miraculo omnibus, quod cœcus omnium studiosissimus omnium perspicacissimus haberetur in re literariâ. Salomonius (2) confirmat hæc ipsa ex priscis monumentis ejusdem cœnobii; cubiculoque suo non vulgare decus se putat conciliasse, si credamus, cœcum Adriensem in eo fuisse triennio diversatum. Certum est, eum discipulum fuisse Bernardini Tomitani: nam hic in ea dissertatione, qua præfatur ad solutiones contradictionum in Aristotelis & Averrois dicta (3), Grottum honorificentissimè salutat, & novum Didymum Adriensem appellat, qui quicquid audiret, celerrimè intelligeret, intellectum retineret, reteñrum validioribus argumentis constitutum proferret in publicum. Disceptare eum de rebus difficillimis solitum in publicis cœtibus, asserit idem Salomonius; confirmatque ejus dictum Ghilinus (4) tradens, ferociter adeo ac robustè in hujusmodi congressibus adversùs æmulos insurgere solitum, ut omnes terreret, & ad silentium compelleret. Redux in patriam humanioribus literis, ac musis se addixit in solidum, ex quibus deinceps admodum inclaruit; atque ultrò receptus est in collegia celeberrimarum per Italiam Academiarum. Præstitit porro inter paucos eloquentiâ. Quamobrem septies missus à patria Venetias Principatûs initia gratulatus est Ducibus Venetis orationibus habitis in Majore Sapientûm Collegio. Idem ad Henricum III. Poloniâ ad avitum Galliæ regnum remeantem dixit egregiè: eumque Bonæ Reginæ Sarmatiæ rhithmos Italicos elegantes obtulisset, inscriptos, *Annulus Etruscus Rhithmorum*; præmium retulit, pulcherrimum ac pretiosissimum annulum à Regina donatum. Obiit Venetiis an. MDLXXXV. ætatis L. Sepultus est ad D. Lucæ, undè relatus Adriam, & funus perhonorificum habuit, & sepulcrum. Quæ vidimus ejus opuscula Italica, hæc sunt. 1585

Rhithmorum Partes III. Epistolæ Familiares.
Iliados liber I. Italicè redditus.
Pastoralis Fabula inscripta: Pœnitentia Amatoria.
Comœdia. Alteria, Æmilia, Thesaurus.
Tragœdia. Hadriana; Dalida.
Drama Sacrum. Isaac.
Oratio de Sanctis omnibus.
Comparatio Romanos inter & Venetos.
Vita S. Caterinæ Virg. & Martyr.

CXLII. GULLIELMUS SIRLETUS Cardinalis natus Styli in Calabriâ an. MDXIV. primum literarum tyrocinium Neapoli posuit. Venit deinde Patavium datus moderator, formatorque morum filiis Matalonæ Ducis, qui huc nobilissimam sobolem excitus famâ Romuli Amasæi studiorum causâ dimiserat. Eam occasionem nactus bonis artibus addiscendis apprimè se dedidit; jamque gnarus latinæ linguæ, peritus verò Græcæ, quæ Italo-græco penè non gentilis erat, eò animum convertit, ut subsecivis horis, & cùm à gravioribus vacabat studiis, Hebraicæ atque Chaldaicæ linguæ operam daret præceptoribus quibusdam Hebræis, quos & Patavii & Venetiis, dato, quod recipiebat à Duce Matalonæ stipendio, sibi conciliaverat. Narrat hæc ipse amico suo Calabro Græcè scribens (5); extat ejus Epistola inter Græcas, ut mirum sit, eos, qui de hoc viro scripsere, ac ejus recensent opera, hisque epistolas ejus annumerant, hoc ipsum non anno- 1585

(1) ad Inscript. Gymn. in Collect. (2) Miscell. ad Inscript. Gymn. (3) circa finem.
(4) Theatr. Vol. I. p. 158. (5) Epist. Catumsyrit Archipresby. Regii.

tasse. Annis tribus exactis Patavii, quibus Auditor Bartholomæi Spinæ Thomistæ, Theologiæ sibi Polemicæ ornamenta paravit, alumnos suos reduxit Neapolim: ipse in patriam regressus, patre salutato, vix habens viatici satis Romam concendit. Ibi versatus est aliquandiu in tenuiore fortuna (1), cui privatim Græca docens consulebat. In his habuisse dicitur discipulum Antonium Aiellum Episcopum, pluresque alios ex Clericis Theatinis, quos ad S. Silvestrum in Quirinali conductus, ad linguæ Græcæ notitiam deduxit. Horum commendatione, ac præsertim Jo. Petri Caraffæ, qui deinde Paulus IV. Pontifex fuit, innotescere cœpit curiæ Romanæ, in qua aliquandiu patronum pauperum egit, quorum & pater dici meruit, tantâ deinceps cum famâ probitatis & sapientiæ, ut emensus gradus potissimos munerum in curiâ, & in aulâ dignitatum, familiaris Marcello II. cum laude, carus Paulo. IV. citra invidiam, & Caraffensium cliens sine scelere, à Pio IV. qui eum inter Participantes Protonotarium dixit, mox petente S. Carolo Borromæo, ac toto collegio Cardinalium flagitante, renunciatus fuerit Cardinalis, & Vaticanæ bibliothecæ præpositus. Hanc auxit mirificè, sed & privatam sibi comparavit amplissimam decem millium aureorum impendio. Ea post obitum ejus juri bibliothecæ Columniæ cessit, distracta, ut esset, undè æs alienum, quod vivens, ut in pauperes largitionibus sufficeret, Princeps munificentissimus contraxerat, solveretur. Fertur enim in omnes ac præsertim egenos eousque liberalis fuisse, ut nemini unquam subsidium stipemve pecuniariam petenti, nullo habito petentis discrimine, quod postulabatur, denegaverit. Quamobrem nihil moriens sibi reliquum fecit, admonitusque, dum è proximo mortem spectabat, ut ultimum sibi elogium diceret, risit, conversusque ad Sacerdotem ab exhomologesi, quem Societatis Jesu Theologum habuit semper; *tu scis*, inquit, *me mea omnia legasse jampridem creditoribus meis*. Vir reverà sapiens, Philosophus, Mathematicus, Jureconsultus, Theologus autem eruditissimus doctissimus, peritissimus linguæ Græcæ, cujus codices semper habuit præ manibus, Græcorum fautor insignis, quorum urbano collegio sub Gregorio XIII. patrocinium impendit amantissimè, advenas Romæ omnibus officiis, ac paterno planè sinu complexus est, dicere solitus, horum Ecclesiæ, licet jampridem intermortuæ, deberi omnem sacræ vetustatis notitiam. De ejus gestis satis eruditè disserit funebri oratione Joannes Vaz Martamora Lusitanus; inde habent sua reliqui cum Oldoino (2); indeque petenda sunt, quæ de hoc maximo Cardinali pauca hìc diximus, & quæ plurima brevitatis causâ dissimulamus. Obiit septuagenario major anno primo Sixti V. æræ communis MDLXXXV. VIII. Idus Octobris, ut notatur in ejus elogio (3) lapidi custodi cinerum insculpto ad S. Laurentii in Panc & Perna, cujus titulum gessit. Scripsit multa.

Epistolas Græcas & latinas.
Librum de Monarchia Ecclesiastica.
Annotationes in Psalterium.
Correctiones & additiones in Jus Civile.
Biblicos Apparatus, variantesque lectiones in Bibliis Regiis: atque has unas edidit. Reliqua MSS. tum in Columniâ, tum in aliis Urbanis Bibliothecis tineas nutriunt.

CAPUT XXXII.

Franciscus Sansovinus. Jacobus Pamelius. Joannes Vischerus. Bernardinus Talesius. Martinus Cromer.

1586 CXXXXIII. FRANCISCUM SANSOVINUM studuisse Patavii, constat ex catalogis Venetorum gymnasticis (4), & notis in aula fiscali. Ipse quoque gloriatur (5) alicubi, quadriennio se vixisse Patavii, ut Lazarum Bonamicum audiret, & Tomitani prælectiones exciperet. Natus (6) est Venetiis Jacobo patre sculptore, & Architecto notissimo, qui oriundus ex oppido Etruriæ, quod Montem S. Sabini vocant, inde sibi cognomen adscivit, & Sansavinum, corruptiùs Sansovinum nominavit. Secundùm adolescentiam hic humaniori literaturæ ac Philosophiæ juventutem dedit, mox Romam cum patre profectus, diu versatus est in curia, commendatusque & famâ parentis & virtute propria à Julio III. inter familiares, quos à secreto cubiculo dicunt, adlectus est. Post obitum Julii sacerdotiis dives, & politicis aulicisque artibus apprimè instructus vixit Romæ sui juris, amicus eorum qui tunc erant à secretis Cardinalium,

(1) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 150. (2) T. 3. p. 965. 969. (3) Vid. Ghilin. ibid. & p. seq.
(4) apud Salom. in Collect. ad Inscrip. Gymn. (5) Epist. ad Jo. Michaelem Præt. Brixiæ.
(6) Ghilin. Theatr. Vol. 1. pag. 64. 65.

lium, perpetuâ consuetudine conjunctus cum omnibus, quorum fama ex eruditione clarebat. Ibidem decessit senex an. MDLXXXVI. Latinè scripsit *Epistolas* aliquot ad diversos præsertim Patricios Venetos, præter emunctum candorem styli, qui tamen plerunque repit, nihil referentes, quod laudes. Italica ejus præstant, & habentur in pretio.

De Regnorum & rerumpublicarum priscarum ac recentiorum Regimine. Sententia Politica Rodulfo II. dicata. Berosi Chaldei Sacerdotis Antiquitates Italicè reddidit, & explicavit. Mundi Chronologiam ab O.C. ad A. MDLXXXII. Annales Othomanici. Descriptio Militia Turcica. Urbium quoque ac Nobiliorum Italia Familiarum, opus egregium. Itemque illud, quod inscribitur *de Illustribus Italia familiis; Sylloge Orationum à Viris illustribus habitarum distributa in partes II. Secretarius sive institutio ad Munus Secretarii* utilissima. *Descriptio Urbis Veneta. Origo Ordinum Equestrium. Historia Ursina Familia. Epitome Histor. Guicciardini. Historia Turcarum. Regimen trium Rerumpublic. Genuensis, Lucensis, Epidauria in Illyrico. Humani Corporis Structura. Fabula centum. Libri IX. Epistolarum Amatoriarum à Viris illustribus conscriptarum.* Mundi Fabricam F. Alumni recensuit & auxit.

CXLIV. JACOBUS PAMELIUS tanti nominis intra sæculum XVI. vir est, ut quamvis pluribus per Europam gymnasiis causâ studiorum nomen dederit, omnibus illustrandis par sit. Fuisse illum Patavii, constat ex albo Germanico (1), in quo se signat Jacobum de Pamele nobilem Brugensem & Sacerdotem ann. MDLX. sed & auditorem fuisse inter præcipuos Hieronymi Wielmi Theologiam hîc publicè profitentis, certum est ex iis, quæ scribit Wielmus ipse in opere illi dicato (2). Natus est Brugis in Flandriâ parte cultissima Belgii (3). Stirps illi prænobilis Baronum de Pamele. Maturè à parentibus missus Lovanium liberalibus disciplinis, Philosophicis deinde ac Theologicis operam dedit, præceptoribus Ruardo Tappero, & Jodoco Ravenstenio. Post annos aliquot susceptis per Europam peregrinationibus nobiles Academias eruditionis & curiositatis ergo lustravit, sed enim Lutetiæ Parisiorum, atque Paravii versatus est cum fructu diutiùs. Inde Lovanium reversus Theologiæ laurum accepit; revocatus mox Bruges ac dignitate Canonica ornatus Archipresbyteri munere functus est, cùm simul Vltrajecti Præpositus ad S. Salvatorem audiret. Quinquagenario major faventibus omnium votis, & Ecclesiâ Belgicâ plaudente, Audomarpolitanus Episcopus designatus, dum ad infularum initia capienda Bruxellas proficiscitur, Montibus in Hannonia morbo correptus intra undecimum diem immaturâ morte peremptus occubuit an MDLXXXVII. ætatis LI. Sepultus est in Æde sacrâ D. Valderrudæ cum elogio, quod leges apud SWertium (4), ex quo hæc pauca ad viri celeberrimi notitiam decerpsimus. Edita sunt 1587

Liturgica Latinorum in libros II. digesta. De Ritu Sacrificii apud Latinos ab Apostolis & Patribus observato.

Relatio ad Ordines Belgii, de non admittendis in una. Republ. diversarum Religionum exercitiis.

Conciones Catechetica variis temporibus habita.

Catalogus Scriptorum Ecclesiast. & Interpretum Veterum selectorum in Universa Biblia. Editus est in calce Cassiodori.

Sed hæc vulgaria sunt, nec famæ Pamelii omnino respondent. Ex sequentibus Pamelius clarissimus est, & Scriptor eximius.

Tertulliani & Cypriani Opera, MSS. Codicibus emendata, & Annotationibus eruditissimis illustrata.

Paradoxa Tertulliani, quibus Pamelius Antidotum suum adjecit.

CXLV. JOANNES VISCHERUS notus & nobilis Medicus in Germania sæculo XVI. exeunte (5) Wemdingæ in Bavaria natus an. MDXXIV. plerasque Academias Germanicas lustravit, & Vittembergæ, cujus religionem profitebatur, aliquandiu studuit. Medicinæ quoque operam dedit Tubingæ sub Leonardo FuKsio, & Jacobo SchenKio; nec tamen contentus institutione gentili Patavium venit, quo in gymnasio ex albis Germanicis eum fuisse morarum triennio constat. Auditor hîc fuit Bellacati, Trincavelli, Fallopii, & Landi ab an. MDLI. ad MDLIII. atque interim & Goritiam adiit, ut rem Boranicam curiosiùs investigaret apud Marthiolum, & sæpè Venetias venit, ut privatim Anatomen factitantem chirurgum Venetum observaret. Sciendi cupidissimus eodem anno Bononiam profectus, cùm in patriam à suis urgentiùs evocaretur, lauream ibi consecutus est intra mensem, ex quo venerat, secundam. Redit secundùm hæc in Bavariam, in qua triennio post professor in gymnasio Ingolstadiensi, concessâ religionis veniâ, renunciatus, biennio docuit: mox Medicinam in variis Germaniæ civitatibus fecit, vel professus est. Ter ducta uxore, atque ex his conjugiis pater, randem in pa- 1587

(1) apud Salom. ibid. ex lignam. in collect. ad Inscrip. (2) lib. 2. de D. Thom. doctrin.
(3) Freher. Tom. 1. P. 1. sect. 3. p. 270. (4) in Athen. Belgicis.
(5) Melchior. Adam. Vit. Medic. Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1286. & seq.

in patria phtisicus obiit, cum extremo spiritu edisset & bibisset satur an. MDLXXXVII. ætatis LXIII. Edidit

Disputationes in plurimas Medicinæ partes. Has Italis quoque miraculo esse scribit Melchior Adamus; id quod fidei ejus relinquimus, prius appellatis ad Sententiam Italis Medicis,

Enarrationem Aphorismorum Hippocratis, quas filius ejus Hieronymus vulgavit.

1588 CXLVI. BERNARDINUS TELESIUS, recentiorum Aristotelis desertorum pater & auctor, Cosentiæ in urbe Brutiorum ad Cratidem amnem nobili genere natus, pueritiam transegit Mediolani in contubernio patrui raræ doctrinæ, & integritatis viri, à quo fuisse multa doctè nitidèque conscripta cum vinctâ, tum solutâ numeris oratione tradit Teisserus (1) ex Toppio (2). Ab hoc Telesium mitioribus literis imbutum ad quæstum scientiarum severiorum missum fuisse Patavium scribit Thuanus (3), atque hinc Romam venisse. Sed verius est, Mediolano Romam fuisse traductum à Patruo, ut habet Imperialis (4). Nam constat annorum septendecim Romam venisse, anno scilicet MDXXV. moratumque non integro biennio in ea tempora incidisse, quibus Urbs ab exercitu Borbonii direpta, vastata, & planè perdita memorabile sævientis fortunæ spectaculum edidit an. MDXXVII. Calamitatis illius, & horrendæ catastrophes pars aliqua fuit ipse Telesius, qui à militibus captus bimestres carceris ærumnas, & angustias tulit, donec Bernardini Martyriani concivis sui, qui Aureliano Principi in locum Borbonii cæsi subrogato à secretis erat, patrocinio in libertatem assertus est; exosusque Romanum cœlum sub sidere martiali studiis, ad quæ venerat, importunum, ad sacras Patavinæ Palladis aras perpetuò sapientiæ litaturus secessit. Hic Philosophiæ præcipuè se penitus dedidit: ex eaque laurum doctoribus debitam reportavit, ex albo Siculorum (5) & actis collegii. Mox convertit se ad Mathematicas disciplinas Friderico Delphino Patavino professore usus; simul Moralia documenta, quæ à Hieronymo Amalthæo Opitergino privatim didicerat, recensuit, eâ maximè horum parte delectatus, quæ de justitia, & injustitia, aliisque virtutibus politicis disputat; quemadmodum ei potissimum illa Matheseos dogmata placuere, quæ spectant ad Opticam, cujus nova quædam, & quæ vix perspici possent, plurima rimatus theoremata, detexit; ex quibus id illi evenit, quod multis deinceps, ut Aristotelis de re physicâ sententias convellere cogitarit. Ergo ad hujusmodi propositum nonnulla primùm, multa deinde, plurima denique acutissimè meditatus in solidum Peripateticorum doctrinam damnavit; profectusque Romam, cùm ibi arctam familiaritatem Ubaldini Bandinelli, & Joannis Casæ, atque etiam contubernium iniisset, his hortantibus, ad perficiendum novum, quod inchoaverat, Philosophiæ systema compulsus est. Distulit tamen hoc ipsum per annos plures: quippe in patriam redux, cum matrimonium nobile, ductâ Dianâ Sersali, contraxisset, vacandum illi fuit uxoriæ rei, & administrationi domesticæ, quâ se tandem absolvit, cùm filius ex tribus unus superstes, grandior factus, potuit otia docta quærentem à negotiis domesticis liberare. Tunc ille se in silentem locum recepit, & opaco in luco, quem amæno tractu fluvius Corax interfluit, delitescens duo illa nota volumina conscripsit, quibus Peripateticorum principia Physica evertere, sua sensuum experientiâ constituere, conatus est. Ea mox edita cum Neapolitana juventus, excita rerum novitate, quæ levissima pectora flectere, ac persuadere solet, excepisset summo cum plausu, Telesius Neapolim venit, suâque præsentiâ ita nutantium plurimorum animos erexit, ut se illi sectatores asseruerint, ejuratoque Aristotele, novam Academiam excitarint, quæ Telesiana deinceps dicta est, diuque stetit, donec non tam bellorum vicissitudinibus, ut existimat Imperialis; quæ enim post obitum Telesii bella Neapoli exscindendis Philosophorum sectis idonea? sed sua imbecillitate apud solida Italorum ingenia evanuit. Tunc etiam variis Monachorum afflicta est jurgiis, quibus ejus Auctor decrepitus importunè vexatus, melancholicum contraxit affectum, eoque laborans pietate filii transvectus Cosentiam, ac per sesquiannum quasi stupore extra mentem ac sensum traductus excessit è vivis propè octogenarius an. MDLXXXVIII.

1588 CXLVII. Quo tempore Stephanus Bathoreus, & Andreas Dudithius in lycæo Patavino ad sapientiam alebantur, ut suo loco diximus (6), medius inter hos plerunque rixantes erat MARTINUS CROMER Polonus, qui sumptibus utriusque Theologiæ aliisque bonis artibus operam dabat, doctore Simone Ardeo, Institutore Lazaro Bonamico (7). Natus fortunâ pertenui Bieczii in minore Polonia (8), post Philosophiam, cujus laurum

(1) addit. ad Elog. Thuan. Tom. 2. p. 166. (2) in Biblioth. Neapol.
(3) in Elog. apud Teisser ibid. p. 165. (4) Musæi p. 79. (5) ad Annum. 1535.
(6) Partis hujus lib. 3. in Bathor. & Dudithio. (7) Bonamic. Epist. 8. in calce.
(8) Stravolscius Vit. 100. illustr. Polon.

receperat in Cracoviensi Academiâ, ibidem quædam eloquentiæ rudimenta sibi comparaverat præceptore Joanne de Cazimiria: atque hæc plenius hausit apud nos, sacrâque scientiâ laborum suorum studia coronavit. Redux ad suos dignitate Theologica, & gloriâ facundiæ præstare visus est omnibus, indeque Sigismundo Augusto gratissimus illi primùm (1), deindè Henrico Valesio Regibus à secretis fuit; admotusque reipublicæ negotiis, cuncta singulari prudentiâ, & industriâ tractavit. Quamobrem regiam dignitatem Stephanus Bathoreus adeptus, hunc sibi jampridem notum, ac duplici decessorum suorum suffragio comprobatum inter sanctiores Consiliarios præcipuum recepit: nec diu post ab Hosio Cardinali Adjutor sacri ministerii, quo senex & absens fungi minimè poterat, adsumptus, eodem fatis erepto, præmium virtutis infulam Varmiensem in Borussiâ consecutus est. Quamvis autem tum sacris tum politicis occupationibus plerunque distentus, legationibus ad Suecos, ad Carolum V. & Ferdinandum I. aliosque per Europam Principes impeditus, humanas tamen ac divinas literas non despexit, eisque si minus diurnas, nocturnas certe horas impendit acriter & gloriosè. Obiit Varmiæ senex an. MDLXXXIX. Ejus opuscula sunt.

Poema de Christi Resurgentis Triumpho. Dubitationes de vera via salutis. De pœnis Sacrilegorum. De Cœlibatu Sacerdotum. De vera & falsa Religione. Catecheses de Sacramentis. De concentibus Musicis Eccles. Sermones Synodales. Epistola præfixa Chronico de optima Politia ad Senatum Polonicum. Theognis latinè versus. Carmina Phocyllidis Hexametro versa. Carmen de adversa valetudine Sigismundi Regis Vilnæ. Oratio in funere ejusdem. Epistolæ familiares multa.

Opera ejus justa sunt.

Liber Monachus inscriptus de Dogmatibus Ecclesiæ Catholicæ.

Libri II. de situ Poloniæ & gente.

Libri XXX. de rebus gestis Polonorum. Ex hoc postremo maximi est apud cordatos viros, laudaturque à Possevino (2) & Quenstedio (3); at reprehenditur à Bartholomæo KercKmanno (4), & Andrea Brunnero (5), ob prolixiores narrationes, & insertas historiæ fabulas.

CAPUT XXXIII.

Stephanus Lusignanus. Augustinus Justinianus: Hieronymus Zanchius. Scipio Gonzaga Cardinalis. Joannes Schroterus.

CXLVIII. STEPHANUS LUSIGNANUS Græcus (6), ex legitimo Cypriorum Regum traduce nobilissimus surculus, natus Leucosiæ, quæ Nicosia Cypri 1590
Metropolis fuit, post pueritiam adolescens vividissimi ingenii Venetias missus, causa studiorum Patavium venit (7), ubi fultus patrocinio Corneliorum, postquam literis latinis operam dedit, doctore Adriano Veneto Metaphysico in Philosophicis disceptationibus versatus est. Ea occasione sanctimoniâ nobilissimi Ordinis Prædicatorum illectus ejus se legibus mancipavit, studuitque Theologiæ præeunte Sixto Medice Veneto, à quo doctor in Sacro Theologorum collegio renunciatus Patavio Romam commeavit. Ibi familiaritate contracta cum Regis Gallorum Legato, quòd se è Gallia oriundum optare diceret avitæ originis decora propiùs intueri, ad contubernium receptus, ac traductus in Galliam vixit Parisiis diu, ex eo plerisque carissimus, quod Græcè & Italicè loqui multos doceret. In ea vitæ quiete multa latinè scripsit, plura italicè, gallicè quædam. In his frustra elocutionem, ordinem, delicias exquisitæ eruditionis quæras: subrusticus ubique est, ac perturbatus: at rerum plurium copiâ passim exultat, versatur in genealogiis utiliter, prodest peculiaribus historiis ad Græcarum Gallicarumque familiarum notitiam, nec tutò, hoc non lecto, versabere in historiâ Cypriâ. Nobis certè utilissimus fuit in annotationibus ad illustrandam historiam Ecclesiasticam, quam continent Menæa, & Menologia Græcorum. Ubi vivere desierit, se nescire affirmabat vir clarissimus & gymnasio nostro memorandus Scipio Gonemius. Salomonius tradit in Italiam rediisse (8), obiisse Romæ. Ubicunque eum fata deprehenderint, persenex decesserit an. MDXC. Edita sunt.

Arbor

(1) idem ibid. Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 194. Freher. Tom. 1. P. 2. Sect. 4. p. 914. (2) in Appar. & Biblioth. lib. 16. c. 42. (3) de Vit. Poet. illustr. (4) Comm. de nat. & prop. histor. (5) Annal. Boicor. lib. 10. (6) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 281. (7) Salom. in collect. ad Inscrip. Gymn. (8) ibid.

Arbor Lusignanę Familię, Descriptio Insulę Cypri, Genealogia Valesiorum, Borboniorum, Lusignanorum.
Catalogus Virorum Illustrium Veteris & Novi Testamenti.
Liber de Impp. Regibusque, qui in familias religiosorum adsciti sunt.
Arbor Machinę Mundi ad Gregorium XIII. P. M.
Affinitates ferè omnium Principum Christianorum cum Francisco Mediceo M. Etrurię Duce.
Apologia pro Religiosis hominibus adversùs Obtrectatores.
Chronographia per Epitomen Insulę Cypri à Noe ad annum MDLXXI.
Epitome historiarum de rebus gestis Regum Hierusalem, Cypri, Armenię, & conterminarum Provinciarum.
Sylloge Dissertationum quinque, quas *Coronas* inscripsit, quod de rebus Regum ac Principum agant. I. de Origine Regni Francorum. II. Vaticinatur, futurum Regem Francorum, qui Turcarum Imperium diruat. III. de Nobilitate Hierosolymitana. IV. de Regibus & Impp. Mundi, qui in Sanctorum Catalogos relati sunt. V. Chronologia Universalis sub aspectu Planetarum posita.

Scripsisse eum alia multa, quæ Anecdota sint & Clar. Gonemius & Salomonius asserebant. Ea nobis ignota sunt, sed non alia fuerint à recensitis per Ghilinum (1).

1599 CXLIX. AUGUSTINUS JUSTINIANUS Genuensis Pauli Reipublicæ Ducis filius ex albo gymnastico Francisci Piccolominei discipulus fuit (2), eoque tempore, quo de lauro reportanda cogitabat adolescens religiosissimus, nobilissimus, studiosissimus repente ad institutum Societatis Jesu conversus est. Missus Patavio Romam ibi Sacrum tyrocinium posuit (3), quo nondum peracto anno ætatis XXII. Christi MDLXXIII. Mediolanum ire jussus Philosophiam unà publicè docuit, & privatim apud domesticos operam dedit Theologiæ, quam tantâ ingenii celeritate percurrit, ut post annos aliquot eandem Patavii in collegio sui Ordinis professus sit magnâ discipulorum frequentiâ & admiratione. Idipsum postea præstitit Romæ in collegio Romano: verùm ex labore docendi fractis viribus, tabem concepit, quâ, licet à studiis abstractus, & regendis Sociis præpositus, extinctus est an. MDXC. ætat. XL. Neapoli, quo Puteolana remedia exploraturus concesserat. Edidit nihil, reliquit attamen memorabile sapientiæ monumentum, quod vidimus inter collectanea Eudæmonioannis. Inscribitur: *Doctrina Theologica digesta ordine titulorum D. Thomę*, quem sibi magistrum unicum præstituerat post D. Augustinum: illius quidem Articulos ita arctè complexus, ut memoriâ comprehendisse videretur: hujus verò tam pertinax lector & indefessus, ut ex assiduâ lectione visus sit acumen, ac phrasim ipsam summi Doctoris, cujus nomen sibi esse gratulabatur, exhausisse. De eo videndus Allegambe (4), & Luchesinus (5).

1590 CL. HIERONYMUS ZANCHIUS cùm inter desertores orthodoxæ religionis modestissimus fuerit, fuit etiam inter hæreticorum Theologos acutissimus, ut censet Labbeus (6). Hunc Thuanus & alii natum dicunt apud Cœnomanos Bergomi (7), Melchior Adamus Alzani in oppido Venetiis proximo (8). Et forte oriundus Bergomo Alzani sit natus Francisco patre, qui Venetiis causidicus peste obiit, atque uxorem viduam cum filio reliquit in ea urbe, in qua Hieronymus annos natus sexdecim an. MDXXI. Ordini Regularium Canonicorum adscriptus est, ac missus Patavium, bonas artes, & severiores disciplinas, linguam utranque præcipuis usus Doctoribus, Bonamico, Tubetta, Ardeo percurrit. Scribit ipse (9), cum his diu commercium literarium babuisse, faterurque se & scientias dilexisse Polemicas sacras atque profanas, & à Jurisconsultorum tricis abhorruisse. Hinc fallitur Salomonius (10), qui hunc præstantissimum fuisse Jurisconsultum ex Pignorio autumat: cum hic & Theologus ac Philosophus fuerit, & longè diversus censendus sit à cognomine Zanchio, qui nominis alicujus Jurisconsultus scripta quædam in jure reliquit, ut admonet Teisserus (11). Porro Zanchius, quo de agimus, peracto Studiorum curriculo doctor, cùm non sine facundiæ famâ multis in urbibus Italiæ Concionatoris munere fuisset perfunctus, Lucam venit in cœnobium, cui præerat Vermilius, ac novis opinionibus aurem accomodavit; paulatimque hoc præceptore, mores, potestatem, ac ritus Ecclesiæ spernere doctus, cœpit in Sacramentariorum partes abire, horum dogmata clam palam pro rostris sacris edicere, &, quod solet infelix impietas, à morum corruptelâ ad vituperationem dogmatum gradum facere. Hinc illi periculum à Quæsitoribus pravitatis hæreticæ, quod tandem effugit an. MDL. cum

(1) de p. 111. (2) ad An. 1565. (3) Allegamb. Bibl. Soc. Jesu p. 50. (4) loc. cit.
(5) Indicul. Vir. Illust. Societ. Jesu. (6) de Scrip. Eccl. Tom. 1. p. 803.
(7) in Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 220. (8) Vit. Theologor. (9) Epist. ad Martin.
(10) in Collect. ad Inscript. Gymn. (11) in addit. ad Elog. Thuani ibid. p. 223.

MDL cum fugâ se recepit ad Rhœtos. Inde Genevam accessit; nec diu moratus iter in Angliam aggressus est, quò à Pseudo-Martyre vocabatur. Substitit tamen Argentorati detentus, ut ibi Theologiam adornaram phaleris hæreticorum ad an. MDLXIII. explanaret; mox pugnantium Sectarum dissidiis vexatus, rediit ad Rhœtos, pastoremque Clavennæ se dixit & gessit non diu. Nam an. MDLXVIII. Heidelbergam accersitus, ut Theologum ageret, passus est sibi, quem acceperat olim Patavii, Doctoris titulum novis ex adyto hæresis insignibus cumulari. Decennio in ea urbe docuit, septennio deinde Neostadii: undè Heidelbergam redux, vivere desiit an. MDXC. ætatis LXXV. Vir fuit si quis inter hæreticos acutissimus, & rerum ac literarum sacrarum peritissimus: tractabilis quoque ac modestus, si Thuano credendum (1), & pacis amans, qui se ad Ecclesiam, undè desciverat, rediturum profiteretur; si quæ in ea contra mores, & doctrinam priscam Ecclesiæ docentur, licuisset expungere. At quæ ista sint præter hæreticas opiniones ipse nec dicere poterat, nec dicebat: cùm nihil non priscis moribus, & dogmatibus consentaneum unquam orthodoxa docuerit Ecclesia, quæ privatim quidem in filiis suis peccare potest, ac moribus usurpare, quod publicè damnat, publicè nec errare potest, aut potuit. Scripsit doctè satis, nec tamen ubique è regula catholicæ veritatis.

Miscellanea Theologica. De tribus Elohim. De Natura Dei.
De Incarnatione Filii Dei libr. II. De Sacra Scriptura.
Comment. in Oseam, in Epist. Pauli ad Ephesios, Philippenses, Colossenses, Thessalonicenses.
Compendium præcipuorum Capitum Doctrinæ Christiana.
Respons. ad cujusdam Ariani Libellum, & ad Partem Prodromi Wilhelmi Helderi.
De Spirituali inter Christum & Ecclesiam, singulosque Fideles connubio.
Prolegomena in Physicam, Epistolas, & Orationes.

CLI. SCIPIO GONZAGA Cardinalis, Caroli Marchionis Gazoli filius, adolescens ad Oratoriam, Poeticen, Mathesim curas contulit ac studia primùm Bononiæ, deinde Patavii: qua in urbe commoratus diutiùs, gymnasium si quis alius, diligentissimè frequentabat. Pulcherrimus juvenis, nec minus ob multiplicem literarum doctrinarumque notitiam, quàm ob formam egregii corporis undequaque atque universim amabilis, postquam in aula Cæsaris rerum civilium usum edidicit, iterum Patavium regressus, Theologiæ operam dedit; eamque scientiam deinceps in amoribus habuit ac deliciis; quam usque adeò ex ingenio suæ virtutis excoluit, ut additâ sermonis elegantiâ, atque elocutione barbariem ejus absterserit, maximi propterea penes viros eruditissimos habitus, quibus literarum commercium, & arctissimam familiaritatem professus est, præsertim Mureto, Tasso, Guarino, summa invicem ab his existimatione, summo cultus obsequio. Nam Tassus ut ur Poetarum princeps, nullum unquam edidit versum, quem ejus judicio non commisisset: Guarinus verò scriptorum licet alienorum censor acerrimus, hujus censuræ sua semper subjecit. Patavii Academiam Æthereorum instituit, eique donec in hac urbe vixit, vixit autem perdiu, præfuit. Militiæ secundùm hæc Ecclesiasticæ se addixit, quem Romam profectum summopere dilexere Pius V. & Gregorius XIII. cujus jussu Ludovicum Madrutium Cardinalem Legatum de Latere secutus est in Germaniam, undè regressus infortunio vexatus est ex rixâ, quam habuit cum Duce Mantuæ Gullielmo, quocum contendebat gravissimè; imo etiam ob eam causam detrusus in carcerem, vix ab eo prodiit sub Sixto V., à quo deinceps Patriarcha Hierosolymitanus primò, deinde annuente, imò & deprecante ipso Gullielmo Duce an. MDLXXXVIII. Presbyter Cardinalis S. Mariæ de Populo renunciatus est. Varia post hæc obivit munera, & dignitates sub Urbano VII. Gregorio XIV. Innocentio IX. & Clemente VIII. sub quo obiit in oppido S. Martini paternæ ditionis anno MDXCIII. ætatis LI. Ibidem sepultus in sacello S. Crucis extructo à Majoribus. Videnda Epistola Equitis Baptistæ Guarini (2); consulendique Petramellarius (3), & alii, quos nominat Oldoinus (4); ex quo hæc pauca collegimus. 1593

CLII. JOANNES SCHROTERUS, ut refert ex Jo. VVittichio Freherus, Vinariæ Saxonum natus an. MDXIII. primas literas tum in patria, tum in Rhœtia didicit, VVittembergæ disciplinis Philosophicis imbutus est; venit deinde Vindobonam addiscendæ Medicinæ causâ, atque institutioni VVolfangi Lazii se subjecit, & uxorem duxit; paterque jam in Italiam itinere suscepto Patavii substitit non alius à signato in albis Germanicis an. MDXLVIII. & seqq. Montani præsertim auditor assiduus eo doctore Medicinam perdidicit, & in eâ arte Prolytes post reditum in patriam insignia doctoris 1593

(1) ibid. p. 111. (2) Epist. ad Ferrant. Gonzag. (3) de Cardinal. (4) ad Ciaccon. Tom. 4. p. 172.

doctoris accepit. Accitus in Aulam à Maximiliano II. tunc Rege Bohemiæ apud hunc Medicinam fecit: à Jo. Friderico Saxonum Duce postea revocatus Professor Jenensis & Archiatrus Saxoniæ designatus est. Bis Prodromus ejusdem Ducis Patavium venit, tum ut Medicos Professores de ejus salute consuleret, tum ut potestatem eidem apud Venetos pararet veniendi ad Thermas Aponenses, Academiam Jenensem, cui pluries præfuit, quæsitis ab Imperatore privilegiis auxit, atque ita claruit in praxi Medica, ut ab ipso ingressu contemplatus decumbentes incredibili sagacitate & morbos deprehenderet, & quid agendum esset stans pede in uno decerneret. Hac virtutis famâ per Germaniam nobilis Equestri ordine ac titulo Comitis cum posteritate decoratus est diplomate Cæsaris Ferdinandi. Vixit ad an. MDXCIII, ætatis LXXX., quo devixit gangræna succedente erypsipelati in pede. Edidit.

Libellum de Prædictionibus eruditum satis, *Scholam Medicam ab Auditoribus exceptam.*
Theses varias de Materiis difficillimis, *Tractatus varios Anatomicos.*

CAPUT XXXIV,

Valentinus Naiboda. Vincentius Brunus. Franciscus Panigarola. Valens Acidalius, Levinus Torrentius,

1593 CLIII. VALENTINUM NAIBODAM etsi non est, ut annumeremus alumnis gymnasii nostri, est attamen, ut ejusdem cultorem honorarium & quasi inter cives ac familiares cooptatum asseramus, Is enim Coloniæ Agrippinæ natus in Philosophicis & Mathematicis primas tulit (1). Postquam & in patriâ, & extra patriam se quidem assiduis laboribus, alior privaris, & persunctoriis excoluit, haberique cœpit Mathematicorum clarissimus, ad genethliacas observationes deflexit, ac solitudini deditus naturæ arcana scrutari, tentare, quæ caligo futurorum occultat, astrorum commercio uti, eorumque aspectibus præstare fidem, denique Astrologiam non profiteri solùm, verùm & experimentis adhibitis illustrare, novâque methodo ad agnoscendos hominum eventus certiùs, quàm ante illum alii, atque artificiosiùs manuducere. Post multa ad hoc ipsum edita, pervagatus Italiam, eluctatusque multa pericula, quorum impetu se oppressum iri constantissimè negavit, professus violentâ morte se periturum, Patavium secessit, ut hìc aliquando quiesceret. Inscriptum eum Germanorum fuisse catalogis, constat ex actis aulæ quæstoriæ an. MDLXXXV, quo maximè vigebant privilegia gymnastica curâ Bernardini Paterni, qui tunc, absente gymnasiarcha, ejus vicibus Præses ac Gubernator ab urbanis Rectoribus jussus fungebatur. Hìc Naiboda Professorum auditor perpetuus per annos aliquot fuit; non quòd institutione egeret, qui vel ipsos Professores in rebus Physicis, & Mathematicis docere poterat, sed animi causâ, & ut censor dogmatum, quorum erat in gymnasticis prælectionibus disquisitio. Interea vim totam & industriam impendebat explanando Quadripartito Ptolemæi, quò ejusdem operis celeberrimum interpretem Hieronymum Cardanum superaret, atque etiam refelleret; simul his curis liberalibus meticulosum animum & ex iis, quæ sibi fuerat ominatus, trepidum semper, atque sollicitum recrearet. At cum pressiùs Directiones Astrologicæ, quas sibi fatales dixerat (2), urgerent, fassus amicis periculum sibi mortis proximæ imminere, lytro annuo sordidam domum conduxit ad S. Caterinam, in eamque se abdidit, foribusque probè oppessulatis, ibi solus sine famulo, famulave cibariis & utensilibus, quæ congesserat, & apparaverat, utebatur, vitamque inter contemplationes figurarum cœlestium trahebat Anachoretarum more tristem, calamitosam, exercitam. Jam ibi latuerat menses circiter sex, exigebatque dominus locarium, cùmque pulsatis pluries foribus, nemo responderet, Prætorem adiit, ut eo auctore contumacis conductoris postes aperirentur. Has effringunt satellites, evolantque ad superiorem ædium partem, atque ibi deprehendunt Valentini cadaver, in ipso, in quo studebat, Musæo humi stratum, multis confossum vulneribus, squallidum, fœtidum, deformatum. Evocati ad spectaculum vicini lacrimantes tanti viri reliquias agnoscunt. Facinus atrox, nefarium, execrandum suâ ætate fuisse memorabile Tomasinus testatur tum per se (3), tum etiam ex eo, quod auctor latuit, eaque cædes inulta fuerit, quamvis adesset suspicio, causam criminis

(1) Tomas. Elog. Tom. 1. p. 181. (2) idem ibid. p. 182. (3) ibid. p. 183.

criminis fuisse invidiam eorum, qui se ab illo multis partibus superari videbant: quippe ejus literaria supellex avecta fuerat cum totâ pecuniâ, intactis reliquis. Sexagenarius obiisse dicitur, notaturque dies inventi cadaveris V. Nonas Martii an. MDXCIII. Scripsit

Commentarium in Alchabitium.

Astronomicarum institutionum libros VI. ad Principem Stephanum Bathoreum.

In Ptolomai Quadripartitum uberiores Commentarios. Hos extare in Bibliotheca Mantuanorum Ducum, scribit Maginus (1) atque ex his citat Comment. in c. 10. Apotelesmatis 3. Ptolemæi.

CLIV. VINCENTIUS BRUNUS Ariminensis Italus cùm Bononiæ Medicinæ operam dabat, excitus famâ Bassiani Landi Paravium venit, atque hic Artium insignia retulit doctor, notaturque in actis curiæ (2) ad Medicorum collegium pertinentibus. Functus deinde est officio Medici in patria (3), & voti reus, quo se adolescens obstrinxerat, pollicitus initurum se Ordinem Observantium Franciscanorum, cùm secum suæ valetudinis rationem habuisset, existimavit, huic fore opportunius, si priore voto solutus ad Societatem Jesu se se reciperet: quo facto, in illo religiosissimo virtutum omnium seminario, eò tum ex doctrina, tum ex pietate opinionis evasit ac nominis, ut etiamnum primis illis Ordinis tanti cultoribus comparetur. De ejus virtutibus eximiis Allegambe (4). Vixit annos LXIII. affecta semper ac phtisi obnoxiâ salute, obiitque Romæ an. MDXCIV. Scripsit Italicè pia opuscula, quæ ascetis, & religiosis utriusque sexus hominibus maximi semper sunt habita, vulgata typis pluries, latinè quoque reddita, & Gallicè. 1594

Partes III. de præcipuis Mysteriis vitæ & mortis D. N. I. C.

Meditationes in Septem præcipua Festa Deiparæ Virginis.

Commune Sanctorum.

Meditationes in Evangelia Dominicalia.

Liber I. de Sacramento Pœnitentiæ cum examine ad exhomologesim generalem.

CLV. FRANCISCUS PANIGAROLA Mediolanensis non amplo vitæ curriculo amplissimam ex eloquentiâ gloriam consecutus est. Mortalitatem auspicatus an. MDLVIII, adhuc puer Natalem Comitem præceptorem habuit (5), & ex eo semina disciplinarum excepit, quæ brevi in uberrimos fructus excrevere. Pisis Flaminium Nobilium Lucensem, & Andream Cæsalpinum Philosophica tractantes audivit, mox ad formam Logicam subactus in gymnasio nostro à Bernardino Tomitano ita se scientiis reliquis idoneum exhibuit, ut hic quidem initia Iurisprudentiæ inierit, cujus à parentibus revocatus stadium peregit Ticini, & Bononiæ citra lauream (6). Nam huic proximus D. Francisci se legibus obligavit inter Minores Cœnobitas. Ex horum præscripto retractus Patavium, hic Theologiæ institutionibus excultus, hic insignibus redimitus est (7) adhuc juvenis: qua ætate cùm se sacræ facundiæ dedidisset, disciplinis reliquis, quibus erat instructus, valere jussis, eam sibi ex hac famam totâ, quà latè patet, Italiâ conciliavit, quam ante illum nemo, post illum pauci sunt assecuti. Mira de hac prædicat Imperialis post Ghilinum (8), apud hos Elogiographos magis, quàm historicos legenda. Nobis ad ferendum de concionibus Panigarolæ judicium historiæ consentaneum, abundè est ex effato populari ætatis illius, quo de celeberrimis tunc Oratoribus sacris, & synchronis hic efferebatur communis sensus, qui rarò fallitur: *Toletus docet, Lupus movet, Panigarola delectat.* Huic dicto si stes, quod ejus conciones confirmant, Panigarolæ sacræ Orationis partes deteriores tribuendæ sunt, quæ nimirum declamatorem potius umbratilem vel poetam decent, quàm Divini verbi præconem, cujus hoc unum officium est, ut auditores suos vel doceat, vel certè persuadeat, eorumque animos suadendo docendove à vitiis revocet ac virtuti conciliet. Sed Panigarolam communis hic plausus, ut notissimum Italiæ, ita viris Magnatibus notum & carum fecit, præsertim Alfonso Ferrariæ Duci, cujus officiis & benevolentiâ Sixti V. è cœnobio ad infulas Chrysopolitanas honorarias evectus, vices Episcopi Ferratiensis obivit, usque dum ex literis per notas & latebras characterum scriptis ad Card. Mediceum suspectus Alfonso, ab hoc pulsus Ferrariâ, in immensos inopiæ fluctus, vix tandem impetrato Episcopatu Astensis Ecclesiæ precibus humanissimis Caroli Sabaudiæ Ducis, ab extremis calamitatibus emersit, pacatoque fato Astæ defunctus est an. MDXCIV. ætat. XLVII. Edita sunt latinè hæc. 1594

Conciones variæ. Homiliæ à Dominica post Pentecosten ad Adventum.

Rhetorica Ecclesiastica. Vita D. Petri Apostoli.

Modus componendi brevem & artificiosam Concionem.

Theses ex Universa Theologia, quas defendit coram MDC. Patribus.

(1) lib. de legit. Astrolog. usu. (2) ad An. 1555. (3) in ejus Vita.
(4) Biblioth. Societ. Jesu. p. 442. (5) Imperial. Musæi p. 105.
(6) Ghil. Theatr. Vol. 1. p. 60. (7) Act. Curiæ ad An. 1570. (8) ibid. p. 61.

Lectiones XVIII. contra Calvinum. Carmina varia.

Compendium I. Partis Annalium Baronii cum annotat.

Italicè.

Sermones in primum verbum Christi è Cruce pendentis.

Orationes II. de laudibus S. Caroli Borromæi.

Conciones III. Parisiis habitæ.

Expositio literalis Canticorum Salomonis.

Conciones in Quadragesima Romæ habitæ.

Explanatio ad literam Lamentationum Hieremiæ ac Psalterii.

Anecdocta plura alia recenset Ghilinus, quorum aliqua vidimus edita, eandemque cum editis ingerunt ubique speciem, ex qua censeas, valuisse hominem ingenio versatili, præcoci, celeri, vario, quod tamen neque acumine viguerit, neque judicio fuerit temperatum.

1595 CLVI. VALENTEM ACIDALIUM discipulis annumerat suis Antonius Riccobonus (1), cùm illum producit adversùs Jo. Marium Mazzium Brixianum, ejusque sententiam quasi Critici jam tum nominis non contemnendi ad id explicat, ut libros ad Herennium non Ciceronis, sed Cornificii esse probet. In albis Germanicis latet studiosos artium ac Medicinę signatur an. MDLXXXVI. & duobus sequentibus. Natus est Vistochii in Marchia Brandeburgicâ ad amnem Dorsam. Adolescens eruditionis exoticę cupidus in Italiam venit, atque Patavii versatus, dum addiscendę Medicinę operam navat, doctissimis viris familiarissimus, & Riccoboni ad eloquentiam, & Criticem studiosus, brevi se se imbuit iis literaturę cultioris coloribus, quibus claruit redux in patriam. Calvinianam hęresim, quam fuerat professus à pucro, ejuravit Patavii, ut colligitur ex ejus Epistola ad Antonium Possevinum, à quo se manuductum ad tantum bonum testatur. Percurrit deinde lustravitque Germaniam, magnique Medici & Critici sibi nomen ubique comparavit (2). Demum venit Uratislaviam, quę metropolis Silesię est, undè Nissam in urbem ejusdem provincię accitus, ut ejus gymnasio pręesset, ibi dum noctes ac dies indefesso labore in corrigendis Plauti comędiis operam ponit, concepto morbo, intra juventutem occubuit nondum tricenarius an. MDXCV. De ejus obitu alia narrat Georgius Konigius (3), quæ profitetur à se lecta in exemplari Poematum Acidalii calamo Barthii adjecta. Refert eum, quòd Uratislavię diu moratus compendii nihil sibi parare potuisset, ad Papistarum castra confugisse. Evocatum Nissam, vix munere Rectoris functum per menses quatuor, ibi dum sacram Eucharistiam in pio ac religioso comitatu prosequeretur, repentino furore correptum vim sibi, impactis vulneribus, intulisse. Hoc inter Calviniana miracula scribat Konigius. Acidalius, ut diximus, Patavii Calvinianam hęresim ejuravit. Uratislavię non diu vixit, qui redux in Germaniam Gentis, Academias lustravit: ultra biennium Nissę Rector gymnasticus fuit, ut ex epistolis ejus apertum est: Barthius in editis Adversariis, cùm ex proposito scribat de Acidalio, nihil de his; Thuanus apud Teisserum obiisse eum dicit morbo ex assiduitate studiorum contracto. Edita sunt ejus opera.

Notę in Q. Curtium, atque hę prę omnibus scriptis ejus laudantur.

Notę in Tacitum. Conjectanea in XII. Panegyricos Veteres

Plautinarum Divinationum & interpretationum libri XX.

Epistolę, Orationes, Poemata.

1595 CLVII. Ut LÆVINUS TORRENTIUS, vel TORRENTINUS Belga, Gandavensis primas literas Lovanio debeat (4), & Philosophiam, Jurisprudentiam verò, ex qua non minimùm claruit, Bononię, Eloquentiam, historiarum notitiam, & Musarum delicias debet Patavio, ubi congessit hęc omnia in censum sui nominis, ex quo etiamnum gloria ejus apud posteros perennat. Constat enim eum discipulum fuisse Bonamici, & Robortelli docentium Patavii (5), atque hinc sępe Venetias commeasse, feriasque scholasticas exegisse, ut historiarum pręcepta, & floridam eruditionem ex ore Sigonii tunc Venetiis docentis hauriret. His mercibus sapientię dives redux in patriam, statim ita literatorum hominum studiosissimi Everardi Marciani Cardinalis Leodiensis animam sibi conciliavit, ut recepto in familiam sacerdotium contulerit maximi pretii, & amplissimi reditûs. Functus deinde legationibus variis, ex quibus toti Belgio, atque pręcipuè aulę Belgio pręfectę probatus ad Antuerpienses infulas evectus est post Franciscum Sonnium primum ejus urbis Episcopum à recepta armis invicti Farnesii Antuerpia. Summè dilexit Societatem Jesu, cui Lovaniense collegium extruxit, bibliothecam suam legavit cum numis-

(1) Epist. de libr. ad Herennium, advers. Mazzium, ad Jo. Craton.
(2) Biblioth. Vetus & Nova. Elog. Thuan. apud Teisser. Tom. 2. p. 292.
(3) apud Teisser. in addit. ad Thuan. ibid. (4) Thuan. Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 120. Ghil. V. 2. p. 175.
(5) Torren. Præfat. ad lib. de Part. Virg.

mismatibus, & instrumentis pretiosis. Claruit in omni scientiarum genere, sed præsertim ex Poesi clarissimus fuit; & si recipis Antonii Sanderi (1), Ludovici Guicciardini (2), & Justi Lipsii censuram (3), princeps lyricorum post Horatium. Ejus Poemata sacra Possevinus maximi facit (4), ac judicio Josephi Scaligeri (5), Torrentius ex virtute, doctrina, & notis in Svetonium vir fuit suâ famâ & fortunâ dignus. Designatus Melchiniensis Archiepiscopus obiit Bruxellis septuagenario major an. MDXCV. Ejus corpus delatum Antuerpiam conditum est in templo principe cum hac epigraphe, in qua ipse loquitur.

Lævinus Torrentius
Patria Gandavensis.
literis & legationibus domi forisque
Spectatus.
Ex Archidiacono & Leodiensis Principis Vicario
Generali II. Antuerpiensium Episcopus
III. Melchiniensium Archiepiscopus designatus
Collegii Soc. Jesu apud Lovanienses Fundator
Ad rerum Status Belgii Consilium adscitus, dum præcipitantem,
Rempubl. fractus viribus animo infracto sustento,
Bruxellis decessi VI. Kal. Majas
MDXCV.
Vixi Ann. LXX. M. I. D. XVIII.

Opera edita.

De Partu Virginis libri III. Versu lyrico.
Vita S. Pauli libri II.
De Cruento Dei Sacrificio libri V.
De Bello Turcico, & Victoria navali apud Naupactum.
Odarum ad Amicos libri II.
Comment. in Horatium.
Commentariolus ad l. Juliam & Papiam de Matrim. Ordinandis.
De Obsidione Lovaniensi, Elegia.
De Natali Christi, Elegia.
Votum Virgini Mariæ Lauretanæ, Hymni.
Apologia pro Joanne Goropio Becano Adversùs Josephum Scaligerum.
Vertit aliqua Chrysostomi ex Ghilino.

CAPUT XXXV.

Constantius Buccafocus Sarnano Cardinalis. Julius Camillus Delminius. Bernardinus Baldus. Aldus Manucius Junior. Franciscus Patricius.

CLVIII. FR. CONSTANTIUS BUCCAFOCUS Cardinalis (6) ex oppido Piceni Sarnano, unde cognomen sibi fecit, ex quo unicè notus est, honestis parentibus natus vix decennis cœpit D. Francisci inter cœnobitas Minores instituta profiteri: missusque jam adolescens Firmum, deinde Maceratam ita severioribus disciplinis capacem animum excoluit, ut majoribus gymnasiis idoneus visus sit, & collegio Patavino dignus. Hic ergo Theologiæ studuit, vixitque diu ex legibus gymnasii nostri, ejus Alumnus. Hanc porro docuit privatim apud suos Bononiæ, atque inter spectabiles suâ ætate Theologos locum habuit. Eandem scientiam suos docuisse Patavii, constans opinio multorum est, quorum aliqui tradunt, functum eum hic eo munere tantâ cum doctrinæ famâ, ut ad exedram Theologicam ex mente Scoti à Senatu Veneto fuerit provectus. Nullum habeo rei hujus legitimum testimonium ex monumentis gymnasticis, & fortè invitatus se se excusaverit: nam addunt vix eum bis terve in sedem publicam ascendisse, quippe conjuratione contubernalium sociorum ita vexatus est, iisque criminationibus falsò apud literarios Triumviros reus factus, ut satiùs duxerit Patavio discedere, seque privatim victurum in patrium Picenum abdere, quàm tot inter molestias atque calumnias publicè lucis usurâ frui. Jam navigaturus Lauretum à Felice Cardinali Montalto, quocum illi prisca consuetudo fuerat, Romam ire jussus, (7) ibi 1565

(1) lib. 2. de Gandavis &c. (2) in Descrip. Flandriæ. (3) Elector. lib. 2. c. 17. (4) in Apparatu. (5) in Scaligeriana. (6) Salom. in collect. ad Gymn. Pat. (7) Oldoin. Tom. 4. p. 166.

ibi tum suos in cœnobio SS. Apostolorum, tum alios in lycæo Romano publicè instituit. Felici Montalto jam Principi Sixto V. familiarissimus fuit; nec tam ob doctrinam, quàm ob animi candorem carissimus. Is illum nil tale cogitantem sperantemve repentè Cardinalem dixit, unàque Vercellensem Episcopum an. MDLXXXVII. Biennio eam Ecclesiam tenuit, mox antiquæ memor & cupidissimus quietis missionem obtinuit, recepitque se in cœnobium Apostolorum, undè ad Purpuram exierat. Ibi scripsit *in Magistrum Sententiarum è Sententia Scoti Commentaria* præliaribus Disceptationibus perutilia, quorum pars edita est. Item *in Prolegomena Porphyrii. Aureolum cum Capreolo conciliatum. Amplificationem Lecturæ, & ad lucem restitutionem Fr. Joannis Valloni super formalitate Scoti. Francisci Mayronis Opera notis illustrata. Tartarei & Antonii Andreæ Commentaria in libros Sententiarum additionibus aucta. Summam Theologicam. Librum de secundis intentionibus. Additiones in Commentaria Jo. Antonii Delphini in Evangelium Joannis. Comment. in Epist. ad Hebræos. Additamenta in formalitates Antonii Sirecti. Tractatum de Syllogismo conficiendo. Directorium Theologicum. Librum I. locorum communium Theologicorum.* Obiit Romæ ann. MDXCV. Sepultus est ad D. Petri in Monte Aureo: *Vir*, inquit Ughellus (1), *bonæ mentis, & in scholastico pulvere exercitatissimus, sed simplex adeo, ut dignus plerunque visus sit, qui risu circumstantium exciperetur.*

1595 CLIX. Circa annum MDXCV, notatum in margine obiisse Venetiis creditur annis aliquot nonagenario major JULIUS CAMILLUS DELMINIUS (2). Is hoc agnomen habet à Delminio urbe Dalmatica, nunc Dumno, unde erat oriundus, licet in Carnia natus (3). Venetiis latinè loqui didicit, linguam Etruscam (4) à puero excoluit apud Mercatorem Florentinum, cui pater ejus proxenetæ seu licitatoris operam obligaverat. Hujus sumptibus Patavium missus Lazari Bonamici in adolescentiâ fuit sedulus auditor, notaturque in catalogo præceptoris, qui carissimum ac studiosissimum adolescentem eum appellat (5), cui fausto vaticinio bona omnia comprecatur. Patavii quoque severioribus disciplinis vacaverit: quamobrem ut Philosophus nominatur in monumentis gymnasticis, & in aula quæstoria (6). Ex hac scientia clarus in prima Juventute Logicam docuit in Bononiensi gymnasio. Sed clarior ex cultiore literaturâ, hanc tricis Philosophicis prætulit, quam variâ rerum diversarum eruditione instruxit, atque ita spectabilem reddidit, ut ex ea notus Francisco I. Gallorum Regi, accitus in aulam, ibi ad obitum usque Regis annum scilicet MDXLVII, vixerit, auctusque sit beneficiis ac muneribus citra Aulicorum invidiam, quibus fuisse carissimus dicitur ex modestiâ, lepore, ac ingenuâ morum liberalium elegantiâ. Scribit Ghilinus (7) rem planè miram illi contigisse Parisiis. Nam cum fortè adesset spectaculo immanium ferarum in theatro pugnantium, leo tractis repagulis, in orchestram ascendit, ac fugientibus omnibus paulatim ad supremos theatri gradus pervenit, ubi, unus, dilapso populo, reliquus erat, Delminius, stabatque exmens ad periculi, imò certè mortis adspectum. In hunc bellua pedibus prioribus insiluit prorsus innoxia, permulsit semianimum, ejusque faciem linxit, denique ad ejus pedes procubuit, horrentibus omnibus, qui in tuto erant, ac miraculo rei ipsa mirabilis adstupentibus. Redux post obitum Regis in Italiam Delminius (8), ac dives collocatâ ad fructum pecuniâ, vixit lautè Venetiis, ibique consenuit. Scripsit multa, quæ typi vulgarunt, latinè quidem *Prosas* elegantissimas argumenti varii, ex quibus Philologus insignis jure censeri potest; sed major illi fama fuit ex Italicis, ex quibus meo sanè judicio ut maximi fiat, non ultra Grammaticum assurgit. Hæc sunt.

Idea Theatri. Dissertatio de Theatro. Topica sive de elocutione Tractatus duo, alter de eloquentia, alter de Imitatione.

Grammatica. De Verbis simplicibus. De Ideis Hermogenis.

Explanatio in I. & II. Tetrastichon Petrarchæ.

Epistola de conversione hominis ad Deum.

Orationes duæ. Rhythmi. Epistolæ plures, & Opuscula quædam moralia.

1597 CLX. ALDUM MANUCIUM (9) Juniorem Aldi Senioris nepotem, Pauli filium, Venetiis natum ad annum usque duodevigesimum pater literis humanioribus imbuit. Misit deinde Patavium (10), ut à clarissimis Professoribus, queis tunc maximè gymnasium nostrum florebat, plenioris eruditionis arcana pervaderet; pervasitque ille gnaviter adeo, ut

(1) Tom. 4. p. 814. n. 93. (2) Michael Just. de Vir. illust. (3) Ghilin. Vol. 1. Theatr. p. 130.
(4) Michael. Justin. ibid. (5) Epist. 8. in calce (6) apud Salom. in Miscell.
(7) ibid. (8) Michael. Justin. ibid. (9) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 5.
(10) Robort. Ep. 14. Salom. ex matric. in collect. Riccob. ep. 7.

ut avo major, Patre non minor, Romam accitus, patre ipso major apparuerit, habitusque sit. Patrem secutus Venetias, ibi adicitus, in ordinem Secretariorum, ita eo munere functus est, ut unà Venetæ scholæ præesset, donec patri vita superfuit. Mortuo patre, invitatus à Bononiensibus, ad illos venit, docuitque Bononiæ Rhetoricam, quam deinde professus est Pisis, undè, quòd se graviore regionis aere lædi crederet, Romam sub Sixto V. sarcinulas transtulit, pauper adeo ac planè inops, si qua fides Nicio Erythræo (1), ut hospes Vaticanarum ædium habitationem & victum emendicaverit; coactus coronatos quinque & viginti mutuò quærere, quorum pretio bibliothecam suam, quam deposuerat Veronæ, Romam deferendam curaret. Testatur ipse (2) usque adeo re penitùs labefactata vixisse se, ut ne mutuo quidem hujusmodi facere satis unquam potuerit. Quamobrem bibliothecam illam, quam senior Aldus paraverat, Paulus auxerat, quamque octoginta millibus voluminum constitisse ferunt, vendidit & obligurivit, sive occultis ganeis pecuniam impendebat, sive pretio sibi spes comparabat in aula suâ fortunâ majores. Nam ut Romam accessit, repudiasse uxorem dicitur, quò faciliùs Ecclesiasticis dignitatibus inhiaret; vix tamen humaniorum literarum exedram tandem consecutus est, quæ illi dumtaxat ad alimenta profuit, & vitam non planè commodè tolerandam. Nam quod attinet ad gloriam, tam infeliciter è suggestu bonas artes professus est, ut auditorem nullum invenerit; ac plerunque horam suis prælectionibus constitutam pro foribus scholæ deambulans Peripateticus solitarius transigeret. Decessit Romæ sexagenarius an. MDXCVII. (3) Scripta ejus latinè & Italicè edita hæc laudantur.

Latina.

Comment. in libr. Ciceronis de Rhetorica, Philosophia, Officiis, senectute, Paradoxis, & Somnio Scipionis.

M. T. Cicero Comment. illustratus, & antiqua lectioni restitutus.

Emendationes & Notæ in Censorinum de die Natali, & in Vellejum Paterculum.

Oratio de laudibus Francisci Medicei.

Scholia in Salustium. Notæ in Eutropium, & in Comment. Cæsaris. Opus egregium, ex quo tamen plagiarius asseritur à Tomasio (4).

Comment. in lib. Horatii de Arte poetica, & in Epodon.

De Orthographia, de notis Veterum, & interpungendi ratione.

De Veteri Kalendario Romano. De conscribendis Epistolis.

De Quæsitis per Epistolam libri III. & Oratio habita in Academia Bononiensi ad Sixtum V.

Italica.

Vita Cosmi Medices M. Ducis Etruriæ I.

De Gestis Castrucii Castracani.

Dissertatio de præstantia Rerumpublicarum.

Dissertationes Politicæ XXX. ad Titum Livium.

Elocutiones ex Epistolis Ciceronis & ex Terentio.

Elegantiæ cum copia linguæ Latinæ & Etruscæ.

De Vetustis Romanorum Inscriptionibus.

Epistolæ familiares Ciceronis italicè redditæ.

Epistolæ Italicæ, quas nitidissimas plerique censent (5), & maximi æstimant.

CLXI. BERNARDINUS BALDUS nobilis Urbinas, Ducum Urbinatium Aulicus, 1597
Abbas Guastallæ, aliisque dignitatibus sacris conspicuus, longè clarior fuit circa finem sæculi XVI. optimarum artium & scientiarum gloriâ, quarum initia Pisis, institutionem plenissimam sibi comparavit alumnus Patavini gymnasii, ut notat Ghilinus (6) & constat ex albis quæstoriis (7). Cùm ex eloquentia & Poesi fuerit à viris eruditissimis habitus maximi, eorumque familiaritate, & literaria consuetudine nomen & famam sibi singularem conciliarit, ex Mathematicis tamen præsertim laudatur, & linguarum notitia. Harum duodecim in censu habuisse dicitur ab Epitaphio cineribus ejus imposito, nempe præter Italicam Etruscam, communem, & patriam, Hebrææ, Latinæ, Græcæ, Chaldææ, Arabicæ, Hispanæ, Gallæ & Illyricæ. Vixit in aulis Principum ob hæc acceptus, omnibus carus, probatusque. Nam & Ferdinando Gonzagæ Sablonetæ Duci Vitruvii loca difficiliora doctor aulicus explicavit, & Ferrando Mantuæ Principi fuit inter Ministros domesticos familiarissimus. Cynthium verò Cardinalem Aldobrandinum in extruendis sumptu regio ædificiis comes domesticus opere & consilio juvit. Apud dominos autem suos Urbinates Duces consenuit, ac decessit Urbini an. MDXCVII. ætatis LXV. conditus ad D. Francisci cum hac epigraphe.

D. O. M.
Bernardino Baldo Urbinati
Guastallæ Abbati
XII. linguarum peritia

(1) in Pinacotheca. 1. (2) Epist. ad Silvium Antonianum. (3) Thuan. Elog. apud Teiss. Tom. 2. p. 337. (4) libr. de Plagiar. (5) Ghil. ibid. (6) Theatr. Vol. 2. p. 43. (7) ad An. 1557.

Encyclopædia, & Euthymia
Insignito,
Principibus quos coluit,
Orbi quem descripsit
æquè caro & claro
Ingenii Monumentis XLVIII. relictis
Ætatis suæ Anno LXV.
Heu sublato
Ex fratre Nepotes, & corde Amicus
P. P.

Hæc, quorum pleraque edita sunt ab eo, Italicè scripta notantur.

Oratio ad Romanos Ædiles pro priscis Ædificiis servandis.
Ad Senatum Venetum in Ducis M. Ant. Memi Inaugurat.
De laudibus & antiquitate Urbini.
Laurus, seu Rhythmi Italici. Nautica Poema ad imitationem Georgicon. *Ecloga Mista & Rhythmi Romani.*
Fabula Leandri & Musei.
Dialogus de Dignitate & alius de felicitate Principis Arcitenens.
Apologi C. Deiphebe, seu de Oraculis Sibyllæ Cumææ.
Monodia qua Rom. Historiam complectitur ex imitatione Casandræ Lycophronis.
Corona Anni, & Sententia Morales cum Carminibus latinis.
Encomia Tropologica in Evangelium Matthæi.
Paralipomena Q. Calabri versibus Rhythmo solutis proposita.
Vita Mathematicorum & Elogia à Thalete Milesio ad Commandinum.
Vita Friderici Feltrii Roborei, & Guidi Feltrii Ducum Urbini.
Quæstiones Mathematica cum Paradoxis, & Dictionarium ad Vitruvium.
Explicatio loci Vitruviani de Scamillis imparibus.
Nova Gnomonica libri III. de conficiendis Horologiis Solaribus.
Tractatus de Firmamento & aquis in Genesim.
Vertit. *Heronem de Automatis cum Prologo & Annotationibus.*
Eundem de Balistis & Catapultis.
Paraphrasim Onchali in Pentateuchum cum Comment.
Paraphrasim latinam ex Hebræo Job cum Annotationibus.
Phænomena Arati.
Hortum Geographicum ex Arabico.

1597 CLXII. FRANCISCUS PATRICIUS familiâ, ut ferebatur, Senis oriundâ, natus est in arce Chria (1), quæ olim Jopsica seu Lopsica, seu Salo, nunc Clissa dicitur, Castrum non Istriæ, ut scribit Thuanus, sed Liburniæ, vultu turpis (2), deformis in corpore parvo & exili, pulcrum ac magnum gessit ingenium. Musis & eloquentiæ primùm, tum verò Philosophiæ operam navavit Patavii adscriptus albo Dalmatarum, quorum Consiliarius notatur bis (3). Eodem tempore Lazarum Bonamicum Bassanensem audivit (4), simul meditationibus Philosophicis à Marco Antonio Genua imbutus est (5). Harum scientiarum deposito tyrocinio, diu versatus Venetiis, edidit discussiones Philosophicas, quibus primus omnium recentiorum post Telesium in doctrinam Aristotelis insurgere, atque eorum semina proferre cœpit (6), ex quibus Gassendus, & Cartesius scholam Peripareticam necquicquam convellere conati sunt. Et primò quidem hæc novitas ingentem plausum per Italiam sibi conciliavit; deindè cùm plerique religiosiùs ejus dogmata considerassent, & ad rationum trutinam revocassent, magnam Patricius sibi inde fecit invidiam, innumerosque hostes ac validissimos excitavit. Re enim ipsa, ut annotat Auctor Bibliographiæ curiosæ editæ Gratianopoli an. MDCLXVII., confirmabatque Naudæus (7), futilibus argumentis enervare nititur Aristotelem. Ergo Venetiis discedens Ferrariam venit, qua in urbe adversariorum agmen in eum impetum fecit (8), cui cùm religio auctoritatem adjecisset, doctrina ejus gravi censura notata est, quam ipse ante obitum comprobavit, se errasse professus. Sed interim Aristotelis hostis adhæsit Platoni, cujus propalam sententias docuit per annos circiter sexdecim, rixisque ac jurgiis literariis non contemnendis calamum fatigavit,

(1) Thuan. Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 339. (2) Erythr. Pinacoth. 1. (3) An. 1552. 1554.
(4) Præfat. in Decad. Poet. (5) Præfat. in Philopon. (6) Laur. Crass. in Elog.
(7) in Biblio. Politic. (8) Thuan. ibid.

fatigavit, palam quidem cum Mazzonio pugnans (1), clam cum Torquato Tasso (2), in cujus Hierusalem severè ac dicaciter insurrexit: scripsitque alia multa, ex quibus doctissimus habitus gratiam Alfonsi II. Ferrariæ Ducis, amorem Hippolyti Cardinalis Aldobraodini promeruit. Hic ad Pontificatum evectus Clemens VIII. Patricium Romam accitum, & pingui pensione donatum apud se voluit (3). In eo otio edendis opusculis suis, quod vitæ superfuit, impendit, ac Romæ decessit an. MDXCVIII. ætatis LXVII. Ejus hæc publici Juris sunt. Latina.

Discussiones Peripatetica. Philosophia nova.
Commentarius Gracus Philoponi in Metaphysica Aristotelis versus.
Mercurii Trismegisti Opera in unum corpus collecta.

Italicè.

Decas Poetices disputata. Decas Historica.
Dialogi de Arte historica, Rhetorica, Geometrica.
Paralela Militaria maximi facta à Josepho Scaligero (4), qui constanter asserit, ab uno difficultates omnes de Romana Militia optimè fuisse tractatas: imò eos, qui de eâdem re aliquid conscripsere, ab hoc Patricii opere non nominato ea decerpsisse, & excerpsisse, ex quibus superbiunt. Sugillat autem his Lipsium.
Militia Romana ex Polybio, Livio & Dionysio Halicarnasseo explicata cum Iconibus variis.
Responsio ad Objecta Mazzonii.
Apologia ad centum Accusationes Mazzonii.
Sententia Patricii pro Areosto.

Sunt qui Patricio nostro tribuunt Tractatum de Republica, de regno, & regis institutione. Item expositionem Oraculorum Leonis Imperatoris. Sed notat opportunè Teisserus duos alios nominis ejusdem Patricios agnoscendos esse, alterum Senensem, cui tribuenda sunt opera duo priora, alterum Illyricum, non Dalmatam, cujus est opus tertium.

CAPUT XXXVI.

Joachimus Camerarius. Anselmus Boetbius Boodt. Annibal Codretus. Jacobus Mazzonius. Jo. Marius Mazzius.

CLXIII. JOACHIMUS CAMERARIUS oobilissima gente Norimbergæ Majoribus clarissimis progenitus, non Alumnus dumtaxat gymnasii oostri particulam juventutis suæ, verùm etiam incola diuturnior anoos aliquot devexæ in senium ætatis dedit (5). Pater ejusdem nominis Medicus & Lipsiensis professor, Astrologiæ peritus, eum filio erexisset horoscopum, titulum illi præfixit, [illegible] & [illegible]. A prima ætate Lutheranus fuit, & ad Sapieotiam clarorum in Germania præceptorum manu ductus est, ac præsertim Philippi Melanchtonis, cui carissimus extitit. Adolescens ad Medicinam animum appulit VVittembergæ, mox Uratislaviæ sub Jo. Cratone patris amico, quem deinceps auspicem suorum in arte Medica studiorum appellare solebat. Inde Patavium venit, ubi noo uoo solùm anno, ut scribit Adamus, & ex eo tradunt alii (6), sed ad minus triennio, ut ex monumentis quæstoriis clarum est (7), audivit Fallopium, Capivacium, Trincavellum, & Aquapendentem, quos certè uno anno audire non potuit, quippe diverso tempore profiteri publicè aggressos. Secundùm hæc Patavio Bononiam profectus, ut Ulyssem Aldovrandum audiret, inde post menses aliquot laureatus doctor in patriam rediit an. MDLXII. Ibi facultatem exercere feliciter Medicam cœpit tantâ deineeps cum gloriâ, ut ab omnibus expetitus ægrotis & omnibus satisfaceret, & in iisdem curandis summam diligentiam adhiberet. Fertur enim in medicamentorum præparatione sollicitus adeò fuisse, ut plerunque illa priùs ipse degustaret, quàm ægroto propinarentur. Quamobrem in senectute attraxisse sibi magnam virium imbecillitatem animadvertit. Quamvis Chymicus, in praxi tamen, cujus experimentum, præterquamquod fallax, periculosum est, cautè Chymicis & rarò uteretur. Norimbergæ primus Medicorum collegium instituit, & Senatûs auctoritate confirmavit. In pertractandis excutiendisque & igne probandis medicinis ex artis Chymicæ dictatis sumptus non exiguos fecit; magnisque impensis hortum botanicum extra urbem plantis exoticis refertum excoluit: & ob eam causam perpetuum literarum, ac familiaritatis 1598

commer-

(1) Apologia advers. Mazzon. (2) Sent. Patric. pro Areosto. (3) Thuan. ibid. (4) Epist. lib. 2. Ep. 119.
(5) Melchior Adam. Vit. Medic. (6) Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1300. (7) Ad An. 1559. & duob. seqq.

commercium habuit cum præstantissimis ea tempestate Botanicis. Decennio antè obitum Patavium iterum rediit an. MDLXXXVIII. specie quidem invisendi filium, & nepotem hìc studentes, reverâ ut altrice studiorum suorum urbe iterum frueretur, virosque doctissimos propiùs agnosceret. Hospes fuit Jacobi Contareni Veneti Senatoris amplissimi, mox & Vincentii Pinelli Patavinæ urbis & Academiæ inquilini clarissimi. Summâ cum voluntate botanicum hortum inspexit (1), præfectisque horto Melchiori Guillandino, & Jacobo Antonio Cortuso ipse admodum profuit consilio: illi hunc novis in re herbaria cognitionibus instruxere. Integro quadriennio Patavii pacatissimè vixit: undè evocatus in Misniam, cùm aliquandiu ibi apud Septemvirum Augustum moras non libenter traxisset, tandem impetratâ veniâ redeundi domum, ex itinere morbum contraxit: toto triennio cum depugnasset adversùs multiplices corporis ægritudines, prona & præcipiti alvo solutis viribus vivere desiit V. Idus Octobris anno MDXCVIII. ætatis LXIV. Plura de eo extra propositum nostrum leges apud relatum Adamum & alios. Edita sunt.

Γεωργικὰ ἐκλεκτά. *Opuscula de Re rustica*: ubi Catalogus rei Botanicæ & Rusticæ Scriptorum Veterum & recentiorum.

Hortus Medicus. Ubi stirpium breves descriptiones, novæ Icones cum explosis remediis afferuntur.

Epitome de Plantis P. Andreæ Matthioli novis Iconibus & descriptionibus aucta.

Symbolorum & Emblematum Centuriæ tres.

Comment. de Peste, cui scripta Donzelini, Ingrassiæ, & Rincii inseruit.

Epistola Medica.

1599 CLXIV. ANSELMUS BOETHIUS DE BOODT Brugensis Belga Patavii Medicinæ tyrocinium posuit, eoque deposito, insulis artis ac lauro coronatus hinc abiit in Bohemiam, ut ipse refert in historia Gemmarum ac lapidum (2), ubi agens de natura, proprietatibus & facultatibus lapidis Turcoidis, mira quædam sibi in itinere contigisse narrat, quæ Turcoidi, quam in anulo gestabat, anceps ac dubius suspenso calamo tribuit. Fuit Medicus Rodulfi II. Cæsaris, atque adeo Archiatrus aulæ Cæsareæ, floruitque circa finem sæculi XVI. Nam emortualem ejus annum, ætatemque nulla nos aliundè documenta Scriptorum docent. Edidit eruditissimum librum, inscripsitque hoc titulo.

Historia Gemmarum ac lapidum, undè nobis est notus.

CLXV. Auctore Allegambe (3), ANNIBAL CODRETUS Allobrox Gebennæ na-
1599 tus Patavii navabat operam studiosus juvenis arti Medicinæ, cùm sacrarum Exercitationum meditationibus propositis à Hieronymo Domeneco feliciter irretitus, Christo Jesu dedit nomen in ejus Societate, in qua Grammaticam, & cæteras humaniores literas multis in gymnasiis docuit summo cum plausu ac discipulorum frequentia. Subinde secutus Lainium Generalem Præpositum in Galliâ fuit, Turnonioque collegio, & Academiæ præfuit. Primus Lugdunensis collegii Rector fuit, præfectusque Aquitaniç Provinciæ, multum laboris atque operæ posuit in tuenda orthodoxa religione, impugnandisque, & expugnandis hæreticis, quorum internecinas insidias eluctatus, devexâ jam ætate Avenionem secessit, ibique molestissimâ stranguriâ diu patientissimè toleratâ piè decessit XIII. Kal. Octobris an. MDIC. Vir fuit peritissimus trium linguarum Hebraicç, Latinç, & Grçcç. Scripsit & edidit *Institutiones Grammaticas*, seu brevia Grçco-Latina rudimenta, ex quibus multa desumpsit Alvarus, & amplificata utiliora fecit Latinis. Ea si legisset, & lecta intelligere potuisset pingui & putidâ Minerva Pçdagogus infelix Bagnarius, non iis se ineptiis obligasset, quas Anonymus, at naris emunctç Scriptor, feliciter infamavit.

1599 CLXVI. JACOBUM MAZZONIUM ingenii divinitate priscos Grçcos, & Arabas Sapientes çquasse, Latinos omnes acumine provocasse, scribit Imperialis (4) turgidus, & hyperbolicus Censor hominum, quorum texit Elogia. At satis erit, si dicas Mazzonium rarç ac prorsus eximiç fuisse memoriç, expertçç ac prçstervidç mentis, acutissimi ingenii atque eruditionis, omnes undequaque scientias operosè & eleganter complexç, qui Scriptores antiquos percurrerit, Philosophis perpendendis atque invicem committendis insudaverit, Sacra & Theologica delibaverit, quidquid intra Polyhistoris nomenclationem significatione complectimur, in censu habuerit & in promptu: quç omnia in unum congesta, ut intra fines ditissimç ac singularis eruditionis Mazzonium fuisse constituunt, ita illum neque priscis Sapientibus çquant, neque cum Latinis Scriptoribus illis committunt, quorum ex re suâ gloria est; sed in ordine Philologorum prçcipuum dicunt, qui tantum sciret, quantum reminisceretur, qui reminisceretur quantum

(1) Tomas. in Chronotaxi ad An. 1588. (2) lib. 2. c. 116. (3) Biblio. S. I. p. 33. (4) Musæi p. 237.

quantum legisset, qui legisset quidquid ubique scriptum repererat, ut ex Leonardo Salviato (1) refert idem Imperialis (2). Natus in Foro Livii urbe Galliæ Togatæ ad viam Æmiliam elatâ, studuit Patavii ad annum ætatis XXVII. ac tam rapido cursu non molliores dumtaxat literas, sed & severiores scientias pervagatus est doctoribus Pendasio & Mercenario, ut adhuc discipulus & Pendasium, cui peculiariùs præ Mercenario adhæserat, de scripto adversùs Mercenarium defenderit, & Venetiis cum Critonio Scoto eâ ætate, si vera tradit idem Imperialis (3), ingeniorum phœnice aliquando congressus non infeliciter depugnaverit. Venetiis Bononiam venit, atque ipso anno ætatis XXVII. ibi propositis thesibus ac theorematibus ex omni scientiarum penu depromptis ad numerum quinque millium centum & nonaginta, ita propugnatorem omnium in Æde D. Dominici se publicè professus est, ut omnium ac præsertim Cardinalis Castaneæ Legati, qui deinde fuit Urbanus VII. Pontifex, admirationem, commendari nemque meruerit. Profectus subinde Romam ad piacularia jubilei Sacra, & exceptus hospitio Cardinalis S. Sixti, Peretti nimirum, incredibilem plausum Urbis de rebus omnibus disserens, diversissimorum Scriptorum utriusque linguæ sententias ad verbum referens, pluriumque simul scientiarum, ac mitioris literaturæ notitiam ostentans excivit. Inde ab omnibus gymnasiis per Italiam exoptatus, ut ferunt, evocatusque, primùm in Romano, quod jam tum pædore solitudinis marescere cœperat, tum in vacuo & exili Maceratensi docuit aliquandiu, dehinc supra decennium nobile Pisis gymnasium famâ sui nominis fecit illustrius. Accitus deinde à Petro Cardinali Aldobrandino in aulam, quod sæpè pro patria legati ad summos Pontifices munus obierat, eo jubente ad Summos Principes iterum iterumque obeundum suscepit; celebraturque ejus ad Venetum Senatum legatio, quâ recuperationem Ferrariæ Pontificiis armis partam augustæ Reipublicæ retulit tam doctè, tam eloquenter, &, quod gratissimum summis Principibus est, tam modestè, ut à munificis Patribus torque aureo quadringentorum aureorum donatus ad patronum re benè gestâ redierit. Ab hoc Academiæ Ferrariensi moderator præfectus est majora, ut omnes existimabant, à liberalissimo Mecænate, ac meritis suis paria recepturus, ni eum febris lethali Erysipelate armata numero mortalium exemisset nondum senem fato praepropero, exeunte sæculo XVI. Vitæ ejus scriptor plurima ab eo scripta magnificè profitetur. Literatorum reipublicæ duo dumtaxat ejus opera nota sunt, summisque ex merito laudibus posteritati commendata vivunt, viventque.

Defensio Danthis Aligeri adversùs Rodulfum Castravillam & Franciscum Patricium. Commentarius amplissimus, quem jure dixeris promptuarium omnifariam eruditionis.

Opus insigne *de Consensu Aristotelis & Platonis*, in quo laudes ingenium & acumen, veritatem desideres.

CLXVII. JOANNES MARIUS MAZZIUS Brixiensis, quid egerit in adolescentia & juventute nullo auctore constitui potest. Ipse in iis, quæ adversùs Riccobonum scripsit (4), discipulum se Sigonii fuisse Patavii tradit, atque etiam gloriatur: quamobrem ad catalogum hunc nostrum pertinet. Vir fuit peritissimus Græcæ & Latinæ linguæ (5), atque in Rhetoricis disciplinis apprimè versatus. Docuit Alexandriæ Statiellorum in Liguria summâ auditorum frequentiâ, & utilitate, sed & summâ rei domesticæ paupertie, qua pressus in sordibus & ærumnis Rhetorem egit in Cisalpinis, ut olim Romæ Poetam Statius. Tradit Ghilinus (6), ex quo hæc damus, misertum ejus Octavianum Ghilinum discipulum ipsius, & patruum scribentis, egestati miserrimæ præceptoris consuluisse, quem in hospitium receptum domi suæ habuit, & honestè tractavit. Ibi Mazzius consenuit, posuitque mortalitatem suam an. MDC. ætatis LXVIII. Sepultus est in templo maximo cum hexasticho sepulcrali frigido satis. Ejus opera edita. 1600

Opinionum libri III. Quibus loca plurima Scriptorum Græcorum & Latinorum expunguntur, emendantur, notantur.

Liber Annotationum in Varios Auctores Latinos & Græcos.

Laudatio funebris in Mortem Hieronymi Gallarati Patricii Mediolanensis & Episcopi Alexandrini.

Brevis defensio sua Secunda Annotationis ad eorum Opinionem, qui contendunt ex locis Quintiliani certò statuendum libros ad Herennium à Cornificio fuisse conscriptos. Refellit hoc libro Riccobonum suppresso nomine.

Libellus de Orthographia.

Pro Sigonio contra ingratum Riccobonum.

Monita in quadam Insignia inscripta Portis Astensis urbis, cùm eò venit cum Uxore Dux Sabaudiæ.

Luculenta Propugnatio dignitatis Artium liberalium contra ausos docere, sordidam esse profes-

(1) Epist. 21. lib. Annot. in Boccaccium. (2) ibid. p. 238. (3) ibid. p. 241. 243.
(4) in brevi defension. sub initium. (5) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 120. (6) ibid.

professionem Disciplinarum, quas docet Jo. Marius Mazzius.

Observationes & Additiones ad Calepini Dictionarium, & Thesaurum Ciceronianum Marii Nizolii.

CAPUT XXXVII.

Joannes Planerius. Joannes Heurnius. Christophorus Guarinonus. Nicolaus Contareno. Maximus Margunius.

1600 CLXVIII. JOANNEM PLANERIUM Brixiensem, quem Rubeus Vincentium appellat (1), nemo dubitabit annumerandum esse Alumnis gymnasii nostri lectâ Ægnatii ad Nicolaum Leonicenum Epistolâ. In ea hæc habet: *Joannes Planerius Brixiæ ortus, quam patriam non dubito tibi vel veterum testimonio, vel recenti hoc sæculo commendatam, Patavium petit; idque magis admiratione nominis tui, quàm gymnasii totius celebritate impulsus. Is profitenti mihi multos annos operam dedit, ut bonarum artium studio & egregiis moribus perpaucos habuerim, quos illi præferre audeam.* Ex quibus reliquisque, quæ statim Ægnatius petit, utrumque manifestè colligitur, & Leonicenum Patavii docuisse, quod adnotavimus in loco, & Planerium Patavii studuisse. Ludovici filius, Quintiani (2), quod oppidum non ignobile diximus alibi, agri Brixiani, natus diu Venetiis Ægnatii auditor fuit, imbutusque mitiore literaturâ sub tanto præceptore Patavium ad scientiarum quæstum commeavit, ac Philosophiæ & Medicinæ tyrocinium posuit, atque deposuit & laurum retulit utriusque. Claruit admodum sæculo XVI. tum ex humaniore eruditione, tum verò ex arte Medicâ. Hac diu functus est præclarissimè in patria, undè in Germaniam accitus, ex eadem utilem & lucrosam operam præstitit Ferdinando I. & Maximiliano II. Cæsaribus, aliisque Germanis Principibus, quos delibat elogium ejus iconi suppositum in templo primario Quintiani. Sed cum exinde Medicorum invidia cœpisset ipsum variis artibus & calumniis aggredi (3), consultius visum pacatæ sapientiæ viro in patriam remeare, ubi partis divitiis frueretur. Ergo rediit Quintianum, ibique lucubrandis operibus eruditissimum otium oppignoravit. In eo consenuit ac mortalitatem explevit anno MDC. Arctissima fuit familiaritate conjunctus cum Paulo Manucio ut ex ejus Epistolis constat. Memoratur à Cozzando (4), & à Ghilino, & aliis, quorum suffragio inter clarissimos Medicos, Philosophos, & Oratores numerandus est. Pomponatii sententiam adversùs Animarum immortalitatem grunnientem inter primos impugnasse creditur, sed scholasticam Philosophiam, ejusque subtiles argutias detestatus est non sanâ certè sententiâ (5). Nam scholastica Philosophia, quæ ratione non textibus rerum disputandarum nodos extricare nititur, utilissima semper erit, excitandisque ingeniis opportuna, si tamen non in ea dumtaxat sistant ingenia, sed indè sibi arma parent, queis in explanando Philosopho utantur, ac Theologicis disceptationibus mentes experrectas aptent, quò robustiùs queant hæreticorum ausus retundere, quos solis textibus frustra tentabunt. Opera Planerii sunt.

Febrium omnium simplicium divisio & compositio ex Galeno & Avicenna, & in arbores redacta.

Dubitationes & solutiones in III. Galeni de diebus Criticis cum examine veterum & recentiorum Opinionum de Crisibus.

In eundem III. Galeni de diebus Criticis Scholia.

Consilium Viennæ propositum de Morbo Gallico.

Consilium Brixiæ editum de curatione Dysuriæ.

Collegia ad Morbos Varios Viennæ habita.

Epistolarum liber. Opusculum de lacte.

Opusculum de Comete An. MDLXXVII. Descriptio Quintiani.

Adventus Henrici III. Galliarum Regis Venetias descriptus.

Liber de Immortalitate Animæ adversùs Pomponatium.

1601 CLXIX. Multa Freherus narrat de JOANNE HEURNIO celeberrimo Medico (6), quem Alumnis gymnasii nostri annumerandum esse constat cùm ex ipso Frehero, tum è catalogis Germanorum (7), nos, quæ qualem qualem notitiam hominis faciant, ex instituti brevitate, quam profitemur, damus. Natus est Ultrajecti ad Rhenum in Belgio an. MDXLIII. Othone venditore vini patre, primisque literarum rudimentis excultus per Macropedium scholæ Rectorem. Tardioris ingenii adolescens labore summo, & insigni ac rarâ in flore ætatis constantiâ naturæ vitium emendavit. Lovanium causâ studiorum

(1) Elog. Brixien. p. 413. (2) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 86. (3) Rubeus ibid. (4) In Biblioth.
(5) Epist. ad Barth. Teanium. (6) Tom. 2. P. 3. p. 1307. 1310. (7) ad An. 1567. 1570.

studiorum ablegatus, tyrocinium ibi severiorum disciplinarum Philosophiæ, Matheseos, ac Medicinæ posuit, atque hujus interim theorematibus neglectis, quò utiliùs praxim addisceret, Parisios profectus præceptorem habuit L. Duretum Medicinæ Regium Professorem, exercendumque se dedit Collodæo Lithotomo sui temporis peritissimo, atque etiam Carpentario & Ramo Philosophis. Gnarus post hæc sine Theoria praxim esse periculosam, in Italiam venit, eâque peragratâ, anno ætatis XXIV. Patavii substitit. Habuit hìc indigetes socios aliquot, quorum deinde nomen eximium in re Medica fuit, quam ipsi quoque Patavini gymnasii alumni mirum in modum excoluere, Petrum Forestum, Joannem Duvium, Busenium, Teilingium. His contubernalibus quadriennio Patavii studuit, ac theoreses Medicas hausit, praxes uberiùs excepit, doctoribus Capivacco, Mercuriali, Paterno. Ad Anatomen audivit Aquapendentem, ad notitiam Botanicam Guillandinum. Hìc quoque insignia doctoris fuisset consecutus, ni versatus in summo periculo vitæ ab ebrio caupone, de quo prolixè Freherus (1), aliò abire decrevisset. Nec eundi Constantinopolim occasio defuit ipsi invitato à Veneto Senatore, qui ad Imperatorem Turcarum Legatus profectionem parabat. Verum ab eo illum munere abstinuit reverentia parentum, quibus inconsultis longius ab Italia iter capessere noluit. Ergo se contulit Ticinum, ubi laurum doctoris adeptus est, adhæsissetque ibi invitatus ad nuptias filiæ professoris Medici Ticinensis, si per Anterastarum insidias, & minas licuisset, quibus adeo exterritus est, ut repente, Paranymphis insalutatis, fugâ sibi consuluerit, ratus in tuto se non esse, donec in patria non fuit. Ibi paulatim inclaruit, mox toto Belgio clarissimus, & Reipublicæ Ultrajectinæ Senator, Lugdunum Batavorum invitatus Medicinam publicè docuit. Ibidem porro, quamvis aliò etiam sæpius accersitus ad obitum vixit, qui ei anno ætatis LVIII. Christi. MDCI. vitam abstulit ex calculo. Ejus opera sunt.

Institutiones Medicę. Praxis Medicinę Generalis.

Praxis Medicinę particularis hęc Opuscula complexa. Librum de morbis oculorum, aurium, nasi, dentium & oris.

Librum de Morbis pectoris. Libr. de Febribus. Libr. de Peste.

Librum de Morbis Ventriculi. Libr. de Morbis Mulierum.

Responsum ad Supremam Curiam Hollandię: nullum esse aquę innatantium lamiarum indicium.

Oratio de Medicinę Origine Æsculapidum, ac Hippocratis stirpe, & scriptis.

De humana Felicitate lib. I. Epistola de Morbis novis & mirandis.

Comment. in Hippocratem libri II. De hominis natura.

Jusjurandum. Liber de Medico. Lex. Liber de Arte. Lib. de Veteri Medicina. Liber de Elegantia. In Hippocratis Preparationes. Liber de Carnibus seu principiis. Liber de purgatoriis remediis. Aphorismi.

Libri III. Prognosticorum.

Libri IV. de ratione victus in morbis acutis.

CLXX. CHRISTOPHORUS GUARINONUS Veronæ in patria literis Gręcis & Latinis ab adolescentia subactus, Philosophiæ & Medicinæ operam navavit Patavii, atque in hoc gymnasio doctrinæ insignibus ornatus rediit ad suos, ubi juvenis Philosophiam privatis auspiciis docuit (2), atque in collegium Medicorum receptus cum laude Medicinam fecit (3), crevitque ex felicitate curationum in eam nominis famam, ut à non paucis Principibus expeteretur. Primùm Francisco Mariæ Urbinatium Duci VI. Archiatrus fuit sub honesto stipendio, deinde à Rodulfo II. Pragam vocatus in ejus aula particeps Consiliorum, ac Medicus Cæsaris ingenti salario vixit, ditatus à munifico, & liberalissimo Principe crebris & pretiosis muneribus. Cùm Pragâ Romam causâ pietatis fuisset peregrinatus, hospes ibi Augustini Card. Valerii Episcopi Veronensis tantum sibi Procerum ac Purpuratorum, atque etiam Pontificis favorem conciliavit, ut Clemens VIII. professus sit, libenter se Guarinonum ad consilia Medica detenturum fuisse, si id consensu Cęsaris fieri potuisset. Pragam reversus domi suę Academiam Medicam erexit, in qua Jatricę disquisitiones, ac Philosophicę singulis hebdomadibus haberentur. Ibi quoque senex, non sine Cæsaris & aulæ mœrore ac luctu decessit, circa an. MDCII. Opera ejus. 1602

De Natura humana Sermones IV. De Intellectu Agente.

Explanatio locorum Aristotelis de Immortalitate Animarum.

De Generatione Viventium, etiam nascentium ex putredine.

De Methodo Disciplinarum. De Principio Venarum.

Comment. in I. libr. Aristot. de Historia Animalium.

Disputatio an deceat ingenuum Virum ignoscere ei, à quo injuriam accepit. Consilia Medicinalia.

Scripsisse

(1) ibid. p. 1308. (2) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 59. (3) Chioccus de Illustr. Medic. Colleg. Veron.

Scripsisse eum etiam de causa Morborum libellum, illumque dicasse Collegio Veronensi, testatur Chioccus.

1602 CLXXI. NICOLAUS MAUROCENUS patricius & Senator Venetus Andreæ Triumviri & historici frater, ætate minor, par sapientiâ, post fratrem humanioris literaturæ posito in patriâ tyrocinio adultam, & planè Senatoriam eloquentiam adeptus est in gymnasio nostro (1), in quod hortatu fratris venit, ac Philosophiæ sub Piccolomineo, Oratoriæ verò dedit operam sub Riccobono, à quo in album discipulorum suorum refertur. Rempublicam secundùm hæc gessit Senator omnibus venerabilis ex integritate, doctrinâ, eximioque rerum usu. Quintùm sapiens Continentis, & Reipublicæ Bibliothecarius, in his muneribus ac dignitatibus præcocissato terris ereptus ad superos abiit an. MDCII, ætatis XLII. jacet ad D. Luciæ. Laudatur à Crasso (2) & Græcæ atque Hebraicæ cum primis verò Latinæ summæque eruditionis, ac literarum peritissimus dicitur. Defletur à fratre (3), ac decus breve, sed maximum virorum doctorum asseritur. Clarorum scriptorum orationes duas ex Italicis latinas fecit charactere scribendi nitidissimo; alteram Georgii Trissini ad Andream Grittum, alteram Francisci Queri ad N. N. cui Reipub. Venetæ Principatum gratulatur. Tertiam ipse composuit; de Philosophiâ cum humaniorum literarum studiis conjungendâ. Vide de his, si vacabit, notas V. Clar. Petri Catetini Zeni nepotis nostri ad vitam Mauroceni à Crasso conscriptam (4).

1602 CLXXII. MAXIMUS MARGUNIUS, ante monasticum nomen *Michael*, natus in Insula Cretæ, atque urbe cognomine, Mercatoris filius Venetias cum patre venit, eo, ut ipse scribit, anno (5), quo Petrus Aloysius Pauli III. filius, cujus nefarium scelus narrat, Placentiæ interemptus est, atque adeo circa an. MDXLVII. A Patre Patavium missus quadriennio latinas literas ac Philosophiam, auditis claris Professoribus, didicit, Theologiam quoque Scoti, ut ipse scribit (6), ex quo quæ damus excerpsimus, alibi etiam (7) hæc eadem professo, simul se hic fuisse clientem, & contubernalem Georgii Lombardi Cretensis Syndici an. MDXLV. mox Barocii itidem Cretensis gymnasiarchæ anno MDLI. Reversus Venetias tunc cùm indictum est laureâ donandis jusjurandum, atque professio Fidei catholicæ ex formula Pii IV. ibi mortuo patre dives ex hæreditate Græcam Venetiis typographiam aperuit ad D. Antonium, ac peritissimus linguæ Græcæ multa edidit, quorum catalogum lege in Allatianis ab ipso editum ann. MDLXVIII. Incendium (8), quo D. Antonii templum, & celebris ibi MSS. Græcorum bibliotheca conflagravit, ejus typographiam eodem impetu pessumdedit. Ipse propè redactus ad incitas respexit res sacras, atque in Græciam regressus Monasticum Ordinem, Hieromonachus, posito Michaelis nomine Maximus, professus est. In patria S. Æcaterinæ cœnobium, quod Montis Sinai Metochium mea ætate appellabatur, incoluit; atque ibi rerum cum Latinarum tum Græcarum gnarus eò appulit animum, ut rationem (9) aliquam, quâ dirum & longævum Orientalis & Occidentalis Ecclesiæ dissidium componeret. Scripsit proinde Orationes seu libros de Processione Spiritûs Sancti, quibus, id quod parti utrique satisfaceret, constituere longis & confragosis ambagibus conatus est. His libris armatus, maxima sperans, Romam venit, ratus, Latinos ultrò manus daturos, ut ex Margunianis argutiis rei tantæ aleam luderent. Has exoticas merces Julio Antonio Sanctorio (10) Card. S. Severinæ Calabro Italo-Græco, & rerum Græcarum gnaro proposuit; atque is, ut colligo ex Allatianis, agnovit statim vafrum, & evanidum ingenium hominis, at ex aulæ moribus, ejus facundi, & in re Græca periti spes nimias lactavit, quibus jam sibi maxima præmia destinata, parataque somniabat. Gregorius XIII. extremis tunc annis Ecclesiæ præerat, qui quæ proponebantur ad trutinam revocare jussit Cardinales Vincentium Laurum, & Augustinum Valerium, quos addidit Sanctorio socios. Pertracta res est ad Sixti V. Pontificatum. Hoc jubente, indictum Margunio, ante omnia, ut Orthodoxam Romanæ confessionem ecclesiæ coram Fidei Quæsitoribus ederet: ni hoc fecisset, adjectum fore, ut caperetur ad carceres, interim cariturum honorariis ad alimenta stipendiis, quæ illi Gregorius Pontifex largiebatur. Hic excogitatorum molimimum finis fuit, quo Margunius irritatus pedem retulit Româ, ac nocturnis diurnisque itineribus, per ingentia, ut ipse refert (11), pericula elapsus à Pontificia ditione Venetias remeavit, barbâ depositâ, ne agnosceretur, statimque navigavit in Græciam. Moratus autem in Melo Insula, donec genæ iterum fruticarent, Constantinopolim abiit. Ibi rebus Venetis maximè profuit, ac Legato Reipublicæ gratissimus fuit

(1) Salom. in Collect. ad inscrip. Gymn. Tomas. in Chronotaxi ad An. 1580. (2) in Vitâ Andr. Mauroc. p. 20.
(3) Epist. ad Lollin. in Opusc. p. 211. (4) Tom. 5. edit. histor. Venet. p. 20. sitt. e.
(5) in not. ad Nomoc. ad can. 3. Chalced. (6) Epist. ad Georg. Lombard.
(7) lib. de morib. Barbar. in princ. (8) Epist. ad Hœschel. (9) lib. 1. de Proc. Spir. S.
(10) lib. advers. Franciscan. (11) ibid. circa finem.

fuit. Quamobrem cùm in familiaritatem irrepsisset Hieremiæ II. Pontificis Byzantini, illi per ea tempora utilis (1) admodum in iis, quæ adversus Latinos scripsit, tum in illis, quæ ad Tubingenses rescripsit, ad insulas Cytheteas provectus est an. MDLXXXIX. In otio ejus insulæ multa composuit tum adiaphora, tum contra Latinos, quorum sententias & mores, quà potuit, fabulis, Patrum effatis corruptis, vel dolosè propositis, vaferrimis Paralogismis, calumniis quoque, ac dicteriis amarulentis ac turpibus, quæ Sarcasmos, & Chlevasmos Græci dicimus, insectatus est. Hinc jure nos ejus dicta, & postulata plurima in Prænotionibus nostris Mystagogicis, ad veritatis tutelam rigidè, uti meretur, castigavimus. Musas ille sanè tractavit feliciter, claruitque maximè in pangendis Anacreonticis elegantissimè; nec inficias ire possumus ejus industriæ multa Græciam debere, cujus Partes aliquot & Scriptores MSS. aut ipse cudit suis typis in Miscellaneis, aut aliis cudendos commisit (2), præsertim Davidi Hœschelio, quocum perpetuum & familiare habuit literarum commercium. Præter hæc ipsius extant

Homiliæ multa vernacula lingua Græca scripta, habitaque in Creta & Constantinopoli.
Hymni Anacreontici LX. præter editos ab Hœschelio, aliaque Poemata Jambica & Heroica.
Liber adversus Jesuitas elegantibus fabulis & calumniis refertus.
Liber adversùs Franciscanos ejusdem æris.
Orationes III. de Spiritus Sancti Processione.
Liber de moribus Barbarorum, & Orientalis Ecclesiæ Orthodoxia.
Notæ in Canones Apostolorum & Septem OEcumenicas Synodos.

Notas has excerpsit ex Balsamone, quem floruisse dicit an. MCDXXX. secutus, quæ Severus æqualis ipsi Margunio Photianorum ὑπερμαχος, memoria lapsus, vel certè alium Balsamonem recentiorem cum Theodoro confundens, tradiderat. Notavit hoc ipsum ex Mystagogicis nostris doctus Fabricius (3), videturque nos quoque ἀνεπιστρεπτως arguere, quòd anachronismum hujusmodi minimè castigavimus. At ibi nos pressius distinebat in dogmatis probatione tractatio, & alioqui Scriptores Græciæ sequioris tam crebrò in Chronologiam peccant, dum de dogmatibus blaterant, ut supersit aliquando, nec tamen semper, illos ex hac parte reprehendere. Cæterum gratis nos arguit bonus Fabricius nimii erga aulam Romanam studii, quòd in corruptorem manifestarium Canonum Balsamonem invehimur. Veritati uni, quam Ecclesia utraque Orientalis & Occidentalis semper adversus Hæreticos & Photianos asseruit, militavimus, & militamus; qui que nos norunt, probè sciunt, studium hujusmodi apud nos nullum esse, cujus nec causas pretiumve habemus, neque unquam habuimus. Balsamonem Corruptorem diximus sæpè in opere nostro, ejus dolos deteximus, pleniùs alibi rem ipsam probamus, notam aliunde ex Baronio, Bellarmino, Eudæmonioanne, aliisque viris eruditissimis.

Epicrises seu Judicia in Nomocanones.

Obiit Margunius in patria Cretâ, quò senex secesserat An. MDCII. prope octogenarius, conditus est in templo Deiparæ Trimartyros, ubi ejus tumulus his jambicis notabatur, quos in MS. Athanasii Scleri congnomento Picri, fratris avi mei materni sic lego.

Οὐ μαργὸς ἐνθάδ' ὕπνον ὕστατον δρέπει,
Ἀνὴρ δὲ θεῖος σωφροσύνης ἔμπλεως,
Καὶ προστάτης ἄριστος τῆς πρὸς Μαλέᾳ,
Νήσου Κυθήρων, Μάξιμος Μαργούνιος.
Ἑὼν θεοπνεύστων μέγα Μουσάων κλέος,
Γόνος δὲ Κρητῶν, ἠδ' ἔλαρ τῆς πίστεως.

Non hic stupidus aliquis somnum ultimum carpit.
Sed Vir divinus sapientiæ seu prudentiæ plenus,
Et Præsul optimus, ejus, quæ ad Maleam jacet,
Insulæ Cytherorum, Maximus Margunius.
Divinitùs afflatarum magna Musarum gloria,
At Soboles Cretensium, & propugnaculum Fidei.

(1) libr. de morib. Barbaror. circa med, (2) Epist. 7. 12. 13. ad Hœschel.
(3) Tom 11. p. 47.

CAPUT XXXVIII.

Ioannes Petrus Maffæjus. Ioannes Cochanovius. Stanislaus Rescius. Achilles Gagliardus. Publius Fontana. Jacobus Arminius.

1603 CLXXIII. JOANNES PETRUS MAFFÆJUS Societ. Jesu Bergomas scribendi latinè & italicè peritissimus, & ex utraque linguâ sine dubio cuilibet antiquorum, probatorumque scriptorum comparandus; quique tanti semper habitus est apud studiosos candidissimæ in utrâque linguâ elocutionis, ut, me audiente Sfortia Card. Pallavicinus evocatis ad testimonium Francisco Brivio Mediolanensi, & Felice Felicio Montopolitano, ætatis nostræ Grammaticorum principibus, asserere minimè dubitaverit, etiam deficientibus Cicerone, & Boccacio, cæterisque latinæ & Etruscæ linguæ doctoribus, linguam utranque staturam in opusculis magni Maffei. Id quod ne quisconstitutum gratis existimet sine probatione, norit, nobis agentibus Romę, in Academia celebri Christinę Svecorum Reginę aliquando quęsitum fuisse, si, Scriptoribus omnibus Grecis, Latinis & Italis prorsus abolitis, duo essent retinendi, ex quorum alteo Antiquitatis notitia perennaret, & altero vel utroque linguarum proprietas & elegantia salva esset, quinam ex omnibus ad tanti muneris aleam essent servandi? Variis varios designantibus, cùm quatuor dissertatione prolixâ disceptassent; his quidem ad primam quęstionis partem pro Augustini de Civitate Dei libris, illis pro Plutarchi operibus: itidemque ad secundam, quibusdam saluti linguæ Latinę & Italicę seponentibus Petrarcham, aliis Maffæjum, rem eò devenisse, ut, dicentibus post omnes Angelo de Nuce Archiepiscopo Rossanensi, & Stephano Pignatello viro in utrâque linguâ versatissimo, plenâ suffragatione decretum sit pro Plutarcho ad Antiquitatis & linguę Gręcę notitiam, pro Maffęjo ad elocutionem Latinam & Etruscam. Porro tantus hic vir gymnasio nostro debetur, quippe hic per annos plures Bonamicum audivit, à quo inter pręclaros discipulos Patavii suos, & Auditores assiduos recensetur (1), mox etiam commendatur Robortello Genuę docenti (2). Eò enim juvenis admodum profectus est privato stipendio à nobilissimis viris accitus, ut humaniores literas lectam Patriciorum adolescentiam edoceret. Successit deinde Robortello ipsi evocato Mediolanum, privatimque ac publicè mercede constituta multos instituit, & ad eloquentiam informavit ad annum usque MDLXV., quo cùm cogitare meliora cœpisset, institutum Societatis Jesu inire decrevit, atque anno sequenti Romam profectus (3), ibi tanti Ordinis christianę revera militię tyrocinium posuit ętatis anno circiter trigesimo. Vixit ad annum usque MDCIII. quo septimum supra sexagesimum annum agens è vivis ereptus est Tybure. Ibi me olim docente, ac bibliothecam Collegii ordinante repertum carmen elegantissimum Montanas urbis delicias descriptas ab ipso complexum ejusque exaratum manu, quod quidam sublatum furto, me audiente & ridente, uti suum venditabat. Allegambe (4) recenset ejus opera edita, & anecdota hoc ordine.

Historiarum Indicarum libri XVI.
Selectarum Epistolarum ex India libri IV.
Comment. de rebus gestis apud Indos Emmanuelis Acosta.
Epistolarum de rebus Indicis liber I.
De rebus Japonicis libri V.
Rerum à Societ. Jesu in Oriente gestarum Volumen.
De Vita S. Ignatii Loyolæ libri tres. Opus in latinitate Corypheum.

Italicè.

Vita XIII. Confessorum, quibus adjecit alias IV. ut sint omnino XVII.

Hæc omnia edita sunt, scriptaque nitidissimo stylo non tamen elumbi, & inficeto, qualem nobis Grammatici latinitatis vindices ingerunt. Inter Anecdota pręter Tyburtinum Carmen telatum, reliquit: *De Vita Gregorii XIII. P. M. libros XIII. latinè*, *Res gestas Clementis VIII. P. M. inchoatas Italicè*. Ex his inter Historiographos recensetur à Silvestro Maurolyco (5).

1604 CLXXIV. JOANNEM COCHANOVIUM tradunt è regia Corvinorum stirpe oriundum (6): natus tamen est in Polonia Siczynię, quod oppidum hęreditario jure ad ejus familiam pertinebat. Extincto intra pueritiam ipsius patre, à matre pia matronâ Anna Bialaczovia Odrouvazouuna educatus religiosissimè ad sapientiam exarsit, quam aliquan-

(1) Epist. 8. in calce. (2) Epist. 13. ad Robortell. (3) Allegamb. Biblioth. Societ. Jesu p. 263.
(4) ibid. (5) lib. 3. Oceani Religionum. (6) Ghilin. Vol. 2. Theatr. p. 123.

quandiu quæsivit in Germania, & Gallia, lustratâ autem post hæc Italiâ, tandem invenit Patavii. Ejus nomen inscriptum est albis Polonicis (1), palamque est ipsum fuisse discipulum Robortelli, postquam operam dedit Venetiis institutioni Manucii. Redux in patriam servire jussus est aulæ evocante Philippo Padnevio Episcopo Cracoviensi, cujus commendatione Regi à Secretis fuit. Eo munere clarior, probatiorque multas pro Rege ac Regno legationes obivit, quibus se à Musis, quas deperibat, abstrahi querebatur. Hinc à dignitate Castellani Polanecensis, qua pro meritis in Rempublicam donatus est, se excusavit, ac Senatoriam purpuram, quæ illi offerebatur, contempsit, Sandomiriensis Tribuni honore, in quo musis vacare licebat, contentus. In illo vitæ reliquum transegit, fatoque functus est apoplecticus an. MDCIV. ætatis LII. Ejus opera edita sunt.

M. Tullii Ciceronis Aratus, seu Versio Arati Latina periphrasticè ex Cicerone.

Orpheus Sarmaticus Poemation de laudibus Poeseos.

Elegia. Epithalamia, Lyrica, Foricania. Carmen de expugnatione Polozei.

Polonico quoque versu lusit summa apud Indigetes laude, celebraturque ab eo Psalterium Davidis Polonicis versibus editum.

Specimina. Ludus Latrunculorum. Apophtegmata. Satyra.

Carmina polystropha, tristicha, Rhythmica. Epigrammata.

Carmen de Bello Trojano. Epithalamia. Joci, Ridicula.

CLXXV. STANISLAUS RESCIUS Posnaniensis Polonus à teneris annis educatus 1606
in sinu Cardinalis Hosii, ut verbis utar Simonis Stravolscii (2), undè bonas artes & mores optimos hausit; illiusque exemplo ad pietatem informatus toto tempore Tridentinæ Synodi in ejus familiaritate secretorum particeps vixit. Ejusdem jussu graviores disciplinas, Canonici juris Scientiam & Philosophiam Scholasticam didicit, deditque operam ante alias Theologiç, ut ipse testatur in pluribus epistolis, & constat ex albis Polonorum(3). Post hęc doctoris laurea, & exinde Canonica Varmię dignitate aucto ad Henricum Valesium Polonię Regem electum legatio demandata est (4), ut Card. Hosii nomine Regnum illi gratularetur, & fidem atque obsequium promitteret. Reverso è Gallia Romam Pœnitentiarię tribunal sigillorum officium commisit ibidem, undè Stephanus Rex evocatum Sacerdotio auxit opulento, ac Reipublicę nomine legatus misit ad Gregorium XIII. & Sixtum V. Eodem honorifico munere functus est sub Sigismundo III. Stephani successore in legationibus ad Rempubl. Venetam, ad Etrurię M. Ducem, Regnum Neapolitanum, & Clementem VIII., cui Regis sui nomine professus obsequium admodum laboravit pro referendo inter Cœlites D. Hyacintho. Plenus dietum ac meritorum obiisse creditur an. MDCVI. Ex ejus scriptis hęc ad typos venere.

Liber pro augmento Fidei Catholicæ.

Liber inscriptus: Spongia pro defensione Societ. Jesu.

Ministromachia Atheismi, & Phanatismi.

Vita Cardinalis Hosii.

Paraphrasis VII. Psalmorum Pœnitentialium.

Admonitio Polonica. Pia Progymnasmata. Sermones de Sacerdotio.

Liber Epistolarum familiarium, ex quibus ejus acta luculenter excipiuntur.

CLXXVI. ACHILLES GAGLIARDUS Patavinus preclarissimâ in hac urbe familiâ, 1607
opibusque avitis instructissimâ exortus ab adolescentia patrio gymnasio nomen dedit tanto in literis profectu, ut planè in hac nostra Academia summâ apud agnatos & cognatos, ac cives omnes expectatione fuerit. Verùm destinaverat eum Deus majoribus, quàm quæ ex unâ sapientiæ laude prodire solent. Dudum Societas Jesu hospitium apud Patavinos invenerat, atque iis divinissimis artibus excolere juventutis animos cœperat, quibus unis docta pietas seritur, alitur, & ad uberiores fructus educatur. Præerat Sociorum collegio Simon Rodericus, ex primis enatæ Societatis decemviris sextus. Huic Achilles cum duobus fratribus adhæsit, brevique captus cum fratribus, felicem libertatis jacturam fecit. In album Sociorum receptus, ac Romam missus in Romano collegio severioribus disciplinis imbutus est, in iisque tam citò effloruit, ut vix annos natus viginti quinque Ethicam ex Aristotele Philosophiam in eodem Collegio professus sit. Docuit deinde reliquos Philosophi libros, ac præcipuas Theologorum sententias publicè interpretatus est; inde insignis Philosophus ac Theologus hanc ipsam sacram scientiam explanavit & Patavii & Mediolani. Mox ad munus agendi, regendique vocatus, præfuit & Taurinensi collegio, & Venetæ ac Mediolanensi Professorum Societatis domibus, undè missus Brixiam floridissimi tunc ibi Collegii Rector consenuit: à quo Mantuam delatus post diuturnam ægritudinem, quâ sensuum penè omnium usu destitutus est per menses duodeviginti, apoplexiâ ictus occubuit pridie nonas Iulias an. MDCVII.

(1) ad An. 1552. & seqq. (2) in Elog. 100. Illustr. Polon. script.
(3) ad. An. 1574. & seq. (4) Ghilin. Vol. 2. Theatr. p. 225.

ætatis LXX. Vir non ob doctrinæ dumtaxat præstantiam, clarissimus verùm etiam ob morum gravitatem, prudentiam, religionem, & fervidissimam pietatem, ex quibus maximè laudatur, productis ad probationem gestis ejus ab Allegambe (1).

Scripsit Italicè *Compendium Christianę Perfectionis*, quo docet praxim coniungendæ cum Deo Animæ; Opus aureum, quod latinè redditum lucem publicam promeruit in Austriâ.

Edidit etiam Italicè hortatu D. Caroli Borromæi *Catechismum*, quo Mediolanensis Ecclesia diu usa est.

Latinè conscripsit librum eruditissimum *de disciplina hominis interioris*. Opus doctissimum, quo lecto nosces virum hunc non in Theologicis tantum, sed & in Asceticis, citra ineptias, fuisse versatissimum; quippe de justificatione solidissimè disserit, palamque prælucet sententiæ, quam etiamnum tuetur Societas, & Mysticas institutiones ita pertractat, ut non aucupetur mira, sed vera, sed certa, sed utilia probataque doceat. Scripsisse etiam fertur

Comment. in Sacras exercitationes S. Ignatii Loyolæ.
Explicationem Institutionum Societatis.
Meditationes pro omnibus hominum Statibus.
Meditationes de Novissimis & Peccatis.
Modos varios meditandi cum preces funduntur Deiparæ Virgini.

1608 CLXXVII. Francisco Ulmo teste (2) probatur PUBLIUM FONTANAM, de quo Rubeus (3) & Ghilinus (4), humanioribus literis addiscendis operam dedisse Patavii sub Bonamico. Virum hunc tum prosâ tum versu scribere ac dicere peritissimum instructissimum suum esse Bergomates asserunt, quòd Palosci in agro Bergomensi vixerit, quem Brixiæ suæ vindicat Rubeus ex testamento, in quo se ipse Brixiensem appellat. Militavit Ecclesiæ, fuitque Sacerdos. Patrimonio satis amplo præditus ædes sibi construxit percommodas, quas studiorum suorum Eremum appellavit, easque commune virorum eruditorum fecit hospitium. Claruit maximè ex eloquentiâ & ornamentis poeticis, quibus componendis recitandisque in Brixiensium Academicorum cœtibus gnaviter ac feliciter insudavit. A Francisco Ulmo, qui ejus vitam scripsit, jam senex invitatus Desenzanum, ut apud amicum ferias Autumnales deliciis oræ Bennacensis concederet, cum venisset, ibi funus invenit, quo elatus est munificentissimè à mœstissimo amico atque hospite. Obiit an. MDCVIII. decrepitus.

Scripsit Italice & Latinè.

Vigilias Brixienses, De proprio & ultimo fine Poetę.
Tractatum de Plantis simplicibus.
Dissertationes IV. de Mysteriis Numeri Ternarii & Quaterni.
De honore & Imitatione.
In Mariam Austriacam ad Philippum III. Hispaniç Regem unà cum Margarita filia illi desponsa proficiscentem. Carmen.
Imaginem sive Mariam Magdalenam à Titiano pictam. Carmen.
Damonem. Eclogam Virgini Matri Sacram.
Libros III. Carminis inscripti Delphinis.

1609 CLXXVIII. JACOBUS ARMINIUS, quamvis è secta Calviniana ipsis quoque Calvinianis hæreticus, in ea tamen claruit ex hoc ipso adeo, ut in hac alumnorum gymnasii nostri serie locum habere possit. Natus in Hollandiæ oppidulo Ude Watera (5) ad Isalam ann. MDLX. in Ultrajectina schola literis à Theodoro Æmilii excultus est: hoc mortuo, duce Rodulfo Snellio Marpurgum in Hassiam venit ann. MDLXXV. mox ubi comperit erectam à Batavis Academiam Lugduni, eò rediit anno sequenti, atque adolescentulus arcanis Philosophiæ ac Theologiæ animum addixit. Genevam deinde profectus sumptu civium Amstelodamensium Bezam audivit, undè progressus Basileam, ibi oblatas doctoris Theologi lauros recusavit, ac Genevam regressus brevi, auditâ Jacobi Zabarellæ fama Patavium se contulit. Narrat hæc omnia scriptor Anonymus (6) libro de Vitis Professorum Leidensium; sed in eo fallitur, quòd Arminii moram in Italiâ contrahit ad menses septem, cùm ex Albis quæstoris constet, eum saltem biennio hic inter discipulos fuisse. Defuncto Zabarella Arminius per menses aliquot pervagatus Italiam, rediit Genevam, undè Amstelodamum revocatus an. MDLXXXVIII. Calviniani Ministerii munus accepit; eoque per annos XV. functus est. Postea in gymnasium Lugduni Batavorum accitus Theologiam docuit Calvinianam; fovitque in ea singulares opiniones de Prædestinatione, morte, satisfactione Christi, origine Fidei, & ejusdem impedimento, deque Perseverantia. Ex his variè ab aliis ejusdem sectæ Theologis reprehensus, sectam novam edidit Arminianam, quę

(1) Biblioth. Societ. Jesu. p. 2. 3. (2) Vita Fontanæ, & in Epist. ad ipsum (3) Elog. p. 441.
(4) Theatr. Vol. 1. p. 202. (5) ex Vit. Professor. Leydensium.
(6) apud Freher. Tom. 1. P. 1. Sect. 3. p. 354 355.

quæ in Dordraceno cœtu damnata diu ftetit, atque adhuc quadantenus ftat. Fertur ex mœrore morbo lento contracto contabuiffe, anno MDCIX. ætatis XLIX.

Opufcula ejus hæc funt.

Difputationes de diverfis Chriftianæ Religionis Capitibus.
Examen Modeftum libelli Guill. PerKinsKii de Prædeftinatione.
Amica collatio cum D. Francifco Junio de Prædeftinatione.

C A P U T XXXIX.

Thomas Bovius. Marfilius Cagnatus. Robertus Perfonius. Antonius Ricciardus. Iacobus Zuvingerus.

CLXXIX. THOMAS BOVIUS, qui deinde mutato nomine fe *Zephyrielem* dixit, nob. Veronenfis, de cujus familiâ multa more fuo confusè ac perturbatè Julius à Puteo (1). Vir fuit ex importuna eruditione clarus initio fæculi XVII. Diu fanè Patavii ftuduit, ut notat Francifcus Ulmus (2), nec tamen ad Medicæ laurus, ad quam huc venerat, honorem pervenit. Nam æftu quodam ingenii pervagatus fcientias plures, deinde pertæfus earundem, animum ad militarem gloriam convertit, ac luftratâ Europâ ita Bellonam confectatus eft, ut nunquam neglexerit Palladem. Hinc annis XXVII. quibus apud Cæfarem Carolum V. & alios Principes adversùs Lutheranos militavit, unà fapientiffimos viros & fedulò coluit, & audivit accuratiffimè: Ad patriam reverfus cùm fe Philofophum (3), Medicum, ac Theologum profiteretur, fuis dumtaxat aufpiciis Medicinam facere cœpit, atque Machaonem fe cuilibet præftitit inemptum ac liberalem, qui non lucri, fed gloriæ, ac pietatis causâ remedia ægris concivibus, & quidem fuo fumptu pararet. Homo lepidi, ne quid amplius dicam, ingenii, curavit hoc ante omnia, ut nomen fibi Zephyrielis auctoritate publicâ fanciretur. Puravit enim ac libro ad id edito profeffus eft, potuiffe fe arte quadam mirabili deprehendere, quo nomine datus fibi à Deo Cuftos Angelus appellaretur. Scripfit hac fuper fententiâ fuâ prolixam Orationem latinam ad Gregorium XIII. P. M. quam legimus, fatemurque, fuiffe nobis miraculo, potuiffe quenquam tam eruditè defipere. Scripfit etiam latinè de Trinitate Perfonarum in unâ Effentiâ; ac duas Epiftolas, alteram ad Clementem VIII. qua probat reftituendum ad Sacram Orthodoxorum focietatem Henricum IV. Gallorum Regem: alteram ad Paulum V. adversùs Interdictum Sacrorum Venetorum, quod acriter improbat. Italicè plura edidit. 1609

Volumina tria fingularibus Titulis infcripta, nempè *Flagellum*. *Melampigum*. *Fulmen*. His Camarinam ingentem commovet adversùs Medicos, quos Putaticios, & Rationales vocat.

Tractatum de Pefte, quam Contagionem exiftimat, & in Medicos contrà ratos invehitur; præftituitque remedia, quæ tactis eo morbo medicinam, intactis alexipharmacum faciant.

Librum de Cæleftium Orbium motibus, deque motuum hujufmodi caufis.

Opufculum de fubftantiis abftractis & formis feparatis.

Comment. de ratione, Ordine, ac Providentia Dei; Cælum, Terras & Inferos gubernantis.

Alium de Creatione Animarum noftrarum, ubi, & quomodo eas condiderit, ac formaverit Deus.

Denique lepidiffimum Codicem, & fomnio fimilem *de ratione, qua quifque deprehendere poffit, fub cujus Angeli cuftodia fit, & à quo nominatim Angelo regatur.*

Annorum duodenonaginta fenex obiit Veronæ an. MDCIX. proponiturque à Puteo pofitum Sepulcro Epitaphium, atque etiam aliud, quo fe ipfe Zephyriel celebrat barbaro fatis Hexametro.

CLXXX. MARSILIUS CAGNATUS Veronenfis artis Medicæ leges, præceptaque Patavii didicit Præceptore Bernardino Paterno (4), fimul Philofophiæ ac difciplinis humanioribus operam dedit; nec linguam Græcam contempfit: fed tatus eam, non fanè ad Rhetoricam, aut latinam Grammaticam ut pædagoguli cenfent, fed ad Medicinam perneceffariam, hac fe affatim imbuit. Lauro reportata rediit Veronam doctor, ubi cùm aliquandiu fingulari cum laude artem exercuiffet, Romam profectus eft, receptufque in familiaritatem arctiffimam Alexandri Petronii tunc in aula Pontificia Medici, 1610

(1) in Append. Elog. p. 275. 278. (2) Vit. Fontanæ, & in Epift. ad Fontanam 8. (3) Puteus ibid.
(4) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 195. Chiocc. de Med. Veron.

Medici, paulatim in eam famam evasit, ut adiutor Amico datus in curando S. Spiritûs nosocomio, eidem fatis erepto successor fuerit, tum in eo munere, tum in curationibus summorum Pontificum, & in Therapeutica plerorumque Patrum Purpuratorum & Procerum Romanorum. Professor quoque in sede prima Medicinæ hanc Romæ docuit, retulitque Archiatri Romani titulos quoad vixit. Devixit autem Romæ persenex certè septuagenario major, circa an. MDCX. Ejus in luce publica hæc opera sunt,

In Aphorismos Hippocratis XXII. Sectionis I. Germana & nova Expositio, totam Aphoristicam Pharmacandi doctrinam continens.
De Ordine in cibis servando.
Variarum Observationum liber.
De Continentia & Gymnastica.
De inundatione Tyberis.
De Epidemicis quorundam Annorum morbis luculenta Syntagmata.
Comment. in Aphorismos Hippocratis.
Quæstiones de tota Re Medica.

1610 CLXXXI. Clarissimis Alumnis gymnasii nostri annumerare licet ROBERTUM PERSONIUM, gente Anglum, patriâ Somersetensem Societatis Jesu, virum æquè doctrinâ, atque prudentiâ & integritate vitæ; rebus fortiter ac viriliter pro fide orthodoxa gestis memorabilem; qui postquam nomen dedit Societati anno Christi MDLXXV. ætatis XXVIII. ardore veritatis, quam exulare Britanniâ suâ dolebat, afflatus, ea sanctè molitus est, toto vitæ tempore, quibus multos à catholicæ fidei dogmatibus aberrantes ad viam salutis retraxit, Catholicos plurimos confirmavit, labores incredibiles pertulit, vitæ sæpè discrimina manifesta libens adivit tot inter insidias, ærumnas, & calamitates extremas, quas si quis ad trutinam æquitatis expenderit, dicet, eum penè non Martyrem fuisse, fuisse certè Martyrum patrem. Constat ex albis Anglorum & aulæ quæstoriæ (1), eum literis ac bonis artibus operam dedisse Patavii, comitem additum Duci Somersetano Domino suo. Nec minus id ipsum constat ex epistola, quam ipse scribit Augustino Justiniano Societ. Jesu Theologo ac Theologiam profitenti Patavii, cui gratulatur olim amico moram in eruditissima civitate, in qua ipse Magnum illum Mercurialem biennio audierat, qui non ante an. MDLXIX. docere Patavii cœpit (2). Non est brevitatis, quam profitemur, hic dare tanti viri acta. Ea complexus est Thomas Sotthuellus justo libello (3), quem vidi olim MS. apud Danielem Bartolum, nunc editus est. Eadem compendio delibat Allegambe (4), breviusque signantur inscriptione tumulo ejus additâ in templo collegii Anglicani Romæ, quam aucturam gymnasii nostri decus apponimus.

D. O. M.
Patri Roberto Personio
Anglo Somersetano,
Societatis Jesu
Sacerdoti integerrimo atque doctissimo,
Et hujusce Collegii Optimo Moderatori,
Qui ad animi Cultum ac studium Pietatis
Ad Angliæ conversionem Collegiorum
Domiciliis ac Diversoriis per Opportuna loca
Quà per illum ex integro restitutis
Quà locupletatis
Ab ipso magnæ spei convocavit, magnis
laboribus instituit Juventutem Hispali
Vallisoleti, Gadibus, Ulissipone, Duaci
Audomari, Romæ.
Quo duce, ac Socio Pater
Edmundus Campianus
Catholicæ Reipublicæ
Propugnator Acerrimus
In Angliam primus ex Societate trajecit,

Quoque

(1) ad An. 1570. & seq. (2) Tomas. Gymn. lib. 3. c. 10. p. 298.
(3) Vit. Roberti Personii Societ. Jesu. (4) Biblioth. Societ. Jesu p. 413. 414.

Quoque Vindice
Et Patrono Veritatis hostium passim exagitata
Temeritas libris, scriptis, sermonibusque literis
Exemplis defensa religio, recreata Sanctitas
Cum ipse inter hac nullam carperet Quietem
Concessæ quietis, nullum à suo capite recusaret
Discrimen honestissimæ defensionis
Semper paratus, semper erectus
Semper mediam flammam periculosissimæ
Concertationis irrumpens, Magnæ Animæ
Prodigus omnino Vir
LXIV. explevit Annos
Ex queis sex & triginta in Societate Jesu
Per omnia Virtutis
Exempla transegit,
Obiit XV. Aprilis MDCX.

Edita sunt variis typis, quos Allegambe recenset hæc ejus opera.

Epistolarum libellus, in quo eminet Epistola de Persecutione Anglicana.
Responsio ad Edictum Reginæ Angliæ.
Quæst. duæ de Sacris alienis non adeundis.
Rationes cur Catholici se excusent non adire Ecclesias hæreticorum.
Detectio Jo. Nicolai Cambrobritanni, qui se Jesuitam simulabat, paratum renunciare Ecclesiæ liber I.
Causa adventus sui in Britanniam ad Messem Anglicanam, & Certamen disputationum Protestantibus oblatum.
Censura in libros CarKi, & Hanmeri Ministrorum.
Defensio Censuræ ejusdem. Directorium hominis Christiani.
Contra librum Francisci Hastingi Equit. Aurati.
Modesta Admonitio ad eundem Equitem.
Liber I. de Peregrinatione. Liber I. de tribus Angliæ Conversionibus.
Contra I. Partem Kalendarii Foxiani. Item contra Partem II.
Relatio Colloquii habiti inter Episcopum & Philippum Plessæum coram Rege Galliæ.
De X. disputationibus publicis Oxonii habitis sub Eduardo VI.
Apologia pro Archipresbytero, seu Hierarchia per Clem. VIII. in Anglia instituta. Manifestatio diversorum Spirituum.
Contra Edmundum Coquum Advocatum Regium Angliæ.
Tractatus de Mitigatione erga Catholicos in Anglia contra Mortonum Ministrum Calvinianum libri III.
Defensio ejusdem Tractatus contra eundem.
Judicium Viri Catholici de Apologia Regis Jacobi pro Juramento Fidelitatis.
Contra Barlowm Pseudo-Episcopum Lincolniensem circa Juramentum fidelitatis. Relatio de aliquibus Martyribus in Anglia.

CLXXXII. ANTONIUS RICCIARDUS Brixiensis claruit circa finem sæculi XVI. 1610
Humanioribus literis operam dedit Patavii sub Bonamico & Robortello (1), cui fuit addictissimus, quippe ex eo non cultiorem dumtaxat sapientiam hausit (2), verùm etiam Philosophicas institutiones & penitioris eruditionis amorem ac studium. Redux in patriam tanti habitus est (3), ut nondum major anno tricesimo Asylum ad Eloquentiam docendam amplo stipendio conductus fuerit, undè postea Brixiam revocatus ibi Philosophiam & Rhetoricam docuit frequentissimos auditores, quorum laudibus fama ejus & eruditissimum nomen tota Italia percrebuit (4). Vixit valetudine ad extremam usque Senectutem robustissimâ, obiitque Brixiæ an. MDCX. octogenario major.

Edita sunt latinè.

Symbolicorum Commentariorum Volumina II. quibus explicantur Arcana ad Mysticam, Naturalem, & occultam Rerum significationem.
Dissertationes Italicè tres. De Angelis, de Homine cognoscendo, de Historia Auriflammæ.
. *Historia Asyli, liber de Præstantia linguarum*, quo contendit ostendere Cimbrorum linguam nobiliorem esse Hebraica.

CLXXXIII.

(1) Bonam. Epist. 8. in calc. (2) Robort. Epist. 63. (3) Ghilin. Vol. 1. p. 19.
(4) Vid. Octav. Rubeum Elog. p. 440.

1610 CLXXXIII. JACOBUS ZWINGERUS natus est Basileæ Theodoro Medico patre noto ex opere Theatri Vitæ Humanæ, aliisque laudatis à Thuano (1), & recensitis à Teissero (2). A Petro Ramo è sacro fonte susceptus Fidejussorem à teneris unguiculis Calvinianorum dogmatum habuit in ipso baptismo nullius religionis hominem & ob eam causam extortem à Gallia. Studiorum causâ diu vixit Patavii ab anno scilicet MDLXXXV. ad an. MDXCIII. ut notant alba quæstoria, & scribit Freherus (3). Auditor sedulus fuit in Philosophicis Jacobi Zabarellæ, in Ethicis Francisci Piccolominei, at in re medica, præter Horatium Augenium, Herculem Saxoniam præceptorem præcipuum habuit, ab hoc usque adeo dilectus, ut nisi diversitas religionis intercessisset, adoptare illum & amplissimi patrimonii hæredem instituere cogitarit. Potestate lauri apud suos obtinendæ impetratâ apud hos ad gradum doctoris provectus est, docuitque publicè linguam Græcam, atque Homeri Poemata eleganter interpretatus est. Privatim præcepta Medicinæ studiosis frequentibus tradidit: pari studio priscos Medicos atque Chymicos recentiores sectatus, propensior in hos fuit, quorum mysteriis imbutus est à Gullielmo Aragosio trium Regum Galliæ, ac demum Maximiliani Cæsaris Medico, & in arte Spargirica versatissimo, qui Zuvingerum & artis suæ, & facultatum omnium moriens an. ætatis XCVII. hæredem scripsit. Præfuit deinde nosocomio Basileensi gratis per annos multos, sed peste Basileæ grassante, dum alios curat, ipse illâ correptus die septimo præeunte uxore obeuntem virum, interiit an. MDCX. ætatis XLI. Edita sunt ejus hæc opera.

Examen Principiorum Chymicorum ad Hippocratis, Galeni, cæterorumque Græcorum & Arabum consensum.
Physiologia. Etymologicum Græcum Magnum, Comment. in librum Galeni de definitionibus Medicis.
Analyses in Epistolas Pauli. Formale Precum. Catechismus Religionis Christianæ. Theatrum Patris Medicum expolitum & auctum.

CAPUT XL.

Antonius Possevinus. Fabius Glissentius. Franciscus Ulmus. Ernestus Sonerus. Hieronymus Podovovius. Iacobus Cavacius. Fabius Pacius.

1611 CLXXXIV. ANTONIO POSSEVINO Mantuæ nobili genere nato à prima ætate tantus sciendi ardor inhæserat (4), ut eùm ad quietem se noctu componeret, tibiam ad lecti columellam alligaret, ut, ubi primùm se à sopore primo commovisset, eo veluti monitore excitatus, ad studia surgeret. Hinc illi deineeps consuetudo, intempestâ nocte, quietis horas aliquot curis gravissimis dandi. Literarum tyrocinio in patria posito Patavium venit, ubi apud Gagliardos Patavinos patricios diu habuit liberale ac peramicum hospitium, ut ipse testatur (5). Assiduus Professorum auditor liberales disciplinas, Philosophiam, aliasque celeri curriculo emensus est, atque ingenii præstantiâ, & naturæ ad sapientiam natæ cultu pertinaci ditissimum sibi Græcæ Latinæque eruditionis censum seposuit. Regressus Mantuam ex doctrinâ multiplici, quam pietas & modestia condiebant, spectabilis omnibus, Principibus quoque suis carissimus fuit; præsertim Herculi Card. Gonzagæ, à quo S. Antonii ad Fossanum Præceptoriâ donatus est, spesque illi addita majorum dignitatum non anceps; hanc tamen desiderium arctiùs ac laboriosiùs devovendi se Deo discussit. Cum hoc aliquandiu luctatus, tandem succubuit, ac veteris amici Leonetti Gagliardi, qui commodùm Societati Jesu nomen dederat, exemplo stimulatus, ad idem propositum adjecit animum, votumque ad idipsum concepit coram augustissimâ Eucharistiâ, simul atque nepotibus suis, undè studia literarum prosequerentur, providisset. Verùm tunc statim increpitus interiore Numinis voce, quasi de Providentiâ divinâ dubitasset, rejectâ conditione voti concepti, pollicitatione liberrima se obstrinxit, adjecitque se nec gradum honoris ullum nec sacerdotiorum emolumenta recepturum. Migravit exindè Patavium, undè cum Leonetto Gagliardo admissus à Lainio an. MDLIX. Romam venit annos natus XXVI. Vix illi licuit inire studia Societatis. Nam post annum à tyrocinio deposito ad Subalpinos coactus proficisci, ut res ibi suas componeret, bellum gerendum suscepit cum hæreticis, qui undequaque Allobrogas, Provinciam, & Galliam Cisalpinam miserrimè funestabant. Hos utrobique, & Lugduni deinde concionando, scribendo, disceptando sustinuit adeo, ac repulit, repressitque, ut non semel capitis discrimen adierit.

(1) in Elog. apud Teisser. Tom. 2. p. 163. (2) ibid. p. 164. (3) Tom. 1. P. 3. p. 1314. 1315.
(4) Allegamb. Biblioth. Societ. Jesu à p. 41. (5) Epist. ad Leonettum Gagliard.

adierit. Sacris tunc est initiatus, versatusque integro decennio in Galliâ tunc bellorum errorumque procellis jactatâ, Parisiis, Avenione, Rhotomagi, Diepæ, Bajonæ, & alibi summâ cum nominis celebritate concionatus est, ac Petrum Viretum sacri Minorum Ordinis desertorem, provocantem quoslibet orthodoxos insolentissimè, publicâ disputatione compescuit, & amare silentium coegit. Interfuit post hæc comitiis, in quibus Everardus Mercurianus ad generalem Societatis præfecturam evectus est; isque eum Societati à Secretis dixit. Quo munere quinquennio functus, à Gregorio XIII. gravissimis legationibus adhibitus, bis ad Joannem II. Regem Suecorum, bis ad Joannem Basilii Magnum Moschorum Ducem, & Stephanum Sarmatiæ Regem, bis itidem ad Rodulfum II. Imperatorem legatus Pontificius de maximis egit. Nam & Suecum prope ad orthodoxam religionem retraxit: Regem inter Sarmatiæ, & Imperatorem Moschorum pacem composuit, & apud Cæsarem eâ gratiâ fuit, ac valuit, ut illi præsertim tribuenda sint, quæ bono publico seminaria, & collegia decreta, erecta, instituta sunt in Germania. Decennium his legationibus impendit, ex quibus redux, & ut ex rebus benè gestis apud omnes clarus, ita ætate ac laboribus fractus, eruditam quietem respexit, atque otium literis impendendum obtinuit; vacavitque his egregius senex sedulò, expensas ad biblicam supellectilem suppeditante Romano Pontifice, scribendis edendisque tot voluminibus, quorum qualem qualem syllabum subjicimus. Diem clausit Ferrariæ anno ætatis octavo & septuagesimo, Christi MDCXI. IV. Kal. Martii. Scripserat antequam se Societati adscriberet, *Epistolam de Honore ad Claudium Maloperam*, & *librum de rebus ad Honorem pertinentibus, deque modo revocandarum ad concordiam rixarum*: atque ex utroque opusculo, quod Patavii conscripsit, notus est disceptantibus plusquam religiosè de honore læso inter Nobiles. Societatem professi hæc opera sunt Italica quidem.

De Sanctissimo Eucharistia & Missa Sacrificio.
Responsio Petro Vireto & tribus aliis hæreticis.
Miles Christianus pro Militibus à Pio V. contra hæreticos missis in Galliam.
Vita & Mors Sereniss. Eleonora Archiducis Austria Mantua Ducis.
Vita & Mors Ludovici Gonzaga Nivernensium Ducis.
Causa & remedia Pestilentia, Latina, ut & sequentia.
Epistola de Rebus Suecicis, Livonicis, Moscoviticis, Polonicis, Transilvanicis.
Responsio data Regi Septentrionis, qui in Fide Catholica voluit instrui.
Adversus Anglos Mercatores asserentes Papam esse Anti-Christum: Scriptum Magno Duci Moschovia traditum.
Rejectio Imposturarum Davidis Chytrai de Statu Ecclesiarum hodie in Gracia, Asia, Africa, Hungaria, Bohemia.
Atheismus Hareticorum hujus Saculi.
Theologia Catechetica de rudibus, puerisque in Catechismo instituendis.
Nota divini verbi: & Apostolica Ecclesia fides & fasces adversùs Responsionem Davidis Chytrai.
Judicium de quatuor Scriptoribus Philippo la Nua, Joanne Bodino, Philippo Mornao, Nicolao Machiavelli.
Judicium de Confessione Augustana, Desiderio Erasmo, Act. Picardic. & num admittendi sint Haretici ad Colloquium de Fide.
Epistola ad Stephanum Bathoreum contra Andream Volanum Lutheranum.
Explicatio brevis Evangeliorum totius Anni.
Epistola ad Genevenses de Actis Apostolorum.
Monita Salutis.
Bibliotheca selecta libri XVI. Opus ad rationem studiorum & omnes disciplinas utile & necessarium, maximi semper habitum ab Eruditis.
Apparatus Sacer Volumina III., cella penaria sacræ Eruditionis omnifariam.

Horum omnium Elenchum exhibet Allegambe, apud quem eorundem editiones variæ proponuntur (1).

CLXXXV. FABIUM GLISENTIUM natum Vestone in Valle Sabbiæ agri Brixiensis 1611
Medicum sæculo XVII. Venetiis celeberrimum nostrum gymnasium erudivit (2), & ad praxim Medicam doctorem, tum in Philosophia, tum in Medicina misit. Summâ & felicitate & famâ arte Jatricâ functus, sed Philosophiæ maximè deditus, ex illa opes, ex hac nominis immortalitatem sibi comparavit doctissimis libris, tum latinè, tum italicè conscriptis & editis. Vitam Venetiis posuit circa an. MDCXI. quo ponitur ab Octavio Rubeo de eo hæc, quæ dedimus, tradente (3) an. MDCXX. Ejus opera sunt. Latina. *In quinque Prædicabilia Porphyrii.*
In sex Principia Gilberti Porrectani.
In libros Aristotelis Prædicam. Periherm. Prior., & Poster. per Methodicas divisiones brevissima Comment.

Italica.

(1) ibid. p. 42. 43. (2) Rubeus Elog. p. 445. Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 74. (3) in Elog. Brix. p. 445.

Italica.

De ratione contempta. Fabula Tragica Moralis. Justa Mors.
Mors amatoria. Androthous, sive de homine innocente.
Diligens, seu sollicitus, Incuriosus ad curam revocatus.
Casus Ethicus. Andrius, sive de homine virili. Nundinę Vitę humanę.
Dissertationes V. inscripta. Horridi & formidandi Inferi.
Theatrum viventium & Triumphus Mortis Partes duæ.
Athanophilia, seu Mæstitia ob metum Mortis Dialogi V.
Sarcodynamia, seu de Potentia Carnis.

1612 CLXXXVI. FRANCISCUM ULMUM oriundum Bergomo Brixia tulit. Patavii studuit, indeque laureatus doctor discessit (1). Medicinam feliciter fecit in patria (2), atque alteri parti Apollineæ artis alteram addidit Poeta clarus. Obiit senex in Solo natali cum triduo tantum decubuisset an. MDCXII. ut constat ex ejus opusculis. Quare fallitur ex Rubeo Ghilinus (3), qui signatum ab illo tempus, quo floruit, emortualem existimavit. Edita sunt Italicè hæc ejus opuscula.

Liber de Occultis Proprietatibus.
Vita Fontanę cum Epistolis XX. ad eum scriptis.
Significationes Velleris Aurei. Ode Pindarica.
Consiliorum Medicinalium ad petitionem Italorum Principum Volumen ingens.
Invectiva adversus Transalpinorum funesta Convivia.

Latinè.

De Occultis in re Medica Proprietatibus libri IV.
De certa ratione judicandi ex Urinis libri IV.

1612 CLXXXVII. ERNESTUS SONERUS Norimbergensis, honesto & nobili patre natus Altorfii prima literarum fundamenta jecit, ibidemque summa cum Doctorum & Professorum laude Aristoteli addictissimus hujus placita publicè tutatus est, ac propterea summum in Philosophia gradum honoris assecutus, postquam Physicas difficultates meditari cœpit, nobilium adolescentum præceptor, & itinerum comes Belgium, Angliam, & Galliam peragravit, inde lustratâ Italiâ Patavium venit, atque omni alacritate cœptum olim Medicinæ studium prosecutus summorum in ea scientia luminum, quæ in hoc nostro gymnasio præ reliquis clarebant, doctrinâ ad Theorices ac Practices plenam notitiam pervenit, Philosophiæ verò penitus arcana pervasit. Reversus ad suos doctoris titulum meruit Basileæ Rauracorum, statimque à Medicis Norimbergensibus in collegium adscitus est, cujus gloriam auxit par collegis sapientiâ, felicitate curationum major. Quamobrem accersitus Altorfium privatim Logica & Metaphysica docuit aliquandiu, mox etiam septennio integro publicè, ad annum scilicet emortualem, vitæ verò XXXIX., quo anthrace pestilenti percussus IV. Kal. Novemb. expiravit. Hæc ex oratione funebri Georgii Richteri Freherus (4), ex quo edita Ernesti opera damus.

Disputatio de Malancholia extat Decad. 3. Disp. Editar. Basilea.
Disputationes de Materia prima, de Motu, de Iride cælesti. Editæ in Philosophia Altorfina.
Epistola Medica. Extant in Cista Medica Jo. Hornungi.
Oratio de Insomniis edita Altorfii.
Orationes de Vita Contemplativa, & de Theophrasto Paracelso, ejusque perniciosa Medicina. Editæ Noremberga.
Commentarius in Metaphysica Aristotelis. Editus Jena.

1613 CLXXXVIII. HIERONYMUS PODOVOVIUS nobilis Cracoviensis in catalogo Polonorum signatur ab anno MDLXXI. ad an. MDLXXIV. quo doctor Theologiæ & Philosophiæ renunciatus est. Satis imbutus minoribus disciplinis in patria in Italiam venit, hæsitque Patavii detentus fama Joannis Cephali, quo præceptore ac juris interprete aliquandiu usus est. Vertit deinde se ad alias disciplinas, ac Jurisprudentiæ vale dixit. Nam & Astronomiæ navavit operam sub Petro Catena (5), & Sacræ Theologiæ Divinarumque Paginarum secreta scrutatus est, audito Hieronymo Quaino eorundem interprete. Reversus ad suos tot doctrinarum ornamentis instructus (6), receptus est statim in eorum classem, qui à Secretis Regus erant in aula, præfectusque rerum publicarum administrationi, à qua ut se se assereret, cum Sacræ militiæ nomen dedisset, optatis excidit, novisque se oneribus obligavit. Nam in Canonicum Cracoviensem cooptato unà munus Archipresbyteri fuit impositum. Claruit tot inter officia non solùm ex legum notitia, sed maximè ex acumine Philosophico, & gravitate

(1) Matric. Brixien. in Aula Quæstor. (2) Rubeus Elog. p. 483. 485. (3) Theatr. Vol. 1. p. 59. 60.
(4) Tom 1. P. 3 p. 1328. (5) Tomas. in Chronotaxi Gym. ad An. 1575. (6) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 154. 155.

& gravitate Theologicâ, quibus adjecit officiosam in rebus pertractandis, ac strenuam industriam, summumque studium otii literarii. In hoc nimirum consenuit, mortalitatemque plenus dierum explevit Cracoviæ an. MDCXIII. Conditus est in templo Deiparæ Virgini dicato ad forum Cracoviensis Ecclesiæ. Scripsit Latinè

Instructionem Confessariorum. Doctrinam circa Agonizantes.
Manuale Sacramentorum. Frænum in Hereticos.
Sermones de Dignitate Sacerdotali; de Cœna Domini; de Resurrectione; Christologiam.

Patrio Sermone.

Catechismum. Indicem in Biblia. Liturgiam.
De Icone D.V. Gestochovia. De Sacramento Eucharistiæ miro modo inventa Poseni in urbe Polonia.
De D. Casimiro. Orationem in funere Stephani Regis.

CLXXXIX. JACOBUS CAVACIUS nobilissimâ inter Patavinos familiâ, quæ nostrâ 1613
ætate in Leonia Comitum Sanguineti desiit, à puero sanctè ac liberaliter educatus, imbutusque honestissimis disciplinis à Riccobono (1), adolescentiam, & reliquum vitæ Deo dicavit in præclarissimo Monachorum D. Benedicti ordine, ac cœnobio S. Justinæ. Ibi honestam & laudabilem à severioribus disciplinis animi relaxationem quærens humanioribus, quibus insueverat, studiis utilissimè operam impendit eâ exitûs felicitate, qua nemo, ut arbitror, initio sæculi XVII. utiliùs & gloriosiùs. Nam scripsit Elogia Anachoretarum; mox elegantissima latinitate, sobrio stylo, & gravi Historiarum cœnobii S. Justinæ libros VI, quibus Cassinensis Congregationis originem, & plurima ad urbem Patavinam ac populos finitimos attinentia complexus est nitidissimè, eruditissimè, Rem aggressus ab an. LXIX æræ communis desinit in annum MDCI. Quo anno decesserit, nobis incompertum est. Vivebat an. MDCVI. quo suum opus dicavit Friderico Borromæo Card. Archiepiscopo Mediolanensi; at an. MDCXIV. inter vivos minimè fuerit. Eo enim scribere cœpit de urbe Patavina Portinarius (2), qui eum recenset, videturque vivorum numero eximere.

CXC. FABIUM PACIUM nobilissimâ gente, de qua Tomasinus (3) latè, progenuit 1614
Vicentia Julii Jurisconsulti celeberrimi germanum fratrem fratre non minorem in re medica. Hanc eum reliquis liberalibus disciplinis Patavii didicit gymnasii nostri septennio integro alumnus, & auditor assiduus Mercurialis (4) & Paterni. Inde redux Vicentiam Philosophiæ ac Medicinæ doctor anno MDLXXV. artem Mediceam felicissimè ab omnibus expetitus exercuit; atque unà subcesivis horis, quas perpetuis morborum curationibus subducere licebat, Philosophiam, & Medicinam amicorum rogatu domi suæ docuit, publicè verò Anatomen administravit. His eruditis laboribus, quos levabat sæpissimè Musarum deliciis, (in quibus assiduè versabatur, Academiæ Olympiæ collega præcipuus & Princeps, orator elegantissimus, eruditissimus declamator, & in pangendis carminibus argutissimus artifex) addebat medicas quoque lucubrationes, quibus Galeni scriptis lucem adjicere satagebat. In has constanter adeo incubuit, ut ne traductus Venetias, suadente Massariâ professore clarissimo, aliisque præstantissimis viris illas neglexerit. Annalem Venetiis moram transegit, intra quam tria nummûm Venetorum millia confecit ex privatis mercedibus, quamvis hospes atque novitius. Tanta hominem fama virtutis venientem præverterat, datura eidem præmia longè maxima, si Venetiis immorari diutius voluisset. Sed illum & amor otii literarii, & patriæ preces ac jussa revocarunt post annum Vicentiam; quo in loco non est minuta ejus in re medicâ auctoritas, sed increbuit tantâ cum famæ celebritate ut passim acciretur Venetias ad valetudinem præcellentium Senatorum: adiretur assiduè concursu hominum consilia medica expetentium, salutaretur datis epistolis, & Syngraphis obsequentissimis ab iis omnibus, qui artem Jatricam professi Apollini & Hygiæ litabant. Horum nomina pluribus Tomasinus enumerat, ex quo scimus Fabium honorario magno invitatum ad Ticinense gymnasium, conditiones recusasse, mille aureorum stipendio à Messanensibus accersitum, nec minore à Bononiensibus, hæc omnia studio patriæ ac familiæ posthabuisse. Extremos annos fertur SS. Patrum evolvendis commentariis impendisse, pernoscendæque Ecclesiasticæ historiæ, transcurrisse quoque ad castra Jurisconsultorum, ac de Fideicommissis aliqua conscripsisse. Tandem decreto Venetæ Reipublicæ, quæ illum ad supremam Medicinæ Practicæ sedem Professorem ascendere jusserat, dum obsequi studet, morbo sontico correptus V. Idus Octobris an. MDCXIV. sexagesimum septimum annum ætatis agens constanter adeo vivere desiit, ut morti vicinus de fenestra Solis defectum ipsa hora XVIII. qua obiit, contemplari voluerit. Luxerunt amicum viri sapientissimi, quos Tomasinus nominat: filii doctissimum

(1) Riccob. Epist. 9. ad Cavacium. (2) lib. 7. c. 7. p. 275. (3) Elog. Tom. 1. p. 159.
(4) Idem ibid. p. 160.

fimum patrem tumulavere ad D. Michaelis Vicentiæ laudatum in funere ab Alexandro Marafotto collega &. difcipulo. Scripfit

Comment. ampliffima in libr. VIII. Galeni de Methodo.
Librum I. Iliados Homeri. Differt. in laudem belli,
Orationem præmittendam Prælectionibus Patavinis.
VII. Pfalmos Pænit. Carmine Etrufco.
Volumen Carminum latinè & Italicè.

CAPUT XLI.

Ioannes Antonius Maginus. Francifcus Vendramenus Card. Albertus RoziusKi. Io Baptifta Perfona. Sebaftianus Petricius.

1617 CXCI. IO. ANTONIUM MAGINUM Mathematicorum fæculi fuperioris facilè principem, Patavio, & Patavino gymnafio debet Italia. Natus in hac urbe, Medicinæ primùm operam dedit, & ex hac doctor, Mathematicis difciplinis, ad quas impellente natura jampridem toto impetu ferebatur, laborem omnem, ftudium omne conceffit. Auditor curiofus Petri Catenæ Veneti (1), mox Jofephi Moletii Meffanenfis, quæ pertinent ad Geometriam, Aftronomiam, & calculos Ephemeridum didicit. Ad Cofmographicas regulas inftitutus eft à Francifco Barocio patricio Veneto, quo tunc publico Profeffore Mathefeos, fi vera tradit Riccobonus (2), gymnafium diebus vacantibus utebatur. Peregrinatus deinde per annos aliquot, poftquam infigniores per Italiam Mathematicos audivit, omnium æmulus, & ad fingulorum gloriam erectus, juvenis adhuc ad primam fedem Mathefis Bononiæ accitus eft; ftatimque in admirationem ac plaufum exoticæ prorfus eruditionis pertraxit. Nam futura prædicebat, & erecto dierum natalium horofcopo, his prolem fexumque prolis, illis hæreditates, vulnera aliis, odia, exilia, res adverfas omnes prænunciabat tam certo vaticiniorum eventu, ut expurgatam nugis ac fuperftitionibus Aftrologiam veritati conciliaffe vifus fit, præfertim cùm rerum hujufmodi rationem oftenderet edito libello, de legitimo Aftrologiæ ufu in Medicina, additoque his, quæ fcripfit in III. Hippocratis de diebus Criticis. Auxere Magini famam & gloriam novæ hypothefes Aftrologicæ ad Copernici obfervationes expofitæ, editæque adverfùs Alfonfinas. Quod opus primas tulit initio fæculi XVII. atque ita fecundorum mobilium methodos, & periodos Canonibus Prutenicis adaptavit, ut Gregorii XIII, cui per id tempus corrigendis Kalendarii vitiis intento illud dicaverat, fingularem ac planè regiam munificentiam promeruerit. Exinde Romam accitus inter præcipuos emendationis illius judices fuit; eodemque tempore plerifque Italiæ Principibus, Mantuano præfertim, cariffimus, extra ordinem ftipendiis, muneribus & honoribus auctus eft. Imperator Rodulfus II. cum ardentiffimè optavit aulæ fuæ, propofitaque ingenti mercede ac titulis invidendis evocabat Vindobonam. Verùm ille, cùm rediiffet Bononiam, in reftituenda Geographia, edendifque, quos multos confcripferat, libris occupatus, ætatis ac laboris obtentu ire in aulam detrectavit. Tum Ptolemæi Geographiam commentariis ubertimis, emendatiffimis tabulis videndam, legendam, & probandam expofuit; converfufque ad Italiam delineandam, eo in opere fummâ, fi quis alius, diligentiâ ufque ad extremum fenium infudavit. Nam laborum ejus ea defcriptio fupremus fuit, eoque in publicum dato mortalitatem explevit Bononiæ an. MDCXVII. ætatis LXII, quem pluribus, & ipfi, qui hæc narrat, quæ dedimus, Tomafino (3), fibi timendum prædixerat: funere elatus, conditus eft in templo D. Dominici, adjecitque fepulcro Roffenus ejus difcipulus hanc epigraphen.

D. O. M.
Io. Antonio Magino Patavo
Qui è patria
Ad Supremam Mathematicarum
Sedem in Academia Bononienfi
Advocatus, cum multis Annis
Voce, & fcriptis, quibus

Fulgebat

(1) Tomaf. Elog. Tom. I. p. 283-289. (2) apud Tomaf. Gymn. lib. 3. c. 49. p. 339.
(3) ibid. p. 288.

Fulgebat doctrinæ radiis,
Universum pene Orbem
Illustrasset
Tandem infestis Astrorum,
Solis ad Corpus Martis,
Quos sibi prænoverat
Obtutibus concedens,
Maximum sui posteris
Reliquit desiderium.
Vixit Annos XXXXXXI. Mens. VII.
Dies XXVIII. Hor.I.
Obiit Anno MDCXVII. III. Idus Febr.
Sole currente prope Diametrum
Martis, & circa Hexagonum
Saturni.
Jo. Antonius Roffenus Philosophiæ
Pub. Professor,
Et Mathematicarum Scientiarum
Studiosus,
Ne tanti Viri famam
Tempus edax absumeret,
Monumentum hoc ære proprio
D. C.
Anno Domini MDCXVIII.

Opera Magini edita.

Tabula secundorum mobilium libri II.
Ephemerides ab Ann. MDLXXX. ad An. MDCXXX. Tomi III. cum Isagoge ad Astrologiam, usu Ephemeridum, præceptis ad Agriculturam &c.
Theorica Planetarum ad Copernicanas Observationes cum Tychonianis.
De Planis Triangulis liber I. Trigonometria Sphericorum.
De Dimetiendi ratione per Quadrantem, & Geometriam Quadratam libri V. cum Tabulis.
Primum mobile contentum libri XII.
Problemata Astronomica, Gnomonica, Geographica. Canon Magnus Trigonometricus cum Tabulis.
Comment. in libr. III. Galeni de diebus decretoriis, & de usu legitimo Astrologiæ in medicina. In Geographiam Ptolemæi, excusa etiam Italicè.
Expositiones in Tabulas XXXVII. Geographicas recentiores mundi.
Nova Italiæ Figura æneis formis impressa.
Italiæ Regiones Principatus, & Civitatum Agri geographicè delineati cum Tabulis LX.
De directionibus Tabula latinè & Italicè iterùm recusa ad Correctionem Tychonis. Quadrantis Directorium & Quadrans Horarii Planetarum.
Supplementum Ephemeridum ac Tabularum Secundorum mobilium, ad observationes Tychonianas, & de Medianorum differentia cum Responsione ad David Origanum.
De Metoposcopia libri II. De Nevis Tractatus sub nomine Cyri Spontoni.
Confutatio Diatribæ adversùs Josephum Scaligerum de Æquinoctiorum præcessione, & alia ad Mathematicas spectantia.

CXCII. FRANCISCUM VENDRAMENUM Cardinalem collegio Theologorum Patavino adscriptum tradit ex monumentis ejusdem collegii Salomonius(1): quare clarissimis alu- 1619
mnis gymnasii nostri annumerandus est. Venetiis genitus ex ea familia nobili, (2) quæ intra annos nonaginta septem, & adscripta patricio ordini Rempublicam gessit, & Andream Venetorum Principem habuit, Franciscus publicis magistratibus admotus plures obiit legationes in Subalpinis, in Hispania, Gallia, Germania, & Romæ postremam, undè redux in patriam, ab hac, cum absens ageret ruri, suis sacris præfectus est Patriarcha Venetiarum: quem deinde Paulus V. itidem absentem vocavit ad purpuram (3)

[1] in Collect. ad Inscrip. Gymn. [2] Ughel. in Serie Patriar. Venet. [3] Oldoin. ad Ciacc. Tom. 4. p. 432. & seq.

ann. MDCXV. quo Romam profectus accepit dignitatis insignia, ac de more obsequiis aulæ perfunctus rediit ad sui gregis custodiam, cui vel ex eo memorabilis erit, quod thaumaturgam imaginem Deiparæ Virginis è privaris ædibus in ornatissimum templum S. Mariæ, quæ Formosa dicitur, solemni pompâ transtulerit. Obiit Venetiis ab acceptâ Purpurâ nondum exacto quadriennio III. Nonas Octobris an. MDCXIX. Jacet in templo sancti Petri sine titulo.

1619 CXCIII. ALBERTUS ROZIESZEUSKI præter quam quòd ex albis Polonorum (1) Alumnus nostri gymnasii est, ipse se hic studuisse, auditoremque fuisse Bernardini Paterni Medici lycæo nostro notissimi, & Francisci Piccolominei Philosophorum principis, profitetur (2). Natus est (3) BorKoW in pago Masoviæ & Palatinatu Ploeensi, Tricenario major in patriam reversus nomen dedit Societati Jesu, in qua, ubi disciplinis, quas hìc didicerat, nervos Theologicos addidit, primùm quidem humaniores literas, mox Philosophiam professus est, tandemque Theologos etiam docuit ingenti cum laude. At cum facundissimè diceret, ab exedra ad rostra sacra traductus est, egitque præconem ecclesiasticum per annos plurimos Posnaviæ, Lublini, Cracoviæ, semper infestus hæreticis, contra quos editis lucubrationibus feliciter depugnavit. Harum paucas recenset Allegambe (4), nimirum,

Librum adversus Libellum Calviniani ministri contendentis Romanum Pontificem à Cacodæmone missum esse.

Disputationem contra Faustum Socinum Arianum pro Ecclesia.

Orationem ad Senatum Polonicum, refellentem objecta Societati in Conventu Prosziviensi, & Schedensi.

Antirrheticum contra Calvinianas Patroni Toruniensium adversus Jesuitas & aliud adversus Andream Volanum dato libello ad Clementem VIII. persuadere conatum, ut se Pontificatu abdicaret.

Apologiam Polonicè pro Calendario Gregoriano contra Latesium Mathematicum.

Obiit Sendomiriæ an. MDCXIX. sexagenario major.

1620 CXCIV. JO. BAPTISTA PERSONA Bergomas cultiores (5) literas didicit Mediolani in gymnasio Patrum Societatis Jesu, ab iisdem Philosophię Polemicę sibi arma paravit: atque his instructus Patavii Francisco Piccolomineo doctore toto pectore dogmata Peripateticorum hausit. Nomen secundùm hęc dedit Medicinę, reportatâque ex eâ doctoris lauro summus æquè Philosophus atque Medicus eum in patriâ, tum Venetiis, aliisque in urbibus Italię habitus est. Vitam in patria deposuit circa an. MDCXX. Laudantur hæc ejus opera.

Comment. in libr. Galeni, cujus titulus est: Quod animi mores corporis temperiem sequuntur.

Discursuum Medicinalium liber I.

Scholia in Galeni libros de Vena sectione adversus Erasistratum & Erasistrateos.

Observationes XXXVII. adversus Horatium Montaltum Societ. Jesu pro libro de Veritate insigniorum Herculis Tassi.

Noctes solitariæ liber singularis, continens Colloquia LXX. de iis, quę scripta sunt à Galeno in Odyssea; congeruntur que multa Theologica, Physica, Metaphysica, Geometrica, Astronomica, Physiognomica.

1620 CXCV. SEBASTIANUS PETRICIUS in hoc, quod sibi vivens posuit, cenotaphio se ipsum abunde describit (6).

D. O. M. S.
Sebastianus Petricius illustr. Cardinalis
Maciejovii à consiliis Medicus
Et itinerum comes, Professor in Lycæo,
Philosophus in Vita, Medicus in Morbis
Arcendis, Regno, urbi, Orbi, omnibus,
Scripto, exemplo, præcepto prodesse
Studui. Aristotelem Horatium nostratem
linguam docui. Tyberim Rhenum Rhodanum
adii, Boristhenem & hostem Moscuam senex
Invitus bibi; nescio an profui: hoc verè
dixerim fui: Vidisti me, Hospes, perspice

Seorsim

(1) ad An. 1583. & seq. (2) Antirrhet. advers. Andr. Volanum. (3) Allegamb. Biblioth. Societ. Jes. p. 10.
(4) loc. cit. (5) Calvus scen. liter. Script. Bergom. (6) apud Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1324.

C A P U T XLI.

Seorsim Te. Vivis, si labore, & virtute
communi bono vivis, & vitam invitam
Mundum immundum putas, si hoc,
Ut minimum inquineris, curas. Mort. Anno Dom. . . . . *Ætat.* . . . .

Cœterùm natus est Pilsnæ in Polonia prope Vistulam fluvium in Palatinatu Sendomiriensi. Primas literas in patria, graviores in Cracoviensi gymnasio didicit. Philosophiæ ac Medicinæ ut pleniùs operam daret, frustra quæsitis in Belgio præceptoribus, Patavium venit, atque hic quadriennium versatus, ut ex catalogis Polonorum constat, hinc itidem doctor laureatus discessit, ut norat Simon Stravolscius (1). Redux in patriam Maciejovicii Cardinalis comes itinerum, & Archiatrus fuit, deinde à Demetrio Moschorum Principe accersitus ad consilia medica, in ejus aula aliquandiu pacatissimè vixit. Sed interfecto à subjectis Demetrio, post multa vitæ discrimina profugus, variâ fortunâ per itinera difficilia, salvâ erumenâ, evasit tandem in patriam, ubi se quieti sacrum dixit, ac perscribendis historiis sui temporis otium & calamum tradidit. Has persequendas Joanni filio demandavit addito Historiographi titulo, quem, assignato stipendio, perennem in Academia Cracoviensi voluit. Floruit vir doctus circa an. MDCX. nec videtur vivere desiisse ante annum sæculi ejusdem vigesimum.

Politica, & OEconomica Aristotelis Polonicè transtulit.

Horatium annotationibus itidem Polonicis illustravit.

Remedium contra Pestilentiam eleganter exposuit.

Scripsit *Epigrammata varia*.

Psalterium, Cochanovium æmulatus, reddidit Polonicè.

C A P U T XLII.

Meletius Pegas, Benedictus Baselius. Andreas Chioccbus. Ælius Everardus Vorstius. Hieronymus Lombardus. Andreas Eudæmonioannes.

CXCVI. MELETIUS PEGAS honesto quidem genere, nec tamen nobili in Creta, & mettopoli Regni Cretensis natus, sub quodam Hietomonacho Blasto 1620
grȩcas literas didicit, in quibus, si quis alius profecit admodum, clarebatque in patria nostra ex elegantia scribendi. Latinas quoque literas ibidem delibavit, quas ut pleniùs addisceret, Venetias venit, indeque Patavium commeavit. Hìc Jacobi Zabarellȩ auditor, ut ipse scribit(2), in rebus Logicis fuit, cȩpitque etiam Medicinȩ operam dare per annos aliquot; namque se insignibus artis parabat, cùm territus decretis, quibus sanciebatur, nè quis ad lauream doctoris reciperetur, nisi latinȩ fidei confessionem emitteret, exosusque quam ubique ferox insequitur veritatem(3), iratus hinc abiit, ac redux in Cretam Monasticam vestem in Angarathensi cœnobio, quod maximum in insulâ & cȩterorum caput erat, adsumpsit. Ibi porro clarere cȩpit doctissimus inter imperitissimos Monachos; mox & in urbe metropoli concionibus per famam & populum nobilis, & orator sacer spectabilis omnibus. Addebat his priscȩ linguȩ notitiam, ludumque in urbe aperuit, undè & pecuniam, & patrocinia, & nomen celeberrimum comparavit. Inde factum, ut Silvestro Abbate Angarathensi Alexandriam evocato, ipse Vicarius datus, eidem ad insulas Alexandrinas evecto Abbas fuerit suffectus. Eo in munere cùm pluries apud Cretensem Metropoliten latinum offendisset, quà lites quasdam importunè & insolenter prosecutus, quà scriptis & dissertationibus publicis nomine suppresso mores Latinorum insectatus, in eas difficultates se se induit, ut ex insula illi opus fuerit fugam capescere: secessitque Alexandriam ad Silvestrum Patriarcham, à quo Cirenensis Archiepiscopus creatus, mox & Patriarchatum Alexandrinum accepit: quippe Silvester abdicaverat se, atque in Montem Sinai secesserat, hoc sibi ex Populi & Presbyterorum ac Prȩsulum suffragatione ritè substituto circa ann. MDXC; nam Synodo Constantinopoli habitȩ adversus Kalendarium Gregorianum ει. θιδρυιγου ζρὰ (4) Pridie Idus Febr. à mundi septies millesimo centesimo primo, qui ȩrȩ communis an. MDXCII. respondet, interfuit Meletius,

(1) Elog. 100. Illustr. Poloniæ Script. (2) Epist. 1. ad Gnesem. Basilium (3) ibid.
(4) Dositheus P. Tom. Charit. p. 547.

& Alexandrinus Patriarcha subscripsit. Deinceps Latinis infensus, eorumque hostis acerrimus Gręcas Ecclesias in Asia & Europa pervagatus est in hos rabiosè declamans. Quid illi accideret in insula Chio; utque inde depulsus fuerit, ejus dicacitatem & furorem Gręcis detestantibus, narrat Allatius occulatus testis (1). Fuit post hęc diu Constantinopoli, multaque nequicquam commentus, ut in insulas Byzantinas invaderet, peregravit Bulgariam, Bessarabiam, & Daciam utranque, sed in Orientali, quam nunc Moldaviam appellant, versatus diuriùs, familiaritatem arctissimam iniit cum Gnese Basilio Provincię Principe sub clientelâ Turcarum, Ab hoc ditatus, rebusque cum Legato Veneto Constantinopoli compositis, in Cretam rediit, ubi cœnobium S. Æcaterinę pretiosis vestibus ac vasis aureis ad sacrum ministerium exornavit, tandemque redux Alexandriam ibi decessit circa an, MDCXX. Vir fuit eloquens, & munificus, sed tumidus, & rixosus, & iracundus, Photianorum acerrimus, at & Calvinianorum hostis, solitus asserere (2) à Latinis factorum novitate, ac dogmatum subtilitate universalem Ecclesiam inficì, ac perturbari, à Calvinianis impietate sententiarum & atheismo eandem labefactari penitus, ac everti. Scripsit multa stylo elegantissimo;, vibratoque. Editę sunt ejus *Epistolæ* Byzantii quidem, vel Cephalenię, sed typis Londino advectis sumptu Nicodemi Metaxę Cephaleni Metropolitę. Inscribuntur ad Gnesem Basilium, ad Rhutenos, ad Gentes Gręci ritus in Poloniâ. Agunt de Controversiis Photianos inter & Orthodoxos, quorum sententias de Processione Spiritus S., de Primatu Romano, de Purgatorio, aliisque notissimis convellere nituntur. Nec aliud audent, quę manibus nostrorum teruntur, nimirum *Catechesis ad Græcos* Dialogo proposita. *Tractatus de Controversiis &c.* ad Gabrielem Philadelphiensem. Leges & alias ejus Epistolas, quas annotavi, de Rebus adiaphoris, *de Antiquitate Cœnobii Angarathensis*, *de Menologio ejusdem Cœnobii*. *Scholia* quoque *in Menologium Alexandrinum*, quibus errores per Cophitas hęreticos in illud invectos expurgat.

1621 CXCVII. BENEDICTUS BASELIUS Bergomas cognomento Medices, Bergomensis agri, qua Vallem Brembanam continet, in vico Ruspino natus, undè clarissimam Mediceorum familiam Florentię ac Mediolani originem traxisse contendit creduli Scriptoris (3) Calvi laboriosa simplicitas, Mutio Poeta consisa, Adolescens Bergomi bonis artibus excultus venit Patavium. Sedulus auditor Massatię, Aquapendentis, & Æmilii Campolongi, quorum in arte medica summa fuit in hoc nostro gymnasio laus, ita se studendo, meditandoque lassavit, ut phrenesim contraxerit: ex qua cùm brevi convaluisset, in doctorum Album relatus rediit in patriam, ubi mirâ felicitate atque omnium plausu diu curandis morbis exercendęque Chirurgię operam dedit. Cùm exinde cooptari se in Medicorum collegium exoprasset, postulasserque, rejectus est, tum quòd aliquando delirasset, tum quòd in sanandis vulneribus, ulceribusque manum Chirurgicam pręstitisset. Accusationi primę objecere se Patavini Professores edito testimonio (4), quo confirmarunt, affectionem illam ex immodico studiorum conatu illi contigisse, eoque citò assertum planèque sanum ita in omni Medicinę parte fuisse versatum, ut non tantùm Bergomati collegio par visus sit, sed etiam Professorum Patavinorum cœtibus & muneribus. Secundam ipse accusationem ultus est peregregiè publicatis Apologiæ libris tribus, quibus doctissimè pugnat pro nobilitate Chirurgicâ. Obiit Bergomi an. MDCXXI.

1624 CXCVIII ANDREAS CHIOCCUS Veronensis integrum studiorum curriculum emensus apud nos, Philosophiæ ac Medicinæ receptis insignibus doctor Veronam remeavit (5). Ibi ea virtutis famâ salutarem artem exercuit, qua priscis medicis par, recentioribus major, non unum Veronense collegium, in cujus album adscriptus est, auxit, sed & Veronam frequens fecit hospitium advenarum undequaque ad Medica consilia ex Transpadanis præsertim & Cispadanis regionibus concurrentium. Arti, quam profitebatur, musarum charites, & eruditionis opes adjecit, undè illi arctissima familiaritas cum clarissimis tota Europa Scriptoribus, sed ante alios cum Laurentio Pignorio Antiquariorum suâ ætate principe, ut ex hujus Epistolis constat. Vixit ad an. usque MDCXXIV. quo senex Veronæ mortalitatem explevit. Scripsit multa, & quidem eleganter & eruditè. Quæ typis edita vidimus, hæc sunt.

Comment. Quæst. quarundam de Morbis mali moris, & Epidemici.

Quæstionum Philosophicarum & Medicarum libri III.

De Cœli Veronensis Clementia liber.

De Collegii Veronensis illustribus Philosophis & Medicis &c.

Apologia pro divina Hierony. Fracastorii V. Cl. Syphillide adversùs Julii Cæsaris Scaligeri Censuram.

Carmina de natura Balsami, & viribus juxta Dioscoridis placita.

Extant Italicè aliqua, teste Ghilino (6) quæ non vidimus.

CXCIX.

(1) de Consens. libr. 4. c. 7. n. 9. p. 996. & seqq. (2) Coress. Epist. ad Goar. 8. (3) Scen. liter. P. 2. p. 74. (4) ibid. p. 75. (5) Ghilin. Theatr. Vol. 2. p. 16. (6) ibid. pag. 17.

CCIX. ÆLIUM EVERARDUM VORSTIUM Ruremundæ in Menapiis clarâ natum familiâ (1) Dordracum, deinde Lugdunum Batavorum humanioribus literis excoluit, institutoribus Justo Lipsio, & Bonaventura Vulcanio, Heidelberga & Colonia ad Philosophiam & Medicinam initiavit, utramque illum Patavium perdocuit sub Zabarella, Mercuriali, Capivaceo, & Aquapendente (2). Triennio his auditis, Doctoris nomen hic, ut ex publicis monumentis constat, consecutus profectus est Bononiam, iterumque ibi Mercurialem audivit, & immensæ virum eruditionis Ulyssem Aldovrandum, inde Ferrariam venit provocatus famâ Hieronymi Brasavolæ, & Alfonsi Cattanæi. Ab hoc commendatus Nicolao Grano Episcopo Anglonensi in Calabriâ ad sinum Tarentinum, apud hunc Medicus domesticus fuit, viditque ac notavit accuratissimè, quæ ad antiquitates, mores, & rerum naturalium cognitionem spectantia eruditæ curiositati prodesse possunt. Antistite mortuo, Querceti in agro Sibaritico hyemem transegit Pignatelli Marchionis cliens, à quo deductus Neapolim in ejus aula anno commoratus est, ac perlustratâ Campaniâ tandem an. MDXCVI. ætatis XXXI. domum reversus biennio Medicam praxim exercuit Delphis Meursensis Comitis honestâ mercede, Anno MDXCVIII. ad publicum docendæ Medicinæ munus evocatus Lugdunum Batavorum, versatusque præclârè in eo munere annos viginti sex in eodem sexagenario minor interiit an. MDCXXIV. (3) Edidit, 1624

Commentariolum de Annulorum origine præfixum Dactyliotheca Abrahami Gorlai.

Orationes Funebres duas anno MDCXVII.

Observationes rerum Memorabilium per Magnam Græciam, Japygiam, Lucaniam, Frutios, adiacentesque regiones Comment. Hodeporicon.

Librum de Batavię Piscibus.

Notas ad Cornelium Celsum de re Medica.

CC. HIERONYMUS LOMBARDUS patriciâ in Coloniâ Cretensi familiâ natus, non sanè filius, ut Salomonio placuit (4), sed frater fuit Francisci Lombardi doctoris & Equitis, qui an. MDLXXXV. Gymnasiarches seu Rector Studiosorum juris notatur in elencho superiùs in primo hujus operis tomo dato. Studuit cum fratre Patavii, atque hinc Philosophiæ retulit laurum, ac redux ad suos muneribus & honoribus patriæ functus præclarè, an. MDCXXV. creditur decessisse ex syngrapha venditionis, quam habeo. Edidit juvenis doctissimum *de Natura* Commentarium complexum libros III. typis Laurentii Pasquati an. MDLXXXIX. 1625

CCI. ANDREAS EUDÆMONIOANNES ex traduce Imperatoriæ familiæ Palæologorum, traducto in Cretam insulam post Byzantinum excidium, Cydone natus est: 1625
à primis annis sciendi avidissimus (5), ubi adolescere cœpit, sublatis parentibus familiæ Eudæmonum postremus, patrimonio distracto cum Constantino Palæocappa conterraneo suo Patavium venit nondum legitimæ ætatis, atque hic tandiu vixit, donec arte Rhetoricâ imbutus apprime est à Riccobono, cœpitque etiam sub Piccolomineo ad Philosophicas Meditationes institui. Constantino Palæocappa mortuo, anno MDLXXIV. Romam cum fratre Constantini migravit, quò eum summa liberalitas Gregorii XIII. effusa in exteras gentes evocabat, exceptusque est à patrono beneficentissimo benignissimè: fuit autem inter alumnos collegii Græcorum Urbani libentissimè cooptatus. Nec tamen ibi diu vixit. Nam eum Societatis Jesu, cujus Patavii frequentaverat Scholas, & institutum summopere laudabat, ineundæ desiderium incessit: obtinuitque quod optaverat anno MDLXXXIII. Claruit eximiè in Ordine omnium clarissimo, habitusque maximus est in ea familiâ, quæ vixdum nata non nisi maximis constitit. Fuit enim non humanioribus modò, sed omnibus omnifariam scientiis instructissimus; tantæ, tam variæ, tam profundæ sapientiæ, ut Sfortiæ Card. Pallavicini judicio (6) difficilius sit nosse quid ignoraverit, quàm quid scierit, quæ pars doctrinarum disciplinarumque illum fugerit, deprehendere, quàm quibus, quotque scientiis ac liberalibus & severioribus studiis imbutus subactusque fuerit, recensere. Vide, si vacat, ejus elogium apud Cardinalem eundem. Mirabere tanti factum Andream ab illo ingeniorum phœnice, &, quod caput est, acerrimo & libertimo sapientiæ non suæ censore: sed & hinc opportunè conjicies, quantus is fuerit, quem vir tantus inter sapientissimos summatem existimavit. Reipsa fuit linguæ utriusque peritissimus, Theologus ac Philosophus summus, qui pari cum laude Aristotelem Romæ, Patavii Doctorem Angelicum explanavit: qui studiis Romanis præfuit, & sacræ Inquisitionis in Urbe à Consiliis & Censuris datus, inter præcipuos mirâ & acrimoniâ ingenii & judicii præstantiâ semper excelluit. Hæreticorum sui temporis malleus, contra hos confutationem plenissimam & erudi-

(1) Vir. Professor Leyd. (2) SWertius in Athen. Belgicis. (3) Freher. Tom. 2. P. 3. p. 1340.
(4) in Collect. Inscript. ad Gymn. (5) Eudæmon, Epist. ad Gerasimum Clusam. (6) de Bono lib. 2. c. 2. p. 103.

eruditissimam apparabat, cui tamen exantlandæ succubuit, morte potiùs præreptus, quàm mole, ut usuvenit, operis immensi deterritus. Extabant ætate meâ in secretiore conclavi bibliothecæ Romani collegii ad hoc opus seposita Collectanea, tribus Voluminibus comprehensa, & Græcè scripta. Quippe, quæ sibi ad usum destinabat, scribere Græcè solebat imposito voluminibus titulo. [illegible] *Promptuarium ad usum, ne quis barbarorum sibi conciliet, quæ meis laboribus parta sunt*. Ingenuè fateor, me hoc thesauro, qui maximè negligebatur, disiectusque jam spectabat interitum, profecisse, multa mihi utilia decerpsisse, quæ præsertim è Græcorum penu pro divina Gratiâ, quam *sufficientem* appellant, & auxiliis, contra Neotericos faciunt; eaque nuper in Anaphoram, quam à me Orientalis Ecclesia postulabat, ad Jansenianorum dogmatum notitiam produxisse: multa quoque, quorum usum habeo in iis, quæ allaboro pro Ecclesiasticâ historia, in Menæis, Menologiis, & Synaxariis Orientalibus, ni mors leni obstiterit, illustrandis. Præter hæc, quæ publicam lucem fugêre, multa adversùs hæreticos conscripsit Andreas, atque edidit latinissimo sed præliari stylo, quem plerumque Græcum acetum exacuit.

Horum hi tituli sunt (1).

Castigatio Lamberti Danai Calviniani Ministri pro Card. Bellarmini Controversiis.

De Antichristo libri III. adversùs Robertum Abbatum Oxoniensem.

Epistola Monitoria ad Joannem Barclaium.

Apologia pro R. P. Henrico Garneto Anglo S. I. ad Actionem proditoriam Eduardi Coqui.

Confutatio Anticatoni adversùs Calumnias ex occasione cædis Christianissimi Regis Gallorum, & Marianæ Sententiâ in P. Cotonum S. I. & Socios congestas.

Castigatio Apocalypsis Apocalypseos Thomæ Brightmanni Angli.

Parallelum Torti & Tortoris ejus L. Cicestriensis pro Bellarmino.

Responsio acerrima ad Epistolam Isaaci Casauboni.

Responsio ad Caput IV. primæ Exercitationis Isaaci Casauboni, & ad Antilogiam Roberti Abbati adversùs Apologiam P. Garneti.

Refutatio Exercitationum Isaaci Casauboni libri II.

Epistola ad Amicum Gallum, super dissertatione Politica Leidgresseri.

Extant etiam Epistolæ aliæ elegantissimè conscriptæ græcè & latinè, quarum prolixissimæ duæ sunt, altera Græca ad Gerasimum Palæocappam Chisamensem Episcopum, ex qua multa de illo, deque Collegio Græcorum tum Urbano tum Patavino collegimus, altera latina, ex qua excerpta est vulgata narratio de pio obitu Roberti Card. Bellarmini. Hujus Andreas fuit studiosissimus & amicissimus, tanti à viro tanto habitus, ut sine ejus consilio nihil in Controversiis constituerit suis, solitus hunc appellare socium ac nomenclatorem esse in re Dogmatica, cujus eruditione, & profunda in SS. Patribus lectione sine periculo uteretur. Superstes Bellarmino Romæ princeps Theologorum audiit, maximè habitus ab Urbano VIII., quo jubente jam senex Franciscum Card. Barberinum Legatum à Latere Theologus legationis in Galliam secutus est (2). Inde regressus, fractis in itinere viribus, ubi Romam attigit, statim decubuit, ac celeri fato sublatus è vivis est an. MDCXXV. propè septuagenarius, futurus certissimè Cardinalis, si quidem supervixisset. Nam mihi idem Eminentissimus Card. Franciscus asseruit Urbanum VIII. Purpuram Eudæmonioanni destinasse, quam mors interceperit.

CAPUT XLIII.

Alexander Carrerius. Andreas Schottus. Joannes Nicolaus Dolenus. Lucas Castellinus. Alexander Brenzonus. Jo. Hieronymus Bronzerius.

1626 CCII. ALEXANDRUM CARRERIAM nobilem Patavinum, quamvis juris doctorem, & in collegium Jurisconsultorum cooptatum Alumnis artium annumeramus, quòd licet Jurisperitus, & Jurisprudentiam ordine professus, ex artibus maximè, humanioribus nimirum literis, Philologia & Theologia claruit. Natus anno MDXLVIII. disciplinas omnes in patrio gymnasio vel delibavit non perfunctoriè, vel prorsus hausit, exhausitque. Doctor utriusque juris & collega Patavinus ex laude scriptorum (3), quæ multa vulgavit ad majora clam palam adspiravit: consecutusque fuisset

(1) Allegamb. Biblioth. Soc. Jesu p. 26. (2) Allegam. & Pallav. ibid. & p. 104. (3) Tomas. Elog. Tom. I. p. 363.

fuisset vir & probatæ sapientiæ, & vitæ ad severiorem morum normam exactæ, ni dicacitas obstitisset, & censoria quædam mordacitas, qua se omnium Aristarchum professus, sine discrimine principes viros & amicos impetebat. Vix ergo, postquam se sacris addixit, Sacerdotium obtinuit vitæ suffecturum, ac Præpositus templo S. Andreæ, gregi sibi commisso vacare cœpit, adeo cæterorum securus, ut oblatas non semel ingestasque sedes publicas modò Juris, modò Philosophiæ, constantissimè iterum iterumque recusaverit. Devexâ jam ætate, pressus laborum pondere, animarum curam, ex potestate sibi per Antistitem factâ, Vicario demandavit. Ipse in amicum otium secessit, quod Patavinis historiis destinaverat; præstititque hoc ipsum, quod seposuerat secessui suo scriptis libris X. de gestis Patavinorum, quos vidimus MSS., pressos quidem, candidos & emendatos, sed magna ex parte fabulis à credula vetustate propositis intertextos. Ei tribuitur, teste Tomasino (1), historia Henrici Calderii, & Thebaldi Cortelerii, idem enim ubique ingenium fabulandi, nec dissimilis character scribendi se prodit. Extremum ætatis litibus & controversiis implicitum domesticisque curis vexatum transegit, clausitque prope octogenarius ictus apoplexi an. MDCXXVI. Sepultus est ad S. Andreæ in tumulo à se extructo. Epigrapheu imposuit neptis Lieta Montagnana. Hanc leges apud Tomasinum (2) & Salomonium (3). Præter historias quæ scripsit hæc sunt.

Latinè.

De Potestate Summi Pontificis libri II. à Gretsero, & Scherdio defensi.

De Sponsalibus & Matrimonio libri V. ad Theologia magis quam Juris normam. Editi sunt in Tractatibus Tom. 9. p. 61.

Defensio pro libris suis de Sponsalibus adversùs Polydorum Sturnium.

Tractatus de Iniuriis Theologicè, deque eorum remediis.

Responsio Apologetica pro Bartholomæo fratre ad objecta M. Antonii Peregrini.

Italicè.

Dissertatio in Opera Danthis.

Palinodia de excellentia Operis à Danthe conscripti.

De Somniis & Somno, & ex his Divinatione.

De eo an possint Metalla vera & simplicia Arte gigni.

Ex hac Gente Carreria, cujus Alexander postremus fuit, memoratur à Scardeonio (4), & Portinario (5) Petrus Medicinæ Professor publicus Patavii, qui scripsisse dicitur Tractatum de Venenis, floruitque circa finem sæculi XIV. & initium XV.

CCIII. ANDREAS SCHOTTUS natione Belga (6), natus Antuerpiæ, puer Lovanii 1629
Philosophiæ operam dedit, ibidemque privatis auspiciis Rhetoricam docuit. Patriâ per fœderatos direptâ Duacum venit, vixitque in familia Philippi Turquoini toparchæ; mox profectus Lutetiam, fuit ibi in familiam adscitus Augerii Busbequii, quem secutus apud exteras nationes, ægritudine corporis detentus Patavii triennio (7), se iterum Philosophiæ discipulum dedit Francisco Piccolomineo, audivitque Riccobonum assiduè, aliosque, ut ipse scribit eidem Riccobono, victoriam de Sigonio reportatam gratulatus Epistolâ Toleto datâ (8). Jussu enim patris ire in Hispaniam coactus, postquam à competitoribus multa passus est cum Matriti, tum Compluti, Toletum se recepit, atque ibi Græcarum literarum Sedem obtinuit agente Cardinali Quiroga Archiepiscopo Toletano, cui tamen diu minime adhæsit: nam vocatus ad instaurandam Cæsaraugustanam Academiam à Petro Cerbina Turiasonensi Episcopo, in eâ Græcam & Latinam Eloquentiam, & Romanam historiam docuit. Quo tempore invitatus à doctissimo Antonio Augustino Tarraconensi Episcopo apud illum biennio fuit; communicavitque literarum studia cum ipso summâ utriusque utilitate, sed majore Schotti, qui à pio Præsule pugnacem animum in Hæreticos hausit. Hinc factum, ut cùm accepisset Antuerpiam occupatam à Calvinianis arctâ obsidione premi ab Alexandro Farnesio, voti se religione obstrinxit, ingressurum se Societatem Jesu, si contigisset, carissimam patriam cum Deo, ac Rege suo & Ecclesiâ orthodoxâ in gratiam redire. Ergo Antuerpiâ deditâ, reum se voti fassus, postridiè Nonas Aprilis an. MDLXXXVI. ipso Paschatis festo die ex ædibus Archiepiscopi in sinum Societatis commigravit, vir annorum triginta quatuor & jam tum Magister artium, ac sacris initiatus. Valentiæ Editanorum deinde Sacras literas tractavit, docuitque profanas in Hispania Gandiæ, mox in Italia Romæ Oratoriam post Franciscum Bencium triennio: quo exacto rediit Antuerpiam, docendoque & scribendo ita literariæ reipublicæ decus auxit, ut sua ætate inter doctissimos, & eruditissimos viros nomen habuerit præclarissimum,

quod

(1) ibid. p. 365. (2) ibid. 366. (3) Inscrip. Pat. p. 207. n. 24. (4) lib. 3 Class. 9. p. 214.
(5) lib. 7. c. 6. p. 255. (6) Allegamb. Biblioth. Soc. Jes. p. 30, 32. (7) Act. Quæstor. ad An. 1573. in Miscell. Salom.
(8) extat inter Epist. Riccoboni.

quod & nunc babet perennaturum, donec sacra Philologia, & improbum studium illustrandæ sacræ profanæque vetustatis vigebit. Eum non Orthodoxi dumtaxat, & in his principes, doctorumque præcipui, sed & hæretici ipsi magnificè coluere; extantque passim, & in ore ac manibus omnium sunt ejus laudes dictæ, scriptæ, & judicio posterorum probatæ. Septem ac septuaginta annorum senex dysuria laboravit, deinde ischuria, qua tandem oppressus mortales exuvias Antuerpiæ posuit an. MDCXXIX. X. Kal. Februarii. Scripsit ediditque multa & varia, quorum ne titulos quidem recensere nostri propositi ratio patitur, quod prolixi sint operis, ac supervacanei, cùm notissimi sint, latèque noscentur, ac sigillatim enumerentur locis Editionum accuratè propositis ab Allegambe (1). Superest rei quam agimus si posteritas nostra, cui scribimus, quod probavimus norit, virum hunc tantum, tam celebrem, & reipsa πολυγραφώτατον ad gloriam nostri quoque gymnasii pertinere.

1629 CCIV. JO. NICOLAUS DOLEONUS natus Belluni nobili genere, de quo multa Incogniti Academici, adolescentiam optimis artibus ac disciplinis excoluit Patavii (2), unde Venetias profectus inter præcipuos Ministros Magistratus præfecti publicæ sanitati cooptatus est, eoque officio sanctè diu fideliterque perfunctus, tantam sibi existimationem ac laudem apud Senatores gravissimos comparavit, ut vel Xviralis auctoritas ejus creberrimè operis in rebus difficillimis uteretur. Nam tanti tribunalis gratiam sibi comparaverat conscriptâ tractatione de notis Scriptoriis, quam sapientissimi Patres custodiendam esse censuerunt in tabulario suo. Decessit persenex Venetiis circa ann. MDCXXIX. Edita sunt ejus opera vernaculo sermone non admodum castigato, erudita tamen, & utilia his titulis.

Historia Veneta. Compendium Historicum. Theatrum Principum Tomis duobus complexum universalem historiam ab O.C. ad An. MDCV. *Amphitheatrum Europæ. Venetia triumphantes ac semper liberæ. Libellus de Anno Veneto, & de Rebus mirabilibus urbis Venetæ.*

1630 CCV. LUCAS CASTELLINUS Faventiæ natus nobili genere, professusque ab adolescentia sacrum Prædicatorum Ordinem, in gymnasio nostro tum Philosophiæ, tum etiam Theologiæ operam egregiè posuit, ac receptis hujus insignibus & in collegium Theologorum cooptatus est, & præfuit Sodalium suorum studiis, ut ex monumentis cœnobii sui tradit Salomonius (3), quo auctore tantæ & gratiæ & existimationis apud studiosam juventutem fuit, ut bis ad publicam exedram vocatus, bis itidem se permodestè excusaverit; Patavio Romam profectus muneribusque publicis Ordinis sui addictus per omnes honorum gradus ad summos provectus est Procurator Ordinis (4), & Vicarius Generalis; undè ad Catacenses infulas invitus, ac reluctans pertractus an. MDXXIX. supervixit non amplius triennio mortalitate deposita anno MDCXXX. vel sequenti Catacìæ ad sinum Scyllacæum.

Scripsit multa.

De electione & Confirmatione Prelatorum presertim Regularium.
Elucidarium Theologicum.
De Certitudine Sanctorum Canonizatorum ad Urbanum VIII.
De inquisitione Miraculorum in Canonizatione SS. Martyrum ad Bernardinum Cardinalem Spadam.
De dilatione longi temporis in magno arduoque negotio Canonizationum.
Disputat. Theologicas in Selectas de Sacrament. Pœnitentiæ ejus fructu, & administratione.

Plura sibi alia monstrata testatur Ughellus ab eo conscripta (5).

1630 CCVI. ALEXANDER BRENZONUS nobilis Veronensis Astrologus, Poeta, Mathematicus, Medicus, has omnes diversarum inter se scientiarum opes quæsivit Patavii. Ex ultima doctor Veronensium Medicorum collegium gloriâ sui nominis auxit (6), clarus ex Compendio Logicæ, ac Tractatu de Peste, qui editus eruditorum virorum laudibus celebratur ob multiplicem antiquitatis notitiam, scita medica, & candorem ingenuæ Elocutionis. Obiit in patria an. MDCXXX. ex Elogio insculpto Marmori exuviarum ejus custodi, quod exhibet Julius à Puteo (7).

1630 CCVII. JO. HIERONYMUM BRONZERIUM oppidum in agro Rhodigino Præfecturæ sacræ, quam Vangadicensem vocant, edidit, patre nobili viro, matre nobiliore, de cujus familia multa Tomasinus (8). Puerum Rhodigii humaniores literas docuit Ventura Posso notus ludimagister Grammaticus ex iis, qui per lividam obtrectandi licentiam,

(1) loc. cit. (2) p. 257. (3) in Collect. ad Inscrip. Gymn. (4) Ughell. Tom. 9. p. 378. n. 35.
(5) ibid. (6) Acta Quæst. An. 1589. & seq. Act. Coll. an. 1591. (7) in Append. ad Elog. p. 297.
(8) Elog. Tom. 2. p. 271.

licentiam, cæteroqui homines inficeti, ærisque l.vissimi, se vindices incorruptæ latinitatis ostentant. Lusit in illum ipse Bronzerius discipulus in fabulâ, quam inscripsit Pignorio (1), & ut erat lepidi ac faceti, si Tomasino credimus, ingenii vir, cùm, tricis pædagogorum contemptis, animum appulit ad scientias, pædotribam suum sibi dormienti objectum scripsit à Morpheo cuculo similem credularum assentationibus avicularum gestienti. Ergo, rejectis nugis, Philosophicas disciplinas Patavii quæsivit auditor assiduus Piccolominei & Cremonini, Medicus verò discipulus Eustachii Rudii, Aquapendentis & Massariæ, cujus doctrinam religiosissimè semper tutatus est, assecla Galeni præcipuus. Lauream adeptus an. MDXCVII. Coloniæ in oppido Venetorum Medicinam fecit honesto stipendio, in patria deinde, quo in loco cùm parentes & fratres occubuissent (2), patrimonio, & hæreditatibus probè munitus Patavium rediit, quò sibi ac literariæ quieti securius vacaret. Vacavitque utiliter, & (si qua voluptas in eruditis lucubrationibus est; est autem herclè maxima) perhilariter, familiarissimus doctorum hominum omnium, & in summâ ipse doctrinæ apud viros Principes, quorum Tomasinus catalogum texit (3), opinione. Multa hìc scripsit, quamvis & Medicinam, sine fostro, liberaliter faceret, & in officinis biblicis, non obtrectator ineptus, sed plerunque cum amicis de rebus Naturalibus differens, & honestis facetiis animum recreans versaretur. Consilio Cremonini accersitus Bellunum octingentorum Coronatorum stipendio, ut Archiatri munus obiret, ea in urbe, ex vini austerioris usu, cœlique frigidioris haustu, quorum utrunque torâ caverat vitâ cibi potusque temperantissimus, & frigoris impatiens adeo, ut in summis caniculæ rabiosæ caloribus duplice lodice tectus dormirer, intra Semestre acutâ febri correptus decessit anno MDCXXX. Solemni pompa & funebri oratione in templo Servorum humatus est, cui patrueles Rosini Veronenses ad D. Jo. Baptistæ monumentum Marmoreum posuere cum elogio, quod exhibet Tomasinus (4). Ejus opera latina.

De Calido innato & naturali Spiritu.
De principatu Jecoris & Anatome Lampetræ.
De principio effectivo semini insito, Disputatio.
De vi sublunari cælitus impressa.
De Cometis. De Variolis. De febri maligna.
Prognosticon Cœlestium Tomi II.

Italica.

Historia Peninsulæ Rhodiginæ, quam Pollicinum dicunt.
Dialogi Œconomici.
Narratio Hypsipeti ad Pignorium.
Morpheus & Phantasus Somni filii ad eundem.

CAPUT XLIV.

Jo. Jacobus Chiffletius. Laurentius Pignorius. Franciscus Remondus. Iacobus Keller. Philippus Moscatellus. Gustavus Adolfus Suecorum Rex.

CCVIII. JO. JACOBUM CHIFFLETIUM Archiatrum Vesuntinum viro patricio, Consulari & Archiatro progenitum, atque eruditionis eximiæ gloriâ venerabilem non minus gymnasiis suis Gallia debet, quam nostro. Quippe in hoc diutiùs, quam in patriis versatus præceptores habuit Aquapendentem, Minadoum, Rudium, ut scribit Franciscus SWertius (5), & monumenta quæstoria testantur (6). Patavio dimissus varias Europæ Provincias peragravit, lustratisque Musæis Antiquariorum, & illustrium virorum bibliothecis cum Principibus, Præsulibus, & egregiæ literaturæ viris familiaritatem contraxit. Regressus Vesontionem suffectus est patri demortuo Medicorum princeps, functusque omnibus honoribus publicis, diu quoque patriæ præfuit, unde pro gravissimis negotiis ad Isabellam Claram Eugeniam Belgio Præfectam delegatus, & ab hac receptus ad Medici cubicularis munus in eo vivere desiit circa an. MDCXXX. Edidit. 1630

Asitices, in Puella Helvetica, mirabilis Physicam Exetaxin.
Dædalmatum libros II.
De loco legitimo Concilii Eponensis, observationem.
Vesontionem Civitatem Imperialem liberam, Sequanorum Metropolim plurimis sacra & profana historię Monumentis illustratam.

Lacrimas

(1) in Morpheo, & Phantasa. (2) Tomas. ibid. p. 273. (3) ibid. p. 274. 275. (4) ibid. p. 276.
(5) in Athen. Belgicis. (6) ad An. 1590. & seq.

Lacrimas prisco ritu fusas in exequiis Alberti Pii Belgarum Principis.

De linteis Sepulcralibus Christi Salvatoris Crisim historicam.

Portum Iccium I. Cæsaris demonstratum.

1631 CCIX. De LAURENTIO PIGNORIO multa Tomasinus (1) pluribus in locis, ad quæ lectorem remittimus paucis contenti, quibus celeberrimi Antiquarii nomen, gloriam, ac decus augeat gymnasii nostri. Hoc virum inter eruditos & Polyhistoras sæculi nostri clarissimum scholis Patavinis Societatis Jesu debet, quem Patavii natum tenui quidem, sed honestâ familiâ ad pietatem simul, & bonas artes erudiit ab adolescentiâ. Nam in his & humaniores literas accepisse dicitur ex ore Benedicti de Benedictis, & Candidi Miliarii, & Dialecticæ ac Philosophiæ dedisse operam doctoribus Jo. Baptista Scorria, & Hieronymo Dandino, de quibus consule, si vacaverit, Allegambe (2). Horum institutione subactus, & majoribus disciplinis factus idoneus in gymnasium venit, auditor assiduus Francisci Piccolominei, & Jacobi Zabarellæ, quorum auspiciis cùm altiora Philosophiæ spatia fuisset emensus, ad studium Antiquitatis avidissimum priscæ eruditionis animum convertit; atque interim hortatu patris Jurisprudentiæ sacris initiandum se dedit Guido Pancirolo, Angelo Matthæaccio, M. Antonio Othelio, quorum consuetudini non invitus accessit, ratus ad rerum antiquarum cognitionem conferre plurimum juris præsertim Civilis, non levem nec perfunctoriam notitiam. Hanc etiam scientiarum partem adeptus, ordinibus se sacris addixit an. MDCII. quo tempore à mystagogo Marco Cornelio Antistite Patavino, ut ipsi à Secretis esset, in aulam adscitus est. Cum hoc Romam profectus an. MDCV, biennale otium inspiciendis, perlustrandisque monumentis Romanæ Antiquitatis impendit, ex quorum accuratissima notione maximi habitus à Cardinalibus Baronio, & Cobelluccio, aliisque viris eruditissimis, penè non, quamvis invitus, in aulam Pauli V. venire fuisset coactus, ni eum & amor erga patriam, & studium quietis, & ante omnia erga patronum, in cujus erat contubernio atque familiâ, constans obsequium Patavium reduxisset. Hic rebus primùm domesticis, quibuscum misere conflictabatur, compositis, cum Exhomologesibus Monialium S. Claræ aliquandiu præfuisset, mox eodem est munere functus diutius apud S. Stephani Virgines, à quibus Rector, & Curio Ecclesiæ D. Laurentii creatus, eodem tempore cum frequentissimam illam parœciam, tum parthenonem ipsum mirâ virtute ac sedulitate, indefessis officiis & laboribus procuravit: quod à munere superesset otii, id omne studiis ac meditationibus ejus, quam deperibat, Antiquitatis utiliter ac gloriosè concedens; cui etiam quæcunque citra necessitatem alimentorum videbantur supervacanea, tum ex patrimonio, tum ex pertenui Sacerdotio libens dicavit, musæo domi suæ instituto, quod iconibus virorum clarissimorum, priscis statuis, atque anaglyphis, nummis, ac numismatibus Græcis, Latinis, barbaris plurimis, supellectili denique antiquaria, & copia Codicum MSS. memorandum Tomasinus (3) latè describit. Hinc illi cum apud suos, tum apud exteros nomen eximium, summa cum viris doctissimis, quos idem Tomasinus (4) enumerat, necessitudo, tantaque ubique auctoritas, ut ex ejus sententiâ passim, quæ de re Antiquaria disceptabantur, lites & controversiæ dirimerentur. Extremo vitæ anno ad Canonicatum Tarvisinum evectus, dum se ad illum ineundum parabat, pestilentiâ, quæ tunc sæviebat Patavii, correptus, cum duobus nepotibus sexagenarius interiit an. MDCXXXI. Sepulto ad D. Laurentii monumentum & epitaphium apposuit (5) Dominicus Molinus Senator Venetus eruditorum virorum Mecænas & pater, Pignorii verò patronus, & amicus omnium & familiarissimus, & addictissimus.

Scripta hæc à Pignorio celebrantur. Latinè.

Characteres Ægyptii, seu Sacrorum quibus Ægyptii utebantur Simulacrorum delineatio & explicatio.

Simbolicarum Epistolarum libri III. Familiarium liber I. cui adnectuntur Epistolæ ad Dominicum Molinum tres de Antiquitatibus Patavinis, & de Scriptoribus antiquis Euganeis.

Carminum libri II. Comment. in Emblemata Alciati.

Antiquissima, quæ Romæ visitur, Pictura Typus ad U. N. Cassianum à Puteo Equitem.

Comment. de Servis, & eorum apud Veteres ministeriis.

Miscella Elogiorum, Acclamationum, & Epitaphiorum.

Elogia Anachoretarum Jacobi Cavacii recognita cum Præfat.

Comment. in Julii Obsequentis librum de Prodigiis.

Italicè.

Origines Patavinæ. Antenor. Vita S. Justinæ Protomartyris Patavinæ. Sacrorum Monumentorum liber.

CCX.

(1) Elog. Tom. 2. p. 199-222. Athen. Patav. Vit. Laur. Pignor. V. C.
(2) Biblioth Soc. Jesu p. 68. 182. 226. (3) in Elog. ibid. p. 215 222. (4) ibid. p. 204.
(5) Vid. Tomas., ibid. p. 208-209.

CCX FRANCISCUS REMONDUS Gallus, Divione natus, non ſane Florimundi noti ſcriptoris, ut rentur alii, filius, ſed Gullielmi Juriſconſulti veneno ſublati, plutibus annis Patavii ſtuduit, atque hic ad Philoſophiam gnaviter incumbens in ſodalitium Societatis Jeſu cooptari petiit, & jam doctor obtinuit, ut ipſe gloriatur (1). Miſſus Romam à tyrocinio ſacro ad exedram aſcendit, docuitque Philoſophiam per annos aliquot, tum annis tredecim continuis (2) Theologiam Patavii, Parmæ, atque in urbe Burdigalenſi, & quidem magnâ ubique frequentiâ & laude. Revocatus in Italiam ſacras literas interpretatus eſt Mantuæ, & Academiæ in ea urbe recens à ſereniſſimis Ducibus erectæ ſtudiorum Præfectus diu vixit, donec in poſtrema urbis obſidione incredibili caritate jam ſenex incenſus, ſe totum dedit audiendis militum Exhomologeſibus, quamvis peſtilentia laborarent. Hoc in opere afflatus ipſe peſte, cùm tamen reſpiraſſet, alio morbi genere ſublatus eſt an. MDCXXXI. plenus dierum, & antiquus quatuor votorum Profeſſus, ut verbis utar Allegambe (3), ex quo & quæ diximus, & hæc ab eo edita ſubnotamus. 1631

Orationes XX. diverſi argumenti, variiſque locis ac temporibus habitæ. Has legimus, ſuntque floridæ, argutæ in præclara & nitida latinitate. Quarta laudat Archilycæum Patavinum, & Societatis in hac urbe Gymnaſium. Primi ſe diſcipulum profitetur, ſecundi verò Doctorem.

Epigrammatum libri II. eaque ſanè frigent, quamvis latiniſſima ſint.

Elegiæ VIII. de Divinis Amoribus elegantiſſimæ.

Alexias, ſeu Elegiæ VII. querimoniarum Sponſæ D. Alexii adversùs profugum Sponſum. Nihil his legi poteſt ſuavius, aut lamentabile magis, planè ut mihi fuerint exemplar elegiaci ſtyli.

Orationes Panegyricæ XV. de S. Ignatio Loyola, totidemque de S. Franciſco Xaverio, quibus Oratoriè facta utriuſque laudantur.

CCXI JACOBUS KELLER Rauracus in albis Germanorum politiores literas ediſcebat Patavii, ac Philoſophiæ operam dabat auditor Antonii Riccoboni (4), & Franciſci Piccolominei an. MDLXXXVII. ac ſequenti, ſed interim Theologiæ litabat in Societatis Jeſu gymnaſio nondum vetito. Natus eſt (5) Seckingii in diœceſi Conſtantienſi, ad Societatem venit poſtquam rediit in Germaniam an. ætatis XXI. quòdque humanioribus literis eſſet inſigniter inſtructus, has docuit primùm, tum, Philoſophiam & ſcholaſticam & moralem. Ratiſbonenſi collegio præfuit biennio, Monachienſi annis ſexdecim totis, carus Maximiliano Bavariæ Septemviro, cui à penitiſſimis conſiliis fuit, Fratri verò ſeptemviri Alberto & ejus conjugi conſcientiæ arbiter in Exhomologeſibus. Perpetuò cum hæreticis depugnavit voce & ſcriptis, quæ notatis editionibus recenſet Allegambe 1631

Tyrannicidium, de Sententia Catholicorum circa internecionem Tyranni, adversùs Calviniani Miniſtri calumnias.

Papatus Catholicus, contra Iacobum Hailbrunnerum, quem in publica diſceptatione tantùm non coegit obmuteſcere, ac morbum ſimulare, ne iterum in arenam deſcenderet.

Compendium relati Operis, & Diſputationis.

Agonia & ſudor emortualis relati Hailbrunneri inſectati extremam unctionem.

Panegyricus ad Maximilianum Septemvirum reducem à bello Bohemico.

Faſciculus olidus Floſculorum quinquaginta, totidem nimirum Abſurditatum, quas Heretici effutire coacti ſunt in colloquio Ratiſbonenſi An. MDCXXIII.

Ajax Wolradi Bleſſii Heidelbergenſis olim Cancellarii in Spongiam incumbens. Alia etiam aliquot minutiora, quæ leges per nominatum Allegambe recenſita.

Obiit an. MDCXXXI. ætatis LXIII.

CCXII. PHILIPPUS MOSCATELLUS Vicentiæ natus (6) humaniores literas debuit patriæ, ſeveriores gymnaſio noſtro, in quo Philippi Fabri diſcipulus fuit, & ſectator addictiſſimus. Hieronymiani Ordinis inſtitutum profeſſus Philoſophiam ac Theologiam in eo docuit, & Concionatoris munere præclarè functus eſt. Maximè claruit ex libello gemino, adversùs Marialem Dominicanum tutatus Magiſtrum ſuum Fabrum. Hoc opus inſcripſit: *Partes duæ Controverſiarum pro defenſione Philippi Fabri adversùs Xanthem Marialem*; contra quem librum etiam alterum edidit, *de Potentia neutra*, ſatis argutum & doctum. Præcoci morte peremptus eſt partim peſte, quæ Galliam Tranſpadanam funeſtabat, partim lenta febri, & catarrho. Deceſſit in patria an. MDCXXXI. ætatis XXXIX. 1631

CCXIII. Nulli unquam gymnaſio licuit, forte etiam nulli de eo gloriari licebit, de quo

(1) Orat. 4. (2) Allegambe Biblioth. p. 131. (3) ibidem (4) Keller. præfat. ad Tyrannicidium.
(5) Allegamb. Biblioth. p. 203. & ſeq. (6) Tomaſ. in Chronotaxi & Elog.

quo jure gloriari licet, licebitque olim gymnasio nostro, cui uni contigit, inter Alumnos suos non eos dumtaxat enumerare, qui Reges fuerint, sed eos quoque qui Reges essent. Vix credent posteri GUSTAVUM ADOLFUM Svecorum Regem, heroem illum bellicæ virtutis priscis parem, recentioribus longè majorem, qui fulminis instar triumphali victricium copiarum ductu Europam terruit, Germaniam, qua latè patet, universam afflavit, ac tantum non diruit, Patavii vixisse, discipulum fuisse Patavii, hinc ad solium transtulisse regias illas artes, ex quibus memorabilis est, eritque seræ posteritati. Scribit Salomonius (1) ex monumentis gymnasii, & Tomasiniana Chrotaxi (2), an. MDCXL fuisse Patavii Comitem Sudermanniæ Adolfum, atque hic toto anno literario sequenti, addiscendæ causâ linguæ Italicæ versatum; usum fuisse magistro Benio, scholas publicas frequentasse; deperisse pulcherrimam Virginem Sanctimonialem, pollicitumque illi maxima, si se carcere illo vivorum deripi abducique in Germaniam voluisset; repulsum constanti modestiâ, risisse, comitesque affatum dixisse: *parcendum puella, qua quocum loqueretur, nesciret*: cui illa: *scio te*, inquit, *hominem esse, qui noris, quisquis tandem es, Deo, cui nupta sum, te quoque judice posthabendum*. Subdit Salomonius, eam Virginem amplis muneribus affectam fuisse ab hujusmodi Comite, cùm ex hac urbe discessit; creditumque deinde, non alium fuisse à Gustavo Adolfo Svecorum Rege, qui Germaniam non tam passibus, quàm victoriis peragravit. Hanc opinionem, quæ apud nos viget, vigebitque perpetuò, confirmant, quæ narrat Vincentius Vivianus (3), cum de discipulis præclarissimis Galilæi è sede Patavina docentis hæc Etrusco sermone posteris noscenda commemorat: *Ut omittam*, ait, *tot Principes ac Dynastas Italos, Gallos, Belgas, Bohemos, Pannonas, Britannos & Caledonios, aliarumque Gentium clarissimos Proceres, in mentem venit, quod traditur, magnum illum Gustavum Svecorum Regem, qui deinde instar bellici fulminis claruit, in eo itinere, quod regiâ majestate dissimulata per Italiam adolescens suscepit, Patavii substitisse cum comitatu per menses multos, detentum præcipuè à novis & peregrinis speculationibus, problematibusque curiosissimis, quæ in dies non sine adstantium admiratione proponebantur, dissolvebanturque à Galilæo in Prælectionibus Publicis, in circulis & concionibus literariis. Voluisse ad hæc, ea, qua verum discipulum decet, sedula assiduitate, domi ejus Galilæum audire, illa peculiariùs explanantem quæ ad Sphæram spectant, ad Artium munitionem, ad Opticam, ad usum quorundam Geometricorum, ac militarium Instrumentorum, imò ad penitiorem quoque Etrusci Idiomatis venustatem: denique illi, quam sibi proposuerat occultandam, Majestatem, magnificâ, & planè regiâ munerum liberalitate significasse*. Hæc Vivianus. Confert his ipsis omnino constituendis, quod non unius viri gravissimi summa penes me auctoritas, mihi scribenti non omittendum existimat ex Tomasini Chronotaxi (4) laudata: Gustavum, tunc cùm victor Bavariam triumphalibus turmis diripiebat, forte spectantem in viam è fenestrâ, vidisse peregrinos quosdam; qui essent & cujates interrogasse; cùmque eos Italos & Patavinos esse audisset, ad se adduci jussisse, comiter accepisse, sciscitatumque de multis, dimisisse seriò admonitos, ut civibus suis referrent, se illum esse, qui aliquandiu vixisset Patavii, eòque quamprimum rediturum, atque in aulâ urbis maximâ, quam adolescens aspexerat, suspexeratque, solemnes ludos & choreas celebraturum. Hæc pauca, nam plura suppeterent, dicta sunto, quo constet, magnum Gustavum, & discipulum fuisse Patavii, & fuisse discipulum tunc, cùm Rex erat. Nam ab exitu an. MDCXI. & Caroli patris obitu, quamvis nondum propter ætatem solemni ritu Rex inauguratus, Rex tamen erat qui Regnum iniit nondum annos natus septendecim teste Burgo (5), ex quo sua habet Forestus (6), apud quem perlege sodes, ut alios prætereas, imò verè sæculi XVII. communem historiam, Regis maximi gesta fortia, magnanima, triumphalia, quibus ne delibandis quidem brevitas propositi nostri par est. Huic supererit adnotasse Gustavum Adolfum è regia Jagellorum stirpe progenitum V. Idus Decembris an. MDXCIV. patre Carolo Sudermanniæ Duce, qui patruus fuit Sigismundi Regis Polonorum atque Svecorum, donec illi horum imperium obtinere licuit per patruum. Hoc rebellante planèque Regni potito an. MDCVII. Gustavus Regis primogenitus esse cœpit annorum tredecim adolescens. Regiis unà & liberalibus artibus institutus, excultusque præceptore Jacobo Schut, jamque Politicis, Geographicis ac Mathematicis disciplinis, quantum satis pro ætate, imbutus, in Italiam venit, & ut diximus, Patavii per menses circiter octo post obitum patris, ad earundem disciplinarum penitiorem notitiam versatus, postquam nativæ, Latinæ linguæ & Gallicæ Italicam addidit, eamque, ut ferunt, perdidicit, ipso anno MDCXII. rediit in pa-

(1) Collect. ad Inscrip. Gymn. (2) ad An. 1611. & seq.
(3) Vit. Galilæi præfixa ejus Oper. Tom. 1. p. LXXXVIII. (4) ad An. 1632.
(5) de Bello Svecic. lib. 3. p. 170. (6) Cosmogr. hist. Tom. 5. P. 2. p. 345.

patriam, renunciatusque Rex in comitiis Nicopiensibus, nondum decimo septimo (1) ætatis anno major, ipse per se bello cum Danis gesto, pacem cum iisdem retulit domum, quam statim adversus Moschos armavit; pactusque cum Polonis inducias, postquam Moschos non æquis conditionibus ad pacem adegit, ritu solemni regia sumpsit Insignia Upsaliæ, quę metropolis olim Svecorum fuit, an. MDCXVII. Toto deinceps triennio in celebrando matrimonio versatus est, duxitque Mariam Eleonoram Marchionis ac septemviri Brandeburgici filiam, quam sibi copulavit Stocolmi an. MDCXX. Nec diu intra thalami latebras bellicosi Principis animus se continuit; nam anno sequenti, jam peractis induciis, arma vertit in Sarmatas bello Turcico impeditos, obsessamque, & expugnatam Rigam Svecorum adjunxit imperio, ac penè tota potitus Livoniâ, cujus Riga metropolis est, victricia signa Gedanum transtulit urbem Borussiæ liberam, & Polonici fœderis team penes ferocissimum Regem. Hanc diuturna obsidione pressam, ne sibi subjiceret, obstitit Austriaca potentia, quæ objectis Germanicis & Hispanicis viribus flexit animum Sveci, & ad induciarum per sexennium fœdus cum Sigismundo sanciendum adduxit. At unà ita læsi Principis iras in victoriarum suarum intercessores excivit, ut post inducias Polonicas an. MDCXXIX. de expeditione Germanica cogitarit. Ad eam invitatus ab iis Principibus, qui hæresim olim secuti, sibi à Ferdinandi II. religione, & ea gravitate, quam Austriacorum impotentiam appellabant, admodum metuebant, se convertit, rebusque pensiculatiùs inspectis, lustratisque, quas invadere meditabatur, provinciis, fœdere certis conditionibus icto cum illis, quorum invitatu provocabatur ad bellum, contraxit anno integro copias, viribusque lectissimis an. MDCXXX. Insulam Rugiam invasit; brevi autem totam Pomeraniam adeptus, nequicquam obsistente Tillio orthodoxi fœderis Duce, continuato victoriarum impetu totam illam Germaniæ partem, quæ ad Balticum est, & Odera fluvio irrigatur, vel sibi subjecit, vel fœderatis asseruit. Mox novo fœdere constituto cum Gallis, perrexit porro aut stare pro Sociis, aut clades his illatas à Tillio ulcisci an. MDCXXXI, quo videtur dies numerasse victoriis, illâ præsertim, qua post receptum in fidem ac societatem Saxoniæ Ducem, huic ferens opportunas suppetias ad Lipsiam urbem Misniæ, ingentem exercitum Tillii fregit, disjecit, pessumdedit. Quo deinde triumphorum cursu Franconiam sibi subjecerit, Palatinatum depopulatus ad societatem armorum adduxerit, Moguntiam expugnaverit, emensusque Sveviam, totamque Inferiorem Germaniam, ejus Proceres, quà terrore victoriarum suarum, quà suæ virtutis admiratione ad commilitium adsciverit, dicent anni ejusdem Diaria, quæ vix rebus gestis tanti Regis utcunque perstringendis sufficiunt. Hac parte Germaniæ, & quidem potissimâ subactâ superiorem aggressus est, expugnatâque Wismariâ, quæ ad Balticum una detrectabat imperium, anno MDCXXXII, Lechum flumen trajecit, victo fugatoque Tillio, qui eo in prælio fractus, lethale vulnus, quod acccepit, transtulit Ingolstadium, ut in illa arce Imperator ille clarissimus moreretur, & duas ac triginta victorias, quas olim retulerat, Gustavi fortunæ submitteret. Hoc profligato, dum Albertus Valstainus Fritlandiæ Dux, illi successor datus, exercitum apparat, Gustavus Bavariam totam diripuit obsesso Ingolstadio; capto Monachio: jamque è proximo insultabat Capiti Cæsaris, regnum affectabat Germaniæ, prospiciebatque Italiam, unde sibi Imperii titulum ac fasces accerseret. Constans fama est, huc spectasse ferocissimum Regem, nec aliam ob causam ita orthodoxos inter & hæreticos gessisse se medium, ut cùm tutelam Augustanæ Confessionis profiteretur, erga religiosos viros ac profitentes sacra catholica benignissimus esset. Nam Marimburgi procumbentes in genua Capuccinos non ante ad colloquium admisit, quàm se in pedes erigerent, & ibidem uno ex illis occiso, adeo doluit, ut jurejurando affirmaverit, se, si scisset reum tanti sceleris, suo illum gladio interfecturum, & ne quid incommodi deinceps Orthodoxis accideret, Magistratum constituit tot constantem hæreticis quot orthodoxis, qui jus diceret. Monachii quoque ultro Societatis Jesu templum invisit, cum Sociorum Præfecto de Missæ Sacrificio disputavit, magnâ, largaque stipe Capuccinos juvit, nec ægrè tulisse visus est unum horum, à quo ad Romana dogmata provocabatur; id quod in Principe Lutherano magnum quiddam est, sive id existimes Gustavi benignitati, sive vastis ejus, & in spem futurorum paratis consiliis tribuendum. Hæc tamen acerba mors fatumque maximis invidum intervertit. Nam Gustavus inito ad Lutzen memorabili prælio, quo Walstainum vicit, ibi ex vulneribus acceptis victor occubuit XVII. Kal. Decembris an. MDCXXXII. ætatis octavo supra trigesimum

(1) Vid. de his & seqq. Forest. ibid. p. 348. 377. Baptist. Nani hist. lib. 7. p. 454-474. lib. 8. p. 555-557. lib. 9. p. 570. 580-586.

trigesimum, Rex, absit verbo invidia, sæculis omnibus memorandus, cui non quod olim Annibal Scipioni dixisse fertur: si te vicissem, me ipsi Alexandro Magno majorem assererem; sed licuisset sine jactantiæ notâ affirmare: si Lutzensi pugnæ superfuissem, totam utique domuissem Germaniam: tanto major Alexandro Magno, quanto majus est, quàm de Persis, de bellicosissimâ Gente triumphasse. Quis tantum Regem in prælio ipso pugnantem necaverit, non constat; constat ab obitu ejus relatam à Sveeis insignem de Cæsarianis victoriam, castris nimirum amissis, direptis asportatisque cum re tormentariâ, impedimentis omnibus, duodecim millibus militum Cæsarianorum interfectis, atque inter hos Ducum præcipuis, vulneratis cum ipso Duce Fritlandiæ reliquis, nec aliter quam fugâ internecioni subductis. Gustavi cadaver inter gregaria cadavera repertum nudum, spoliatumque, & ungulis equorum contritum communi cum luctu victoris exercitus translatum est primum Nauburgum, deinde Wolgastum, ac tandem Stocolmum: ibi regio monumento conditum est, hac rudi Epigraphe insculpta.

In angustiis intravit,
Pietatem amavit,
Hostes prostravit,
Regnum dilatavit,
Svecos exaltavit,
Oppressos liberavit,
Moriens triumphavit,

Hæredem Regni reliquit filiam unicam Christinam, quam jure dixerim majorem patre: quantò majus est, se, quàm alios vincere, regna contemnere, quàm augere, Sapientiâ præstare, quàm bello: & quod maximum est, summumque gloriæ, Regno & publicæ Majestati cultum veræ pietatis, veræque religionis in privato secessu præferre. De hac memorabili nostræ ætatis Heroide plurima sæculi XVII. tradit historia, quæ ad trutinam Platonis expensa, musarumque concentibus celebrata leges in Panegyrico Stephani Pignatelli, & Christina de Cappellarii.

CAPUT XLV.

Nicolaus Curzola. Antonius Querengus. Cyrillus Lucaris Patriarcha C P.

1632 CCXIV. NICOLAUS CURZOLA Zacynthi in urbe insulæ cognominis natus, familiâ nobili oriunda ex insula Dalmatiæ, quę olim Corcyra nigra dicebatur, tyrocinium literarum in collegio Græcorum Romano posuit, unde doctor Philosophiæ ac Theologiæ Patavium venit parentum jussu, qui eum Jurisprudentiæ destinaverant, ut in rebus domesticis patronum haberent in patria. Vixit hìc quadriennio, ut manifestum est ex actis gymnasticis (1) & quęstoriis, in quibus bis Ultramarinæ nationis Consiliarius notatur. Doctoris laurum an consecutus sit, ignoramus, & fortè extinctis parentibus illam neglexerit. Nam cùm se non admodum tricis forensibus idoneum comperisset, & ingenio ad res sacras propensus, Theologicorum theorematum sublimitate delectaretur, sensim eo flexit animum, ut monasticam vestem assumeret, quod & præstitit in cœnobio Strophadum, quas olim Harpyę, nunc maritima piratarum latrocinia infamant. Inde Alexandriam profectus propagandę fidei causa, egregiè profuit Græcorum in Ægypto reliquiis, quas laboriosissimè docuit ea, quę scire Christianum, & Gręcum orthodoxum, necesse est. Teste Allatio (2) synchrono scriptore, oblatum ab Hollandis Mercatoribus Alexandrinum Patriarchatum, si Calvinianis se subscribere dogmatibus voluisset, constantissimè repudiavit, veritusque exinde Calvinianorum insidias, patriam repetiit, seque conscribendæ Theologię totum addixit. Extat hoc opus Gręcè pereleganter expositum & elaboratum, habeturque passimà nostris, sed non satis intelligitur. Ita enim ad scholasticam pugnacemque Theologiam omnia revocat, ut qui scholas à limine saltem non salutarunt, quę ferat, quove acumine dogmata, deductasque inde consecutiones confirmet, haudquaquam possint percipere, ea pręsertim

(1) Salom. in Collect. ad Inscript. Gymn.
(2) de Consens. lib. 3. c. 7. n. 9. p. 955.

fertim in parte, qua de auxiliis divinis agit, & libero arbitrio; novamque & inauditam Græcis auribus [illegible], scientiæ mediæ vocabulum, remque ipsam exponere nititur. Memini ego, cum hæc ipsa ex Curzolæ codice explanarem viro doctissimo plurium scientiarum ornamentis instructo, & in re quidem Græca, sacrisque notionibus, ut efferuntur à nostris, versatissimo, nondum tamen latinis disceptationibus assueto, Chrysantho Notaræ Archimandritæ Hierosolymitano, postea Cęsariensi in Palæstina Metropolitæ, nunc sapientissimo Hierosolymorum Patriarchæ, quanto conatu egerim, ut ea planè, plenèque cognosceret. Obiit Curzola circa an. MDCXXXII. in monte Atho, quo se ad vitæ severioris disciplinam receperat, ut colligo ex ejus Epistola præfixâ libris Theologicis.

CCXV. Insigne ac memorandum decus gymnasio Patavino fecit ANTONIUS 1633
QUÆRENGUS, vir in re literariâ intra sæculum XVI. & XVII. facilè princeps. Eum oriundum asserit Bergomo, & illustribus Bergomatibus annumerat Donatus Calvus eo fortassis jure (1), quo somniat oriundum Bergomo (2) Galenum Græcum hominem Pergamenum ex auctoritate facetissimâ cujusdam Carraræ Medici Monastici inter Minores Cœnobitas declamantis. Quod verum & manifestum est, patria & origo Quærengi Patavium fuit (3), ubi Nicolao patre, matre Elisabeta Othelia natus est anno MDXLVI. Pupillus tutelâ materni avi educatus, cùm incredibili celeritate minorum disciplinarum studia percurrisset, annorum quindecim adolescentulus idoneus visus est severioribus scientiis capessendis, admotusque Institutionum initiis, & Platonicis documentis; his quidem animum imbuit præeunte Speronio, illis obiter studiorum particulam dedit triennio M. Mantuæ discipulus: humanioribus interim literis ac Poesi præsertim addictus, & in Meditationibus Philosophicis occupatus ita in totâ profanâ sapientiâ nondum ætate major excelluit, ut vel ipsis Doctoribus (4), Doctorumque Principibus miraculo esset. Vertit deinde se ad Sacras ac divinas scientias; brevique in his laureatus Theologus, receptis insignibus, in ejusdem sapientiæ sacrum ac venerandum collegium anno ætatis XXV. cooptatus est. Quinquennio post cum Federico Card. Cornelio Romam venit, statimque Flavius Ursinus eum sibi primùm à secretis libellisque constituit: quo defuncto in idem libellorum officium adscitus est ab Inigo Card. de Aragonia. Ab hoc in idem munus concessus Atestino Cardinali ita Romæ placuit ex elegantia (5), fide, eruditione, prudentia, ut Antoniano ad Purpuram evecto, hic fuerit suffectus, interfueritque raro exemplo à secretis Cardinalium collegio, comitiis quinque Summorum Pontificum, Sixti V., Urbani VII., Gregorii XIV., Innocentii IX. Clementis VIII. Agenti Romę, ac tot muneribus impedito, postulante Ranuccio Parmę & Placentię Duce, impositum onus est describendi gesta Alexandri Farnesii (6), summi ducis & imperatoris in Belgio. Ea ille summâ fide, atque elegantia prosecutus novum sibi laborem paravit. Quippe Henricus Magnus Gallorum Rex, laudibus operis à Perronio Cardinali auditis, Quęrengum accivit Lutetiam, eique res à se gestas narrandi provinciam demandavit. Hoc qnoque labore feliciter exantlato, adeo sęculo suo satisfecit, ut novi Livii nomen in Literatorum sua ętate republica obtinuerit. Romam regressus atque otii cupidissimus à Clemente VIII. Canonicum Patavii Sacerdotium impetravit (7), seque patrię quieti restituit publicâ gratulatione exceptus à civibus, receptusque in intimam familiaritatem à juniore Federico Abbate Cornelio, postea Cardinali, hujus auspiciis Academię Ricovratorum, quę etiamnum viget, initia legibus optimis confirmavit. Nec tamen diu viro doctissimo in patria vivere licuit. Nam ab obitu Clementis, evocatus Romam à Leone XI. cùm eò pervenisset, Leone mortuo, à Paulo V. inter aulicos intimos lectus, Prę̨lati, ut dicunt, Domestici, & Signaturę utriusque Referendaria dignitate auctus est. Hanc gessit exinde regnantibus Gregorio XV. & Urbano VIII. inter otii sapientis delicias, quibus ętatis postremos annos addixit: usque adeo Urbano ipsi carus (8), ut huic uni concessum fit, quamvis non Purpurato, coram Pontifice sedere. Ejusdem permissu Patavinum Canonicatum transtulit in nepotem Flavium, quem cum fratribus Poiagi comitem vidit ob patrui merita dictum (9), ornatumque munificentia Ducum Atestinorum. Fertur morti proximus, die ante fatalem, cum expiatus ritè D. Francisci gesta latinè descripta audisset attentè, seque cingi funiculo Divi illius tutelaris sui jussisset, exclamasse: *ò Pater Joannes Baptista, quàm hæc verè intellexisti*, Alfonsum Principem ac Ducem Mutinę significans, qui dudum se cœtui Capuccinorum adscripserat (10). Obiit

(1) Scen. liter. p. 54. (2) ibid. p. 178. (3) Elog. Tomas. Tom. 2. p. 134. 137. (4) idem ibid. p. 139. (5) idem ibid. p. 140. (6) idem ibid. p. 144. (7) ibid. p. 141. 142. (8) Pallavicin. de Bono lib. I. c. 7. p. 13. (9) Tomas. ibid. p. 145. (10) Inscrip. Pat. p. 63. n. 181.

Romæ Kal. Septembris an. MDCXXXIII. ætatis LXXXVII. Plura ei cenotaphia Flavius nepos erexit, quæ apud Salomonium leges, & Tomasinum (1). Sed maximum illi Sfortia Cardinalis Pallavicinus elogium edidit, cùm in Dialogis de Bono disceptantem induxit (2). Hoc lecto, nosces, quantus vir hic, quantæ doctrinæ, profundæque ac liberalis, urbanæ quoque ac planè nobilis sapientiæ fuerit, quem tanti fecit censor alienorum intra fines justæ severitatis æquissimus. Eloquentiam ejus Latinè, Græcè, Etruscè nitidissime loqui ac scribere doctam laudat amplissimè, Poesim sobriè ac modestè. Verba Pallavicini edita italicè latinè reddimus, quò intelligat nostra posteritas, quid sit, quod homines docti censent in Poeta victurum, & sanis ingeniis placiturum; atque inde discant, si sapiunt, odisse & contemnere, quæ verbis herculeis de sæculo XVI. blaterant, qui Grammaticam unam in humaniore literaturâ mirantur ac prædicant, exiles Oratores, & Poetæ prosaici. *Scribebat*, inquit, *ille* (Quærengus) *tamen, ut ejus Carmina Latina, & Etrusca demonstrant, stylo aliquantulum gracili, & exsucco, sano potiùs, quàm valido; purgatissimo sanè at non ditissimo: in quo sit multum quod laudes, perparum quod admirere, ne mirandum tibi sit, quòd nihil habet reprehendendum. Hinc Poesis Quærengi probatur magis, quàm legitur: & in illa usu & experientia constituitur, quàm sit consentaneum Veritati, quod sæpe dicentem audivi Savonensem Pindarum Gabrielem Chabreram: nimirum: officium Poeseos esse, ut legentium audientiumque supercilia suspendat, & contrahat.*

Edita Opera Quærengi.

Hexametri Carminis libri VI.
De M. Varronis Divisione, qua se complexum arbitratus est omnes Philosophorum Sectas.
Rhapsodia Variorum Carminum libri V.
De geminis nobilium Scientiarum Officinis.
Pendasius, sive de Animæ Immortalitate libri II.
De præstantium linguarum cognitione libri III.
Epitome tertii Tumultus Belgici Alexandro Farnesio Provinciam administrante.
De Platonis, Aristotelis & Polybii in Politicis rebus dissensione.
De Unica totius Politica Disciplina Methodo.
De Naturali Verborum significatione.
De Analytica Methodi in utraque Philosophia indifferenti usu.
De triplici Rhetorica. De imitatione Veteris Eloquentiæ.
De historia Pragmatica Polybiana triplici fine.
De Ideis Hermogenis.
De Judicio Dionysii Longini in Comparatione Demosthenis, & Ciceronis.

Reliqua, quæ Italicè scripsit, pete à Tomasino (3).

1635 CCXVI. Claris alumnis gymnasii nostri à nobis additur CYRILLUS LUCARIS Constantinopolitanus Antistes, quòd quamvis impius, & infelix, vir tamen doctissimus fuerit: nec peccaverit ex ignorantia, quæ plerunque nostros ad ineptias compellit, sed sciens, ac prudens, quam norat, orthodoxæ fidei veritatem in Græciâ nostrâ perdirum ire contendit. De eo diversissima scribunt hinc Leo Allatius (4), inde Luthero-Calviniani, quos congerit, & quibus adstipulatur Hilarius Diaconus Lutheranus in notis ad Chronicon cujusdam Philippi Cyprii mendosissimum (5), ineptissimum. Sed interest inter hos duos, quòd Allatius synchronus, & tunc vivens in Græcia, eorum, quæ narrat, veritatem à certissimis ejusdem temporis Scriptoribus, ac testibus oculatis, nec partium studia secutis mutuatus, exponit: cùm qui citantur ab Hilario errones quidam sint Monachi, qui se Calvinianos apud Calvinianos, ut pecuniam corraderent, mentiebantur, Canopius, Critopulus, aliique hujus farinæ ludiones, & ridendæ Græcis histrioniæ magistri. Quamobrem nos hujus hominis sæculo superiore celebertimi notitiam facturi primum sequemur, abrogato, & ad fabulatores rejecto secundo, quem solùm in iis vera nobis proponere non dubitamus, quibus apertè probatur, Cyrillum Calvinianorum dogmatum asseclam vel fuisse, vel quod veriùs existimamus, se esse simulasse. Nam hoc ipsum multis contendit Hierosolymorum Patriarcha Dositheus (6), idipsumque constituunt & Coresius (7), & alii ex nostris plurimi, qui Cyrilli complectuntur historiam, Epistolis intra an. MDCXL. datis, quibus refragari plusquam absurdum ac petulans nemo sanus non dixerit. Cyrilli Lucaris nobilis ab origine familia Epidauro Illyricâ in Cretam advecta est, ubi diu floruit opibus & honoribus, quando eam in Cretensi tabulario, quod est Venetiis, reperio affinitatibus coniunctam cum Melissenis, Argyropulis, atque etiam Palæologis. Hæc tamen, ut ferunt rerum ac temporum vices, ad infimam paupertatem redacta evilult apud nos adeo, ut ad villicorum conditionem abierit; atque rure in urbem translata, dignita-

(1) ibid. p. 146. 147. (2) loc. cit. p. 12. (3) ibid. p. 147. 150. (4) de Consens. lib. 3. c. 7. & 11. (5) p. 439. 460. (6) in Prolegom. ad Synod. Hierosolym. (7) Epist. 13. ad Gear.

dignitatibus omnibus mota, in humillima vixerit plebe: quò verum reipsa sit, quod scribit Allatius (1), Cyrillum obscuris, ac miseris parentibus in Cretâ natum: quando pater ejus cerdo fuit, patruus lanio, mater fulloniam exercuit. Ipse puer piscatori primùm famulatus est, mox inter minores lixas nauticos & Mesonautas numeratus Rhodon, Tripolim, Alexandriam adiit. Illa in urbe adolescens non invenustus, & eximio spiritu præditus, ob patriæ communionem cùm Meletio Pegæ Patriarchæ Alexandrino innotuisset, ab illis fortunæ sordibus ad Comitatum Patriarchalem traductus est: ac Monastica veste indutus, dictusque pro Constantino Cyrillus, in ea veste literas didicit, utque erat ingenio celerrimo, brevi & scribere emendatè, & velociter scripta percurrere scivit. Quare gradatim ad Sacerdotium provehitur, & fratrem alterum ad se advocat, quem Monachum factum acceperat. Porro cùm ejus experrecta indoles omnibus admirationi esset, ipseque addictissimus Domino ejus amorem usque ad delicias fuisset emeritus, ab eo in Italiam dimittitur, ut severiores disciplinas addisceret. Græcas literas uberiùs hausit Venetiis sub doctoribus Græcis, Latinas & Philosophiam, quadantenus quoque Theologiam, Patavii auditor Cremonini, & Mordani, quorum alterum laudat (2), vituperat alterum, quòd latina de Prædestinatione, ac Justificatione dogmata publicè ab exedrâ propugnasset. Alexandriam reversus, jamque inter illustriores Clericos ob famam Sapientiæ, miramque dicendi facundiam habitus, à Meletio Archimandrites renunciatur, & Abbas Angarathi, maximi in Creta cœnobii, simul in utramque Daciam trans Istrum legatur. Eò proficiscens patriam revisit, nactusque possessionem opulenti cœnobii, in illo cum potestate Vicarium fratrem reliquit, quem mox cœnobium illud Abbatem habuit, notum & avo & patri meo, à quo vir probus, literarum planè expers, & ad struenda convivia magnificè idoneus mihi describebatur. Cyrillus in Daciam delatus, peractis Patriarchæ negotiis, peregrinationem suscepit per Germaniam & Galliam, fuitque tum Wittembergæ, tum Genevæ Monachorum nostrorum more, qui longissimè peregrinantur apud Allophylos ad corrogandam pecuniam. Ubique ab his benignè acceptus, & ad Orthodoxam fidem ejurandam illectus, eam auro posthabuit, subscriptis capitibus contra credulitatem avitam, quam, ut scribit Coresius (3), mille & quingentis aureis divendidit. Eâ pecuniâ dives Alexandriam revertitur, unde in Cretam ablegatus ad stipem pro Patriarcha cogendam, ille longiore circuitu usus, litoralem Asiam pererrat, atque per Constantinopolim, & Cycladas in Cretam invehitur, corrasis ubique nummis, præsertim ex patriâ, quæ ultro homini jam Exarcho, provocata quoque concionibus ejus, quas sæpe in templo Deiparæ Trimartyros habuit, contulit multos. Jam spoliis Græciæ pinguis Alexandriam morte Meletii revocatus est, ubi pecuniâ, quam collegerat, quamque ejurata fide quæsierat, corruptis suffragatoribus, cùm omnes Gerasimum Spartalioten respicerent, ipse eligitur Patriarcha. Hanc dignitatem adeptus, majora sperare cœpit, jamque insulas Byzantinas aspectare. Profectus igitur Alexandriâ Constantinopolim convolat, vivo adhuc Neophyto Patriarcha, quo paulo post mortuo, eam sedem ambivit: verùm repulsus communi suffragio, quòd & ejurata fides sensim percrebuisset, & ejus cum hæreticis mercatoribus commercia plus satis paterent, passus est Timotheum à Preconneso Patriarcham legi, cui tamen illico clam palam insidias moliri cœpit, quibus patefactis, coacta Synodo Patriarchatu Alexandrino dejicitur: Urbe depellitur: cogiturque in Atho secedere: mox etiam mandatum Turcicum obtinetur, ut laqueo pœnas daret. Id quod ubi Athonitis Monachis innotuit, hominem aliò amandant, ubi latuit, donec Sectatiis ejus curantibus inter ipsum & Timotheum sancita pax est, restitutusque est Sacris, modò abesset Constantinopoli. Ergo iter ingreditur per OEnum & Adrianopolim in minorem Russiam: neque enim Alexandriam regredi poterat: quippe ipsi exautorato suffectus erat Gerasimus; manendumque ipsi erat in Europâ, quòd adhuc inhiabat insulis Byzantinis. Nondum in Daciam Orientalem pervenerat, cum repentè moritur Byzantii Timotheus, veneno palam interemptus, quod illi Josaphat Andrius Archimandrites propinavit, dum apud Oratorem Hollandum exquisitis epulis tractatur. Composuerat poculum atrox Apollonius Chius medicus, teste Coresio (4). Eo epoto domum reversus Patriarcha, intestinis doloribus cruciari, opprimi gravedine capitis, lumen oculorum amittere, contremiscere, emori. Accersitur Medicus, qui alvum clysmo trahendam docet, infuditque clysmo venenum, quo Timotheus oppressus interiit. Rem postea patentissimam fuisse Scriptores nostri omnes affirmant, cùm exortis

(1) ibid. c. 11. n. 4. p. 1073. (2) Epist. 2. & 3. ad Legerum. (3) d. Epist. 13. ad Goar. (4) Epist. 14. ad eund.

deinde Cyrillum inter & Archimandritam jurgiis, hic rem uti acta fuerat, coram omnibus in templo Pammacaristæ confessus est; quem propterea Cyrillus diris devotum à Janizzaris interficiendum curavit. Interea ipse post obitum Timothei à suis eligitur Patriarcha. Ea in dignitate per menses quatuor fidem Ecclesiæ Græcæ professus est, mox abjicere, domesticis sermonibus Calvinianam hæresim probare, Catechismo etiam sub suo nomine edito, ac vulgato proferi, certè pari sub suo nomine pestilentissima dogmata circumferri, ipso tacente, annuente, privatimque, quod publicè nunquam ausus est, fatentre. Non tulit tantum tam triste piaculum Græcia, indictâque Synodo hominem à Sacris arcet, exilio in insulam Rhodon multat, atque Anthimum Adrianopolitanum Antistitem illi substituit; quam in rem, ut ex actis publicis constat, Græcia viginti Daleriorum (nummus est Turcicus Coronato suppar) millia ærario Turcico solvit. Nec tamen hoc profuit: nam Cyrillus, Calvinianis opibus fretus, exilium pecuniâ redemit à Turcis, ac libertati restitutus Galatam petiit, Sacrorum restitutionem tentaturus. Turatus est sese Anthimus oblatis Ærario quadraginta Daleriorum millibus, sed Cyrillus sexaginta millibus, & ingenti pecuniâ promissâ Anthimo, quod volebat, invitâ Græciâ, obtinuit. Cessit Anthimus, seque ad Atho recepit; ipse sedem iterum occupat: & Anthimo quidem pactam pecuniam non solvit, promissam exigenti respondit, superfururum illi pro pretio cessionis, si vivere sineretur. At Turcis promissum aurum solutum populatione rerum Ecclesiæ Sacrarum: Etenim cùm ingenti fœnore pecuniam Turcis dandam ab Hollandis Mercatoribus accepisset, sacras dignitates & omnia his ea licitaturis permisit. Et vendidere illi omnia tantâ sanè cum lucri curâ, tantâque sævitie, ut Orientalis Ecclesia tota ingemuerit, facta hæreticis repente stipendiaria; tandemque cognoverit, quæ sit ratio Calvinianæ charitatis, quæ diu, oblatâ pecuniâ, oblatâ educatione Græcorum, atque etiam editione librorum gratuitâ, se nostris insinuaverat. Hæc secunda fuit Cyrilli præfectura Byzantii, quæ tamen non diu stetit. Nam Græci non passi difamatum ob hæresim nomen hominis, fidem omnium Christianorum unplorant, Româ etiam auxilium nequicquam efflagitant, ingentique pecuniâ agunt, ut iterum Cyrillus in Rhodon deportetur, cui Amasiensem Gregorium sufficiunt. Is paulo post dejicitur, restituto violentiùs Cyrillo iisdem artibus, quibus factum, ut dejectus Gregorius, dum in exilium deducitur, strangularetur. Ità tertiò tyrannus Byzantinam Sedem invadit, cui ad meliora consilia revocando Romam non defuisse scribit Allatius; at maluit ille præsentibus hæreticorum auxiliis inniti (1). Igitur his consilius promiscuè Græciam perditum ibat: quæ ulteriùs teterrimum hominem, tyrannum, hæreticum ferre non potuit, sed dejectum, tertiò curavit carcere ad Mare Euxinum includi: quo in locn jussu Turcarum strangulatus in mare dejicitur. Hoc indignarum infame cadaver in terram expuit, ubi à prætereuntibus inventum effossâ terrâ sepelitur; nec tamen ita contectum est, ut ejus signum non appareret. Nam vestis pars extra terram fuit, quam viatores conspicati, rarique thesaurum eâ indicari, terram effodiunt, & cadaver brutum, ac luridum extrahunt, insepultumque relinquunt. Periit an. MDCXXXV. Mense Martio ætatis LXVI. Martyr quidem Luthero-Calvinianis apud Hilarium Diaconum, reipsa & detestabilis Græciæ ob hæresis saltem hypocrisim, & ex eo memorabilis, quòd in decus vertitur gymnasio nostro. Vir enim fuit, seclusâ impietate, & impotenti ambitione, doctus, eloquens, & antiquitatis, si quis alius nostrorum, studiosissimus. Quæ impiè scripsit hæc sunt nobis nota.

Pseudo-Catechismus, seu falso apposita Græciæ dogmatum hæreticorum Confessio, quam plures Scriptorum nostrorum impugnavere, & in his ex professo Melerius Syrigus Cretensis: damnavere verò decretis Synodicis editis, & Hierosolymitana sub Dositheo Patriarcha, & Generalis Græciæ totius Byzantii habita sub Cyrillo Berrhoensi Antistite Constantinopolitano.

Epistola ad hæreticos plures, quas citat passim Hilarius.

Epistola duæ dogmatica, altera ad Rhadulam Principem Daciæ contra Emendationem Kalendarii, & novitates Latinorum, altera ad Christianos per Poloniam adversùs hæreses Latinorum, edita à Dositheo (2).

Orthodoxa vel Adiaphora,

Historia Persecutionis Ægyptiæ adversùs Orientalis Ecclesiæ Filios, priscâ linguâ Græcâ.

Concionum Tomi IV. linguâ vernaculâ, ex quibus multa excerpit Dositheus (3), ut probet, Cyrillum nusquam publicè professum Calvini Dogmata.

Epistolæ

(1) loc. cit. (2) in Tomo Caritatis p. 547. 554. (3) in Prolegom. ad Synod. Hierosoly.

Epistola ad varios multa, quarum ad LX. vidimus prisca vel vernaculâ linguâ conscriptas.

Complementum [illegible] *appellat*, *Scholiorum Meletii Patriarchæ ad Menologium Alexandrinum*. Ex hoc sæpè citatur à Silvestro Deso in Menologio Angararhensi.

Tractatus IV. Theologici. De Incarnatione. De Pœnitentia. De Sacramentis. De Virtute, & Vitio.

C A P U T XLVI.

Franciscus Maria Abiatus. Antonius Rochus. Guidus Casonus. Cæcilius Follius. Georgius Coresius. Petrus Poma. Pax de Pasino.

CCXVII. FRANCISCUS MARIA ABIATUS Mediolanensis in seminario Clerico- 1638
rum Mediolanensium, cui se adolescentulum mancipavit, liberalibus disciplinis excultus est; inde cùm in collegium Canonicorum Regul. Lateranensium fuisset adscitus, in hac Academia Patavina Philosophiæ, Theologiæ, ac juri Pontificio operam dedit, ubi laurum consecutus, & in sacrum Theologorum cœtum receptus (1), verbum Dei Concionator eximius præcipuis Italiæ urbibus enunciavit. Præfuit post hæc suis Abbas S. Mariæ Albæ Casoratti apud Mediolanum, & S. Caroli Monasterii apud Larium lacum, summâ cum laude, indeque à Paulo V. ad Bobiensem Ecclesiam subvectus est an. MDCXVIII. eamque decessorum incuriâ deformatam restituit, auxit, ornavit, ac rigidus sacræ disciplinæ custos & exactor non subjectæ dumtaxat plebi suæ profuit, sed ultro ad utilitatem proximarum sese efferens jussu Friderici Card. Borromæi Archiepiscopi Mediolanensis remotiores Mediolanensis diœcesis Valles immenso labore, summoque ardore procurandæ religionis invisit. Scripsit, præter ingens volumen Concionum Italicarum, multa: Responsa quoque latina in re Morali theologicè pertractanda non pauca. Horum duo vidimus; in horum altero luculenter ac lacertosè probat, ac planè comprobat, venias, quas dispensationes appellant, adversùs Oecumenicarum Synodorum decreta fieri minimè posse ullâ Ecclesiasticâ potestate, nisi causa subsit, quæ necessitatem, vel saltem evidentem, & magnam utilitatem contineant non sanè eorum, quibus veniæ hujusmodi fiunt, sed communitatis, aut Ecclesiæ: quamobrem conficit, eas, ni rarissimè fiant, nullius momenti esse. In altero adversus Pensiones Ecclesiasticas summo ardore atque impetu stylum exacuit, ostenditque, institutionem earum, quam eruditè illustrat, usu vel potiùs abusu quotidiano corrumpi. Eas beneficiis curam animarum agentibus, ut ut opulenta ea sint, nulla ex causa indici posse: nec licere Curatoribus Ecclesiarum sine crimine in earum onus à quocunque impositum jussumve consentire. Ex utroque hoc responso multa olim decerpsimus, quæ in opus annorum, quod ad laborum nostrorum commodum, quasi promptuarium consarcinavimus, seposuimus. Obiit in Ecclesia sua circa an. MDCXXXVIII. De eo Campius (2) & Ughellus (3).

CCXVIII. ANTONIUS ROCHUS (4) Romanus Fabii, Cl. Medici filius, Philosophi-
cum emensus curriculum in collegio Romano Societ. Jesu, patrem ad operas Medicas 1640
conductum Perusiam secutus, ibi Philosophi sibi laudem iterum asseruit ex interpretationibus Perusini gymnasii citra polemicas rixas. Patre mortuo, Patavium venit excitus famæ rumoribus Cremonino plaudentis, atque hic diu moratus laurum retulit tum Philosophicam tum etiam Theologicam; inde profectus Venetias ludum Philosophicum aperuit, quem frequentavit juventus patricia tanto cum plausu, ut illi ab obitu Bellonii sedes Patavina prima Extraordinariæ Philosophiæ fuerit oblata; ab ea tamen se modestè excusavit, quemadmodum & ab oblata, invitante Magno Etruriæ Duce, in gymnasio Pisano. Hinc illi à Senatu Veneto sancita est Moralis Philosophiæ sedes Venetiis, receptusque ibidem in collegium Philosophorum ac Medicorum florebat anno MDCXL. nec scimus quandiu fuerit superstes. Edidit.

Volumina tria in Aristotelis Universam Philosophiam.

Exercitationes Philosophicas pro Aristotele in Galilæum Galilai.

Lycæum Stagiriticum. In Logicam Aristotelis Volumen I. & in Metaphysica I.

Librum

(1) Act. Colleg. Theol. apud Salom. in Collect. Tomas. in Chronotaxi. (2) Hist. Placent. P. 1. p. 52. 53.
(3) Tom. 4. p. 945. n. 38. (4) Incogniti p. 59. & seqq.

Librum de Immortalitate Animæ rationalis, via quadam sublimi peripatetica, sed nondum ullius post Aristotelem signata vestigiis.

1640 CCXIX. GUIDUS CASONUS non ignobilis sæculi superioris Poeta, præcipuisque laudibus celebratus ab Incognitis (1), nobili genere natus est Serravalle, in eâ regione, quam Tarvisinam Marchiam appellant; Patavii Philosophiæ navavit operam ac Jurisprudentiæ; & ex utrâque doctor, ubi rediit in patriam, subactum his disciplinis ingenium sacravit musis Italicis, quarum afflatu, suaviter adeo & eleganter lusit vinctâ solutâque oratione, ut in utroque dicendi genere, si minus primas tulit, par certè primatibus visus sit. Pressus infortuniis in patria, Venetias venit, fuitque inter primos ac præcipuos Incognitorum sodales: mox rebus compositis, cùm reduisset in patriam, fato feliciore usus, pacatiùs in Musarum delicias incubuit, quas inter desiit esse mortalis anno MDCXL. Edita sunt, & celebrantur hæc ejus opuscula.

Odarum Partes V. Theatrum Poeticum auctum. Emblemata Poetica.
Christi Patientis Descriptio, & in Ectypas icones distributa.
Intima in animo dissertationes, seu Meditationes.
Dissertatio de Insignibus. Prelia pacata. Magia Amatoria.
Oratio ad Joannem Bembum Venetorum Ducem.
Dissertationes Academicæ. Orationes Sacræ.
Vita Torquati Tassi.

1640 CCXX. CÆCILIUS FOLLIUS Eques, Mutinæ natus post obitum patris (2) in bello Carnico interfecti, apud patruum Jo. Baptistam Archiatrum in Venetæ sanitati præposito magistratu fuit; educatusque splendidè, post institutionem humaniorum literarum ad Medicinæ studia missus Patavium, hinc lauream doctoris reportavit. Regressus Venetias Medicinam fecit egregiè, tanti habitus, ut adhuc adolescens equestris ordinis ornamenta fuerit consecutus. In eâdem urbe Anatomici publici munere diu perfunctus laudem & plausum omnium promeruit. Florebat maximè an. MDCXL, ac deinceps an vixerit ignoramus. Edidit latinè

Sanguinis à dextro in sinistrum cordis ventriculum defluentis facilem repertam Viam. Novam auris internæ delineationem.

Italicè

Dissertationem Anotomicam de Pinguedine: alia quoque scripsit, quę ab Incognitis recensentur (3).

1641 CCXXI. GEORGIUM CORESIUM, familiâ nobili oriundâ è Creta, sed ex traduce in Chium insulam translatâ natum in ejus insulæ urbe Allatius refert (4), studuisse Pisis, cùm ipse scribat (5), se Patavii diu, & bonis artibus & Philosophiæ ac Medicinæ navasse operam: & fortè hinc Pisas commeaverit, vel indè huc venerit: illud potiùs, nam postquàm se Alumnum gymnasii nostri professus est, medicinam se Pisis fecisse aliquandiu gloriatur, diutiùs Labrone, in oppido & portu Etruriæ noto: unde Massiliam navigaverit, indeque redierit in patriam. In ea Medicus ita artem exercuit, ut se doctorem Theologum inter Photianos, & Photianorum dogmatum patronum jactaret suis unis auspiciis. Eum rudem ingenio, & contumacem, dictione barbarum, loquentemque potiùs quàm eloquentem, amphibium religione, Latinorum, per quos profecerat, hostem acerrimum, Græcis verò perniciosum, idem Allatius non censet dumtaxat, sed prędicat (6). Nec abnuerim, scripta ejus rudi stylo, ac ferreo quodam dicendi charactere deformia esse, contra quod solent nostri, dum vernacula lingua scribunt, aut disserunt. Cùm de dogmatibus quoque philosophatur, blaterare hominem, ac desipere usque ad delicias fatebere. At non caret ingenio, & facundus est, & eruditus, & in multa Scriptorum Græcorum lectione versatus, denique in iis etiam, quæ delirat, acutus; atque ita quandoque subtilis, ut vel ipsis Photianis fuerit suspectus. Hinc ab ipsis anathemate percussus sacrorum communione abstinuit se: unde factum, ut ad castra Latinorum jam senex transfugisse visus sit. Nec desunt, qui asserant, eum tandem manus dedisse, confessum non aliter sentiendum esse, quàm prisca Orientalis Ecclesia (quę una est, quod attinet ad fidei dogmata, cum Occidentali) docet, ac prædicat. Legimus ejus Homologiam ad Goarium (7) scriptam, quæ certè Orthodoxa est, mittiturque ac signatur an. MDCXL, qui vel postremus ejus est, vel postremo proximus fuit defuncto circa an. MDCXLI. ætatis LXXXVII. Scripta ejus plurima sunt, eaque obiter, ut occasio se se obtulit, ab Allatio recensita. Quæ nos legimus & annotavimus, hos titulos habent.

Epistola ad Goarium XXVIII. partim Græcæ, partim Latinæ; ad alios XXX. Grecę. Ex primis

(1) p. 293-295. (2) Incogniti p. 97. (3) ibid. p. 92.
(4) de consens. lib. 3. c. 7. num. 10. p. 997. (5) Epist. 3. ad Goar. (6) d. p. 997.
(7) Epist. 23.

primis & laudatur (1), & citatur (2) à Goatio

Epigrammata Græca multa ſparſim edita.

Deſcriptio incliti certaminis Florentini, quod Harpaſtum vocant, verſibus Græcis

Confutatio Fluitantium Galilei.

Theologica

De Sacramentis. De Tranſubſtantiatione. De Prædeſtinatione. De Gratia & libero Arbitrio. De Incarnatione. De Invocatione Sanctorum, & cultu Sacrarum Iconum.

Confutatio Pſeudo-Synodi ab Hæreticis habita in Belgio.

Opuſculum de Proceſſione Spiritus S. typis Londinenſibus, cum aliis Photianorum Opuſculis.

Diſſertationes VI. de Proceſſione Spiritus Sancti.

Enchiridion de Proceſſione Spiritus S. emendatum & in Capita XII. diviſum atque editum Jaſianis Typis à Doſitheo (3) Patriarcha Hieroſolymitano A. MDCXIV. Quibus adduntur capita X. de eſſentia & Attributis & lumine Taborio.

Liber I. de erroribus Latinorum.

Deſcriptio Montis Atho, ex qua ſua habet quidam Joannes Comnenus in ſuo Adoratorio.

CCXXII. PETRUS POMA, Pordenonii apud (4) Carnos genitus, claruit ſæculo ſuperiore gloriâ inſignis literaturæ. Is Alumnus gymnaſii noſtri fuit, unde J. V. D. in patriam rediit, iiſque opibus plurium ſcientiarum inſtructus, quibus, Juriſprudentiâ ſeclusâ, apud viros doctiſſimos non exigui nominis habitus eſt. Coluit præcipuè Philoſophiam Platonicam, & nitorem Italæ facundiæ, ſed & ad Aſtrologicas meditationes ac theoreſes propenſus, futurorum arcana profundis obſervationibus rimabatur. Ab harum tamen vana & impia curioſitate illum abſtraxit religio, quæ artis deliræ dogmata, uſumque iteratâ ſententiâ ſub Urbano VIII. damnaverat. Vertit igitur animum ad ſcribendas hiſtorias, quarum bipartitum Guſtulum dedit libris editis, quorum ea fama & laus apud eruditorum populum fuit, ut ex illa Vindobonam à Ferdinando Cæſare fuerit invitatus, oblato hiſtoriographi honeſtiſſimo titulo, amploque ſtipendio. An in eum honorem ſubierit, aut in aulam acceſſerit, ignoramus; nam Incogniti de hoc nihil; Tomaſinus autem, cùm oblatam illi Paravinam meteororum exedram ſcribat (5) anno MDCXL, ſimul annotat, excuſaſſe ſe virum privatæ quietis amantiſſimum. Superaſſe videtur vivendo annum MDCXLII. nam idem Tomaſinus (6) alibi ſcribens circa annum illum, ut adhuc ſuperſtitem laudat bis ex notaris hiſtoriæ guſtulis. 1642

CCXXIII. PACIUS ſeu PAX DE PASINO Vicentinus, de cujus genere, conſule, ſi vacabit, Incognitos (7), diu vixit Patavii perpetuus auditor Cremonini, cui præ omnibus adhæſit, donec Philoſophum ſe dixit; vertit deinde ſe ad Juteconſultos, quorum ubi ſe imbuit documentis, jam proximus magiſterio, hujus honorem contempſit, ut humaniori literaturæ ac Mathematicis diſciplinis, ad quas ex ingenio propendebat, ſe totum aſſeteret. Sed & iterum Cremonino ſe addixit, jamque plenus hujus dogmatibus rediit in patriam. Ibi plures ærumnas, lites, criminationeſque paſſus, præſertim ob liberiores de Anima ex Cremonini doctrina ſententias, abire domo coactus eſt, exulavitque biennio Jadræ in Dalmatia. Redux deinde Vicentiam ſaniore & mente, & fortunâ uſus, & uxore ductâ modeſtior ex elegantiſſimis ſcriptis inclaruit. Obiit Patavii ſexagenario major an. MDCXLIV. Multa ſcripſiſſe dicitur. Hæc edita vidimus. 1644

Rhythmorum Italicorum Volumen. Tractatum de Metaphora. Narrationes Amatorias. Poema proſa compoſitum, inſcriptumque *Eques Peſſumdatus*. Laudat ejus Tragœdiam *Cleopatram Epiphanis* Tomaſinus, eamque recenſent Incogniti.

C A P U T XLVII.

Ægidius Bucherius. Nicephorus Corydaleus. Franciſcus Pena. Ludovicus Vivaldus.

CCXXIV. ÆGIDIUS BUCHER ex catalogo nationis Hiſpanæ, & actis (8) Queſtoriis ab Hiſpana gente adoptatus, ut mos tunc habebat, in ea Conſiliarius fuit, & Matheſeos ſtudioſus: nec alius eſt à celeberrimo viro Bucherio, quem accuratiſſimum emendatæ Chronologiæ patrem ſuperius ſeculum appellavit. Is enim Patavii ſtuduit, ac Philoſophos audiit, tum apud Patres Societatis Jeſu, tum in gymnaſio 1644

(1) in Præfat. notat. ad Euchologium. (2) ibid. ad Offic. laudum not. 21. p. 57. Not. ad miſſam 190. p. 152. Not. in Ordin. Epiſcop. p. 315-319. (3) Tomo Reconciliationis à p. 276-410. (4) Incogniti p. 377-379. (5) in Chronotaxi ad An. 1640. (6) in fine hiſtor. Iſtriæ (7) pag. 369.
(8) Extant in Miſcell. & Collect. Salom. ad Inſcrip. Gymn.

fio Cremonini auditor, cujus, ut præceptoris sui alicubi (1) meminit. Natus est Attebati an. MDLXXVI. in Belgio. Studuit Parisiis, unde à nobili Gallo comes in Italiam deductus hæsit Patavii biennio jam tum laboriosus adolescens, atque in historicis disquisitionibus diligens & curiosus. Pietatis initia cœpit in Patavino Societatis Jesu collegio, quod frequens adibat, atque ex eo tempore cooptari se inter Socios desideravit, sed revocatus in patriam à matre, quòd pater ejus obiisset, curandæ familiæ addictus est: sed & matre brevi è vivis ereptâ, quòd optaverat, & secum ipse decreverat, effectum dedit, sacrumque iniit Societatis institutum. Lovanii Theologiæ navavit operam, evasitque præclarus Theologus, atque eâ sacrâ scientiâ salva præclarissimus historicus, supputatorque Chronicorum accuratissimus. Præfuit Sociis (2) Leodii, deinde Bethunis; edidit que multa. Præcipuum ejus opus est de *Cyclo Paschali, sive in Victorii Aquitani Canonem Paschalem*. Ibi exponit Cyclos omnes Paschales diligentissimè, verum mortis Christi diem colligit, & Chronicam methodum veriorem historiæ Ecclesiasticæ præstituit.

Opera ejus reliqua sunt.

Disceptatio Historica de primis Tungrorum Episcopis, cum posteriorum Chronologiâ.

Chronographia Historiæ Leodiensis, additis tabulis Summorum Pontificum, Imperatorum, & Regum Galliæ.

Annales Belgici. Edita erant hæc anno MDCXLII. atque etiam amplissimæ *notæ in Gregorium Turonensem*. Nam eo superstite ea recensentur illo anno per Allegambium, nec diu superstes fuerit, qui tunc septuagenario proximus erat. Si quid edidit præter hæc, dicent Auctaria Bibliothecæ Societ. Jesu, quæ nobis præsto scribentibus haud sunt.

1646 CCXXV. NICEPHORUS CORYDALEUS Atheniensis, Græcas literas elocutionis priscæ didicit doctore Francisco Cauco (3) Naxio, viro doctissimo, &, ut constat ex editis ejus epistolis, (si fas ità cum Jurisprudentibus (4) loqui) nitidissimæ Græcitatis. Ab hoc Romam missus, in collegio Græcorum studuit aliquandiu sub Patribus Ordinis Prædicatorum, unde digressus ad plenissimum scientiarum quæstum Patavium venit. Hìc Cæsaris Cremonini discipulus, ex eo potissimùm opinionem illam hausit, ex qua una scripta ejus Philosophica damnantur à Græcia nostrâ. Tanti est si lycæa maxima per incuriam patiantur, ea publicè doceri, quæ orthodoxâ sententiâ reprobantur. Post triennium regressus in patriam Monachum se dixit, ac ludum Athenis aperuit summâ nominis gloriâ, ac discipulorum frequentiâ, quam ipsi conciliabat acumen ingenii, taciturnitas Philosophica, elegantia Græcæ facundiæ, quæ neque effusa, neque rustica, intra modum Socraticæ parcitatis lepotem planè Atticum semper præsetulit. Hic primus, post excidium gentis nostræ, in Græcia literarum studium excitavit, ut quæ, vel in captivitate sapientibus viris nunquam caruit omnino, hoc præeunte cœperit effusiùs abundare; eoque desiderio & curâ inliare sapientiæ, quam jure Corydalei documentis, & laboribus tribuendam esse censemus. Inter discipulos habuit Theophanem Xenachium nob. Cyprium, qui deinde Philadelphiensis Archiepiscopus præceptorem Venetias accivit & scholæ Græcæ præfecit. Eo munere fungebatur, teste Caramsyrito (5) tunc, cùm Urbanus VIII. Pontificatum iniit, atque adeo an. MDCXXIII. Sed eùm Venetiis esse in periculo cœpisset ob exoticas, nec planè sobrias opiniones, inde navigavit Constantinopolim, ubi ex familiaritate Calvinianorum, vir acris & ancipitis semper ingenii, in errores abiit multos & varios. Famâ tamen apud nostros clarebat, abundavitque discipulis, quorum patrocinio ad infulas pervenit, creatus Naupacti Ambraciæque Metropolites. In ea dignitate versatum per annos aliquot tædium cepit officii, causatusque molestias, quas ab Exarchis magnæ Ecclesiæ, pecuniam exigentibus, patiebatur, honore se abdicavit sponte suâ, rediitque Constantinopolim, ubi diu hospes nobilissimæ familiæ Julianorum, qui se putant à Juliano Apostata descendere cùm potiùs Anieiorum sint posteri, apud hos docuit ad ultimam prope senectutem, quâ fessus navigavit Athenas, ubi decessit an. MDCXLVI. Virum illum asserunt omnes fuisse doctissimum, sed mentis trepidæ semper ac dubiæ, planè inconstantis, variæque adeo, ut vix momento in sententia staret. Ferunt illum derisisse semper eos, qui esse cacodæmonas crederent: attamen eùm aliquando, discipulis undequaque stipatus, per trivium transiret, in quo erat puteus, & è puteo mulier aquam hauriens, comitibus asserentibus fœminam illam sagam esse, atque veneficam, divertisse à viâ aliò; quærentibus discipulis, cur à saga fugeret, qui non esse cacodæmonas prædicaret, respondisse: *cum aliquid nego,*

(1) in Chronol, Christiana. (2) Allegamb. Biblioth. Soc. Jesu. p. 7.
(3) Vid. Allat. de Consens. lib. 3. c. 7. n. 10. p. 990. (4) l. unica Cod. de stud. lib. Urb. Rom. & CP. libro II.
(5) Antirrhet. 2, contra Arcudium.

go, de eo quod nego, dubito. De ejus inconſtantiâ rara quædam traduntur. Nam referunt, cum hoſpes erat Julianorum, & poſt cænam more Monaſtico Ἀπόδειπνον, quod Completorium Latini vocant, recitaturus ſe intra cubiculum recipiebat, lecto primo pſalmo, exclamare ſolitum, abige porro has nugas, ac ſe ad profana ſtudia convertere: mox iterum recitato pſalmo ſecundo, iterum ad eandem exclamationem prorumpere ſummo cum rerum ſacrarum contemptu. Erat illi arcula, in qua pecunia, quæ non erat exigua, claudebatur. Hanc quotidiè, quæ ſolent incendia repentè contingere Conſtantinopoli timens, ad Oratorem Hollandum in transmarinum Byzantii vicum, qui *Pera* dicitur, deſerebat; poſtridiè ab unguibus Hollandi timens, eandem repetebat, deſerebatque Conſtantinopolim. Ex hac mentis ſuſpenſæ ac ſemper ancipitis perturbatione factum, ut perpetuò de dogmatibus dubitarit, nullique firmiter adhæreret. Hæc de illo conſtans opinio in Græciâ fuit, perennatque ad hanc diem, confirmata dilectiſſimi diſcipuli ejus Stephani Atheiſmo, quem ille Athenis profeſſus eſt, non alia auctoritate, niſi magiſtri, cujus rationibus innitebatur. Porro quamvis inſtabilis tres tamen Corydaleus firmiter Sententias propugnavit: alteram, qua, ex auditis à Cremonino, Animas hominum eſſe mortales, docebat: alteram, qua cenſuit Cœleſtes Orbes animatos ἐμψύχους eſſe: tertiam, qua Tranſubſtantiationem in divina Euchariſtia inficiabatur. Narrant, cùm in jejuniis majoribus Præſul quidam illi dixiſſet, eſurire ſe, quòd nullum obſonium permiſſum jejuniis emendum præſto eſſet, reſpondiſſe, præſto futuras ſepias, ſi voluiſſet: cùmque Præſul ille ſubdidiſſet: hoc genus edulii conſtare maximi tempore jejuniorum Conſtantinopoli, vixque inveniri; repoſuiſſe Corydaleum. *At tu, bone Vir, conſecra crepidam tuam, parandamque da coquo, & ſatiabere*. Adſtupente his Antiſtite, addidiſſe: *ne mirere: nam cui ex poteſtate fas eſt, panem in Chriſti carnem convertere, illi utique potiore jure licebit, in crepida idem prodigium patrare, unde Crepida in ſepiam convertatur*. Ejus tractatus πρὸς Εὐγένιον τὸν μαθητὴν περὶ μετουσιώσεως ad Eugenium diſcipulum de Tranſubſtantiatione, palam hanc pernegat his verbis. *Πίστευε μὲν τὰ κοινῇ λεγόμενα, διάστελλε δὲ, ὅτι πνευματικῶς ὄντα ἔσται, καὶ ἐν τούτοις ἀποσκορακισθήσεται ἡ θεοστυγὴς μετουσίωσις. Quæ vulgò dicuntur crede, diſtingue verò ita, ut ſpiritaliter intelligantur: atque his cum odio reiicietur Deo inviſa Tranſubſtantiatio*. Scripſit multa; quæ vidimus, teruntur que Noſtrorum manibus, hæc ſunt.

Epiſtola multa. Sex editæ ſunt Typis Londinenſibus. Harum prima continet encomium Cyrilli Lucaris. Poſtrema ſcriptorem Platonicum jactat.

Liber περὶ ἐπιστολικῶν τύπων. De Epiſtolaribus exemplis.

Commentarii in Logicam; in libros Phyſicorum; in lib. 4. Metaphyſicorum; in lib. de Anima. In hoc licet profiteatur, ſe credere, quæ docet Eccleſia, tamen totus eſt, ut oſtendat, Ariſtotelem & ſenſiſſe, animas eſſe mortales, & id jure ſenſiſſe.

Tractatus de Tranſubſtantiatione ad Eugenium.

Comment. in libros de Cælo & Mundo, ubi Cœli orbes anima præditos aſſerit.

Ubique ſtylus elegantiſſimus eſt, nitidiſſimus, par priſcis ſcriptoribus, doctrina tamen vulgaris, & in ſcholis Peripateticorum obvia: perplexa verò & perturbata, nec methodicè tradita: indeque fit, ut noſtri [illegible], quibus Corydaleus præcipuus eſt in re Philoſophica, poſt ingentes labores, parum aut nihil proficiant.

CCXXVI. FRANCISCUS (1) PONA patricius Veronenſis, Philoſophiæ ac Medicinę ab adoleſcentia Patavii ſtudioſus anno ętatis vigeſimo, utriuſque ſcientię lauro redimitus apud nos eſt, mox relatus in collegium Veronenſium medicorum, eam artem praxi feliciſſimâ fecit in patria. Vir (2) Latinis quoque literis & Italicis, ac politiore ornatus eruditione pręcipuarum apud Italos Academiarum ſocius fuit: Veronę Philarmonicorum ſumma cum laude plauſuque auditus clarebat maximè an. MDCXLVII. nondum quadragenarius: nec ſcire licuit, quando deceſſerit. 1647

Scripſit latinè.

Apotheoſim viventium Amicorum Heroum.

Euphormionis Luſinii abditiores ſenſus explanatos.

Diſputationem de Lycanthropis.

Conſultationum Medicarum Centurias tres.

Theoriam Anatomicam Plantarum. Ormundum Tragœdiam.

Antidotum Bezoarticum ſeu de Venenis.

Medicinam Animæ ſeu ſelectorum remediorum Centuriam.

Elogia utroque Latii ſtylo Orat. Panegyrica ad Andream Cornelium Veronæ prætorem.

Italicè ſcripta ſunt.

Lucerna, Dialogus inſcriptus Heureta Miſoſſolus. Proſa in librum primum Metamorph.

Ovidii. Rhythmorum lib. III. Nuptię eloquentię & Mercurii. Parthenius Comœdia. Kalenda

[1] Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 62. 63. [2] Incogniti p. 157.

da Augusti celebrata cum puellis ad Fontem. Silenus, Dialogus. Paradisus Florum, seu de cultu Hortorum. Dissertationes Academicæ. Rhythmi ad Bernæ stylum.
De lapide Bezoartico, Dialogi.
Christus Patiens Tragœdia. Ormundus Italicè Tragœdia. Messalina & Cleopatra Tragœdia. Judicium Paridis.
De ratione Alexipharmacâ pestilentium morborum. Remora adversus pestilentes morbos. Descriptio Pestis magnæ Veronensis.
Musæum fœminarum celebrium. Plura alia edita & anecdota recensent Ghilinus (1), & Incogniti (2).

1648 CCXXVII. LUDOVICUM VIVALDUM Ordinis Prædicatorum Theologum Ghilinus (3) sedi Theologicæ Patavinæ præficit, cùm nullum nostri gymnasii monumentum hoc nomen inter professores publicos auditum, nos doceat. Falsus omnino sit, quòd in gymnasio nostro studuerit, ut Salomonius (4) notat, quòdque Patavii suos scientiam illam privatim docuerit, adscriptusque Theologorum collegio ex eadem sacra disciplina, tum hìc, tum alibi inter doctissimos Prædicatores claruerit. Nam functus omnibus scholarum officiis in suâ religiosâ familia, Theologiam, quam hìc privatim, publicè docuit Romæ, ubi septuagenarius decessit circa an. MDCXLVIII, ut idem colligit Salomonius, qui se ejus discipulum profitetur (5). Edita sunt hæc ejus opuscula Theologica.

De officio pietatis erga Defunctos. Epistola de repellendis tristitia morbis. Tractatus, de Pugna partis sensitivæ cum Intellectiva. De tribus liliis, quæ sunt Galliæ Regum Insignia. De cognitione Electorum & Reproborum. De XII. Persecutionibus Ecclesiæ. De Magnificentia & Gloria Salomonis, & num ne salvus sit, an damnatus. De Causa contritionis. De Veritate contritionis.

Ghilinus (6) hæc ipsa recensens, huic tribuit Epistolam ad Wladislaum Bohemiæ & Ungariæ Regem, quæ alterius Cognominis est longè senioris, qui nec ad nos pertinet, & ad Sæculum XV. retrahendus est.

CAPUT XLVIII.

Gaspar Hofmannus. Aurelius Palazzolus. Vincentius Sgualdus. Ferrantes Pallavicinus. Aloysius Contarenus. Joseph Betussius. Pius Mutius. Imperiales Jo. Baptista & Joannes.

1648 CCXXVIII. GASPAR HOFMANNUS Gothæ in Thuringia natus diu cum morbis acriter conflictatus est. Adolescens salubriorem corporis crasim adeptus Argentorati primùm, deinde Norimbergæ literis operam dedit, probatusque à Senatu, centum aureorum stipendium, quod medici cujusdam testamento relictum uni Studiosorum impendi solebat, obtinuit. Hoc munitus Patavium venit, atque hìc triennium in addiscendâ Medicinâ posuit, cujus postea experimento dato Basileæ statim post reditum ex Italia lauream consecutus est ann. MDCVI. ætatis XXXIV. Indè Norimbergam rediit, ubi grassante peste, à Scholarchis præfectus certâ mercede curationi eorum, quos pestis afflaverat, periculosam aleam feliciter lusit. Quamobrem laudatus ab omnibus, & à Professoribus commendatus sedem consecutus est Nicolai Taurelli, qui dudum peste sublatus decesserat in Academia Altorfina. In ea publicis præclarisque muneribus functus mortalitatem exuit an. MDCXLVIII. senex annorum LXXII. cùm hæc scripsisset & edidisset, quæ & programmate Georgii Koningi funebri Freherus (7) recenset, & nos ex illo, evocato ad testimonium præclari nominis Hofmanni testimonio Tomasini (8), qui cum scribit, evocatum invitatumque à Triumviris literariis, ut in locum Pompeii Caimi succederet, dicato libro Duci Veneto, excusasse se ob senectutem.

Rejectanea Pathologica de Morbis Forma & Materia à Fernelio & Argenterio per somnium visis.
Pathologia I. qua Methodus Galeni explicatur.
De Formarum Origine secundum Aristotelem.
De Generatione hominis contra Mundinum libri IV.
De locis affectis libri III. De Febribus lib. I.
De Thorace, ejusque partibus Comment. De Ichoribus Collectanea.
De usu Cerebri Diatriba secundum Aristotelem.
Opuscula Varia.

Variarum

(1) ibid. & p. 64. (2) ibid. & p. 155-159. (3) ibid. Vol. 1. p. 153.
(4) in Collect. ad Inscrip. Gymn. [5] loc. cit. (6) ibid. p. 113.
(7) Tom. 2. p. 1376. P. 3. (8) Gymn. lib. 3. c. 8. p. 294.

Variarum lectionum libri IV. De usu Lienis secundum Aristotelem.

Institutionum Medicarum libri VI., & earum epitome.

Pro veritate Opella tres. De Methodo medendi.

De Medicamentis officinalibus libri II. opus XXX. annorum.

In Galenum de Ossibus. Comment. in Galeni de usu partium corporis humani libri XVII.

Orationes aliquot habitæ Altorfii.

CCXXIX. AURELIUS PALAZZOLUS origine Patavinus, sed natus, ut videtur, Venetiis. (Nam & in actis collegii medicorum Venetum ipse se nominat, & in monumentis quęstoriis (1) Venetus appellatur.) Patavii tum in mitioribus literis, ac Philosophia, tum pręsertim in Medicina graviter versatus est; ex hac autem doctor cùm illam Patavii aliquandiu fecisset, rediit Venetias, claruitque nondum declinante sęculo superiore, & ex praxi medica, & peculiariùs ex humaniore literatura censuque multiplicis eruditionis. Hinc notus Andreę Mauroceno historico Senatori doctissimo inter familiarissimos ejus fuit, pręfuitque diu sanitati ejus curandę. Testantur hęc Epistolę & Mauroceni ad Lollinum, & Lollini ad Maurocenum. Ipse in primis de amore, ac patrocinio Senatoris amplissimi gloriatur in oratione funebri, quam edidit, post obitum tanti viri, elegantem & doctam: eoque literario Triumviro ad exedram Patavinam se fuisse destinatum tradit. Illâ tamen potitus non est patrono mortuo, quo uno vir alioqui pluribus patrociniis ad id quod petebat dignus, nitebatur. Florebat anno MDCXLIX. Nam vidimus elogia ejus in Anatomicos quosdam, inter quę principem locum habet, quod edidit in Weslingium, quem constat illo ipso anno ad superos abiisse. Quamobrem & ultra illum annum vixerit, & quandiu vitam produxerit, ignoramus. Pręter orationem in funere Mauroceni, & elogium Weslingii, laudatur & aliud in epistolis Lollini, quod edidit in Anatomen Plazzonii, alia quoque in Julium Casserium, Spigellium, Pompejum Caimum, Bonaventuram Ferrarium, quę cum epistolis aliquot latinis ad Benium, Thuilium, Osium, & Octavium Ferrarium à me olim lecta, & frigida satis mihi visa sunt, & ob elocutionem, & castigatam latinitatem, nec vulgarem eruditionem publica luce sunt digna. De eo habet aliqua V. Clar. Petrus Caterinus Zenus nepos noster in notis ad vitam (2) Mauroceni conscriptam à Crasso: nos hęc pauca ex iis, quos laudavimus, ad rem nostram excerpsimus. 1649

CCXXX. VINCENTIUS SGUALDUS Placentinus, Abbas Cassinensis, Patavii doctorem Cęsarem geminum habuit, in Philosophicis Cremoninum, in Theologicis Mordanum Professores gymnasio nostro notissimos. His institutoribus ad culmen eruditionis evasit, emensusque curriculum omnium dignitatum Ordinis sui, supremam, qua caruit, ipse sponte rejecit, ne literario, quo maximè delectabatur, otio moles publica negotiorum officeret. Hinc notus, & clarus ubique, sed & Principibus maximis carus ac venerabilis, pręcipuis passim honoribus cumulatus est, ut latè tradunt Incogniti (3), in hoc extremo Academicorum suorum elogio, pręter solitum arguti, & prolixi. Scripsit 1650

De Aristocratia conservanda, quod Opus editum jussu Dominici Molini Senatoris Veneti, dicatumque Reipublicę Auctori civitatem Venetam comparavit.

De Republica Lesbia Comment. pluries editum, redditumque latinè ex Italico.

Vitam Catonis Uticensis. Parabat Typis Machabęorum Historiam, & quędam elogia, quę utrum ediderit, ignoramus. Obiisse videtur circa A. MDCL.

CCXXXI. FERDINANDUS, notiori nomine, FERRANTES PALLAVICINUS, è stirpe nobilissimę gentis, & inter Italas pręclarissimę, infelix surculus Placentię prodiit circa an. MDCXXI. Vix adolescentiam (4) ingressus Lateranensium Canonicorum Ordini nomen dedit Mediolani in cœnobio, quod Passionis appellant. Inde Patavium (5) venit, atque hic tum humanioris literaturę, tum severiorum disciplinarum opibus, fervidum, pernix, & experrectum, avidissimum autem laudis ingenium instruxit. Inerat adolescenti mira dicendi, scribendique facilitas, isque Italicę facundię stylus, qui licet omnium deterrimus, puerilis, ineptus, in flosculis verborum, troporum prodigiis, & adulterino turgidarum argutiarum usu usque ad insaniam ludens, sęculi tamen XVII. Academiis, quorum tunc maxima inter Italos, ac numerosa familia erat, miro modo placebat, fiebatque tunc tanti apud eruditissimos quoque viros, ut vix laudem per ea tempora quisquam sperare ullam posset, quin scribendo, dicendove sciret ingeniosè desipere. Hoc eloquentiæ genus Ferrantes ęmulatus, quo erat mentis acumine, atque indole ad splendida magis quàm vera propensâ, in eo visus est præstitisse cęteris omnibus, retulitque laudem, commendationem, admirationem quoque omnium, qui elocutionis Etruscæ sibi ea tempestate decus & gloriam asserebant. Editâ oratione panegyricâ de laudibus Reipublicæ Venetæ, quam inscripsit: *Sol in Planetis*; præmium vix Demostheni aut Ciceroni dandum accipit 1650

(1) ad A. 1610. (2) historicor. Venet. Tom. 5. p. 21. not. c. (3) p. 429-432.

(4) Ghilin. Theatr. p. 77. Vol. 2. (5) idem ibid. Incogniti p. 137.

torquem aureum, pondo quoque aurei numismatis auctum. Ergo Patavio secessit Venetias, exceptusque ab Incognitis, quid non honoris, ac plausus ab his meruit? Lege sodes quę scribunt de illo Incogniti (1), quidve intra parietes theatri sui posteris noscendum reliquit de Ferrante Pallavicino Ghilinus Incognitorum & ipse socius (2), styli tamen, quo ipse non utitur, Pallavicinani admirator eximius. Sed Ferrantem hæ famæ plaudentis ineptiæ ultra crepidam abstraxerunt, furentemque in charactere dicendi, si fas ita loqui, maniaco ad satyram abduxere. Scripsit multa maledicè, obscænè, licenter: nec se fraterculus intra tunicam suam atque carbasinam infelix continuit: sed & in Principes, editis libellis, dicax & petulans insurrexit; sacramque facundiam, quam profiteri juvenis religiosis institutis addictus tenebatur, tractationibus impudicis immodestissimè conspurcavit. Inde illi ærumnæ, dedecus, & interitus, & post mortem infamia. Nam quamvis Venetiis degens tutum se intelligeret ab insidiis, quæ ipsi à læsis Principibus struebantur, parabanturque à tribunalibus sacris, illectus tamen pollicitationibus Morfii cujusdam Galli (3), eo duce, quasi à Ricolucio Cardinali vocatus, iter in Galliam, dissimulatâ veste suscepit: proditus autem à comite, captusque in agro Avenionensi reus obtrectationum atrocium, & conscriptarum ad morum corruptelam turpitudinum Avenione securi percussus est circa an. MDCL. vel biennio ante, ut multi scribunt, ætatis vel XXVI. vel XXVII., certè nondum annorum triginta. Ejus opera omnia Italicè scripta, edita sunt his titulis, quos vel parvi pendet posteritas, vel ex merito detestabitur. Præter notatum Panegyricum

Joseph libri IV. Susanna libri IV. Sampson libri III.

Taliclea Poema Prosaicum. Vita S. Joannis Alexandrini. Declamationes Variæ. Princeps Hermaphroditus, Pulcritudines Animarum. Bersabea. Legatus obnoxius invidiæ, sub nomine ficto Alcinii Lupi, quod Anagramma est Ferrantis Pallavicini.

Acta toto Orbe Terrarum an. MDCXXXVI.

Agrippina gemina. Tabellarius hippoperis spoliatus.

Rete Vulcani liber obscænissimus.

Rhetorica Meretricum opus putidum, Pollubrorum Tinnitus.

Non edita recensent post Ghilinum Incogniti.

1650 CCXXXII. ALOYSIUS CONTARENUS patricius Venetus cum adolescentiam, tum ipsum juventutis florem mollioribus literis ac Philosophiæ dicavit in lyceo Patavino, ut ipse profitetur Paulo Benio præceptori discipulus addictissimus (4). Redux in patriam sacrum Cruciferorum ordinem professus est. Vixit propè semper Venetiis (5), nullumque in familiâ sacrâ, cui nomen dederat, Magistratum gerere voluit, quo impensiùs totum se profanarum sacrarumque literarum & multiplici ex lectione & annotatione perpetuâ eruditioni concederet: ut non sit mirum, si quæ scripsit & edidit, mistura quædam sint rerum diversarum, & ut Græci dicimus, [illegible], ex quo & utilitatem lector percipiat, & laboriosam hominis Philologiam agnoscat. Extremis vitæ annis cùm cœpisset phtisi laborare, Neapolim profectus est, atque ibi ita convaluit, ut se civem atque incolam dixerit, decesseritque apoplecticus an. MDCL. ætatis XLVIII. Extat opus ejus pereruditum Italicè, inscribiturque

Elegans & jucundum Viridarium. In eo agit, *de infelici obitu illustrium Virorum. De variis & miseris exemplis Virtutum, & Vitiorum. De Gestis & obitu Prophetarum. De Scriptis Sibyllinis. De Musarum dissertationibus. De Origine, & gestis Amazonum. De variis & miris Exemplis Mulierum. De Inventoribus omnium Artium, & Scientiarum. De Origine Religiosarum Familiarum, etiam Equestrium. De Virtutibus plurium Spuriorum. De quibusdam Decretis Summorum Pontificum. De Iconibus trium Gratiarum, Amoris, veri Amici, & de Septem Orbis Miraculis*. Neapoli Viridario suo addidit *Auctarium* his Titulis. *De Origine & nobilitate Neapolis, de Optima pulcritudine Mulierum Neapolitanarum De Vetustate Romæ, situ ejus, Imperatoribus, Simulacris, Templis, Lipsanis Sanctorum, Pontificibus, & Cardinalibus.*

1650 CCXXXIII. JOSEPH BETUSSIUS Venetus civis (6), ex monumentis gymnasticis Patavii inter discipulos nostros versabatur in album receptus an. MDXCVIII. (7) Hic ergo cultiores literas, Philosophiam, & artem iatricam didicerit, ex qua doctor Medicinam fecit in patria. Ex Epistola prolixa Pignorii ad hunc scripta colligimus eum semper vixisse Venetiis (8), ex Ghilino verò, qui de eo adhuc superstite scribit an. MDCXLVII. non dubitamus non ultra an. MDCL. processisse vivendo.

Scripsit

(1) ibid. & pag. 138. (2) ibid & pag. 78. (3) Incogniti p. 138. (4) Procem. Viridarii.
(5) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 137. (6) Ghilin. Theatr. Vol. 1. p. 135. (7) in Collect. Salom. loc. cit.
(8) in calce Operis ad Jul Obseq.

Scripsit Italicè tantum, editaque sunt hæc ejus opuscula,

Icones Joannæ Aragoniæ, *Dialogus*. *Dialogi duo*, *alter Amatorius*, *alter inscriptus Raverta*, cui alterum addidit *de Amore*.

Descriptio Basilicarum Ædium Catasii in agro Patavino.

Tetrastropha & Rhythmi. *Appendix de recentioribus Fœminis illustribus ad librum Jo. Boccaccii similis argumenti*.

CCXXXIV. PIUS MUTIUS Abbas Cassinensis Mediolani natus ibi cultiores literas didicit apud Patres Societatis Jesu, receptusque in familiam Monachorum S. Benedicti severioribus disciplinis Philosophiâ (1), & Theologia se se imbuit in Patavino gymnasio, ut ipse scribit. Profectus Ticinum adscriptus est Academicis, quos *Affidatos* appellant; inter hos clatuit ex eloquentia & Poesi. Legatus cœnobiorum suorum ad Ludovicum XIII. Gallorum Regem, rebus benè gestis, dignitatem Abbatis apud suos meruit, ex eâque spectabilis parem se præstitit expediendis multis, gravibusque negotiis apud Allobrogum & Mutinensium Duces. Inclaruit quoque Romæ Abbas S. Pauli noti in suburbano Romano cœnobii. Senex Mediolanum se recepit, ibique consenuit circa an. MDCLII. Celebratur ex volumine gemino *Meditationum in Tacitum*, quas Italicè publici juris fecit. Non edita ab eo, quæ nos vel non vidimus, vel obiter vidimus, ab Incognitis recensentur (2). 1652

CCXXXV. IMPERIALES JO. BAPTISTAM & JOANNEM patrem & filium Vicentinos, quos diversis temporibus ad gloriam bonarum artium pari curâ, & caritate aluit gymnasium nostrum, non est visum, quamvis emortuali distinctos anno in hac nostra commemoratione discernere. Quare utrunque ad hunc protraximus, quo credimus juniorem obiisse; ut uno aspectu nostra posteritas utriusque virtutis imaginem videat: indeque patres discant non aliunde filiis instrumenta sapientiæ parare, quàm ubi ea ipsi repetere: Filii verò norint, non alibi se in quæstu scientiarum profecturos, quàm ubi parentes ipsorum profectus atque compendii occasionem & causas habuere. Jo. Baptista Imperialis præclaris parentibus Vicentiæ natus (3), postquam humanioribus institutionibus mentem imbuit, Veronæ, ac Bononiæ primùm, Patavii deinde Philosophiæ ac Medicinæ sacris initiandum se dedit Francisco Piccolomineo, Federico Pendasio, Paterno, Mercuriali, Massariæ, Augenio, cujus in re Medica dogmata libello edito satis validè & eleganter tutatus est. Juvenis maximi habitus ob acumen, & ingenii acrioris perspicacitatem, vix dum laurum Medicam retulit, & in patria docendi munere degravatus est jussu publico, cui obtemperans, eùm per annos aliquot juventuti profuisset, summa cum laude ac felicitate curationum Medicinam factitavit, atque interim insomnis noctu, quod ægrotorum curis & rerum civilium tractationi subducebat, laboriosè tempus libris & operibus æternum victuris impendebat. Aristotelis locos explanare ex tempore solitus, & de Galeni sententiis utilissima promere, in hunc præcipuè prolixis lucubrationibus multa conari cœpit, & quod ante eum nemo molitus est, opus luculentissimum edidit, quod Medicam officinam stupendâ dogmatum Silvâ, & peregrinâ Methodi novitate ditavit. Describitur hic patris labor à filio Joanne multis, ex quibus erit ejus petenda notitia. Ex hoc opere in dies clariori, post obitum Roderici Fonsecæ Professoris in primo subsellio gymnasii nostri, Literatii Triumviri eam sedem Practicæ Medicinæ ornandam, augendam obtulere. Sed is civium suorum studiis, amore patriæ, commodisque privatæ & doctæ quietis persuasus, modestè se excusavit, prælusitque repulsæ datæ Messanensi gymnasio, ad quod amplissimo stipendio, & honorificentissimis conditionibus vocabatur. Vivendi finem fecit Vicentiæ an. MDCXXIII. ætatis LIV. Filius ejus Joannes (4), hæres virtutum patris, has auxit, & præ patre immortalitati consecravit. Studuit & ipse Patavii, atque hic mitiores & graviores disciplinas mirâ sedulitate perdidicit: ejus unum præceptorem Incogniti nominant Cremoninum, cui tamen non videtur nimis fuisse addictus, quando mores ejus in Elogiis non admodum probat (5), nec sanam doctrinam existimat. Alios, sub quibus profecit admodum, recenset alibi (6), ac magnificè laudat. Medicinam gloriosè fecit in patria, claretque ex *Musæo historico*, edito pluries, & Urbani VIII. Pontificis laudibus celebrato, quamvis neque accuratum sit, & perplexâ ac turgidâ latinitate quantùm propius est Elogiographus, tantùm abest ab historica simplicitate. Musæo historico addidit *Musæum Physicum de humano ingenio* complexum tres libros, quibus doctè, ingeniosè, eruditè, & eleganter *de Natura & subjecto ingenii*; *de differentiis & causis ingenii*; *de qualitatibus & signis ingeniorum*. Extat ejus etiam *Dissertatio* 1653

(1) Ghilin. Theatr. Vol. I. p. 199. (2) pag. 387. (3) Jo. Imperial. Musæo. Hist. p. 192. 195.
(4) Incogniti pag. 205. 207. (5) Musæ. p. 173. (6) in Parergo.

Historico-Medica Pestis an. MDCXXX. Promittebat Musæum Medicum, sed hoc neque vidimus, & an ediderit, ignoramus. Florebat an. MDCXL., quo vulgatum est ejus Musæum Historicum, & Physicum, atque etiam MDCXLVII. quo de illo scribebant Ghilinus, & Incogniti, nec tamen vivendo an. MDCLIII. quinquagesimum ætatis excesserit.

CAPUT XLIX.

Jo. Franciscus Rambaldus. Jacobus Philippus Tomasinus. Thomas FincKius. Ludovicus Locatellus. Georgius Chortacius. Georgius ejus Patruus, & Meletius Frater.

1653 CCXXXVI. JO. FRANCISCUS RAMBALDUS Eques Veronensis per annos aliquot Philosophiæ ac bonis artibus, quas apud Patres Societatis Jesu degustaverat adolescens, juvenis apud nos locavit utiliter operam; ne studiorum curriculum, quod inierat, absolveret, in causa fuit mors improvisa patris, qua Veronam revocatus, curisque domesticis implicatus, ita tamen in iisdem studiis versatus est, ut rigidum Philosophiæ supercilium Musarum lenociniis temperaverit. Fertur, multa scripsisse solutâ, & vinctâ numeris oratione, quæ sæculum proximè elapsum probavit, laudavit. Nobis notus est ex volumine Carminum elegantissimorum, quo de Sensibus latinissimè philosophatus est regnante Romæ Philosopho ac Poeta Urbano VIII., indeque commendationem amplissimam apud viros eruditissimos meruit: quorum judicio ad Magni Fracastorii gloriam quadantenus accessisse visus est. Floruit declinante sæculo eodem XVII., obiitque post an. MDCLIII. quo de illo adhuc superstite hæc scribebat Julius à Puteo (1).

1654 CCXXXVII. JACOBUS PHILIPPUS TOMASINUS, de quo ex operis adsumpti proposito pauca Ughellus (2), priscâ origine Lucensis, propiore Venetus, ut ipse aliud agens submussitat, palam prædicant ex ipso sodales Incogniti (3), re ipsa Patavinus patriâ & domicilio, nec sanè familiâ admodum nobili natus est an. MDXCIII. Adolescentiam in patrio gymnasio bonis artibus expolivit, mox Ordinem Sacrum Canonicorum Sæcular. S. Georgii in Algâ professus, majoribus disciplinis mentem erudiit, retulitque Theologicam laurum an. MDCXIX, unâque in jus Theologici collegii adscitus est (4). Exinde in secessu Monastico Musis, Eruditioni, ac Philologiæ se dedidit, vir infinitæ lectionis, laboris invicti, curiositatis indefessæ, rerum Patavinarum vestigator perpetuus, ut occasio tulit, ut res erant præ manibus, multa, varia, diversa scripsit, ex quibus clarus, non in sua familiâ tantùm, sed passim apud literatos homines omnes ætatis suæ, in quorum se amicitiam officiosus Doctorum sui temporis cultor insinuabat, sibi ad sacras dignitates aditum aperuit. Nam dum cœnobiorum suorum præfecturas obit, & ex munere Sodales invisit, Romæ ab Urbano VIII. benignissimè acceptus, atque ex Elogiis præsertim, & Petrarcha Redivivo laudatus, Præsul ad Cydonias in Creta insulas lectus est, à quibus cùm se justis de causis excusasset, dictus est Æmoniensis Antistes in Istriâ. In ea civitate, quæ nomine tenus civitas est, potiùs oppidulum infrequens, & vicus, ita sacris præfuit, sanctèque & comiter commissum sibi gregem curavit, ut sæpissimè Patavium commearet, donec frater ejus Paulus Jurisconsultus superstes fuit: hoc extincto, æger ac tristis intra Æmoniam suam sese abdidit, ac reliquum vitæ ad annum MDCLIV. quo obiit (5), opusculis suis recensendis impendit. Eorum pars maxima edita est, pars aliqua anecdota citatur passim. Quotum circa an. MDCXVII. vulgatæ celebrabantur Epigraphæ catalogum Incogniti proferunt; nos dabimus edita, quæ vidimus, quæque MSS. summo studio Salomonius collegerat, servabatque.

Illustrium Virorum Elogia, libri vel tomi duo. Opus Elegans, latinum, perutile. Sed Joannes Rhodius teste Vossio apud Santeuremondum (6), jactabat, ea à se fuisse conscripta, inde autem colligebat, insularum, quas gerebat in Istria, Tomasinum sibi debitorem esse, quòd Elogiorum hujusmodi præmium eæ insulæ fuerint. Dicto hominis notæ dicacitatis ac petulantiæ non ausim adstipulari; at certè in Elogiis diversus est stylus à cæteris opusculis Tomasini, plerumque incuriosis, illiberalibus, ac semibarbaris.

T. Livius Patavinus. Oratio de laudibus S. Hieronymi cum Elencho Theologorum Collegii Patavini.

Cenotaphium

(1) Elog. p. 117. 118. (2) Tom. 5. p. 258. (3) p. 189. (4) Tomas. Gymn. lib. 1. c. 36. p. 193. circa finem.
(5) Ughell. ibidem. (6) Tom. 6. p. 194. in Colomesianis.

Cenotaphium Maximi Turani illustratum. Prodromus Athenarum Patavinarum. Bibliotheca Patavina Publica & Privata.

Petrarcha Redivivus Opusculum selectæ eruditionis. *Vita Laurentii Pignorii VC. ejus Bibliotheca, & Musæum,*

VC. M. Antonii Peregrini Jurisconsult. Vita, Epistola Cassandræ Fidelis, & Lauræ Cereta Brixiensis edita & notis illustrata,

De Donariis seu Tabellis Votivis liber singularis. Libellus de Tesseris Hospitalitatis, Bibliotheca Veneta MSS, Publica & Privata.

Gymnasii Patavini libri IV, opus, quo jejunitatem Riccoboni in eodem argumento supplevit, nos hoc nostro, quæ utrique desunt, adiecimus, supplevimus, auximus.

Annales Canonicorum Sacularium S. Georgii in Alga. Addidit Appendicem seu Mantissam in libros tres distributam.

Inscriptiones Patavina Sacra & Profana. Has auxit Salomonius & notis ad marginem additis locupletavit. Inscriptiones quoque aliquot Agri Patavini, ejusdem Salomonii cura illustratæ.

Chronotaxis Gymnasii Patavini ab an. MDLXX. ad MDCXLII. cum Characterismo ejusdem Gymnasii, & Athenis Patavinis,

Italicè edidit.

Historiam Deiparæ Virginis ad Montem Orthonum; Synodum Diœcesanam Æmoniensem.

MSS. extant, latinè quidem. *Vita Petri Aponensis, Francisci Petrarcha. Characterismus Canonicorum S. Georgii in Alga. Parnassus Euganeus. Elenchus Patavinorum Antistitum, & Sanctuarum Patavinum. Descriptio Deiparæ Virginis ad Turriculam, & Avantii. Vita Torquati Tassi, & multa de ejus Carminibus.*

Italicè. *Vita B. Jordani Patavini. Historiarum Istria lib. X.* Opus non absolutum. Hujus libros aliquot vidimus apud Paulum Naldinum Justinopolitanum Antistitem, lacunis & hiatibus maximis deformatos: licuit attamen nobis ex illis quoque aliquantisper proficere.

CCXXXVIII. THOMAS FINCKIUS celeberrimus Medicus, Orator, Mathematicus, & Astronomus, ex omnibus gymnasii nostri monumentis, albis Germanorum & Consiliariorum catalogis, denique ex epigraphe monumenti (1), quod Nationis Germanicæ, quâ continet artium studiosos, juri concessum est, ad nostri gymnasii censum ac decus pertinet: malè autem confunditur à Salomonio cum ejusdem cognominis aliis, qui Protectores ac Syndici scholasticæ juventuti Patavii præfuere. Nam alter, nomine Joannes & gente Anglus hic erat an. MDCLVII. atque artium studia profitebatur; alter Thomas quidem & ipse dicitur, at signatur anno MDCLVIII. natione Danus, Jurisconsultorum Scholarches, cum is, quo de agimus, inter Mortales esse desiisset an. MDCLVI. gente Cimber, domo Flenburgensis ex oppido Slevicensis ditionis. Studuit primùm Argentorati, ac præcipuè se facundiæ, & Mathematicis disciplinis addixit, quas ut impensius sibi compararet, Basileam concessit, inde Patavium venit, atque hîc erat an. MDCXXXVII. (2) Consiliarius eo anno nationis Germanicæ, auditor verò assiduus & accuratus Paterni, Mercurialis, Capivacei, Bortoni, Guillandini, Aquapendentis, Saxoniæ, Piccolominei, Mercenarii, Zabarellæ, Moletii, ut fusius annotat M. Sponnanus Rector Academiæ Hafniensis in Programmate funebri, unde sua habet Freherus (3). Probè in iis, quas amabat, scientiis institutus Patavii, varia Italiæ lustravit gymnasia cursu quodam curiosioris eruditionis, quo alia quoque Germaniæ lycæa pervagatus aliquandiu, domum regressus est, unde eum sibi Medicum Philippus Dux Holsatiæ Gottorpius adsciveit. Ea dignitate auctus Mathematica theotemata professus est Hafniæ ab an. MDXCI. adj an. MDCII. quem totum Eloquentiæ docendæ dedit. Anno sequenti cœpit ibidem Medicinam profiteri, functusque Magistratibus Academicis, atque opibus ex diuturnâ praxi Medica dives: his & opulentam familiam reliquit, & pauperes ac lyceum Hafniense largis legatorum erogationibus honoravit. Obiit Hafniæ persenex an. MDCLVI. ætatis XCVI. sepultus ibidem est in templo Deiparæ cum Epitaphio, quod leges apud eundem Freherum, ex quo hæc ejus opera damus. 1656

Geometria Rotundi libri XIV.

Horoscopographia sive de inveniendo Stellarum situ.

Tabula Multiplicationis & Divisionis, seorsim etiam Danica Moneta accomodata. Tom. II.

Ephemerides Variæ.

De constitutione Philosophia Mathematica.

De Hypothesibus Astronomicis Mundi Divisionis, & I. Motus Circuli.

De Ortu & Occasu Siderum, de Diebus & noctibus,

(1) Salom. Inscript. Pat. p. 272. n. 16. (2) ex relata Epigraphe apud Salom. d. n. 16.
(3) Tom. 2. P. 3. p. 1384. 1385.

noctibus, & Mensibus & Annis.
Disputatio Medica pro Peste. Disputatio de Hydrope.
De Medicinę constitutione Disputationes XVI.
Tres Tabulę Quotidianę numerandi necessitati accomodatę.
Theses Logicę, alię Philosophicę.
Appendix de Canonis Triangulorum usu, etiam in Cyclocentricis.

1657 CCXXXIX. LUDOVICUM LOCATELLUM Bergomatem ex albis Bergomatum quæstoris constat quadriennio Patavii Medicinæ operam dedisse (1), postquam biennio Jurisprudentiam coluit. Eum chymicis laboribus annos XX. impendisse, refert Calvus (2); percurrisse deinde finitimas regiones, peragrasse Germaniam, Galliam, hæsisse demum Mediolani, atque ibi arcanis chymicis usum ex Paracelsi, & Lulli mysteriis miras morborum curationes factitasse. Nondum plane senex Genuæ pestilentiâ vitæ ereptus an. MDCLVII. Edidit Italicè.

Tractatum de Peste.
Theatrum Arcanorum, ubi de Arte Chymica, & ejus Arcanis.
Elucidarium Chymicum.

1658 CCXL. GEORGIUS CHORTACIUS Meletii Archiepiscopi frater, gente Cretensis, domo Rhethymnius, Patavii Medicam artem edidicit (3), renunciatusque in eadem doctor curandorum morborum in patria, si quis alius felicissimè provinciam obiit, totâ insulâ nostrâ celebris, & undequaque ad Artis, quam profitebatur, miracula perpetranda expetitus, accitus. Rhethymnâ Turcarum impetu captâ direptâ, atque pessumdatâ in metropolim Cretæ se ex fuga recepit, ibique, ut ferunt, Archiatrus, donec vixit, à plerisque habitus obiit, me puero circa an. MDCLVIII. Scripsit & edidit *Trutinam Medicam*, & librum I. *de Hydrophobia*. Patruum habuit cognominem in vernacula lingua nostra Poetam celeberrimum, cujus tragœdia Erophile nostrorum teritur manibus. Edita est, ac, uti memini, sæpè in urbe Creta publicè data, semper placuit. Addere his licet Meletium Chortacium Philodelphiensem Metropolitem primi fratrem, nepotem secundi. Is ad gymnasium pertinet nostrum: quippe Diaconus adhuc hic sacræ Theologiæ studuit (4), ex qua maximè claruit inter nostros. Hujus Sacræ scientiæ theses tutatus est sub Cypriano Philippino Professore Theologo singulari cum laude in templo D. Augustini, quas etiam Græcè & Latinè in lucem edidit, & Græciæ suæ pernoscendas objecit. Vixit deinde Venetiis Divini verbi præco facundissimus. Ibi typis subjecit Panegyricam Orationem Græcam eloquentissimam *de Dignitate Sacerdotii*, latinam verò, sed prolixissimam *de Inauguratione Joannis Pisauri Veneti Principis*. Secundùm hæc præfuit sacris Græcorum Venetis Philodelphiensis Archiepiscopus, & in ea dignitate consenuit, è vivis ereptus an. MDCLXXV. ætatis LXVIII. Præsul sanctimoniæ, quod ad vitæ rationem, & morum integritatem attinet, non vulgaris, facundiæ in habendis concionibus eximiæ, prudentiæ in exercendo pastoris officio inter subjectos pasci difficiles, singularis.

CAPUT L.

Oliverius Cromuel. Io. Franciscus Lauretano. Felix Calvus. Meletius Syrigus.

1658 CCXLI. OLIVERIUS CROMUEL Britanniæ sub nomine tituloque patroni tyrannus, haud scio dedecorine an gloriæ futurus sit gymnasio nostro, cujus illum alumnum inficias ire non possumus, cùm & Anglorum catalogus, qui extat etiamnum (5), illum suis annumeret Consiliariis an. MDCXVIII., idipsumque insignia ambulacris gymnasticis appicta testentur (6). Natus est in Wallia obscuro loco (7), nec ditibus, clarisve parentibus, aut illustri familiâ, quamvis non desint, qui pronepotem illum existimant Thomæ Cantabrigiensis patricii (8), qui princeps inter Ministros à cubiculo (9), præcipuus inter Consiliarios, præfectusque secretis, Henrico VIII. regnante incestarum nuptiarum auspex, tandem scelerum pœnas dedit, ac cervice gladio carnificis cæsâ probavit, plerunque malis consiliis malos auctorum exitus respondere. Ut ut fit, Oliverius natalem inopiam adolescens auxit lasciviá & luxu, ac diuturnis peregrinationibus, quarum partem Patavio dedit, biennio saltem bonis hic artibus addictus. Hinc

(1) ad An.1618.& seqq. (2) Scen.litter.P.I.p.155.156. (3) Monum.Nation.Transmar apud Salom.in Collectan. (4) Salom. in Collect. (5) apud Viatorem Natio Anglicæ. (6) Salom. in Collect. Inscrip. recen. Gymn. (7) Pajolus Vit. Cromuel p.234.Nostradum Cent.8. Quater.70.Defensio Regia. (8) Pajol.ibid.p.235 ex Bisaccion. (9) Vid. Sander.lib. 1.de Schism. Anglic.

Hinc in Britanniam regressus eo anno, quo Jacobo mortuo Carolus Rex suffectus est. Ductâ Cantabrigiæ (1) uxore, hac impellente, ad gerendam Rempublicam sensim ac dissimulanter accessit; paulatimque iis, quibus naturâ & studio se se instruxerat, artibus, ita se classi minorum gentium accomodavit, ut præcipuus in habendâ ratione publicarum rerum, in procurandâ variarum religionum concordiâ, prosequendisque omnibus, quæ bono publico essent, censeretur. Artifex simulandi eximius, modestiâ voluntates omnium captare, mediocri planèque plebejo, & cultu & victu, ostentare animi æquabilitatem egregiam, vultu & eloquio ad omnem pietatis speciem composito ità sectarum omnium, quibus Britannia fluctuabat, aspectibus arridere, vix ut internosci potuerit, quam ex animo sequeretur, nisi quod constans plurimorum opinio fuit, hunc hominem, dum hæreses inter se pugnantes probat, sed interim Anabaptistis & Puritanis, quorum sectæ ferociores videbantur, favet, reipsa religionis fuisse nullius; nec præter utilitatem suam, divinitatem aliam agnovisse. Non tamen abnuerim (2) tantæ impietati, tantisque vitiis affuisse virtutes, dotesque animi planè mirabiles. Natura & institutione facundus & eloquens, ita se placitis omnium insinuabat, ut ad sua omnes converteret, & quodam veluti verborum, actionumque veneficio afflatos suæ subderet voluntati. Ingenio velox, constantissimus animo, quæ vel difficillima, vel in ancipiti fluctuantia putabantur, ea arte, atque indole consiliorum, exitus utrosque respicientium, moderabatur, ut quæ gerebat, decernebatve, quamvis iniqua, scelesta, planeque detestanda, justa tamen, ac laudanda, vel perspicacioribus, & attentis ad rerum exitus, viderentur. His virtutibus ac vitiis commendatum turbæ, quæ comitia Britannica commisere cum Rege, deprehenderunt, datusque est Legatus & Magister equitum Farfexio Comitiorum Imperatori an. MDCXLIII. Statim autem se partibus non minus, quàm domi, bello utilem probavit, cùm in prælio Eboracensi, victo Roberto Principe, de exercitu Regio triumphavit; mox iterum ad Ambariensem arcem congressus cum hostibus, quos Rex ipse ducebat, iterum vicit, ac geminatâ victoriâ partes Regias penitùs profligavit. Nam Regem ad Scotos profugum (3) Scoti ipsi auro empti comitiorum asseclis vendidere an. MDCXLVIII. Exinde Cromuel apud Anglos rebellantes gloriosus penè non unus publicè liberatis vindex audiebat: poteratque his esse contentus, ni eum ambitio ad tyrannidem prorsus inauditam evocasset. Quibus hanc subdolis artibus, fraudibusque, quâ pietatis impiâ simulatione, quo exercituum & comitiorum dissidio, quo denique atroci parricidio Regis manu carnificis interfecti paraverit, dicet communis, ad quam (4) studio brevitatis provocamus, historiæ veritas. Hoc nobis ad rem nostram supetetit, Rege perempto, cùm plebs & populus ad regendam Rempublicam Cromuelem evocasset, jamque Farfexius hunc se majorem videns, atque adeo sibi consulens, supremo se Militiæ magistratu abdicasset, Cromuele Duce, Scotos sub Carolo II. rebellantes victos fuisse, Carolo ad gentes exteras profugo: mox Cromuelem suis auspiciis tyrannidem iniisse, quam gessit ut Princeps legitimus, & Britanniæ Patronus, receptus probatusque missis legationibus per supremos Europæ Principes, prope dixerim omnes, quorum patientiâ, ne dicam incuriâ, monstrum hoc sæculis prioribus incredibile, quod proximè elapsum est decimum septimum vidit, ac toleravit per annos circiter undecim, quibus Cromuel bello & pace, domi forisque felix regnavit, sibique, ut licuit regni ac tyrannidis hæredem Richardum filium reliquit: quem tamen exhæredavere ultores scelerum Superi, ne pessimi patris exemplum in filio apud posteros perennaret. Obiit Oliverius in cruciatu colici doloris pacatissimè sexagenario major anno à cæde Caroli I. decimo, mense septimo, die quarto, qui fuit Iduum Septembris an. MDCLVIII. Corpus aromatibus conditum solemni pompa in regia Sepulcra Westmonasteriensia illatum est, unde biennio post extractum, raptatumque pependit è cruce: caput hastæ infixum prostitit in aula Comitiorum, fortunæ post mortem ludibrium.

CCXLII. JO. FRANCISCUM LAURETANO patricium Venetum plusquam nimis nostra ætas quâ pertinet ad sæculum XVII. celebravit. De ejus gestis quando Incogniti (5) pauca dant, licet professi hunc Academiæ suæ conditorem & patrem, nec plura Ghilinus (6) exhibet cùm in brevi tum in prolixo elogio; supererit pauca iridem edere, sed certiora, quæ olim, dum hoc opus eminus meditabamur, accepimus ab Antonio ejus filio Archipresbytero Patavino Jurisconsulto, & in Jurisconsultorum collegium adscito, viro probo, atque erga nos benignè ac perhumaniter affecto. Hoc auctore Joannes Franciscus natus est an. MDCVI. Adhuc adolescentulus Patavium venit 1660

tunc,

(1) Pajol. ibid. p. 237. 239. (2) ibidem p. 240. (3) Idem. p. 245. & seqq.
(4) Idem p. 247-272. (5) p. 245-247. (6) in front. Vol. 1. Theatri & ibi p. 205.

tunc, cùm Maximus Valerius ad Præfecturam Patavinam aceessit: apud hunc, ejusque fratrem ac successorem Silvestrum vixit Patavii ad annum usque XXII. sæculi superioris; bonis artibus, atque unà cum eloquentiæ, tum verò Philosophiæ operam dedit, doctoribus Paulo Benio, & Cęsare Cremonino. Redux cum Silvestro Venetias, annorum septendecim adolescens, ad Italam elocutionem, atque facundiam institutorem sibi adscivit & auspicem equitem Coluraffium, qui primus, vel inter primos, ad floridam, & usquequaque lasciviencem facundiam Italorum aures erexit, docuitque mira promere, exotica sequi, inhærere splendidis, atque ita dicere & scribere, ut ubique stylus vernet, exultet, ac turgeat, uno verbo blandè & ingeniosè luxuriet, nulla habita ratione veritatis, & gravitatis, qua unâ stat veræ, nec enervis, aut hiulcæ facundiæ vis ac propositum. Hoc institutore Lauretanus in eam nominis famam adolescens adhuc provectus est, ut, quod planè ratum, & fortassis inauditum, anno ætatis vigesimo Academiam Venetiis aperuerit domi suæ, ad eamque præcipua Italorum ingenia convocaverit. Incognitorum hanc dixit, mirumque est, quod illi maximorum virorum nomina conciliaverit, atque inter hæc illorum, quos ab illo puerili dicendi scribendique genere maximè abhorruisse & posteritas novit, & ipsorum scripta testantur, Augustinum Mascardum, Antonium Brunum, Claudium Achillinum, Franciscum Bernardinum Ferrarium, Hieronymum Pretum, Lęonem Allatium, Nicolaum Crassum, illum etiam, cui Lyricorum Principi Italæ Musę procumbunt, Gabrielem Chiabreram. Post institutam Incognitorum Academiam, ex hac ædepol clarior ad Rempublicam capescendam floridam ætatem instructamque tot virtutum opibus mentem convertit, receptusque in Ordinem Sapientiæ junioris, inde prodiit ærarii militaris in arce celebertima Palmæ pręfectus, eoque munere è republica functus, post varios in patriâ magistratus egregiè procuratos, præfuit Lemniacensi Præsidio, indeque ad Quadragintumvirale collegium lectus, judex publicæ incolumitati & gloriæ assiduam operam præstitit, nunquam interim intermisso dicendi scribendique negotio. Nempe ex adagio nostro *ὄιδε σοφός σχολάζειν: otium novit sibi facere Sapiens*, quod Lauretano inter tot publicas curas, negotiosissimum fuit. Nam in Academico cœtu Sodalium suorum dixit perpetuo, præivitque exemplo omnes tantâ cum gloria, ut etiam doctissimi viri ac seniores junioris se filios & alumnos in exercitationibus Academicis gloriarentur. Quę dixit, quę scripsit, ac legenda Italiæ obtulit tanti sunt habita, ut, quod raro contigit, Gallicè, Hispanicè, Germanicè pleraque reddita fuerint. Fatendum tamen est, Lauretanum in illis genio plus indulsisse, quàm sobrietas oratoria & germanæ facundiæ *πρέπον* patiatur. Floridus est magis, quàm robustus, exilibus argutiis inservit, nec aut Philosophum exhibet cùm disserit, aut seriò describit, quæ narrat: breviter eo stylo utitur quem à Coluraffio didicit, quoque prima sui parte sæculum superius ingeniosè deliravit. Florebat ab an. MDCXLVII, quo de eo Ghilinus & Incogniti scribunt, ad an. MDCLX. nec tamen diu post hunc annum vitam ptoduxerir, si quæ filius ejus Antonius natrabat nobis, hæc scribentibus memoria fideliter suggerit. Scripsit multa: quæ vidimus edita, his titulis celebrantur.

Nugarum Genialium Partes II. Sententia pię in Psalmos Davidis VII.

Epitaphiorum ludicrorum Centuria. Decisiones Amatoriæ. Dissertationes Amatoriæ. Lectiones Academicæ. Dissertationes in Paradoxis ludentes.

Vita equitis Marini. Adami Protoplastæ. Alexandri III. P. M. S. Joannis Traguriensis. Regum Cypri, sub nomine equitis Gibleti. Poetarum aliquot sui Sęculi. Epistola Anonymi de interitu Svecorum Regis.

Judicium Politicum de Morte Valstaini Ducis Fritlandiæ.

Apophtegmata & Gesta Venetorum ex imitatione Valerii Maximi.

Dianea Poema Prosaicum. Erisandra Dianeę Continuatio. Fabula Pirami & Thisbes.

Commentarius duplex, de erroribus Principum, & de erroribus Vulgi.

Dissertationes Politicę, & Morales in Salustium. Cæteras, quæ non vidimus, dabunt Incogniti (1).

1661 CCXLIII A Donato (2) Calvo monemur claris Alumnis gymnasii nostri annumerandum esse Chirurgum celeberrimum FELICEM CALVUM Bergomi natum, versatumque strenuè Patavii in addiscenda arte Chirurgica. Tradit, relatis insignibus medicinæ hinc regressum in patriam, tum Medicinæ, tum verò præcipuè Chirurgicæ artis præstantiâ claruisse, utramque autem & Bergomi & Mediolani mirâ felicitate ęgrotorumque compendio exercuisse: relictis, editisque his monumentis virtutis suæ in tractatibus, atque consiliis:

De Aneurismate, ejusque Curatione.

De

(1) ibid. p. 249. (2). Scen. liter. P. I. p. 131. 133.

De vulneribus Cancrosis. De Vulneribus Capitis. De Scirrho.
Obiit in Patria an. MDCLXI. ætatis LXXII.

CCXLIV. MELETIUS, antea MARCUS SIRYGUS, nobili genere in Cretâ natus ann. MDCXXIV. adolescens (1) missus est in Italiam causa studiorum. Italicam ac Latinam linguam Venetiis didicit; priscas Græcorum literas habuit à Corydaleo tunc Venetiis degente. Hoc præceptore suadente Patavium venit ad plenam Rhetorices institutionem, Mathesim & Physicam; jamque post quatuor annos ad Medicinam accingebat se juvenis ex indole strenuus, cum revocatus in patriam morte patris, qui planè decoxerat, vix Cretam appulerat, cùm matris obitum pridie defunctæ audivit. Hujus dote se aliquandiu aluit, indeque paupertate cogente, Monasticum ordinem, cultumque suscepit, professusque clericorum ordines, per hos gradatim ad Sacerdotium pervenit. Concionatorem in patria, & verbi divini præconem egit magna cum laude, sed non minore periculo levissimam ob causam, quod nimirum inter concionandum, minimè deposito Camelaucio, (sessilis pileus Monachorum est) sed operto capite Præsidem quendam rerum nostrarum ignorantissimum è suggestu sacro salutasset. Ergo in Angarathense cœnobium se se abdidit: unde non diu post prodiit Abbas renunciatus Monasterii ad Bonos portus vicum insulæ notum ex actibus Apostolorum (2). Verùm ibi quoque fortunæ sinisteritas, armata superstitionibus Photianis, hominem convenit, afflixitque. Nam cùm supremus Cretensis regni Præses insulam de more invisens latinum quendam Sacerdotem jussisset Sacra latina facere in ara Græca, hisque peractis discessisset, Meletius ratus, aram illam sacro latino execratam, non ante fuit in ea Græcè fieri, quàm illam ritu solemni ac celebri cæremonia iterum consecraret. Id quod ubi innotuit, uti par erat, comprehendi vincirique jubetur. Sed ille fugâ sibi consuluit, & Alexandriam navigavit, exceptus à Cyrillo Lucari tunc ibi Patriarcha, laudatusque encyclicâ Epistolâ. Cum hoc deinde Meletius profectus Byzantium, in æde Virginis Deiparæ Chrysopeges domicilium posuit an. MDCXXX. docebatque in illo templo & concionabatur assiduè ad ann. MDCXXXIX., quo cum Porphyrio Nicæno Archiepiscopo à Patriarcha Parthenio I. Legatus missus Jasium ad Synodum Jasianam habendam, inde redux an. MDCXLIV. quòd non placitura diceret Parthenio II. ab hoc pulsus in exilium, Jasium iterum se recepit, unde revocatus precibus Panhagioti Magni Turcarum interpretis, cùm animum Parthenii exorare minime potuisset, Coum secessit, mox exautorato Parthenio, remeavit Constantinopolim, habitavitque in iisdem ędibus, à quibus non diu post, restituto Parthenio, fugiendum illi fuit Tryglîam in oppidum Bithyniæ ad annum usque MDCLII. cùm à Joannicio successore Parthenii revocatus in eadem Byzantii Sede, iisdemque muneribus fuit, quæ tandem transtulit Galatam in templum Christi Servatoris Mpostariorum, ubi mortalitatem explevit XV. Kal. Maii an. MDCLXII. ætatis LXXVII. Corpus Trygliam relatum conditum est in cœnobio SS. Patrum. Hactenus pleraque ex ejus vitâ (3). Scripsit plurima sermone vernaculo, quorum hæc pauca nobis nota perlecta sunt. 1661

Conciones in omnes Anni Dominicas. Tomi III. in varia Sacra Scriptura loca.
Martyria quorundam qui pro Christo peremptis sunt suo tempore.
Confessio Petri Chiovienfis Antistitis emendata jussu Synodi Jasiensis.
Commentaria Origenis in Epist. ad Rom. ex latino Græcè reddita.
Libri Joannis Cantacuzeni adversus Mahumetanos vernaculo sermone expositi.
Institutiones Justiniani & Epitome Nomica Leonis & Constantini eodem sermone jussu Basilii Moldaviæ Principis.
Antirrheticum contra Cathechismum Cyrilli Lucaris, opus egregium Calvinianos & Lutheranos errores refellens ex controversiis Bellarmini suppresso nomine, quibus & sua addit, & Ecclesiæ Orientalis Dogmata à calumniis Hæreticorum tuetur.

CAPUT LI.

Christianus Langius. Michael Angelus Rota. Adolfus Vorstius. Athanasius Sclerus Picrus. Thomas Bartholinus.

CCXLV. CHRISTIANUS LANGIUS Luccavię natus, Professoris in Lipsiensi gymnasio Theologi filius à teneris annis miro ardore discendi succensus præceptorum antevertit vota, omnesque cursim scientias pervagatus & Witemebergæ 1662

(1) Syrigus Præfat. in Instit. Justin. ad Basil. Moldau. Princ. (2) c. 27. V. 8. (3) Præfixa Antirrhetico. Cyrilli Typis Daciæ An. 1690

bergæ & Lipsiæ, inde Magister Philosophiæ &c, ut vulgo dicimus, *Baccalaureus* Medicinæ Patavium venit, ut hanc artem perdisceret. Ita notatur in actis (1) nationis Germanicæ, cujus Procurator asseritur & Bibliothecarius, nec semel Orator ad Literarios Triumviros pro Nationis ejusdem privilegiis tuendis augendisque missus. Fuit auditor assiduus Silvatici, Salæ, Weslingii, Frigimelicæ, & Petri Marchetti, sub quibus ad eam in re Medicâ, Chirurgicâ, & Anatomicâ famam nominis & existimationis afcendit, ut lyceæis Italicis, Gallicis & Britannicis perlustratis, postquam Lipsiam rediit, subsellium, ex quo publicè Physiologiam explanaret, meruerit, habitus jam tum ab anno scilicet MDCXLVII. summus Chirurgus, Anatomicus, Physiologus, Pathologus, Chymicus; eosque in Academiâ illâ clarissimâ honores consecutus, quos Freherus ex funebri oratione & programmate Martini Generi subnotat (2). A temulentis militibus, dum noctu ad familiare sibi musæum progreditur, vulneratus, vix tandem ita convaluit, ut posset Anatomen administrare. Verùm inde contracto morbo hypocondriaco, obnoxiusque nephriticis doloribus, inflammatione viscerum accedenre, tot malis succubuit extinctus an. MDCLXII. ætatis XLVII. Quæ doctè scripsit, his titulis celebrantur.

Miscellanea curiosa.
Tractatus de malo hypocondriaco. De morbillis sive specimine putredinis animatę. De Genio Thermarum Carolinarum. De Angina. De Facie Hippocratica. De Acidulis. De lacte humano. De Calculi humani generatione, & curatione. De morbo castrensi. De Elixire proprietatibus. De morbillis.
Athanasii KirKeri Scrutinium Physico-medicum de Peste.
Valetudinarium Infantile.
Top.graphia Microcosmi, seu Compendium Anatomicum.
Documenta Anatomica de Fœtu.
Epitome Physiologię Medicę.
Exhegesis controversiarum Pathologicarum.
Scholia in Helmontii doctrinam inauditam de Febribus.

1662 CCXLVI. MICHAEL ANGELUS ROTA Venetiis natus, oriundus Bergomo (3) humanioribus literis excultus in patria accessit Patavium; atque hic diu versatus medicæ artis arcanis se penitus imbuit. Laureatus doctor cùm rediisset Venetias adolescens adhuc, brevi tamen ad eam ex felicitate curationum gloriam evasit, ut emeritos institutionis Jatricæ Duces multis parasangis locupletissimè superarit. Valetudinis custos datus Legato Veneto, profectus in Galliam, gentis in laudibus exterorum parcissimæ meruit amplissimam commendationem, quam sibi à tota Italia deberi deinde probavit, cùm restitutâ sanitate Farnesius Principibus, Parmâ dives atque spectabilis omnibus Venetias remeavit. Ibi Archiatrus, & in arte certissimè princeps per annos fermè LIV. Medicinam fecit, unde illi non sterilis gloria; sed opes & census, cujus partem Vir non ex doctrinâ magis, quàm ex probitate, religione, ac liberalitate erga pauperes censendus in horum subsidium largissimè contulit, ditatisque cognatis ex testamento, mortem obiit Venetiis an. MDCLXII. ætatis LXXIV. cælebs, &, ut creditur, virgo: sepulti ad S. Leonem cum epitaphio ab hæredibus posito (4) funus curatum est in templo SS. Joannis & Pauli, cujus pompam oratione auxit disertissimâ Flotius Bernardus postea in Urbe Venetâ Medicus celeberrimus. Edita sunt Rotæ hæc opera.

De Peste Veneta Ann. MDCXXX. Quæstiones disputata, sive Apologetica.
Consiliorum Medicorum Centurię III.
De Curatione morborum internorum.
Comment. super. Hippocratem de elementis.
Comment. super lib. III. de Morbis epidemicis.

1663 CCXLVII. ADOLPHUS VORSTIUS, Medicus (5) & Orator in Belgio clarissimus, patriam habuit Delphos in Hollandia. Infans traductus Lugdunum Batavorum à patre tunc in Medicum Professorem Lugduno-Batavum adscito, ibi minores literas didicit, atque inter delicias censuit adolescentiæ suæ in Physica Medicaque curiositate plusquam mediocriter exerceri. Suscepit deinde, patre jubente, peregrinationes eruditioni profuturas, quam unà cum Calvinianorum dogmatum disciplina penitiore apud Molinæum hausit, Erpenium, Mornæum, quos postea Angliam, Galliam pervagatus audivit. Indè venit in Italiam, atque Venetiis arctissimam iniit (6) amicitiam cum Dominico Molino summo per ea tempora eruditorum patrono, & cum Paulo Sarpio, extantque mutuò datæ ac vicissim epistolæ hoc ipsum confirmantes. Ex his collegimus, quod aliunde refert Freherus (7), eum Patavinis Alumnis annumerandum esse, quos inter Medicinę operam dedit, Germanicę Nationis fuit consiliarius, in eaque Scholastica dignitate doctoris Medici, plaudente gymnasio recepit insignia Spigelio auspice an. MDCXXII. His ornatus, cum curiosissimè inspexisset ad plenam priscę eruditionis notitiam

monumenta

(1) ad Ann. 1645. (2) Tom. 2. p. 3. p. 1392-1393. (3) Calvus Scen. litt. Bergom. Scripsit.
(4) V. Freher. Tom. 2. P. 5. p. 1390. (5) Freher. d. P. 3. p. 1393. (6) Freher. ibid. p. 1394.
(7) ibid. p. 1394. ex Orat. Fun. Joann. Lindani.

monumenta Romanę urbis, secutus Antonium Mauroecenum ad Ordines Fęderatos legatum in Belgium rediit, ubi albo Professorum adscriptus, raro exemplo, patris collega fuit: mox Archiatrus Mauricii Principis, & summus Lugduni Batavorum Botanicus, famâ nominis sui, & in re Medica ob insignem doctrinam clarissimus. Familiarissimus fuit Salmasio, eumque propterea prępropera morte sublatum in funere facundissimè laudavit. Extremis annis arthritide, & calculis laboravit acerbissimè, quibus cum accessisset Ischuria, vivere desiit Lugduni Batavorum ann. MDCLXIII. ætatis LXVI. Ejus hæc præcipuè opera celebrantur.

Oratio in funere Petri Cunęi Professoris, & alia in funere Clau. Salmasii.

Recognitio Versionis Opsopęi Aphorismorum Hippocratis.

Catalogus Plantarum Horti Botanici Lugduno-Batavi. Accessit Index Plantarum indigenarum, quę propè Lugdunum nascuntur.

Disputationes. De Motu, Dysenteria, Febri tertiana intermittente exquisita, Epilepsia, Lyenteria, Incubo, Pleuritide vera, & purgatione, Plica Polonica, Angina vera & aliis multis, quę in titulo Disputationum recensentur.

CCXLVIII. ATHANASIUS SCLERUS cognomento Picrus, Michaelis avi mei materni frater, familiâ oriundâ Constantinopoli, & in Cretam translatâ in metropoli insulæ natus est. Gręcas literas in patria didicit Maximo Margunio præceptore: inde ad extorrem jampridem è Græcia sapientiam in Italiam venit, Latinasque quantum satis ad usum literas quæsivit Venetiis, unde Patavium commeavit, ac tyrocinio hic scientiarum posito per quadriennium & amplius, Physicę ac Medicinę operam dedit: nam an. MDCX. eum Patavii fuisse constat ex ejus literis ad fratrem datis: constat itidem ex inscriptione gymnastica (1) eum an. MDCXV. Assessorem datum Bernardo de Renaldis Vicentino artium Pro-Rectori & Syndico. Doctor Philosophiæ ac Medicinę rediit in Patriam, ubi toto vitæ tempore Medicinam fecit, donec res Cretensium stetere, regni Cretici Archiatrus, quo munere nihil apud nostros honestius, lucrosiusve. Subsecivis horis atque temporibus musis Græcis operari solitus, cùm Græcè multa scripsisset elegantissimè in Hippocratem jonice, ne à Magistri dialecto desciseeret, carmina græca tractavit uberrimè. Scripsit enim Heroico Carmine libros X. de Bello Cretico, quos typis destinatos, post ejus obitum sibi Marchio Villę comparavit ab heredibus, nec nisi Schediasmata quędam operis ejus ad nostras manus pervenere, ex quibus jure licet asserere, post priscos Poetas, nihil in Grecia nostra lectum nitidius, ingeniosius: Scripsit etiam Epigrammata multa, & D. Augustini Confessiones gręcè reddidit. Hę mihi olim à Francisco Stella Societ. Jesu Presbytero Chio dono datę furto Gręculi cujusdam ablatę sunt. Vivebat mea ętate in Patria nostra, meque morbo Icterico laborantem decrepitus senex curavit. Instructissimam habuit Bibliothecam, quam à sene in obsidione patrię ad incitas redacto Desius emit. Ex ea lipsana quędam habeo, notulis ejus accurate signata, semperque hoc disticho munita: 1664

Πικρὸς ἐπίκλην τοὔνομα δ' ἴκελος ἀθανάτοισιν,
Ἰητρὸς δὲ τέχνην, κτητὸν τόδε βίβλον.

hoc est

Immortale, cui nomen, cognomen Amarum,
Arte tamen Medicus, possidet huncce librum.

Obiit in urbe Creta antequam in Italiam navigarem anno scilicet MDCLXIV.

CCXLIX. Sęculi superioris celeberrimum Anatomicum Thomam Bartholinum Hafnia Danię urbs regia, Gaspare Anatomico claro progenuit (2). Cultiores literas Philosophiam, & Philologiam in patrio gymnasio attigit, & in castris quoque Theologicis quadantenus militavit: auspiciis deinde profitentium Lugduni Batavorum cœpit operas locare Medicinæ, atque in Philologia firmius versari ducibus Heinsio, Salmasio, Vossio, Boxhornmio. In Galliam profectus claros Parisiis, & in Monte Pesulano Medicos audivit, tandemque ad Praxim Jatrices, Anatomes, & Botanices certiùs comparandam Patavium venit, fuitque inter Alumnos nostri gymnasii plusquam triennio, ut ex catalogis constat. Usus est pręceptoribus Sylvatico, Sala, Weslingio, cui pre omnibus & carissimus fuisse traditur & addictissimus. Germanicę Nationis Consiliarius, ac substitutus Filiberto Vizzanio Pro-Rector & Syndicus pręfuit Patavino gymnasio an. MDCXLII., tanti jam tum apud Venetos nominis, ut eum Jo. Franciscus Lauretanus Academię Venetę princeps & conditor ad societatem invitaverit, ac sociis, quamvis modestè reluctantem, adscripserit. Hinc 1665

(1) Salom. inscrip. Pat. Gymn. (2) Vanding. in Acad. Hafnien. Freher. Tom. 2. P. 3. p. 398.

de illo Incogniti adhuc adolescente quædam tradunt (1), ejusque in prima juventute venustam imaginem cum elogio proponunt. Lustravit post hæc fratre Gaspare comite Italiam, atque iterum salutato Patavio, apud Rauracos Basileæ, quam hic meruerat, laurum Medicam recepit. Redux in patriam vix biennio vacavit à munere publico, datusque successor est Christiani Longomontani, simul Anatomen administrandam suscepit, quam summa felicitate, sed & magno dispendio valetudinis præ omnibus Anatomicis illustravit. Memini, V. Clar. Bernardinum Ramazzinum mihi sæpè dixisse, Bartholinum hunc unum reipsa in scriptis, quæ leguntur ab illo edita, Anatomicum apparere, qui plura experientiâ tractaverit, quam reliqui verbis expresserint. Reipsâ lacteus thoracis ductus, & Vasa lymphatica ipsi nomen debent, & publicam famam. In Hafniensi Academia summas attigit semper, summisque honoribus functus est, donec fractus laboribus an. MDCLXI., vacatione publicorum onerum impetratâ, honorarii Professoris titulo contentus concessit in prædium pecuniâ suâ quæsitum. Ibi erudita quiete beatus, parato sibi sepulcro cum epigraphe permodestâ, quadriennio post obiit an. MDCLXV. nondum quinquagenarius. Ejus opera plurima sunt; ab Incognitis recensentur ex parte (2), plenius à Frehero ex Academia Hafniensi Erasmi Vindingii, hoc modo.

Anatome Gasparis Bartholini parentis novis observationibus locupletata. Anatomia ad sanguinis circulationem reformata cum novis imaginibus. Anatomica Aneurismatis dissecti historia. Observationes Anatomicæ P. Pavi selectæ posthumæ. De Unicornu Observationes novæ.

De luce Animalium libri III. De Monstris in natura & Medicinâ. Disputatorium Hafniense. De Angina puerorum Campaniæ & Siciliæ Epidemica Exercitationes.

De latere Christi aperto Dissertatio cum Epistolis Clau. Salmasii. Antiquitatum veteris puerperii Synopsis operi magno ad Eruditos præmissa. De ductibus lacteis in homine, & brutis observatis historia Anatomica. De iisdem dubia Anatomica.

Vasa lymphatica in homine inventa. Defensio Vasorum lymphaticorum adversus Jo. Riolanum. Paralytici N. T. Medico & Philologico Commentario illustrati. Historiarum Anatomicarum rariorum Centur. VI.

Disputationes Variæ Medicæ. Epistol. Medicin. Centur. II. Observationes Medicæ Variorum; Observationes Jo. Weslingii, & Epist. Anatomicæ Posthumæ. De Danorum Medicina, inventis & erroribus Dissertationes Academicæ. Responsio ad novas Observat. Bilsianas. De Nivis usu Medico Observat. Cista Medica Hafniensis, variis Consultationibus, Casibus, Vitisque Hafniensium Medicorum repleta.

Epigrammatum Volumen. Cornari Vita Sobria ad usum vulgarem accomodata. Panegyricus Regi Daniæ Friderico III. dictus nomine Academiæ. De Cometa nupero an. MDCLXV. Consilium Medicum. De armillis Veterum, præsertim Danorum Schedion. De Variis Reipubl. Christianæ morbis, & placidis eorum Remediis. De Cruce Christi Hypomnemata IV.

Collegium Anatomicum Disputationibus XVIII. adornatum. Spicilegia duo ex Vasis lymphaticis. Examen Lacteorum contra Riolanum & Harveyum. De Pulmonum substantia & motu, Diatriba. De insolitis partus humani viis, Dissertatio nova. De Hepate defuncto, Dissertatio. Orationes funebres duæ.

Extat de Bartholini Polygraphia hoc distichon.

Hujus Scripta Viri quicunque recenset & annos,
Tot poterit libros quot memorare dies.

CAPUT LII.

Jo. Theodorus SchenKius. Philippus Jacobus SaKsius.
Erasmus Bartholinus. Guernerus Rolfinchius.
Albertus de Albertis.

1671 CCL. JO. THEODORUS SCHENKIUS Jenensis Thuringus è ditione Ducum Weimariensium, utroque parente nobilis ex programmate funebri, unde sua habet Freherus (3), Pupillus puer à Tutoribus addictus literis, his operam dedit multis in oppidis Germaniæ, à quibus cùm fuisset pestilentiæ causa coactus divertere, tandem Patavium se contulit anno ætatis XXII. æræ communis MDCXLI. Hic apprimè subactus est institutionibus Medicis auditor Weslingii, Silvatici, Salæ, Marchetti, Vesalii,

(1) p. 408. 409. (2) d. p. 433. (3) Tom. 3. P. 3. p. 1409. 1410.

Vesalii, emensusque studiorum curriculum perlustravit Italiam, ac præcipuos Italorum Doctorum sibi perarctâ familiaritate conjunxit. Rediit deinde in Germaniam, ac Medicinam Norimbergæ fecit, ubi Scholas quoque Medicinæ privatas instituit, ex quibus apud Indigetes maximè claruit. Postquam Physicam Chemnicientium stipendio docuit, & valetudini Principum aliquot præfuit feliciter, à Jenensibus accitus primus Anatomes, Chirurgiæ ac Botanices Professor publicus fuit. Deinde Medicinam theoricam professus est summâ juventutis & utilitate & frequentiâ, notus ex relatis artibus Europæ toti & assiduo literarum commercio venerabilis plerisque ob famam & scripta celeberrimis viris, quorum catalogum habet ex programmate funebri Freherus (1). A prima ætate ad morbum hypocondriacum propensum, catarrho & Phtisi asma superveniens, & αγγωνια ægrum confecere an. MDCLXXI. ætatis LIII.

Edita sunt hæc ejus opera, quæ subjicimus.

Hortus Plantarum Academiæ Jenensis. Dissertatio de Feniculo.

Exercitationes Medicæ, Schola partium Corporis humani.

Synopsis Medicinæ Novantiquæ Generalis. Syntagma componendi & præscribendi Medicamenta.

Dissertationes. De Imbecillitate Ventriculi. De Dyssenteria. De Pleuritide. De macie puerorum ex Fascino. De Ophtalmia. De Peste. De Lassitudine. De Conceptione. De Variolis morbillis. De Angina. De Fermentationibus sedativis & præcipitantibus. De Cholera. De Sero Sanguinis. De Methodo cognoscendi & curandi obstructiones. De Terra sigillata.

CCLI. PHILIPPUM JACOBUM SAKSIUM non obscuri nominis Medicum, nobili 1671 genere ex utroque parente edidit Uratislavia urbs clara Moraviæ. Literarum rudimenta cœpit in patria (2), Philosophiæ studuit Lipsiæ, prolusit Medicinæ peregrinationibus susceptis per Germaniam, Belgium, Galliam, Italiam, ut ex Ephemeride Physico-Medica naturæ Curiosorum refert, uti solet, religiosè Freherus. Substitit deinde Patavii, studiorumque suorum cursum peregit impetratâ lauro Medicinæ in augusto & primævo gymnasii collegio (3). Redux in Germaniam salutatis studiorum suorum cunabulis, Lipsia & Norimberga, recepit se domum, ac Medicinam summa cum laude fecit Uratislaviæ publicus sanitatis custos decreto Reipublicæ constitutus. Græcarum Latinarumque literarum peritissimus toto vitæ reliquæ tempore magno in pretio apud eruditissimos viros fuit. Curiosorum Academiæ adscriptus ita propositum Societatis illius tenuit (4), ut quidquid ubique viderat, deprehenderatve notatu dignum ad Medicinam, Physicam, & Pyrothecniam in adversaria vel diaria retulerit. His laboribus fractus, vir cæteroqui naturâ imbecillam corporis compagem & crassim nactus, tandem narium hæmorrhagiâ, & ventriculi vomitu victus ad plures abiit an. MDCLXXI. ætatis XLV. Ejus opera edita.

Ampelographia, sive Vitis ejusque Partium consideratio Physico-Philologico-Historico-Medico-Chymica.

Gammarologia, de natura Cancrorum &c.

Oceanus Macromicrocosmicus, sive Tractatus explicans Analogiam Geocosmi & Anthropocosmi.

CCLII. ERASMUS BARTHOLINUS, Thomæ, quem laudavimus, frater natus est 1673 Roeschildiæ in Daniâ, in quam urbem pater ejus Hafniâ ad pestilentiæ discrimen evitandum secesserat. Vivo patre cùm optimis literis in patria, & alibi per Germaniam fuisset imbutus, eo è vivis erepto, sapientiæ causâ, Belgii, Britanniæ, Galliæ scholas præcipuas lustravit, in iisque claros Mathematicos, quorum scientia maximè delectabatur, & Medicos, quorum artem profiteri decreverat, audivit. Hanc ut perdisceret Patavium venit, ubi cum certissimè fuerit I. N. G. Consiliarius (5), etiam Rectoris vices obiisse dicitur à Vindingio penes Freherum (6), cùm tamen nihil extet in gymnasio nostro, quo hoc ipsum constitui possit. Hic anno MDCLIV. insignibus Medicinæ decoratus est; pervagatusque Italiam Philologiæ gratia cùm in patriam rediisset, Geometriæ docendæ destinatus iterum Germaniam, Galliam, Belgium, Britanniam percurrit, atque an. MDCLVII. munus Geometricum iniit. Vivebat adhuc ex relato Vindingio an. MDCLXV. quadragenarius, nec quousque vitam produxerit scimus. Hoc nobis certum an. MDCLXXIII. quo illum signamus à Magistro nostro summoque Matheséos Professore Societ. Jesu Cottignio ut adhuc superstitem, & Mathematicorum theorematum peritissimum sæpè fuisse laudatum. Hæc scripserat ad eam diem, ediderat que.

(1) d. p. 1410. (2) Freher. ibid. p. 1410. & seq. (3) idem ibid. p. 1411.
(4) Acad. Curiosor. ad Ann. 1673. 1674. (5) Acta Gymnastica An. 1652. 1653. & seq.
(6) In Academ. Hafnien. repræsent.

Problematum Matheseos Pentadem.
Exercitationem de Causa efficiente.
Disputationem Medico-Mathematicam.
Methodum Renati Chartesii.
Heliodori Larissei Opticorum libros III. Gr. cum animadversionibus.
Rationem Analyticam inveniendi omnia Problemata Proportionalium etiam harmonicè.
De Æquationum naturâ, constitutione, limitibus Opuscula II. Florimundi de Beaune.
Dihoristicen, sive Æquationum determinationes.
Orationem inscriptam Jubilaum.
Considerationem Astronomicam Conjunctionis Magnæ Saturni & Jovis an. MDCLXIII.
De Problematibus Geometricis.

1673 CCLIII. Constat ex traditis à Tomasino (1), GUERNERUM ROLFINCHIUM discipulum in gymnasio nostro fuisse Joannis Prævotii: in eodem gymnasio diu moratum: eundem autem floruisse magnâ nominis famâ Medicum in Germania celeberrimum sæculo superiore. De eo multa Freherus ex programmate Joannis Frichsmuthi Jenensis Academiæ Rectoris (2): horum pauca brevitati, quam profitemur, concedimus. Hamburgi natus an. MDXCIX., formatusque ad specimen virtutis & sapientiæ curâ patris Hamburgensis Professoris; hoc extincto, pupillus à tutoribus legitimis ad ulteriorem scientiarum ac studiorum cupiditatem educatus est. Nondum annum decimum septimum ætatis egressus VVittembergam missus Philosophiæ operam dedit, atque unà Medicinam sub Sennerto delibavit, quam pressiore gustu explorare perrexit in Lugduno-Batavâ Academia. Mox susceptis more Transalpinorum peregrinationibus, Angliam, Galliam, & Italiam invisit, sedemque fixit Patavii, ratus non aliud aptius excelsæ mentis suæ dotibus theatrum Patavino gymnasio fore, in quo coram doctrinæ ac sapientiæ proceribus ad famam celeberrimi nominis, & ad optimatum artium quæstum brevi inclaresceret. Reipsâ publicarum prælectionum auditor assiduus, & juvenis indefessi laboris, quò ad Medicinæ plenam scientiam assurgeret, & Professorum sibi animos arctissimè conciliavit, & in exemplum studiosissimæ curiositatis toti nationi Germanicæ præivit; gratiamque præcellentium Senatorum, Contarenorum præsertim Petri & Francisci ita demeruit, ut illi ultro amplissimas ædes suas concesserint, in quibus, summa cum laude, raroque Spectatorum plausu coram trecentis discipulis Anatomen faceret. Hac doctrinę, & dexteritatis in arte gloriâ ad laurum virtutibus debitam communi omnium voto evocabatur. Hanc retulit hìc an. MDCXXV. non alibi quam in ipso gymnasio (3): Non sanè pręsente Venetorum Duce (quod Freheri ex relato programmate somnium est) sed coram urbis Rectoribus, multis & magnis viris spectantibus Philosophię ac Medicinę doctor plena suffragatione, ac pręeunte in formulę verba Pręvotio renunciatus. Reversus in Germaniam an. MDCXXVIII. inde communibus tum Veneti Senatûs, tum studiosę juventutis desideriis evocabatur ad Anatomen publicè administrandam Patavii: verùm cum Jenam ad idipsum accerseretur, Salanam prętulit. Ibi inaudita ad eam diem artis Anatomicę, Chirurgices, Botanices, quę Patavio secum detulerat, miracula non sine ingenti famę plaudentis strepitu explicavit, statimque Botanicum, munificentiâ Ducum Saxonię sumptum suppeditante, constituit. Eadem quoque Vinarię pręstitit: nec diu post anno MDCXLI. Jenę Chymię professionem auspicatus est: ex qua per Germaniam notissimus, indeque multorum Principum Archiatrus: accersitus quoque à Summis Exercituum Pręfectis ad Valetudinis pręsidium, in Jenensi Academia, cui raro exemplo sextùm Rector pręfuit, consenuit; ibidemque vitę satur, marasmo correptus, consumptusque mortalitatem explevit an. MDCLXXIII. ętatis LXXIV. Scripsit & edidit plurima, quę sigillatim enumerare nimii laboris sit. Pleniùs descripta leguntur apud relatum Freherum (4), dum nos capita summa proponimus.

Ordo & Methodus Medicinæ Specialis Consultatoria.
Consultatio de Hepate ad Circulationem Sanguinis accomodata.
Dissertationes XII. de curatione Capitis, ejusque affectuum.
Epitome de Curationibus particularium corporis affectuum ex Methodo Abulcbi Razæ.
Dissertationes Anatomica ad Circulationem Sanguinis accomodata.
Methodus cognoscendi & curandi febres.
Ordo partium curationi dicatarum.
De purgantibus Vegetabilibus.
Tomi IV. Consiliorum Medicorum.
Chymia in Actis ad formam redacta.
Non Ens Chymicum: Mercurius Metallorum Miraculum.
Dissertationes Chymicę VI. de Tartaro, Sulphure, Margaritis, Auro, Argento, ferro, & cupro.

Disser-

(1) Elog. Tom. 2. p. 231. (2) Tom. 2. P. 3. p. 312. (3) Freher. ibid. (4) ibid. p. 1413.

Dissertationes plurimæ, quarum præcipua, De Partu difficili. De Hernia seu Enterocele. De renum & vesicæ calculo. De Febre Hectica. De Tertiana Intermittente. De Synoche putrida. De Arthritide. De Vertigine. De Mania. De dolore Capitis. De Scrofulis seu strumis. De Chylificatione læsa. De Sanguificatione læsa. De Quartana intermittente. De Tussi, de Scorbuto. De febre Petechiali. De Catarrho suffocativo. De Salivatione. De Suppressione Mensium. De fœtu. De Vertigine. De dolore Colico. De Apoplexia, de Scabie. De Sincope, de Epilepsia.

CCLIV. ALBERTUS DE ALBERTIS Tridentinus, ut ex albo quæstorio clarum 1676
est (1), & ipse mihi sæpe profitebatur, triennio studuit Patavii, atque hic multos declamantes adversus Jesuitas audivit. Quare in hos, quasi in corruptores omnium scientiarum ac præsertim humanioris literaturæ diu fuit & ipse iniquissimo animo. Sed cùm in patriam rediisset, cœpissetque capere de ipsis experimentum, eos adeo dilexit, ut, quamvis invitis parentibus, qui eum Equitem Hierosolymitanum aulæ Viennensi destinabant, Societatem ipsam ingressus sit, seque in ea votis Religiosis adstrinxerit. Inter Socios Philosophus ac Theologus ex Oratoriâ, & nitidâ robustâque latinitate maximè præstitit. Hanc pluribus in gymnasiis summâ cum laude ac celebritate professus est. Meâ ætate persenex, quippe octogenario major, vivebat Romæ circa annum MDCLXXVI., nec diu post mortalitatem expleverit, vir doctus & pius, sed & acerbioris ingenii; qui veniam nemini daret, si quid in latinitatem peccasset, nec multum pateretur, si quidpiam dixisses, quod priscâ authoritate probari non posset. Stylo usus est acri, & peracido, solitus in ore habere illud Martialis (2).

At mihi quæ novit pungere Chia sapit.

Scripsisse se multa, dicebat, Orationes, Carmina, libros, mihi hæc nota sunt, recensenturque, ut præcipua ab Allegambe. Ea sæpè legi, fateorque, me illa imitari conatum eum adversus Photianos velitabar.

Liber adversus Saltationes seu Choreas.
Invectiva adversus corruptores Verbi Dei, eos nimirum, qui ex more sæculi superioris rem gravissimam flosculis argutiarum corrumpebant.

At maximè claruit libris editis adversus Gasparem Scioppium, qui senex Patavii degens inter illos fuit, quorum insania, meo sanè judicio, mirabilis ac miserabilis est. Quippè non aliter se præsentibus & posteris commendatum iri putant, quàm per magnorum cœtuum infamiam: ac propterea in hos livoris ungues exacuunt, per fas & nefas horum gloriam extenuant, quidlibet comminiscuntur, ut non in officinis dumtaxat, & Ambubaiarum collegiis, hoc est sectatorum suorum inertibus conventiculis, verùm etiam pro rostris, atque editis libellis adversus hos dicas moveant, eorumque mores, doctrinamque, atque institutiones reprehendant, reipsâ sanniones viris prudentibus & ingenuis ridiculi & inepti. Neque enim vident, quod, si non cerebrum haberent in occipitio, esset illis manifestissimum fieri non posse, quin ipsi nec magni nominis, nec æternùm victuri, moribus plerunque non optimis præditi, semper mediocris, imo verò nullius judicii, succumbant confirmatæ sæculis famæ, virtuti ac religioni notæ omnibus, doctrinæ tot lucubrationibus in ævum duraturæ, cœtibus denique hominum, quorum gloria perennat in posteris, exprobratura mendacium, livorem, dementiam, & ignorantiam infelici ac jamdudum elingui maledicentiæ. Horum unus Gaspar Scioppius, cùm volumen edidisset adversus Societ. Jesu gymnasia, gloriatusque, quod & aliis usuvenit, militem Alazonem agens satis ridiculum, convulsurum se Scholas Jesuitarum, bilem Alberti provocavit, quæ Sociorum modestiâ vix retineri potuit, quin hominem ad publicam, quam contra ejus calumnias paraverat ferocissimam, Bononiæ disceptationem invitaret. Cùm & à congressu se subduceret Scioppius, & ab habendâ Oratione illâ Majorum imperio Albertus fuisset deterritus; quæ oratoriè in papyro hæserant, transtulit ad typos polemicè, editisque libellis tribus, hos, agente Antonio Card. Barberino, per Satellitem, ad hoc missum Patavium, tradi Scioppio publicè coram testibus curavit. Libellorum hi tituli celeberrimi sunt (3).

Generales Societatis Jesu Vindiciæ secundùm innocentiam adversus famosos Gasparis Scioppii libellos data.
Lapis lydius Scioppiani ingenii, Spiritûs, & morum.
Dentiscalpium, & strigilis adversus Scioppium.

(1) ad An. 1618. & seqq. (2) lib. 7. Epigram. 24. (3) Aliegamb. Biblioth. Societ. Jesu p. 9.

Ferunt, his libris Albertum ita infelicem & maledicum literatorem compescuisse, ut non coegerit solùm tacere, verùm etiam, quod vulgò percrebuit, ex mærore ad mortem adegerit. Brevi enim circa an. MDCXLV. periisse dicitur. Memini ego, sæpe jocantes Socios cum Alberti truci semper ingenio, illi objicere solitos Scioppianam cædem. Quibus ille respondebat seriò, qui nunquam quid jocus esset noverat; se jure probato, probandoque usum, ut rei Societatis publicæ factam injuriam ulcisceretur, & stricto ense in maledicentiam probrosi Capitis insurgeret, eamque conficeret telo veritatis. Quod si, ajebat, id vitium ita homini inhæsctat penitus, ut unum idemque cum ipso esset, eoque cæso, vivere homo non poterat, id non ex mente suâ fuisse, nec se ea, quæ Patres Sanctissimi pro veritate tuendâ usurparunt, executum ullo inde conscientiæ stimulo morderi. Dicta hæc sunto, ut quisque discat, suis unis meritis gloriam quærere, nec alienæ famæ corruptâ vivere quadrâ. Mole suâ virtus stat, nec aliorum dejectione crescit; prima hæc est sapientia, sine quâ sapientia nulla est; se ipsum noscere, suis esse contentum; nec in aliorum opes invadere.

CAPUT LIII.

Alexander de Rubeis. Helena Lucretia Cornelia. Nicolaus Bulgari Jo. Baptista Verus. Xaverius Æmilius Davianus.

1680 CCLV. ALEXANDER DE RUBEIS Zacynthius nobili genere natus Patavii Medicinæ se institutionibus excoluit contubernio usus Jo. Cicalæ Professoris publici (1). Doctoris lauream assecutus Medicinam feliciter fecit in patria, ubi decessisse dicitur an. MDCLXXX. Scripsit ac publici juris esse voluit an. MDCLXXI.

Commentarios in I. & II. Sectionem Hippocratis.

1684 CCLVI. Non est fraudandum gymnasium nostrum eâ gloriâ, quæ illi à virtute quoque Muliebri provenit. Olim hoc illi decus adscivit Cassandra Fidelis Veneta Mulier, de qua multa Tomasinus (2), & alii: nostra ætate majus aliquid dedit mira virtus clarissimæ Virginis HELENÆ LUCRETIÆ CORNELIÆ Joannis Baptistæ Cornelii patricii Veneti & D. M. Procuratoris filiæ. A prima ætate sapientiæ ac religioni se planè devovit; atque ita utranque dilexit, ut cùm omnis literaturæ avidissima semper fuerit, rerum mortalium contemptu ac plenæ pietatis officiis sexum ad illam aptaverit (3). Posthabitis virorum principum connubiis, Virginitatem atque institutum D. Benedicti professa est votis conceptis ad aram maximam S. Georgii Majoris Venetiis coram Antistite Præfecto cœnobii. Indè, quòd mancipasset se Deo, liberior, scientiarum sibi ad vitæ gloriam & securitatem innocentiæ patrimonium ac tutelam conciliavit. Humanioribus literis imbuta, septem linguarum notitiam ad capessendum reliquarum scientiarum curriculum in commilitium adscivit: eaque felicitate in cognitione rerum humanarum ac divinarum versata est, ut in Patavino collegio, præeunte in verba sacri cœtus Carolo Rinaldino, primæ sedis Philosopho, unico post hominum memoriam exemplo, lauream sit sapientiæ consecuta, potestatemque docendi alios, quæ ipsa multa didicerat. Sed magna brevia esse, vetus adagium est. Studiis, piisque afflictationibus attrito corpusculo post annum ætatis XXXVIII. Virgo doctissima contabuit an. MDCLXXXIV. IX. Kalen. Sextiles. Sepulta est ad S. Justinæ in Monachorum conditorio, ut vivens optaverat, mortua merebatur. Extat impositum Monumento honorificum tantæ Virginis Elogium (4). Aliud inscripsere alii sumptuoso cenotaphio ad Basilicam Antonianam; utriusque dabit exemplar Salomonius (5). Vitam ejus descripsit Deza, & alii, gesta laudavit Epigrammatum Centuriâ Luchesinius. Lusit quoque in ejus funus amicus noster Clar. Nicolaus Bubullius hoc disticho Græco, & latino.

Ἐνθάδε κεῖθ' Ἑλένη Κορνηλία ἡ πολυΐστωρ
Ἑπτάγλωσσος ἦν. λοιπὸν ἀείσει φάτις.

Hic Helena Cornara jacet multiscia Virgo,
Septilinguis erat, cætera fama canet.

Artium

(1) Monumen. Nation. Transmarinæ in Collect. Salom. (2) Elog. Tom. 2. p. 343. 358.
(3) ex ejus Elog. Cenotoph. ad Basil. Ant. apud Salom. Inscrip. Patav. p. 362. n. 41.
(4) Vide Salom. ibid. p. 432. n. 28. (5) loc. cit.

Artium collegium illi numisma emblematibus ingeniosis distinctum excudit, sacravitque; addidit Macedo Distichon hoc aliud, quod in Paronomasia dum ludit, frigidissimum est.

Sole velut Solo celsus lætatur Olympus,
Sic Helene solùm jactat ovare Solum.

Simpliciùs hoc Græcè reddidit, apertiùs, elegantiùs idem amicus noster, & conterraneus Bubullius Græcorum in re Græca doctissimus.

Ἠελίῳ μόνῳ ὡς τέρπεται νῦς Ὄλυμπος,
Τὼς καὶ χθὼν μόνῃ γανυάει Ἑλένῃ.

Edidit Helena hæc pauca.

Colloquium Christi cum Anima ex Hispanico Idiomate Italicè redditum. *Syllogen Elogiorum, Epistolarumque latinarum, & Italicarum*, quas ad viros Principes, Proceresque conscripsit.

CCLVII. De NICOLAO BULGARI Corcyræo, viro doctissimo multa quæsivi intra hoc triennium, quæ in hoc opus conferrem. Nihil exhibitum est. Tantus est apud nostros vel famæ contemptus, vel posteritatis incuria. Dabo quæ hinc inde colligere potui, excerpta ex opere, quod olim Philologiæ meæ sepofui, & opus Annorum inscripsi. Natus est in urbe insulæ cognomine Corcyra, quæ propugnaculum est Adriatici Maris, arx munitissima, & nuper à Turcarum impotentia frustra tentata. Genus illi clarissimum, familia inter indigetes vetustissima, quippe quæ jam sæculo XIII. eâ Chalcochæretarum affinitate censebatur, ex qua Georgius (1) Lipsanon celeberrimum Spiridionis Thaumaturgi è Cyro Corcyram transtulit, illudque dotis accessionem fecit nepti Asimenæ, quæ nuptiis traducta est in Sacra Bulgarorum, quorum propterea, uti patronorum etiamnum jus est in sacrum illud cadaver, templumque, quo magnificè tegitur. Græcis literis apprimè exercitus in patria, Latinis verò satis Patavium venit, atque hic Philosophiæ ac Medicinæ operam dedit, ex qua doctor, cùm non obiter etiam Theologica deguftasset, Corcyram rediit: ubi quoad vixit summa celebritate artem Iatricam gloriosè ac feliciter exercuit. Fratrem habuit Christodulum, qui Archipresbyter, Græcis, hoc est totius insulę sacris sanctissimè præfuit: atque hoc hortatore, quem Physicis meditationibus exponendis destinaverat, calamum Nicolaus ad Theologica transtulit. In illis versabatur, cum Sponius (2) Corcyram invisit, convenitque virum eruditissimum, quem ex Theologicâ & Græcè linguæ peritiâ laudat. Quo anno decesserit in patriâ, non novimus, nec tamen ante an. MDCLXXXIV. nam triennio ante Catechesis ejus cudebatur Venetiis. Artemius ex eadem gente Bulgarorum juvenis multiplici scientiarum atque artium liberalium censu ditissimus, discipulus olim noster ob virtutis & insignis literaturæ præstantiam dilectissimus, quem brevi post acceptam hìc laurum Jurisprudentiæ, in flore juventutis extinctum deflevimus, multa per Nicolaum ad Medicinam spectantia fuisse conscripta, narrabat. Nobis ignota sunt penitus. Quæ edita legimus, hæc sunt. 1684

Sacra Catechesis, dicata Christodulo maximo Archipresbytero Corcyræ fratri suo: egregium, doctum, eruditissimum opus vernacula lingua nostra eleganter conscriptum, quod olim excerpsimus, ut inde adversus Calumniatores Græcorum insurgeremus, probaturi, quod manifestissimum est, Orientalem Ecclesiam semper adversus hæreses Arctoas pro dogmatibus, quæ profitetur Occidentalis Ecclesia, stetisse, pro Sacramentis scilicet omnibus, pro Sacrificio divinę Liturgiæ, pro Transubstantiatione, aliisque, quorum hæc tractatio numerosæ opibus eruditionis, ex recentissima Græcia collectis, locuples est.

Tractatus de Necessariis ad salutem, pium ac perutile opusculum: *Officia sacra S. Spiridionis, Sosipatri & Jasonis, Corcyrę Virginis & Martyris, Arsenii Archiepiscopi Corcyrensis*. Probabis in his omnia præter Synaxaria, Sosipatri, Jasonis, & Corcyræ. Hæc enim iis fabulis turpia sunt, quas in Menæis & Menologiis, unde defluunt, castigavimus. Aliqua etiam ab eodem Nicolao Epigrammata Græca conscripta, & sparsim edita, vidimus.

CCLVIII. JO. BAPTISTA VERUS, Canonicus Patavinus, humillimo genere, ut vulgo traditur, Bragantiæ in vico Patavinæ diœcesis natus, puer experrectæ indolis, 1684
ac vividi ingenii, ob hęc ipsa ab Archipresbytero vici ejusdem in familiam receptus, altus educatusque est, ac primis tum literarum tum Grammaticę rudimentis imbutus.

(1) Ipse Bulgar. in Catechef. p. 110. (2) Itiner. Tom. 1. p. 125.

Eodem commendante patrocinium invenit apud Marcum Cornelium Pontificem Patavinum, quo curante, humaniori literaturę apud Patres Societatis Jesu, ac cęteris majoribus disciplinis in gymnasio atque artibus operam dedit, fuitque inter pręcipuos Joannis Thuilii discipulos teste Tomasino (1) Scriptore Synchrono. Marco Pręsule è vivis erepto, Verus jam literis probè instructus Romam profectus est; insinuavitque se in aulam Barberinam cliens tum Francisci, tum Antonii Cardinalium, atque horum alterutrius ab Epistolis, poteratque eorumdem patrocinio si minus maxima, magna tamen & multa in magno illo dignitatum emporio sperare. Sed ei dicacitas, & maledicendi libido multum admodum obfuit. Ea factum, ut Satyrarum, quę sępe Romanis auribus oculisque summorum obiiciunt Principum crimina, auctor haberetur: id quod ingratum Pontifici, periculosam homini fecit invidiam, monituque est patronus Veri, ut Roma illum abigeret: quo excusante, & parere monitis negligente, imperatum ut Verus detruderetur in carcerem. Sed illum jussi certior factus patronus uno Protonotarii Apostolici sterilissimo titulo nobilem ab Urbe dimisit, cui Patavium regresso deinde, rebus in aula Romana compositis, Canonicum Sacerdotium in Ecclesia principe obtinuit. In eo diu vixit, inclaruitque apud nos ex Rerum Venetarum historia, quàm ingeniosè & eleganter conscripsit. Obiit Patavii an. MDCLXXXIV. seculo ęqualis senex. Sepultus est in templo primario in subterraneo, quod sumptu suo exornaverat, sacello, apud monumentum patroni Marci Cornelii cum epigraphe, quam sibi vivens apposuit (2). Ejus, ut diximus, opus egregium est *Historia Veneta* pluries edita, & in sex libros distributa, quibus res Venetorum complectitur ab V. C. & Anno DXXXVI. ad Cretę deditionem & ann. MDCLXIX. cui mantissam perbrevem addidit ea aggressam, quę feliciter augustę Reipublicę contigere, prosecutusque gnaviter est ab an. MDCLXXXIV. ad an. MDCXCII. Joseph Abbas Scarella, ipse quoque clarus alumnus gymnasii (3) nostri, qui collegii Patavini Theologus, cùm lectus Caprularum Episcopus Romam abiisset, infulas de more in curia initurus, ibi meliorem gloriam, quam unicè in votis habuerat, ingenio ac pietate pręlibaverat, meritis auxerat, vir pietate, religione, ac morum suavitate clarus, ereptus terris obtinuit, pridie Idus Martii an. MDCIC. sepultus ad SS. Apostolos cum Epigraphe, cujus verba hic ex parte produximus, ęmulari conatus est stylum historię, quam continuat; sed Veri stylus pressior est, gravior, nitidior, planèque Flori sobrietatem detractis flosculis, non assequitur solùm, sed vel ęquat, vel superat.

1687 CCLIX. XAVERIUS ÆMILIUS DAVIANUS nobili genere ortus in Chio insula Patrum Societatis piâ doctâque institutione mores formavit, ac literas didicit. Patavii trium scientiarum potissimarum arcanis initiatus ita in re Philosophica, Theologica, & legali versatus est, ut omnium præmia retulerit unâ doctor in tribus, ut quâ earum major fuerit & instructior internosci minime posset, ut Salomonius (4) de illo scribit, testaturque nobis amicus noster Nicolaus Bubullius. Theologiam tamen in urbe Creta professus est Canonicus Ecclesiæ Cretensis Theologus. Obsidione urbis Latinis Sacerdotiis planè discussis, rediit in Italiam, variisque muneribus sacris diu perfunctus Bononiam secessit, ubi à Hieronymo Cardinali Boncompagno Archiepiscopo Monialium cœnobiis, ac præsertim Parthenoni nobilissimo S. Jo. Baptistæ præfectus ab exhomologesibus per annos aliquot ad rerum cœlestium & Virginitatis amorem ac studium Christi Sponsas religiosa efficacitate mitium documentorum deduxit. Inde Latinus Episcopus Therasiæ in Ægæo insulæ, quam à S. Irene nominant, datus, dum eò navigat, atque interim divino erga navigationis socios ardore flagrans, his morbo sontico laborantibus indefessus minister Sacramentorum, & ad salutem æternam auspex, auxilium, solatium, spem sedulus præbet, eadem ægritudine afflatus ad Echinadas obiit anno, ut ferunt, MDCLXXXVII. vel sequenti, ætatis LXIII. Scripsit opus egregium, quod inscripsit. *Sacra Sponsa in Thalamo suo*. Hoc in tres partes diviserat, quarum pars prior edita est, reliquas prælo paratas Auctoris mors intet edenda reliquit. Argumentum operis in sacris exercitationibus per sanctimoniales obeundis doctissimè versatur, & utilissimè Multa alia opuscula ejus de rebus sacris agentia luci publicæ mors importuna subduxit, unàque cum illis Diarium Sacrum Anagrammatibus, ac Disthichis Græcis in Divos singulis diebus ab Ecclesia cultos eleganter distinctum. Vir fuit reipsâ doctissimus, & linguæ inter paucos Græcæ peritissimus, quam epigrammatibus candore, & acumine præstantibus ad priscam venustatem erexit.

CAPUT

(1) Elog. Tom. 2. p. 199. (2) Salom. Inscript. Pat. p. 19. 20. n. 95.
(3) Salom. ibid. p. 322. ad n. 23. in marg. (4) In Collect. ad An. 1648.

C A P U T LIV.

Arsenius Calludius. Georgius Baglivus. Alexander Maurocordatus. Iacobus Salomonius.

CCLX. ARSENIUS CALLUDIUS Cretensis Hieromonachus à Gerasimo Ulacho, ut ipse videtur Sponio (1) significasse, avunculo suo Græcas li. 1690 teras didicit, fuitque vir strenuus, non in re literariâ solùm, verùm etiam in rebus agendis pertractandisque negotiis. Nam post Hilarionem (2) Cicalam præfectus Cottuniano collegio, huic admodum profuit, sive repellendus fuit Cottunii nepos, qui hæreditati, quam Grecę juventuti erudiendę testamento patruus addixerat, inhiabat, sive depugnandum erat cum Curatoribus hereditatis, quos Commissarios appellant, quorum vel ignavia, vel dolus res hereditarias perditum ibat. Id muneris obiens Patavii se Gymnasio nostro discipulum dedit, in eoque preceptore Theologo è Scoti sententiâ Theologię operam dedit. Ea satis imbutus, nam & Sponius (3) eum doctum Theologum censuit, cùm Ulachus Abbas fuisset renunciatus cœnobii Corcyrensis Deiparę Virginis ad Palęopolim, eò suppetias laturus preceptori vel avunculo seni navigavit, prefuitque suburbano templo Corcyrę Divis omnibus sacro, quod accuratè Sponius describit, notatque sibi à Calludio quedam opera Damasceni, & Prochoprodromi fuisse proposita, quę hactenus essent anecdota. Post annos aliquot redit Venerias cum Ulacho, quem insulę Philadelphienses exceperant, impetratâque successione, qua Ulacho in prefectura Palęopolitani cœnobii suffectus est, Veneti Senatûs beneficio ibi consenuit. Obiisse in eâ insula creditur post an. MDCXC. ętat. circiter LXXIII. Scripsit & edidit librum, quo sacra Hierosolymorum loca, & peregrinationem ad ea religiosam enarravit curiosè satis linguâ grecâ vernaculâ. Edidit quoque spasim epigrammata quędam greca. Scripsit & habuit Panegyricas orationes multas, & conciones, ex quibus admodum claruit, atque etiamnum non sine laude memoratur.

CCLXI. Si quem alium pleniore jure hac nostra ętate accensere Alumnis suis, deque eo gloriari licet gymnasio nostro, is est GEORGIUS BAGLIVUS Aletiensis ex 1706 urbe clara Salentinorum sub Archiepiscopo Hydruntino. Patavii studuit (4), Patavii ad præmia titulosque Doctoris evasit summâ cum laude: hìc quoque praxim Iatricam didicit. Romam profectus, ibi celeberrimus Medicus fuit, Professorque, & Anatomes Administer in Romano archilycæo; tanti verò in Urbe nominis, ut illi famæ præproperus favor, atque artis felicitas exitio fuerint. Nam cùm expetitus ab omnibus, eos sibi undequaque labores conciliasset, quos exantlare minimè posset, nec vellet deferere, iisdem brevi succubuit triginta & octo annos natus, sæculi nostri XVIII. sexto; sepultusque est ad S. Marcelli in Hippodromo, vir planè in re Medicâ maximus. Quæ enim scripsit à Medicis Transalpinis maximi fiunt, editaque sunt pluries; imò & in varias linguas translata. Quanti habendus sit, & habeatur, comprobant satis, præsertim ex Canonibus Sanctorianæ Staticæ additis munitisque doctissima præfatione ad Senatorem amplissimum, Jo. Franciscum Maurocenum Equitem, & tunc Romę Venetum Oratorem. Hi Baglivo Canones immortale apud Gentes exteras nomen comparavere, quo Romanus Hippocrates appelletur. Reliquit multa non edita, atque illud præ reliquis *de Morborum Successionibus* Opus in tres Tomos distributum, quod expetitum à viris doctissimis, expectatumque, fortè, dum hæc scribimus, publicam lucem aspexit, vel certè adspiciendæ sit proximum.

CCLXII. ALEXANDRUM MAUROCORDATUM Gręciæ nostrę decus eximium, Chio, ut ferunt (5), oriundum, nobilissima matre, & ex priscis patriciisque majori- 1709 bus edidit urbs regia Orientis Byzantium. Primum Romæ aliquandiu studuit in urbano Græcorum Collegio, unde Patavium venit, atque in gymnasio nostro bonis artibus innutritus est. Medicinæ peculiariùs operam dedit: claruitque inter Patavinos discipulos, si quis unquam alius, maximè tum ex eo, quòd ingenio præstaret cæteris, tum quòd ad dicendum ex tempore præ reliquis aptus, miraculo semper fuit: tunc præsertim, cùm, Oratore, cui Studiorum inauguratio fuerat demandata, repentinâ ægritudine impedito, ipse exoratus precibus Pro-Rectoris, & dictavit ex tempore orationem, quæ postridie ad typos prodiret, & aliam ipse pro rostris in æde Patavinâ primaria habuit,

ingenti

(1) Itiner. Tom. 1. p. 128. (2) Salom. in Collect. (3) ibid. p. 127.
(4) ex Relat. à U. C. Nicol. Bubullio. & Monum. Gymn. (5) Salom. in Miscell. ad Gymn.

ingenti cum admiratione discipulorum, Professorumque. Sed juveni Græci vigor ingenii, naturæque & indolis fervor cùm superesset, non defuit elati nimis impetus animi, ex quo reprehenditur à Salomonio(1), quamvis amico, &, ut ipse gloriatur, Magistro(2). Ferox, rixosus ac pertinax, fovere seditiones, hisque se primipilum præbere solitus, tandem decreto publico meruit exilium, jam proximus reportandis doctrinæ præmiis. Ergo profectus Bononiam, intra brevem paucorum dierum periodum, quam hìc diu sibi comparaverat, laurum retulit; rediitque Byzantium, ubi feliciter adeo Medicinam fecit, atque interim addiscendis exoticis linguis idoneam ad quælibet mentem addixit, ut Medicus Turcarum Imperatoris, vivo Panhagite designatus, hoc mortuo, ad supremam, quę in aula Turcicâ una Christianis patet, summi Othomanicæ Majestatis interpretis dignitatem fuerit adsumptus. Quid, quantaque hoc honore ac munere maximo per annos fermè quadraginta functus, difficillimis temporibus egerit, quantâque; & quàm felici sedulitate ac prudentiâ raro tutas ac diuturnas apud barbaros dignitates sibi ac posteris comparaverit, protuleritque, dicent communes historiæ, actaque sancitæ Carlovitii pacis; & alioqui miræ vir dexteritatis & sapientiæ ita se gessit, ut in difficillimo Munere, aleæque pleno periculosæ consenuerit, ac filiis suis eadem decora, atque etiam majora meruerit post mortem, quam obiit Constantinopoli post annum quadragesimum exhibiti Imperio Orientis Ministerii anno MDCCIX. Edidit vixdum laureâ receptâ Bononiæ librum inscriptum: *Pneumaticum Instrumentum*, sive de usu Pulmonum, & respiratione ex Sanguinis Circulatione. Hoc ille dicavit Magno Etruriæ Duci, quod pro virili nisus est abolere. Extat attamen, volentibus Divis, pluries recusum typis Belgicis & Germanicis, citaturque per Bartholinum, & alios.

Sacram Historiam Græcè scripsit, quàm Typi Daciei vulgarunt Bucurestii A. MDCCXVI. præfixa funebri Oratione Jacobi.

Tomos tres Historiæ Romanæ, quos jure dixeris locupletissimum doctrinæ & eruditionis promptuarium.

Commentarios Philosophicos & Rhetoricos, *Epistolas, & Tractationes Politicas*, queis adde Orationem eloquentissimam ad Germanos de Pace.

Hæc sunt, quæ nobis innotuere Alexandri Maurocordati opera: hisque plura fortassis lateant in pluteis præclaræ familię, ac filiorum ejus, quos inter claret, clarebitque diu (quod Superis placeat) Joannes Nicolaus Alexander Moldaviæ olim, nunc Vallachiæ Princeps pius, clemens, largus, munificus, & quod rarum in Principatu, doctissimus, sive Orientalium linguarum, Græcæque & Latinæ plenam ac numeris absolutam omnibus notitiam spectes, sive consideres opes eruditionis immensæ, variamque & effusam rerum divinarum humanarumque scientiam, quam legentibus objicit liber ejus *de Officiis* editus Bucurestii A. MDCCXIX.

1719 CCLXIII. Debet admodum hæc historia JACOBO SALOMONIO; cui propterea vices hìc reddit, & grates profitetur amplissimas ob ea, quæ plurima summâ & industriâ & diligentiâ collegit laboriosè & utiliter, ac nobis & vivens & moriens reliquit utenda fruenda, atque ad hoc ipsum opus, cujus aspicimus finem è proximo, conferenda. Hæc ut ingenuè profitemur, nobis plurimum profuêre, multumque ingessere lucis collectione priscarum inscriptionum gymnasii, Miscellaneis indicibus Alborum ad varias nationes scholasticas pertinentium, excerptisque peculiarium notularum ex aulâ Quæstoriâ: quibus in unum coacervandis, congerendisque, vix otiosus cujusquam calamus, nedum noster, in aliis & gravioribus occupatus, suffecisset. Atque utinam hæc ipsa, quæ nobis amantissimè tradidit, ordo aliquis explicasset ac series, quæ perturbationem rerum inconditam, permistionemque penitus indigestam, & passim obviam, vel quadantenus atenuisset, esset, ut nos majoris operis illustrius argumentum apud posteros commendaret. Verùm vir bonus, & simplex, dum ordinis ubique securus, non quò scriberet, sed quid scriberet, pensitat; quæque notat paginis rejectaneis committit, tegminibusque literarum, hoc ipsum, pro quo illi gratias agimus, munus laboriosissimum nobis fecit, nec raro etiam inutile. Natus (3) est in urbe Cretæ Metropoli A. MDCXXVI. nobili Salomoniorum Colonico genere. Annorum quindecim ad D. Dominici Ordinem ingressus, Religiosum PP. Prædicatorum institutum professus est in urbano D. Petri cœnobio. Bello Cretensi, cum Turcarum (4) classis exscensionem fecisset in insula, moxque Cydone deditâ, captâ Rhethymnâ, ingentique clade deletis ad Messaræam Cretensium copiis, res essent in ancipiti, Jacobus prætextu studiorum in Italiam venit, receptusque in familiam Patavini ad S. Augustinum cœnobii, hìc deinceps & Alumnum

se

(1) ibid. pecul. annotat. (2) in Append. Inscrip. p. 87. in Margine. (3) ipse de se in Collect. ad Gymn.
(4) intra An. 1645. & 1647

se nostri gymnasii præstitit, & adoptione se Patavinum (1) dixit. Emensus scientiarum curriculum doctor Theologus, in Theologorum collegium cooptatus, & Magister in Ordine suo, hujus muneribus, & honoribus functus est, si quis alius, sanctissimè, religiosissimè, atque etiam utiliter. Quippe vir doctus, & pius morum integritate præluxit sociis, quæstu laboribus concionandi docendique parato Ædificia cœnobii (2) sui restituit, auxit, multa ab illis arcuit incommoda: Templum ipsum pro vitili exornavit, ornandumve curavit, certè fenestris ære suo apertis fecit illustrius. Theologus Pontificum Patavinorum Georgii Cornelii senioris, Cardinalium venerabilis Georgii Barbadici, & Georgii Cornelii junioris unà in variis religiosorum cœtuum collegiis Theologiam docuit; atque interim rerum & antiquitatum Patavinarum indagator curiosissimus id egit toto vitæ tempore, ut quæcunque ad hoc ipsum ex editis & MSS. historiis & inscriptionibus tabulatiis & monumentis privatis ac publicis homo apud omnes gratiosus decerpere potuit, in censum suæ eruditionis conferret. Jam senex, eùm pecunia suppeteret, eamque, uti sæpe mihi dicebat, sibi superstitem nollet, eò flexit animum, ut collecta ordinaret, in titulos certos redigeret, ederetque, quò possent bono esse posteritati. A me amicissimo & conterraneo, & ex vicinia proximæ habitationis ad quotidiana colloquia parato suppetias postulavit: præstitique quod potui, atque seni carissimo, ut ut moroso ac molesto, nullus defui, sive illustranda fuere aliqua, sive alia notanda, omittenda alia, sive præfandum erat operibus, sive etiam ea erant dicanda viris Principibus; quod ipse non semel fatetur ingenuè (3) ac peramanter. Ergo edidit,

- *Inscriptiones Agri Patavini sacras & profanas*, adscitis in eandem operam iis, quas Tomasinus jejunè satis vulgaverat.
- *Inscriptiones itidem Sacras & Profanas Urbis Patavinæ*; quo Opere editas à Tomasino recensuit, emendavit, notisque ad marginem adjectis exposuit, auxit verò recentioribus appositis, quæ ab an. MDCLIV. lucem publicam aspexere. Opus utrunque doctissimorum Virorum commendationem in Actis Lipsiensibus (4) meruit, de qua bonus senex passim gloriabatur.

Appendicem operi utrique addidit non lectas ad eam diem inscriptiones tum Agri tum Urbis complexam, præfixitque citra propositum Corneliorum Antistitum, qui sacris Patavinis hactenus præfuere, satis amplum & eruditum Catalogum, mox & Inscriptiones gymnasticas recentiores, quarum tamen non paucæ hæserunt in spongiâ, dum vir optimus properat, quæ utcunque ordinaverat edere ante obitum, qui illi religiosissimus & pacatissimus obtigit Nonis Februarii an. MDCCX. ætatis LXXXIV.

CAPUT LV.

Paulus Naldinus. Michael Angelus Farolfus. Jacobus Pilarinus.

CCLXIV. PAULUS NALDINUS, quo olim Episcopo Justinopolitano familiarissimè usus sum, Paravii genere plebejo natus scientiarum, quas in patrio gymnasio sedulus publicarum prælectionum auditor excoluit, gloriam auxit innocentiâ vitę, morum integritate, pietatis impensissimo studio, quo ductus nondum adolescentiam egressus sacrum Eremitarum institutum professus est, claruitque in eo Monachorum ordine tum iisdem religiosis virtutibus, tum verò maximè doctrinâ, & in rebus agendis dexteritate. Ex his Theologus non contemnendi nominis, Magistri non umbratile nomen, nec ambitu quęsitum, sed meritò apud suos obtinuit, functusque omnibus & muneribus, & honoribus Ordinis sui ad insulas Justinopolitanas provectus est circa an. MDCLXXXVI. Has gerebat, me etiam agente in illa urbe Histrorum Metropoli nobilissimâ, quam ego loco patrię à nativa secundę habeo, & quoad vivam habebo, quippe ibi gymnasii Pręses pręclarissimorum civium gratiam, & studium usque ad delicias expertus, quibus nunquam satis vices rependero. Pręfuit his Naldinus ex opinione doctrinę ac probitatis venerabilis omnibus, at non omnibus gratus. Vir etenim pareus, austerus, difficilis ex iis erat, qui non meminerunt verborum Apostoli docentis Antistites omnibus omnia fieri, ut omnes Christo lucrentur. Obiit in Ecclesia sua an. MDCCXIII. Scripsit & edidit *Ecclesiasticam Topographiam Diœcesis Justinopolitanę* accuratissimam, quam tamen sępè reprehendunt Additiones (5) Ughelli. 1713

CCLXV.

(1) in fonte librorum suorum. (2) Vid. Inscript. Pat. p. 41. in Marg. p. 91. post n. 180 p. 97. post n. 304. p. 99. n. 310. (3) Inscrip. Pat. Præfat. in fine. Ibid. p. 524. post n. 9. in Append. p. 38. n. 21. (4) Tom. 3. Sect. 4. p. 172. Vid. Append. p. 1. 109. (5) Tom. 5. in serie Justinopol. & Hist. Episcop.

1715 CCLXV. MICHAEL ANGELUS FAROLFUS Episcopus Traguriensis ex Ordine Minoritarum, quos appellant de Observantia, honestâ gente oriundus Rhethymnâ; Chandace in urbe Cretæ Metropoli natus est, unde illi Cretensis agnomen ex more sui Ordinis. Puer ab obsessâ patriâ, ante nostræ gentis excidium Venetias venit; ibique adolescens D. Francisci Sacrum institutum professus est. Juvenis pervenustæ, sed & experrectæ ac vividæ ind lis & ingenii ad maxima capessenda parati studiorum causâ commeavit Patavium; exceptusque in familiaritatem ac disciplinam peculiariùs à Francisco Macedo publico Professore celeberrimo, hoc Magistro ac Institutore amantissimo Scientiarum omnium grande curriculum emensus est. Romam deinde profectus, paulatim virtute ac sapientia duce, nec adversante fortunâ, ad dignitates Ordinis assurexit, gradatimque in omnibus magnâ cum laude versatus est, unâ supremâ exceptâ, quam ne consequeretur in comitiis Hispanicis, peregrinitas obstitit. Exinde majoribus titulis inter suos ornatus summam apud illos, paremque supremæ semper auctoritatem obtinuit; spectandusque in aulâ Romanâ, iis sacris cœtibus adscriptus est, quibus ad graviora consilia virtus, doctrina, prudentia religiosorum hominum adhibetur. Carissimus Alexandro VIII. Pontificii Concionatoris officium biennio tenuit, claruitque in cœtu Purpuratorum præco verbi Divini tanti à Pontifice habitus, ut eum iis dignitatibus cumulaverit, quæ nonnisi præcipuis in curiâ Romanâ Præsulibus conceduntur. Majora sperabat à Clemente XI. cujus nondum Pontificis amicissimus fuerat. At neque spei respondit res, & arrepta occasione, quâ minimè placuit Curiæ Farolfus, specie honoris ab Urbe recessit. Agebatur de Sacris Divorum honoribus sanciendis B. Jacobo è Piceno viro Franciscanæ familiæ Sanctissimo; atque huic operi procurando Farolfus præerat. Sed opponebatur recens repertus Dialogus B. Jacobi nomine inscriptus; isque in illo cum Fraticellis depugnans, hæretico disceptanti, atque asserenti, multos Romanorum Pontificum in infidelitate decessisse, hoc ipsum videbatur concedere. Id porro cum piaculum sit, suspectam faciebat Jacobi doctrinam, eumque protinus abigebat Divorum catalogo, quamvis à Magna Metropoli Neapolitana ut patronus solemni quotannis ritu colatur. Data cura Farolfo est, ut objecto crimini vel errori de scripto satisfaceret; sive id petebant Ordinis proceres, sive ut Farolfus mihi affirmatè non semel asseruit, idipsum jusserat Pontifex. Præstitit vir doctus quod petebatur, jubebaturve tomis tribus conscriptis; atque in his hæc omnia comprobavit luculentissimè, stylo quidem Scholastico, sed erudito. Primum quidem, Dialogum illum pseudepigraphon esse, certè non posse apertè constitui, rude illud opusculum tribuendum esse Beato Jacobo. Secundùm, ut probetur esse germanum opus Jacobi, responsione illa non concedi Fraticellis quod assumebant, sed dari, seu omitti, quasi rei, de qua disceptabatur, inutile. Tertium, si recipias positionem illam à Jacobo constitui, nil id obfuturum doctrinæ ejus, quippe illam sententiam ævo Jacobi fuisse receptam ferè à Theologis omnibus, probatamque citra omnem falsi dogmatis suspicionem: id quod Farolfus constituebat plurimorum Doctorum effatis, quò unà sanciret, non posse vitio verti Jacobi doctrinæ, si sententiæ communi utcunque subscripsisset. Denique his pro corollario addebat, eam sententiam neque ullâ unquam Ecclesiæ lege proscribi, & nostra ætate à plurimis approbari, quos nominabat, atque inter eos Cardinalem à Laurea Theologum præstantissimum, & Sfondratum itidem Cardinalem scriptis adversus hæreticos Orthodoxæ Ecclesiæ memorabilem. Hos tomos nondum luci publicæ expositos cùm ad Eminentissimum Principem Cardinalem Cornelium Antistitem Patavinum transmisisset, ut lectos mihi traderet, meâ censurâ probandos, castigandosque, legi, ad veritatis trutinam revocavi, rescripsi nihil in illis non sanum, non certum, non causæ, qua de agebatur, proficuum, at nec minus placiturum iis, ad quos scribebatur. Amamus quæ scripsimus, ut filios nostros; Viro prudentissimo importunus hic amor non mediocriter obfuit. Quæ scripserat publici juris facta displicuere citra notam: eorum nulla est habita ratio: hæsit Jacobi causa, ac dilata prorsus emarcuit: Tomorum Scriptori data est Episcopi dignitas, qua mitteretur ad Dalmatas. Vixit in Traguriensi Pontificatu triennio, decessitque sexagenario major an. MDCCXV. pridie idus Martii nulli fortasse magis, quàm mihi flebilis, quippe amicorum inter paucos præcipuus, amantissimus Græciæ suæ, ejusque decus eximium, tantæque & probitatis & sapientiæ, & ex utraque cum prudentiæ, tum dexteritatis, ut certè, si fas ulli Græcorum fuit ætate nostra sperare virtutis præmium aliquod, huic uni sperandum fuerit ex merito. Scripsit multa, quorum nobis olim catalogum dederat nostris Miscellaneis attexendum: verùm is vel excidit penitùs, vel in confusa Scriptorum nostrorum congerie latet: omnino hæc scribenti præsto non est. Dabo quæ legere licuit pauca.

Conciones

Conciones Tomis duobus expositas, habitasque, vel habendas in Pontificio Sacello.

Synopsin eorum, quæ ad Græcorum cum Latinis controversias pertinent.

Confirmationem Scholastico-Dogmaticam Assertionis à Nicolao Comneno Papadopoli proposita, qua firmatur, ut plerique in Ecclesia Orientali à veritate desciverint, Orientalem Ecclesiam nihil unquam adversus Orthodoxam veritatem communi suffragio sanxisse.

Theses Theologicas amplissimè datis rationibus constitutas ac propugnatas Romæ in Comitiis Generalibus.

Tomos III. pro Canonizatione B. Jacobi de Marchia objectum ei unicum diluentes, quorum hic proximè dedimus argumenta, & habemus in Miscellaneis nostris excerptam Epitomen.

CCLXVI. JACOBUM PILARINUM nob. Cephalenum Medicum Græciæ, Asię, Syriæ, & Ægypto, atque etiam Dacis, & Moschis notissimum, postremum Alumnorum suorum morientem Patavium vidit an. MDCCXVIII. quo sexagesimum ætatis annum peregerat. Is, ut ipse narrabat, diu bonis artibus innutritus, in hoc nostro gymnasio, à lauro Jatrica recepta cùm redibat in Græciam, patre eum in patriam evocante, illectus pollicitationibus à Mercatore propositis navigavit in Cretam; atque in ea insula primum artis experimentum dedit feliciter, nec sine luero. Hoc munitus, ex ingenio Ulyssis Conterranei peregrinationum studiosissimus, Constantinopolim profectus nomen sibi fecit eximium, quo commendatus eùm in Syriam à Turca Provinciæ Preside fuisset deductus, Chalybone, quę olim Berrhœa, vel Hierapolis, nunc Alepum dicitur, Medicinam fecit, indeque peregrinatus in Ægyptum eruditionis gratia venit Alexandriam, unde remeavit in Asiam, ac Smyrnę per annos aliquot Veneti Consulis munus gessit, clarus ubique praxis Medicę gloriâ & curationum felicitate. Secundùm hęc fuit in Dacia, Principisque sanitati præfuit Archiatrus, donec illum majorum spes evocavit ad Moschos, apud quos diu fuit, sibique opes quæsivit non contemnendas, quas certè multum admodum auxisset, & honoribus cumulasset, ni eum gentis barbaries, quam nondum initum cum Nationibus exteris commercium eicuraverat, adegisset tutiora respicere. Ergo retinentibus pollicitus jurejurando reditum, Constantinopolim regressus est, mox & Smyrnam iterum navigavit, eodemque, quo prius Consulis munere aliquandiu functus, tandem Venetias secessit, ubi partis tanto labore divitiis in otio literario frueretur. Jamque codicibus optimis instructissimam sibi bibliothecam paraverat, multaque scribebat posteritati Jatricæ profutura, cùm eum nondum senem dirus Hydrops invasit: quem ubi peritissimus Medicus immedicabilem comperit, Patavium rediit specie quidem quęrentis remedium morbo, quo corpusculum laborabat, reverà ut expensis Photianorum dogmatibus, veritatem, in qua anceps versabatur, agnosceret, & in veritate, quam utraque Ecclesia, vera scilicet Orientalis Gręca & Latina profitetur, mortem quam sibi proximam videbat, obiret. Mecum quotidiana colloquia vir doctus & pius habuit, tandemque deprehendit, si stemus Patrum effatis, si Traditioni, si verbis, queis perpetuò Greci utimur, dum publicè privatimque Deo fundimus preces, vix sine manifesta dementia negari posse, quin Spiritus Sanctus, quem ut Patris ita & Filii Spiritum dicimus, credimus, pędicamus, à Filio cujus Spiritus est, ex Filio vel per Filium sempiternè fit, & procedat. Quî enim Spiritus ejus sit, à quo non est nec spiratur? aut quî sit & spiretur ab eo, quin ab eodem, à quo est & spiratur, procedat? Divino Spiritu, cujus causâ agebatur adversus πνευματομάχους Photianos, afflante, succubuit vir sapiens, manusque dedit, ac professus hanc apud me certissimam veritatem, in fide verę Orientalis Ecclesiæ, & Sacramentis Occidentali ritu peractis, inter Latinorum Sacerdotum preces & sacra subsidia, utriusque Ecclesię, hoc est unius Catholicę & Apostolicę filius, animam posuit, sepultus ad D. Francisci cum Epitaphio, quod inscribendum ejus Monumento curavimus. Edita sunt hęc ejus opuscula. 1718

Nova & tuta Methodus Variolam excitandi per Transplantationem. latinè.

Medicina defensa ad eludendas calumnias excitatas libro Inscripto Mundus deceptus à falsis Medicis. Italicè, cum Pręfatione prolixa de Origine & utilitate Medicinę.

CAPUT LVI.

Omissorum Notitia.

CCLXVII. QUæ pauca in hac parte operis nomina clarorum Gymnasii nostri Alumnorum omisimus, vel properantibus exciderunt, vel ad hunc locum relata sunt, quòd nondum nobis emortualis eorum annus, quem saltem conjectutâ aliquâ signatemus, innotuerat. Ne quis id vitio vel incuriæ vertat labori nostro, si quæ vel sera recordatio proposuit, vel casu lux quæpiam affulgens alicundè post hæc scripta aliud agentibus obtulit, ea damus, plura daturi si aut imperio Majorum obsequi festinantibus tempus supeteffet, aut adesset Nomenclator aliquis, quo monente in re difficili, perplexâ, & si fas ita loqui prope infinitâ immorari diutius effusiusque liceret.

1571 HIPPOLYTUS ATESTINUS junior Cardinalis senioris nepos, Alfonsi Ferrariæ Ducis & Lucretiæ Borgiæ filius, biennio Patavii eximii spiritus adolescentulus bonis artibus operam dedit, seque albo Discipulorum voluit inscribi, ut annotat Porcellinus Auctor æqualis doctor & Eques (1), qui eidem Hippolyto ad obsequia & cultum publico civitatis Patavinæ decreto, se comitem datum affirmat. Revocatus Ferrariam annorum octodecim adolescens missus in Galliam est, versatusque in aula Francisci I. & Henrici II. quibus affinitate conjungebatur, florem ætatis aluit Gallicarum Ecclesiarum administrationibus, titulisque Sacerdotiorum, quorum numerum & nomina vix extricat Oldoini curiosior historia (2). His accessit Romana Purpura illi concessa Francisci Regis precibus à Paulo III. anno MDXXXIX., quo annum ætatis agebat XXX. Diaconus primùm Cardinalis S. Mariæ in Aquiro, mox Presbyter S. Mariæ Novæ nuncupatus, eidem titulo præfuit ad obitum usque, quamvis in eum titulos alios Ciacconius congerat. An. MDXLIV. Venetias venit ad fœdus Gallicum cum Venetis feriendum, quo sancito Romam regressus est, ut Francisco Rege postulante, hujus gener Horatius Farnesius Parmæ præficeretur. Ferrariensis deinde Pontifex à Julio III. renunciatus est an. MDL., diuque laboravit, ut à subirato Gallis Julio abeundi in Galliam veniam impetraret; inde in Italiam post annum remeavit, invisâque Ferrariâ Senas abiit, quæ se Gallorum Regi subjecerant: præfuitque illi urbi fortiter usque ad adventum Petri Strozzii, sub quo tandem Senensis Respublica periit. At Hippolytus à Pio IV. auctus legatione ejus Etruriæ regionis, quæ D. Petri Patrimonium appellatur, Legatus à Latere missus & ad Regem Romanorum pro pace; unde translatus in Galliam jussus est eodem ibi munere fungi, ac vexatæ ob hæreses varias genti consulere. In Galliâ hæsit diutiùs, meruitque quorundam improbationem, ac religiosioris aulæ querelas, quòd sectæ damnatæ viro concionanti in Purpurâ præsens interfuisset. Sed criminationem iniquam ille sanctissimè diluit datâ ad Agapitum Bellhomum Romanum Episcopum Caserrinum Epistola (3), ex qua doctè defenditur à Sfortia Card. Pallavicino (4): citaturque in Addit. Ughelli (5). Romam è Gallia redux, præfuit iterum legatus Patrimonio, eamque dignitatem obiit magnificè; in Urbe verò virtutum omnium ornamentis enituit, largitate præsertim in pauperes, & impensissimo patrocinio Eruditorum hominum omnium sui temporis, Pauli Manucii, M. Antonii Mureti, Cœlii Caleagnini, aliorumque, quorum præconiis cum in vita, tum post obitum celebratur. Decessit in Urbe IV. Nonas Decembris anno MDLXXI. cùm nondum ætatis LXIII. attigisset. Ejus corpus compositum ad S. Caterinam de Rosa, cujus Monialibus vivens patrocinium impenderat, translatum est Tybur, ubi magnificentissimè regio planè sumptu Villam ædificaverat. Ibi ad D. Francisci jacet sub hac Epigraphe.

Hippolyto & Aloysio Principibus Atestinis
S. R. E. Cardinalibus
Cæsar Atestinus Marchio Patruo, &
Patrueli bene de se Merentibus P.
MDXCVII.

CCLXVIII.

(1) Præfat. in not. ad Matric. & ad An. 1525. 1526. (2) Tom. 3. p. 630.
(3) extat inter Epist. Principum. (4) in Hist. Concil. Trident.
(5) Tom. 6. p. 403. n. 37.

CCLXVIII. JOANNES FINETTUS Venetus (1), eas, quibus claruit, disciplinas Philosophiam, Mathesim ac Jurisprudentiam, in hoc nostro gymnasio didicit, unde laureatus doctor prodiit ad utilitatem Reipublicæ. Huic enim creberrimè militavit Prætorum Adsessor integerrimus, patronus causarum celeberrimi suo tempore nominis, lucri verò, si famæ credimus, immensi, quo magnificè usus dicitur, liberaliter ac sumptuosè. Scripsit plurima præsertim in jure, quorum unum dumtaxat vidimus editum inscriptumque *Calami discursus & cursus*: opus laboriosum, jucundum, elegans, & profundissimæ eruditionis ærarium. Octogenario major Senatusconsulto à dicendis causis vacare jussus est, & ad corrigendas Venetas leges, senilem calami prudentiam convertere. Adjecti laboraturo amanuenses duo, qui recensionem exciperent, stipendiumque ipsi decretum aureorum mille. Operi videtur immortuus non diu post, circa an. MDLXXXIII. 1583

CCLXIX. LAURENTIUS GAMBARA patriciusne Brixiensis fuerit ex illustri Gambararum familia, an aliunde hoc agnomine censeretur, nec scimus, nec decernere possumus, cùm Scriptor æqualis Octavius Rubeus, & concivis nescio quid mussitet (2), quo protsus abigitur à tanta gloria natalium, & alioqui in albis Quæstoriis inter domesticos comites Martinengorum (3), Avogadrorum, Capreolorumque, qui se catalogis discipulorum nostrorum adscripserant, numeratur. Studuisse proinde illum Patavii certum ex his est; ipseque se discipulum profitetur Petri Pauli Parisii (4), Romuli Amasæi, & Veronensis Donati. Redux in patriam Musas inter paucos amavit, scripsitque carmina multa, & quidem amatoria plerunque, ex quibus licet non magni fiat à Rubeo (5), claruit attamen in familia Poetarum non sine gloria. Nam & Lilius Gregorius Gyraldus hunc inter Poetas sui temporis præcipuos nominat (6); & P. Manucius Poetarum præstantissimum asserit (7), idque constitutum existimat suffragio quoque illorum omnium, quos ea ætate doctorum virorum natio poetas optimos ostentabat. Sed illum circa annum ætatis quinquagesimum lascivorum, quæ conscripserat, carminum pœnituit, atque ut refert Possevinus (8), convocatis amicis, his coram, quæ literatorum respublica expectabat, lectissimarum Musarum cimelia vir pius & fortis Vulcano tradidit. Inde sumptis Sacrorum initiis Romam profectus, diu inter domesticos fuit Alexandri Farnesii, maximi per ea tempora doctorum hominum Mecænatis. Ibi statim edidit castissimum illud opusculum, quo eleganter & eruditè docuit, quis Christianarum Musarum sit usus; simul probavit, extra rerum Sacrarum argumenta vatis Christiani si carmina spatienrur, piaculum fore, ipsi Poetices instituto detestabile. Vulgavit deinde *Columbeidem*, sive Poema, de Orbe Terrarum novo per Columbum invento, quod eâ elegantiâ, nitore, & majestate carminis conscriptum videri potuir, ut ab Eruditis hominibus seculo XVI., candori styli dumtaxat adstupenribus, miros plausus extorserit, eoque lecto bonus Grammaticus Paulus Manutius exclamaverit (9). 1586

Cedite Romani Scriptores, cedite Graii.

Sed Romani Graiique Scriptores vivunt, candor ille exsuccus, & inficetus jamdudum interiit. Scripsit quoque *Venatorias Eclogas*, quę publici juris factę maximi habitę sunt. Præter hæc ejus sunt opera typis excusa.

Rerum Sacrarum libri III.
Bionis & Moschi Bucolica.
Carmina Poetriarum novem.
Lyricorum Alcmani, Ibyci, Stesichori, Anacreontis, &c.
Elegia Tyrtai, & Mimnermi carmine expressa.
Volumen Carminum.

Mortuus est Romæ an. MDLXXXVI. ætatis XC. jacet in templo D. Laurentii, ut ex Thuano conficir Teisserus.

CCLXX. ZARIUS JOANNES ZAMOSCHIUS Magnus Polonorum Archistrategus, supremusque Chartophylax seu Cancellarius Regni Sarmatici, magnum quoque decus est gymnasii nostri. Natus patre Stanislao Toparcha Castelli Chelmensis militiæ claro, & regio Senatore, post tyrocinium primæ literaturæ positum Crasnocovii, auditosque in Gallia, Turnebum, Lambinum, Carpentarium, Pennensem, majorem adolescentiæ partem exegit Patavii audiror clarissimorum sua ætate Professorum, arctâque cum Sigonio familiaritate conjunctus. Hic ille non solùm discipulus, verùm 1605

(1) Ghilin. Vol. 2. Theatr. p. 125. (2) Elog. Brix. p. 437. (3) Salom. Miscell. ad Inscript. Gymn.
(4) Præf. in car. Bionis & Moschi. (5) ibid. (6) lib. 2. de Poet. (7) lib. 4. Epist. 28.
(8) in Apparatu. (9) d. lib. 4. Epist. 48.

etiam scholasticæ juventutis princeps, Rectorque artium gymnasii fuit an. MDLXII. ut Rectorum catalogus in hoc opere nostro testatur (1), & apertè significant Simon Stravolscius (2) & Gerardus à Stochen (3). In Poloniam reversus Pro-Chartophylax factus Regni Sarmatici, legationem obivit, missus ab augusta Sarmatarum Republica in Galliam cum Senatoribus aliquot, quorum ipse princeps fuit, ut Henricum Andegavensium Ducem, Henrici II. Regis Gallorum filium, lectum Poloniæ Regem in publico Caroli IX. Regis & omnium Galliæ Ordinum conventu renunciaret. Post Henrici III, reditum ad suos, jam magnus Chartophylax egregiè laboravit in novo Rege creando, ac Stephanum Bathoreum Dacorum Principem, seu Transilvaniæ, adversus Austriacorum prensationes voce, & manu, domi forisque validissimè tutatus est. Hinc à Bathoreo Imperator Poloniæ creatus, non minorem se in re bellica, quàm in Politicis artibus exhibuit. Quantus bello vir fuerit, acta ejus heroica fidem faciunt, nec satis laudat historia (4). Maximilianum Austriacum electum Regem deinde rejectum prælio vicit, triduoque post captum misit Lublinum. Vix myriade militum instructus, Scytharum, quos Tartaros Precopenses vocant, myriadas septem in eâ Daciæ parte, quam fluvius Molda denominat, profligavit, eorumque Regem inducias petere, pacem jurejurando perpetuam promittere, totâque Daciâ intra triduum excedere coegit. Eandem fidem & ex virtute bellica gloriam præsetulit in tuendo Sigismundo Suecorum Principe in Livonicis bellis adversus Moschos, & Catolum Sudermaniæ Ducem, Regis patruum, nepoti semper iniquum. Fertur, inter has curas, nunquam tamen à literarum studiis vacasse; nec unquam defuisse Martiali viro Palladium animum, qui semel apud nos imbutus optimis disciplinis, has in se fovit, aluit in aliis, alendasque perpetuò curavit. Nam in urbe, quam sibi cognominem condidit, in præfectura Belsiensi septimo Leopoli lapide, Academiam instituit anno MDXCIII., in eamque suis, & quidem eximiis sumptibus atque stipendiis professores accivit. Devexâ in senium ætate aulæ pertæsus, quam, licet à se magnis beneficiis cumulatam, ingratam expertus est, recepit se Zamoschium; sibi ipse modestissimum fecit hoc Epitaphium,

Joannes Zamoschius
Quidquid mortale babuit
Hìc deponi jussit.

Ibidemque dum in sellâ secum quædam ex more meditatur, gravi Apoplexi repentè ictus occubuit an. MDCV. ætatis LXIII. Edidit

De Senatu Romano librum.
Syntagma de Perfecto Senatore.
Orationem disertissimam, quam habuit ad Henricum Valesium, cùm legatus à Republica, ipsum ad Regnum Poloniæ capiendum invitavit.

1622 CCLXXI. VINCENTIUM FUSARIUM celeberrimum Jurisconsultum Brixia progenuit, Patavinum Gymnasium ad Jurisprudentiam (5), qua maximè claruit, claretque etiamnum, clarebitque olim, instituit. Doctor laureatus causas egit in patria diu, mox Advocatus Fisci patrimonium Principis & nervos Reipublicæ summâ integritate, diligentiâ tutatus est ultra annum MDCXX., nam vixisse eum ultra annum MDCXXII. constat, cum ex ejus operibus, in quibus citantur augusti Senatûs Decreta eo anno edita, tum ex eo, quòd ejus non meminit Octavius Rubeus in elogiis editis anno MDCXX., quamvis ne illos quidem Brixiensium illustres viros qui tunc vivebant, prætereat. Quamobrem licet annus emortualis Fusarii palam constitui minimè possit, attamen circa notatum omnino fuerit. Editum est pluries ejus doctissimum, & utilissimum opus *de Substitutionibus*, quod Fideicommissariam latè materiem, impeditissimam in Jurisprudentia, negotiorumque plenissimam aleam prosequitur; teriturque Causidicorum nocturnis diurnisque manibus.

1622 CCLXXII. CHRISTOPHORUS A SACROBOSCO natione Hibernus ex Anglorum indicibus Patavii inter Artium studiosos versatus est per annos circiter quatuor ab an. MDLXXIX. Frequens apud Patres Societatis Jesu (6), ab iisque ex pietate ac doctrina probatus in cœtum cooptatus est. Missus Romam, sacrisque, ac Theologicis disciplinis

(1) T. 1. lib. 4. c. 17. (2) Elog. 100. illust. Polon. Scriptor.
(3) in Thuano Enucleato. (4) Vid. Stravolscium loc. cit.
(5) Matricul. Brix. ad An. 1587. (6) Possevin. Epist. ad Lionet. Gagliard.

disciplinis egregiè imbutus, Philosophiam (1) in Italia, Theologiam Dolę, sacras literas Patavii aliquandiu explanavit. Inde in Britanniam profectus, carceres & vincula passus, ex illis iterum iterumque cum Hereticis disputavit. Liber vel ab observatione iniquissimorum judiciorum, præfuit Sociis in Hibernia totis Annis XXII., ibidemque decessit circa Annum MDCXXII. Edidit

Defensionem Decreti Tridentini & sententiæ Bellarmini de auctoritate editionis Vulgatæ, *Libellum de investiganda vera & invisibili Ecclesia Christi*. *Librum de Meteoris Plastepigraphon*.

Operum editiones notat Allegambe (2).

CCLXXIII. HIERONYMUS HASTEUS natus in Portu Carnorum Navonio Diœcesis Concordiensis, Minoritarum, quos Cœnobitas vocant, Sacrum Ordinem professus est, studuitque Patavii, & in Patavino Theologorum collegio artium (3) ac Theologiæ lauream obtinuit, meruitque subsellium. Functus omnibus (4) suę sodalitatis officiis cum laude, Quæsitor adversus perfidiam hæreticam per annos fermè duodecim fuit, in Utinensi & Concordiensi ditione constitutus, inclaruitque omnium virtutum ac disciplinatum ornamentis, quodque mirum est magis, Jurisconsultum se non vulgaris doctrinæ comprobavit, nam & Jurisprudentiam Utini professus est, & Fratres Sociosque suos eandem docuit, scripsitque, atque edidit libellum non contemnendum de Jurisprudentiæ Methodis, quem Paulo V. Pont. Max. dicavit. Typis Venetis excusus est ejus doctissimus Commentarius ad l. diffamari Cod. de ingen. Manumiss. Multa alia præclara ingenii monumenta moriens reliquit non edita, quæ recenset Ughellus. Vocatus à Paulo Verulanæ apud Hernicos Ecclesiæ præfectus est, ubi Presulis officio singulari cum eruditionis, tum probitatis fama defunctus, occubuit an. MDCXXVI. 1626

CCLXXIV. LUDOVICUS BAITELLUS Brixiæ natus Patavii post moram diuturnam legibus addiscendis impensam, Jurisprudentię retulit ornamenta, honorumque titulis latè conspicuus rediit in patriam, ubi aliquandiu patronus in foro placuit adeo, ut è re sua judicaverit domicilium transferre Venetias, quo gloriosiùs eloquentiam suam regiis tribunalibus sisteret, ea ibi commoda relaturus, quę satis circumscripta & exilia sunt in foris municipalibus. Nec eum sua fefellit opinio, nam Venetiis summum adeptus est nomen inter Causidicos, tantique ex eloquentiâ Jurisque prudentia est habitus, ut rerum difficilium nexus expediendi ab Augusto Senatu illi passim delegarentur: quin & finium regundorum gratia unà cum Scipione Ferramusca ad Padi ripas ejusque ostium, qua in Adriaticum se exonerat, delegatus (5), ita, quę adversus Rempublicam Venetam excitabantur, dissidia multa, difficilia, pertricosa compescuit, ut re ex voto feliciter confectâ summam commendationem à gratissimis Patribus, ingentia premia retulerit ab Excelsi Senatus munificentiâ. Nec diu post Cornelio Frangipane defuncto, consultationibus publicis habendis reddendisque jussu Senatus suffectus est, quo in munere gravissimo vite satur obiisse dicitur: certè non ante an. MDCXL. quo de eo Imperialis, ut adhuc superstite scribit. Vixerit ergo ultra quadragesimum ſeculi superioris, nec tamen octavum post quadragesimum attigerit. Edidit 1647

Responsa, & Decisiones in Jure: magna tamen Scriptorum ejus pars anecdota est.

CCLXXV. PETRUS JOANNES RESENIUS (6) Joanne Lutherano Episcopo, & Thaliâ itidem Episcopi Lutherani filiâ parentibus natus est Hafnię. In patria prima literarum spatia decucurrit; fuitque mox ibi ludimagister; deinde in Belgium profectus, Lugduni Batavorum Professores audivit, atque inter hos Salmasium sępe consuluit, ac civitates per inferioris Germanię Provincias clariores invisit. Peregrinationem postea suscepit per Galliam & Hispaniam, ac lustratis harum Academiis & urbibus in Italiam trajecit, substititque Patavii, ubi audito ad humaniorem institutionem Ferrario, Cursus legalis periodum absolvit sub Caimo. Fuisse illum Alumnum gymnasii nostri gymnastica monumenta testantur, & notę quęstionę, in quibus I.N.G. Consiliarius asseritur, cum Erasmus Vindingius (7) Pro-Syndicum illum signet lycęi Patavini: & fortè magistratum hujusmodi extra ordinem gesserit an. MDCLIII. substitutus Pro-Rectori Francisco Lusco Comiti Vicentino, quem exauctoratum noſces ex Rectorum fastis, quos dedimus. Eo anno supremo Jurisprudentię decoratus honore, auspice Marco Marchiano, Patronis Caimo, Galvano, Sala, Sacco, Aldreghetto, & Gonemio doctor utriusque Juris rediit in patriam, statimque in ea publicè Ethicam Philosophiam professus est. Fuit deinde Academię Hafniensis Jurisconsultus secundarius, Ordinarius, denique etiam Consul, quo in 1666

(1) Allegamb. Biblioth. Societ Jesu p. 77. (2) ibid. (3) Salom in Collect. ad inscrip. Gymn.
(4) Ughell. Tom 1. pag. 1399. n. 48. (5) Imper. Musæi Parergo. p. 211.
(6) Frener. P. 2. Tom. 2. Sect. 4. p. 1170. (7) in Academia Hafniensi.

munere ac dignitate videtur obiisse circa an. MDCLXVI. Scripsit multa Islandice & Danicè, quæ tamen ipse larina fecit.

Disputationem Inauguralem Ethico-Juridicam de Justitia & Jure.
Eddam Islandorum Snorronis, cum duplici Præfatione, Rationibus docendi Ethicam, & Scriptoribus Ethicis plurimis.
Philosophiam Antiquissimam Norvego-Danicam.
Ethicam Odini cum Appendice.
Orationes I. de usu & necessitate Philosophiæ in Jurisprudentiâ. II. De excellentia Juris Danici. III. de Fato Stoico. IV. quam Jubilæam inscripsit, & in qua comparat Catechismum Lutheri cum scriptis moralibus Ethnicorum & Poetarum.
Inscriptiones Danicas & Norvegicas.
Lexicon Islandicum auctum.
Tractat. de Origine & Propagatione Ethices usque ad tempora nostra per Scriptores Hebræos, Arabas, Græcos, Latinos, Italos, Hispanos, Gallos, Germanos, Anglicos, Danicos, & Islandicos.
Chronologiam Juris Civilis & Ecclesiastici Danici, Norvegici, Islandici, Groelandici.
Fundamenta Iuris Canonici & Civilis.
Jurisprudentiam Romano-Danicam.

1686 CCLXXVI. Doctoria Familia cùm inter Antenoreas clareat ab ultima stirpe nobilis, ac numeroso comitum titulo latè conspicua, claruit multò gloriosiùs doctorum virorum gloria, unde nomen habet, ac decus sibi ipsi coævum; occurruntque passim in fastis gymnasticis, atque in hoc ipso, quod edimus, opere sapientissimi Professores, Alumni doctissimi, quorum virtus patrium gymnasium illustravit, & avitum agnomen familiæ reprobavit, & facto meruit. Hos inter, absit invidia dicto, principem obtinet locum Comes CAROLUS DE DOCTORIBUS, vir nostra ætate celebertimus, Patavini gymnasii, Patavinæ urbis ornamentum eximium, atque annumerandus iis proceribus literariæ reipublicæ, quos, quod proximè elapsum est, seculum vero judicio fore immortales existimavit. Natum ad sapientiam ingenium ab adolescentia opibus bonarum artium omnium instruxit; atque ita in patrio gymnasio majoribus institutionibus imbuit, ut certiùs firmiùsque, queis illud factum voluit, Musis appareret. Has juvenis coluit, has vir toto concepit pectore, ac feliciter adeo in lucem publicam protulit, ut ex his suâ ætate inter vates Italos maximus domi forisque claruerit, domi forisque sibi singularem nominis famam conciliarit. Nam & à Literariis Triumviris sæpè ad publicas exedras invitatus, ne in has ascenderet, unâ imbecilli corporis habitudine prohibitus est; & doctorum per Italiam virorum eo usque laudem & existimationem emeruit, ut cum horum præcipuis constans literarum commercium, quod admodum ejus judicio deferret, habuerit. Nec aliunde illi summorum fuit Principum amor, studium, ac dignitas, operosa, singularis, eximia, quam ex gloriâ Poeseos. Hanc cum Principe suo Maronis patria suspexit. Hanc cum Principe suo Etruscæ linguæ urbs magistra probavit, laudavit, præcipuâque benevolentia prosecuta est: hanc illa ingeniorum æstimatrix, & index nostra ætate literatorum hominum, Christina Svecorum Regina tanti semper & fecit, & habuit, ut non alibi Sophoclæum apud Italos Cothurnum agnoverit, quàm in Tragœdia Doctorii. Sed præ aliis hæc merita Caroli, hanc virtutem memorabilem omnibus dilexit aula Cæsarea. Quippe illum Augusta Eleonora Comitum titulis clarioribus exornari curavit, largo & honorario stipendio sibi voluit obligatum, ac pretiosis muneribus, & augustâ suæ frontis effigie donatum longè pretiosioribus Epistolis, crebrâque patrocinii studiosioris significatione devinxit. Augustus verò Leopoldus illum familiaribus suis laureato Diplomate commendatum accensuit; ejus alteri filio, quem ad Crumerum Pannoniæ militantem mors præpopera sustulit, martiales titulos dedit: alteri se in anulo maritali sponsorem dixit, cujus filio Caroli nepoti patrem se lustricum dedit, ac suo nomine decoratum in eoque victurum Posterorum gloriæ Leopoldum Comitem ad spem fortunæ majoris erexit: quam sanè nuper felicissimus hæres Leoniæ familiæ ex non inani Sanguineti Comitum stemmate auget, ac novâ decorum accessione avi doctissimi nomen exaggerat, quod post mortem X. Kal. Augusti an. MDCLXXXVI. ætatis LXIV. obitam nunquam interiturum in ejus carminibus perennabit. Hæc scripsit Italico sermone cultissima, spiritu lyrico erecta, pondere tragico gravia, quorum pleraque sunt apud hæredes anecdota: vulgata typis leguntur.

Aristodemus Tragædia maximi nominis. Zenobia. Blanca. Rubea. Confessiones. Variorum Sylloge.

FINIS.

CATA-

CATALOGUS

Illustrium Virorum, quorum præsidio Gymnasium claruit.

DUCES VENETI.

Barbadicus Augustinus. tom. 1. p. 53. num. 2
Marcus. tom. 1. p. 53. n. 1
Bembus Joannes. tom. 1. p. 62. n. 3
Ciconia Paschalis. tom. 1. p. 59. n. 4
Contarenus Aloysius. tom. 1. p. 66. n. 7
Carolus. tom. 1. p. 64. n. 1
Dominicus. tom. 1. p. 65. n. 5
Franciscus. tom. 1. p. 63. n. 6
Nicolaus. tom. 1. p. 63. n. 8
Cornelius Franciscus. tom. 1. p. 64. n. 2
Joannes. tom. 1. p. 63. n. 7
Joannes II. tom. 1. p. 69. n. 4
Donatus Franciscus. tom. 1. p. 55. n. 7
Leonardus. tom. 1. p. 61. n. 1
Nicolaus. tom. 1. p. 62. n. 4
Ericius Franciscus. tom. 1. p. 63. n. 9
Foscari Franciscus. tom. 1. p. 50. n. 3
Grimanus Antonius. tom. 1. p. 54. n. 4
Gritti Andreas. tom. 1. p. 54. n. 5
Justinianus M. Antonius. tom. 1. p. 66. num. 8.
Landus Petrus. tom. 1. p. 55. n. 6
Lauretanus Leonardus. tom. 1. p. 54. num. 3.
Petrus tom. 1. p. 57. n. 12
Mocenico Aloysius. tom. 1. p. 57. n. 1
Aloysius II. tom. 1. p. 69. n. 3
Aloysius III. tom. 1. p. 70. n. 5
Joannes. tom. 1. p. 52. n. 10
Petrus. tom. 1. p. 52. n. 8
Thomas. tom. 1. p. 50. n. 2
Marcellus Nicolaus. tom. 1. p. 52. num. 7.
Maripetrus Paschalis. tom. 1. p. 51. num. 4.
Maurocenus Franciscus. tom. 1. p. 67. num. 1.
Maurus, vel Morus Christophorus. tom. 1. p. 51. num. 5.
Memus M. Antonius. tom. 1. p. 61. num. 2.
Molinus Franciscus. tom. 1. p. 64. n. 10
Pisaurus Joannes. tom. 1. p. 65. n. 4
de Ponte Nicolaus tom. 1. p. 58. n. 3
Priolus Antonius. tom. 1. p. 62. n. 5
Hieronymus. tom. 1. p. 56. n. 11
Laurentius. tom. 1. p. 56. n. 10
Sagredus Nicolaus. tom. 1. p. 66. n. 6
Stenus Michael. tom. 1. p. 49. n. 1
Thronus Nicolaus. tom. 1. p. 52. n. 6
Trivisanus M. Antonius. tom. 1. p. 56. num. 8.
Valerius Bertuccius. tom. 1. p. 65. n. 3
Silvester tom. 1. p. 28. n. 7. & p. 68. num. 2.
Vendramenus Andreas tom. 1. p. 52. num. 9.
Venerius Franciscus tom. 1. p. 56. n. 9
Sebastianus. tom. 1. p. 58. n. 2

TRIUMVIRI LITERARII

Moderatores Clari Gymnasii.

Amulius M. Antonius. Card. tom. 1. p. 75. num. 3.
Basadonna Petrus D. M. P. Card. tom. 1. p. 78. num. 3.
Bragadenus Laurentius Philosophus. tom. 1. p. 75. num. 3.
Caballi Marinus. tom. 1. p. 75. n. 2
Contarenus Gaspar Card. tom. 1. p. 75. num. 3.
Cornelius Franciscus D. M. P. tom. 1. p. 79. num. 4.
Dandulo Matthæus Eques. tom. 1. p. 75. num. 2.
Foscarenus Jacobus. tom. 1. p. 74. n. 2
Sebastianus Senior. ibidem
Sebastianus Junior. D. M. P. tom. 1. p. 79. num. 5.
Georgius Marinus Senior. tom. 1. p. 71. num. 5.
Marinus Junior. tom. 1. p. 79. n. 6

MAGNI CANCELLARII.

PRO-

PROFESSORUM CATALOGUS.

A

B

Macoppe

N

O

P

Phi-

Q

R

S

T

V

Z

ALU-

ALUMNORUM CATALOGUS.

A

B

C

D

E

F

Gabrielius

INDEX

INDEX RERUM.

scripto

Teupolus

Pag.	linea	Errata	Corrige
2	ult.	Rolandinus,	adde: nominat
15	7	Thalcolis	Phaseolis
27	9	post anno	post annum
37	11	MCCLXVI.	MCCLXXVI.
55	18	Lauretani	Grimani
62	7	MDCII.	MDCVII.
ead.	48	indicias	indiciis.
63	16	supergressæ	supergressa
65	39	injectos	injectas
67	14	solutos	solutas
91	21	dicaturis	dicaturus
94	2	[illegible]	[illegible]
99	47	Pirna	Pima
100	5	constitutus	constitutum
101	3	Vultmenus	Vulturcous
113	9	Urbano VII;	Urbano VIII,
116	42	Campi	Campique
117	6	nisu	visu.
125	45	floribus	febribus
126	45	Sotus	Scotus,
167	23	Maasachius	Maazucchius;
ibid.	28	instructissimus;	adde. auget
169	35	[illegible]	[illegible]
173	14	Berendon	Berenclon
174	35	[illegible]	[illegible]
216	39	Comitorum	Comitum
250	1	Extremo	Externo
272	1	datum	datam
289	10	Emissione	remissione
290	14	[illegible]	[illegible]
296	21	[illegible]	[illegible]
310	pen.	moribus	morbis
321	21	[illegible]	[illegible]
359	14	præfectus	præfectis
ibid.	17	quorum	quocum
361	34	dominus	domitus
366	ult.	perfunctus	adde, est, ut elogium
379	ult.	[illegible]	[illegible]
382	41	[illegible]	[illegible]
384	28	ad Philologi	ac Philologi
386	52	policiendus	proiiciendus

T O M O II.

Pag.	linea	Errata	Corrige
P. 6	14	Joannes XXI.	Joannes XXII.
27	33	Summariga	Summaripa
52	51	familiarum	familiarium
59	44	adulteri	adulterii
79	31	moeoris	moenibus
89	2	ornatum	ornatus
91	43	Anconæ	Ancone. Sic p. 16. 19. & pag. 159. 33. bis, & si forte alibi
95	1	Innocentio IV.	Innocentio IX.
97	34	tabula	tabulæ
117	8	& pen. decucurrit	decurrit
139	42	in tres distinctum	in tres libros;
140	42	Jatrolameam	Jatrolauream
164	42	cunctos ætatis,	adde, suæ
175	3	[illegible]	[illegible]
182	11	docebat	decebat
185	10	contente	contenta
200	52	optinum	optimum
227	28	Basilicæ	Bibliothecæ
239	38	Amaniacus	Armentacus
262	39	legatus	legatum.
274	3	Androthous	Andrathous:
300	44	&	ex.
306	22	hydrophebia	hydrophobia
ead. 26.	34.	Philodelphiensem	Philadelphiensem
309	22	finit	fivit
313	33	Pyrothecniam	Pyrtechniam
317	22	Cyro	Cypro
320	9	Panhagite	Panhagiota

Leviora Lector benignus emendet.

